

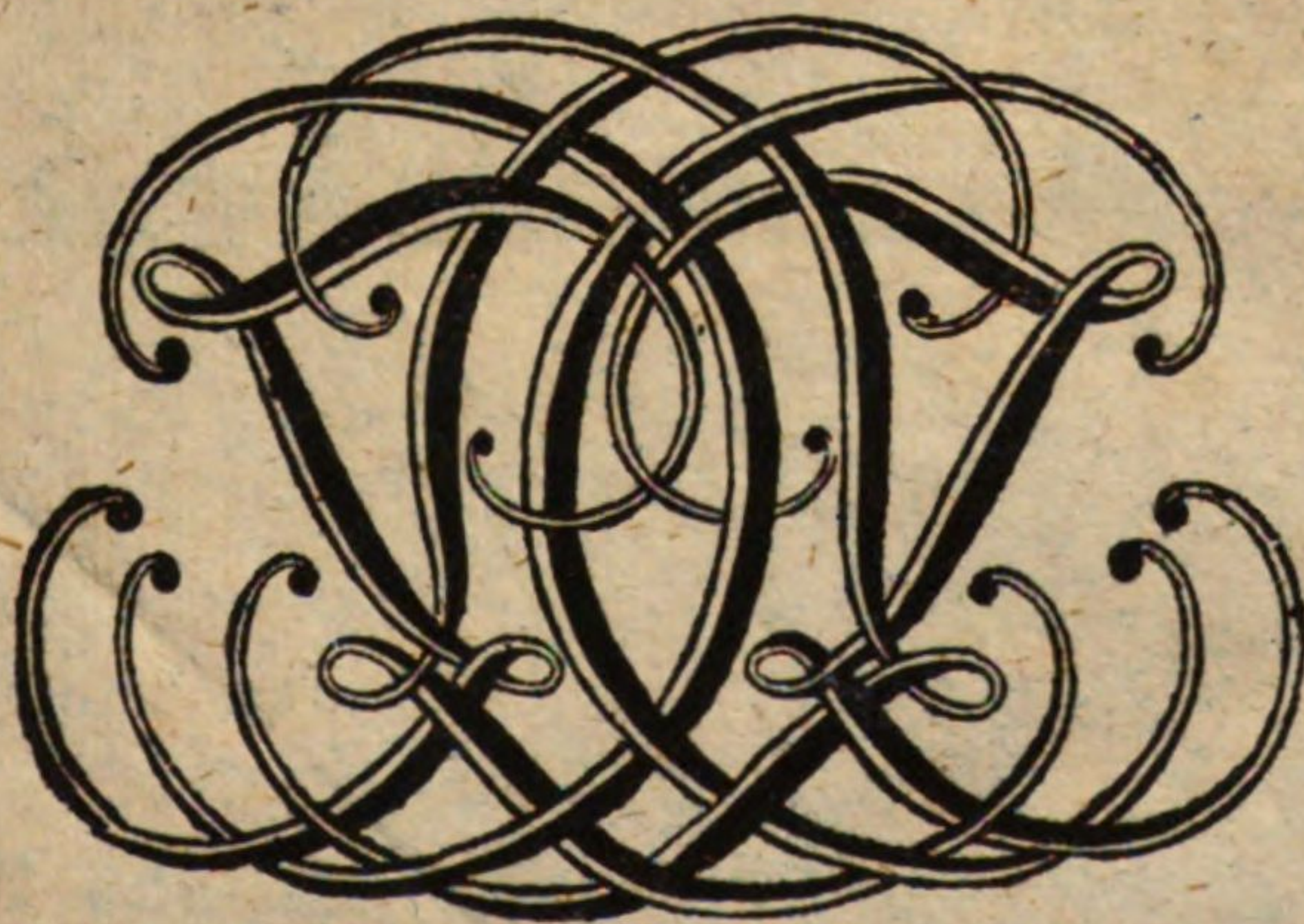
NOTITIA KARÆORUM
EX
MARDOCHÆI,

KARÆI RECENTIORIS,
TRACTATU HAURIENDA,
QUEM EX MS. CUM VERSIONE LATINA NOTIS ET
PRÆFATIONE DE KARÆORUM REBUS SCRIPTISQUE
EDIDIT

JOANNES CHRISTOPHORUS WOLFIUS,
HEBR. ET ORIENTAL. LINGG. PROF. PUBL.

Accedit in calce **JACOBI TRIGLANDII**

Dissertatio de KARÆIS cum Indicibus variis recusa.

HAMBURGI & LIPSIAE,
Impensis **CHRISTIANI LIEBEZEIT,**
ANNO R. S. CIO MDCC XIV.

NOTITIA KARAEORUM

MARDONCH

KARAE RECENTIORIS

TRACATU HAUARENIA

QUEM EX MS. CUM VERSIONE LATINA NOTITIA
TABULATION DE KARAEORUM REUS SECT. NOTITIA
EPIDEM.

JOANNES CHRISTOPHOLUS WOLFFIUS
HERB. ED. ORIENTAL. LINCOLN. PROE. LIBR.

Accedit in calce JACOBI TRIGLANDII
DE KARAE RECENTIORIS NOTITIA

JOANNES CHRISTOPHOLUS WOLFFIUS
DE KARAE RECENTIORIS NOTITIA

VIRO
SUMME VENERANDO DO-
CTISSIMOQUE
JOANNI FRIDERICO
WINCKLERO,

THEOLOGO CORDATISSIMO,
ET ECCLESIAE, QUÆ AD ÆDEM D. NICO-
LAI CHRISTO COLLIGITUR, PASTORI MERITISSIMO,
DOMINO AC FAUTORI SUO MAXIME
COLENDO

L. M. C.

JOANNES CHRISTOPHORUS WOLFIUS.

Non miraberis ; VIR SUMME VENERAN-
DE , nec damnabis consilii mei, non temere,
nec cum impetu, sed deliberate suscepti ratio-
nes , de præsentì commentatione Venerabili
Nomini Tuo inscribenda, qui facile intelligas, ad TE re-
dire,

dire, quæ TUA jampridem sunt, & quæ insigni Tuo beneficio acceperam, ex grati animi lege, nescio an cum foenore aliquo, nunc reddi. Formis enim exscripta vides, quæ manu exarata insignis Tua, & non minori cura delectuque, quam sumtu & industria conquisita Bibliotheca huc dum servaverat, ad quam ut facilem mihi, quod luculentum humanitatis Tuæ & favoris argumentum interpreter, aditum concessisti, ita hunc recentioris Karæi tractatum mei quasi juris facere, & in publicam lucem, qua eum dignum putaveram, proferendum tradere benevole sustinuisti. Taceo prudens alia favoris in me TUI specimina, quæ memori potius mente a me perpetuo servanda, quam minus comto dicendi genere non sine tædio Tuo, qui omnia ad conscientiam, nihil ad pompam refers, recensenda esse existimo. Quæ quidem omnia ut me propius tangunt, officiumque diutius differre prohibent, ita alia restant, mihi cum aliis communia, quæ publicam cultus in TE mei affectusque integerrimi significationem edere me jusserunt. Is enim TUES, VIR SUMME VENERANDE, in quem intueri merito jubentur illi, qui Theologi sine morositate gravis, sine calliditate prudentis, sine vana virtutum ostentatione pii, sine quæsitis orationis calamistris disertis, sine humilis abjectiq; animi vitio modesti, sine turpi assentationis studio comis exemplum & imaginem desiderant. Doctrinam TUAM, candorem & singularem omnibus veri Theologi partibus defungendi dexteritatem præsens ætas

ætas prædicat, posteritas, suum cuique pretium statuens, loquetur, nec ipsa beatoris vitæ æternitas, cui, Divino beneficio, tot animas, alioquin perituras, vindicas, unquam conticescet. Tempero mihi ab enarrandis dotibus ceteris, quas Divinum Numen largissima manu TIBI contulit, industria auxit, usus firmavit. Virtus enim Tua præconio meo non eget, communis omnium, quibus TE propius nosse datum est, vox suffragium meum non desiderat, modestia vero, quam reliquis virtutibus cumuli instar addis, laudes ullas nec expectat, nec admittit, quæ vel invitum nunc sequuntur, nunc comitantur. Quod igitur exploratum est omnibus, id ne ipse vel ignorare negligentia, vel dissimulare malignitatis vitio viderer, posito hoc animi deditissimi monimento publico, cavere volui. Qua quidem in re vereor, ne tam consilio quam delectu peccasse videar, qui hominis Judæi, atque adeo a CHRISTI SERVATORIS sacris alieni, commentationem TIBI offeram, cujus labor omnis & industria in salutari doctrina amplificanda, hominumque animis infigenda, collocatur. Enimvero erigit me, animumque excitat cogitatio, ipsam hanc tractationem vel ideo non prorsus displicere posse, quæ & aliqua Judaicæ, tum etiam ex parte Sacrae Antiquitatis, in qua illustranda Ipse olim, muneris publici ratione adductus, strenue feliciterque elaborasti, capita explicat, & homines sistit, eo saltem nomine commendandos, quod DEI præcepta non ex impuris humani ingenii rivulis, sed ex limpido

fonte diviniore Verbi & haurire ipsi, & propinare aliis
 consueverunt. Accipe igitur serena fronte, VIR SUM-
 ME VENERANDE, quaecunque hoc devincti grati-
 que animi monimentum, cumque nihil a me proficisci
 possit, quod ingenio doctrinae TUAE faciat satis, pate-
 re, quaeso, ut, quidquid vel artis vel industriae deest, id a
 Tua benevolentia liberaliter accedat. Ita vale, & omni
 felicitatis genere a DEO cumulatus, per facilem multo-
 rum annorum decursum, salvus & incolumis vitam ex
 voto profer, in doctrinae purioris, quam tueris, & non fu-
 catae pietatis, quam urges, praesidium, decus & emolu-
 mentum certissimum. Dabam Hamburgi XII. Kal. Mart.
 Ao. MDCCCXIV.

LECTO-

LECTORI BENEVOLO

S.

Quam hic vides, Benevole Lector, de Karæis commentationem, ea superiori Sæculo (an. 1699.) a Karæo quodam, communibus suorum symbolis adjuto, profecta est, & ad JACOBUM TRIGLANDIUM, Professore[m] quondam Theologum in Lugdunensi Batavorum Academia, missa. Hic enim, de interiori rerum Karaiticarum notitia maximopere sollicitus, ipsos Karæos, in Polonia adhuc commorantes, per literas adierat, & ad propositas de potioribus, quæ huc pertinent, momentis quæstiones hoc, quod vides, responsionis loco acceperat. Eodeinceps defuncto, instructissimoque, quem sibi collegerat, librorum apparatu, sub hasta divendito, eadem dissertatio incidit in manus Summe Venerandi JOANNIS FRIDERICI WINCKLERI, Pastoris hodie ad D. Nicolai ædem meritis-
simi, Paternarumque virtutum & meritorum ex asse heredis, qui, pro singulari meliores literas amplificandi studio, ex instructissima Bibliotheca sua illius mihi copiam eo consilio fecit, ut in communem usum formis exscriberetur. Equidem non parum doleo, literas illas, quas huic dissertationi Karæus junxerat, quod cum ex ipso hoc tractatu, tum ex Catalogo Triglandino librorum Oriental. MSS, lit. F. apparet, ad alium pervenisse, quem expiscari frustra huc dum allaboravi. Quod enim relatum mihi erat, eas cum aliis quibusdam Karæorum Codicibus in V. C. *Adriani Relandi*, egregii harum literarum nostra ætate Statoris & Vindicis, Bibliothecam transisse, id quidem aliter habere ex Viri laudati literis intellexi. Quicquid vero literarum illud fuerit, dignum certe erat, quod lucem cum his adspiceret, quoniam Karæus aliquoties v. c. p. 10. tractatus sui ad eas provocat, & p. 150, de scriptis sociorum suorum in illis se commentatum

tum non obscure profitetur, quod ex Catalogo Triglandino clarius perspicitur.

Nunc in tractatu hoc acquiescendum nobis fuerit, cujus inscriptio cum longior sit, quam ut dissertationi ipsi a nobis præfigi potuerit, hic eam commemorare pace Tua, credo, licebit. Dicitur is מרדכי i. e. *Amicus Mardochei*, qui titulus his deinde verbis fusius explicatur: עשאוהו חכמי הקראים להשיב תשובות לשאלות החכם יעקב טריגלאנד חכם נוצרי אשכנזי מלומד בלשון הקודש היושב במדרש המהוללה שבעיר לוד"ה במדינת הוללנדיאה על כסא ההודאה ששאלם אודות חלקת לוד"ה במדינת הוללנדיאה זמן נהיתה. על ידי כתבו שכתב להם בלשון הקראים והרבנים מאיזה זמן נהיתה. ע"ל ידו כתבו שכתב להם בלשון הקודש כאשר שאלותיו סדורות בתחלת הספר לעיני כל רואה ורוצה לדעת הענין והמשיבים ערכו תשובות לשאלותיו הראשון ראשון ועל אחרון אחרון והעמידום בפרקים למען ירוץ קורא בו. הוסד מוסד הספר על פי הגדולים שבהם ביום וחודש ושנה הנחתמים בסוף הספר בעיר קראסניי אוסטרו בתחום לב"ב שהוציא מדינת רוסיה תחת ממשלת אדוננו המלך האדיר גדול היחס מאשר לפניו אוגוסט שלישי מזה השם במלכים שהיו ע"ל פולוניה הגדולה ופולוניה הקטנה ורוכסיה הגדולה של ליט"וא. והוא היה לפניו דוכס סא"ס ונתבקש שימלוך על המלכות הזאת. ירום הודו ותנשא מלכותו. וענין השאלות ותשובות נהיה בשנה בשנת שנית למלכו במז"ט ובס"י השי"ת ירים ויגביה כוכב נהיה בשנה בשנת שנית למלכו במז"ט ובס"י השי"ת ירים ויגביה כוכב

Horum verborum sententia hæc est; quem (librum) fecerunt Sapientes Karaorum, ut responderent ad quaestiones Jacobi Triglandii, eruditi in Germania Christiani, Linguae Sanctæ gnarissimi, ac in celebri Academia Batavorum Lugdunensi Professoris, qui interrogaverat eos de tempore coortæ inter Karaos & Rabbanitas dissensionis, per literas lingua Hebræa scriptas. Hæc ejus quaestiones in limine libelli ipsius proponuntur, ut lectori, causæ cognoscendæ cupidum, quæ hæc propositæ sunt, ordine accommodarunt, & in capita certa dividerunt, ut expeditius legi possent. Liber ipse solide & cum cura ex mente magnorum inter eos (Karaos) Virorum conscriptus est, die, mense & anno, in calce libri notatis, in urbe CROSNÏ OSTRO, provinciæ LEBUB (i. e. LEMBERG) quæ est in Russia, imperante DOMINO nostro, REGE Serenissimo, cujus illustriores sunt natales, quam omnium ejus Decessorum, AUGUSTO, bujus nominis III, inter Reges Poloniae Majoris & Minoris, ac ducatus magni Lithuaniae, qui, cum esset Dux Saxoniae, ut Imperium

um hoc susciperet, sollicitabatur. Extollatur gloria ejus, regnumque amplificetur. Ceterum quæstiones hæc & responsiones factæ sunt anno Imperii ejus II. feliciter. Deus Benedictus provehat & amplifcet fortunam ejus. Ita fiat, hæc sit voluntas ejus. Ex hac inscriptione apparet, Karæos non minus quam Rabbanitas in librorum titulis præter rationem luxuriari, & ingenio indulgere, ut longius repetere consilii sui rationes necesse habeant, quas Noster etiam in præfatione sua fusius edisserit, hic tædiose non repetendas. Accipe nunc, Lector, causas, quæ, ut dissertationem hanc edendam judicarem, animum permoverunt. Rarissimos esse & non temere obvios Karæorum libros, nemini non constat, cum & ipsi, calamitatibus pressi & ad incitas redacti, parum scripserint, de re familiari curanda magis, quam ingenii divitiis expromendis, solliciti, & longe pauciora, quod ex dicendis constabit, typorum beneficio in publicum produxerint. Ex illis vero libris, qui editi exstant, ne unus quidem est, quod sciam, qui data opera res Karæorum ab ultimis originibus repetat, quas noster non tralatitæ, nec infelicitè, vel scrutatus est vel detexit. Unde factum quoque est, ut Triglandius, hoc potissimum scripto adjutus, primus omnium ex Scriptoribus Christianis certiora de conditione Karæorum monuerit, quam reliqui omnes, in eodem argumento ante ipsum versati, nec vel editis vel manu exaratis Karæorum Codicibus destituti, attulerunt. Quod si enim dissertationem ejus de Karæis, hic recusam, cum tractatu hoc contenderis, intelliges, eum, in capite causæ, partim argumentis, a nostro adhibitis, usum esse, partim maximam testimoniorum, quæ ex MSS. Karæorum libris affert, partem ex eodem mutuum sumsisse, quod subinde in notis monere me memini. Hinc & ipse literas Karæorum, ad se perscriptas, & ab hac commentatione non distinguendas, passim ad partes vocat: imo animo quoque constitutum habuit, easdem, si per fata licuisset, in publicum proferre, cum perspiceret, varia per instituti rationem prætermitti debere, quæ ex re eruditorum & antiquitatis futura essent. Sic, quando p. 248. (109) designationes Principum & Doctorum Karaiticorum non alibi, quam in nostro hoc tractatu, inveniendas, commemorat, addit: *qui cum catalogi parum ad brevem faciant diatriben, alias cum ipsis libris, si Deus vitam & otium concesserit, commodius proferentur.*

Cum itaque ex hoc præsertim Karæi scripto, tanquam ex fonte profluxerit erudita & subacta Triglandii commentatio, operæ pretium factorum me putavi, si ad illum deducerem harum rerum studiosos, præcipue cum ex eodem longe plenior scriptorum Karaiticorum, de quibus seorsim aliquando commentaturus idem erat (vide dissertat. ejus de Karæis p. 413.) notitia hauriri possit, ne de aliis antiquitatis Judaicæ momentis, alibi,

quod sciam, frustra quærendis, dicam. Sic nominatim illustris mihi locus visus est, qui quasdam Sadducæorum doctrinas perstringit p. 21. nec vulgaris existimandus, in quo p. 24. ignobiliore quædam Judæorum sectæ, quarum, præter tres satis illustres, nusquam, quod sciam, vestigium exstat, strictim memorantur. Omitto alia. Denique id effecturum me speravi, ut cum superiori præcipue sæculo eruditi in Rabbanitarum scriptis vel edendis denuo, vel Latine convertendis, diligenter versati sint, alii, quibus se dabit occasio, nostra ætate ad bene de Karæorum scriptis merendum adducantur. Idem fuit Wilh. Ernesti Tenzelii ἑμυχαρίτης votum, qui in Dialogis vernaculis an. 1691. p. 578. miratur, eruditorum neminem de scriptis Karæorum in lucem proferendis cogitasse. Neque enim dubito, vel ex hoc Specimine recentioris Scriptoris, fragmentisque antiquiorum liberali manu collectis, manifestum fore, Karæis nec ingenium, nec doctrinam, nec industriam deesse, quo minus compararicum Rabbanitis possint. Hanc enim video quibusdam fuisse mentem, rectius & benignius de iisdem forte sensuris, si scripta, minus obvia, oculis usurpare potuissent. Sic speciatim Jo. Henr. Hottingerus in Historia Ecclesiastica Sæculi XII. eos *gentem pene profanam* appellavit, & ex nostratibus Vir, de his literis alioquin egregie promeritus, ex eorum scriptis exiguum fructum sibi pollicetur in Introductione ad Theologiam Judaicam, Raymundi Martini Pugioni Fidei præmissa capite IV. p. 14. Decipi forte illi se passi sunt iniquis Rabbanitarum vocibus, quas hinc inde erumpere eos adversus Karæos videas. Sic speciatim R. *Abrabami ben Dior* in calce libri *Kabbajæ* p. 21. ed. Mantuanæ in 4. sinistrum legitur iudicium, his verbis conceptum: ועוד סימן שלישי יהיה בדרך שהמינים לעולם לא עשו שום טובה לישראל ולא ספר שיש בו חזק תורה או דבר חכמה ואפילו שירא אחת ונחמה אחת כי כולם כלבים אלמים לא יוכלו לנכות. h. e. *Tertium hoc tibi signum & argumentum erit, quod, heretici (per hos Karæos intelligit, quos in superioribus diserte appellaverat) nihil unquam boni Israeli præstiterunt, nec librum ediderunt ullum ad Legem confirmandam pertinentem, vel ullum aliud sapientiæ monimentum, imo ne canticum quidem aut solatium: sed muti sunt canes, qui latrare non possunt.*

Antiquiores præclarius de iis & sensisse & iudicasse vel ex libro Cosri Parte III. p. 191. ed. Buxtorfianæ apparet, ubi Rex Cosaræus introducitur hæc in Karæorum gratiam Rabbanitis obvertens, quod in cultu divino diligentiores ferventioresque sint Rabbanitis, & rationibus utantur magis idoneis & ad sensum literalem propius accedentibus. Et causam sane fuisse,

se, cur ita statuerent cordatiores, non dubito, qui partim ex hoc tractatu, partim ex fragmentis aliunde citatis perspexerim, Karæos in exponenda diviniore Scriptura, relictis fabulis, sensum literalem & ex visceribus contextus deducendum sectari, nec infeliciter eruere, in ritibus simplicitatem pristinam tueri, in moribus vero & ipsa disputatione adversus Rabbanitas suscepta, majorem candorem, integritatem & modestiam probare. Ita Rabbanitas, qui acerbis conviciis eos excipere consueverunt, fratres suos appellant sæpiusculæ, quamvis alibi, ubi res postulat, graviter iisdem & arrogantiam & incredibile fabularum studium exprobrent. Codicis Sacri studiosissimos esse vel ex hac tractatione apparebit, quæ ad dictionem Sacram tam prope accedit, ut Biblicis loquendi formulis tota fere contexta videatur, nec raro etiam, ut in notis aliquoties ostendi, occasionem faciat, *Φερίστες* in Novo Fœdere receptas quodammodo illustrandi. Nihil igitur affectui dedit Triglandius, quando is p. 2. dissertationis affirmat, Karæos Rabbanitas facile exæquare doctrina, judicii vero acrimonia, rationum pondere & perspicuitate, explicandi Sacras literas ἀγχινοίᾳ multum excellere, morum denique integritate & disputandi peritia, vel inimicis testibus, longo post se intervallo relinquere. Si qua igitur utilitas ex Rabbanitarum scriptis vel ad sacras literas vel ad antiquitatis linguæque Hebrææ studium accedere judicatur, eandem, imo majorem, ex Karæorum scriptis, si copiosiora exstarent, expectari posse crediderim. Non omittendum hic est, præstantiores ex Rabbanitis Karæos habuisse præceptores, quos etiam simpliciore interpretandi genere imitantur. R. *Saadia Gaon* Sæculi X. Scriptoris, cujus in Daniele commentarius in Bibliis Buxtorfianis legitur, tanta est inter Judæos auctoritas, ut *Petachias* in Itinerario suo, quod Jo. Christoph. Wagenfeilius inter Exercitationes suas varii argumenti edidit, p. 178. testetur, commentarios ejus ad Judæis in Babylonia inprimis tractari. Magnam ejus inter ceteros quoque existimationem esse alibi propediem, si Deus annuerit, ostendam. Hic ipse vero ex Karæorum scholis prodiit, & præceptorem habuit *Schalmonem ben Jerucham*, ut noster testatur p. 115. R. *Abraham Aben Esra* non minorem sibi inter suos auctoritatem comparavit; at hic quoque præceptorem audivit Karæum R. *Japheth Levitam*, cujus frequentem mentionem in commentariis iniecit, sicut & ad alios ejusdem sectæ affectas provocat. Vide quæ notata a me sunt ad p. 110. & compara Triglandium p. 284. dissertationis. Hinc nec mireris, Aben Esram ad Karæorum exemplum literalem sensum consectari, quo ipso eum a Karæorum methodo proxime abesse recte observavit *Richardus Simonius* in Historia Critica V. T. lib. III. c. VI. p. 17. qui

lib. I. c. 30. ipsam interpretandi rationem, iis receptam, fusius delineat. Habent ergo Rabbanitæ in his duobus Doctoribus suis, quod debeant Karæis, qui vel ideo a Christianis requirendi & consulendi videntur, ut hoc modo rectius perspicerent, quid novi Rabbanitæ vel in ritus vel in linguam forte ipsam intulerint. Hoc consilium credo olim fuisse *Peringero*, qui Regiis auspiciis iter ad Karæos suscepit, de quo in notis ad p. 2. diximus. Nec præter rem Celeberrimus Vir, *Valent. Ernestus Læscherus* in præstantissimo commentario de Causis Linguae Hebraicæ p. 138. auctor svasorque existit, ut ex eorum scriptis consarcinarentur, quæ in illis ad rem Grammaticam Hebræorum pertinentia forte occurrant. In eo tamen negotio, ut verum fatear, quod perspicacissimus Vir l. c. itidem professus est, non multum a Karæis expectari poterit, nisi in aliorum commentationibus plura inveniantur, quam quæ *Aaron f. Joseph Karæus* in Grammatica sua Hebræa, quam כליל יומי inscripsit, in medium attulit. In hac enim nihil eximii, aut, quod Rabbanitæ ipsis inuideant, deprehendi, ex recensione libelli a *Rich. Simonio* Tom. II. Biblioth. Crit. p. 201. facta, apparet. Quicquid hujus erit, ex ceteris, quæ allata sunt, non difficulter, puto, constabit, Karæos Rabbanitis palmam dubiam facere posse, præsertim si recogitetur, novitatem & recentiore originem, quam hi illis crebro exprobrant, adeo non esse demonstratam, ut vel ex nostro hoc tractatu in contrariam sententiam pronunciari debeat. Quæ causa cum a Triglandio accurate & fuse disputata & tantum non perorata mihi videatur, strictim tantum commemorabo, quid mihi, hæc meditati, de tota controversia veri maxime simile visum sit.

Constat, eruditos de origine & ætate Karæorum in duas abire sententias, aliis cum *Jo. Morino* eos pro Sadducæorum reliquiis habentibus, quæ Sæculo circiter VIII. post C. N. præeunte Anane, depositis tamen ad cavendam invidiam palmariis Sadducæorum erroribus, caput extulerint; aliis vero cum *Jos. Scaligero*, quem Triglandius tueri aggressus est, existimantibus, eos cum Sadducæis adeo nihil habere commercii, ut iis potius antiquiores censendi sint. Posterius hoc Karæus noster ex variis & Rabbanitarum & domesticorum Scriptorum testimoniis, ipsisque temporum rationibus evicisse mihi videtur. Nec sane video causam, cur vel *Morino*, vel alii cuiquam, minus hoc probabile fiat. Etenim præcipuum momentum controversiæ, quæ utrumque cœtum distinguit, in eo positum est, quod Karæi Talmudicam traditionum farraginem, a Rabbanitis cum tanto supercilio jactatam, non admittant, in solo Codice Sacro acquiescentes. Numquis igitur negare audeat, fuisse semper in Ecclesia Judaica nonnullos, qui

qui inde ab eo tempore, quo homines, ingenio indulgentes, nova instituta obtrudere aliis cœperunt, improbandis horum conatibus fortiter restiterint, quos tam graviter, tam aperte per Mosen damnatos esse intelligebant? Numquid porro affirmare sustineat, non alios se traditionibus, sensim prodeuntibus, opposuisse, quam Sadducæos, & eos homines, qui hanc doctrinæ puritatem aliis erroribus, non excusandis, deturparint? Equidem neminem ita sensurum esse crediderim, cum resurrectionem mortuorum, Angelorum existentiam, aliasque hujusmodi doctrinas tam diserte & perspicue in diviniotibus tabulis promulgatas esse videam, ut, qui has bono animo inspexerint, de illis doctrinæ momentis persuasissimi esse possint, si vel maxime animum a traditionibus alienum præstent. Ad hanc posteriorem classem Karæos ego retulerim, quorum ut nomen novum esse existimo, ita sententiam antiquam, & eo statim tempore, quo traditionum architecti in medium prodierunt, defensam esse puto.

Atque adeo triplex Epocha statuenda videtur Karaismi, prima quidem exilioris & adolescentis quasi, altera robustioris & firmati, tertia languidi & senescentis. Prima illa initium cepit cum ipsis traditionum initiis, quæ Karæi a *Simeone ben Schetach* repetunt, quod ex tractatu hoc p. 13. 87. 98. & 106. patet. Hic enim, cum *Alexander Jannæus* Sapientes omnes trucidari juberet, ad evitandum capitis periculum Alexandriam profugus, indeque postea reversus, nova instituta suæ ætatis hominibus, tanquam a Mose per traditionem ad se delata, venditasse dicitur, cui *Jehuda ben Tabbai*, sulcepta legis scriptæ causa, restiterit. Quæ quidem ita interpretor, ut tum temporis traditionum negotium in nervum jam erupisse & majori animi contentione agi tractarique censetur. Josephus enim lib. XIII. c. 9. Antiquitt. testatur, *Jonathanis*, qui *Judæ Maccabæi* frater erat, ætate tres inter Judæos hæreses, atque adeo etiam *Pharisaismum* sive traditionum studium viguisse. Jam vero *Jonathan* hic *Alexandro Jannæo*, qui centum ante C. N. annis imperio præfuit, atque adeo æquali *Alexandri Simeone ben Schetach*, quinquaginta annis fuit superior, intra quos, si Josephi fide standum fuerit, traditionum Pandora fingi, ac magis magisque ornari cœpit, donec *Simeon ben Schetach* in eadem perficienda operam collocaret. Hæc itaque prima fuerit Karaismi Epocha, per varia Sæcula deinde, reciprocis disputationibus continuata, quales erant cum ante natum Servatorem Sanctissimum acerrimæ, quæ in verberibus nonnunquam definerent, inter *Hillelianos* (i. e. Traditionum patronos) & *Schammaeos* (ad quos Karæi tanquam majores suos provocant,) contentiones, tum eodem inter ho-

mines versante. Quemadmodum enim Pharisei tum temporis vires funiserant, quod ex variis Novi Fœderis locis elucescit; ita non solum Sadducæi, pessimis erroribus fascinati, sed alii quoque, ab his alieni, & in Scriptura interpretanda sine leviculo traditionum præsidio occupati, illorum consiliis repugnarunt. Atque hi sunt, qui in Novo Instrumento *yequmareis* Hebraice סופרים vocantur. Hos enim & a Phariseis & a Sadducæis distingui, & utroque cœtu meliores ipsius DOMINI nostri ac Servatoris suffragio judicari, cum aliunde tum præcipue ex Luc. XI. 45. sq. apparet. Discrimen vero illud in eo, quod diximus, positum fuisse, ut scilicet, non habita jactatæ Cabbalæ ratione, sacras literas unice amplecterentur ab erroribus ceteroquin, quos Sadducæi mordicus defendebant, immunes, tam luculentis argumentis confecisse mihi videtur Triglandius p. 212. sqq. dissertationis de Karæis, ut cum ratione dubitatio suscipi adhuc posse vix videatur. Quam quidem sententiam ut ante Triglandium *Jacobus Altingius* in Tractatu de *Schilo* lib. IV. c. 8. adstruxit, ita post eum amplexus est & iisdem argumentis adseruit V. C. *Jac. Basnage* in Historia Judaica Tomo VI. p. 83. sq. & Tom. I. lib. II. c. 9. p. 461. sq. Lege etiam, quæ de iisdem diligenter commentati sunt ex nostratibus Venerandus Valentinus Ernestus Lœscherus in laudatissimo commentario de Causis Linguae Hebrææ p. 84. eruditissimus Godfridus Olearius in Observationibus Theologico Philologicis ad Matthæi XIII. 52. & Georgius Ursinus in Antiquitatibus Academ. Hebr. c. IX. ex Reformatis vero Frideric. Spanhemius in Dubiis Evangelic. Parte II. p. 399. sq. Jo. Leusdenius in Philologo Hebræo mixto diss. XXIII. Jo. Lomeierus in diebus Genialibus Decade II. dissert. IX. Jo. Henr. Hottingerus in Thesouro Philolog. lib. I. c. 2. p. 74. ac denique Jo. Drusius lib. II. c. 13. de Sectis. Ex his consequitur, in ipsis Scribis hac ætate latuisse *Karæos*, quibus cum hac in parte similia traderet Servator Sanctissimus a *ἡγεμόνες* majorum frequenter Judæos avocans, factum est, ut *Orobio*, eruditus in Belgio quondam Judæus, Servatorem Karæorum sectæ addictum fuisse adsereret, teste Triglandio p. 215. dissertationis de Karæis: quemadmodum alius Judæus Rabbanita literas, tanquam a Karæo scriptas, venditavit, quibus Servatoris sibi *ἐμψύχως*, cædes Rabbanitis imputatur & a Karæis solícite amovetur. Eas legere licebit in notis Jo. Jacobi Huldrici ad *Toldos Jeschu* p. 82. sq. Hæc dissensio de traditionibus recipiendis vel repudiandis postea non potuit non continuari, imo etiam augeri, præcipue, cum, quæ familiari sermone tradita hucdum erant, instituta Sæculo post C. N. II. in literas referrentur a Jehuda Sancto, Mischnæ collectore ac deinde amplissimis commentis, in Gemara consarcinatis,

am.

amplificarentur. Unde nec mirum est, in Talmude quoque ipso, quod Karæi in hoc tractatu monent, hujus controversiæ fieri mentionem, ita tamen, ut *Traditionarii* Scripturariis sive Karæis semper superiores statuantur. Omnis enim historiæ Judaicæ facies ostendit, Phariseos sive legis Oralis propugnatores, gratia & multitudine ceteros superasse, quam sibi illi conciliabant cum affectatæ virtutis studio, tum moribus externis ad rigorem quendam compositis, & quadam ingenii subtilitate, qua in adstruenda traditione versabantur, ne dicam, quod Josephus passim testatum fecit, ipsos Principes sectæ hujus patrocinium suscepisse. Hoc ipso, credo, factum est, ut Scripturarii sive Karæi tanquam numero semper impares & gratia quoque apud plebem inferiores, caput vix efferre possent, sed nuda contradictione contenti sibi viverent, a Rabbanitarum dominatu sibi metuentes, se felices putantes, si externa societate non excluderentur. Quo ipso fieri tamen non potuit, quin Rabbanitæ sensim præclarius de se suisque traditionibus sentirent, contradictionumque impatientes, Scripturarios illos, quoad possent, vexarent, supprimerent, ad incitas redigerent, suoque cœtu indignos judicarent. Sic ex *Abrahami ben Dior* libro *Cabbalæ* p. 21. apparet, precibus Rabbanitarum effectum esse, ut Sæculo XII. jussu Regis Hispani, Karæi tota Hispania ejicerentur. De his injuriis, sæpe repetitis, conqueruntur passim Karæi in hoc tractatu, v. c. p. 52. 54. 59. monentes simul, illam animorum dissensionem majora indies incrementa cepisse, dum tandem nec amicitia sua, nec conjugio, dignos judicarent. Inter hæc igitur, nescio quo fortunæ casu accidit, ut afflictas & oppressas Karaitarum res vindicare & restituere auderet *Anan* quidam filius *David* Sæculo VIII, cujus hoc nomine honorificam inter Doctores suos & Principes mentionem faciunt Karaitæ p. 47. & 51. ad bene iterum de doctrina & cœtu suo sperandum quasi signum quoddam ab eo prælatum esse videntes.

Et in hoc quidem tempus *Epocham* illam Karæorum *secundam* collocandam esse existimo, cum illi vires suas experiri inciperent, & qui animo fracti huc dum hostiles Rabbanitarum insultus propulsare tantum consueverant, nunc, mutata quasi pugnae facie, ipsos adversarios petere & oppugnare sustinerent. Propterea Sæculo sequente, nempe IX. *Schalmon ben Jerucham* R. Saadiæ Gaon præceptor, commemoratur, qui Karæorum de traditionibus repudiandis sententiam carmine singulari contra Saadium discipulum propugnaverit, quod ipsum in Triglandii manibus MS. fuit. Vide eum p. 257. sq. Neque defuerunt sequentibus Sæculis, qui *Schalmonis* vestigiis insisterent, quod vel inde apparet, quia Sæculo XII.

Abu Alpharag Karæus singulari scripto Rabbanitas oppugnavit, cui se opposuit *Abrah. ben Dior*, ut ipse testatur p. 21. libri *Kabbalæ*, sic & *R. Abraham ben Esra*, ejusdem Sæculi scriptor, Karæorum scripta passim in commentariis allegat, ne de Scriptorum Karaitiorum seriæ, in hoc tractatu exposita, dicam, qui plures commemorat, usque ad Sæculum XV. viventes, ex Sæculo fere XV. vix unum adfert.

Unde conjectura assequor, Epocham illam secundam Karæismi adultioris & robustioris cum Sæculo XIV. exspirasse, locumque fecisse Epochæ tertiæ senescentis scilicet & languidi, quæ ad nostram ætatem se extendit. Ita ut statuam, præter causam modo dictam adducit me, quod *R. Gedalja ben Jachija* in *Schalscheletb Hakkabbala* p. 63. a. l. II. de quodam ex Majoribus suis *R. Gedalja ben Don David Jachija* refert, eum scilicet, Vlyssipone profectum, CPoli consedisse, ibique, cum magna inter suos auctoritate polleret, sollicitatum a Karæis fuisse, ut animos Rabbanitarum sibi conciliaret, & utrumque adeo cœtum iterum jungeret; operam vero omnem frustra fuisse collocatam apud Rabbanitas, omne Karæorum commercium averfantes. Verba ita habent: ובקשו הקראים ממנו שישתדרג להכשירם ולהביאם ברעת חכמי הגמרא והפליג לעשות אמנם לא עלה. Ex his nemo non videt, jam Sæculo XV. (hoc enim ineunte vixit ille *R. Gedalja ben Don David*) Karæos CPoli, quæ magnam olim eorum copiam habuit, habitantes, adeo rebus suis diffisos esse, ut in gratiam cum Rabbanitis redire, sed frustra, conati sint. Neque meliorem hoc tempore eorumdem esse conditionem vel in Polonia vel alibi, ex ipso hoc tractatu perspicitur. p. 61. Ita habes, Benevole Lector, omnem Karæorum fortunam in compendio repræsentatam, quam vivis coloribus depictam in ipso hoc tractatu, si placet, inspicias, qui eadem fere, idoneis testimoniis firmata, sed hinc inde disjecta, animo suggeret. Equidem mihi a fusiore delineatione tempero, cui strictim ostendisse suffecerit, Karæorum sectam non novam esse, sed quod ad rem (de nomine enim non censeo esse laborandum, quamvis & illius antiqua admodum vestigia exstent) satis antiquam, & jam eo tempore natam, quo ceteri traditiones suas tanquam divinas ostentare sustinerent.

Superfunt nonnulla, de quibus Te monuisse ab hac præfatione non puto alienum. Primum de scriptis Karæorum sive editis sive manu exaratis dicam, quæ vel in Tractatu ipso vel in notis allata non sunt, deinde eos laudabo, qui huc dum de exquirenda Karæorum secta in scriptis solliciti fuerunt; denique, quid in hujus tractatus editione præstare conatus sim, brevibus

brevibus exponam. Scripta Karæorum paucissima edita exstant, inter quæ est R. *Aaronis* fil. *Josephi*, qui dicitur *הראשון* sive *Prior*, *כליל יופי* sive *Grammatica Hebraica* CPoli 1581. edita. Ex ejusdem commentario in Pentateuchum, qui *Mubchar* dicitur, Excerpta quædam in lucem protulit V. C. *Jo. Ludov. Frey* Professor Basileensis, Amstelod. 1705. 4. quæ tamen videre huc dum mihi non licuit. Præterea editum est opus rituale *Elie ben Mosis Byzantini* sub titulo *Addereth Elijabu*, frequenti eruditorum allegatione inclytum, de quo in notis fusius aliquoties dixi. Accedit his R. *Elieseris Poki* *שער יהודה* liber itidem typis exscriptus CPoli 4. de quo in notis ad p. 149. Denique Karæus noster p. 144. testatur, librum quendam precum a R. *Aarone* priore dispositum, Venetiis ante ducentos annos vulgatum esse, cuius etiam meminit *Peringerus* in *Tenzelii* Dialogis mensuris an. 1691, p. 574. Eodem in loco liber alius sub tit. *מנהגי קראים* i. e. *de ritibus Karæorum* prodiit, si credimus *Buxtorfio* in *Biblioth. Rabb.* p. 456. An editus ille sit, dubito, præcipue cum R. *Schabtai* in *שפת ישינים* titulo allato nullam editionis faciat mentionem. Plura laudata ab aliis legere me non memini, quæ & ipsa adeo rara sunt, ut *Buxtorfius* in notis ad librum *Cosari* p. 203. nullum eorum, *Seldenus* vero de Anno Civili Hebr. p. 7. unum tantum sibi visum esse profiteatur, quod sibi quoque usu venisse testatur *Vener. Jo. Wulferus* ad *Theriacam Judaic.* p. 289. In Catalogo Bibliothecæ *Lugdunensis Batavæ* inter libros editos *Legati Warneriani* p. 260. n. 20. video commemorari *ספר הישר* R. *Elie* f. *Mosis* f. *Sapientis Elie*, qui ritualis sit, & CPoli regnante *Sultano Solimano* fol. editus. Hunc parum abest quin ad laudatum antea *Eliam ben Mosis*, auctorem libri *Addereth Elijabu*, referam, imo pro ipso hoc libro habeam, cum alibi *Karaiticum* hujus tituli scriptum recenseri non meminerim, præterea vero & locus, & folii forma, & argumentum, & tempus respondeant illis, quæ de *Addereth Elijabu* a me relata leges in notis ad p. 147. Forte igitur duplex ejusdem libri inscriptio in fronte occurrit. Exstant bini alii ejusdem tituli libri, sed illi a diversis Scriptoribus de argumento longe alio sunt exarati.

Libri Karæorum, manu exarati, exstant plures cum in publicis, tum in privatis quorundam Bibliothecis. Inter publicas hac quidem ex parte eminet *Lugdunensis Belgarum*, aucta *Legato Warneriano*, cujus *Codd. MSS.* p. 283. sqq. Catalogi illius *Biblioth.* recensiti, non paucos Karæorum complectuntur, quos suo loco in notis recensui. His addendus est R. *Mosis* filii *Elie* tractatus *de prohibitis gradibus consanguinitatis*, qui ibi p. 284. cum *comm. Jeschue* f. *Jehude* *Karæi*, cujus mentio est apud nostrum p. 116. recensetur, ut dubitandum non sit, *Mosen* hunc itidem esse Karæum, quamvis in præsentī tractatu non recenseatur, & forte filium celebris illius R. *Elie*

ben Mosis Byzantini, Præterea p. 287. n. 54. ubi varii Karæorum tractatus uno volumine juncti recensentur, inter ceteros alibi in notis laudatos, deprehendo præter *Ritus Karæorum*, sicut paulo ante n. 47. *Systema ordinationis* (קפ"ח) Caraitarum memoratur, epistolam *Salomonis*, nescio cujus, ad *Aaronem de controversiis matrimonialibus*, ut & epistolam de dissensu Cabbalistarum & Caraitarum in materia Sabbati. Cumque omnes, qui eo volumine comprehenduntur, tractatus Karæorum sint, non dubito, *Elie Logicam*, de qua ibidem legitur, Karæi esse Scriptoris, & forsan *Elie Byzantini*. Denique p. 289. n. 63. *Constitutio rituum Karæorum*, ut & *Ritus Maturationis* capp. 10. recensetur. Ex egregio hoc librorum apparatu selegit nonnulla ipse *Warnerus*, digna, ut puto, quæ in lucem ab iis ederentur, quibus eorum copia fieri potest. Sic p. 421. ejus expositio Pentateuchi ex MSS. Karæorum, R. *Aaronis*, *Ieschua*, *Iapheth* &c. collecta; nec non collectanea ex libro *Escol Haccopher*, de quo in notis fuse, item de Karæorum dogmatibus, quibus dissentiunt a Rabbanitis, cum Latina versione singula, in fol. ut & alius ejus comm. in Sac. Scripturam ex libris Karæorum cum ejusdem vers. item de Fide Karæorum & præcipuis cum Rabbinis controversiis, modisque explicandi Scripturam ex mente Karæorum in 4. singula cum Lat. interpretatione, ac denique p. 424. ejusdem castigationes in explicationem Scripturæ Caraiticam recensentur. Quæ quidem diligentius hic repetenda esse censui, cum Catalogus ille rarius occurrat, res vero ipsa ab hoc loco non sit aliena. Præter hanc Bibliothecam Regia Parisiensis plures, Bodlejana vero Oxoniensis pauciores Karæorum Codices complectitur. Inter privatas Goliana olim tum vero & Triglandina aliquos habuit.

Inter ceteros enim Triglandii Codd. MSS. Orientales, qui in calce Catalogi Bibliothecæ ejus p. 22. sq. enumerantur, observabis in fol. not. C. librum *Addereth Eljabu*, qui dicitur esse commentarius plenissimus & præstantissimus de omnibus Ecclesiæ Karaicæ ritibus, institutis & sententiis auctore R. *Aarone* filio *Elie*. Enimvero manifestum hic puto esse Catalogi mendum, quem qui concinnavit, alium libro huic titulum facere debebat. Quamvis enim descriptio libri in *Addereth Eljabu*, qui itidem ritualis est, in universum cadat, auctoris tamen nomen non respondet, cum liber *Addereth* ab *Elia ben Mose* scriptus sit, non ab *Aarone* filio *Elie*. Mendum hoc ex eo quoque evincitur, quod Triglandius librum *Addereth* sæpissime ad partes vocet in dissert. de Karæis, nunquam vero ut MS. laudet, sed ut editum, quia re vera typis exscriptus prostat; vicissim vero idem librum *Aaronis* f. *Elie* ritualement memoret ut MS. quem ex Bibliotheca Goliana redeemerit: vide dissertat. de Karæis p. 191. 264. 269. 287. 313. & junge Karæi tractatum p. 9. & 144. Jam vero inter ceteros ejus Codd. Karait. non recensentur

setur ullus, qui huic *Aaroni* tribuatur, ut nullo modo dubitem, pro *Addereth Eliabu* in Catalogo substituendum esse titulum alium, & quidem *Gan Eden*, quo nomine singularem librum ab hoc Aarone exaratum de ritibus testatur Karæus noster p. 145. neque dubitat eundem esse, quem possidere se Triglandius ad ipsum scripserat. Taceo, descriptionem libri prout in Catalogo facta est, conspirare cum delineatione *Gan Eden*, quam petere licet ex Cl. Schupartii Exercit. de Karæis p. 63. sq. Cur vero in Catalogo erratum sit, causam affecutus mihi videor, quod scilicet exemplum Triglandii titulo destitutum fuerit, unde nusquam ab eo nisi communi libri ritualis nomine insignitur, ut propterea auctor Catalogi de *Addereth Eliabu* cogitarit, quem sæpius a Triglandio laudatum meminerat. Quod si igitur conjectura hæc me non fallit, emendanda ea erunt, quæ ipse, Catalogum securius secutus, p. 149. nota (i) scripsi, ubi MS. hoc retuli ad *Eliam ben Mose*, quod referendum est ad notam (f) Præter illum Cod. & tractatum Mardochei nostri, quem nunc edimus, inter MSS. quarti ordinis occurrit Volumen, quod varios continet Karæorum libros, nempe ספר נעומות h. e. *librum Svavitatum*, ספר שאלות *librum questionum*, quas *Abu Jacob magnus* Doctor Sapientibus hujus mundi tam in Israele quam inter gentes proponit; præterea opus de ritibus & sententiis Karæorum *R. Menachem & Jacobi f. Simeonis*; ספר דינים *Judiciorum librum*, quem *Briani* Karæus conscripsit; *R. Schalmon ben Jerucham* de doctrinæ Talmudicæ varietate, *Schabtai* & Sacerdotis lib. de Incestu. Ejusmodi Volumen huic, si pauca exceperis, prorsus simile, occurrit inter Warneriana MSS. p. 284. Sequitur paulo post inter Triglandina in 4. lit. L. liber Karaiticus ex Arabica lingua translatus, qui continet quæstiones & responsiones *Jacobi ben Simeon*, defensionem libri *Dinim*; (ita enim legendum est pro *Dirum*) aliasque Caræorum & Rabbanitarum controversias: itemque כליל יופי s. Grammaticam linguæ Hebrææ Aaronis Primi. Denique in forma octavi Ordinis lit. E. memoratur תקון הקראים *Karæorum constitutio*, quæ breviter complectitur omnes Karæorum opiniones Rabbanitis contrarias. His libris subinde usus est Triglandius in dissertatione sua, qui quo deinde pervenerint, explorare certo non potui. Nunciatum mihi quidem est, nescio an ex vero, eos si non omnes, certe aliquos in V. C. *Jac Henr. van Baasbuysen*, Professoris Hano-viensis, qui de his literis jampridem præclare meretur, Bibliotheca transisse.

Inter Wagenfeilianos Codices MSS. qui nunc in Bibliotheca Amplissimi Senatus Lipsiensis inveniuntur, Karaiticos nonnullos numerari vel ideo non dubito, quod Wagenfeilius olim iis in locis commoratus fuerit, in quibus Viro harum rerum studiosissimo eorum copia fieri potuit.

Cum vero non exstet illorum designatio, si discefferis ab iis, quos eruditissimus *Gatzius* in Programmate, quo Bibliothecæ laudatæ usum communem indixit, succincte commemoravit, quid hic definiam, non habeo. Certius vero exploratum habeo, celeberr. *Jo. Andreæ Danzium*, harum literarum intelligentissimum, inter cetera Bibliothecæ suæ *κειμήλια* asservare duos *Aaronis* f. *Elie* sive Posterioris Codices MSS. quorum alter *כתר תורה* *corona Legis*, dicitur, qui est commentarius in Legem, alter commentationem de ritibus & institutis Karæorum exhibet sub titulo, nescio quo, quem Cl. Schupartus in Exercitatt. suis de Karæis non commemoravit. In harum enim calce is testatur, binos hos Codices ex Bibliotheca B. *Christiani Andreæ Siberi*, Inspectoris quondam *Tenstäten* in *Danzianam* transiisse. Amici quoque literis edoctus nuper sum, laudatum Virum consilium cepisse, utrumque scriptum latina civitate donatum in publicum edendi, quod ut ere antiquitatis partim sacrae partim Judaicæ futurum est, ita his destinatis prosperos successus apprecamur. Denique in mentem venit recordari instructissimæ Bibliothecæ Rabbiniæ, quam *David Oppenheimerus*, Archi Synagogus *Pragensis* & magnæ hodie inter suos auctoritatis, incredibili diligentia, nec sumtu minori ita congeffit, ut, si Iudæos audias, non temere ullus in R. *Schabtai שפת ישינים* sive Bibliotheca Rabbiniæ recenseatur liber, quem illa non exhibeat. Horum vero numerus multum augetur accessione tum MSS. Codicum, quorum magna ibi est copia, tum illorum quoque, qui intra triginta annos post editum R. *Schabtai* librum lucem viderunt. Inter MSS. illa non dubitem exstare Karaitica monumenta, cum *Oppenheimerus* ex regionibus, loci intervallo disjunctissimis, advehi sibi curet, quæ ad rem Iudæorum literariam quocunque modo pertinent, tanto quidem felicius, quo maiorem is habet facultatem vel præmio, vel religiosi cujusdam fulminis poena, suorum hac in re studium sibi conciliandi. His enim subsidiis eum ad comportandam insignem suppellectilem, quæ *Hannoveræ* solícite adservatur, uti solere, nuper admodum ex jucundissimis Fautoris colendi literis intellexi. Hæc habui dicenda de libris Karæorum sive editis sive manu exaratis.

Nunc de iis Scriptoribus strictim exponam, qui vel tralatitia vel majore opera Karæorum res persecuti sunt. Ex Iudæorum monumentis non frequens quidem, nec tamen prorsus nulla, injicitur Karæorum mentio, in Opere *Mischnico*, & quidem, quod multum quibusdam valere visum est sub diserto קראים nomine, quod legitur in *Mevilla* c. 3. f. 24. edit. *Amstelod.* Primus hoc, observasse sibi visus est *Henr. Houtingius* in not. ad Cod. *משנה השנה* cap. II. §. 1. p. 329. Tomi II. *Mischnæ Surenhusianæ*, nescius, eundem locum pro antiquitate Karæorum demonstranda a *Scalige-*
ro

ro jam allatum, contra istum vero a Jo. Morino libro II. Exercitatt. Biblic. Exerc. VII. c. 3. p. 313. sollicitatum esse, cujus deinde causam ex instituto agendam suscepit Triglandius in dissert. de Karæis p. 177. Nec desunt loca alia in corpore Talmudico, in quibus sub generalioribus nominibus מינים vel - - אפיקורסים vel צדוקים Karæorum mentio fiat, quæ tamen hoc loco cumulare nihil attinet. Præterea vero in libro *Cosari*, quem plerique Talmudi quod ad ætatem, qua res ipsa in eo descripta contigisse putatur, proximum faciunt, fusior contra Karæos disputatio instituitur, Parte III. §. 22. sqq. p. 191. sq. legenda. Nec in Historicis libris frustra eos requiras, speciatimque in *Abrahami ben Dior ספר הקבלה* i. e. *libro Kabbale*, ex cujus partim limine, partim calce luculente intelligitur, præcipuum hujus libri scribendi consilium hoc fuisse, ut Karæis, serie Doctorum ab ultimis originibus deducta, oppugnaret, & doctrinæ eorum novitatem evinceret. Vidit hoc & manifestum fecit Jo. Morinus p. 244. Exercitt. Biblic. Eundem Scriptorem *Abu Alpharagum*, novum Karæorum Sæculo XII. vindicem, singulari scripto, quod nunc perit, adortum esse supra monuimus. Post hunc *Abrahamus Zacutus* in *Juchasin* fol. 15. R. *David Ganz* ad an. 4515. ut & R. *Gedalius* in *Schalscheleth Hakkabbala* Karæorum strictim & obiter meminerunt. Ex Rabbinis *Maimonides* potissimum in comment. ad *Pirke Avotb* cap. I. (confer hunc tract. p. 19. & 172.) de iisdem commentatur, frequentius vero R. *Abraham ben Meir Aben Esra*, præceptore, ut monuimus, Karæo usus, eos nunc proprio קראים nunc alio nomine perstringit; modestius tamen receptas illorum sententias confutat, quam reliqui facere consueverunt. In scenam eos producit in universum in commentariis Biblicis, præcipue vero in commentariis ad Pentateuchum, ubi eos nunc צדוקים Sadduceos, v. c. ad Lev. VII. 19. nunc מכחישים i. e. mendaces ut Lev. XIX. 20. nunc חולקין על אבותינו h. e. a majoribus dissentientes appellat. Varia *Aben Esra* loca huc pertinentia collegit Io. *Iustus Losius* in notis ad ספר התפוח p. 62. sqq. Invehitur quoque in Karæos *Lipmannus* in *Nizzachon* sect. LXII. *Benjamin Tudelensis* in Itinerario c. 28. edit. Constant. Lempereur, *Leo Mutinensis* in libello de Statu Judæorum recentiorum, R. *Asarias de Rubis* in *Meor Erajim* parte III. p. 32. & *Isaacus Abarbanel* frequentius, partim in *Nachalat Avotb*, qui est diffusus in *Pirke Avotb* commentarius ad cap. I. ubi de Sadoco & Baithoso agitur, partim in commentariis Biblicis speciatimque ad Exodi XII. 1. ubi singulari dissertatione Karæorum de Novilunio sententiam confutare conatur, quam *Houtingius* ex parte notis ad *Rosch Hasschana* inferuit, *Buxtorfius* vero integram cum Lat. versione libro *Cosri* p. 432. subjunxit. Addidero his *Mosen Altaras* in libro Hispan. de alimentis animæ lib. II. p. 123. Librum singularem contra Karæos ex instituto a Rabbanitis scriptum

non memini, nisi illum huc referre velis, quem R. Schabbataus in שבת ישינים sub tit. מִגֵּן אֲבוֹת i. e. *clypeus Patrum* MS. laudat, quo disputationem contra Turcas, Karæos & Christianos contineri testatur, quod ante ipsum fecerat Buxtorfius in Bibl. Rabb. p. 453. Ex Judæis ad Christi sacra conversis Io. Stephanus Rittangelius in notis ad librum *Iezira* p. 31. & de Veritate Religionis Christianæ p. 88. itemque *Fridericus Albrechtus Christiani* in libro vernaculo, de Judæorum fide & superstitione p. 131. sqq. de iisdem nonnulla attulerunt.

Ex nostratibus lucem aliquam Karæorum rebus affuderunt Io. Christophorus Wagenfeilius in notis ad Tela Ignea Satanæ. p. 595: sq. Theodor. Hackspanius ad *Nizzachon* p. 225. Io. Bened. Carpzovius in Introductione ad Theologiam Judaicam Raymundi Martini Pugioni Fidei præmissa, capite IV. toto, Laurentius Odhelius in Synagoga Bifronte p. 4. sq. & 53. sq. Gustavus Peringerus in epistola singulari, quæ inserta est Wilb. Ern. Tenzelii Dialogis vernaculis an. 1691. p. 572. sq. qua occasione ipse Tenzelius de Karæis differit. Confer an. 1689. p. 638. sq. & 1692. p. 42. & 81. Eundem Peringerum itinerarium Karaiticum conscripsisse, ejusque aliquot pagellas formis expressas Wagenfeilio misisse testis est Rud. Martinus Meelfubrerus in Accessionibus ad *Almeloveenii* Biblioth. promissam & latentem p. 81. Præter hos de Karæis præceperunt Celeb. Io. Franc. Buddens in Introductione ad Historiam Philosoph. Hebr. p. 70. Henr. Mublius, Kiloniensis Theologus, in Apologia Talmudica p. 3. ubi, variis Karæorum scriptis recensitis, promittit se aliquando specimen libri Karaitici, a docto quodam Judæo ex Bibliotheca Leidensi secum communicatum, cum aliis nonnullis Orientalibus scriptis editurum. Diligentissime in hac palæstra versatus est Rever. Io. Gotthofredus Schubartus, nunc V.D. Minister Heilbronnensis, editis Dissertationibus aliquot Historico-Philologicis de Secta Karæorum, quæ junctim prodierunt Jen. MDCCI. 4. In his ille Nomen, ortum, progressum doctrinas moresque Karæorum potissimum ex Codd. MSS. binis, paulo ante commemoratis, & nunc in Bibliotheca Danziana Jenæ inveniendis, persecutus est. Latuit hæc commentatio Triglandium, in hoc argumento illustrando illi proximum, qui in dissertatione sua nusquam ejus meminit, nonnulla ceteroquin in ea inventurus, quæ in usum suum commode convertere potuisset.

Ex Reformatis idem saxum volverunt Io. Buxtorfius uterque, Pater quidem in Lexico Talmudico-Rabbinico, p. 1199. & 2012. Filius autem tum in notis ad lib. *Cosri* p. 203. sq. tum in libro de Antiquitate punctorum p. 300. sq. & Vindiciis Veritatis Hebr. p. 341. Io. Drusus & Jos. Scaliger de Trihæresio Judæorum passim, posterior quoque de Emendat. Temporum

p. 143. (quem primam quasi faculam accendisse recte dicit Voëtius) & in epistolis, *Ludov. Capellus* in *Critica Sacra* & ejus defensione, *Jo. Henr. Hottingerus* in *Thesuro Philolog.* p. 40. *Histor. Eccles. Sæculo XII.* p. 244. sqq. & *Bibliotheca Orientali* p. 24. *Gisb. Voëtius* in *Disputat. Selectis Parte II.* p. 96. & 143. *Petrus Cunaus* lib. III. de *Republ. Hebr.* c. 8. *Guil. Henr. Vorstius* ad *Zemach David* p. 255. *Henr. Houtingius* loco superius citato, *Andr. Rivetus* Tomo II. *Opp.* p. 854. & 1010. *Frider. Spanhemius* in *Elencho Hæresium* p. 523. *Io. a Lent.* in *Theologia Judaica* p. 551. sqq. qui p. 555. singularem de religione Karaitarum tractatum promittit, & eruditissimus *Adrianus Relandus*, in *Antiquitatibus Hebraicis* passim, in primis vero p. 264. & in *Parte II. Dissertt. Miscellan.* p. 90. sq. ubi aliquot speciminibus Karæorum cum Samaritanis consensum ostendit, atque ex eo argumentum pro Karæorum antiquitate peti posse non immerito suspicatur. Nec tacendus omnino est *Jo. Meierus*, Professor *Hardervicensis*, cujus in hoc genere industria spectandam se præbuit in *Prolegomenis ad Seder Olam* p. 185. sqq. & utroque *Tractatu de Uxore Christiana & Judæorum Festis.* Omnium vero diligentissime argumentum hoc excussit *Jacobus Triglandius* in tractatu, de quo mox plura dicemus, in cujus vestigiis hæsit *Iac. Basnage* in *Historia Judaica* Tomo I. cap. IX. & X. & Tomo VI. p. 92. Ex *Anglis* huc pertinent *Io. Seldenus* in lib. de *Synedriis*, de *Anno Civili veterum Hebræorum* cap. II. p. 6. sq. & alibi, ut & de *Uxore Hebræa* lib. I. cap. 3. p. 7. sq. *Io. Lightfootus* Tom. I. *Opp.* p. 528. & Tom. II. p. 148. &c. *Nic. Fullerus* in *Miscellaneis* lib. II. c. 3. *Guil. Saldenus* in *Otiis Theolog.* lib. III. *Exerc. IX.* *Eduardus Pocockius* in notis ad *Portam Moïsis*, *Radulphus Cudworthus* in tractatu de genuino *Sacræ Cœnæ scopo* p. 14. &c. ac *Thomas Goodwinus* in *Mose & Aarone Reizii* notis illustrato p. 14.

Ex *Pontificiis* denique post *Nic. Serarium* in *Minervali* lib. III. c. 9. *Io. Morinus* in *Antiquitatibus Ecclesiæ Orient.* p. 520. sq. & ex instituto in *Exercitt. Biblicis Exercit. VII.* tota recentem Karæorum originem demonstrare conatus est, cujus exemplum securius, ni fallor, secutus est *Richardus Simonius* in *Supplemento ad Leonem Mutinensem* de ritibus *Judæorum*, *Historia Critica V. T.* lib. I. & III. passim, *Bibliotheca Critica* Tomo II. c. 10. & in *Disquisitionibus Criticis* cap. XII. Accedit his *Julius Bartoloccus*, qui interdum in *Bibliotheca Rabbinica Magna*, occasione scriptorum Karaiticorum, de ipsis Karæis nonnulla commentatur.

Atque hæc quidem, forte non sine aliquo Tuo, Lector Benevole, tædio curiosius commemoravi, eo animo, ut, si cui aliquando in Karæorum res accuratius inquirere lubeat, si non omnes, certe præcipuos norit, qui ex usu esse possint. Superest, ut paucis dicam, quid in editione Tra-

ctatus

status hujus præstare conatus sum. Interpretationem Latinam, quoad fieri potuit, Hebræo contextui accommodavi, ea tamen lege, ut Latinæ linguæ curam nec nullam, nec nimiam haberem, inprimis autem ab obscuritate mihi caverem. Notas, ubi opus fuit, ad illustrandum aut confirmandum Scriptorem retuli, interdum tamen ad detergendum, quod ex lectione nonnunquam sterili oboriri poterat, tædium in alia excurri, præcipue vero in amplificanda Scriptorum Karæorum notitia elaboravi. Triglandianam dissertationem adjungendam censui, quod ad illustrationem Tractatus Karaitici inprimis pertineret, unde & in notis sæpius ad eam remissi Lectorem; eadem vero ipsa in locis variis vicissim ex tractatu isto lucem mutuari possit, cum per instituti rationem interdum in compendium ea redigere debuerit Triglandius, quæ hic plenius enarrantur. Abiis quoque hoc modo gratiam aliquam initurum me speravi, qui, si Trihæresi Scriptores, Drusium Scaligerum & Serarium, quibus, junctim Delphis anno cccc lxxi. in 4. recussis, hanc dissertationem comitem dederat Triglandius, forte possideant, seorsim hanc sibi comparare nunc posse non illibenter intelligent; ne dicam, ipsum hoc Syntagma non admodum obvium esse, dissertationem vero multa antiquitatis Sacrae capita nunc in transcurso tangere, nunc fusius persequi, ut, si unum alterumve doctrinae momentum, a nostris sacris alienum, excipias, lectio ejus attentior nostratibus commendari suo quasi jure debeat. Ne tamen hic prorsus nihil agerem, præter menda hinc inde sublata, Indicem, quo ista commentatio antea carebat, ita instruxi, ut & ad Tractatum Karæi & ad ipsam dissertationem is referretur. Numerorum notas, in summis paginis editionis prioris obvias, ad oram repetitæ hujus collocavi. Ita vale, Benevole Lector, & opellam qualemcunque benigne interpretare.

Ne quid huic tractatui deesset, initium quoque ejus, quod ob causam in notis memoratam omiseram, hic eo, quo in MS. exstat, modo censui collocandum.

יתברך האל הנצחי הקדמון. אשר טרם ברואתו העולם החכמה
היתה אצלו אמון. וכמו שממציאותו הקיימת משפיע קיום לכל העולם
הנושא בידו כאשכול רמון. כך מחכמתו אשר היא אינה זולת נ
משפיע למחיצות ברואיו לכל א"כפי הכנתו כפה ואגמון: וכפי כח המקבלים
היה סימן החכמה במתחלה וקדמון. כי בנצחיים החכמה המונחלה להם
מראש ועד סוף על אופן אחר נטמן טמון: ובמתחלפים באישיהם מרוע
השתדלותם התחלפה ונתפלגה ידיעתם כי תשתקעו במפורסם ובממון: ובתוך
כך כמעט לא חסרה הכונה האלהית ממין האדם שהיא ידיעת האמתיות
ונהיתה לשממון: עד שמרוב חסרו י"ת הוזקק לתקן המין האנושי והיה
זה קשה בכל ההמון: על כן בחר במובחר מהם והנחילם דת אמתית
בהמציא להם בתוהו ילל ישימון: ובחאריך הענן של השגחה ענן הסכלות
עצם את עיניהם ויבעט ישורון וישמן שמון: ויסר את אופן מרכבותיו
השם מעליהם ויסב אופן עגלה על כמון והמם גלגל עגלתו ויפיצם במפץ
חרוץ בכל האמון" ונפסקה הנבואה הנשפעת כטל חרמון ונתפלגה דתם
להרבה מינים ובמקום שיאו"ן היה חרמ"ון: ונשאר אנוש מהר אצ"ל
משמרת הדת האמתית נטע נעמון. ורובם סרו לסעפים רבים זה בכה
זה בכה המות יהימון. אך יהב. &c.
הקדמה.

ה ק ר מ ה

PRÆFATIO.

אך ידב חכמתא לחכימין
ומנדעה לידעי בינור
בכל דור ובכל אומה
ורשון ובכל מדינה לא השבית
גואל ושואל ודורש וחוקר
תבונות: אשר ידבנו לבו
לחקור האמתיות בשכליות
ובמעשיות ובתוויות אשה
זאת הינה תורת האדם
השלם בכל ימי צבאו לאון
ולחקר עד שימצא האמת השלם
כמו שהיה בשנים קדמוניות
תלמי המלך המחוכם אשר נפה
בנפת שכלו כל הדעות שבעולם
ואספם לזקקם: ולא מצא בכל
חדות דת אמתית ואלהית כדת
היהודים: וכבר למעתיקה
במתקים ומדברים אבר
אז עדיין הדת לא היתה
מחלוקת:

or esset Judaica, ac propterea maximi fecit illius Legis interpretes, qui ele-
ganter & diserte eam transtulerant: quo quidem tempore illa nondum
dissensionibus onerata erat, quas hoc tempore eam premere videmus.
Nunc autem excitavit Deus animum gentium externarum, ad exquiren-
dam

a) De industria omisi partem præfationis aliquam, quia & male habita erat in MS. & ab insitua-
to alienior. Initium ejus tale est: יתברך האל הנצחי verborumque, quæ omisi,
summa hæc est, quod divinum Numen ex multis gentibus uni tantum, nempe Judæis,
Legem suam tradiderit, quam tamen & ipsi, in sectas distincti, ex parte corruerint.

dam & explorandam Legem Dei veram, ut sciant & cognoscant, apud quem sit veritas, & quæ secta ex sectis, in quas divisa est doctrina Judæorum, recte constituta sit. Quemadmodum ante b) duos vel tres annos duo eruditi Viri ex regno Sveciæ juxta fluvium Dunam profecti sunt, & pervagati Ducatum Lithuaniam in omnibus locis, in quibus degunt Karæi, petentes, ut venderentur ipsis libri a Sapientibus nostris scripti. Imo eo res deducta est, ut cœtus nostros de mittendis duobus discipulis Sapientum in Academiam suam sollicitarent, ex quorum ore placita doctrinæ Karaiticæ cum suavitate perciperent. Excitavit itaque Deus animum Sapientis & πάλιν amici mei fraterni & ex eadem gente orti, Salomonis fil. Aaronis Senioris ex urbe Pasul, quæ est in provincia Samogitia, annis quidem juvenis, sed senili sapientia præditi, Latineque Linguae omnique doctrinæ generi apprimè innutriti, qui abiit cum eis in urbem Regni ipsorum, ubi honore eum prosecuti sunt & maximi fecerunt, petentes, ut compendio traderet omnia dif-

מחלוקת: כמו שעתה בחלוקה נעתקת ועתה העיר ה' את רוח אמות נכריות לדבש ולתור בתורת ה' את האמתות לראות ולדעת אצל מי הוא האמת ואיזו כתה מכתות פלוגת דת היהודים כראוי מקיימת: כמו שזה שתים או שלש שנים יצאו שנים חכמים ממלכות שוועצ'יה אשר ע"ל נהר דווי' יגורו וישוטטו בדוכסייה של ל' טוא בכל המקום אשר שם הקראים דריב ויבקשו שימכרו להם מחבורי חכמינו ספרים. והגיע עד היכן שבקשו את קהלותינו שישלחו מאצלם שני תלמודי חכמים אל מקום מושב מדרשם לשמוע מפייהם דברי הכמת דת הקראות בנעימים: ויער ה' ארץ רוח החכם הכולל אחי הוא מבני משפחתי כמ' והרר שלמה' צו בכ' מוהרר אהרן הזקן מעיר פא' סוול מתחום זא' מאייט רק בשנים וזקן בחכמה בקי בלשון לטין ובכר' החכמות תלמודיות שהלך אצלם לעיר מלכותם

b) Fortasse iter illud hic innuitur, quod Carolus XI. Sveciæ Rex gloriosissimæ memoriæ suscipere jussit Ill. Gustavum Peringerum, tum temporis Professore linguarum Orientalium Upsaliensem, quam rem exposuit B. Wagenfeilius in commentatione de Spe liberandi Israël p. 25. cap. II. Temporis tamen rationes scrupulum injicere poterant, cum Peringeri iter anno 1690. susceptum videatur, quia epistola ejus de Karaitarum rebus ad Ill. Jo. Ludolfum an 1691. atq; adeo itinere hoc confecto scripta est, quam in Wilh. Ernesti Tenzelii dialogis, per menses olim editis, an. 1691. p. 572. sq. legere licet. Cum itaq; nosser eo tempore, quo isthæc scribebat, nempe an 1699. duos vel tres circiter annos effluxisse scribat; vel huic memoriæ negligentiae vitium tribuendum fuerit, vel statuendum, repetita vice ex Svecia Viros eruditos Karæos adiisse, de quo tamen nihil huc dum traditum legi. Ceterum laudatum Peringerum aliquot pagellas Itinerarii sui Karaitici, quod ab ipso in dissertatione quadam commemorari memini, ad Wagenfeilium misisse testatur Mehlhærerus in Accessionibus ad Alinclovecnii Bibliothec. promissam & latentem p. 81.

מלכותם ויכבדוהו ויקירוהו
ויבקשוהו שיכתוב להם בקיצור
כל המחלוקת שבין הרבנים
והקראים והוא עשה בקשתם
וחבר מאמר קצר כולל כל
המחלוקת וישלח להם. אבל
אני לשמע און שמעתי זר
הספר ובעיני לא ראיתיו
עדיין. אבל כנראה שהשואלים
ההם עדיין לא היו יודעים עצם
המחלוקת ועל כן שאלו זה
אמנם עכסיו בהעיר ה" את לב
החכם הכולל השר הגדול
האלוף הממורם המאלף תורה
וחכמה במדרש המהולל שבעיר
ל"ד הממדינת הולל נ"ד יאה הוא
האדון האוהב האמרת ודורש
והוקר צדק השר הטפסר היושב
בשכני תחכמוני על כסא
החכמה וההוראה אדוני הנעלה
כבוד מעלת יעקוב טריגלאנד
חכם מפורסם בחכמי הנוצרים
ובקי בלשון הקדש בתורה
ובגמרא אשר כל יקר ראתה
עינו וכל סתום לא עממוהו.
כי העמיק הרחיב העיון והחקירה
בכל החכמות וא"ח הבקה
נפשו בתורת ה" תמומה ובדיוק
מצותיו ובחלוקת הדת שנחלקה
לכמה כתות וישם את לבו
לתור ולדעת אצל מי הוא
האמת וצלל במעמקי מצולות
כונת

diffensionum momenta, quæ Rabbanitas a Karæis distinguunt. Explevit ille desiderium eorum, & breve consignavit scriptum, quod complectitur omnes controversias, misitque illis. Ego quidem ex fama auribus accepi hunc librum, oculis vero hucusque non vidi. Sed videntur illi, qui de hac re interrogarunt, tum temporis ignorasse controversiam illam, ut proinde hoc petierint. Nunc etiam Deus permovit animum Sapientis eximii, Principis magni, ducis celsissimi, qui docet legem & Sapientiam in Academia celeberrima, quæ est in urbe Lugduno Batavorum. Dominus hic, veritatis amantissimus, & scrutans ac investigans justitiam, Princeps ac præfectus, qui constitutus est cum Sapientibus in cathedra Sapientiæ & doctrinæ, Dominus illustris & excellentissimus, JACOBUS TRIGLANDIUS, Sapiens, inter Sapientes Christianos celeberrimus, gnarissimus linguæ Sanctæ, Legis & Gemaræ, cujus oculus omnia eximia vidit, quemque nihil absconditi latet. Profunde enim penetravit, multaque attentione & scrutinio versatus est in omni scientiarum genere, deinde vero animum convertit ad legem Domini perfectam, & considerationem præceptorum nostrorum ac schismatis, per quod doctrina nostra in duas sectas disrupta est. Apud animum igitur constituit investigare &

cognoscere, a cujus partibus stet veritas, & altissime penetravit in interioriorem & absconditam rationem utriusque doctrinæ, verumque a falso discernens assensum præbuit illi, qui recte ambulat. Ut autem experimento sciret, num nostri cœtus asseclæ nossent doctrinam suam ac tempus discessionis a Rabbanitis factæ, scripsit anno 459. computi minoris

ris ab O. C. (i. e. A. C. 1699) ad fratres nostros cœtusque nostri affeclas & Scripturæ filios, ut tempus quo dissensio illa orta est, & causam ex illis requireret. Ex verbis autem Viri hujus interrogantis, quem diximus, apparet, quod, cum in omni scientiæ genere, eoque multo præstantiore versatus sit, hoc omne aggreffus sit, eo animo, quod supra monuimus, ut eorum, qui interrogati sunt, doctrinam exploraret. Propterea cum alii Viri deessent, literis æstymatissimis una cum quæstionibus laudati Sapientis ad manus meas perlatis, minimus ego, qui lento gradu vestigia eorum sequor, an. 459. computi minoris, pro ut conditionem quæstionum Sapientis illius cœtus nostri Sapientibus, qui vicini mihi habitant, proponere potui, ita illis retuli, & petii, ut responderent ipsi. Construxerunt itaque Sapientes, quicquid in promptu ipsis fuit, & animo succurrit. Sic & ego animo lubenti investigare conatus sum, ut desiderium Sapientis explere possem, & ex singulari studio voluntati ejus respondendi, laboravi & inveni nonnulla, quoad per vires meas exiguas licuit, eademq; instar manipuli ad horreum complexus sum (*Jer. IX. 21.*) libro singulari, tandemq; in brevem dissertationem retuli, cui titulum feci *Amicus Mardochei*. Ille enim dilectus & amicus meus est, cujus incensus sum desiderio & cupiditate, qua arsit ipse, de his rebus interrogandi. Est etiam causa altera, cur libellum hunc ita inscripserim, quod scilicet duces & Doctores mei Sapientes in his Regni Poloniae regionibus celebratissimi, iidemque loco, in quo habito, vicini, Sapiens perfectus

כונת כל דת ודת ובחר האמת
מן השקר והסכים עם אשר
ישר הולך. רק כרי לבחון
את אנשי עדתנו הישנם יודעים
את דתם ואת זמן הלוקתם
בן הרבנים כתב כתב בשנת
ת"ש ל"פ לאחינו אנשי עדתנו
בני מקרא לשאול מהם זמן
התחלת החלוקה והסבה אשר
ברו. אבל כנראה מדברי
הארון השואל הנ"ל שהוא שלם
בכל ידיעה גדולה מכוון רק
עשה זה כרי לבחון השאולים
כדלעיל על כן באפס אנשים
בהגיע הכתב היקר עם
שאלות החכם הנ"ל לידי
אני הצעיר הבנתי בעקבות
שורות הקצרות הללו בשנת
ת"ש ל"פ א"י איך שיכולתי
להגיד את טיב שאלות החכם
לחכמי עדתי הקרובים לגליל
משבי הגדתי ובקשתים שישיבו
אותו דברי. והכינו החכמים
ממה שעלה לידם ולשכלם
וכמוכן ממנה שהשתדלתי
למצוא בכל אות נפשי למלא
שאלות החכם והשתוקקותי
הנפלאות לעשות רצונו יגעתי
ומצאתי עד שיר יכלתי הקצרה
מגעת ואאסוף אותם כעמור
גרנה ואעלה אותם על ספר
ועשיתי ממנו מאמר קצר
קראתיו דוד מרדכי כי זה דודי
זה ריעי אשר נתלהבתי לחשקו
ולתאותו שנכסף לשאול
דברים

& Theo-

רברים אלו: וזאת שנית טבה
קרובה לקראי אותו בשם זה
כי אלופי ומורי החממים
המפורסמים שבגלילות מלכות
פולין הקרובים למקום משבי
החכם השלם האלהי כמה"ר
דוד בכמו"הרר שלום והקן
יע' מש המרביץ תורה ב"קק
לוצק י"צ בתחום וו"אלין.
והחכם הכולל האלהי התורני
והחיצוני כמו"הרר יוסף
בכמו"הרר שמואל הקן ז"ל
המרביץ תורה ב"קק ה"עליץ
בתחום פוכוטא מעלתם שניהם
גדולי משפחתי. דודי הם
מקרבה גופנית ודודי וריעי
ורבותי ומורי ואהבי ומלמדי
וחבובי מאהבה רוחנית. הם
הם יסודי המעלה מיסדי ומכיני
התשובות הללו ואני הצעיר
משרתם מצווה על פעולתם
לקשור ולענוך אחת לאחרת
אמרי חכמתם. עשיתי כאשר
צווני ואשלחה להגיד לאדוני
למצוא חן בעיניו וא"עם שאני
יודע שאפשר שלא יסתפק
אדוני עם תשובות אלו לגובה
שאלותיו. אמנם ידעתי כי חן
וחסד יתן אדוני אל עבדיו ולא
ידחה את המאמר הזה מלפניו.
כי ירצה אדוני במה שיכולנו
בהיות שלא יכולנו במה שרצה
אדוני עד שיערה רוח ממרום
ויעזר לנו הש"ית למצוא יותר
אמרי חפץ בימים הבאים
ולהגיד

ciare possimus. Nunc itaque accipe, Domine, hoc, quod a manu
mea proficiscitur instar muneris cujusdam, quod, latum tuum vul-

& Theologus, gloria Doctoris nostri,
Domini, Domini *David* fil. *R. Schalum* Se-
nioris, qui docet legem in Synagoga San-
cta *Losca* in provincia *Volhynia*, & Sapiens
ὁ πάλυ, Theologus non minus Legis
quam Philosophiæ & externarum disci-
plinarum peritus: G. D. N. D. Domini
Joseph fil. *Schemuel* Senioris qui docet le-
gem in Synagoga *Halitz* quæ est in pro-
vincia *Pocutia*, uterque excellentes &
præcipui in mea gente Viri, quod, inquã,
illi sunt patru mei ratione cognationis,
amici item & sodales, Magistri, Do-
ctores, dilecti & præceptores mei, quos
amore spirituali prosequor. Illi, illi in-
quam, tanquam fundamenta excellen-
tiæ, jecerunt fundamentum harum re-
sponsionum, easdemquem expolierunt.
Ego vero minimus & servus eorum, ver-
ba hæc sapientiæ plena colligere & in or-
dinem redigere jussus, feci, quod fieri per
me voluerunt, misique ad Dominum
meum nuncii instar, ut gratiam tuam
aucuparer. Et quamvis probe sciam,
Domine, fieri posse, ut his responsioni-
bus pro ratione quæstionum eximiarum,
non contentus sis, certo tamen persuasus
sum, Dominum meum gratiam servis
suis largiturum, nec dissertationem hanc
ab oculis suis propulsurum esse. Placeant
igitur hæc tibi, Domine, quæ scribere
potuimus, cum non possimus ea, quæ
placere tibi possint, donec effundat se
Spiritus ex alto, & juvet nos Deus bene-
dictus, ut in posterum plura, eaque magis
placitura, invenire, & tibi, Domine, nun-

tum mihi pollicitus, mihi: accipe, inquam, & benevolus sis servo tuo, qui me, & an-
nis, & ingenio, minimum ex omnibus
cœtus nostri Karaitici affectis profiteor.
Minimus ego sum & abjectus & relictus
a viris (Jes. LIII. 3.) habitans in loco tene-
broso, nubilo & caliginoso præ stultitia
& contemptu. Fixam vero sedem habeo
in urbe, quæ Lingua Russica *Crosmi Ostro*
appellatur, quod Hebraice dixeris
sylvam elegantem, quam filius Regis
Constantini, cujus amplitudo augea-
tur, hæreditatis jure possidet. Sita
illa est in provincia Russiæ, cujus
præcipua & regia urbs est *Lebub*, quam
Germani appellant *Lemberg*, a qua urbs,
quam ipse habito, inter plagam Septen-
trionalem & Orientalem, versus Leopo-
lin, sita, tribus milliaribus distat. Misel-
lus ego sum, & præ teneritudine expi-
rans (Ps. LXXXVIII. 16.) servus Sapien-
tum promptissimus, cui in pulvere pedum
eorum, qui Deum timent, volutari vo-
lupe est, contemptus in oculis eorum (Ps.
XV. 4.) & spretus, *Mardocheus* fil. Domini
Patris mei &c. *Nisan*. Distinximus igitur
hanc dissertationem in duodecim ca-
pita, secundum duodecim tribus filiorum
Jacobi, quorum singuli accedent & ser-
mones suos coram Patre suo interrogan-
te edifferant.

ולחגיד את און ארונני ועכשיו
יקבל ארוננו זה את הבא בירי
מנחורו היא שלוחה לארוננו
בספר פנים ופנים וירצה את
עברו הקטן צעיר אנוכי לימים
ולחשגה בכל אנשי עדתי ערת
הקראים צעיר אני ונכוד
וחדל אישים היושב במקום
חושך ענן וערפל הסכלות
והזלות הדר בעיר קראסנו
אוסטרוו בלשון רוסית
שהמכוון בו בלשון עברו י"פ
יע"ר היא עיר אחוזת אבותיו
של בן חמלך קונסטנטין י"ר ה
ותנשא מערכת מעלתו בתחום
רוס"א שער המלוכה של
התחום ה"נל הוא עיר לבוב
הנקרא בלשון אשכנז לעמב"ארג
ועיר מושבי הנזכר שלש
פרסאות ברוחק מעיר לבוב
צפוני מזרחי למושבו של
לבו"ב עני אני וגוע מנער
עבר מוכן לחכמי לב נכסף
להתאבק בעפרות רגליהם
של יראי ה"נבזה בעיניו ונמאס
מדרכי בלא"אמו כמה ודר ניסן
יע"מ: וחלקנו זה המאמר
לי"ב פרקים כנגד י"ב שבטים
בני יעקב כל בן יבא ויציע
דבורו לפני אביו השואל:

Incipio

וזה תחלי בעז מחוללי

Incipio itaque auxilio condito-
ris mei innixus.

פרק א' מטה ראובן

CAP. I.

TRIBUS RUBEN.

מה ראובן שהיה בעל
תשובה הוא יכול
בעצמו את שאלות
האב האדון שהשאלות
הן הן בעלי התשובה שאליהן
ישיב המשיב עמו הבן ואמר
כן:

בעבור שהיה גדר התנאי
להיות ממין המותנה והמותנה
ממין התנאי ושמפני זה הוייב
שבהתכבאר המותנה יודע לאזהר
תנאי הוא מותנה: על כן טרם
שנכתוב התשובות לשאלות
החכם נביא השאלות
שאלות בתוך כתבו למען
שיערכו התשובות מול
השאלות

Qui c) poenitentiam olim egit,
idem colliget seorsim quaestio-
nes Patris & Domini, eo quod
quaestiones occasionem faciunt,
ut, qui respondere vult, ad illas respon-
deat. Ita igitur filius loquitur:

Quoniam ea est pacti ratio, ut sit ex
illis rebus de quibus pacisci possimus, &
vicissim illa, de quibus conveniri debet,
pactum siue conditionem requirant, atq;
adeo, quando conventio proponitur,
necesse sit significari, qua conditione pa-
ctum sit initum; Propterea ante, quam
afferamus responsiones ad quaestiones
Sapientis, adducemus quaestiones ipsas,
quas in scripto suo protulit, ut responsio-
nes

o) Postquam noster animum induxit, Jacobi filios singulos, tanquam responsionum ad quaestiones interpretes, adhibere, unicuique eorum ea momenta expedienda dedit, inter quae & ipsum aliqua intercedat convenientia, quae vel ex parte rerum ab eo gestarum, vel ex benedictione, a Mose aut Jacobo illi impertita, repetitur. Sic per Rubenem quaestiones omnes, ad quas deinceps responderi debet, colligi voluit, eo quod is fuerit בעל תשובה, qua quidem appellatione, in se aequi voca, ludit: תשובה enim & poenitentiam & responsionem denotat. Atque haec appellatio ex priori sensu a Rabbinis & Talmudicis passim tribui solet Rubeni, quem ajunt eo tempore, quo Josephus vendebatur Gen. XXXVII. 29. non adfuisse, ideo quod ob perpetratum incestum poenitentiam egerit. Lege quae R. Salomon Isaacides ad l. c. observavit. Hoc itaque loco noster eundem titulum Rubeni tribuit ex posteriori siue responsionis notione, ac propterea negotium quaestiones singulas, quae responsionem expectant, colligendi illi committit. Nisi potius dicen- dum videatur, alludi hic ad Jos. XXII. v. 21. sqq. ubi Rubenitarum, Gaditarum & dimi- dia tribus Manassis responsio ad impactum דמוס אסילס crimen commemoratur.

nes ordine & ex aduerso opponantur
quæstionibus, & primo loco ad primam,
& sic deinceps ad ceteras responderi pos-
sit. Sunt itaque sequentes:

Quæstio I.

Ult eo rectius responsiones ad eam
dandæ examinari possint, in quatuor par-
tes distinguetur.

Pars I. de eo, an Karæi, qui hoc
tempore inveniuntur, si iidem sub Tem-
plo II. exstiterint, Sadducæorum, qui re-
surrectionem mortuorum negarunt, nu-
mero fuerint comprehensi, quemadmo-
dum d) nonnulli ex eruditissimis inter Chri-
stianos existimarunt, tandem vero, pu-
dore adducti, ne pro hæreticis haberen-
tur, resurrectionem mortuorum pro-
fessi sint.

Pars II. Sive an Secta Karæorum
sub Templo II. sectam singularem con-
stituerit?

Pars III. Sive an vera sit Doctorum
Talmudicorum sententia, quod initium
illi ceperint tempore R. Anan, qui pro-
pter principatum litem excitavit, eum-
que affectavit, eo vero excidens malos-
que amplexus mores legem ore traditam
negavit, quo facto, aliisque in eandem
sententiam pertractis Karæi post obli-
vatum Talmud prodierint?

Pars IV. Quod si Karæi sub Templo
II. sectam singularem & a reliquis distin-
ctum effecisse dicantur, rei huius verita-
tem

השאלות להשיב על ראשון
ראשון ועל אחרון אחרון:
ואלו הן:

השאלה הראשונה כפי
כחית התשובות אליה תחלק
לארבעה חלקים:
החלק ה"א אם אותם
הקראים הנמצאים בזמן הזה אם
הם היו בזמן בית שני היו
נכללים בכת הצדוקים שכפרו
בתחיית המתים כמו שסוברים
קצת חכמי הנצרים. רק לבסוף
מחמת בושה שלא יחזיקו אותם
לכופרים הודו בתחיית
המתים

החלק ה"ב או הכר
הקראים היו בזמן בית שני כת
בפני עצמן:

החלק ה"ג או אם הו'
כדעת חכמי התלמוד שהתחילו
בימי ר' ענן אשר חלק ער'
הנשיאות ורצה להיות נשיא
ומפני שלא רצו למנותו נשיא
יצא לתרבות רעה וכפר בתורה
ש"בעפ ונמשכו אחריו אנשים
הרבה ומהם יצאו הקראים וזה
היה אחר חתימת תלמוד:

החלק ה"ד ואם תרצו
לומר שהיו בזמן בית שני כת
בפני עצמן רצוני לידע אמתת
הדבר

d) Ita statuunt Jo. Buxtorf. in Lexico Talmud. Rabbin. p. 2116. Jo. Henr. Hottingerus in The-
sauro Philolog. p. 41. & ex nostratibus Jo. Bened. Carpzovius in Introduct. ad Theolog.
Judaic. p. II. alii. Ex Judæis vero præter alios, a Buxtorfio allegatos, idem affirmat
Leo Mutinensis in lib. de ritibus Judæorum recentiorum p. 134. ed. Lat.

הדבר עם ראיות ברורות ובטוב
טעם ודעה מתוך ספורי
המעשיות אם כן הוא:

tem rationibus luculentis & idoneis ex
libris historicis adstructam videre velim.

Quaestio II.

Postquam divino beneficio libros
Karæorum videre mihi contigit, legi eos
iterum iterumque multoque labore de-
vorato inveni epistolam R. Menachem
Karæi, quam ad Aquilam profelytum,
apud R. Saadium commorantem, de ritu
maclandianimalia verbis, per rhythmos
dispositis, scripsit. Initium carminis ita
habet: *Petito tuo satisfacimus & desiderium
tuum explevimus &c.* Scire itaque velim,
num iste sit Aquila, qui legem lingua
Græca interpretatus est tempore Adriani
Romanorum Regis; aut num Aquila ille
profelytus sit Onkelos profelytus, qui
Pentateuchum Chaldaice convertit: in
quacunque sententiam responderis,
neceffe fuerit argumenta afferri luculen-
ta & rationes animum convincentes.

Quaestio III.

Quoniam divino beneficio in ma-
nus meas incidit liber, qui de constitu-
tionibus circa res licitas & illicitas, Sab-
bata item & dies festos ex mente & ritu
Karæorum exponit, cujusque hoc est ini-
tium: *Dicit Abaron filius Elia*, &c. scire
velim, utrum is sit liber *Mere Abaron*, qui
passim allegatur, aut ab hoc diversus?
quo item tempore Scriptor iste vixerit, &

השאלה ה"ב באשר
שהקרה ה"ל לפני ספרי הקראים
וקראתי ושלשתי ויגעתי
ומצאתי אגרת אחת
מה ששלך רבי מנחם הקראי
לעקילס הגר אצל רבי סעדיה
הרבן על אודות הלכות שחיטה
והעמיד דבריו על פי החרת
ופתיחת דבריו כן הוה:
משאלך מלאני. נגישת חפצך
עשיתי. רצוני לדע אם הוא
עקילס המתרגם התורה בלשון
יון בימי האדריאנוס מלך רומי.
או אם הוה עקילס הגר
אנקלוס הגר שתרגם התורה
ללשון ארמי. ובאשר אופן
שתרצה להשיב לי צריך אתה
להראות פני כבודך בראיות
ברורות ובדברים המתשבים
על הלב:

השאלה ה"ג באשר שאנה
השם ליד ספר אחר מדבר
מדיני והלכות אסור והתר
והלכות שבתות וימים
טובים כפי מנהג ודין הקראים
ופתיחת דבריו אמר אחרן בן
אליהו וגו' יודיעני אם הוא ספר
מורד אחרן הנזכר בכמה
מקומות. או אם הוא ספר אחר
ובאשר זמן היה חי הסופר
ואם

num instituta illa pondus adhuc habeant,
& inter vos observentur?

ואם הם דינים עתיקים
ומקובלים אצלכם:

Quæstio IV.

Scire velim, num exemplar Scripturæ S., Legis scilicet, Prophetarum & Hagiographorum, quod apud vos est, idem sit cum reliquis Rabbanitarum Codicibus, ut nulla intercedat mutatio, aut num potius aliqua observetur diversitas vel circa ὑπερον πρότερον, vel circa Keri & Kethib. Certus quoque reddi cupio de eo, quid statuatis de vocalibus, num illæ vel Mosis vel Esræ vel Masorethis Tiberiensibus post obsignatum Talmud, quæ nonnullorum & Judæorum & Christianorum sententia est, acceptæ ferendæ sint. Hæ sunt quæstiones præcipuæ, quas proponit Vir eruditus in epistola sua. Sequentur nunc capita distincta, quæ complectuntur responsiones ad illas quæstiones. Ad ceteras vero quæstiones, quæ in epistola sparsæ leguntur, responsiones, Domine, reperies in scripto singulari, pars vero earum his quoque capitibus comprehendetur. Accedamus itaque, divino auxilio freti, ad ipsas responsiones suis singulas quæstionibus accommodatas.

CAP. II.

TRIBUS SIMEONIS.

DE quo dictum est: *dividam eos per Jacobum & dispergam per Israël* (Gen. XLIX, 7.) *cujus proinde opida*

השאלה ה"ד רצוני לדע
עם הנוסחא של מקרא דהיינו
תורה נביאים וכתובים אצלכם
הוא כמו שארי הנוסחאות של
הרבנים בלי שום שנוי או אם
יש איזה שנוי במוקדם
ובמאוחר בקרי ובכתוב
ומה שאתם סוברים מן הנקודות
אם הנה מימות משה או
מימות עזרא או הנה נמצאים
מחכמי טיבריא אחר חתימת
התלמוד לפי דעת קצת יהודים
וחכמי נצרים. אלו הן
השאלות העקריות ששאל
החכם אשר יבואו אחרי זה
פרקים מיוחדים כוללים תשובות
אלו השאלות. ושאר שאלות
החכם הכתובות בתוך הכתב
תקבלנה תשובותיהם בכתב
מיוחד לאדוני וקצתן תוכללנה
בתוך אלו הפרקים: ועתה נבוא
בעזרת האל יתב' לסדר
התשובות כנגד כל שאלה
ושאלה.

פרק ב' משה שמעון

שר נאמר עליו אחלקם
בעקב ואפיצם בישראל
ועיירות שבטו הוה

א
מחולק

מחולק בין נחלת יהודה ושאר שבטים הוּנָה יאסוף דברים נפוצים בתוך ספרים של יהודים רבים וחלוקים בספריהם ויביא לאביו השואל ויאמר.

אחרי אשר היו הראיות והנצוחים היוצאים מתוך דברי איזה דת להרוס גדרים ולקעקע יסודות עצמה ולאמן ולחזק את פנות הדת המקביל לה הן הן הראיות העצמות והקיימות והאמתיות מזולתן על כן ראיתי להקדים הראיות היוצאות מתוך דברי בעלי תורה שבעל פה על היות הקראים הם זולת הצדוקים והביתוסים מן הראיות היוצאות מתוך דברי בעלי דת הקראות: וארו הן המקומות אשר בדברי בעלי התורה שב"עפ אשר מהן נוציא ראיות למה שאמרנו:

הרא"ב קכץ מתוך דברי זכרונות שבתלמוד וכמו כן מתוך ספרי דברי הימים שונים ועשה ספר סדר עולם: וכן עשה בעל ספר יוחסין ואחריהם ה"רמב"ם עשה סדר קבלת הדורות זה אחר זה בהקדמתו לפירוש משניות ואחריהם החכם רבי גדליה אבן יחיאל קכץ מתוך דברי כלל הזכרים ועשה ספר שלשלת הקבלה בשנת ש"ט לאלף השישי ואחריהם החכם רבי דוד גאנו קכץ וקצר מכלל הזכרים ועשה ספר צמח דוד בשנת ש"לב לאלף השישי וכמו כן החכם

opida per terras Judæ & reliquarum tribuum sparsa erant: hic colliget dicta, quæ in variis Judæorum scriptis hinc inde leguntur, & Patri interroganti hunc in modum suggeret.

Quoniam argumenta & probationes, quæ deducuntur ex illius sectæ principiis, quæ alterius præsidia evertere & fundamentis ejus notam inurere, vicissim vero oppositam doctrinam adstruere & angulos ejus munire conatur, rationes validæ, firmæ & præ ceteris verissimæ sunt; consultum putavi, argumenta, quæ ex scriptis Antistitum Legis Oralis afferri possunt, ut probetur, Karæos a Sadducæis & Baithosæis distinctos esse, præponere illis, quæ ex scriptis Doctorem Karæorum derivari possunt. Hæc itaque sunt loca, quæ in scriptis Asseclarum Legis Oralis leguntur, ex quibus deinde pro sententia, quam diximus, probanda argumentabimur.

R. Abraham ben David ex narrationibus historicis, quæ leguntur in Talmude, & ex aliis itidem commentariis historicis collegit consarcinavitque Chronicon. Idem fecit Scriptor libri *Iuchasin*, & post eos *Maimonides* ordine recensuit generationes sibi invicem in propaganda doctrina succedentes, in præfatione ad commentarium in *Mischnam*. Post illos eruditus R. *Gedalia Aben Iachija* ex commemoratis libris alium, quem dixit *Catenam traditionis*, compilavit anno 309. Millenarii sexti. Post horum laborem denique R. *David Gans* ex prioribus illis conscripsit librum, quem inscripsit *Germen Davidis*, anno 332.

Millenarii Sexti. Ad horum exemplum eruditus R. *Asarias de Rubis* exaravit librum sub titulo *Lumen oculorum* anno 5333. in quo varias difficultates & dissentiendi rationes adversus scripta historica antiquiora attulit operamque dedit illorum emendationi, vel librariorum errores corrigendo, vel observationes varias & animadversiones suggerendo, quorum nihil non tibi, Domine, perspectum esse puto, qui & ipsos libros in Museo tuo in promptu habebis. Cum vero certum sit & pervulgatum, quo quis recentior in hoc genere Scriptor sit, eo accuratiorem illum in subducendis temporum rationibus esse; Propterea præcipue innitemur testimoniis librorum qui dicuntur *Catena Traditionis & Germen Davidis*, quippe qui illis omnibus posteriores sunt. Ex illorum itaque computis argumenta in nostram causam afferemus, id quod oculis tuis, Domine, perspicies. Scilicet ex mente Scriptoris *Catena Cabbala* fol. 23. editionis Cracoviensis, & ex sententia auctoris *Zemach David* in millenario quarto traditur, quod *Antigonus Socheus* traditionem acceperit a *Simeone Justo*, discipulo *Efræ Legis* periti & Sacerdotis an. 3460. *Sadocus* vero & *Baitbos* discipuli ejus hæretici & *Jose* fil. *Jaser* & *Jose* fil. *Jochanan* discipuli ejusdem recte sentientes ab eo acceperint anno 3500. *Josua* autem fil. *Perachie* & *Nittai Arbelita* acceperint a *Jose* illo altero nobis commemorato anno 3560. hinc *Jebuda* fil. *Tabbai* & *Simeon* fil. *Schetach* a *Josua* & *Nittai* anno 3621. Vides itaq; ex hac computi ratione, quam eruditi isti ex dictis veterum, non ex suo ingenio

החכם רבי עזריה האדומי עשה ספר מאור עינים בשנת של"ג לאלף הששי וכו' הרבה להקשות קושיות על כתבי הזכרונות הראשונות ממנו וא"ח השתדל לתקנם אם בתקון טעית סופרים או בהגהות ונימוקים כאשר ידעת כי הכל גלוי וידוע לאדוני ונצמאים בבית מדרשו יאכן הבר זה הו"ל ידוע ומפורסם שכל מה שהוא יותר מאוחר בחבורו הו"ל יותר מדוקדק בחשבונו ובתקונו. על כן נסמך על היותר על הספר שלשלת הקבלה ועל ספר צמח דוד שהם אחרונים מכולם ונביא פחשבותיהם ראיות כאשר עיני אדוני תחזירה משרים: הנ"ל לפי דעת בעל ספר שלשלת הקבלה דף כ"ג ע"א מספרו הנדפס בעיר קראקא ולפי דעת בעל ספר צמח דוד בספרו הנ"ל בתאריך אלף רביעי נראה ונגלה שאנטיגנוס איש סוכה קבל משמעון הצדיק שהיה תלמידו של עזרא הסופר הכהן בשנת ת"ס לאלף רביעי. וצדוק וביתוס תלמידיו הכופרים ויוסי בן יועזר ויוסי בן יוחנן תלמידיו המאמינים קבלו ממנו בשנת ת"ק לאלף רביעי. ויהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהשני יוסי הנ"ל בשנת ת"קס לאלף רביעי. ויהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מיהושע ונתאי בשנת תר"כא לאלף הרביעי: דגה

הנר נראה מחשבות
אלו החכמים שהניחו מכח אמר
קדמוניהם ולא מלבם. שמומן
קבלה צדוק וביתוס עד זמן
קבלת יהודה בן שבאי ושמעון
בן שטח עברו מאה ועשרים
ואחד שנים. ונגלה ונראה לכל
משכיל שצדוק וביתוס כשיצאו
למינות נשאו חכמיהם יוסי
האחר ויוסי השני שומרים
משמרת הטהרה האמונה
האמתית שהיה אנטיגנוס רבם
מאמין ומקובל מרבותיו משמעון
הצדיק ובית דיני. ואחריהם
של היוסיים יהושע בן פרחיה
ונתאי הארכלי קבלו ושמרו
את משמרת ה" ותרנו בלי שום
חדוש מינות ומחלוקת בדורם.
ואחריהם מהם קבלו יהודה בן
שבאי ושמעון בן שטח לשמור
את מקבת בור מים חיים
היוצאים מתחת מפתן בית
הקדוש ובימיהם נתחדשו
המחלוקות בין המלך ובין
החכמים (כמו שנכתוב
במה שאחר זה בראיות
המובאות מדברי חכמי
הקראים) עד שהוכרחו החכמים
לברוח מפניו ואשר לא ברחו
נהרגו ושמעון בראותו שנהרגו
החכמים ושחבירו יהודה בן
שבאי נתרחק ממנו סבר שלא
ישוב בית דין החכמים עוד
למקומו והמציא המצאות מלכו
בהיותו נפרד מבני גילו והשקיע
בלב תלמידיו שכר מו
שהמציא מלכו או הספורים
המסופקים באמותם אשר הוא
האמין

genio attulerunt, sequi, quod inde a tem-
pore, quo *Zadock & Baithos* doctrinam re-
ceperunt, ad ætatem *Iudæ* fil. *Tabbai & Si-*
meonis fil. *Schetach* præter centum unus &
viginti anni præterierint: nec minus pa-
tet rerum intelligenti, quod, cum *Sado-*
eus & Baithos ad hæresin deflecterent, so-
cii eorum *Jose* primus & secundus relictii
sint, doctrinamque illibatam & fidem
germanam servarint, eo quod *Antigonus*,
doctor eorum, recte sentiebat a præce-
ptoribus *Simeone Justo* & assessoribus
ejus edoctus. Post utrumque vero *Jose*
Josua fil. *Perachie & Nittai Arbelita* rece-
perunt, & præcepta Dei legemque ejus
sua ætate ab omni mutatione, hæresi aut
diffensione tuta præstiterunt. Istis au-
tem acceptam referunt *Jehuda ben Tabbai*
& *Simeon ben Schetach*, ut *foramen cisternæ*
(*Ies. 51. 1.*) *aquarum viventium, quæ de*
limine templi sanctissimi prodeunt (*Ezech.*
47. 1.) integrum servarent. Horum ve-
ro ætate orta fuit controversia inter Re-
gem & Sapientes, (quemadmodum in
sequentibus ex scriptis doctorum Karaiti-
corum tradituri sumus) donec fuga sibi
consulere doctores cogerentur, illi vero,
qui fugere nollent, occiderentur. *Sime-*
on itaque doctores interfectos, collegam
vero suum *Jehudam* fil. *Tabbai* a se remo-
tum videns, existimavit, Synedrium Sa-
pientum nunquam pristino loco & digni-
tati vindicatum iri, cumque a ceteris sibi
similibus separatus esset, varia ex inge-
nio effinxit & animis discipulorum suo-
rum inculcavit, quod omnia, quæ vel ex
ingenio vel ex incertis narrationibus
commentus erat, ut his fidem faceret, di-

xit omnes illas Mofi Magistro nostro in monte Sinai esse tradita. Cum itaque *Simeon* ex exilio suo & *Iebuda* fil. *Tabbai* ex latebris suis restitueretur, divisa fuit doctrina duorum istorum sociorum, & in duas abiit sectas, quoniam *Iebuda* fil. *Tabbai* non amplexus est inventa *Simeonis* fil. *Schetach*, quæ ex ingenio confinxerat. *Iebuda* itaque solus sanctum depositum, h. e. Scripturam Sacram a Divino Numine per legatum fidelem & nuncium sincerum literis traditam servavit: neque convertit se ad insolentia & stulta mendacia in Dominum suum, Dominum Deum exercituum coniecta, quod scilicet Deus Mosen, servum domus fidelem, legem oralem docuerit, cum tamen eum nunquam tradiderit, nec tradere unquam constituerit. Propterea e) nomen *cæcus Iebuda* fil. *Tabbai* abolitum & cum *Karæorum* nomine permutatum est, eo quod

האמין בהם שכלם הם קבלוה
למשורר רבינו ע"ה בסיני:
וכשהושב שמעון ממקום גלותו
ויהודה בן טבאי שב ממקום
הסתרו" את סתפלוגיה קבלתם
של שני החבירים ונחלקה לשנים
פפני שיהודה בן טבאי לא הודה
אל ההמצאות שהמציא שמעון
בן שטח וברה מלבו. רק שמר
יהודה משמרת הקדש לבר
שהוא מקרא קדש הכתוב מפי
הגבורה ע"י ציר נאמן השליח
האמתי. ולא פנה אל רהבים
ושטי כזב האומרות לארונהם
הארון ה" צבאורת כי ה"
דבר למשורר נאמן ביתו תורה
שב"ע פ"וה" לא דבר ולא עלתה
על לבו. ועל כן נתמה שם
של סיעת יהודה בן טבאי
בשם קראים שמובנו בעלי
מקרא הכתובה והרשומה לא
סומכים

e) Ex his verbis consequi videtur, primum hujus sectæ nomen fuisse *cæcum Iebuda ben Tabbai*, quod deinceps cum *Karæorum* appellatione permutatum fuerit: Ex quo etiam intelligitur, quid de Triglandii opinione habendum sit; qui p. 23. dissertationis de *Karæis* existimat, sectam hanc inde a primis originibus *Karæorum* titulo venisse, eo quod sectarum appellationes, quæ a dogmate desumuntur, soleant fere esse priores, & æquæ dogmati suppallulanti, auctores vero initio sæpe lateant vel incerti sint. Mea quidem sententia ratio hæc nec in universum de sectis valebit, quarum plerasque ab auctoribus suis appellari Historia Ecclesiastica testatur, nec speciatim ad præsens negotium pertinebit, cum Antistes doctrinæ Karaiticæ tum temporis ignotus esse non potuerit. Ceterum de nomine קראים fusissime omnium egit El Jo. Gothofr. Schupartus in dissertationibus de hac secta editis cap. I. ex quibus etiam nonnulla dijudicare licebit, quæ Triglandio l. c. de eodem commemorata sunt; v. c. quando R. Elieserem קרא non appellativo sensu sed proprio quasi nomine appellatum putat, de quo aliter puto sentiendum, cum Juchasin p. 60. b. diserte testetur, R. Samuelem & R. Jochanan קרא vocatos esse, quod dicta ipsorum Scripturæ loco & pretio sint habenda. Quemadmodum vero olim Karæi per contemptum dicti sunt, ita Reformatis idem tempore persecutionis Albanæ usque venisse testatur Hottingerus p. 67. *Tresauri Phil.* ubi relatum sibi ait a Viro docto, eos vocatos esse *Lectores*. Ita memini Rich. Simonium in epistolis Selectis passim v. c. ep. 30. p. 212. Protestantes Karæos vocare.

סומכים על משענת קנה רצוצ
דרש משובש: הנרה בהיות
שמקבלת צדוק וביתוס עד זמן
קבלת יהודה בן שבאי ושמעון
בן שטח עברו קכ"ז שנים
כדלעיל ומקבלתם עד זמן
מחלוקתם כמוכן על כל פנים
נחוייב שעברו כמרה עשרות
שנים בלי ספק עד שיעלה
סך השנים בין התחלת דת צדוק
וביתוס המכוערת על התחלת
דת הקראות המפוארת קרוב
לק"נ שנים. אם כן איך יהיו
הקראים והצדוקים כת אחת
והלוי הקראים יצאו מהחלק
הנשאר אצל מצבת משמרת
האמונה כנ"ל כי כבר נתבאר
כי תלמידי אנטיגנוס לשנים
חלקים צדוק וביתוס הבופרים
ויוסי ויוסי המאמינים ויהודה
ושמעון אע"פ שהיו חולקים
בין עצמם מכל מקום הם
שניהם ביחד חולקים עם
צדוק וביתוס כי הם שניהם
נמשכו מכת המאמינים שהיו
בעלי ריבם של הצדוקים
והביתוסים. הרי ראיה ברורה
שהקראים הם זולת הצדוקים:
וזו הראיה תשוה למופת טבעי:
כי מחלוקתם כמחלוקת מציאות
הטבע שנחלק לרוחני וגשמי
וגשמי לפשוט ומורכב ומורכב
לרומם וצומח וחי ומדבר.
וכמו שהצומח או החי לא יקרא
דומם או גשם פשוט או רוחני
כן הקראים לא יקראו צדוקים
ולא יחול שמם של הצדוקים
על הקראים כי חוברלן בגור
ומבריל

quod studiosi Scripturae literis configna-
ta non innituntur fracta studii allegorici
confusissimi arundine. Cum itaque a
tempore, quo *Sadocus & Baithos* doctrinam
accepit, usque ad aetatem *Juda fil. Tabbai*
& *Simeonis fil. Schetack* 121. anni, ut supra
monitum est, effugerint, praeterea vero
inter doctrinae receptionem & dissensio-
nem istam aliquot annorum decades
omnino & procul dubio intercedere de-
buerint, prodibit tandem summa anno-
rum, qui dividunt initium sectae *Sadoci &*
Baitbosi foedissimae ab initio sectae *Karao-*
rum laudatissimae eaque ad 150. circiter
annos adscendet. Quod si vero ita res
habet, quomodo Karai & Sadducaei ean-
dem sectam constituent, & nonne poti-
us Karai prodiisse censendi sunt ex altero
illo coetu, in demandata puraque, quam
diximus, religione persistente? Osten-
sum enim a nobis est, quod discipuli An-
tigoni in duas disseverint sectas, alteram
Sadoci & Baitbosi apostatarum, alteram *Io-*
se utriusque recte sentientium: quamvis
vero *Iehuda & Simeon* a se invicem dissen-
serint, iidem tamen uterque omnino a
Sadoco & Baitboso alieni fuerunt, quia am-
bo coetum recte sentientium, qui cum
Sadducaeis & Baithosaeis contendebant,
secuti sunt. Ratio itaque haec manifesta
est, quod Karai a Sadducaeis sint distincti:
quod argumentum cum ratione quadam
physica sic comparari potest. Ea enim
hic datur diversitas, quae est in Ente natu-
li, quod in spiritualement & corpoream ef-
sentiam distinguitur, quarum haec est vel
simplex vel composita, atque haec iterum
vel inanimata vel vegetativa, vel vivens
vel rationalis. Quemadmodum itaque
vege-

vegetativum aut vivens non vocari potest inanimatum vel corpus simplex aut spirituale; ita Karæi non possunt vocari Sadducæi, neq; Sadducæorum nomen in Karæos cadit, quia pariete quasi quodam a se invicem sunt distincti. Sanè rerum intelligentes demonstratam rei hujus veritatem perspicient & assequentur. Hoc itaque caput sufficiat responsionis loco ad partem primam quæstionis primæ, ad quam etiam pertinebit sequens caput III.

CAP. III. TRIBUS LEVI

Adducet argumenta ex verbis filii ac nepotis sui Levitarum, quorum alter nomen Levi tanquam gentilitium fert, alter ut gentilitium habet, & eodem appellatur. Surgit itaque & ait: afferamus probationem responsionis ad quæstionis primæ partem primam ex ipsis Rabbanitarum ac duorum potissimum celebratissimorum Virorum scriptis. Alter illorum sapiens f) *Iehuda Levi*, auctor libri *Cosari* est, qui à Rege *Cosari* de conditione & ratione traditionis doctrinæ interrogatus, in calce tractatus tertii libri laudati ita scribit: *Post hunc fuerunt Iehuda ben Tabbai & Simeon fil. Schetach, eorumque Collegæ. Horum temporibus*

ומכדיל. והמשכילים יחזקו בשכלם ויבינו אמות הענין כי כן חונת וראיות זה הפרק חייב תשובה לחלק ראשון מהשאלה הראשונה ואח"כ עוד יבוא פרק שלישי כסוכן להשיב על החלק הראשון מהראשונה.

פרק ג' מטה לוי

בימי ראיה מרבני נינו ונכדו הלויים אחד המיוחס בשם לוי והשני נקרא ומיוחס בשם לוי. ויעמר ויאמר עוד נביא ראיות לתשובת השאלה הראשונה לחלק הראשון ממנו מכה מאמר חכמי הרבנים משני חכמים מפורסמים. הנה החכם הר"ר יהודה הלוי ז"ל בעל ספר הכוזרי כששאלו המלך הכוזרי בעד איכורה הקבלה וטעמה בסוף מאמר שלישי מספרו כתב וזה לשונו: ואחריו יהודה בן טבאי ושמעון בן שטור וחביריהם ובימיהם התחלה

f) Hujus testimonio hanc in rem procul dubio usus est noster, quod sciret, magnam ejus apud Rabbanitas esse auctoritatem, sicut R. Asarias in Meor Enajim lib. 3. c. 36. affirmat, *librum ejus plenum esse benedictione Domini, circa veritatem dogmatum scite dignorum, dignumque quem Judæi omnes in fœdere suo fideles & ipsi discant, & operam dent, ut omnes ipsorum filii & discipuli tabula cordis sui inscribant, cum hac ad monitione & præceptione: cave tibi, ne derelinquas Levitam (allud. ad Deut. XII. 19.) Cæterum Cosari rectius dici, quam Cusar vel Cosri pridem monuerunt eruditi, quorum scribendi rationem sequuntur Menasse ben Israël, Th. Hyde & alii plures.*

התחלתי דת הקראות בעבור
מה שאירע לחכמים עם ינאי
המלך והיה כהן והיתה אמו
חשודה וחללה כי נשכית. ורמז
לו אחר מן החכמים שאמר
לו ינאי המלך רב לך כתר
מלכות הנח כתר כהונה לזרעו
של אהרן. ויעצוהו חביריו
להבאיש בחכמים ולכלותם
ולהגלותם ולהמיתם ואמר להם
המלך כאשר אאבר החכמים
ממי נלמוד תורה. אמרו לו הנה
תורה שבכתב כן המצור
בה הרוצה יבוא וילמוד ואל
תחוש לתורה שב"עפ. והגלה
החכמים ובכללם את שמעון
בן שטח והיה חתנו. ונתקלקלה
הרבנות זמן מעט וטרחו
להחזיק בתורה בשקול רעתם
והקשתם ונלאו ולצט יכולי.
עד שהושב שמעון בן שטח
ותלמידיו מאלכסנדריאה של
מצרים ושבה הרבנות לאיתנה
וכבר

ribus incepit Karaismus, propter aliquid,
quod contigit inter Sapientes & Jannaum Re-
gem, qui fuit Sacerdos, matremque habuit su-
spectam, g) & contaminatam quia in captivi-
tatem abducta erat. Hoc ei quidam ex Sa-
pientibus tacite exprobrans dixit illi: Jannai
Rex, sufficiat tibi corona regni, relinque coro-
nam Sacerdotii semini Aaronis. Svaserunt
itaque socii ejus ipsi, ut Sapientes vexaret, per-
deret, in exilium ejiceret & occideret. His ille
respondit: ubi perdidero Sapientes a quo disce-
mus legem? Responderunt illi: ecce adest lex
scripta, complectens precepta omnia, qui volue-
rit, veniat & discat: neque est quod sollicitus sis
de lege orali. In exilium itaque ire jussit Sapi-
entes, interque eos Simeonem fil. Schetach, ge-
nerum suum. Sic Rabbinorum dignitas dimi-
nuta fuit ad tempus, conatique sunt illi vindi-
care legem ingenio & ratiocinationibus, sed suc-
cubuerunt labori, nec perficere potuerunt, do-
nec Simeon fil. Schetach & discipuli ejus Alexan-
dria ex Aegypto revocati fuerunt, atque adeo
Rabbanitarum doctrina restituta fuit. h) Ra-
dices

g) Locus hic in lib. Cosari Parte III. p. 240. ed. Buxtorf. exstat, qui tamen ex parte a nostro ali-
ter effertur. Pro eo enim apud Buxtorfium legitur simpliciter: והיתה אמו חשודה שהיא חללה
quod Buxtorf. vertit: & matrem habuit suspectam, quasi
ex illegitimo conjugio nata. Quæ quidem versio minus se probavit Triglandio, quod
ex diss. ejus de Karæis p. 85. sq. apparet, ubi idoneas invenies rationes, quæ nostri auctoris
lectione confirmantur, & augentur, ex qua scilicet intelligitur, Sapientes matrem Jannai
non illegitimorum natalium, sed potius vitii cujusdam in captivitate oblatis, arguisse.
Eodem modo criminationem hanc recenset Josippon lib. IV. c. 6. p. 272. ed. Cl. Breit-
haupti his omnino verbis: ואמר אליו כי בשבי חללה אמך בימי אנטיוכ' והיא חללה
h. e. ex Breithaupti versione: quoniam
mater tua tempore Antiochi Epiphanis, Macedonia Regis, in captivitatem abducta at-
que contaminata fuit.

וכבר השרישו הקראין שורש
h) Plenius Hebraica leguntur in ed. Buxtorf. p. 241. h. e. & jam radices egerunt Karai cum Viris &c. qua ratione locum eundem legit alius
Karæus, nempe Moses Beschitzi in lib. Matte Elohim, prout ex eo affert Trigland.
p. 44.

*dices autem egerunt cum Viris, legem oralem rejicientibus, & argumentis subtilibus sententiam confirmantibus, sicut adhuc hodie eos facere vides. Sed Sadducei & Baithosai sunt haeretici, & Epicuræi, negantes seculum futurum, suntque iidem illi, contra quos i) in precibus nostris oramus. Karæi autem de fundamentis multum laborant, in eliciendis vero consequentiis, nimis ingenio indulgent: & fieri potest, ut noxa afferatur ipsis quoque radicibus, magis quidem ex stultitia quam intentione ipsorum. (Hucusque verba R. Judæ Levitæ.) Eodem modo Sapiens k) R. Levi fil. Abraham Levita ex Sapientibus Rabbanitis in libro suo, quem dixit *Livjat chen* oratione III. sectione XX. ubi meminit temporis festi Christianorum (Pentecostes) in eundem semper diem incidentis, loquitur: *causa, cur illi semper festum certo cuidam diei alligent, hæc est, quod pbrafin: crastina Sabbati, de die Sabbatum proprie dictum sequente accipiunt, quemadmodum etiam eodem sensu interpretantur Sadducei & Karæi.* (Hucusque verba R. Levi Levitæ.) Et sapiens ac subtilis philosophus, eximius Rabbi Caleb fil. Eliæ ex Karæis, postquam in libro suo, quem *decem Sermones* vocavit, *Serm. IV.* laudatorum Virorum verba attulit, hæc addit:*

וכבר השרישו עם אנשים שהיו רוחים בתורה שבעל פה ומתחכמים בטענות כאשר אתה רואה שעושים היום אבל הצדוקים וביתוסים אינם כי אם מינים ואפיקורוסים מכחישים העולם הבא והם המינים שאנו מתפללים בתפלתנו אך הקראים משתדלים בשורשים מתחכמים בתולדות ואפשר שיגיע ההפסד אל השרש מסכלותם לא בכונה מהם (ער כאן לשון הר"ר יהודה הלוי) וכן כתב החכם רבי לוי בכ"ה אברהם הלוי מחכמי הרבנים בספרו בלויית חן במאמר שלישי בשער כ' ממנו בהזכירו קבע חג הנוצרים ביום א' לעולם. אמר ז"ל לשוננו וטעם קבעם החג לעולם יום אחד שהם הבינו מחרת השבת שבת ממש וכן הבינו הצדוקים והקראים" (ער כאן לשון של רבי לוי הלוי) והחכם המפולפל והמפולסך והכולל הרב רבינו כלב בן הר"ר אליהו מחכמי הקראים כשחביט בספרו בעשרה מאמרות במאמר רביעי בהצעתו

i) Vide, quæ de plerisque his notat Buxtorf. ad lib. *Cofari* p. 242. ut & Lexic. ejus Talmudic. rad. **שמר** & **מין** nec non Vener. Jo. Wulferum in notis ad Theriacam Judaicam passim.

k) Afferit & explicat locum hunc Triglandius p. 41. ubi auctorem vocat Abrah. Levi, qui dicendus potius erat R. *Levi ben Abraham Hallevi*, sicut & titulus ex *Prov. I. 9.* petitus rectius per *Livjath chen*, quam ut ille habet, per *Levijath* effertur. Ceterum idem forte hic est liber, quem R. Schabtai in **שפתי ישנים** MStas in Legem conciones complecti ait, tribuitque R. *Levi bar Abraham bar Chajim*. Eodem modo Scriptorem hunc appellat auctor *Schalscheleth hakkabbala* p. 59. a. quem secutus Bartoloccius, in eo erravit, quod librum hunc Grammaticum esse dixit, atque adeo confudit cum altero ejusdem tituli libro, qui est R. *Immanuel ben Fekushiel*. Sed de his alias.

בהצעתו דברי אלו החכמים כנ"ל אחרי דבריהם אמר כן וזה לשונו) ונראה מדברי שני אלו האנשים שהקראים זולת הצדוקים והביתוסים והנה על פי שנים עדים יקום דבר שהאחר משיח לפי תומו לבאר חכמתו והאחר מורג המלך עליו לבלתי הגיד דבר שאינו כן. ולכן אמרו שניהם אמת והודו כאשר היה הענין. וא"ע שמא מהם או אלה אנשים ואם הם חכמים יאמרו שהקראים הם הצדוקים שקר בפיהם כי הם ידברו על צד המחלוקת והקנאה ואהבת השררה והנצחון. וכך שכן להיות דבריהם מקובלים אצל הסרים למשמעתם ונחשבים לעיני בעלי ריב בני מקרא. יעצמו עיני שכלם והרבו כזבים ולשונם תדבר עול. והנה אע"פ שראה בתחלת המחשבה ובעיון הגס כפי הנראה אצל הפתאים המון העם אשר שכן ענן הקנאה והתחרות עליהם שהקראים הם הצדוקים והביתוסים ממה שכתב הרמ"ם בפירושו בפרקי אבות בפרק אנטיגנוס איש שוכן זה)

addit: & apparet ex verbis duorum illorum Scriptorum, quod Karæi a Sadduceis & Baithosæis sint distincti, jam vero duorum testium ore, quorum alter candiderem exposuit, l) alter vero à Regis ira magis sibi timuit, quam ut rem aliter, ac gesta est, edissereret. Propterea uterque verum dixerunt, & prout res habebat, ita professi sunt. m) Et si vel centum imo mille etiam sapientes, dixerint, Karæos esse Sadduceos, mendacia tamen proferunt, quia partium studio & emulatione victoriæque cupiditate ducti disputant. Quanto minus itaque verba eorum (Karæorum) recipientur ab illis, qui ad eorum (Traditionariorum) iussa se accommodant, sicut etiam nunquam a contentiosis istis hominibus pro Scripturariis habebuntur. Occludunt illi oculos mentis, multiplicant mendacia, linguaque sua injusta proferunt. Et quamvis primo intuitu & ex tralatitia consideratione, prout à simplicibus & vulgo hominum, quos scilicet emulationis & contentionis studium vexat, judicatur, Karæos Sadduceos & Baithosæos esse, ex iis apparere possit n) quæ R. Moses Maimonides in commentario suo in Capitula Patrum ad caput, cujus hoc est initium: Antigonus Socheus &c. (i.e. cap. I. §. 3.) in hanc sententiam tradit: Et vocantur in illis regionibus, h. e. in Ægypto Karæi, qui Sapientibus Sadducei & Baithosæi audiunt, atque

l) Ista quidem ratio apud eos nihil efficiet, qui cum R. Asaria c. XLII. Meor Enajim Jo. Morino & aliis existimant, colloquium illud non tam vere cum Rege Cosaræorum habitum, quam ab ipso *Juda Levita* ex ingenio confictum esse: qua de re in Bibliotheca, quam paro, Hebraica pluribus, si Deus annuerit, proxime dicam.

m) Affert locum hunc Triglandius p. 53. quem tamen quod ad extremam partem aliter, & nisi fallor, minus convenienter scriptoris menti accepit.

n) Ad hunc Maimonidæ locum vide Trigland. p. 15. Eum non satis recte intellexisse videtur Hottingerus in Thes. Philolog. p. 41. qui etiam in contrariam nostro Scriptori sententiam adducit.

hi sunt, qui opponere se traditioni aggressi sunt. (Haftenus ille.) Nihilominus idem (Maimonides) re accuratius considerata, & procul habito zelo ac odio, Karæos a Sadduceis & Baithosæis distinctos habuit. Quando enim ait: & vocantur in illis regionibus Karæi, id sibi vult, quod vulgo ita fuerint appellati sensu improprio & tralatitio, quia discrimen non fecerunt inter utrumque cœtum, sed absolute communia jusserunt esse harum sectarum nomina, ut Sadducei dicerentur Karæi, hi vero vicissim Sadducei, donec vulgus Karæos, qui in Ægypto erant, ex Sadduceis ortos existimaret, cum tamen Sapientioribus & veritatis magis gnaris, Sadducei & Baithosæi aliæ essent sectæ, & ejusmodi quidem heretici, qui dissentirent a cæteris in lege scripta interpretanda, quanto magis in recipienda traditione, cujus nullum est in Lege præsidium. Quod ipsum innuunt verba ejus: Illi sunt, qui traditioni se opponere aggressi sunt, quia ipsorum atate non fuit traditio repugnans legi scriptæ, eique adversa, & cujus nullum esset in ea præsidium, sicut commemoravimus in præfatione generali; sed exstitit tantum expositio, quam Sapientes in Lege suscipiebant ex constitutionibus sepimentis & modis certis, quorum in ipsa lege scripta indicium exstabat; tantum abest ut o) dextram sinistram

et
סיוע משם כמו שזכרנו בפתיחה הכוללת. כי אם פירוש שהיו החכמים מפרשים התורה על גדרות וסייגים ותקנה שהיו עושים לכלם היה רמז תורה כתיב

(וזה לשונו) ויקראו באלו הארצות ר"ל בארץ מצרים קראים ושמותם אצל החכמים צדוקים וביתוסים והם אשר התחילו להשיב על הקבלה (עד כאן) הנה אחרי העיון האמתי בסור הקנאה והשנאה גם לפי דעתו הקראים הם זולת הצדוקים והביתוסים. כי תבין אמרו (ויקראו באלו הארצות קראים) רצונו שנקראו כן אצל חמון העם על צד ההשאלה או ההעתקה כי הם לא שמו הפרש ביניהם אלא החליטו שם כל כת על הכת האחרת וקראו לצדוקים קראים ולקראים צדוקים עד שחשבו המקום העם שהקראים הנמצאים במצרים הם מן הצדוקים. אמנם אצל החכמים שיודעים האמת נקראו צדוקים וביתוסים הכתובות האחרות שהם המינים שחלקו על פירוש דברי התורה הכתובה. כל שכן בדברי הקבלה שאין לה סיוע מן התורה. והוא אמרו (וזה) אשר התחילו להשיב על הקבלה) כי בימיהם לא היתה הקבלה סותרת למה שכתוב בתורה או הפכית או שאין לה סיוע משם כמו שזכרנו בפתיחה הכוללת. כי אם פירוש שהיו החכמים מפרשים התורה על גדרות וסייגים ותקנה שהיו עושים לכלם היה רמז תורה כתיב

o) Alludit noster ad pervulgatum Rabbanitarum oraculum, quo Doctoribus suis tam cœcam haberi fidem volunt, ut si dextram sinistræ, sinistram dextræ nomine appellent, de assertione eorum dubitatio non sit suscipienda. Ita enim præcipiunt R. Sal. Isaacides & R. Bechai ad Deut. XVII. 11. confer B. Jo. Frischmuthi diff. ad illum locum, Theod. Hackspan. Tract. de Ufu librorum Rabbin. p. 288. sq. & Jo. Andr. Eisenmengeri Judaismum detectum Part. I. p. 331.

כתוב. לא שיאמרו על ימין
שמאל ועל שמאל ימין. וצדוק
וביתוס התחילו להשיב אפילו
על זה שכל ישראל היו מודים
בדבר זה (עד כאן דברי
רבינו כלב בן אליהו) עוד החכם
רבינו כלב הנ"ל במקום הנזכר
מספרו הנ"ל אומר. ואלה
הכתות ר"ל צדוקים וביתוסים
לדעתנו ולדעת אחינו הרבנים
הם אפיקורוסים ומינים
מכחישים העולם הבא שהוא
שרש הדת והאמונה והם
הנזכרים בספרים דת צדוקיה
דת ביתוסיה. ואמר הרב רבינו
יהודה הדסי האב"ל בספרו
באשכול הכופר בדבור לא
יהיה בא"ל פא בית"א צ"ז וצ"ח
שהצדוקים ואם הם מבני ישראל
כבר הכחישו דבריהם שבא
בתורה כי נטו בסברות כוזבות
שבא מופת על הפכם או סותרם
שהם אסרו הגירוש. גם ימנו
חדשיהם כלם משלשים יום
ולא

et sinistram dextram dicerent. Sadocus vero
et Baithos initium faciebant contradicendi
etiam illis, in quibus Israëlitæ omnes consentie-
bant. Hucusque verba R. Caleb ben
Eliæ. Idem Sapiens Doctor noster Caleb
loco ex laudato libro commemorato ita
ait: Atque istæ sectæ (h. e. Sadducei & Baitho-
sei) secundum nostram et fratrum nostrorum
Rabbanitarum sententiam p) Epicuræi sunt et
hæretici, negantes seculum futurum, quod est
dogma legis et fidei fundamentale. Hi ipsi in
libris sectæ Sadduceorum et Baithosæorum ap-
pellantur. Sic q) Rab Doctor noster Jebuda
Haddassi Haebel in libro, Eschcol copher,
præcepto I. alphabeto 76. et 77. monet, quod
Sadducei, quamvis fuerint ex filiis Israël, ab-
negarunt tamen res, quæ exstant in Lege, et fal-
sissima persuasione animos inducebant, ac se
miraculum quoddam fieri deberet, ad se vel con-
vertendos vel confutandos in eo, quod vetarent
repudia. Menses etiam suos omnes ita nume-
rabant, ut triginta omnino diebus absolveren-
tur. Neque Pascha et octavum diem Azereth
unquam celebrabant die Sabbati, sed die profe-
sto.

C 3

p) Communissima hæc sunt hæreticorum apud Judæos nomina, quorum prius nempe
אפיקורוסים eos omnes generatim, qui non sunt Israëlitæ, speciatim vero, legem
Dei impugnantes denotat, ut monet R. Isaac ben Abraham in *Chissuck Emuna* p. 9. ed.
Wagenfeil. Plura de hac voce tradunt Wagenfeil. ad *Tela Ignea Satanæ* p. 119. Jo. Maye-
rus not. ad *Seder Olam* p. 249. & Jo. Gothoff, Schupartus de *Karæis* p. 9. Sensu specialis-
simo Christianos Epicuræos & Minim ab iis appellari, luculente contra Salom. Zevi, qui
id in *Theriaca Judaica* c. II. §. 15. negaverat, evicit Vener. Wulferus in suis ad illum ani-
madversionibus p. 107. sq. Adde Celeb. Jo. Andr. Danzii diss. de *Sacr. Judæorum*
μυσοφυλ. §. 20. Bartoloccium Tomo III. p. 364. Bibl. Rabbin. Jac. Altingium de
Schilo IV. 26. & Eisenmengerum in *Judaismo detecto* Part. I. p. 691. De origine vero
& notione vocis מין erudite & fuse commentatus est Guil. Guisius ad *Berach*. IX. 5. &
Cl. Georgius Eliezer Edzardus, Collega conjunctissimus in exquisitis notis ad cap. II.
Avoda Sara p. 253-263.

q) Locum hunc adducit Trigland. p. 46. Notabilis autem est, cum ob alia vix alibi invenienda,
tum quod Sadduceos inter Anthropomorphitas refert, quod ab aliis tradi non memini.
Fuisse tamen inter Judæos olim, qui ita statuerent, vel ex Justinii dialogo cum Tryphone ap-
paret, imo inter Karæos hanc opinionem radices quondam egisse, ex sequentibus patebit.

sto. Tribuebant etiam similitudinem corporis Creatori, (utinam eos Deus ex terra viventium eradiceat, Sela. Ps. LII. 7.) & prater hæc alia mala dogmata & e mentitos fidei articulos afferebant, quemadmodum commemorat de iis & narrat r) David ben Meduaz al Mikmatz in nonnullis libris suis. Quamvis itaque s) Baithosæi multas res de lege inficiantur, iidem tamen non assentiuntur sententiis, quæ traduntur a secta Sadducæorum. Nihilominus tamen utrique statuunt optime & præclare, quod festum Pentecostes non nisi die primo celebrari debeat, quæ etiam sententia est asseclarum Scripturæ, super quos sit pax. Qui igitur ait, Karaeos esse Sadducæos & Baithosæos, non loquitur recta, quia ex sententia nostra illi heretici sunt & Epicuræi. t) Enim vero quoniam nos, Scri-

ולא יעשו הפסח ויום שמיני עצרת ביום השבת כי אם ביום חול. גם יתנו דמות לבורא שזה ישריש מארץ חיים סלה חולדת זה מהדעות הרעות והאמונות הכוזבות כאשר הזכיר והגיד עליהם דוד בן מדואץ אל מקמץ במקצת ספריו ואמנם הביתוסים א"ע שחכישו דברים רבים מן התורה עם כל זה לא האמינו ברעות המגונות בדת הצדוקים. ועם זה האמינו שניהם ברעת הברור שמתער חג השבועות ליה יהיה אלא ביום ראשון כדעת בעלי מקרא עליהם השלום ולכן מי שאמר שהקראים

r) Hujus Scriptoris mentionem alibi me legisse non recordor.

s) Baithosæos itaque a Sadducæis manifeste distinguit, quod etiam alibi in hac commentatione fieri videbis rectius certe, quam plerique inter Judæos & Christianos faciunt, qui pro iisdem habent. Distinguendos autem esse monuit R. Gedalias in *Schalscheleth hakabbala* p. 104. qui duas sectas esse & Sadducæos longe peiores imo prorsus infideles diserte affirmat, sicut R. Asarias in *Meor Enajim* lib. III. p. 32. qui Baithosæos ceteroquin pro Essæis habet, negat se ullibi legisse, Baithosæos negare mortuorum resurrectionem. Compara in hanc rem Jo. Drusium de Sectis lib. III. c. III. & IV. & Theodor. Hackspan. Syllogem p. 15. sq.

t) Locum hanc affert Trigland. p. 52. sq. qui ibidem quatuor causas edisserit, cur Karæi Sadducæorum nomine sint vocati. His & ea commode addi potest, quod omni memoria Judæis familiarissimum fuerit, sectas diversissimas secum invicem confundere, quemadmodum Sadducæos cum Samaritanis miscuerunt, castigati ideo a Jo. Morino Exercit. Bibl. p. 308. & Hottingero Exerc. Anti Morin. Sect. 14. cum tamen Samaritani palmarium Sadducæorum errorem, qui ad negatam resurrectionem pertinet, abominentur, id quod contra Leontium Act. II. de Sectis & Origenem comm. in Matth. manifeste probatur ex Chronico Samaritanorum, in quo resurrectio *unum ac præcipuum ex religionis fundamentis* diserte appellatur. Vide Abrah. Echellensis præf. ad supplem. Hist. Or. p. 145. & Humfr. Hody in tr. Anglic. de vindicata ejusdem corporis resurrectione ac eruditissimū Adr. Relandum Parte II. diss. Miscell. qui Samaritanos hac in parte egregie vindicant. Sic magis mireris, Baithosæos cum Essæis eosdem habitos esse a R. Asaria in *Meor Enajim* lib. III. p. 33. & Menas se ben Israël lib. I. de resurr. c. 6. quos confutarunt B. Carpzov. in *Introduct. ad Theol. Judaic.* c. III. § 4. & Lehmannus in notis ad *Pirke Avoth* p. 36. sq.

שהקראים הם הצדוקים
והכיתוסים לזה דבר נכונה
כי לדעתנו הם מינים
ואפיקורסים אמנם מפני שאנו
בעלי מקרא מכחישים הקבלה
שהודו בה אחינו הרבנים שאין
לה סיוע מן התורה שעליה
נאמר ה' דבר וה' לזה דבר.
והם ר"ל הצדוקים והכיתוסים
עם הכחשתם דברים רבים
מן התורה ושרשי האמונה
הכחישו גם זה. שהו' דבר
משותף בינינו לבינם. החליטו
עלינו שמם וקראונו צדוקים
וביתוסים. עוד שכבר הצדוקים
והכיתוסים הודו באמונת יום
חג השבועות כמונו שהו' דבר
אחד מגדולי המחלוקות
שבינינו לבינם שהם אומרים
מחרת שבת מחרת יום טוב שלא
כתורתו י"ר ולזה עלינו
תלונתם כי על ה' ואין ראוי
להחליט שם ולכנותו בדבר
שאינו בו מצד השאלה או
העתקה. כי כמה אנשים וכמה
כתורת יצאו חוץ מקצת דרכי
התורה ושמם לזה יחול עליה
זולתם. הלי' תראה כר
השומרונים שאינם מאמינים
אלא בתורת משה רבינו ע"ה
ויהושע

Scriptura assecla, inficiamur Kabbalam, quam amplectuntur fratres nostri Rabbanitæ, ideo quod nullum ejus est in lege presidium, & de ea dicitur: (Ezech. XIII. 7.) Deus locutus est; quamvis is non sit locutus; illi autem, b. e. Sadducei & Baithosæi inter ceteras res multas, quas de Lege & fundamentis fidei negant, etiam hanc (traditionem) mendacii arguunt, in qua re proinde nobis cum illis convenit; hinc factum est, ut illi nomen eorum in nos simpliciter devolverint, vocantes nos Sadduceos & Baithosæos. Præterea jam Sadducei & Baithosæi de die celebrandi Festi Pentecostes idem nobiscum professi sunt, id quod ex præcipuis dissensionis nostræ ab illis capitibus est, quia ipsi crastina Sabbati (Lev. 23, 15.) interpretantur de crastinis diei Festi quod non est secundum Legem Dei Benedicti: proinde illi non contra nos sed contra Deum murmurant. (Exod. XVI. 8.) Neque fas est, nomen absolute & simpliciter imponere, & tribuere cuiquam, ab ea re, quæ in illo non est, nisi per translationem & accommodationem. Multi enim viri & multe sectæ a nonnullis legis institutis recedunt, quarum tamen nomen non cadit in alias ab iis distinctas. Nonne vides sectam Samaritanorum, qui non nisi Legem Moysi Magistri nostri, super quem sit pax, u) & librum Josuæ servi ejus, super quem sit pax, amplectuntur, offerre oblationes & sacrificia in hunc usque diem sine sanctuario, &
No-

u) Per librum Josuæ, credo, intellexit noster non, qui illius nomine in Codice Sacro occurrit, quem, si a Pentateucho discesseris, totum rejiciunt, sed eum, quem Samaritani Josuæ falso tribuunt, quique alias Chronici Samaritani nomine appellatur, de quo ex MS. Biblioth. Lugdun. fuse exposuit Jo. Henr. Hottingerus tum in Exercitationibus Anti Morinian. p. 64. sq. tum in Enneade dissertationum, novissime vero Celeber, Jo. Alb. Fabricius, idemque Collega conjunctissimus in Codice Pseudepigrapho V. T. p. 876. sqq. Cur autem Samaritani libros sacros præter Pentateuchum omnes non receperint, idoneam mihi reddidisse causam visus est eruditissimus Pet. Allixius in Observationibus suis in lib. V. & N. T. Parte I. p. 17. sq.

Novilunii festum celebrant secundum institutionem Ieroboami fil. Nebatb? x) Sic nota est secta Gaarja & secta Karija, secta Obadia Ascenani, Ismael Al Acbaari, secta Mosis Al Sapbrini & doctrina Meschui Haachbari aliaque sectae plures, quae in populo Israelitico ortae sunt, & mutarunt Legem, perverterunt instituta ac fœdus eternum irritum reddiderunt, prout eas commemorat R. Iehuda Haebel in libro laudato. Et quomodo fieri potest, ut Zadocus & Baithos fuerint capita populi nostri, nostrique duces, cum tamen in libris nostris non commemorentur? Num dicet opus conditori suo, non fecit me, & fictile dicet figulo, non intelligit. (Ies. 29, 16.) Obmutescant labia mendacia quae loquuntur contra justum duriter. (Ps. XXXI. 19.) Imo quod plus valet, sapientes nostri, super quos sit pax, in versum illum: prehendite nobis vulpes, vulpes parvas, perdentes vineas (Cantic. II. 15.) observant, quod Salomo, super quem sit pax, hoc commate alluserit ad Zadoc & Baithos, & illorum sequaces, qui corruperint & perverterint legem, & obscurarint splendorem ac pulchritudinem ejus. (Hucusque verba R. Caleb in libro suo laudato.) Et cum his finem huic capiti imponemus.

CAP. IV. TRIBUS JUDÆ.

Qui superior fuit fratribus suis, afferet demonstrationem ceteris omnibus præstantiorem & dicet:

x) Notabilis omnino locus est, qui de specialibus quibusdam sectis inter Judæos recentiori memoria exortis, strictim exponit, quas alibi non memini commemorari.

ויהושע משרתו ע"ה לברי. והם מקריבים קרבנות ועולות עד היום בלי מקדש וחדשיהם על פי תקון ירבעם בן נבט" וכת דת גאריה וכת דת קרעייה וכת דת עובדיה האסכנני וכת ישמעאל א"ל עכבארי וכת משוי א"ל זאפרינו ודת משוי העכברי ושאר כתות אחרות שקמו בישראל והחליפו תורות וחלפו חקים והפרו ברית עולם" כמו שהזכיר הרב רבי יהודה האבל בספרו ה"גל. וכי היתכן להיות צדוק וביתוס ראשי עמנו ומנהיגינו ול"ה היו נזכרים בספרינו היאמר מעשה לע ושהו לא עשני ויצר אמר ליוצרו לא הבין. תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק. וגדול מזה חכמינו עליהם השלום אמרו בפסוק אחזו לנו שועלים שועלים קטנים מחבלים כרמים שרמו שלמה המלך ע"ה בזה הפסוק על צדוק וביתוס ומי שנמשך אחריהם שחבלו והשחיתו התורה והשחירו זהרה ויופיה (עד כאן דברי רבינו כלב בספרו ה"גל) ובכאן נשלים הפרק

פרק ד' מטה יהודה

אשר גבר כאחיו. יביא ראיה אשר גברה על כל הראיות ויאמר. גלוי וידוע

וידוע לכל גלוי עיניים
השכליים המדייקים בדברי
חכמינו ז"ל כי חז"ל האחרונים
אע"פ שהם מוענים על
הקודמים מהם במה שנראה
להם שדעתם נכון מדעת מי
שקדמום. מכל מקום לא כחזו
ולא כחשו את הקדמונים
שלהם ולא בושו להתכנות
בשמותם. וראיה גדולה לכך
ממנו שתלמידי רבינו ענן
שפירש מר שפירש במצות
מליקת עוף ובאו תלמידיו אחריו
ולא ישרה בעניהם דעת רבם.
וטענו כנגד רבם בטענות
מבטלות דעת רבם: ולא בושו
בכך התלמידים מלהגיד האמת.
אלא אדרבה פרסמוהו ולא
כחזוהו תחת לשונם. רק
בהדיא כתבו בספריהם. כמו
שזה גלוי לכל המעיין בספריהם.
וא"ע שהתנגדו כנגד הרב מכל
מקום לא נתביישו מלהתכנות
בשם רבינו ענן ומלהקרא בשם
סיעתו. וכמו כן ראיה מחכמינו
הקדמונים הנקראים בעלי
הרכוב שקראו מאמר איש איש
אל כל שאר בשרו לא תקרבו
לגלות ערוה כפשוטו. והיו
אוסרים כל הגופים שנמצא
בהם ריח משפחה ויצאו מהקש
להקש עד לאין תכלית. עד
שברוח גדול היה נמצא
ברורות שנים גופים שיהיו
מתרים

dicet: cognitum & perspectum est omni-
bus, quibus oculi mentis aperti & in scri-
pta sapientum nostrorum intenti sunt,
quod sapientes nostri p. m. ætate poste-
riores, quamvis illi confutare soleant an-
tiquiores in illis momentis, de quibus re-
ctius illis sentire sibi videantur, nullo ta-
men modo majores suos dissimularunt
vel abnegarunt, neque nominibus ipso-
rum appellari, pudore ducti renuerunt.
Illustre hujus rei argumentum est, quod
fecerunt discipuli Doctoris nostri *Anan*,
quibus cum interpretatio præcepti de
discerpando per unguem avis capite mi-
nus recta videretur, argumentis, senten-
tiam Doctoris sui refellentibus, cum op-
pugnarunt, neque pudore prohiberi se
passi sunt, quo minus veritatem prode-
rent, sed propalarunt eam potius, nec
lingua sua texerunt, sed potius in libris
suis aperte professi sunt, id quod cuicun-
que, qui scripta eorum inspexerit, con-
stat. Quamvis itaque discefferint a Do-
ctore suo omnino, pudori tamen sibi non
duxerunt ab eo appellari, aut ad coetum
ipsius referri. y) Simile exemplum afferri
potest de majoribus nostris antiquiori-
bus, qui vocabantur *inventores compositionis*.
Hi enim præceptum (*Lev. XVIII. 6.*) *Nemo*
quisquam ad ullam propinquam carnis sue ap-
propinquet, ad relegendam nuditatem, secun-
dum literam accipiebant, adeoque pro
illicito habebant conjugium persona-
rum, inter quas vel minima intercede-
bat

y) Hæc & sequentia hinc repetiit & explicavit Triglandius p. 42. sqq. Rem vero ipsam, &
quam solliciti Karæi fuerint in computandis conjugii gradibus licitis & illicitis, fusissime
exposuerunt Jo. Seldenus de Uxore Hebr. Jo. Meyerus in Uxore Christiana & Triglandius
p. 135. sq.

bat cognatio, & ex una consequentia alteram in infinitum deducebant, donec vix duæ personæ eorum ætate invenirentur, quas conjugium contrahere fas erat; quo ipso effectum est, ut ad paucitatem redigerentur, sublata omni generatione & multiplicatione. Donectandem exoriretur sapiens Rabbi noster 2) *Ioseph Videns*, cum discipulis suis & illius ætatis sapientibus, qui amoliti a se sunt hallucinationes decessorum, rationemque graduum prohibitorum a) quinque tantum ac deinde sex regulis comprehendentes multos gradus licitos pronunciarunt, librisque conscriptis adduxerunt rationes, sententiis decessorum suorum refutandis idoneas. Has autem illi publice exposuerunt, nec pudori sibi duxerunt, profiteri, quod illi, qui vocabantur מרכבים (*conjungentes*), fuerint filii cœtus nostri, & sapientes nostri, sed oppugnarunt potius eos, & institutam eorum abrogarunt. Eodem modo, si Sadducæi majores populi nostri & auctores religionis nostræ fuissent, itidemque resurrectionem mortuorum negassent, aut alios articulos Legis fundamentales sustulissent, quare posteriores eorum aut pudore aut timore prohiberi se passi fuissent, quo minus majorum suorum imperitiam in lucem

מותרים לינשג אחד לחבירו עד שמסבה זו נתמעטו בלי פריה ורביה עד שקמו החכם רבינו יוסף הרואה ותלמידיו וחכמי דורו ושברו מלתעותיהם של הקודמים מהם והעמידו את סדר העריות על חמשה ומהם על ששה עקרים לבד והתירו הרבה צופים וחכמים ספרים והביאו ראיות כאריות לבשר ריעות הקודמים מהם וכתבום בפרהסיא ולג בושו להורור שהם המרכבים בני עדתנו וחכמינו אלא טענו כנגדם ובטלו רעתם כן אמר היו הצדוקים קדמוני אמתנו וראשית אמונתנו והיו כופרים בתחיית המתים או מקעקעים קצת מיסודות התורה למה היו האחרונים כושים או יראים לפרסם שכלורת קדמוניהם הלא זה היה להם אדרבה לתפארת ולכבוד ששבו מסכלות לחכמה ומהערר ידיעה לקניין אמת ונכון וכמו כן בענין המלאכים והשכינה השורה

2) In quantum hic Iosephus a majorum placitis hac in parte discesserit, fusius exponit Seldenus Uxore Hebr. lib. I. c. IV. p. 12. sq. Eum R. Moses Beschitzi in loco quodam, in ipso hoc scripto alibi allato, vocat המאור הגדול sive lumen magnum. Hic Iosephus discipulum habuit R. Jeschua ben Jehuda, qui idem argumentum singulari libro tractavit, in nonnullis tamen a præceptore discedens, sed paucissimos sectatores nactus; vide Seldenum I. c. p. 9. & 19. Ceterum idem, quod noster hic refert, jam antè testatum reliquit Postellus in Alphabeto XII. linguarum; *Disissimum*, inquit, *hominum genus* (Karæi) *sed usque adeo ceteris invisum, ut bona pars virginum illorum, quia per affinitatem & paucitatem non sibi satis sunt innupta maneat.*

a) Octo canones, ex quibus gradus conjugii æstimari debeant, affert Trigland. p. 138. ex R. Eliæ Byzantini Addereth Elijahu p. 97. quod mirum nemini videbitur, qui novit, Eliam hunc cum R. Aarone Jeschua ben Jehuda sectatores fuisse, quod Seldenus p. 19.

השורה במשכן ובבית קדש
הקדשים סברו קדמוני חכמינו
שהם מתלבשים בגשם
ומתנוצצים לעינים חגשמיים
לזכי הנפש. מה שכן האמינו
גם חכמי הרבנים. אבל באו
הכמינו האחרונים כגון חכם
רבינו אהרן בער המבחר
והחכם רבינו אהרן בער כתר
תורה והרסו דעתם ואמרו כי
המלאך אי אפשר שיראה
לעינים חגשמיים כי הוא רוחני
ואין לו מחיצת הגשם. וכמו
כן השכינה אינה אחד ממלאכי
הכבוד היושבים ראשונה
במלכות. כי אי אפשר לרוחני
שיתקומם במרום ושיוגבר
ברחקים ובגדרים. רק היא
השגחת השי"ת העצומה
והנפלאה. כי האל המרום
על

lucem proferrent? Nonne illud potius
gloriæ eorum & laudi inserviisset, quod
stultitiam cum sapientia & ignorantiam
cum possessione veri certique permutas-
sent? Ita etiam de Angelis & de Schechi-
na habitante in tabernaculo & in Sancto
Sanctorum majores & Sapientes nostri
statuerunt, quod b) corpore fuerint in-
duti, & oculis corporeis hominum, ani-
ma purorum, instar scintillæ visi sint.
Idem hoc crediderunt etiam Sapientes
Rabbanitarum. Nostri vero Sapientes
posteriorum sæculorum, v. c. Sapiens Do-
ctor noster *Aaron* auctor libri, qui dicitur
Selectus & Sapiens Doctor noster *Aaron* au-
ctor libri, *corona legis*, surrexerunt, & de-
structa eorum sententia dixerunt, fieri
non posse, ut angelus oculis corporeis vi-
deatur, quia Spiritualis essentia est, ne-
que tegumento corporeo instructus. Si-
militer *Schechina* non est c) ex numero

Angelorum gloriæ, qui primum in regno locum tuentur, quia fieri non
potest, ut essentia spiritualis constringatur loco quodam aut circumscri-
batur quantitate certa & limitibus. Sed illa est d) providentia Dei bene-

D. 2

dicti

b) Angelos materiales credidisse Judæos vel ex eo intelligitur, quod alios eorum ex igne, alios
ex aqua productos existimarunt, adducti loco Pl. CIV. 4. sed minus recte intellecto, quo
hanc in rem abutitur R. Menachem Rekanatensis in Pentat. f. 362. col. 1. provocans si-
mul ad Medrasch Ruth: adde Jalkut chadasch f. 115. Ipsa Judæorum ac speciatim Cabbas-
listarum materiam Angelis tribuentium loca nolo hic cumulare, quæ legere licet apud
Bartoloccium in Biblioth. Rabbin. Tom. I. p. 256. sq. & Celeber. Jo. Franc. Buddeum in In-
trod. ad Philos. Hebræorum p. 316. sqq.

c) Quam varias Hebræi constituent Angelorum classes, ex eorum scriptis exposuerunt Bartoloc-
cius l. c. Tom. I. p. 267. Hoornbeck. de convincend. Judæis lib. IV. c. 1. Christian. Ger-
son in Talmude Judæorum Part. I. c. 7. sq. & Joh. Andr. Eisenmenger. in Iudaismo dete-
cto Part. II. c. 7.

d) Dum noster Schechinam de providentia Dei in universum interpretatur, consentit cum iis,
qui in Bava Batra f. 25. a. Schechinam ubique locorum esse arbitrantur. Loco enim alle-
gato dicitur: הושיעה סבר שכינה בכל מקום h. e. R. *Hofchaja* existimavit
Schechinam esse ubique &c. provocaturq; simul ad Nehem. IX. 6. sicut R. *Ismael* eodem in

dicti potens & mirabilis. Certe nec Deus, omni benedictione & laude superior, nec quisquam ex ministris ejus sanctis, illisque superioribus, is est, ut cum tegumento quodam corporeo compingi in unum, inque eo commorari posset, sed, quoniam est Deus benedictus, & conditor omnium, sciens omnia, & prospiciens e) rebus omnibus, tam in genere, quam in individuo, impertitur providentiam suam omnibus rebus, quæ existunt, pro diversa recipientium conditione. Sic f) in populum ejus Israël providentia ejus efficacissima fuit & præsentissima præ ceteris omnibus inferioris mundi creaturis, sicut dictum est (*Deut. IV. 20.*) *Et vos assumpsit Deus &c. & (Jer. X. 16.)*

על כל ברכה ותהלה או אחר מעבריו והקדושים העליונים אין מחיצתם להתשפל למחיצה חגשמית הזאת לבנה לדור בתוכו. רק מצד היותו ית"ב בורא הכל ויודע הכל ומשגיח בכללים ובפרטים מחלק השגחתו לכל חלקי הנמצא כפי הכנת המקבלים. ובעמו ישראל היתה השגחתו עצומה וקרובה מכל ברואי העולם השפל כמו שנאמר ואתכם לקח ה' וגו' וישראל שבט נחלתו כבקרת רועה עדרו ושאר הכתיבים אבל מה שספרה הרורה וירדתו ית' והראותו והעלותו ודבורו עם הנביאים. וכן ביאת המלאך ועופפותו

loco idem sentiens ad Zachar. II. 7. se recipit. Alias sensu specialiori Schechinam a Judæis accipi pro speciali & gratiosa Dei præsentia idoneis testimoniis probarunt Coccejus ad Sanhedrin. p. 157. n. 4. Io. Christoph. Wagenfeilius ad Sotam. p. 83. sq. & Theodor. Hackspanius de Ufu librorum Rabbinic. p. 373. sqq. qui tamen postremus præter rationem negat, per eandem unquam unam SS. Trinitatis personam distincte significari. Specialissime enim de secunda & tertia persona usurpari evicerunt Io. Gregorius Anglus in eruditis suis ad N. F. observatt. c. XXXI. Campegius Vitringa lib. I. Observatt. Sacrar. c. IV. & Pet. Allixius in Testimonio veteris Ecclesiæ Iudaicæ contra Unitarios cap. X. p. 120. sqq.

e) Quod noster Dei providentiam ad omnia extendit, in eo a communi Judæorum sententia non recedit: vide Laur. Odhelii Synagog. Bifrontem p. 116. sqq. ubi ostenditur, Maimonidi Part. III. More Nevochim c. 17. providentiam divinam limitibus quasi circumscripti ceteros contradixisse.

f) Specialis hujus præsentia specialia loca, in quibus se exseruit, quatuor recensent Judæi in Sevuachim fol. 118. b. ubi dicunt: **בארבעה מקומות שרתה להן שכונה לישראל**

בשילה בנב ובגבעון ובבית עולם h. e. in quatuor locis Schechina adfuit Judæis: in Schilo, in Nob, Gibeone & in Templo Salomonis. De hac speciali cura interpretanda etiam puto verba R. Menachem Rekanatenis in Pentat. f. 61. col. 4. ubi observat Schechinam, per Rahelem significatam, habitare inter Israelitas, non vero inter gentes. Adde Cod. Berachoth fol. 7. col. Quod quidem eo minus mirum est, cum iidem se omnium gentium præstantissimam profiteantur, ob quam ipse quoque mundus sit

conditus: vide Lib. Cosri Part II, §. 36. & R. Jeschaja ben Abraham in **שני לוחות הברית** f. 145. col. 3.

ועופפות ודמות המלאכים
המשונים אחד מרעהו. וכמוכן
מה שראה יחזקאל הכבוד שיצא
מבית עולמית או שלל וכלן
הכהנים לעמוד לשרת מפני ענן
הכבוד הכל הוא משל לירידת
ההשגחה הנפלאה והעצומה
או להסתלקותה וא"ע שסתרו
האחרונים את דעת הראשונים
מכל מקום לא כחזו האחרונים
שהם קדמונינו והכמינו" כך
אלו היו גם הצדוקים קדמונינו
ומניחי דתנו היו חכמינו
האחרונים זוכרים אותם לטובה
ומודים שהם קדמונינו בלי
שום בושה וכלמה" הלא אבינו
אברהם היה בן תרד"ו עובר
צלמים. ולמה לא בוש ולל
נכלם לקר"ה בשם ה". עם
שבוה היה עושה חרפה גדולה
לאביו ולכל משפחתו. ומכל
מקום אמר אם לל אל בית
אבי וא"ל משפחתי תלך
מה שבודאן במדתו של אברהם
אבינו ע"ה היו תומכים חכמינו
ע"ה והיו מודים ע"ל האמת
ומחמת ז"ל לא היו בושים
מלהודות

16.) *Israel virga hereditatis ejus*, & (Ezech. XXXIV. 12.) *sicut inquirat pastor gregem suum* &c. Quod autem narrat lex de descensu Dei benedicti, apparitione adscensione & locutione cum Prophetis, ut & de adventatione Angeli ejusque volatu & similitudine corporea Angelorum, a se invicem distinctorum, sicut & de eo, quod Ezechiel vidit gloriam quæ prodiit ex sanctuario, aut quod non potuerunt Sacerdotes consistere in ministerio suo coram nube gloriæ: illud, inquam, omne metaphorice de descensione providentiæ mirabilis & efficacissimæ, aut de recessione ejus effertur. Quamvis itaque recentiores (*Karai*) huic antiquiorum sententiæ se opposuerint, nequam tamen iidem dissimularunt, quod illi fuerint majores aut Sapientes nostri. Parimodo, si Sadducæi etiam fuissent majores nostri, & doctrinæ nostræ auctores, certe Sapientes nostri recentioris ætatis eorum honorificam fecissent mentionem, & sine pudore aut rubore eos inter majores suos aperte numerassent. Nonne Pater noster Abraham filius erat Tharæ g) idololatræ? Quare igitur non puduit eum, neque erubuit invocare no-

men Dei, cum tamen hoc modo magno probro afficeret Patrem suum & totam suam familiam & nihilominus tamen diceret (*Gen. XXIV. 38.*) *nisi ad domum Patris mei & familiam meam proficiscaris* &c. Quos igitur mores hic aperte probavit Abraham pater noster, p. m. eosdem induerunt sapientes nostri, super quos sit pax, & de veritate testati sunt, ac vel ideo non eru-

D 3

bue-

g) Tharam non idololatram solum sed idolorum quoque fictorem fuisse tradunt. Judæi in Schalscheleth hakkabbala p. 8. unde repetit Wagenseilius in not. ad Sota p. 192. Vide etiam Jo. Henr. Hottingeri Smegma Orient. c. VIII. p. 280. sqq. Thom. Stanlejum in Histor. Philos. Orient. lib. III. c. 2. p. 348. & imprimis Jo. Ovvenum in Theologumenis p. 222. lib. 3. c. 9. qui eum ab idololatriasuspensione liberare conatur.

buerunt profiteri, quoniam fuerint maiores sui. Cum itaque in nullo Sapientum nostrorum scripto mentio inveniatur Sadducæorum, ac si illi maiores nostri fuerint, imo vero Sapientes nostri p. m. minus honorifice Sadoci & Baithosi meminere, ut omnino in opprobrium, contumeliam & explosionem illorum ob impietatem sententiarum & contemptum doctrinæ eorum vergeret; id quod fuse explicavit Rab magnus, Doctor noster *Jehuda Haebel*, scriptor libri *Escol Haccopher*, ut nuditatem eorum retegeret, & vanitatem doctrinæ eorum turpitudinemque opinionum redderet manifestas, cujus exemplum secuti sunt etiam omnes nostri Sapientes, tam veteres quam recentiores, quemadmodum capite antecedente vidisti: certe ex hac demonstratione luculente apparet, nos, h) Karæos non esse ex secta Sadducæorum ortos, neque eos maiores nostros fuisse, sed potius a nostro cœtu sejunctos. Atque hæc sufficere possunt rerum intelligenti, qui veritati assensum præbere vult. Hoc modo absolutæ sunt responsiones ad partem primam quæstionis primæ pertinentes.

מלהודות מי הם הקדמונים שלהם" בכך בהיות שלא נמצא בשום אחד מספרי חכמינו זכרון הצדוקים שיהיו קדמונינו אלא אדרבה ח"ו מזכירים את זכרונם של צדוק וביתוס לרעה ולחרפה וגרופה ולשמצה מרוע דעתם וקלקול אמונתם. כמו שהרבה הרב הגדול רבינו יהודה האב"ל בעל ספר אשכול חכמה לגלות ערותם ולפרסם קלקול אמונתם וכיעור השגתם" וכן עשו גם כן חכמינו כמו הקדמונים כן האחרונים כמו שראית בפרק שעבר" הנהו ה"ה הראיה הגדולה שאין אנחנו הקראים מכת הצדוקים שלא היו הם קדמונינו אבל הם זולת עדתנו" ובוזה די למשכיל מורה על האמת הערה. ובכאן נשלמו התשובות לחלק הראשון מהשאלה הראשונה:

CAP.

h) Karæos non esse ex secta Sadducæorum ortos, ostenderunt ex Christianis! Jos. Scaliger, quamvis aliter olim sensisset, in Elencho Trihæresii c. II. quem cum fere hoc nomine rississet Jo. Morinus in Exercitt. Biblicis, vindicias ejus & veritatis ipsius suscepit Jac. Triglandius in c. V. dissertationis suæ. Conf. J. G. Schupartum cap. II. §. 6. sqq. diss. de eodem argumento. Neque causam habuit Hottingerus, cur p. 41. Thesauri Philolog. affirmaret, sententiam hanc nullis suffultam esse rationibus, a qua Maimonidem etiam & Abarbanelem comment, in Pirke Avoth alienum esse idem præter rationem censuit. Maimonidæ enim locum pro se facere ostendit noster in superioribus; Abarbanelem vero Karæos a Sadducæis separasse ipse quoque R. Afarias in Imre Bina c. 3. diserte affirmat. Pro eadem sententia propugnauit etiam Henr. Houtingius in not. ad Cod. Rosch Harschana cap. II. §. 1. qui se inter cetera argumenta Judæi, præceptoris sui, Davidis Sarfati Pinnæ auctoritate tuetur. Denique iidem ipsi, qui Karæos a Sadducæis olim ortos putant, ab iisdem tamen nunc omnino distinguendos esse profitentur.

CAP. V.

TRIBUS JISSA-
CHAR

פרק ה' מטה תשכר

ווא habitavit tentoria, (*Deut.* 33.
18.) afferet dicta Sapientū diver-
forū, qui habitaverunt tentoria, &
attulerunt verba habitantium in
tentoriis, qui ipsis vixerunt priores. Stabit
itaque & coram Domino interrogante
verba habitantium tentoria proferet, at-
que sequentem in modum respondebit.
Procedamus nunc, Domine præstantissi-
me, ad partem primæ quæstionis poste-
riorem expediendam, atque ita dicamus:
Ecce Sapiens *R. Afarias de Rubeis* ex Rab-
banitis in libri sui laudati parte III. quæ
vocatur *Imre bina*, cap. III. fol. 32. col. r.
& 2. hunc in modum scribit. *Josephus li-*
bro XIII. quem i) Romanis scripsit, cap. IX.
& in

היה יושב אהלים
יבנה דברי חכמים
שונים שהיו יושבי
אהלים מביאי דברי
יושבי אהלים שקדמו מהם
ויעמד ויאמר לפני הארץ אביו
השואר דברי יושבי אהלים
ויענה ככד"ה תעתה נבוא
להשיבך הארץ המעולה על
החלק השני מהשאלה
הראשונה. ונאמר הנה החכם
רבי עזריה האדומי מהרבנים
בספרו הנזכר בחלק שלישי
ממנו הנקרא אמרי בינה פרק
שלישי דף ל"ב ע"א וע"ב כתב
הז"ל כי יוסיפון בספרו ה"ג
לכומיים

i) *R. Afarias & alii Judæi Josephi libros ita distinguunt, ut alios ליהודים five Iudæis, alios לרומיים five Romanis scriptos esse dicant, priori appellatione commentationem Hebraicam, quæ Iosippi nomen præ se fert, posteriori vero libros Græce a Iosepho exaratos intelligentes. Quæ quidem allegandi ratio ex Iosephi Gorionidæ distinctione repetenda videtur, quippe qui lib. IV. c. 16. p. 310 ed. Cl. Breithaupti cum libros de rebus Iudæorum gestis scriptos periisse monuisset, addit: בספרים לישראל וגם בספרים הגדול אשר כתבתי לזקני רומה h. e. has res in libro meo in gratiam & utilitatem gentis Israëlita conscripsi, idem etiam propositum servavi in magno illo libro meo, quem Senatui Romano scripsi. Adde eruditam V. C. Jo. Gagne-rii præfationem ad suam Pseudo Gorionidæ editionem p. 9. Ceterum in locis Iosephi a R. Afaria hic allatis, quæ leguntur in edit. Lips. fol. Græco-Lat. p. 442. p. 454. p. 616. & p. 788. de Trihæresio Iudæorum nunc fusius nunc brevius agitur; de tempore vero, quo ortæ illæ hæreses sunt, nihil monetur diserte, quod tamen ex tota narrationis serie assequi possumus. Sic speciatim lib. XVIII. c. II. pag. 6, 7. huic rei inservit, Cum enim*

& in calce cap. XVIII. ut & libro XVIII. c. 2. nec non libro II. de Bello Judaico cap. VII. scribit, quod Sapientes Judæorum jam sub Templo II. centum annis ante excidium ejus, in tres sectas, *Phariseorum* scilicet, *Sadduceorum* & *Essæorum* divisi fuerint. Idem R. Asarias laudatus scribit, quod in nonnullis locis, quos citavimus, Josephus quartam sectam memoret, quæ sit *Juda Gaulonita*, ex Galilæa oriundi, cujus mentio fiat apud Christianos in fine k) capitis V. Actuum Apostolicorum, qui adstruxerit sententias Phariseorum, sed cum hoc additamento, non esse suscipiendum ullum jugum regni terreni, sed tantum regni cœlestis. Propterea etiam omnes ejus asseclæ se ipsos exponebant nunc morti, nunc exitio & omni generi calamitatum, ne jugum ullius Regis aut Dominatoris, qui in terra sit, suscipere deberent. Idem Josephus in limine libri l) de Vita sua me-

לרומיים פרק ט' גם בסוף פרק י"ח ממנו וכן ספר י"ח פרק ב'. ובשני מן המלחמות פרק ז' כתב שחכמי היהודים מזמן ועדן לפנים בזמן בית שני ממאות שנים קודם חרבנו היו חלוקים לשלש כתות פרושים צדוקים ואיסורים ואמר ר' עזריה הנ"ל שגם הנ"ה בקצת מקומותיו אלה שכתבנו זכר יוסיפון כרת רביעות היא כת יהודה הגבלני מארץ הגליל הנזכר אצל הנוצרים סוף פרק חמישי מפעולות שלוחיהם אשר היה מחזיק בריעות הפרושים. אך עם התוספת הזה. שאין לקבל עול שום מלכות בעולם כי אם מלכות שמים. ולזה היו כל הנמשכים אחריו מפקידין את עצמם הן למורת הן לשרושי ולכל ענוי נפש לבל ישאו בעול שרם

Josephus rebellionem, a Iuda Galilæo motam, cap. 1. commemorasset, idem hac occasione ad Trihæresium delatus cap. II. ita pergit: *Ἰσθαίους φιλοσοφίας τρεῖς ἦσαν ἐκ τῶ πάνυ δευαίς τῶν πατέρων &c.*

k) Vid. Act. V. 37. ubi Iudæ Galilæi rebellio commemoratur: hunc enim a Iuda Gaulonita Iosephi non esse diversum vel ex eo constat, quod ipse Iosephus utroque eum nomine appellat, *Gaulonitam* vocans XVIII. 1. Antiquitt. *Galileum* vero lib. II. c. 12. de Bello Iud. ideo scilicet, quod Gaulonitis regio esset Galilææ. Lege præter Interpretes Isaacum Casaubonum in Exercitatt. Anti-Baronian. II. n. 57. & Frideric. Spanhemium in Dubiis Evangelicis Arte II. p. 118. Iosephi locus, quem R. Asarias innuit, legitur lib. XVIII. Antiquitt. cap. I. p. 616. ed. Lipsiensis ubi cum commemorasset, Iudam Gaulonitam, adscito in societatem Phariseo quodam *Sadduco*, populos ad defectionem sollicitasse, addit p. 617. binos illos Viros hoc modo super tres pristinas sectas novam quartam induxisse. Præter rem vero ita statuisse Iosephum, & factionem Politicam cum schismate Theologico confudisse, jam pridem alii monuerunt.

l) Vide Iosephum p. 999. ed. Lips. ubi ita: *πυθ' ἰδὲ τινὰ βαλὼν ὄνομα κατὰ τὴν ἐρημίαν διατρέβειν, ἐσθ' ἡτι μὲν ἀπὸ δένδρων χρώμενον, τροφήν δ' τὴν αὐτομάτως φύομένην προσφερόμενον, ψυχρῶ δὲ ὕδατι τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πολλάκις λούμενον πρὸς ἀγνείαν, ζηλωτὶς ἐχθόμενον αὐτῷ &c.*

שום מלך ושליט אשר יהיה בארץ. והוא יוסיפון זכר כמו כן בראש ספר תולדותיו כת אחררת השוכנת חררים במדבר וקוטפים למחיתם ולבושם מלוח עלי שיח. ואמר כי לפעמים היו מן הצדוקים נמנים בסנהדרין כנראה גם כן סוף מגלת הענית ופרק יש נוחלין וכמה דכותיה עוד בפרק ה"נ ב"ב מדף ל"ב אמר שקדמון אחד מן הנוצרים נקרא איפיפאניו בספרו נגד המינים סדר י"ד כתב כי יש כתרה ביהודים שלא היו ראשיתם צדוק ההוא חבירו של ביתוס. רק עדה אחת אשר נועדו ותארו את עצמם ככה ר"ל צדוקים כרודפי צדק עד כאן עוד בפרק הנ"ל כתב האדומי קרוב לסוף הפרק זרה לשונו. והנה כי תבקש לחזורי מאמר ג' תמצא שהוא מבדיל בין הקראים לשתי כתות האלה צדוקים וביתוסים באמרו כי דת הקראות הותחלה בימי שמעון בן שטח בעבור מה שאירע לחכמים עם ינאי המלך ושהצדוקים והביתוסים כבר החלו

meminit sectæ alterius, quæ arida deserti loca incoleret, & herbas amaras cum stirpibus decerperet, quibus ad vestitum & victum uterentur. Monet ipsum, nonnunquam aliquos ex Sadducæis m) in Synedrio numeratos esse, quod ipsum appareat ex calce Megillath Taanith & capite, quod incipit *Jesch Nachelin*, (i.e. cap. 8. *Bava Bathra*) similibusq; aliis. Præterea (Asarias) capite laudato p. 32. ait, quod antiquus quidam Scriptor Christianus cui nomen Epiphanii, in libro suo contra hæreticos exarato n) sect. XIV. scribat, esse sectam inter Judæos, cujus auctor non fuerit Zadocus ille, collega Baithosi, sed cœtum effecisse unum hominum, qui coierint & se ipsos hoc nomine, nempe Sadducæorum, appellarint, tanquam qui justitiam sectentur. Hucusque ille. Insuper capite memorato R. *de Rubeis* fere sub calcem in hanc sententiam scribit: *Et ecce, si librum Cosri evolvas, tractatu III invenies, quod distinguat inter Karæos & duas sectas illas Sadducæorum & Baithosæorum, quando ait, quod doctrina Karaitica inceperit tempore Simeonis ben Schetach, propter id, quod accidit sapientibus a Jannao Rege, & quod Sadducæi ac Baithosæi jam tempore Antigoni adeoque longo tempore ante orti sint. Sic & Princeps Don Isaac*

m) In Synedrio locum olim habuisse Sadducæos ex Josepho etiam apparet Lib. XX. c. 8. Antiq. & lib. XVIII. c. 2. p. 617. Hoc & aliis argumentis adductus *Humfredus Hody* in eleganti commentatione, qua resurrectionem ejusdem corporis adstruxit, p. 89. seqq. affirmat, Sadducæos ante Servatoris nostri ætatem pro hæreticis non esse habitos.

n) Legitur hic locus Epiphanii in edit. Colonienſi p. 31. his omnino verbis: *Πρώτοι Σαδδουκαῖοι ἀποσπασμα ὄντες ἀπὸ Δοσιθέα & προλελεγμένης ἐπονομάζουσι δὲ ἑτοὶ ἐαυτὰς Σαδδουκαῖας δῆθεν ἀπὸ διχαιοσύνης τῆς ἐπικλήσεως ὀρμωμένης. Σεδὲν γὰρ ἐρμηνεύεται διχαιοσύνη.* Non repetam hic, quæ ad hunc Epiphanii locum Viri eruditi ac in primis Trilhæresii Scriptoros attulerunt.

*Isaac Abarbanel in ejus sententiā abit in commen-
tario in Capitula Patrum ad Mischnam: Jehosua
ben Perachja. (i.e.c.l. §. 6.) Huc usq; ille. Ibi-
dem porro ita scribit: Et sane verba Sapien-
tum nostrorum p. m. quæ leguntur Tract. Kiddu-
schin cap. III. ubi factum Jannai recensetur,
inclinant in sententiam laudati libri Cosri modo
memorati. Neque sane postquam vidimus,
utramque illam sectam unam esse & conspirare
in rejicienda traditione, necesse non est, ut discrimen,
quod nullum est, queramus. Hucus-
que ille. Sic quod ad sectam Iudæ Gau-
lonitæ, Phariseos sectati, ut supra mo-
nitum est, & sectam Sadducæorum alte-
ram, cujus meminit Doctor Christiano-
rum antiquus Epiphanius, ut monuimus,
attinet, postquam illarum mentio-
nem fecisset R. Asarias de Rubeis, ita ait:
*Ex variis igitur locis novimus, duas illas sectas
pariter Legem oralem rejicere, qua de causa
utræque simul commemorantur* (sc. in preci-
bus) *tanquam digne, quæ in loco cineris combu-
rantur.* Hic desinunt verba Asarie de Ru-
beis, qui investigavit & examinavit com-
plures Scriptores Historicos cum Judæo-
rum, tum reliquorum populorum, & de
illis accuratius disquisivit. Quod ipsum
manifestum fiet illi, qui librum ipsum
inspexerit, quo multa huc pertinentia
comprehenduntur. His allatis respon-
debo, quantum ad me pertinet, ad quæ-
stiones tuas, Domine, & dico, quod ex
verbis hujus Sapientis manifeste appare-
at, quod etiam illis, qui non sunt ex secta
Sadducæorum & Baithosæorum, nomen
Sadducæorum imponere communiter
consvenerint, idque ideo, quod & ipsi
legem Orale[m] amoliti a se sint, qualem
con-*

החלו בימי אנטיגנוס זמן רב
מקדם" גם השר דון יצחק
אברבנאל נוסדה לדעתו
בפירוש מסכת אבות משנת
יהושע בן פרחיה עד כאן עוד
אמר שם ה"ל ובאמר
לשונם ז"ל בקדושים
פרק האומר כשפרו מעשה
ינאי הנזכר נמרה לערת
הכזרי הנ"ל האמור:
אפס אחרי ראותנו שכל מינות
אחרת להכחיש המסורת אין
הכרח להמציא בהם הפרדה
אשר אמנם איננה עד כאן
וכמוכן גבי כת יהודה הגבולי
המחזיק עם הפרושים הנזכר
לעיל וכת הצדוקים השניים
שזכרם קדמון הנוצרים אפיפאניו
כדלעיל אחרי שהזכירם רבי
עזריה האדומי אומר ו"ל ויהי
מה ירענו מכמה מקומות כי
שתו הכתות הללו זה לעמת
זה כופרים בתורה שבעל פה
אשר על כן אלו ואלו נזכרין
יחד על הנשרפין בסקום הדשן
תמו דברי עזריה האדומי אשר
חקר ודרש בעד הרבה כותבי
זכרונות מהיהודים ומשאר
אומות ופלפל בעדם וכמו
שזה יגלה להמעין בספרו שהוא
מלא עניינים כאלו ואחרי כן
אענה חלקי אני המשיב
לשאלותיך הארון ואומר שהנה
בהדיא נראה מדברי זה החכם
שגם לשאינם מכת הצדוקים
והביתוסים הסכימו קדמוניהם
של הרבנים לכנות שם צדוקים
זה מסכת היות גם הם דוחים
תורה

תורה שבא"פ כאשר קיימו
וקבלו זו מיום החלוקה
והכפירה גם עד עתה. אם כן
בהזכיר הרבנים בתלמודם או
כותבי זכרונותיהם בספריהם
באיזה ענין את הצדוקים כמו
שעושה היוסיפון בספרו
במקומות רבים צריך למשכיל
להתישב ולהאמין בדיוק לדעת
לאיזה חלק מהצדוקים הוא
מזכיר כי כפי מה שנראה מדברי
קדמון הנצרים וממה שהרבנים
מכנים בשם צדוקים גם
לשאינם מכת צדוק חבירו של
ביתוס. שהצדוקים שני מינים
המין האחד סיעת צדוק שהוא
חבירו של ביתוס והמין השני
שקראו עצמם כן מלשון
רודפי צדק שהם הקראים שגם
כן מצד דעותם ארץ התורה
שבע"פ קראום הרבנים בשם
צדוקים הכופרים גם כן. וזה
לתחרות ולקנטורין. והנה אביא
לאדוני ראייה ברורה על זה
שמעני אדוני נשיא אלהים אתה
כי הנה הם עצמם מודים כנזכר
לעיל שלפעמים מן הצדוקים
היו נמנין בסנהדרין ואמרו
כמו כן בעד הכהן הגדול והמלך
מבית חשמונאי הוא יוחנן בן
שמעון הנקרא בלשון יון
הורקנוס ששמש בכהונה גדולה
ארבעים שנה ולבסוף נעשה
צדוקי. וכמו כן בעד אלכסנדרו
המלך בנו של הורקנוס אמרו
שהיה מתחלה פרוש ואח"כ
נעשה צדוקי וכמו כן אשתו של
אלכ

constituerunt (Rabbanitæ) & inde a tem-
pore dissensionis & hæreseos usque ad
hoc tempus receperunt. Cum vero ita res
comparata sit, necesse est, quodocun-
que Rabbanitæ in Talmude suo aut libris
Historicis librisque aliis, & quocunque
de argumento Sadducæorum memine-
rint, quemadmodum Iosephus in variis
libri sui locis facit, necesse est, inquam,
ut Lector prudens attendat, & probe ex-
ploratum habeat, de quo Sadducæorum
genere illi loquantur, quia, ut ex Docto-
ris Christianorum (Epiphani) verbis pa-
tuit, & ex ipso more Rabbanitarū, nomen
Sadducæorum his etiam inponentium,
qui non sunt de secta Sadoci, Collegæ
Baithosi, intelligitur, Sadducæorum duo
sunt genera, alterum cœtus Zadoci, qui
fuit Collega Baithosi, alterum illorum,
qui se ipsos ita vocarunt, eo sensu, quod
sectentur justitiam, qui sunt ipsi Karæi,
quos etiam propterea, quod Legem Ora-
lem rejiciunt, Rabbanitæ vocant nomine
Sadducæorum, quamvis illi simul hære-
tici sint & apostatæ, idque contendendi &
litigandi tantum causa. Hanc in rem ti-
bi, Domine, perspicuum argumentum
adducam: audi me, quæso, Domine,
qui Princeps Dei es (Gen. 23. 6.) Illi enim
ipsi sponte sua fatentur, ut supra monitū
est, quod interdum ex Sadducæis quidam
numerati sint in Synedrio: imo ajunt Sa-
cerdotem Magnum & Regem ex familia
Hasmonæorum, qui *Iochanan fil. Simeon*,
Græca autem Lingua *Hyrcanus* vocatur,
cum sacerdotio magno per quadraginta
annos functus esset, tandem ad o) Saddu-
cæos

E 2

o) Testatur hoc Iosephus lib. XIII. c. 18. Antiquitt. p. 453. ubi Jonathan præcipuus Hyrcani

caeos accessisse. Similiter de Alexandro Rege, Hyrcani filio, commemorant, quod initio quidem Phariseus deinde vero p) Sadducæus factus sit, post illum vero q) uxor ejus Phariseos per totos novem annos, quibus regno præfuit, dilexerit. Postea excreverunt duo filii, alter Hyrcanus, alter Aristobulus. Hyrcanus studiosus erat Phariseorum, eosque tuebatur, Aristobulus autem amabat Sadducæos & ab eorum partibus stabat. Bella itaque exstiterunt inter duos illos fratres regni causa, ideoque mox hic, mox ille imperavit, sicut R. *Gedalia fil Jechija* in libro suo, quem dixit *Catenam traditionis*, fol. 25. ex scriptis Sapientum suorum testatur. Similiter ipsi illi profitentur, & ex veteri historia narrant, quod Sacerdotes filii Eljaschib Sacerdotis, qui filias Sanbellati Horonitæ, Judæos vexantis, conjugio sibi junxerant, adeoque uxores preregrinas invexerant de Esra Sacerdote & Nehemia Tarschata de Sacerdotio depulsi sint. Cum autem Alexander Rex Macedonum caperet Hierosolymam, *Simeon* Iustus, Sacerdos magnus, exiit obviam Regi, petiitque ab eo, ne vastaret Sanctuarium, quod erat Hierosolymæ, sibiq; adeo pro more cultum divinum in eo obire liceret, cujus etiam precibus Rex indulgit: Videntes itaque hostes Judæorum, *Sanballat* & amici ejus * Cuthæi

אלכסנדר אחריו אהבו
הפרושים במשך שני מלכותה
אשר מלכה ט' שנים ואח"כ
גדלו שני בנים אחד חורקנוס
ושני ארסתובלוס. והורקנוס
היה אהב הפירושים ומחזיק
ידיהם וארסתובלוס היה אהב
הצדוקים ומחזיק ידיהם. והיו
מלחמות בין שני אחים ער
דבר המלוכה. ולכן פעם זה
ופעם זה מלך כמו שכתב
הר"ר גדליה בן יחייא בספרו
בשלשלת הקבלה דף כ"ה ע"א
מתוך דברי חכמיו וכמו כן הם
עצמם מודים ומזכירים מן
המעשיות שעברו שהכהנים
בני אלישיב הכהן שלקחו
נשים מבנות סנבלט התורוני
צורר היהודים והושיבו נשים
נכריות. והבריהם עזרא הכהן
ונחמיה התרשנו מהכהונה
וכשבא אלכסנדר מלך מוקרון
ולכד את ירושלים אז שמעון
הצדיק הכהן הגדול יצא לקראת
מלך מוקרון ובקשהו של
יחריב את בית המקדש אשר
בירושלים ושיעבדו את העבודה
האלהית בתוכו כמשפטה
ונתתה המלך לבקשתו. אז
בראות צורי היהודים סנבלט
ורעיו הכותיים וחתניו הכהנים
שלא נתבטל הבית בעיר הקדש.

amicus eum, ab Eleazaro reprehensum, ad Sadducæos ut transfiret, cohortatus esse legitur. Idem Abraham ben David Hallevi in libro Kabbalæ p. 39. testatur, affirmans, & Regem ipsum & servos ejus Sadducæorum inlita sectatos esse.

p) Odii hujus in Phariseos occasio edisseritur a Josepho lib. XIII. c. 25. Antt. & Pseudo-Gorionide lib. IV. c. XI. p. 292. edit. Cl. Breithaupt.

q) Lege Iosephum Antiquitt. XIII. 24. & Pseudo-Gorionidem IV. 14. p. 301. sqq. apud quos cetera etiam, quæ in sequentibus tradit noster, inveneris.

* Hoc nomine Samaritanos vocari ab urbe *Cutha*, ex qua a Salmanassare deducti sunt, ex

אזי לקנאתם בקשו גם הם
את המלך המוקדוני שירשה
להם לבנות בית המקדש בהר
גרזים והרשון להם ובנוהו.
ועמד הבית על הר גריזים
מאתים שנים. וכשיצאו צדוק
וביתוס תלמידיו אנטיגנוס
תלמידו של שמעון הצדיק
למינות. הבריונים יוסי בן יעזר
ויוסי בן יוכנן וסיעתם שומרי
משמרת הקדש מתוך העיר.
והלכו הם וסיעתם ונתאחדו
עם הבויתיים בבירת המקדש
שבהר גרזים וקבעו להם הכותיים
והצדוקיים והביתוסים עיר
מטרופולין לשרותם את עיר
שומרון. והאריכו בחזקתם
עד שעמד יוחנן הכהן בן שמעון
הכהן והמלך הנקרא הורקנוס
ועשה מלחמות עם מלכות
היונים מחזיקי יד הכותיים
והצדוקים. אז החריב את
שומרון עיר מטרופולין לכותיים
ולצדוקים והחריב את הבית
הבנוי להם למקדש בהר גרזים.
ואותם הכריע והכניע והכרית
כאשר כתב זה רבי גדליה מכת
דברי קדמוניו בשלשלת קבלה
בראש כ"ה ע"א ויוסיפון בפרק
כ"ח מספרו ליהודים. הנה
כשאמרו הרבנים שהורקנוס
היה פרוש ולבסוף נעשה צדוקי
או אלכסנדר בנו שהוא ינאי
המלך אהב הצדוקים או
ארסתובלוס אהב את דת
הצדוקים. הנוכל לומר שנעשו
כצדוקים הכופרים בתחיית
המתים

generique ejus Sacerdotes, Templum Hierosolymis non esse deletum, æmulationis studio a Rege Macedoniae petierunt, ut sibi facultatem faceret extruendi Sanctuarium in monte Garisim, qua impetrata structuram illi perfecerunt. Perstitit itaque templum illud in monte Garisim ducentos annos. Cumque Zaddicus & Baithos discipuli Antigoni, qui erat discipulus Simeonis Iusti, in hæresin deficerent, Jose ben Joëzer & Jose ben Jochanan ac coetus eorum, qui curam habebant sanctæ doctrinæ ex civitate eos ejecerunt. Abierunt itaque illi cum asseclis suis, & adjunxerunt se Cuthæis in domo Sanctuarii, quæ erat in monte Garisim. Cathæi itaque Sadducæi & Baithosæi Metropolin principatus sui urbem Samariam constituentes, perstiterunt, donec Iochanan Sacerdos filius Schimeon Sacerdotis & Rex, Hyrcanus dictus, surgeret, bellumque inferret regno Græcorum, qui Cuthæos & Sadducæos suffulciebant. Hic itaque Samariam, Metropolin Cuthæorum & Sadducæorum devastavit, & ædem loco, sanctuarii in monte Garizim exstructam, destruxit: Ipsos vero depressit, subegit & ad inter necionem delevit, sicut R. Gedalias ex scriptis majorum suorum in *Catena Traditionis* p. 25. & Iosephus cap. 28. libri sui ad Iudæos scripti testantur. En itaque, quando Rabbanitæ dicunt, Hyrcanum, initio Pharisæum, tandem Sadducæum factum fuisse, aut Alexandrum filium ejus, qui est Jannæus Rex, amasse Sadducæos, aut Aristobulum denique studuisse sectæ

E 3

Sad-

2. Reg. XVII. 24. & Iosepho Antt. IX. 14. constat. Confer eruditissimi Relandi Partem II. Dissertatt. Miscellan. p. 67.

Sadducæorum, num dicere fas est, r) eos factos esse Sadducæos tales, qui negent resurrectionem mortuorum, & reliquos articulos Legis fundamentales? Absit longissime. Nonne enim Hyrcanus primus ipse domum Sanctuarii, quam in monte Garisim habebant, destruxit, nonne regni Metropolin evertit, eos dissipavit, & doctrinæ noxam attulit? Quomodo itaque idem dici potest ad eorum doctrinam accessisse? imo, si ad eam se recepit, necesse erat, ut relicto, quod in urbe erat, sanctuario, adiret sanctuarium in monte Garisim, neque sic vel regno vel sacerdotio in ipsa urbe (sancta) præesse potuisset: vel etiam templum in monte Garisim exstruere iterum debuisset. Quo præterea, quæso te, filius & nepos ejus se receperunt, ut Sacerdotio fungerentur, cum domus destructa, doctrinaque & instituta ipsorum per Sacerdotes & Reges ipsos eversa essent. Similiter quando Sapientes cum Alexandro Rege, filio Hyrcani, qui dicebatur Janæus Rex, quemque Sacerdotio defungi nefas putabant, eo quod mater ejus suspecta erat, contendebant, num etiam de Lege & de articulis Legis fundamentalibus, quos negabant Sadducæi & Baithosæi hæretici, disputarunt? Enimvero manifestum est, dicendum esse, quod, quando illi dicunt, Hyrcanum, filium & nepotem ejus, Sadducæorum partes amplexos esse, nihil aliud innuatur, quam quod facti sint Karæi, qui ex causis supra commemoratis ita vocabantur, quod scilicet, spretis Phariseorum fraudibus, Karæorum doctrinam ample-

המתים ובשאר יסודות התורה
חלילה לנו מכך והלא הורקנוס
הראשון היה עצמו מחריב את
בית המקדש שלהם שבהר
גרזים ומחריב עיר מלכותם
ומפיצם ומבטל דתם. ואין
היה הוא עצמו שב לדתם ואם
היה שב לדתם היה צריך לצאת
מבית המקדש שבתוך העיר
וללכת למקדש שבהר גרזים
ולא היה מולך ומכהן בתוך
העיר. או היה שב ובונה את
הבית בהר גרזים. וכמו כן
בנו ונינו אנה היו יוצאים לכהן
והבית הרוס ובטל דעתם ונהרס
דתם על ידי הכהנים והמלכים
עצמם. וכמו כן בחלוק החכמים
עם אלכסנדר המלך בן הורקנוס
שנקרא ינאי המלך שאסרו לו
הכהונה משום שהיתה אמו
תשודרה כמו כן היו חולקים
עמו בעד הדת ושרשי התורה
שכפרו בהם הצדוקים
והביתוסים הכופרים העצמיים
אלא ודאי נחוייב לומר שמה
שאמרו כי נעשו הורקנוס ובנו
ונינו צדוקים שהמכוון בו שנעשו
קראים שנקראו כן מסבות
הזכרות לעיר שהם מאסו
בערמת הפרושים ותמכו את דת
הקראות שמעט הברל היה
ביניהם שלא נתרחקו מיסודי
התורה

r) Compara quæ in hanc sententiam commentatur Triglandius p. 48. & confer, quæ infra ad cap. VI. notabuntur.

התורה האמתית כמו הצדוקים
והביתוסים הכופרים רק שלא
האמינו בתורה שב"עפ" ומכאן
ואילך נמשך המנהג בתוך העיר
ירושלים שלפעמים היה כהן
וגשיא מהפרושים ולפעמים מן
הקראים כמו שהיה רב כהנא
הכהן בן אליועני בן אביתר
בן ידעיה שעשה מי פרה
בבית שני והיה מכת הצדוקים
כמו שיראה אדוני במה שלמטה
מזה בפרק ט"ו. ובהיות הענין כן
הלך כל משכיל יבין וישכיל
שהיו קדמונינו כת בפני עצמן
בזמן בית שני והיה להם מקום
ושם בעיר הקדש ובבית הקדש
ובהנהגת השררה והנשיאות.
אם כן הדבר הנה חייב שהיה
כת הקראים כת בפני עצמן
בזמן בית שני בזמן שמעון בן
שטור עד חרבן הבית ומן הוא
והלאה" ואין להתחר ברברי
יוסיפון שלא הודה בשום מקום
מספרו אודות הצדוקים
המוזכרים ממנו ברוב שהם
הקראים. כי הקנאה והתחרות
הרבה עושים כי יעורו עיני
חכמים. ומכל שכן שהיה
הוא מכת הפרושים כמו שהודה
עצמו בתחלת ספר תולדותיו
שכתב לרומיים כמו שהביא ר'
עזריה האדומי בפרקו הנ"ל. ואך
היה מודה על האמת ומבייש
את

quemadmodum locum affert R. Asarias de Rubeis in capite antea citato,
Quomodo itaque is veritati testimonium, se ipsum vero turpiter daret? Et

quo-

s) Vide p. 999. ed. Lips. ubi ipse tradit, se singulas Judæorum sectas quasi explorandi causa per-
vagatum tandem in Pharisaismo perstitisse.

amplexi sint, qui ab illis ceteroquin pa-
rvo discrimine sejuncti erant, quia non
recedebant a fundamentis legis veræ, ad
exemplum Sadducæorum & Baithosæo-
rum hæreticorum, sed Legem Oralem
recipere tantum recusabant. Ab hoc
tempore & ulterius in urbe Hierosolyma
more receptum fuit, ut Sacerdos & Prin-
ceps nunc ex Pharisæis, nunc ex Karæis
esset, quemadmodum talis fuit Rab Co-
hana, Sacerdos fil. Abjatbar fil. Jedaje, qui
paravit aquas vaccæ sub Templo II. Sad-
ducæis ceteroquin addictus, ut apparebit
ex iis, quæ infra cap. IX. dicentur. Cum
igitur res ita habeat, nonne omnis pru-
dens intelligit & assequitur, majores
nostros lectam singularem sub Templo
II. constituisse, locumque ac nomen ha-
buisse in urbe sancta, in domo sanctuarii
& administratione principatus ac impe-
rii? Si vero ita est, consequitur omnino,
sectam Karæorum sub Templo II. sectam
singularem fuisse inde a tempore *Simeo-
nis ben Schetach*, usque ad excidium Tem-
pli, nec minus ab hoc tempore & ulterius.
Neque commoveri debemus ver-
bis Josephi, qui nullo libri sui loco de
Sadducæis, ab eo sæpe commemoratis,
professus est, quod Karæi sint. Zelus
enim & ira efficiunt, ut oculi Sapientum
occæcentur. Quanto magis vero illi hoc
acciderit, qui fuerit sectæ Pharisæorum,
quod ipse initio s) libri de vita sua quem in
gratiam Romanorum scripsit, profite-

quomodo verba Iosephi pro veris haberi possunt, cum ipse de se testetur, t) consilium se dedisse Tito, quo tandem modo urbem Sanctam capere posset. Ex quibus ejus verbis intelligitur, eum fraudulentum se & mendacem in populum Deumque suum probasse. Quæ etiam causa est, cur R. *Asarias de Rubis* non honorificam ejus fecerit mentionem. Certe Iosephus in libro suo nusquam meminit Legis Oralis, sed potius in libro, quem Iudæis scripsit u) c. 37. quod initium facit libri V. ita scribit: *Nam ita primi Scriptores preceperunt, alique eosdem secuti idem receperunt & observant; convenit enim atque æquum est, ut omnes, qui componuntur, libri Scripturæ S. ac perfectæ aliorumque librorum Proheticorum, in quibus veritas ac justitia continetur, normam sequantur; super his enim mundus constructus est, atque in illis homo est homo, sine illis autem omnia vanitas sunt & afflictio Spiritus (Eccles. I. 14.) Et quid proderit homini sapientia prædicto, mendacia loqui, siquidem mendacia loquens*
non

את עצמו. ואין יהיו דברי יוסיפון אמתים בהיות שעצמו מעיר על עצמו שיעץ לטיטוס באיזה אופן יוכל לתפוש את עיר הקדש. שמתוך דבריו מובן שכזב והשקיר את עמו ואלהיו וגם רבי עזריה האדומי ל"ה העלה זכרו לשבח" ומכל מקום בשום מקום מספרו ל"ה זכר יוסיפון את התורה שבע"פ. אל"ה אדרבה בספרו שכתב ליהודים פרק ל"ז שבו התחלת ספר חמישי ממנו כתב ו"זל. כי כן צווי הסופרים הראשונים וקיימו וקבלו האחרונים. כי ראוי והגון הוא שיסוב כל ספר שיכתב על קטבי התורה הקדושה והתמימה ושאר ספרי הנבואה שהם האמת והצדק כי עליהם העולם בנוי ובהם האדם אדם. חולת זה הכרל הבל ורעורר רוח. כי מה לו לאדם בעל תבונה לדבר שקר כי

t) Ubi hoc scripserit Iosephus non invenio. Testatur illé quidem lib. III. c. 14. de Bello Judaico p. 854. & lib. V. c. 12. p. 901. se Vespasianum sibi conciliasse postquam imminentis ipsi imperii spem fecisset. Adde Pseudo-Gorionidem lib. VI. c. 23. p. 627. & Sveton. in Vespas. c. 5. nec omitte Vener. Gothofr. Olearii eruditam de hoc Iosephi Vaticinio dissertat. Lips. 1699. habitam. Forte itaque noster datum hoc a Iosepho de ratione Hierosolymam expugnandi consilium ex eo collegit, quod Pseudo-Gorionides lib. VI. c. 31. p. 677. multis gloriatur, se a Vespasiano per literas Tito consiliarium datum & cum eodem adversus Hierosolymam profectum esse, sicut Iosephus lib. I. contra Apionem p. 1037. se obsidioni Hierosolymorum præsentem adfuisse testatur. Interim ex hoc loco patet, non deesse inter Judæos, qui in Iosepho candorem & fidem desiderent. Huic adde Isaac. Abravanel. in comm. ad Daniel. Fonte X. palma 7. quem locum illustrat Gvil. Henr. Vorstius in not. ad R. Ganzii *Zemach David* p. 286. sq. Lege etiam *Mart. Diefenbachii Iudæum Conversum* p. 161.

u) Legitur locus ille non cap. 37. sed 36. a quo liber V. incipit, secundum ordinem librorum & capitum, ex ipso Scriptoris præscripto in edit. Veneta, quam sequitur in sua versione Cl. Gagnerius, observatum. In editione Cl. Breithaupti invenies eundem lib. IV c. XVI. p. 311.

ta datis, inventurus, sit quod faciat satis; propterea illa, quæ hoc capite adducam, non pertinebunt simpliciter ad partem illam tertiam, sed erunt instar subtilioris cujusdam & Topicæ dissertationis, per quam omnes quasi recessus hujus argumenti in gratiam prudentis cujusq; & justitiam sectantis Viri, qualis tu, Domine, es, excutiuntur. Producam itaque excellentiæ tuæ, Domine præstantissime, designationem Genealogicam Principum Judæ, qui amplexi sunt doctrinam Karæorum, & a generatione ad generationem incorruptam conservarunt majorum suorum Genealogiam, ne prosapia sua & gens confunderetur. Propterea etiam consignarunt eam in pelle piscis, ut diu incolumis esset; inventa vero est in urbe y) Cairo in regno Ægypti, ubi sedes fuit Principum Karæorum inde a tempore exilii Hierosolymitani. Incidit autem series illa Genealogica exeunte anno 5400. (A. C. 1640.) in manus nostratis cujusdam *Bar Simcha* Lithuani, qui iter in terram Sanctam suscipiens omnes locos adiit, in quibus Synagogæ Karæorum fovebantur. Accidit itaque, cum esset in Synagoga Cairi, ut nasceretur filius Principi uni, qui ibi degebat. Circumcissus itaque ille est, & in numerum Principum inscriptus ac relatus eo die, quo natus erat Princeps, qui die circum-

הראשונים וגם עתה ממה שאבינו כזה הפרק לזה יהיה תשובה דוקא לחלק השלישי הזוהי רק יהיה כמין חרור ואסמכתה להרחיב נקבי משכיות החמדה לכל משכיל ורודף צדק כמון אדוני. וזה שאעתיק להדרתך אתה הארון המרומם כתב יחס נשיאי יהודה אשר הם תומכים את דת הקראות והם שומרים דור מדור את יחס אבותיהם לבל יתערב יחסם ורעם והם כותבים את היחס על עור דג שיהיה קיים לאורך ימים וזה היחס נמצא בעיר אלקהרא במלכות מצרים אשר שם מושב נשיאי הקראים מזמן גלות ירושלים. ונודמן בקץ ארבע מאות שנים לאלף הששי לאחר מאנשי עדתנו בר סמכה מגליל דוכסיה שר ליט"ז והיה משוטט בארץ הקדושה ודרך בכל מקום ששם קהלות הקראים דרים. ונודמן לו שבהיותו בקהלת אלקהרא יולד בן לנשיא אחד הנמצא לשם ונמול אצלו ונכתב ונחתם בחתימת הנשיאים יום הולדת אותו הנשיא שנקרא ביום מילתו בשם ישועה. והוסיפו כתב יחסו אצל הנשיאים הקודמים ממנו שהם אבות ואבות

y) In hac Ægypti urbe Karæos in primis statam sedem habuisse & adhuc habere, Leo Mutinensis de ritibus Iudæorum recentiorum Parte V. c. 1. testatur, quod & R. *Juda ben Eliezer Poki*, & ipse Karæus, in libro *שער יהודה* CPoli 1582 edito confirmat, in Ægypto multos se Karæorum libros conspexisse dicens, quorum tantus fuerit numerus, ut ex una Synagoga volumina prope trecenta a prædonibus direpta fuerint; confer Io. Selde-num p. 7. Uxoribus Hebrææ; de ipsa illa Serie Chronologica confer Trigland. p. 109.

ואבות אבותיו. ואלו הן שמות
הנשיאים. שם אדונינו הנשיא
הנמול ביום הזה והוא חמישי
בשבע אחר עשר יום מחדש
אב יהפך אכלו לששון. שנת
חמשה אלפים וארבע מאות
שנים לבריאת העולם אלף
ותשע מאות וחמשים שנים
למספר היונים בעיר אלקה"ריא
הסמוכה לצוען מצרים שער
נהר פישון מושבה. והוא יום
שמיני להולדתו ושמו על המילה
אדונינו נשיא הגדול ישועה נק
הנשיאים מגזע יראים האר
ישמרהו ויחייהו ויפרהו וירבהו
ויקיים עליו יהי שמו לעולם
לפני שמש יבון שמו זכו. סימן
טוב. בן כתר גדולתנו וקדושתנו
מורנו ורבנו בעל נורנו וכתרנו
עטרת ראשנו וצניף תפארתנו
הודנו והדרנו משכיל מזהירנו
איש ונוגה עפעפינו הנשיא
הגדול ברוך האל יאריך בטוב
ימותיו ויכלה בנעימים שנותיו
ויקיים עליו אורך ימים אשכיעהו
ואראהו בישועתו. סימן
טוב בן כתר ק"מובנ"ו ע"רות
ה"ומ"ם הנשיא הגדול אליעזר
צמח האל ירחמהו ועל מעלת
תורתו יקיים נפשו בטוב תלן
חרעו י"א בן כג"ק מורנו
ורבנו נ"וע"ת הודנו והדרנו
כבודנו משכילנו מזהירנו איש
ונוגה עפעפינו קנ"ומ"ו ת"ל
וק"ש כ"כ ופאר חלי עדיינו
אדוננו הנשיא הגדול פריהו
אהרן הארל ישכיל עליו מלי
רצונו עלי קברו ויקצוהו לקחת
שכרו

cisionis nomen *Jeschua* accepit. Addi-
derunt proinde genealogiam ejus ceteris
Principibus, qui, tanquam Patres & ma-
jores, antecesserant. Hæc autem sunt il-
lorum nomina. Nomen Domini nostri
Principis, circumcisi die hoc, qui est
qvintus hebdomadis, & undecimus men-
sis Ab, cujus vertatur luctus in lætitiā,
anno 5400. ab. O. C. an. 1950. secundum
Æram Græcorum, in urbe Cairo, vici-
na Zoani (*Tani*) Ægypti, juxta fluvium
Phison. Illi die octavo, ex quo natus fu-
it, impositum in circumcissione nomen
est Domini nostri Principis magni JE-
SCHUA, nepotis Principum, ex stirpe
Timentium. Deus custodiat eum, &
vivum servet, amplificet, augeat, & ra-
tum in eo esse jubeat, quod dicitur Ps.
LXXII. 17. *Manebit nomen ejus in seculum,
& durante Sole sobolescet nomen ejus.* Bonum
factum. Filius, corona magnitudinis no-
stræ & sanctitatis, doctor noster &
Magister, dominus coronæ nostræ, co-
rona capitis nostri, & cidaris ornatus
nostri, gloria nostra, & decus nostrum,
doctor & præceptor noster, Vir & splen-
dor faciei nostræ, Princeps magnus, BA-
RUCH: Deus producat dies ejus feliciter,
& annos ejus cum prosperitate senescere
jubeat, & in ipso impleat quod exstat. Ps.
XCI. 16. *Longitudine dierum saturabo eum,
faciamque, ut videat salutem meam.* Bonum
factum. Filius &c. princeps ma-
gnus ELIESER ZEMACH, cujus Deus mi-
fereatur, & propter dignitatem legis suæ
impleat, quod dicitur Ps. XXV. 13. *ani-
ma ejus in bono commorabitur & semen heredi-
tario jure possidebit terram.* Doctor noster,
&

כג"ק ונ"כ נו"ע צניק תה"א
ה"ה דוד ראש הגולה מנ"כ
בן כג"ק מו"נו ער"ות הו"א
הנשיא הגדול חסדאי
נשיא ישראל ויהודה מב"כ בן
כג"ק מו"נו ער"ות הו"א ה"ה
חזקיהו ראש הגולה מנ"כ בן
כג"ק מו"נו ער"ות הו"א הנשיא
הגדול שלמה עובר לאלהיו
מנעוריו ומנ"כ בן כג"ק מו"נו
ער"ות הו"א ה"ה דוד אשר פתר
דברי אלהים חיים והאיר עינינו
בחכמתו מנ"כ בן כג"ק מו"נו
ער"ות הו"א ה"ה בועז מנ"כ
בן גכ"ק מו"נו ער"ות הו"א
הנשיא הגדול יהושפט מגוע
המלוכה ונר המערכה מנ"כ
בן גכ"ק מו"נו ער"ות הו"א
הנשיא הגדול יאשיהו
ראש הגולה מנ"כ בן גכ"ק
מו"נו ער"ות הו"א ה"ה שאול
כא"ס מנ"כ בן גכ"ק מו"נו
ער"ות הו"א יקר תפארתנו
וצפירת מעלת עוז השם צבי
תורה נוגה ונר המנורה ועטרת
כל בני מקרא גבור בתורה
ובמקרא ה"ר משכיל מזהירנו
אור עינינו ב"כ איש ונוגה
עפעפינו קנו"מת"ל ק"ש ר"כפ"ר
חלי עדיינו אדוננו הנשיא
הגדול

nus noster, Princeps magnus SALO-
MON caput captivitatis &c. Filius &c. O-
BADIAS &c. Filius &c. SALOMON &c.
Filius &c. DAVID caput captivitatis &c.
Filius &c. Princeps magnus, CHASDAI,
Princeps Israel & Iuda &c. Filius, &c.
CHISKIAHU caput captivitatis &c. Fili-
us &c. Princeps magnus SALOMON
servus Dei sui a prima juventute, &c. Filius
&c. DAVID qui interpretatus est verba
Dei viventis, oculosque nostros sapien-
tia sua illustravit. Filius &c. BOAS &c.
Filius &c. Princeps magnus JEHOSCHA-
PHATH ex stirpe Regia & lumen captivi-
tatis. Filius &c. Princeps magnus JOSIAS
caput captivitatis &c. Filius &c. z) SAUL
&c. Filius, decus eximium gloriæ nostræ,
& diadema maximæ virtutis Dei, decus
legis, splendor & lumen candelabri, &
corona omnium asseclarum Scripturæ,
peritus Legis & Scripturæ, qui erudiit nos
lucemque oculorum nostrorum illustra-
vit, Vir & splendor oculorum nostro-
rum &c. Ornamentum nostrum omni-
um præstantissimum, Dominus noster
& Princeps magnus ANAN, caput præ-
cipuum captivitatis totius populi Israëli-
tici, justus & pius, qui viam legis aperu-
it, & oculos asseclarum Scripturæ, sapi-
entia sua illustravit. Inculcavit is & do-
cuit

F 3

z) Hic est ille *Saul* ejusq; Pater, qui proxime sequitur, *Anan*, quibus & Judæi & Christiani non-
nulli primas Karaismi origines præter rationem tribuunt, cum rectius illi non tam au-
ctores quam instauratores habeantur. Vide omnino Triglandium p. 35. seq. & 101. seq.
dissertationis suæ, ubi contra lo. Morinum lib. II. Exercitat. VII. disputat, & ex R. A-
brahami bar David libro Cabbalæ speciatim ostendit, ipsum hunc Historicum Ananem &
Saulem pro instauratoribus sectæ pridem existentis habuisse, cum disserte affirmet, post
excidium *attenuatos fuisse* (adeoque non tum demum ortos) *hereticos, donec surrexerit*
Anan, qui eos corroboraverit. Vide editionem libri Mantuanam anni 274. C. 1514.
quam Schabtai in Labiis Dormientium commemorare neglexit, p. XI.

cuit in Israele instituta & leges, delatus-
que est in sepulcrum fama & meritis illu-
stris &c. In eo impleatur, dictum Jes.
LVIII. 8. *tunc findetur instar aurora lumen*
tuum &c. Filius &c. Dominus noster DA-
VID fil. Domini nostri CHASDAI, fil.
Domini nostri BOSTHENAI, fil. Domi-
ni nostri CHANINAI, fil. Domini no-
stri CAPHNAI fil. Domini nostri Rab
HUNA, fil. Domini nostri MAR SU-
TRA, fil. Domini nostri COHANA fil.
Domini nostri NATHAN fil. Domini
nostri HUNNA MAR fil. Domini nostri,
ABA MAR fil. Domini nostri RABBA-
NA UKBA, fil. Domini nostri NACHMI-
ASCH fil. Domini nostri NATHAN JE-
ZIZUTHA fil. Domini nostri ANAN fil.
D. N. SCHIPHTHI fil. D. N. JOCHANAN
fil. D. N. AKUB HASSACCAI fil. D. N.
HISKIÆ fil. D. N. SCHE MAJA fil. D. N.
SCHEBANIA fil. D. N. OBADIÆ fil. D.
N. JESCHAIÆ fil. D. N. CHASDAIÆ fil.
D. N. BERACHIÆ fil. D. N. CHANA-
NIÆ fil. D. N. MESCHULLAM fil. D. N.
ZERUBABEL fil. D. N. PIDIA fil. D. N.
SCHEALTHIEL fil. D. N. JEHOJA-
CHIN Regis, capitisque præcipui capti-
vitarum domus Israël fil. D. N. JEHO-
JAKIM Regis, fil. JOSIÆ Regis, fil. A-
MON Regis fil. MENASSÆ Regis, fil.
HISKIJAHU Regis fil. ACHAS Regis, fil.
JOTHAM. Regis, fil. ASARIÆ Regis, fil.
AMAZIÆ Regis, fil. JEHOAS Regis, fil.
Achazæ Regis, fil. *Jehoram* Regis, fil. *Jeho-*
schaphat Regis, fil. *Aza* Regis, fil. *Abiam* Re-
gis fil. *Rechabeam* Regis, fil. Domini no-
stri JEDIDIA SCHELOMO Regis totius
domus Israël, fil. D. N. DAVIDIS Regis,
Re-

הגדול ענן דאש ראשי גליות
כל בית ישראל הצדיק החסיד
אשר פתח דרך התורה והאיר
עיני בני מקרא בחכמתו והזהיר
ולמד בישראל חוק ומשפט
ונאסף לבירת עולמו בשם טוב
ובמעשים טובים ר"י נ"ו י"ל
ע"ש וע"ל מ"ש אז יבקע כשחר
אורך וגו' בן מנ"ב אדוננו דוד
בן אדוננו חסדאי בן אדוננו
בסתנאי בן אדוננו חנינאי בן
אדוננו כפנאי בן אדוננו רב הונא
בן אדוננו מר זוטרא בן אדוננו
כהנא בן אדוננו נתן בן אדוננו
הונא מר בן אדוננו אבא מר
ב"א רבנא עוקבא ב"א נחמיאש
ב"א נתן יציצותא בן אדוננו
ענן בן אדוננו שפטי ב"א יוחנן
בן אדוננו עקוב הזכאי בן אדוננו
חזקיה בן אדוננו שמעיה ב"א
שבניה בן אדוננו עובדיה ב"א
ישעיה ב"א חסדיה בן אדוננו
ברכיה בן אדו" חנינור בן
אדוננו משולם בן אדוננו
זרובבל בן אדוננו פדיוה בן
אדוננו שאלתיאל בן אדוננו
יהויכין המלך ראש ראשי גליות
כל בית ישראל בן אדוננו
יהויקים המלך בן יאשיהו המלך
בן אמון המלך בן מנשה המלך.
בן חזקיהו המלך בן אחז המלך:
בן יותם המלך. בן עזריה
המלך. בן אמציה המלך. בן
יהואש המלך. בן אחזיה המלך.
בן יהורם המלך. בן יהושפט
המלך. בן אשא המלך. בן
אבים המלך. בן רחבעם המלך.
בן אדוננו ירדיה שלמה מלך
כל

כל בית ישראל בן אדוני דוד
המלך מלך כל בית ישראל
ועבד ה' משירי אלהי יעקוב
ונעים זמירות ישראל. בן ישי
בן עובד בן בועז בן שלמון
בן נחשון בן עמינרב בן חצרון
בן מרץ בן יהודה בן יעקב בן
יצחק בן אברהם אבינו בן
תרח בן נחור בן סרוג בן רעו
בן פלג בן עבר בן שלח בן
ארפכשד בן שם בן נח בן למך
בן מתושלח בן הנוך בן ירד
בן מהללאל בן קינן בן אנוש
בן שרת בן אדם הראשון
הנה העתקתי היחס הזה לאדוני
ואדוני כמלאך האלהים
להשכיל ולדעת ולהתבונן כי
יש בזה היחס שני נשיאים בשם
ענן האחר ענן בן שפטי והשני
ענן בן דוד הנשיא המפרש
התורה ובמה שלמטה בפרק
תשיעי יראה אדוני שזמן של
ענן בן דוד המפרש התורה
היה בשנת ד' אלפים וארבע
מאות שנה לבריאת. והנה זמן
חתימת המשנה ג' אלפים
תק"עט" ובזמן ההוא היתה
החלוקה כדברי הרבנים בין
הנשיאים ונמצא זמן ענן
הנשיא

Regis totius populi Israëliti & servi Dei,
uneli Dei Jacobi & suavis canticis Israëliti.
(2 Sam. XXIII. 1.) fil. Isai, fil. Obed, fil. Bo-
as, fil. Schalmon, fil. Perez, fil. Jebuda, fil.
Jacobi, fil. Isaaci, fil. Abrahæ Patris nostri,
fil. Tharæ, fil. Nachor, fil. Serug, fil. Regu,
fil. Peleg, fil. Eber, fil. Schelach, fil. Arphach-
sad, fil. Sem, fil. Noachi, fil. Lamechi, fil.
Methuschala, fil. Enochi, fil. Jared, fil. Me-
hallel, fil. Cenan, fil. Enos, fil. Sethi, fil.
ADAMI PRIMI. Ecce transtuli huc seriem
hanc genealogicam Domino meo, &
Dominus meus est instar angeli Domini,
ut intelligere, scire & adsequi possit,
in hac recensione esse duos Principes, no-
mine *Anan*, alterum *Anan ben Schiphthi*, al-
terum *Anan ben David*, Principem & In-
terpretem Legis. Et ex iis, quæ infra capite
IX. dicentur, cognosces, Domine, quod
ætas *Ananis ben David*, qui legem explica-
vit, inciderit in annum 4400. ab O. C. Jam
vero tempus Mischnæ obfignatæ incidit
a) in an. 3979, (i.e. A. C. 219.) quo tempore
fuit dissensus inter Principes, secundum
ipsa Rabbanitarum dicta: ætas autem A-
nanis princ ipis ac Interpretis Legis tem-
pore obfignatæ Mischnæ 421. annis infe-
rior est. Ex quo consequitur, dici non
posse, hunc Ananem b) de principatu con-

a) Hæc est plerorumq; Judæorum sententia de Mischna ad finem perducta, quamvis nonnulli eorum aliter statuunt. Noster secutus est *Rab Seriram Gaon* in libro *Inchasin* p. 115. a cujus partibus stat Scriptor libri *Cofari* & *R. David Ganz* in *Zemach David*, qui scilicet omnes Mischnæ ætatem in A. M. 3978. referunt. Quæ de re propediem fusius disputabimus; tu interim vide *Zemach David* ad A. M. 3978. & *Jo. Morinum* in *Exercit. Biblicis* lib. II. exercit. VI. p. 294.

b) Id scilicet ajunt Rabbanistæ, quod *Anan ben David* principatu, quem affectabat, exclusus in doctrina secessionem fecerit primus; Ita certe tradit *Abraham ben David* loco paulo ante allegato & Rabbanistæ alii, quorum criminationes ex MS. quodam Karæorum

contendisse; multo minus autem dicere licet, eo tempore coepisse Schisma ratione doctrinae, quia schisma hoc longo tempore ante, stante templo, circa annum Scilicet 3621. ortum est, id quod jam ante capitibus Superioribus evictum est. His praestructis, necesse est ut dicamus *Ananem fil. Scheppeth*, qui *Anane fil. David* prior est quatuordecim generationibus, de principatu contendisse. Quod si quis objecerit nobis, dicens, non decidendam esse causam, quam non satis habeamus perspectam; huic certe satis probationis attulero hunc in modum: Si computemus ætatis 14. generationum, quæ inter duos *Ananes* intercesserunt, & singulis generationibus earumque ducibus tribuamus annos 30, id quod proxime accedit ad sententiam Sapientis Aben Esræ, & aliorum Sapientum, quorum alii cuique c) generationi annos XXXII. alii XXXV. annos assignant; ex annis triginta, quater & decies computatis, summa annorum 420. producit. Subtrahe nunc 420. illos annos a tempore quo vixit *Anan fil. David* interpres Legis retroeundo ad tempus ætatis *Ananis fil. Scheppeth*,

הנשיא המפרש התורה למטה
מזמן חתימת המשנה ת"כא
שנים. אם כן אי אפשר לנו
לומר שזה הענן היה חולק על
הנשיאות. ומכל שכן אי אפשר
לנו לומר שבזמן הזה היתה
חלוקת הדת כי חלוקת הדת
היתה כבר מזמן רב בזמן הבית
סביב לשנת ת"רכ"ג לאלה
רביעי כמו שזה כבר נתאמת
מפרקים שעברו. אם כן על
כרחנו נאמר שענן בן שפט
אשר קדם מענן בן דוד בארבעה
עשר דורות הוא היה חולק על
הנשיאות. ואם מי יקשה עלינו
לאמר נגזור דבר מה של
ידענו בבירור. הלא אביא לו
ראיה לכך. שכשנחשוב זמן
משך י"ד דורות שבין שני
העננים ונשליך לכל דור ודור
על כל הפחות בשלושים שנה
בקירוב לכונת החכם אבן עזרא
ושאר חכמים שהסכימו מהם
ל"ב שנים לכל דור ומהם לה'
לכך דור. אזי י"ד פעמים
שלשים יעלה סך ארבע מאות
תשעים שנים. חסר אלו ה"ת"כ
שנים

affert Trigland, p. 101. qui ex eodem p. 104. simili modo, quo noster, hoc ἐγκλημα diluit monens, de priori Anane illam de principatu contentionem accipiendam, dissensionem vero in doctrina A. M. 3621. jam esse ortam.

- c) Non Hebræi solum sed & Græci alique Scriptores de annis cuique generationi tribuendis dissentunt, 7, 10, 20, 25, 30. imo etiam 100. annos singulis generationibus tribuentes, quam in rem vide *Jo. Georg. Grævium* p. 21. notarum ad Hesiodum. Plerique tamen, speciatim Historici, & inter eos *Herodotus*, in Euterpe §. 142. τρεῖς ἀνδρῶν γυνεὺς ἑκατὸν ἔτεα efficere affirmans, in annis triginta, aut circiter, acquiescunt, id quod alatis pluribus veterum locis evincunt Interpretes ad Laërtium VIII. 45. nominatim *Menagius* p. 374. *Steph. Morinus* in Exercitatt. de Lingua Primæva Parte II. c. 4. p. 180. *Rich. Bentley*, ὁ κριτικώτατος in Dissertat. de epistolis Phalaridis p. 35. & *Vener. Gotfridus Olearius* in limatis ad Philostratum notis p. 232.

שנים מזמן ענן בן דוד מפרש
התורה למפרע עד זמן ענן בן
שפט. תמצא שענן בן שפט
היה בזמן הזה ר"ל בתחלת אלף
חמישי וקודם ממנו. כמו שכתבו
בעל השלשלת בספרו דף ל"ג
ע"ב. ובעל הצמח בתאריך אלף
חמישי שרב הונא בפטר בשנה
עשירית לאלף חמישי וכנראה
מדברי בעל השלשלת שזה הענן
היה חולק עם רב הונא בעד
הנשיאות כדכתיב בפרק
מציאות האשה שאמר ענן
להונא הונא חברין והוא קרא לו
ענן ענן ובשמתא די לא יקרי
ליה ענן ענן והנה אע"פ
שהחשבון גזר שענן בן שפט
היה בזמן רב הונא ובזמן ההוא
היתה חתימת המשנה כדלעיל
אין בכך כלום כי המחלוקת
על הנשיאות היא זולת
המחלוקת על הדת כי חכמיהם
לגזר הרמיו שבחלוק ענן עם
הונא על הנשיאות שיחלקו גם
על הדת. וגם בתוך היחס
שכתבו ושנכתוב אין שום רמז
לכך שיהיה זה הענן חולק על
הדת. רק החלוקה על הדת
נרמזה בתוך כתבי היחס
והקבלה שנוכח אצל ענן השני
שהוא בן דוד מצד שהוא פירש
את התורה על דעת קבלת
הקראים

phet, & inveneris, *Ananem* fil. *Schephe*
an. 3980. adeoque ante eum vixisse. Sic
Rab *Hunna* eadem ætate, h. e. sub. initium
Millenarii V. & ante illum vixit, ut scri-
bunt auctor *Catene traditionis* d) p. 33. &
auctor *Zemach David* in Millenario V.
quod scilicet Rab *Hunna* obierit anno de-
cimo Millenarii V. Præterea ex libro
Schalscheleth s. *Catene* apparet, huic *Anani*
lites fuisse cum Rab *Huna* de principatu,
sicut scriptum est in capite quod incipit:
Meziuth Haiffcha (h. e. c. VI. *Cethuvotb*) *A-*
nanem compellusse *Hunnam*: *Hunna Col-*
lega, ipsum vero vicissim clamasse: *Anan*,
Anan, & sub pœna ex communicationis
cavisse, nequis aliter eum quam: *Hunna*,
Hunna, compellaret. En autem, quam-
vis computus ille evincat, *Ananem* ben
*Schephe*th vixisse tempore Rab *Hunna*, quo
ipso *Mischna*, ut superius ostensum est,
obsignata fuerit, id tamen nihil contra
nos effecerit. Controversia enim de
principatu diversa est a schismate in do-
ctrina, quia sapientes non innuunt, quod,
cum *Anan Hunna* controversiam moveret
de principatu, iidem etiam ratione do-
ctrinæ dissenserint. Neque vero in serie
illa Chronologica, quam attulimus & al-
laturi postea sumus, ullum hujus rei indi-
cium est, quod hic *Anan* in doctrina a
ceteris discesserit. At vero dissensionis
in doctrina mentio fit in serie & succes-

G

sione

d) Locus R. *Gedalia* legitur non p. 33. *Schalscheleth* sed p. 34. eademque versa, ubi etiam ille Tal-
mudis locus, hic allegatus, plenius affertur, ut intelligas, Rab *Hunnam* ideo succen-
suisse R. *Anani*, quod se ab eo simpliciter nomine *Hunna* non autem cum præfatione
honoris Rab *Hunnam* appellari videret, quo ipso adductus idem pœna excommunica-
tionis cavit, nequis *Ananem* nisi solo *Anani* nomine insigniret. Idem commemoratur
in *Schalscheleth* p. 30. b.

sione traditionis, quam afferemus, ubi de *Anane* altero, fil. *Davidis*, quippe qui explicavit legem secundum sententiam traditionis *Karæorum*, & opposuit se *Rabbanitis*, prout paulo post trademus. De illo vero *Anane*, qui contendit cum *Rab Hunna*, id tantum significant, quod de principatu disputarint. Notum autem est, pugnam de principatu non fuisse novi aliquid inter eos, quia inde a tempore Regum & Sacerdotum, qui erant ex *Hasmonæis*, hic mos obtinuit. Nam stante adhuc templo duo fuerunt fratres, e) *Hyrcanus* scilicet *Pharisæorum* studiosus, & *Aristobulus* addictus *Sadducæis*, qui non alii sunt quam *Karæi*, sicut capite præcedenti evicimus; illi autem fratres litigarunt de Regia dignitate, & mox hic mox ille imperavit. Eadem ratio obtinuit, quoad duravit templum, & post ejus excidium, usque ad ætatem *Ananis ben Schebeth* & postea. Nam ipsi etiam *Rabbanitæ* fatentur, quosdam Principes nostros, etiam

הקראים ושען כנגד הרבנים כמו שנכתוב אחר זה מיד אבל על זה הענין שהיה חולק עם רב הונא סתם הרמיו שחלקו על הנשיאות וידוע שהמחלוקת על הנשיאות לא היה דבר חדש ביניהם כי מזמן המלכים והכהנים בני חשמונאי נמשך זה המנהג כי עדין בזמן הבית היו שני אחים הורקנוס אוהב הפרושים וארסתובלוס אוהב הצדוקים שהם הקראים כמו שהוכחנו בפרק שעבר שהיו חולקים על המלוכה ופעם זה ופעם זה מלך וכן היה הענין בכל משך ימי הבית וגם אחר החרבן גם עד זמן ענין בן שפט וגם אחרי זמן ענין בן שפט כי הנדה גם עצמם מודים הרבנים שמקצת נשיאנו אפילו הנמצאים בתוך היחס אחרי ענין בן שפט היו נשיאים וראשי ישיבה על כל יהודה כמו שהעלה

e) De illo partium studio utriusque fratris exponit etiam *Pseudo-Gorionides* lib. IV. c. 13. p. 300. *Josephus* lib. XIII. c. 24. & quæ *Iosippi* nomine circum fertur, epitome, quæ potius *Abrahamo ben David Levitæ*, cujus Partem II. libr. *Cabbalæ* constituit, tribuenda erat. Atque hanc ipsam epitomen noster secutus videtur, quippe quæ p. 70. ed. *Hebr. Munsteri Wormatiensis* 1529. ita habet: איש מלחמה וגבור חיל ויפה מראה עד מאד והוא היה אוהב ארץ הקראים ונוהג מנהגם והורקנוס אחיו הגדול אוהב את הפרושים h. e. ex versione *Munsteri*: *Aristobulus* (erat) vir bellator fortisque puginator, denique valde pulchra facie. Sed diligebat literatores, atque imitabatur eorum institutionem, *Hyrcanus* vero, frater suus major, diligebat *Pharisæos*. Notandum hic probe est, eos, qui a *Josepho* & aliis vocantur *Sadducæi*, ab hoc appellari *Karæos* קראים quam vocem minus recte per literatores expressit *Munsterus*. Quo ipso pondus accedit ad sententiam nostri, qui & supra & hoc in loco *Sadducæos* istos pro *Karæis* haberi vult. Ita *Cl. Breithaupt* in notis ad *Pseudo Gorionidem* p. 273. ubi de *Jonathane*, magnæ inter *Sadducæos* auctoritatis Viro, refertur, monet, *Judæum* quendam in glossa marginali suo Codici adjecta, affirmare, *Judæos* hodie *Sadducæos* illos vocare קראים *Karæos*.

שהעלה זכרם בעל הצמח
בתאריך אלף המשיכי כמו שכתב
שם זה לשונו "מר זוטרא מלך
בין רב כהנא ורב אחא משנת
ק"סב עד שנת ק"ע לאלף
חמישי. רב הונא ראש גלותא
מלך משנת רס"ה לאלף חמישי.
רב בסתנאי היה ראש ישיבה
בפומבדיתא סביב לשנת ת"ם
לאלף חמישי. (עד כאן לשון
בעל צמח) הנה אלו כלם הם
נשיאינו תומכי דתנו שנמצאו
זכרם בתוך יחס נשיאינו ובתוך
יחס הקבלה שלנו שנכתוב
במה שלמטה. ואין יוכלו
הרבנים לומר שמסברת
המהלוקת על הנשיאות נחלקו
גם בדתם. כי המחלוקת על
הנשיאות היה כמו פעמים
קודם חתימת המשנה ואחריה.
אבל המחלוקת על הדת פעם
אחרת היתה וקודם חתימת
המשנה בזמן שמעון בן שטח
ויהודה בן טבאי שהיה סביב
לשנת ת"רכא לאלף רביעי.
אמנם ענין בן דוד המפרש
התורה הוא היה נשיא תקיף
וחכם גדול ופירש התורה
בפרסום וטען כנגד הרבנים
וכנגד קבלתם ובטל דעותיהם
בראיותיו האמתיות. ולכן
שנאוהו

am illos, qui in profapia post *Ananem ben Schepeth* leguntur, fuisse Principes & capita Academiae in totum Judae populum, quemadmodum memoriam eorum conservavit auctor libri *Zemach David* in Millenario V. ubi haec ejus verba exstant: *Mar Sutra regnavit inter Rab Cabana & Rab Acha, ab anno 162. ad an. 170. Millenarii V. f) Rab Hunna, caput captivitatis regnavit ab anno 265. Millenarii V. Rab Bosthenai fuit caput Academiae Pumbedithane, circa annum 440. millenarii V.* Hucusque verba *Zemach David*. Ecce illi omnes sunt Principes nostri, doctrinam nostram amplexi, quorum memoria servatur in designatione Genealogica nostrorum Principum & in recensione traditionis nostrae, quam inferius consignabimus. Et qua fronte poterunt Rabbanitae dicere, quod occasione controversiae de principatu etiam ratione doctrinae divisi sint, cum lites de principatu saepius ortae sint cum ante obsignationem Mischnae, tum post eam; dissensio autem de doctrina semel contigerit, & quidem ante obsignationem Mischnae tempore *Simeon ben Sche-tach*, & *Iehuda ben Tabbai*, quod factum est circa an. 3621. Scilicet *Anan fil. David*, qui interpretatus est Legem, fuit g) Princeps strenuus, Sapiens & magnus, expo-

G 2

suit-

f) In margine Cod. MS. monetur, Rab *Hunnam* hunc esse alium ab isto R. Hurma, cui cum Anane controversia intercessit. Quod quidem recte monetur: plures enim hujus nominis olim exstitisse "elez *Juchasin* p. 89. apparet.

g) Hoc ipsum fraudi fuit Morino, qui in Exercit. VII. libri II. p. 307. ex illa Ananis contradictione, adversus Talmudicas traditiones directa, non solum ipsam Karaismi sed Talmudis quoque aetatem definiendam censet, minus accurate, ut ostendit Triglandius p. 34. dissert. Morinum presse sequitur *Rich. Simon* in Supplemento ad Leonis Mutinensis librum de Iudaeorum ritibus p. 135.

suitque legem publice, & opposuit se Rabbanitis & traditioni eorum, ac opinionones illorum argumentis certis evertit. Propterea odio eum habuerunt Rabbanitæ, eumque e medio tollere conati sunt, quod aliis etiam Sapientibus ex cœtu nostro fecerunt. Quia enim h) multi amplectebantur partes eorum, qui allevabant præcepta, pauci vero sectabantur majores nostros, quoniam præcepta graviora reddebant: propterea sæpius Rabbanitæ nostro cœtu superiores fuerunt. At nostrum illum Principem tutum ab ipsorum manu præstitit Deus, neque illis tradidit. Propterea confirmatus fuit, & adstruxit interpretationes suas, docuitq; asseclas suos, & doctrinam Karæorum latius, quam antea factum erat, propagavit. Præcepit etiam cœtui suo, ut separarent se & distinguerent magis magisque a Rabbanitis, donec i) hi nefas esse

שנאוהו הרבנים והיו רוצים
להעבירו מן העולם כמו שעשו
לחכמים אחרים מבני עדתנו.
שלפימה שהיו רבים תומכי ידי
המקלים במצות. ומעטים היו
אצל קדמוננו מפני שהיו
מחמירים. על כן תקפה יד הרבנים
לפעמים על עדתנו אבל זר
הנשיא שמרהו מאל מידם ולא
סגרהו לכפם על כן נתאמן
וקיים פירושיו ולמדם לבני
סיעתו ופרסם הדת הקראית יותר
ממה שהיתה מפורסמת. וגזר
לסיעתו להנתק ולהתגזר מכל
וכל מן הרבנים. עד שאסרו
עליהם מאכלם ונשואיהם. מצד
זה הם אומרים שכזמן ענן היתה
החלוקה שהיה אחרי חתימת
המשנה וזה שקר. כי עיני
אדוני הואר שהבאתי ראיות
מדברי תלמודם ומדברי מחשבי
תארוכי

h) Locum hunc illustrat Trigland. P. 97. diss. suæ, ubi etiam ostendit, hunc proprium quasi fuisse Karæorum characterem.

i) Ad locum hunc respexit Triglandius p. 146. qui etiam in sequentibus plura de odio Rabbanitarum in Karæos affert. Hodie quidem Karæum non admitti a Rabbanitis in fidei societatem, nisi prius ad Muhammedanos vel Christianos transierit, testantur multi, nominatimque Jo. Stephanus Rittangelius tum in notis ad librum *Fezira* p. 33. tum in tractatu de Veritate relig. Christ. cujus fragmentum Jo. vander Waeyen edidit p. 83. iisdem omnino verbis, ut ex notis illis tantum repetita videantur. Christiani namque, inquit, vel Turca non abominabiles sunt Phariseis, ut ipsos Textuarios abominantur, atque exsecrantur. Quod si ergo contingit, ut Textuarius in sua forte conscientia convictus, ad Phariseos deficere velit, ipsum tamen, ne a lege promulgata recessisse videatur, inter suos referre non dignantur, nisi denegata Textuarius religionem ad Turcarum fidem defecerit, aut per baptismum Christianus prius factus fuerit. Lege etiam Hoornbeckium de Convinc. Judæis lib. I. p. 73. Idem relatum sibi a Judæo quodam converso testatur Vossius in not. ad *Zemach David* p. 256. quod & ipse ex Judæo, qui diu in Polonia iis locis, in quibus Karæi degunt, commoratus fuit, percepit. Paulus Ricantius autem in Historia Regni Ottomannici p. 262. negat tantam esse illius inimicitiae acerbiter. Recentiora odii hujus exempla referuntur a V. C. Jo. Jac. Schudt, egregio harum literarum præsidio, in Compendio Histor. Judaicæ p. 528. Jo. Andrea Eisenmen.

תאריכי שנותיהם וכותבי
זכרונותיהם שאין הדבר כן.
אין זרז כי אם מצד גאותם
ובקשתם השררה ולהעמיד
הדבר על מכוונם בודים דברים
שלא היו בעולם. כמו שהוציאו
שמץ על רבינו עקיבא הנשיא
שהתחיל לקבל דורות ושאר
ברויות כמו שהאריך רבינו
יהודה האבן להביא בספר
אשכול הכופר את כל שקריהם
ופחזותם אשר דברו וטעו תפס
על נביאי ה' וחסידי עליהן
הקדושים. מכל שכן אין לא
יכנו אותנו בשם צדוקים או
כנויים אחרים בהיות שפערו
פיהם על מוסרי ארץ. ויפסו
הורה החכם רבי גדליה בעל
השלשלת ברך ל' מספרו
שקדמוניהם מצד גאותם ורדפם
השררה והגדולה גרמו
למחלוקת הדת וחלול ש'ש
וחלול תורת הקדושה. ינקמו
השם ית' ב' מידם שמזמן
המחלוקה ועד עתה קלפתי
השנאה תקועה בלבותם ובכל
מקום

se pronunciarent comedere cum iis (Karais) aut conjugium inire. Ea de causa dicunt illi, ætate Ananis qui post obli- gnatam Mischnam vixit, ortum esse schi- sma illud, id quod falsum est. Oculis e- nim tuis, Domine, vidisti, me attulisse argumenta ex Talmude ipsorum & scri- ptis partim Chronologicis partim Histo- ricis, quæ ostendant, rem ita se non ha- bere. Sed dicitur hoc ab illis ex arrogan- tia, ac principatus affectatione; fingunt- que res, quæ nunquam fuerunt, ut om- nia ex sententia sua constituentur. Sic v. c. k) criminati sunt Doctorem no- strum *Anan* Principem, quod acceperit munera, cujus generis reliqua sunt men- dacia, sicut R. Jehuda Haebel in libro *Eschcol haccopher* fuse exposuit omnia eo- rum mendacia & insultus, quibus in Pro- phetas Dei & pios sanctoque Dei Viros inveci sunt. Quanto minus itaque du- bitabunt imponere nobis Sadducæorum nomen, aut alia epitheta, cum os suum aperiant adversus fundamenta terræ. Et commode sane fatetur Sapiens R. *Ge- dalias* Scriptor libri *Schalscheleth* p. 30. I) quod

G 3

gero in Judaismo Detecto Parte I. p. 305. & Martino Disenbachio in Judæo converso p. 113 sq. Vide etiam *Drusium* de Sectis lib. III. c. 13. & *Guil. Postellum* in alphabeto XII. Lin- guarum, *Afferunt* inquit is, *communis opinionis Judai, si accideret, ut Christianus & Caraimus unus demergerentur una, pari utriusque salvandi potestate, pontem se effecturos corpore Caraimi ad salvandum Christianum.*

A) Alia ἐγκλήματα quæ in Ananem conjiciunt ex MS. Karaitico vide in diss. Trigland. p. 102. sqq.

B) Illustris hic locus est, qui legitur p. 30. eademque versa edit. Cracov. atque ita habet: והנא ראינו הדורות אחרונים ובפרט החכמים הגדולים שבהם שהיו מחזיקים במדה המגונה הזאת מהגאווה והמחלוקת הוולדת אכזריות כמו שאמרו משרבו תלמידי שמאי והלל שלש שמשו כל צרכם רבו מחלוקות בישראל: In sequentibus varia hujus assertionis exempla ex Talmude recitantur.

quod Majores sui fastu suo & principatus ac prærogativæ studio occasionem dederint controversiis in doctrina & profanationi divini Numinis ac legis sanctæ. Ulciscatur nos Deus benedictus ob acceptam injuriam, quia inde a tempore orti schismatis odium in nos animis eorum infixum hæret, ita ut, ubicunque cœtus nostri homines in eadem urbe secum habitantes inveniant, ibi nos machinationibus suis & omni fraudum genere vexent, ut nomen nostrum ex urbe & tota terra deleatur. Quod quidem obtinuissem, nisi Deus olim & adhuc hodie permovisset animos Regum, in quorum oculis parvus hic grex gratiam inveniret. Sic & Sapiens & eruditus quisque inter Christianos & Germanos profitetur, quod veritas legis antiquæ, in monte Sina per Moysen, fide dem in domo Dei servum, tradita inter Karæos facta tecta sit. Ita anno 5401. (i.e. A.C. 1641.) in Synagoga m) Trocensi fuit Sapiens quidam Germanus, Rittangelius dictus, qui animum ad doctrinam Karæorum appulit, libros eorum accurate evolvit, & omnia adiit loca, in quibus Karæi commorabantur. Idem diversis vicibus cum laude commemoravit doctrinam & libros ipsorum, per literas, quas ex altera Synagoga ad alteram scripsit. Ascendat memoria ejus in bonum coram Deo Spirituum.

מקום שימצאו מושבות קהלותינו בעיר א" עמהם צוררים הם לנו בנכליהם בכל מיני ערמוניות למחות שמנו מן העיר ומן הארץ לולי ה' שהעיר לב המלכות מקדם ועד עתה וזה מעט הצאן מוצאים חזן וחסד בעיניהם. וכל חכם לב ומלומד שבנוצרים ובאשכנזים כלם מודים כי אמתת הדת הקדמונה המקובלת בהר סיני על ידי נאמן בירת ה' היות תקועה בין הקראים. כמו שבשנת ת"א לאלף הששי בק"ק טרוקה היה ב"א חכם א"אשכנזי וכנויו היה רעטנגאל אשר דבקה בפשו בדרת הקראים והעמיק לעיין בספריהם ונתהלך בכרם המקומות שהקראים דרים שם. והפליג לספר בשבחה הדת וספריהם על ידי כתביו שכתב מקהלה לקהלה. יעלה זכרו לטובה לפני אלהי הרוחות.

CAP.

m) Ista Ducatus cujusdam Lithuanix, simili nomine appellati, metropolis est, quam cum aliis a Karæis in primis habitari *Peringerus* in epistola, quæ exstat in Tenzelii Dialogis mensuris an. 1691. p. 573. commemorat. *Degunt illi*, inquit, *in Lithuania variis locis, Birsæ, quod castellum est & opidum ditionis Principum Radziviliorum, Pozwla, Neostadii, Korona, Troca alibique &c.* Rittangelius, qui A.C. 1641. in Synagoga Trocensi fuisse hic dicitur, procul dubio est Judæus ille, ad sacra Christi conversus & scriptis variis celebris, qui in notis ad lib. Jezira anno 1642. editum modo citatis benignum de Karæis judicium tulit.

CAP. VII.

TRIBUS JOSEPH

פרק ז' מטה יוסף

אשר הצטרך לשיבת
אחיו התנצלות מבית
אביהם לאמת שאינם
מרגלים יבין דברי התנצלות
מתוך דברי חכמיו לשאינם
צרוקים יעמוד ויאמר כן.
ועתה נבין להשיב תשובה
כנגד החלק הרביעי מהשאלה
הראשונה. ואמר הנה רצונך
הארון שאודיע כל הדברים
ששאל אדוני עם ראיות ברורות
ובטוב טעם ודעת כדרך
החכמים השלימים ואני בער
ולא ארע איך יותר להביא
ראיות כי אין לאיל ידי יותר
ממה שכבר הבאתי ועל היות
לפי רצונך אדוני שאבי
ראיות מתוך ספודי המעשיות.
שהנה כאשר נבין להביא
ראיות מדברי חכמינו ע"ל חכמי
בני מקרא. וקשה עלינו הדבר
יותר מאשר סבלנו קושי הדבר
בהביאני ראיות מדברי בעלי
הקבלה. וזו מסבה גדולה
ומנצחת שמענה ואתה דע לך
כי חבורי חכמינו הקדמונים ע"ה
הם חוכמים רובם בלשון ערבי
מפני כי מצד גלותם לארץ
הערביים למדו לשונם והיו
בקיאים בה. והיה נקל בעיניהם
לחבר ספריהם בלשון ההוגה
מלחברם בלשון עברי כי רובה
היתה

Culi necesse erat ut fratres afferrent
apologiae argumentum ex domo
Patris sui, ad fidem faciendam, se
non esse exploratores, idem nunc
in defensionem nostram rationes ex scri-
ptis Sapientum domesticorum produ-
cet, quæ probent Karæos non esse Saddu-
cæos. Stat igitur, & sequentia profert:
Nunc aggrediemur responsionem ad par-
tem quartam quæstionis primæ, & dice-
mus: Ecce, Domine, requiris, ut o-
mnia, de quibus interrogasti, expediam
allatis argumentis luculentis, idoneis &
eruditis, ut sapientissimi quique solent.
Ego vero stupidus sum, nec video plura
& meliora, quæ affere possim, argumenta,
cum mearum non sit virium prioribus il-
lis addere alia. Ex superfluo tamen, ut
tuæ fiat satis voluntati, probationes ad-
huc afferam ex monimentis historicis.
Dum itaque convertimus nos ad argu-
menta ex commentationibus Sapientum
nostrorum, Scripturæ asseclarum, pro-
ducenda, difficiliorem certe provinci-
am impositam nobis videmus, quam quæ
defuncti sumus, cum rationes ex scriptis
Kabbalæ studiosorum afferremus. Cu-
jus quidem rei causa gravis & apodicti-
ca est, quam ex sequentibus cognosces.
Scilicet Scripta Sapientum nostrorum
veterum, super quibus sit pax, exarata
magnam partem sunt lingua Arabica, eo
quod

quod in Arabiam tanquam exules ejecti Arabum linguam didicerunt, cujus proinde gnari facilius putarunt scripta sua n) Arabice quam Hebraice exarare, cujus linguae oblivio plerosque ceperat. Postea vero multis post annis sapientes nostri ætate posteriores in lingua Hebræa se exercuerunt, &, cum essent in regionibus ubi peregrinarum linguarum usus obtinebat, exsules, libros illos ex Arabico non fecerunt Hebraicos, sed potioribus, momentis ex illis collectis conscripserunt libros præclaros, ad doctrinam Legis & profanas scientias pertinentes, o) nullam vero operam collocarunt in rebus gestis & historiis antiquioribus recensendis, quippe quæ inter ipsos notæ essent. In p) urbe quidem Ægypti in Synagoga repositi fuerunt libri Arabice & Græce exarati ad centum imo mille, sed Græci Zelo, quo jam olim sapientiam populi nostri cœtumque & doctrinam ejus profecuti sunt, acti, sæpius turmatim congregati & grassati sunt in Synagogas fratrum nostrorum Karæorum; & libros eorum partim surripuerunt, partim combusserunt igni. Hinc factum est, ut rebus

היתה נשכחת מביניהם. ואח"כ כרחב הימים נתחדדו הכמינו האחרונים בלשון הקדש. ומפני גלותם לארצות לשונות אחרים לא העתיקו הספרים ההם מערבי ללשון הקדש. רק אספו כללים מהם וחברו ספרים מעולים בחכמת התורה ובשאר חכמות חיצוניות ולא חששו להעתיק זכרונות ודברי הימים והמעשיות העוברות כי היו ידועות ביניהם. ובעיר מצרים בבירת הכנסת היו ספרים המחזכרים בלשון ערבי ובלשון יוני למאות ולאלפים מונחים בקדושה. והיונים מצד קנאתם לחכמת בני עמנו מקדם ועד עתה ולדתם כמה פעמים נתקבצו גדודים ונפלו על בית כנסיותיהם של אחינו הקראים וגזלו את הספרים ושאריתם שרפו באש ובתוך כך נשכחו המעשיות מבין עמינו ולא נתברר לנו. ואף גם זאת שבטלו המדרשים שהיו לומדים בהם לשון יוני וערבי מפני רשעתם של היונים ומפני הגזירות שהיו גזרים

n) Idem igitur hac in parte Karæorum fatum fuit, quod in Rabbanitis observatum est, quorum Scriptores post Sec. VIII. & circiter Arabica potissimum lingua usos esse vel ex iis patet, quæ *Eduard. Pocockius* in præfat. ad Portam Mosis & in primis *Gustavus Peringerus* in Historia eruditionis & Lingua Arabum cap. III. & IV. in hanc rem disseruerunt. Adde Jo. Morinum in Exercitatt. Biblic. p. 527, & Hottingerum in Hist. Eccles. Sec. IX, & sqq.

o) Hæc non postrema videtur esse causa, cui raritas paucitasque scriptorum Karaiticorum accepta ferenda sit; alias lege apud Trigland. p. I. & alibi. Confer Cl. Schupartum de Karæis p. 61. sq.

p) De multitudine librorum Karaitic. in Ægypto testatur etiam locus R. *Schuda ben Eleazar Poki* antea allatus, qui itidem de illis direptis conqueritur.

גוזרים עליהם. ובתוך כך גם
אם נשאר איזה ספר בלשון
יוני או ערבי היה במל" ושאר
ספרים שחברו בלשון הקדש
מחכמינו הראשונים והבינוניים
הנה הנם נמצאים בין הקהלות
הקדושות השוכנות בארצות
מלכות ישמעאל בעיר
קוסטנדינר ובעיר מצרים
ובאלקהריר ובדמשק ובארץ
הקדושה ובארץ קדר בעיר
קליה וביושביה" אכן אחינו
הקראים הנמצאים במלכות
פו"לין ורוסיה ובדוכ"סיה
הגדולה של ליט"א הם יצאו
מבין הקהלות השוכנות בארץ
ישמעאל לבקשת מלך פו"לין
ממלך ישמעאל בזמן קדום
מהזמנים. וכנראה שליה היו
חכמים מפורסמים ביניהם
בצאתם משם. כי לא נמצאו
ספרי חכמינו בגלילות הללו כל
כך כמו שהם נמצאים בקהלות
ההן" רק נמצאו בקצת ספרים
ונזכרים להדרתך בפרק מיוחד.
או אפשר שהוציאו קדמונינו
עמהם ספרים בצאתם מארצות
ההם ונעדרו הספרים מרוב
הטלטולים והגירושים הגדולים
שהיו לקהלותינו מדוכ"סיה
של ליט"א לפו"לין ומפו"לין
לרוסיה

rebus populi nostri oblivio induceretur,
neque illæ nobis adeo perspectæ sint.
Quod etiam Academiæ, in quibus disce-
re solebant Græcam & Arabicam lin-
guam, defierint, id impietati Græcorum
& persecutionibus, quibus eos vexarunt,
debetur, quo ipso etiam, si quis relictus
fuit liber Græce aut Arabice exaratus, iti-
dem periit. Reliqui vero libri, a Sapi-
entibus nostris vel antiquis simæ vel me-
diæ ætatis lingua Sancta scripti, dispersi
sunt per Synagogas, quæ dantur q) in
regno Turcarum, CPoli & in Ægypto
itemq; Cairi, ut & Damasci ac in terra san-
cta, Tartaria quoq; urbeq; Calaja, & apud
incolas horū locorū inveniuntur r). Fra-
tres interim nostri Karæi, qui versantur
in regno Poloniæ & Russiæ ac in Ducatu
magno Lithuanix, ex Synagogis regni
Turcarum ad voluntatem Regis Polono-
rum, Turcarum Imperatori superiori-
bus temporibus significatam, egressi
sunt. Et videntur sane inter eos non fu-
isse eruditi alicujus celebritatis, cum inde
abirent, quoniam in his regionibus Ma-
jorum nostrum scripta non inveniuntur
tanto numero, quantus in ceteris illis
coetibus deprehenditur. Nonnulli tan-
tum ex illis libris inveniuntur, quos
singulari capite recensēbimus. Forte eti-
am majores nostri, ex terris illis egressi,
H secum

q) De aliis locis, in quibus commorantur Karæi, vide Triglandium p. 112. Adde Jo. Chri-
stoph. Wagenfeilium in notis ad Tela Ignea Satanæ p. 595. sq. ubi inter cetera ostendit,
Buxtorfium in Synagoga Iudaica perperam tradere, Karæos etiam in Italia versari &
Synagogas sibi proprias habere, quorum nihil Leo Mutinensis, ad quem tamen provo-
cat, testatum reliquit. Calaja, quam hic noster memorat, mea sententia est Caliacæ, quam
Bulgarix urbem esse constat.

r) Simile quid alibi relatum non legi: affert hunc locum Triglandius p. 114.

secum libros attulerunt, qui tamen ob varia exilia & magnas vexationes perierunt, per quas coetus nostri ex Ducatu Lithuaniae in Poloniam, ex Polonia vero in Russiam propulsi sunt, usque dum deprimerentur & omnis modis deficerent. Ante sexaginta vero circiter annos Synagoga fuit *Troca*, Ducatus Lithuaniae urbe, quatuor milliaribus a *Vilna*, quae nunc princeps Lithuaniae civitas est, remota. Sed antea *Troca* fuit primaria urbs in tota Lithuaniae provincia, & a multis jam annis maiores nostri fideique socii in ea exstiterunt virtute, sapientia ac doctrina valentes. Atque in eadem adhuc post superatas duras persecutiones persistunt, floretque ibi Synagoga Sancta, plena divitiis, gloria & doctrina divina, philosophica & subtiliore. Inde vero diffusa est sapientia ad extremos terrarum fines. Ipsi etiam Sapientes Viri ex Rabbanitis, & Christianis atque ex his speciatim s) Sacerdotes congregarunt se, ut contra illos disputarent, & compertum fuit, Sapientes coetus nostri *expeditos esse ad cursum* (Eccles. IX. 11.) & t) ingenio acutos in omni Sapientia, & variis doctrinae generibus. Sic *Abba Mori*, super quo sit pax, fuit ex Discipulis & majoribus eorum

לרוס"יה עד שנתלדלו וירדו
ירידת פלאים" וכמו ש" שנה
קודם מזרח הזמן היתה קהלה
קדושה בעיר טרוק"ה בגליציה
דוכ"ס"יה שגל"ה לי"טא ארבע
פרסאות מעיר ווילנ"ה נראה שהיא
עכשיו שרתי במדינת ליט"א.
אבל מקדם טר"וקה היתה
שרתי על כל מדינת ליט"א
ומימים רבים היו קדמונינו בני
עדתנו בתוכה אנשי חיל ואנשי
חכמה ומדע ואחרי הגירושים
הגדולים שסבלו עוד נתישבו בה
ונעשתה קהלה קדושה ומלאה
עושר וכבוד וחכמת התורה
וחכמת הפילוסופיה וחכמת
חידות. והיתה החכמה זורחת
ממנה לקצוי ארקים וחכמי
הרבנים והנוצרים וגלחיהם
המחוכמים היו נאספים
ומתקבצים לפלפול עמהם
וגמצאו חכמי הקהלה קלי
המרוץ וחריפי השכל בכר
חכמה ומדע"ה ואבא מרי ע"ה
היה מתלמידיהם ומאבותיו
מתושבי העיר" ובשנת ת"ר
יצאו גדודי יונים ובשנת ת"ד
יצאו אחריהם חיל מוסקוויטר
והחריבו ארץ ליט"א ופולין
ונחרבו

a) גלחים proprie *rasos* atque adeo speciatim ex Pontificiorum ritu *Monachos* denotat; cum vero Judaei recentiores vocem hanc ad significandos in universum Christianorum Sacerdotes adhibere soleant, non alia notione eandem hoc loco usurpatam puto. Rationem huius significatus reddit *Elias* in *Tischbi* fol. 17. לפי שכהני אלוהי הנוצרים h. e. quia Sacerdotes Dei Christianorum radunt angulum capitis sui, ideo vocantur Gallachim, unus vero Gallach. Confer *Eisenmengeri* Judaismum Detect. Part. I. p. 502. sq. qvi p. 584. ostendit, Sacerdotes etiam Turcarum eodem nomine ab iis appellari.

t) De ingenio & doctrina Kararum diximus nonnulla in praefatione.

ונחרבו כל הקהלות הרבנים
והקראים ונתבשלו המדרשים
והלמודים החמודים מבינינו
ונשרפו ספרינו ולג שבר
התהלה למקום מעלתה גם עד
היום. רק נמצאו בתוכה אנשי
ערתנו מעט מזער. ותלמידים
המלומדים פתרו אחר הנר
ואחר הגה וכלי מקום תורה
נשכח תלמודם ולג השאירו
אחריהם ברכה" ובזמנים האלו
כברה החמצאה והמחיה וידל
ישראל ואולת יד אחינו
בכל קהלה וקהלה בכל מקום
שהם בפולין וכלי"ט. והאזינו
נחלי דבש וחלב מתחת לשון התלמידים
ואף גם זאת כי מנהג לומדי
וחכמי הקראים אפילו בזמנים
השובים ובהמצאת המחיה על
הנקלה. גם אז הם אינם
נוהגים במנהג חכמי הרבנים
לעשות להם אלהי כסף ומנהגי
זהב שלומדים על מנת להקרא
רב

eorum ac illius urbis incolis. Anno autem
408. egressæ sunt turmæ Græcorum, &
anno 414. copiæ Moscorum, & devasta-
runt regiones Lithuania & Polonia,
quo ipso, omnibus & Rabbanitarum &
Karæorum Synagogis everfis, Acade-
miæ & optima quæque studiorum genera
inter nos desierunt, librique nostri com-
busti sunt, nec Synagoga pristinae suæ di-
gnitati in hunc usque diem vindicata est
per paucis tantum ex cœtu relictis. Di-
scipuli vero scientia pollentes hinc inde
dispersi sunt, cumque nullo loco Lex do-
ceretur, doctrina eorum oblivioni tradi-
ta est, neque benedictio ab iis relictæ. Il-
lis itaque temporibus, difficilis fuit su-
stentatio & victus, diminutique sunt
Israëlitæ, & defecerunt vires fratrum no-
strorum in singulis Synagogis, ubicun-
que vel in Polonia vel in Lithuania illæ
darentur. Et subdulerunt se *fluvii & tor-
rentes mellis & lactis* (Jes. 19. 6. & Job. 20. 9.)
linguæ discipulorum, idque propterea,
quod discipuli & Sapientes Karæorum,
etiam rebus prospere fluentibus, & cum

victus facili labore pararetur, morem non habuerunt receptum, ad exem-
plum Sapientum Rabbanitarum, ut Deos sibi facerent argenteos &
Duces aureos, qui literis student eo consilio, ut u) vocentur

H 2

Rab-

u) Arrogantiam hujus modi, quæ sitis titulis proditam, jam olim Servatoris ætate inter Iudæos obtinuisse patet ex Matth. XXIII. 8. Idem ex dissensione Rab Hunnæ & R. Anan supra perspectum fuit. Ceterum de hoc aliisque titulis lege *Ful. Bartoloccium* in Biblioth. Magna Rabbin. Tom. II. p. 794. & Tom. IV. p. 252-663. 668. & 855. *Georg. Ursinum* in Antiquitatibus Academic. Hebræorum cap. VIII. p. 185. *Hottingerum* Hist. Eccles. Sæc. XV. p. 952. *Jo. Hoornbeck* prolegom. ad libb. de convincendis Judæis p. 33. & *Leonem Mutinensem* in Historia Rituum Judaicorum Parte II. c. 3. De aliis elogiis, quibus se invicem excipere vanissima Rabbinorum gens solet, lege Vener. *Henr. Muhlii* Apolog. pro Talmude Tomo VII. Operum Cocceji præmissam, p. 2. Familiarissima hæc illis formula est: **חכמינו מורינו ורבותנו** h. e. *Sapientes, Doctores & Rabbi nostri*, eademque fastus plenissima, quam *Esdras Balz* ap

Rabbi, & ut colligant numos, cibisque impleantur, & splendide vestiantur. At illi (*Karai*) probabant mores veterum Sapientum, qui x) lucrum sibi & quæstum quæ rebant opificiis etiam vilioris generis, ut vitam sustentarent; legi vero y) in primis operam dabant & sapientiam cum cura tractabant. Idem etiam hodie accidit z) doctis a Deo, qui apud nos sunt, primo quidem propter paupertatem & paucitatem cœtus nostri, deinde vero ob causam commemoratam. Ceteroquin, qui multum laborem in percipienda & assequenda sapientia & lege collocat, illi augebitur amplitudo (*Pf.* 71. 21.) opum mirabiliter conferendarum (*Ibren.*

רב ועל מנת לאסוף ממון אכול לשבעה ולמכסה עתיק. רק מנהגם כמנהג החכמים הקדמונים שהיו משתכרים אפילו במלאכות פחותות כדי להחיות נפשם והיו עושים תורתם קבע ומעיינים בחכמה. כך גם עתה למודי ה" שבנו אחר מדלות וממיעוט אנשי ערבתנו. ושנית מסבה הזכורה. כל מי שירבה למודו והשגתו בחכמה ובתורה תרב גדולת ירידת פלאים בממוגו. ובפרט הזמנים הקשים הללו בע"ו נודדים ללחם פורש אין להם רק מהתלהבות לבם ושכלם וחשקם

das, ὁ μακαρίτης, incomparabilis quondam Hebraismi stator, ita retundere solebat, ut, literis harum vocum initialibus Iudæorum more in unam vocem conjunctis, produceret *חמור* h. e. *Asinus* quod nomen non detrectabunt forte Judæi majorum suorum auctoritate adducti, qui in *Massecheth Schabbat* f. 112. col. 2. aperte profitentur: *si veteres fuerunt filii Angelorum, nos tantum sumus filii hominum: & si primi fuerunt filii hominum, nos tantum sumus tanquam asini*: confer *Carpzovii* de *Vacca Rufa* dissertat. cap. I. §. 3. Habemus ergo, quod respondeamus illis, si Christianos ad asinorum societatem adjungere audeant, quod facere eos in *Cod. Berachoth* c. 3. p. 25. b. constat. Confer *Bartoloccium* Tom. III. *Bibl. Rabb.* p. 367. & *Eisenmengerum* Part. I. *Iudaismi Detecti* p. 716.

1) Eum veterum Iudæorum morem ex antiquitate probarunt præter Interpretes ad *Act. XVIII. 3.* *Lightfootus* in *Horis Talmudic.* ad *Marc. VI. 3.* *Julius Bartoloccus* Tomo. III. p. 793. & *Georg Ursinus* in *Antiquitatibus Academ. Hebr.* p. 377. sq. Vide etiam *Christiani Wilh. Læscheri* dissert. de veterum consuetudine literarum studio opificia jungendi & *Canr. Rittershusii* *Lectiones Sacr.* p. 290.

2) Manifeste alludit ad *Pirke Avoth* cap. I. §. 15. ubi *Schammai* præcipit: עשה תורתך קבע h. e. *fac legem tuam fixam*: quorum verborum quæ sententia sit, Interpretes partim Hebræi partim Christiani, ac in primis *Drusus* & *Leusdenius* eo in loco disquirunt. Ego secutus sum interpretationem *Maimonidæ*. Ceterum ex hac allusione perspicuum fit, *Karæos* hodiernos scripta *Misnica* diligentî manu evolvere, cum ipsis ejus phrasibus utantur, quemadmodum noster in præfatione, ubi *volutari se in pulvere Sapientum* dixit, respexit ad cap. I. *Pirke Avoth* §. 4.

2) Alluditur ad *Jes. LIV. 13.* quam *Φερίτω* ad *Novi Foederis* tempora accommodat *Servator Sanctissimus Jo. VI. 45.*

וחשקם הנפלא להשגת
האמתיות ירדפו אחרי דלתות
החכמה והתורה עם סכלם עוני
וחסרון גדול מכל מקום ללא
יתבטלו משלימות הנפש. רק כי
מצד אכזריותם לפעמים
לא יוכלו להשיג ספרים
הצריכים להצעת השגותיהם
ומדאגה מדבר צרכי הבירא
מרובין. אי אפשר להם כל כך
להרחיב חבוריהם ולמלא בם
את העולם כמו שעושים אחינו
חרבנים בחבר אחר מהם איזח
ספר שמיד יותן לבית הדפוס
ויפשוט בעולם כליו. וגם אני
עברך חוליתי במחלה זו למעור
ובכוא דברך הנכבד בכתבך
דיקר ובשאלותיך לא יכולתי כל
כך במהרה למצוא ספרים
להעזר בתשובתי. רק אחר
הטרח והבקשה והדרישה
שהוכרחתי בצוק הזמן והרעב
הוא אשר לא נשמע כמוהו
להתטלטל מקהלה לקהלה
למצא אמרי חפץ. עד שיגיעתי
ומצאתי מרה שארבה נפשי
שגם החכמים האחרונים שלטו
בין קהלות ארצות ישמעאל
וקדר היו דורשים וחוקרים את
הסבה שנחלקו מצדה הקראים
מהרבנים. ואת הזמן אשר
ממנה הותחלה המחלוקת
וחקרו ומצאו וכתבו והשאירו
אחריהם ברכו זכר לדור
אחרון

entes nostri recentioris ætatis in regionibus Ismaelitarum & Tartarorum scrutati sunt & peruestigarunt cum causam, ob quam Karæi a Rabbanitis dissenserunt, tum tempus, quo ipsa dissensio fuerit or-

(Thren. I. 9.) His vero speciatim temporibus difficillimis, ob peccata nostra hinc inde vagantur, panem quærentes, sed nemo est, qui illis largiatur. (Thren. IV. 4.) Nihilominus tamen, quoniam animus eorum & intellectus incensus est mirabili desiderio & studio veritatis, obeunt fores sapientiæ ac Legis, quamvis paupertatis magnæque inopiæ onus ferant, animæ tamen perfectioni studere non desinunt. Ob paupertatem tamen suam interdum non possunt consequi libros, quibus commentationes suas confirmare queunt, & obstat cura rerum ad rem familiarem necessariarum. Hinc fieri etiam non potest, ut tam multos procudant libros, iisque orbem impleant, ceu faciunt fratres nostri Rabbanitæ, ex quibus si quis librum conscripserit, is statim typis exscribendus traditur, & sic per totum mundum divulgatur. Ego quoque, servus tuus, cum eodem morbo valde conflictatus sum, cumque sermones tui cultu dignissimi & quæstiones per literas eximias ad me deferrentur, non statim in tanta festinatione illos libros invenire potui, quibus in respondendo juvari possem. Nihilominus tamen nulli labori, scrutinio & industriæ peperci, quæ impendenda mihi erant in illa & temporis & rerum angustia, cui similis nunquam audita est, adeo ut per omnes Synagogas jucunda verba inventurus oberrare debuerim, donec inveni ea, quorum desiderio tenebar, quia etiam Sapi-

ta: Inquisiverunt, inquam, illi & inve-
nerunt, & scriptis consignata benedictio-
nis instar & in rei memoriam posteris re-
liquerunt. Quemadmodum etiam ipse
jam observavi, quod libri, qui hujus con-
troversiae originem exponunt, in regio-
nibus ab his finibus ad modum remotis,
h. e. in terra Ismaelitarum, Arabia, Da-
masco & Aegypto inveniantur. Sic &
Sapientes illi, qui investigarunt & per-
quisiverunt causam ac tempus dissensio-
nis, in iisdem regionibus commorati
fuerunt, ut propterea assertionibus eo-
rum tuto inniti liceat. En itaque transfe-
ram huc ex sermonibus Sapientum illo-
rum celebratissimorum eorumque libris
ea, quæ & tenuis ingenii suppellex asse-
quetur. Quicquid vero manus mea im-
becillis invenerit, id totidem literis toti-
demque vocibus transcribam & in distincta capita referam, ne lector ea
inventurus defatigetur.

אחרת" וכבר כתבתי שעקר
המחלוקת קדמוני הספרים
שלנו הם נמצאים בארצות
הרחוקות מגלילנו ר"ל בארץ
ישמעאל וקדר ובארץ דמשק
ומצרים. וגם החכמים האלו
הדורשים והחוקרים את סבת
וזמן המחלוקת הם כמוכן היו
בגלילות ההם עלכן ראוי לסמוך
על דבריהם. והנה אבינו
העתקות מדבריהם של החכמים
המפורסמים ומספריהם כל
מה שתשיג הבנתי הקצרה
והמעוטה. וכל מה שירי
החלושה משגרת במציאותו
אות באור מלה במלה
ואשימם בפרקים מיוחדים
למען לאילאה הרוצה למצאם.

CAP. VIII.

TRIBUS BENJA- MIN.

פרק ח' מטה בנימין

Qui fratris sui majoris natu (Jose-
phi) desiderium auxit, quo fe-
rebatur in eum videndum, ut
etiam a fratribus suis postularet,
ut verbis suis, quibus se a suspitione sus-
ceptæ explorationis vindicarent, eo ex
Patris sui domicilio adducto facerent fi-
dem; idem nunc verba, quæ in interrogans
desiderat ex commentariis historicis Sa-
pient-

אשר גרל כוסף אחיו
הגדול אליו לראותו
ותבעו מאחיו לשיאמנו
דברי התנצלותם מהיותם
מרגלים בהביאם אותו מבירת
אביהם. יביא דברים הנכספים
להדרת השואל מתוך המעשיות
ברברי חכמנו אשר תבעם
בשאלותיו לשיאמנו דברינו בם
בהתנצלותנו

בהתנצלותו מהיותנו צדוקים יעמוד בפני אביו השואל הארון ויאמר כך. אחרי שרצת אדוני שכתבתי להדרתו אודות ספרי חכמינו שאודיע לאדוני באותו זמן היה חי המחבר ומה שינו של הספרי. בכן בבואי להעתיק מדברי איזה חכם שלנו אגידה לאדוני מי הוא ואנה הוא ובאותו זמן הוא היה חי. החכם רבי כלב מכונה אב"א שהנרצח בו ראשי תיבות מסימן משפחתו ומבית אביו א' פונדופולו ב"ן א' ליהו היה תלמידו ובעל אחותו של החכם הר"ר אליהו בישיצי שהיה בעיר קוסט"נתינה עיר המלוכה של מלכות ישמעאל שחבר ספר אדרת אליהו שהוא ספר מצות שלנו פוסק אחרון קרוב מכל הפוסקים לזמננו זה. ורבי אליהו לא השלים ספרו הנ"ל כי לקחו אלהים. והשלימוה תלמיד הנ"ל רבי כלב בשנת נ"ז הקדש לאלף הששי לבריאת העולם. ומושב זה החכם היה בעיר אדרינ"פולית ובעיר הלבן בארץ יון שהייתה עכשיו תחת יד ישמעאל. והוא היה רב פעלים חכם בלשון יוני וחבר ספרים רבים

pientum nostrorum, quos ipse in quaestionibus suis proferri sibi voluit, afferet, ut confirmentur sermones nostri, quibus Sadducæos nos esse negamus. Stat igitur coram Patre suo interrogante, & hæc ait: Quoniam, Domine, voluisti, ut ad te perscriberem de libris Sapientum, & exponerem, quo tempore vixerit Scriptor, & quæ sit libri ejusque conditio, propterea antequam aliquid ex scriptis variorum inter nos Sapientum adducā, dicam, quis ille Scriptor sit, unde ortus, & quo tempore vixerit. Sapiens a) R. *Caleb* cognomine *Aba*, cujus literæ initiales familiā ejus & gentem designant, scilicet: *Aphondopolo fil. Elia*, fuit discipulus & maritus sororis Sapientis b) R. *Elia Beschitzi*, qui degebat CPoli, urbe Regia in Regno Turcarum, scripsitque librum sub titulo *Pallium Elia*, quo in præcepta commentatur, ultimusque ac nostris temporibus proximus est ex illis, qui de institutis nostris quidquam definierunt. Rabbi Elias autem perfecit laudatum librum, quia Deus istum abstulit. Absolvit itaque discipulus ejus commemoratus R. *Caleb* c) an. 5257. ab O. C. Habitavit autem Sapiens ille Adrianopoli & Albæ Græcæ, quæ nunc est in potestate Turcarum. Hic magnorum meritorum Vir fuit, linguæque Græcæ peritus,

a) Tam distinctam hujus Karæi notitiam alibi vix inveneris. *Schabtai* enim, qui nec accuratus satis nec diligens in recensendis Karæorum scriptis est, unum tantum ejus librum nempe *ס' הכימה* commemorat, qua de re videbimus alias.

b) Hic R. *Elia Byzantini* liber editus est CPoli, & a Seldeno, Jo. Meyero aliisque crebro allegatur.

c) Annus hic, qui respondet A. C. 1497. in Hebræo exprimitur per *ר"ל* quæ vox, more Hebræis in designandis annis recepto, desumpta est ex Exod. XXI. 6. ubi memoratur *הקדוש*.

tus, & varios libros Astronomicos, Arithmeticos & Geometricos composuit, qui tamen in nostris regionibus non inveniuntur. Duo tamen ex scriptis ejus apud nos exstant, quorum alterum vocatur *hortus Regis*, qui liber bonæ frugis est plenissimus, quippe quo comprehendit meditationes suas oratorias & commentationes elegantiores metricas, poeticas & rhythmicas, quas vivus composuit, nec minus quæstiones ac responsiones de rebus naturalibus, divinis & ad varia doctrinæ genera pertinentibus, de quibus cum filiis & discipulis suis disputaverat. Hic liber amplius est, differitque de rebus arcanioribus & rerum naturalium proprietatibus, ac de ratione eleganter scribendi præcipit. Nec invenitur alibi exemplum ullum, sed hoc solum ipsius auctoris manu scriptum in regiones nostras pervenit. Alterum vero ejus scriptum, quod apud nos exstat, vocatur *liber Decem tractatum*, qui ad interpretandum Canticum Canticorum & Psalmum CXIX, pertinet, in qua explicatione recte agitur de antiquiore circa doctrinam inter Karæos & Rabbanitas dissensione. Liber ille plenus est bonæ frugis de argumentis tam divinis, quam naturalibus, disquisitionibusque legalibus & rationibus præceptorum reddendis. Sub initium libri amplam præfationem struxit, in qua de causis & tempore ortæ dissensionis differit. Et ut tuo, Domine, mandato fiat satis, ex illa præfatione folia nonnulla totidem literis & vocibus huc transferibam. Loquitur itaque hunc in modum: d) *Nosti jam causas dissensionis, quæ in populo Israël-*

רבים בתכונה ובמספר ובהנדרסה והם אינם נמצאים בגלילותינו אלו. רק מחבוריו נמצאו בגלילותינו זה שנים ספרים אחד נקרא גן המלך והספר הזה מלא כל טוב שקבץ בו כל מליצותיו וחבוריו היקרים השקולים הפיוטים והחרוזים שחבר בימיו וכמו השאלות והתשובות בטבעיות ואלהיות ולמדיות שהיה מפלפל עם בניו ותלמידיו. והוא ספר גדול מלא חידות וסגולות והוראות איך לכתוב כתבים ומליצות. ולא נמצא בעולם נוסחה אחרת רק בא לגלילותינו זה כתיבת ידו של המחבר עצמו והשני מספריו הנמצאים אצלנו נקרא ספר עשרה מאמרות והוא ספר על שיר השירים ועל מזמור אשרי חמימי דרך שפירש את המזמור ברמזים רומזים על חלוקת הדת הקדמונה לקראים ורבנים. והספר מלא כל טוב מאלהיות וחקירות תוריות ושעמי המצות ובתחלת הספר עשה הקדמה גדולה שחבר בה בסברת המחלוקת ובזמנה. ולצורך צויו של אדוני אעתיק מהקדמה ההיא כמה דפים אורז באות מלה במלה. וזה לשונו. כבר ידעת שסברת המחלוקת אשר לבית

d) Integrum hunc locum affert Triglandius hebr. z. & Latine p. 117. sq. a cujus interpretatione interdum non præter rationem, ut puto, recessi.

לבוית ישראל קראים ורבנים
הם שלש סבורות הסבה
הראשונה שהרבנים אומרים
שדברים רבים נאמרו למשה
מסיני על פה שלם נכתבו
בתורה. ומסרם גם הו' ע"ה
ליהושוע ע"ה תלמידו. ויהושוע
ע"ה מסרה לזקנים. והם למה
שאחריהם דור אחר דור. וכלם
נאמרו על פה ולם נכתבו
ביד משה ע"ה. עד שבא זמן
שהיתה התורה משתכחת ונראה
לאנשי הזמן ההוא לכתבם על
ספר בריו כמו שהיה כל אש
סקובל ממי שקדם ממנו. ואנחנו
בני מקרא לא נאמין כן אלא
מה שצוה הוא ית"ב לנאמן ביתו
כלו כתבו בתורה. וכתוב.
לשמור מצותיו וחקותיו
הכתובה בספר התורה הזו.
וליהושע ע"ה כתוב לא ימוש
ספר התורה הזה מפיד. ר"ל
הרמוז אליך הנכתב על ידי
אביך. וכתוב למען תשמור
לעשות ככל הכתוב בו. וכתוב
למלך. וכתב לו ארז משנה
התורה הזאת. ועוד לשמר את
כל דברי התורה הזאת וזולת
אלו המאמרים מאמרים אחרים
מודים שאין המצוה כלל מסורה
על פה שלם נכתבה ואין
תורה אחרת לנו אלא זאת
הכתובה

tico inter Karaos & Rabbanitas intercedit, tres
esse. *Causa prima est, quod Rabbanita dicunt,
res multas Mosi ex Sinai ore traditas esse, quæ
non scriptæ sint in lege. Has eum ajunt e) tra-
didisse Josua, super quo sit pax, discipulo, Jo-
suam vero Senioribus, a quibus deinde ad po-
steros per varias generationes translatae sint.
Omnia vero hæc ore tenus, nunquam vero a Mo-
se literis propagatae esse, usque ad illud tempus,
quo lex oblivioni pateret, & consultum videretur
illius ætatis hominibus, atramento consignare
& libro comprehendere omnia, quæ unusquis-
que a decessore edoctus erat. Nos autem Scri-
pturarii ita non statuimus, sed credimus potius,
omnia, quæ Deus benedictus præcepit servo suo
fidei, in lege expressa esse. Ita enim scriptum
est: (Deut. 30. 10.) ad servanda præcepta
& instituta, scripta in libro legis hujus.
Scriptum etiam est Josua, (Jos. I. 8.) super
quem sit pax; non recedat liber Legis hu-
jus ab ore tuo i. e. id quod tibi indicatum scri-
ptumque est per Patrem tuum. Scriptum eti-
am est: ut serves & facias omnia, quæ in eo
scripta sunt: ibidem. Scriptum quoque est Regi
(Deut. XVII. 18.) & scribes sibi exemplar
Legis hujus, iterumq;: ad custodienda o-
mnia verba legis hujus; aliaque his similia
oracula, quæ evincunt, nullum omnino præceptū
ore traditum esse, quod non itidem sit scriptum,
neque aliam nobis legem esse nisi eam, quæ a Deo
benedicto scripta est. Altera causa dissensio-
nis ea est, quod dicunt, f) omnia, quæ in lege
scri-*

e) Alludit forte ad *Pirke Avoth* cap. I. §. 1. ubi Moses dicitur accepisse Legem (quam de orali potissimum interpretantur) de Sinai, & tradidisse eam Josua, Josuam vero Senioribus & Seniores Prophetis. Adde Maimonidæ præfationem huic Codici præmissam, & alia Judæorum in hanc rem testimonia apud Eisenmengerum in *Judaismo detecto* Part. I. p. 56. & 299.

f) Ita præcepit R. Bechai in *כר הקמח* fol. 77. col. 3. *ששה סדרים אלו הם תורה*

Scripta sunt, explicari debere ex Rabbala pro sententia ipsorum inventa. Nos autem ita non sentimus, sed omnia, quae in lege scripta sunt, g) explicationem secum ferre censemus. Quamvis etiam Scriptura de nonnullis argumentis quandoque concisus agat, sunt tamen loca ejusmodi, quae intelligentiae per se patent: & Scriptura supponit, h) cum rerum intelligente se agere. Notum praeterea est i) contextum & harmoniam sermonis ad voluntatem & mentem loquentis exprimendam spectare. Si enim aliter res haberet, nulla esset sermonis utilitas, & frustra ille foret. Et quis quaeso reddet causam,

quae

הכתובה מאתו י"ת וי"ת הסבה השנית היא אמרם שמה שכתוב בתורה צריך פירוש על פי הקבלה האמורה לדעתם ואנחנו לא כן נאמין אלא כל מה שכתוב בתורה פירושו עמו. ואם הכתוב קצר בקצת עניינים הנה הם במקומות שלא תקצר ההבנה בהם. והכתוב סמך על המבין. וידוע שהסכמת הדבור הוא לבאר חפץ המדבר וכונתו. שאם לא כן אין בדבור ההוא תועלת ולשווא הוא. ומי יתן וידע מי הוא המכריח לו י"ת כתוב התורה בדבור שאינו מוכן

שבעל פה כי עקר התורה היא תורה שבעל פה שאין תורה שבכתב שבעל פה יכולה להתבאר כי אם על ידי תורה שבעל פה: h. e. *Sex Ordines illi* (Talmudici) *sunt lex oralis: fundamentum enim legis est lex oralis, quia lex scripta non potest explicari, nisi per legem ore traditam.* Omitto similia, & moneo tantum, Christianos ipsos, ex Judaeorum Sententia, ad explicandam Scripturam Talmudicam doctrinam advocare debere. Vide *Theodor. Hackspanium* in tract. de Ufu librorum Rabbin. p. 268. seq.

אמר ר' יוחנן כל מקום שפקרר המינים תשובתן בצדק: h. e. *Ubiunque errant haeretici, ibi responsio est a latere ipsorum.*

g) Similis loquendi ratio occurrit in *Sanhedrin* fol 38. 6. h) Eandem *Φερίσι* adhibent saepe Interpretes Rabbanitae, ubi indicant, de loci alicujus sensu ex substracta materia judicandum esse.

i) De regulis Scripturam interpretandi, quas Karæi praescribunt, ex ipsis exponit Cl. Schupartus in *Exercitatt. suis* p. 104. sq. His argumentis, quae hoc loco contra traditiones Rabbanitarum afferuntur, addi merentur alia, quibus usus est R. *Schalmom ben Ferncham* Karæus, in carmine MS. singulari, cujus summa capita recenset Triglandius p. 120. 199. Vide eundem p. 96. & 108. Adde locum a V. C. Jo. Meyero in prolegomenis ad *Seder Olam* prolatum p. 187. in quo R. Menachem traditiones sibi non constare observat. Si inquit, *Talmud sit ex verbis Prophetarum desumptum, cur res adeo diversa & dispares in eo deprehenduntur: Schola Schammai est contra Scholam Hillelianam, & Schola Hillel adversatur Schola Schammaeana, illa benedicit, hac maledicit.* Sic & apud eundem R. Aaron Karæus monet *Traditionarios in uno eodemque sermone multiplicare explicationes diversas & contrarias.* Ex hoc apparet, quam praeter veritatem החכמים מסכימים סופרים (Rabbanitarum) consentientes, Karæi vero חולקים dissentientes vocentur in lib. *Cofari* Parte III. p. 206. Ceterum iisdem fere argumentis adversus traditiones utitur R. Aharon fil. Eliæ in praef. ad librum suum rituale, cujus partem Cl. Schupartus *Exercitatt. de Karæis* p. 62, sq. inseruit.

מובן מאחר מדרכי ההבנה
שבהן יודע חפץ המדבר וכוונתו.
עד שהוכרח הו"ת לכתוב
דבריו שכתב בתורה הכתובה
ולפרשם על פה" והנה הו"ת
כתב הואיל באר משה את התורה
הזאת לאמר. וכתוב תורת
ה' תמימה. ואם היתה צריכה
פירוש על פה אין חסרה יותר
ממנה" ועוד שאם הדבור לא
יבאר חפץ המצווה והמזהיר
לאשר לו יצוה ויזהיר יוכל
המצווה והמזהיר לומר עשיתו
ככ"ל אשר צויתני. שיסבול
המאמר פנים אחרים" כל שכן
בענייני המצוות והאזהרות
ושאר התורות והמשפטים
שבהם ענשים. אין יכול השי"ת
להעניש לעובר בדבר שלי"ת
נתבאר רצונו וכוונתו י"ת
למזהיר. חלילה לאל מרשע
ושדי מעול. השופט כל הארץ
לא יעשה משפט. אל אמונה
ומי כמוהו מורה י"ת" ואלו
יאמרו שהקבלה הי"ת פירוש
במקומות התורה שהם מחוסרי
תקון או שסובלים פרושים
חפכיים בשוה שזה מסכלות
המעיינים בה. החרשנו" אמנם
קבלתם זו היא ביאור לפנים מה
זולת המובן מהענין הכתוב
בתורה י"עם שכבר תהיה
לפעמים הפכית או סותרת לו"
הנה אין זה הענין אמת. ולא
כן ברצונו י"ת כי אם גזירה
מהם וממשלה להם" הסבה
השלישית היא באמרם שהתורה
הרשתה להם להוסיף ולגרוע
בעניני

quæ impulerit Deum benedictum, ut
scriberet legem, cujus verba intelligi non
possent, omnibus etiam interpretandi
modis adhibitis, per quos alio quin mens
loquentis innotescit, adeo ut coactus De-
us sit, verba, lege scripta expressa, illustra-
re & per traditionem oralem interpreta-
ri. Etece scriptum est: *voluit Moses ex-
plicare legem illam dicendo* (Deut. I. 5.) Scri-
ptum vero alibi est: *lex Domini perfecta est*
(Ps. XIX. 8.) Quod si autem indigeret ex-
plicatione per traditionem oralem, nihil
magis imperfectum ea foret. Porro, si
sermo non exprimit voluntatem jubentis
& admonentis illi, quem jubet & admo-
net, is sane, cui aliquid præcipitur, dice-
re poterit legislatori: feci omnia, quæ
facere me jussisti, quia scilicet sermo re-
cipere potest varias formas sive sensus.
Hoc inprimis obtinebit in præceptis &
admonitionibus reliquisque legibus &
institutis, quæ sub pœna caventur; non
poterit certe Deus Benedictus pœna affi-
cere transgressorem, quippe cui mens &
voluntas ejus non satis manifesta est. *Ab-
sit vero a Deo impietas & ab omnipotente iniqui-
tas.* (Job. XXXIV. 10.) *Judex totius terra
ita non judicabit:* (Gen. XVIII. 25.) *Deus fide-
lis est* (Deut. XXXII. 4.) *& quis Doctor sicut
ipse?* (Job. XXXVI. 22.) Quod si excipi-
ant, Kabbalam interpretari legē in locis,
quæ indigeant ordinatione, aut quæ con-
trariam admittant interpretationem, di-
cemus, id deberi tantum stupiditati eo-
rum, qui legem considerant. Hoc mo-
do eos ad silentium redegerimus. Vere
enim Kabbala istorum talis expositio est,
quæ a sensu & mente illius quod in lege
scri-

scriptum est, recedit: quid quod passim illi k) sit adversa, eamque evertat. En! hic non est verus sensus, nec hæc est Dei voluntas, sed ipsorum decretum, eorumque Dominatui inservit. Causa tertiam diffensionis est, quod dicunt, legem facultatē sibi relinquere addendi vel demendi aliquid, in argumentis legalibus, præceptis vel admonitionibus, prout visum fuerit Sapientibus omnium ætatum. Imo ajunt: (credi illis deberi) *etiam si tibi dixerint, dextram esse sinistram, & sinistram dextram.* Nos autem ita non sentimus, quia scriptum est: (*Deut. IV. 2.*) *non addetis quicquam illis, quæ ego hodie precipio vobis, neque demetis quicquam.* Et alibi: (*Deut. XII. 32.*) *non addes neque demes.* Et si inveneris aliqua, quæ præstare & servare teneamur, neque tamen in lege diserte & aperte scripta sint: vel si vicissim alia inveneris, quæ scripta quidem sint, sed secundum literam revelatam nobis non accipienda adeoque diserte non injuncta videantur; ea omnia intelliguntur ex accuratiori & diligentiori legis scrutinio, & per sapientiam inde eliciuntur. Lex enim data est intelligentibus, & iis qui l) aliud ex alio deducant, id quod pro additione vel diminutione haberi non debet, sed instar cautelæ & lepis est, ne incidamus in rete additamentorum;

בעניני התורה ממצוה ואזהרה מפי מה שיראה בעיני חכמי כל דור ודור אמרו ואפילו יאמרו לך על ימין שמאל על שמאל ימין ואנחנו לא כן נאמין כי כתוב לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם היום ולא תגרעו ממנו ואמר ללך תוסיף וללך תגרע ואם תמצא דברים נתחייבנו בעשייתם ובשמירתם ולא נכתבו בתורה בהדיא בביאור או שנכתבו ואנו לא נחשבם כפשוטם הגלוי ואין אנו נוזהרים בהם. הנה הוא מצד הדרישה והחקירה הוצאת מן התורה והנודעת ממנה אחרי החכמה. כי התורה נתנה לחכמים להוציא דבר מתוך דבר ואין זה תוספת וחסרון כי אם גדר וסייג שלא נכשל ברשת התוספת שכונה התורה האלהית והזהירנו בהם ואם הכתוב אומר על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך וגו'

hoc

k) Existere varia in Talmude, Scripturæ Sacræ e diametro opposita, apparet ex iis, quæ, ut ceteros taceam, adduxerunt *Eisenmengerus* in *Judaismo Detecto* Part. I. p. 342. seqq. *Theodor. Hackspanius* in tractatu de Ufu librorum Rabbinicorum p. 260-282. & *Cl. Georg. Eliezer Edzardus*, Collega honoratiss. 22. præf. ad Cap. I. *Avoda Sara*.

l) Karæos in derivandis per consecutiones ex Lege institutis suis subtiliores esse solere, monet liber *Cofari* Parte III. p. 241. qui & p. 191. Regem *Cofaræum* introduxerat profitentem, Karæorum rationes sibi visas esse *validiores* & *Sensui literali Legis convenientiores*. Sic etiam R. Schabtai in *שפת ישינים* p. 4. num. 71. monet, Karæos affirmare שהם מקיימים המקרא בפשוטה i. e. quod literalem Scripturæ sensum sectentur.

וגו"ה הל"ה הכתוב אומר כי
יפלא ממך דבר למשפט ולדעת
הכונה האלהית היא בדבר
שהוא מכה התורה ונעלם ממנו
עליו נאמר על פי התורה אשר
יורוך. כי הם העוסקים בתורה
ויורעים פלפוליה ורקדוקיה
להוציא דבר נעלם מתוך דבר
דבר בכתב עד שתודע הכונה
האלהית באמתתה. ולכן אין
לזוז מדבריהם אלו הן השלש
סבורות שמפניהם נחלק
בית ישראל ל"ב כתות ותורות
קראים ורבנים והנה אלו היתה
קבלתם זו אמתית למה היתה
חלוקה בפי מקבליה זה אומר
ככה וזה אומר ככה הפך מאמר
חבירו או סותר לו אחר שכלם
קבלוה מפי איש אחד וידוע
שכל קבלה צריכה להיות אחת
בפי כל מקבליה ושיורו בה
הכל. ואלו היתה כן גם אנחנו
היינו סומכים בה ונשענים
עליה כמו שאנחנו סומכים על
קבלתנו הנקראת בפי משכילנו
ע"ה סבר הירושא והעתקה
משל

tionariorum esse debere, ita ut omnes eam profiteantur. Quæ
res si ita haberet, nos quoque in illa inniteremur & recumberemus,
sicut acquiescimus in n) traditione nostra, quæ a Doctoribus no-

I 3

stris

hoc intendit lex divina, nosque omnino
admonitos cupit. Et quando Scriptura
ait: (Deut. XVII.) *II. secundum legem, quam
docebunt te, & secundum iudicium, quod di-
cent tibi &c.* nonne hoc sibi vult, quod ali-
quid ad iudicium pertinens absconditum
illis futurum sit, & quod propterea Divi-
ni Numinis sententia ad disci debeat, quia
illa ex Lege cogitando eruatur, alioquin
vero obscurior sit: de illis in telligenda
sunt verba: *secundum legem, quam docebunt
te.* Isti enim occupantur in lege, & ar-
canos ejus recessus ac sensus perspectos
habent, ut rem ignotam ex scriptura de-
ducant, donec consilium divinum vere
innotescat. Hæc causa est, cur ab illo-
rum verbis recedere non liceat. Hæ sunt
tres illæ causæ, ob quas domus Israël in
duas abiit sectas & partes, Karæorum sci-
licet & Rabbanitarum. Ecce autem si
traditio eorum esset vera, cur tam diver-
sa est m) pro diversitate recipientium,
alio sic, alio aliter eam efferente, ut vel
prorsus a socio dissentiat, vel eum oppu-
gnet, cum tamen omnes ab uno Viro ac-
ceperint. Constat autem, traditionem
omnem eandem in ore omnium Tradi-

m) Vide quæ notata sunt lit. i. Contradictionum ejusmodi Talmudicarum exempla congeffit
Conradus Fronmullerus in epistolis duabus Hebraicis ad R. Henochum ben Levi de sen-
tentiis Rabbīnorum diversis sibi contradicentibus Altorf. 1679. 4. cum Judæi responsione
& erudita Christoph. Arnoldi præfatione editis: adde Hoornbeek. de convincendis Judæ-
is p. 107. Laudatus Edzardus p. 25. præf. ad cap. I. Avoda Sara, & Eisenmengerus Parte I.
Judaismi p. 313. sq. Sic ipsi Rabbini in *Sanhedrin* fol. 88. col. 2. fatentur, auctis R. Hil-
lelis & R. Schamma discipulis auctas fuisse dissensiones, & Legem quasi duplicem effe-
ctam esse.

n) Non igitur omni deslituuntur traditione Karæi, quam majoribus suis acceptam ferant,

stris p. m. vocatur onus hereditate acceptum, & doctrina continua serie ad nos deducta. Omnia enim, quæ in illa exposita sunt, omnes Israëlitæ uno ore vera esse pronuntiabant, præterquam quod in ipsa Scriptura habeant fundamentum.

o) R. Tobias Obed (sive Serviens,) super quem sit pax, ait omnem constitutionem, quam recipimus, quoddam sui indicium in Lege habere. Si quis vero dixerit, hanc vel illam constitutionem ex Scriptura deduci non posse, id intellectus, indicium illud non assequentis, tenuitati tribuendum est: nec quidquam est in traditione nostra, cuius vestigium in Scriptura ostendi non possit. Ex eadem quoque interpretatio ejus (Kabbalæ) peti potest, minime vero ipsa legem scriptam interpretatur, tantum abest, ut

משלשלת. כי מה שיתבאר
בה כל ישראל פה אחד בו
מורים כלם. עם שיש להם
סיוע מן הכתוב. ואמר רבי
טוביה העובר ע"ה שכל העתקה
שאנו מורים בה יש לה רמז מן
הכתוב. ואם יאמר אומר
שהעתקה פלונית אין לה סיוע
מן הכתוב אין זה אלא מקצרון
יד שכלו ברמז החזק ואין
בקבלתנו דבר שאין לחרמו מן
הכתוב והכתוב פירוש
לא שהוא פירוש לכתוב כל שכן
להיות

Kab-

quemadmodum etiam *infra c. 9.* in hac ipsa tractatione gloriantur, multa majorum & Doctorum suorum dicta in Rabbanitarum Talmude exstare. Propterea R. Jehuda ben Eliezer Karæus tria suorum præsidia in Scriptura interpretanda enumerat apud Seldenum de Uxore Hebræa lib. I. c. 3. p. 7. his verbis: וישענו על דרכים שלושה כתוב והקשה וסבל הורשה h. e. *Innituntur viis tribus, Scriptura, argumentatione & hereditaria argumentationum transmissione.* Quo in loco notari par est, traditionem eodem, quo noster utitur, nomine appellari. Ita Rich. Simon in Supplem. ad Leonem Mutin. de ritibus Judæorum recentt. ex limine commentarii Aaronis ben Josephi in Pentateuchum observat, Karæos non omnes traditiones, sed falsas tantum, inanes & absurdas rejicere, additque, eundem constituere certas notas veram a falsa traditione discernendi, quæ legibus, a Vincentio Lirinensi datis, respondeant. Ad eundem Aaronem provocat Jo Morinus p. 520. Antiquitatum Ecclesiæ Orient. in ep. ad Jo. Buxtorfium, ut probet, Karæos Talmud & Mischnam non admittere ut regulam fidei, verum utilem sæpe ad Scripturæ illustrationem. Adde eundem p. 528. Unde etiam forte ipsi Karæi, quod postea ex ipsa hac commentatione apparebit, adducti sunt, ut suos ad legendum Talmud cohortarentur, nisi malis, hoc eo consilio factum, ut tela inde in Rabbanitas torquenda capere possent. Interim magna adhuc inter Rabbanitarum & Karæorum traditiones diversitas occurrit, sive copiam, quæ apud hos minor est, sive fundamentum, quod iidem ex Scriptura repetunt, sive auctoritatem, quam interdum subterfugiunt, ut non uno exemplo noster supra probavit, spectes. Hoc adhibito temperamento non video, cur Rich. Simonius reprehendatur a Triglandio p. 126. dissert. imprimis si totus Simonis locus in Histor. Crit. V. T. lib. I. c. 29. p. 148. ed. Lat. legatur.

o) Locum hunc affert Triglandius p. 125. 69.

להיות הקבלה ההיא הפכירה
או סותרת לענין הכתוב בתורה.
כמו שכן הענין בקבלה שהודו
בה אחינו הרבנים. ולכן
נחשדה קבלתם בעיני משכילינו
נ"ע עם שוש ליה עוד דברים
רבים ועניינים לא יכילם לב
המשכיל. וכבר הזכירום
החכמים ע"ה בספריהם. ולכן
לא הודו בה כי היא דת חדשה
מקדוש בארץ. לזה שערות
אבותינו הראשונים מזמן נתינת
התורה עד זמן המלכות ועד זמן
עזרא הכהן ע"ה. עד שקמו
אנשים אחרים ופירשו התורה
על פי קבלתם שהודו בה ושברו
מלבם. וכדי להטיל אימה ופחד
בלב העם כדי שיקבלו דבריהם.
היו אומרים לכל סייג ותקנה
שהיו עושים שזה להם בקבלה
ממשה רבינו ע"ה. עד שנכשלו
רבים בואת התחבולה ונקשו
ונלכדו.

ceptionibus suis dicebant,
Magistro nostro, ad se pervenisse.
Qua quidem fraude multi circumventi
sunt, nec pauci etiam ex illis, qui postea vixerunt, irretiti & quasi
capti. Idem interpretationem allegoricam etiam confusissimam
magni fecerunt & extulerunt, ipsique servo domus fideli (*Mosi*) ac-
ceptam ferentes dixerunt, q) traditionem hanc Mosis ex monte Si-

Kabbala illa opposita sit, aut repugnet re-
bus, Scriptura comprehensis, quæ con-
ditio est illius traditionis, quam Rabbani-
tæ, fratres nostri, recipiunt. Propterea
etiam Kabbala eorum doctoribus nostris,
quorum quies sit in paradiso, suspecta
visa est, ut taceam, multa in illa afferri,
p) quæ animus prudens capere nun-
quam possit, qualia jam pridem Sapien-
tes attulerunt. Cumque adeo Lex nova
sit & recens inventa, illi eam non appro-
barunt. Non cogitarunt de ea majores
nostri antiquioris memoriæ, inde ab
eo tempore, quo data lex est, usque ad
tempus introductæ Regiæ potestatis, &
usque ad Esram Sacerdotem, super quem
sit pax: donec prodierunt tandem homi-
nes alii, qui Legem ex traditione sua,
quam ex ingenio confictam profiteban-
tur, exposuerunt. Ut autem veneratio-
nem & timorem in animis vulgi sibi con-
ciliarent, verbaque ipsorum facilius re-
ciperentur, de singulis institutis & præ-

cas beneficio traditionis a Mose Magi-
stro nostro, ad se pervenisse. Qua quidem fraude multi circumventi
sunt, nec pauci etiam ex illis, qui postea vixerunt, irretiti & quasi
capti. Idem interpretationem allegoricam etiam confusissimam
magni fecerunt & extulerunt, ipsique servo domus fideli (*Mosi*) ac-
ceptam ferentes dixerunt, q) traditionem hanc Mosis ex monte Si-
nai

p) Absurdæ ejus modi Talmudis assertiones recitat R. *Schalmon ben Jerucham*, quarum par-
tem inde repetit Trigland. p. 124. Christiani vero in illis ex Talmude colligendis longe
diligentiores se præstiterunt, quos alibi proferemus. Interim digna sunt, quæ legantur
Mich. Neandri in Catalogo librorum varii generis, Erotematibus Linguae Hebr. p. 473.
subjecto, Ant. Hulsii in præf. ad Theologiam Judaic. p. 1. & 8. ac in ipso opere p. 446. &
Cl. Edzardi, quo nemo hodie has literas feliciter tractat, in calce præfat. ad cap. I.
Berachoth judicia.

q) Illustris hanc in rem locus exstat in Cod. *Berachoth* fol. 5. a. ubi ex Exod. XXIV. 12. proba-
re conantur & Scripturam S. & Gemaram Mosen in monte Sinai accepisse שכולם נתנו
למשה מסיני.

naï esse. Neque hoc sufficere putantes, r) transgressorem Legis flagellatione, qui vero verba Sapientum violaret, supplicio capitali dignum esse dixerunt. Cum autem Viri de verbo Dei solliciti, h. e. ipsi illi, qui reliqui erant Sapientes (Karai) viderent, magno illud offencilulo fore Israelitis & introducendæ Legi novæ inserviturum, veriti scilicet, ne postea simili modo leges alias immutarent, quod temporibus nostris videmus factum; consultum putarunt, se ab illis sejungere, nec verbis eorum audientes esse, secundum id quod dixit Deus Bened. (Deut. XIII. 8.) *Non delectaberis eo, neque audies eum.* Illi itaque explicarunt Legem secundum sensum literalem simplicem ac verum, qui cum sana ratione non pugnet, donec hoc modo lumen intellectus, & expositio legis, quæ menti divinæ responderet, apud nos amice conspirarent. (Ezech. XXXVII. 17.) Et sane tempus, quo separati sunt Karai a Rabbanitis, incidit in Templum II, cum s) Matathias Sacerdos, fil. Jochananis Sacerdotis magni & filii ejus superiores essent,

ונלכדו בה רבים מהכאים אחריהם. ואפילו דרש משובש הגדילוהו והחשיבוהו ותלו אותו לנאמן בית ואמרו שזה הלכה למשה מסיני. ולא די להם זה אלא אמרו שכל העובר על דברי תורה חייב מלקות. וכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה. ובראות זה הענק החרדים אל דבר ה' הם המה השרידים החכמים ע"ה שזה מביא שכלון גדול לשרא לאחדש תורה שנית. שמא אולי כי יחדשו אחריה גם כן תורות אחרות כאשר בזמננו זה. לכן כווננו להברל מהם לבלתי שמוע בקולם כמאמרו י"ת לנא תאבה לו ולנא תשמע אליו. ופירשו התורה על פי פשוטה שאינו עומד כנגד השכל. עד שיהיו אור השכל ופירוש התורה שהיא על פי הכוונה האלהית לאחרים בדינו. ואמנם בזמן שנחלקו קראים ורבנים הנה היה בזמן בית שני כשגבר מתתיה הכהן בן

r) Locus quem hic Noster innuit, exstat in Cod. ערובין cap. II. fol. 21. 2. cum quo compara librum כפתור fol. 121. Alia vero loca Rabbanitarum, in quibus Talmud præfertur Legi scriptæ, magno numero attulerunt Jo. Buxtorfius in limine Recensionis Operis Talmud. & Synag. Jud. c. III. Julius Bartoloccius Tom. III. Bibl. Rabb. p. 399. Gl. G. E. Edzardus in eruditis observationibus ad cap. I. Avoda Sara p. 331. & Rev. Henr. Muhlus in Apologia Talmudica p. I. sq. Impudentiæ specimen dedit Salomon Zevi, quando in *Theoria Judaica* c. VI. sect. 3. affirmat, se Talmud non præferre Legi scriptæ, sed utrumque eodem loco & pretio habere.

s) Polypum sive Philippum a Mattathia interfectum esse, tradit epitome Josippi p. 16. ed. Munsteri. Flavius vero Josephus illum exercitus Ducem Apellem vocat, v. Antiquitt. XII. 8. p. 411. Pseudo Gorionides denique lib. 3. c. 8. p. 197. Principem, quem non nominat, gladio a Mattathia interfectum, ceteros vero, qui cum ipso fuerint, Principes ab eo fugatos refert.

בן יוחנן כ"ג ובניו והרגו את
פוליפוס שר צבא מלך יון
אנטיוכוס. כי אחרי שמלך כורש
אע"פ שהיו ישראל בגלות כלם
היו כאחד אין ביניהם חלוקה
כלל. כי עדיין היו גם נביאים
אז והם חגי זכריה ומלאכי
ועזרא הכהן עמהם ראש לכלם.
ועמהם זקנים אחרים כגון
דניאל וחביריו ומרדכי בלשון
גוולתם תשלום מאה ועשרים
זקנים הם בפי הכל אנשי כנסת
הגדולה. היא בית דינו שר
עזרא. והאחרון מכלם הוא היה
שמעון הצדיק נכד של יהושע
בן יהוצדק הכהן הגדול שכהן
בבית שני אחר עזרא הכהן
וכלם היו הולכים אחר התורה
הכתובה הרשום בכתבאמרי.
שנאמר לשמר מצותיו וחקותיו
הכתובה לבלתי היות להם
מצות מסורות בפה שאין להם
סיוע מן התורה. והיו כלם
מתנהגים על פי מה שהיו
מורים להם החכמים מורי
התורה שבזמן ההוא היו.
לבלתי היות שם בהוראתם
תוספת ומגרעת על מה שכתוב
בתורה שנאמר לא תוסיף
עליו ולא תגרע ממנו. וכידם
היו כל התקנות והמנהגים
השובים והגרורים והסייגים
שהורו בהם כלם שלא היה א'
מהם יכול לפקפק ב'א מהם"
כי לכלם רמז וסיוע מן התורה
הכתובה

sent, & occiderent Philippum, Ducem
exercitus Regis Græcorum Antiochi. Im-
perante enim Cyro, quamvis Israelitæ in
captivitate essent, omnes tamen idem
sentiebant, nec ulla erat inter eos dissen-
sio; erant enim adhuc Prophetæ, Haggæ-
us, Zacharias, Malachias & Eîra Sacer-
dos, Præses omnium. Præter hos erant
Seniores alii, v. c. Daniel & socii ejus,
Mardocheus, & Balschan, aliique præ-
ter eos, numero centum & viginti Se-
niores, qui ab omnibus vocantur Viri
Synagogæ Magnæ, quæ domum Iudicii
Esræ efficit. Ultimus omnium erat t)
Simeon Justus, nepos Josuæ, filius Jozadack
Sacerdotis magni, qui erat sub Templo
II. post Efram Sacerdotem. Hi omnes
sequebantur legem scriptam, cujus non
dubia est veritas. Sicut dicitur: *ad ser-
vandam præcepta & instituta scripta* (Deut.
28. 45.) ne scilicet illis essent præcepta
ore tradita, quibus nullum est in lege
præsidium. Regebantur itaque omnes
iis legibus, quas proponebant Sapientes
Legis Doctores, qui illo tempore vive-
bant: ut proinde nulla esset in doctrina
eorum additio neque diminutio in iis re-
bus, quæ lege expressæ erant. Dicitur
enim: (Deut. 12. 32.) *non addes illis, neq. demes.*
In horum manibus erant omnes constitu-
tiones & bonæ notæ ritus, præmunitiones
item & sepimenta legis, quæ commu-
ni consensu amplectebantur omnes, ut
nemo perfringere ullum eorum posset.
Omnibus enim indicium & præsidium
in

t) De tempore, quo vixerit hic *Simeon Justus*, Chronologi Iudæorum dissentiant, quod fuse
exponit R. *Asarias* in *Meor Enajim* lib. III. c. XXII. p. 90. b. sq. adde *Jo. Henr. Otthonis*
Histor. Doctorem Mischnicorum p. 13. sqq.

in lege scripta erat, qua de causa etiam omnes Israelitæ illam profitebantur, & legem scriptam confirmabant, sicut de Esra dicitur: (*Nehem. VIII.*) *Et dixerunt Esra Scriba, ut proferret librum Legis Mosis. Et produxit Esra Sacerdos Legem scriptam, quæ non mutata erat, coram cætu, & constitit tota concio tam viri quam femina, & omnes qui intelligere poterant, ut audirent, die uno. Et legit illum in platea præsentibus omnibus, qui assequi poterant, imò audiente toto populo. Omnia autem præcepta, quæ non intelligebant illi, u) Levitæ explicabant, sicut dictum est: (*Deut. 33. 10.*) *docebunt judicia tua Jacobum & legem tuam Israëlitas. Ibidem scriptum est: Et Sacerdotes ac Levitæ intelligere faciebant populum legem, & legebant in libro legis Dei scriptæ explicate, & eruebant sententiam, ut intelligerent Scripturam. Illi itaque duci se patiebantur per legem scriptam, prout docebant illos Levitæ aut Sapientes, Legis doctores. Sunt enim in ea profundissimi sensus, qui non omni homini patent. Nihilominus tamen non potuerunt illi addere præceptum ullum, aut detrahere quicquam, quia dictum est: (*Deut. XIII. 1.*) *non addes illis quicquam, quæ præcepi vobis hodie, neque de illis detrahes. Nonne nosti, quid***

הכתובה ולכן כל ישראל היו מורים בהם ומקיימים התורה שבכתב שנאמר בעזרא ויאמרו לעזרא הסופר להביא את ספר תורת משה ויביא עזרא הכהן את התורה הכתובה שאין להשנות לפני הקהל ועמדו כל הקהל מאוש ועד אשה וכל מבין לשמוע ביום אחד ויקראו לפני הרחוב נגד הכל והמבינים לאזני כל קהל העם וכל דבר מצוה שלמה היו מבינים פירושה היו הלויים מודיעים להם שנאמר יורו משפטך ליעקוב ותורתך לישראל וכתוב שם והכהנים והלויים מבינים את העם התורה ויקראו בספר כתורת האלהים הכתובה מפורש ושוב שכל ויבינו במקרא והיו מתנהגים על פי התורה הכתובה כפי מה שהיו מורים להם הלויים או החכמים שהיו מורי התורה כי ברה עומק גדול נפלא אינה נודעת לכל האדם ועם כל זה לא היו יכולים להוסיף עליה שום מצוה או לגרוע ממנה שנאמר לא תוסיף על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם היום ולא תגרע

u) Karæi itaque hoc Nehemiæ caput ac speciatim eius somma octavum non de Chaldaica Legis interpretatione, quam ceteri Judæi hic quærent, (*v. Nedarim cap. IV. & Megilla c. I. fol. 3. comparatis iis, quæ habet R. Asarias in Meor Enajim c. 9.*) non repugnante Hottingero in Thesouro Philologico p. 279. spq. & aliis, sed de explicatione Legis, lectioni per ampliorem sermonem addita, accipiunt, quam genuinam esse Nehemiæ mentem fuisse & solide ostendit *Jac. Altingius* in dissertat. VII. Heptadis suæ Tomo V. Opp. p. 198. sqq. & *Steph. Morinus* in Exercitat. de Lingua primæ vap. 77. Confer ex nostratibus B. Aug. Pfeiferum in Critica Sacra p. 224. sq. & Venerandum Valent. Ernestum Loescherum in eximio commentario de Causis Linguae Hebr. p. 67,

תגרע ממנו" הלא תראה
מה שאמרו הרבנים על מקרא
מגלה שחמשה ושימונים זקנים
וכמרה נביאים היו מצטערים
בדבר זה. אמרו שמ"ח נביאים
ח' נביאות שעמדו להם
לישראל וכלם לא פוחדו ולא
הותירו על מה שכתוב בתורה
אפילו אות אחת שנאמר אלה
המצות אשר צוה ה' את משה.
אלה המצות אשר נצטוונו מפי
משה. כך אמר לנו משה. ואין
נביא אחר עתיד לחדש דבר
אחר לכם. ומרדכי ואסתר
רוצים לחדש לנו דבר. ולא
זו משם נשאים ונותנים בדבר
עד שהאיר הק' בה את עיניהם
וכ"ל" ואז קבלו מצוה זו.
שענין זה היה בזמן חגי זכריה
ומלאכי הנביאים והסכים
השי"ת על ידם. ולכן נכתבה
מגלת אסתר עם ספרי הקדש כי
הנביאים ההם כתבוה. הנה
נודע לנו מכל זה שאז היו כל
ישראל נשמעים לתורת משה
ולכר דבר וענין שהיה יוצא
מכחה ולו רמז וסיוע ממנה.
לא לדבר אחר. כל שכן בהיות
הענין ההוא הפכי או סותר
למה שנתבאר בתורה שבכתב
היו דוחים אותו לדעת כל
ישראל ההולכים אחרי תורת
משה.

quid dicant Rabbanitæ x) de libro Esther,
quod scilicet 85. Seniores & Prophetæ
multi in hoc negotio elaborarint. Ajunt
etiam y) Prophetas 48. & 7. Prophetidas,
quæ inter Israëlitas fuerint, nihil nec
quod ad literam vel detraxisse vel addi-
disse illis, quæ in Lege consignata erant,
secundum id, quod scribitur: *hæc sunt
præcepta, quæ dedit Deus Mosi (Deut. 29.1.)
illa sunt præcepta, quæ injuncta sunt ore Mo-
sis — —: ita dixit nobis Moses — —: ne-
que venturus est Propheta ullus, qui no-
vi quidquam vobis afferat. Mardochai
vero & Esther voluerunt rem novam cu-
dere. De qua re consilia capientes (Se-
niores) non recesserunt, donec Deus Be-
neditus oculos eorum illustraret &c.
Tunc demum receperunt illud præ-
ceptum. Hoc negotium accidit tempo-
re Haggæi, Zachariæ & Malachiæ Prophe-
tarum, per quos illud approbavit Divi-
num Numen. Quo factum est, ut liber
Esther jungeretur libris sacris, quippe
quem Prophetæ isti exaraverant. Ex his
itaque manifestum nobis est, eo tempo-
re totum populum Israëliticum Mosis le-
gi audientes fuisse, & omnia recepisse,
quæ ex ea deduci probari & confirmari
poterant, præterea vero nihil. Quan-
to magis itaque eas, quæ vel prorsus
contraria legi scriptæ essent, vel cum ea
non conciliari possent, repulerint a se ex*

K 2

sen-

x) Fusc hæc exposita sunt in *Megilla* c. I. ex quibus apparet, Judæos librum Esther
Viris Synagogæ Magnæ adscribere, quæ etiam sententia se præ ceteris probavit Huetio
in *Demonstr. Evangel.* Propos. IV. p. 315. sqq. Confer Hottingeri *Thesaur. Philologici*,
p. 488. & *Natalem Alexandrum* ætate VI. V. T. diff. VII.

y) De Prophetis illis & Prophetidibus vide *Julium Bartoloccium* Tom. III. *Biblioth. Rabb.* p. 457.
ex *Gemara Megillæ*, & *Celeb. Fabricium* in *Codice Pseudepigrapho* V. T. p. 896, sqq. ex
quo etiam constabit, ab aliis plures numerari.

sententia omnium Israelitarum, qui legem Moſis ſectabantur. Fuerunt quidem, ita me Deus amet, nonnulli Iſraelitarum, qui deſlecterent: neque hoc mirum eſt, cum vinea nulla ſit ſine ſpinis, & ipſius Moſis, ſuper quem pax ſit, tempore non omnes Dei præcepta ſecuti ſint. 2) Ecce vero anno primo Cyri impulit Deus Benedictus Regis animum, ut templum reædificari curaret, ſed non perfecit iſ, quia occidebatur. Poſtea regnavit Ahasverus Eſtheræ maritus 14. annis, & obiit. Poſt eum regnavit filius ejus Darius, filius Eſther, cui nomen eſt Artachſaſta. Anno itaque primo imperii ejus extrui cœpit Templum II. quæ ſtructura, per 7. annos continuata, octavo regni ejus perfecta fuit. Imperavit iſ deinde 32. annis, occiſus ab Alexandro Macedone, Græciæ Rege, quo ipſo exſpiravit Regnum Perſicum, & incepit regnum Græciæ impium, ac * populus Iſraeliticus ſub poteſtate Monarchiæ Græcæ centum & octoginta annis ſub Templo II. fuit. Poſtea vero quam exciſa fuit Perſarum Monarchia, & Prophetæ ac Eſra Legis peritus abierunt, ac prophetias donum ex Iſraele ſublato eſt, aggreſſus eſt Alexander ille Hieroſolymam anno milleſimo poſt Iſraelitarum exitum ex Ægypto, eo animo, ut anno quadrageſimo exſtructi Templi II. ædem

משה" האלהים אם היו קצת ישראל נוטים כי אין כרם בלא קוצים כי אפילו בזמן משה ע"ה לא היו כלם צדיקים הולכים אחרי האלהים. והנה בשנה הראשונה לכרש העיר השם י"ת את רוחו לבנות הבית ולא הספיק כי נהרג. ומלך אחשורוש בעל אסתר י"ד שנים ומרדכי ומלך בנו אחריו הוא דריוש בן אסתר הנקרא ארתחשסתא. ובשנה ראשונה למלכו נבנה הבית שני. והיה נבנה ז' שנים ונשלם בשנת ה' למלכו. ומלך ל"ב שנים והרגו אלכסנדרוס מוקדוני מלך יון ופסקה מלכות פרס והתחילה מלכות יון הרשעה והיו ישראל תחת יד מלכות יון בפני הבית השני מאה ושמונים שנה ואחר שנשמדה מלכות פרס ומתו הנביאים ועזרא הסופר ונסתלקה הנבואה מישראל. בא אלכסנדר הזה על ירושלים וזה היה בשנת אלף לצאת בני ישראל ממצרים ובקש להחריבה פעם שנית בשנת ארבעים לבנין בית שני. ויצא שמעון הצדיק לפני המלך כיהוא היה אז כוהן גדול אחר עזרא הכהן לבוש בגדי כהונה ובאשר ראה אותו המלך אלכסנדרוס נשאו וגדלו ונתן לו

2) Fuſius hæc referuntur in *Seder Olam* c. 29. p. 86. ed. Amſtelod. *Abrab. ben David* in libro *Cabbalæ* p. 3. & R. *David Ganz* in *Zemach David* p. 53. ed. Vorſtianiæ, inter quos tamen diſſenſionem quandam inveneris, cum priores duo, quos noſter ſequitur, Ahasvero quatuordecim, poſterior vero duodecim imperii annos tribuant.

* Scilicet inde a tempore Alexandri M. uſque ad Haſmonæorum ætatem Judæorum Republiſca Græcorum imperio ſubjecta fuit: vide inter ceteros V. C. Melchioris Leydeckeri *Tomum II. Reip. Hebr.* p. 564. qui ibidem p. 544. temporum rationes in iis, quæ poſt alioſ modo retulit noſter, a Iudæis turbatas eſſe oſtendit.

לו את שאלתו" ושאל שמעון
הצדיק מהמלך שלמה יחריב
הבית ושלא להגלות את עם
הארץ. ונתפייס תמלך בדבריו
ועשה רצונו וצוה לעבדיו
לעשות כן. ויתמהו על זה שריו
ועבדיו איך הוּא חוזר מדבריו
שאמר להחריב את ירושלים.
והוא מעולם לא חזר ממה שזמם
לעשות. והשיב להם דמור
דיוקנו של זה אני רואה שהוא
מנצח לפני במלחמתי. שלכל
אומה ומלך מלאך ממונה
משופט כל הארץ. שנאמר שר
מלכות פרס. שר מלכות יון.
מיכאל שרכם. והתנה המלך אז
עם שמעון הצדיק שני תנאים.
האחד שכל בן שיוולד לכוהנים
באותה שנה שיקרא על שם
אלכסנדרוס. והשני שיתחילו
ישראל למנות מנן שטרותיהם
מאותה שנה שהיו מונים
מיצאת מצרים אז מעת שיצא
משם שהיה כחדוש העולם
ובטלו המנן של בריארה.
וסנבלט

ædem sacram iterum everteret. a) Pro-
cessit itaq; obviam Regi *Simeon Justus*, tum
temporis Sacerdos magnus post *Esrā* Le-
gisperitum, vestitu Sacerdotali indutus.
Quem Rex Alexander visum magni fecit,
multumque coluit, ac voti sui damnavit.
Petierat enim *Simeon Justus* a Rege, ne
vastaret Templum, neque in exilium
abire juberet populum. Rex itaque, ver-
bis ejus delinitus, voluntati ejus satis fecit,
ac ministris suis, ut ita agerent, præce-
pit. Cum igitur Principes & ministri
ejus mirarentur, quod consilium de ex-
scindendis Hierosolymis captum muta-
ret, cum semel constituta nunquam mu-
tare soleret, respondit illis, imaginem
illius Viri similem esse illi, quem in bel-
lis sibi præeuntem ad victoriam conspe-
xerit. b) Populo enim unicuique & re-
gi cuiq; a Judice totius terræ præfectus est
Angelus certus, sicut commemoratur
Princeps regni Persæ (*Dan. X. 13.*) Prin-
ceps regni Græcorum, & *Michael Princeps*
vester (*Dan. X. 21.*) Duo itaque momen-
ta Rex a Simeone Justo pactus est, pri-
mum,

K 3

- a) Eandem rem commemorat *Abrab. ben David* l. c. idemque inde Rabbanitis non exiguam prærogativam natam putat hoc miraculo, quale patratum nunquam sit ab Anane & Karkasnao principibus hæreticorum. Ex quo, similibusque huic locis manifestum evadit, Scriptorem hunc librum Cabbalæ destinato consilio Karæis opposuisse.
- b) Hanc fuisse communem Judæorum sententiam, Interpretes ad *Dan. X. 13.* & *Deuter. XXXII. 8.* ostenderunt. Idem septuaginta in universum populos numerant, quibus totidem Angeli sint præfecti, quos propterea שרים five Principes appellant. Vide *Bechai* comment. in *Pentateuchum* fol. 20. & adde *Jo. Andreæ Eifenmengeri* *Judaismum Detectum*, Parte l. c. 18. p. 805. seq. Judæorum res *Michaelem* administrare affirmant, nominatimque *Joseph Jathiades* ad *Dan. X. 13.* *Septuaginta a populis*, inquit, *respondent in caelo LXX Principes*, atque sic *Israëlitæ habent principem unum, scilicet Michaëlem*. Adde alia loca a *Thoma Hyde* in eximio libro de religione veterum Persarum allata p. 271. ubi etiam *Raphaelem* Persarum curam agere credi ostendit, ipse ab hac sententia de tutelaribus gentium geniis non alienus. Nec in eo acquieverunt Persæ, sed mensibus quoque & diebus certos præfecerunt Angelos, quos idem p. 236-275. recenset, qua in re Judæos quoque sibi exemplo præeuntes habuerunt, ut constat ex *Bartoloccio Biblioth. Rabbin.* Tom. I. p. 277. sq.

mum, ut omnis filius, qui Sacerdotibus eo anno nasceretur, Alexandri nomen ferret; alterum, ut Israëlitæ c) literas contractuum ab hac æra signare inciperent, sicut antea æram exitus ex Ægypto statim a tempore ipsius exitus, qui novam quasi mundi creationem inferebat, æra a Condito mundo sublata, adhibuerant. Sanballato autem & sociis ejus prospera Israelitarum fortuna displicebat, ut scriptum est in libro Esræ, cap. IV. quorum tamen verbis & petitis non assentiebat Rex Artachasta. Cum vero Alexander Macedo veniret, & subigeret Israëlitæ, indulgit verbis Sanballati & præcipuorum ex Cuthæis, qui non sunt de populo Israëlitico, Virorum, qui petierant a Rege, ut Sacerdotibus, generis suis, templū in monte Garisim struere liceret; ipse enim filia suæ maritum dederat ex filiis Jehojadæ Sacerdotis Eljaschib Sacerdotem magnum, ut scriptum est in fine libri Esræ. (cap. X.) Propterea expulit eos Esra & Nehemias ex templo Dei. Ideo & illi & ceteri omnes, d) qui duxerant

uxores peregrinas, receperunt se ad sanctuarium in monte Garizim exstructum. Præceperat enim Rex, ut facerent, quod vellent: ædificarunt igitur templum, & obtulerunt tunc holocausta & sacrificia extra Templum Dei, evertentes mandatum, quod scriptum est *Deut. XII. 13. cave tibi, ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris.* Induxerunt etiam instituta & leges, quæ non scriptæ erant in Lege, ut mirum non sit, ea adveriari & penitus opposita

וסנבלט החורוני וחביריו שהיית טובת ישראל רעה בעיניהם ככתוב בעזרא. אע"פ שלמה הסכים ארתחשסתא המלך לדבריהם. ובבוא אלכסנדרוס מוקדון ולכד את ישראל. הסכים לדבר סנבלט ולדבר ראשי הכותיים אשר לא מבני ישראל המה ששאלו מהמלך שיבנו הכהנים חתנו בית גרזים. כי הוא לקח לבתו מבני יהודע הכהן בן אלישיב הכהן הגדול ככתוב בסוף עזרא. והבריות עזרא ונחמיה מבית ה". ולכן נתחזקו הם וכל האנשים אשר הושיבו נשים נכריות בבית המקדש אשר בהר גרזים. וצוה המלך לעשות כן ובנו את הבית ואז הקריבו עולות חבחים חוץ לבית ה" ובטלו מאמר הנכתב השמר לך פן תעלה עלותיך בכל מקום אשר תראה. וחזקו חקות ומשפטים שלא נכתבו בתורה. כל

c) De illa Contractuum Aera post Chronologos vide R. *Asarim* in Meor Enajim Tract. II. c. 25. (quod integrum Vorstius in observatt. suis ad R. David Ganz p. 187. sqq. latine conversum exhibet) & Vorstium ad Zemach David p. 67. qui, præeuntibus aliis Judæis, initium huius Æræ refert in A. M. 3448. qui respondet anno 1000. ab exitu ex Ægypto, & quadagesimo ab initio structuræ Templi II.

d) Hac occasione Samaritanorum res magna ex populo Judaico accessione auctas esse observavit etiam Josephus XI. 8. Antiquitatum.

opposita illi esse, quoniam ex ingenio effinxerant. Sacerdos in hoc templo erat Menasse ben Jehoschua, ben Jehoza-dack. e) Eo tempore populus Israëliticus in duas partes divisus est, quarum altera Sanballatum & generos ejus Sacerdotes secuta est, altera Simeonem Justum & collegas ejus, qui assentiebant verbis Es-ræ & Prophetarum, prout scripta erant in Lege Dei. Eodem tempore vivebat Antigonus Sochæus, unus ex discipulis Simeonis Justi, Sacerdotis Magni. Hic habebat duos discipulos, Sadocum & Baithosum, qui & ipsi sectabantur Sanballath Horonitam & collegas ejus, quamvis non assentirentur placitis eorum in universum. Hi communem doctrinam deseruerunt, eo quod f) Antigonus, illorum præceptor dixerat: ne sitis instar servorum, qui serviunt Domino suo, ut accipiant mercedem. Quo ipso Antigonus docere eos volebat, Deum ex amore coli debere, cultumque ejus & observationem præceptorum non præstandam esse spe præmii aut poenæ formidine, sed ex amore. Amoris enim hæc est natura, ut non quærat diligens, quid

f) Pervulgata hæc est hæreseos Sadducæorum origo, quam Judæorum Doctores exponunt ad *Pirke Avoth* cap. 1. ubi ipsum Antigonem Sochæi dictum refertur. Adde ex Judæis R. *Asariam* in *Meor Enajim* Part III. c. 3. p. 32. sq. & ex nostratibus Theodorum Hackspanium in tract. de *Ufu librorum Rabbini* c. p. 232. sq. De ipso Antigono lege *Jo. Henr. Orthonis* *Historiam Doctorum Mischnicorum* p. 33.

quid sit rei natura, aut quæ causa cur dilectus eam desideret; multo minus, si sciat credatq; omne illud, quod a dilecto expetitur, non in præcipientis, sed ejus, cui præcipitur, commodum credere. Cum itaque illi audirent hanc assertionem, contrario eam sensu accipientes exierunt, & dixerunt ad se invicem: en Magister in explicatione sua dicebat, homini non imminere præmium, nec poenam, nec spem ullam superesse, donec tandem utriq; illorū se adjungeret cœtus hominū, qui de nomine illorum Sadducæi & Baithosæi audiebant. Atque hi hæretici sunt & Epicuræi omnium judicio, quemadmodum etiam doctrinam eorum commemorat Sapiens R. Jehuda Haebel in libro suo *Eschcol haccopher*, ad præceptum I. cum ceteris, quæ tum exstiterunt, sectis. Atque illæ quidem omnes abierunt ad montem Garizim, stetitque templum, quod Sanballath & generi ejus Sacerdotes ope Cuthæorum & hæreticorum ædificarunt, fere ducentos annos. Duæ vero sectæ illæ, nempe Sadducæorum & Baithosæorum amplexæ sunt Legem scriptam, quippe quam non poterant arguere falsitatis apud populum & Sapientes, qui illos occisuri fuissent. Dixerunt vero, se totam Scripturam in simplici suo eodemque obvio sensu recipere, nulli autem interpretationi fidem adstringebant. Inde vero magnum illis obtigit malum, cum varios articulos doctrinæ & Legis fundamentales tollerent. Enim vero, g) ut dici non potest, Le-

זה ועל מה זה בחפץ אוהבו
כ"ש אם ידע ויאמין ענין החפץ
רק לתועלת המצווה וללא
לתועלת המצווה. ובשמעם
מאמרו לקחוהו על פנים אחרים
ויצאו מלפניו. ויאמרו אחר
לחבירו הנה הרב אומר בפירוש
שאין לאדם לא גמול ולא עונש
ולא תקוה כלל. עד שנתחברה
לכל אחת מהן כת ונקראת על
שם צדוקים וביתוסים. והם
מינים ואפיקורוסים לדעת הכל.
כמו שהזכיר דתם החכם רבינו
יהודה האבל בספרו באשכול
הכופר ברבור לא יהיה לך. עם
יתר הדתות שדיו בעולם. ואלה
הכתות כלם הלכו בהר גרזים
ועמד הבירה שבנה סנבלט
והתניו הכהנים ביד הכותיים
והמינים כמו מאתים שנה. ושתי
הכתות האלו ר"ל צדוק וביתוס
האמינו בתורה שבכתב כי לא
היו יכולים לכזבו אצל ההמון
והחכמים כי הורגים אותם.
אלא אמרו שכל הכתוב
בפשוטו הגלוי נקבל אותו ולא
הודו לשום פירוש. ומזה הגיע
להם רעה גדולה בבטול עקרים
רבים מהדת והאמונה. כי כמו
שאין ראוי להיות כלל התורה
ודבריה

g) Ex his apparet Karæos media via inter Rabbanitas, allegoriarum & subtiliorum interpretationū nimis studiosos, & Sadducæos nimis ab illis alienos incessisse, ita ut quamvis Karæi literalem Scripturæ sensum diligenter sectarentur, non tamen refugerent ea, quæ per legitimas consecrationum regulas sive per **דקש** ut ipsi vocabant elici poterant. Qua quidem in re

ודבריה מורים למשל וחזרות
וענין סודי. כן אינם מורים כלם
על פי פשוטם הנגלה. אלא
קצתם תורה על פי גלוי המאמר.
וקצתם תורה לדבר נסתר. ולכן
יש צורך גדול לחכמים להורות
התורה. וזה צדוק וביתוס פירשו
את העניינים כלם על פי פשוטם
הנגלה וזה היתה תלונתם
ויציאתם מן הכלל. ובזה היה מן
האפשר להתחבר עליהם כתות
וללכת אחריהם עם רב
מישראל באמרם שצריכים
אנחנו לקיים התורה על פי
פשוטו הנגלה של כתוב שבזה
יהיו גם עמי הארץ כלם חכמים
ולכן שמעו לדבריהם ונתחברה
לכך אחת כת אחת וירבו
בימים ויעצמו מאד. ומתלמידי
אנטיגננס איש שוכו היה יוסף
בן יעזר ויוסף בן יוחנן.
ותלמידי אלו יהושע בן פרחיה
ונתאי הארכלי: והנא בשנת
ר"ב לבנין בירת שני בזמן
אנטיוכוס מלך יון נתחזקו
מתתיה הכהן בן יוחנן כהן גדול
הנקרא חשמונאי ובניו שהם היו
גבורי חיל והם יהודה ויהונתן
ויוחנן ושמעון ואלעזר ועם
ישראל שבירושלים ומרדו על
מלך יון והרגו את משנהו שהיה
פקיד על ירושלים הוא פוליפוס.
שהיה

gem universam & ejus præcepta allegori-
cum, arcanum & mysticum spirare sen-
sum, ita nec eadem singula secundum li-
teralem & obvium sensum accipienda
sunt: sed ex parte id volunt, quod litera
ipsa secum fert, ex parte vero occulti ali-
quid designant. Propterea necesse o-
mnino est, ut Sapientes legem interpre-
tentur. Sadocus vero ille & Baithos o-
mnia præcepta secundum sensum litera-
lem & statim in oculos incurrentem ex-
plicabant, atq; hoc ipso opponebant se ali-
is & a communi regula bibant. Sic vero
simul facile fiebat, ut cœtus hominum
se illis adjungerent, & magna Israëlita-
rum multitudo eos sectaretur, qui dice-
bant: necesse est, servari Legem secun-
dum simplicem & obvium Scripturæ sen-
sum, quia hoc modo etiam vulgus inter
Sapientes numerari poterit. Propterea
audientes fuerunt dictis illorum, & uter-
que collegerunt sectam sibi propriam,
majoraq; indies incrementa ceperunt. Ex
discipulis vero Antigoni Sochæi erat Jo-
seph ben Joëser, & Joseph ben Jochanan, qui
vicissim discipulos habebant Joschua Perach-
ja & Nittai Arbelitam. Postea anno 212.
Templi II. tempore Antiochi Regis Græ-
corum animum sumserunt Matathias
Sacerdos fil. Jochanan Sacerdotis Magni,
qui dicitur Hasmonæus, & filii ejus, ma-
gna virtute præditi, Juda scilicet, Jona-
than,

L

recte eos egisse vel Servatoris nostri, Sadducæos consequentia oppugnantis, Matth. XXII. 32.
exemplo patet. Quod argumentum cum ipsi quoque Menasse ben Israël ita se probave-
rit, ut p. 68. libri de Resurrectione illud totidem fere verbis ad resurrectionem probandam
repetierit, manifestum est, illud a Christianis quibusdam præter meritum suggillari.
Lege, si placet Venerandum Dassovium p. 194. de Resurrectione ex mente Judæorum,
Danhaueri Polemosophiam p. 183, & Jo. Adami Scherzeri Programmata p. 176.

than, Jochanan, Simeon & Eleasar, pariterque Israelitæ Hierosolymis habitantes. h) Illi itaque in Regem Græciæ rebellant, interfectoque, qui Hierosolymis præfectus erat, Philippo Duce exercitus, copias ejus trucidarunt, ut magna caderet occisorum caterva. Deinde imperio præfuerunt Matathias ille & filii ejus, & nepotes, rebusque feliciter gestis regnum in illa forma per 103. annos conservarunt. Matathias tamen Hasmonæus imperio unum tantum annum perfunctus, obiit, cui successit filius ejus primogenitus, qui Leonis cor gerebat, per sex annos, quibus confectis obiit. Illum secutus est in regno Simeon, frater ejus, filius Hasmonæi per octo annos, & obiit. Deinde regnavit Simeon fil. Hasmonæi, qui vocatur i) Hyrcanus primus. Iste profectus est & diruit Sanctuarium Cuthæorum occiditq; hæreticos, Sadducæos & Baithosæos, ultusque, quam ab hostibus suis acceperat, injuriam eos depresso pedibusq; suis subjecit. Hoc modo Israelitæ tempore Hyrcani habitabant, quisque sub vite & ficu sua, auctique sunt & incrementa amplissima ceperunt, Deum Israelis colentes & præcepta ejus servantes, prout illa in Lege Mosis consignata erant, de qua os Malachiæ, qui Prophetas obsignavit, ita loquitur c. III. 22. *Memores sitis legis Mosis servi mei, quam præcepi illi in Horeb &c.* k) His temporibus, cum Rex Hyrcanus Hierosolymis, urbe sancta, degeret & rege-

שהיה שר צבאו והרג מוחנהו והפילו חללים הרבה. ומלך הוא מתתיה הוא ובניו ובני בניו על ישראל והצליחו ועמדה מלכות זוק"ג שנים. והנה מלך מתתיה הוא חשמונאי לבר שנה אחת ומת. ומלך בנו יהודה הבכור שהיה לו לב כאריה שש שנים ומת. ואחריו מלך שמעון אחיו בן חשמונאי ה' שנים ומת. ומלך יוחנן בן שמעון בן חשמונאי הויה הנקרא הורקנוס הראשון. הוא עלה ונתץ בית מקדש הכותיים והרג את המינים שהם כתות צדוק וביתוס ובכרל אויביו מסביב עשה נקמה גדולה ויכניאם וישפילם תחתיו וישב ישראל לבטח בימי הורקנוס איש תחת גפנה ואיש תחת תאנתו וירבו ויעצמו במאוד מאוד ואת אלהי ישראל היו עוברים ואת מצותיו שומרים כאשר הם כתובים

h) Vide quæ notavimus supra.

i) Idem tradit Josephus Pseudogorionides lib. II. c. 24. p. 159. & Flavius Josephus XV. II. Antiquitt.

k) Repetit hæc Triglandius p. 80. sqq. eademque erudite illustrat, & inter cetera recte monet, Hyrcanum, de quo hic sermo est, non cum Buxtorfio ad lib. Cosari de Jannæo accipiendum esse, sed de Johanne Hyrcano: quod ipsum confirmari potest ex libro Cabbalæ, ubi p. 4. vocatur **יוחנן בן שמעון בן חשמונאי והוא הנקרא הורקנוס הראשון** i. e. *Johannes fil. Simeon, Hasmonæus, qui alias vocatur Hyrcanus primus.* Huic paulo post idem subjungit Alexandrum filium ejus, quem vocari ait Jannæum.

כתובים בתורת משה שעליה
נאמר על פי חותם הנביאים
מלאכי הנביא ע"ה. זכרו תורת
משה עבדו אשר צויתי אותו
בחורב עכי וגו' ויהי בימים
ההם בשברת המלך הורקנוס
לבטח בירושלום עיר הקדש
עשה משתה גדול לכל שריו
ועבדיו חיל יהודה ובנימין וישב
המלך ערל השלחן עם כר
החכמים אשר היו ברור ההוא
ובטום לב המלך בין התהלל
לפני החכמים במעשיו הטובים
והישרים ויושר לבו וצדקתו
וחסידותו. ואיך הוא מקבר
מוסר וחור מכל פועל ומעש
רע שיעשה. ויודו החכמים
בדבריו ויאמרו לו אמת כי צדיק
אתה וישר ונאמן ועובר אלהים
אתה וכהן גדול ולך נאה ההוד
והממשלה. וישמח המלך על
דבריהם ויאמר להם אני אשמע
בדברכם ואקבר תוכחתכם
ברבר שאעשה חוץ מן הדין
ושם היה איש אחד מן החכמים
ושמו אלעזר איש שולח מדעם
רע ובליעל. ויען ויאמר יחי
המלך תורקנוס לעולם. אם
אהבת להיות צדיק כאשר דברת
ולקבל תוכחת אמת. לך רר
מכסא הכהונה ודי לך כתר
מלכות. ויאמר המלך אל
אלעזר ולמרה לטת תגיד לי
את הסבה בזה. ויאמר לו כי
בשבי הלכתי אמך בימי
אנטיוכוס מלך יון בעיר
המורעית כשהצרו הגוים את
שמעון אביך בהר ונלכדו נשיו
והוא

ret securus, convivium lautum & grande
Principibus suis & Ministris suis exercitus
Judæ & Benjaminis apparavit. Evenit
autem Rege mensæ accumbente, cum
omnibus Sapientibus istius ætatis, post-
quam largius vinum dedisset lætitiā,
ut coram Sapientibus inciperet gloriari
de iis, quæ bene laudabili liter atque ordi-
ne fecisset; de integritate cordis sui, de
justitia, de beneficentia sua, quam faci-
lis etiam (eorum) correctionem accepe-
rit, mox recedens ab omni actione, aut
opere malo, si quod fecisset. Quibus
verbis assensum præbentes dicebant Sa-
pientes: revera justus es, integer, fidelis,
& servus Domini; ac cum sis Sacerdos
summus, admodum decenter honores &
imperium geris. His iHorum elogiis Rex
mirum in modum gavisus addidit, etiam
deinceps dictis vestris morem gerani, ne
quidem reprehensionem, ægre laturus, in
omnibus, quæ mihi facienda præscripse-
ritis, extra tamen Judicii religionem.
Aderat ibi forte Sapientum aliquis, no-
mine Eleasar iniquam sententiam &
rebellem proferens hoc dicto: Vi-
vat Rex Hyrcanus in æternum! Quod si
cupias tantopere esse justus, & velis
correctionem veritatis recipere, quem-
admodum præ tetulisti, I, descende de
throno Sacerdotii, & sufficiat tibi coro-
na imperii. Respondit Rex Eleasari:
ecquid mihi indicabis, quam tandem ob
causam? cui ille, quandoquidem in ca-
ptivitate ab ducta est mater tua, in civi-
tate Modith, diebus Antiochi Regis Græ-
corum, cum obsidione Gentiles preme-
rent Patrem tuum Simonem, in monte,
ubi

ubi uxores ejus captæ sunt, ipse vero sibi consuluit fuga, quæ tamen postea ad eum redierunt, ex quo (hostibus) prævaluit. Istud quidem in causa fuit, quod clanculum jam ante spargeretur susurrus, quasi Rex Hyrcanus foret profanus (non aptus Sacerdotio) ideoque jam effutiebatur Eleazar, haud decorum esse, ut talis ingrederetur Sanctum Sanctorum. Quando autem hoc Rex Hyrcanus audiebat, qui jam Senex erat, & 40. annos functus pontificatu, ira vehementer efferbuit, versa in luctum lætitia, in suspiria tripudiis, & amore pristino in inimicitiam & contentiones mutatis. Dixitq; Rex Sapientibus: & vos prævaricationi affines estis propter maledicentiam hujus Eleazaris, vel ideo, quod hac audita tacuistis. Hinc ex mandato Regis occiderunt omnes sapientes, Eleazarum vero igne combusserunt. Atque ab eotempore fuit diffidium & contentio inter Reges domus Hasmonæorum, qui itidem Sacerdotes erant, & inter Sapientes. Tempus vero, quo gubernavit Hyrcanus Israël, sunt an. XXXI. deinde morte extinctus & congregatus est ad suas gentes. Eique in regno successit filius natus minimus, nomine Jannæus Alexander. Tres etenim filios habuit: primogenitus erat Aristobulus, secundus Antigonus, tertius Alexander. De quibus os Domini consuluit (Hyrcanus) quis nam ejus loco regnaret? redditumque fuit oraculum: Alexander post te regno potietur. Quem cum ille contemptui haberet, factum est, ut se vivo adhuc Aristobulum regimini præficeret, utpote valde sibi dile-

והוא ברח. ו"א ח"כ עוד חזרו לשמעון כשגבר. ולכן היו מתלחשים כי המלך הורקנוס הוא חלל. ולכן אמר לו אלעזר שלמנא נאה לו לבונה בקדש הקדשים. וכשמוע המלך הורקנוס את ובריו והוא זקן ושמש בכהונה גדולה ארבעים שנה. קצף מאוד ויהפך לאבל ששונם ולאנחור שמחתם ולאויבה ומריבה אהבתם. ויאמר לחכמים אתם פשעתם בי על קללת אלעזר הזור הנמרצת גם כי שתקתם בשמעכם. ויצו המלך ויהרגו כל החכמים ואת אלעזר שרפו באש. ומאז חיתה קטטה ומריבה בין כלכות כית חשמונאי הכהנים ובין החכמים. וחיים אשר מלך חורקנוס על ישראל ל"א שנים ויגוע וימרת ויאסף אל עמיו. וימלך בנו הקטן הויה ינאי המלך הנקרא אלכסנדרוס. כי שלשה בנים היו לו שם הבכור ארסתובלוס ושם השני אנטיגנוס והג' אלכסנדרוס. ושאל את פי ה' מי ימלך תחתיו. ויען לו אלהים אלכסנדרוס ימלך אחריו והוא היה נמאס בעיניו. ויהי לפני מותו וימלך ארסתובלוס בנו תחתיו כי אותו היה אוהב. והוא חלל הכהונה על עצמו ויאמר רבלי כתר מלכות וישם שר צבא על עם ה' ארת אחיו השני אנטיגנוס. וארת אחיו הקטן אסר כנחושתים כי היה ירא עליהם על דבר המלוכה כאשר ענה אלהים

אלהים ארץ אביו שמתו גם
שניהם" וימלך ינאי כפי מאמרו
ית"ב כי לא יפול דברו ארצה.
והימים אשר מלך אריותובלוס
שנה אחת לבדי וימלך
אלכסנדרוס בן הורקנוס הוא
ינאי המלך. וישע ה" ארץ
עמו ער ידו וינקום מאויביו
ישראל וילחם עמם מסביב
ויבוא ירושלים וישב לבטח על
כסא מלכותו. ויהי ביום חג
הסוכות ויעל ינאי המלך על
המזבח להעלות עולה כחק
הכהנים ויחלו החכמים
ותלמידיהם לשמור כמאמר
הכתוב ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדור כפורת
תמרים וענף עץ עבות וערבי
נחל ושמחתם לפני ה'
אלהיכם שבעת ימים" וימלא
לב אחד מתלמידים להשליך
פרי עץ להכות בו את המלך
וישליך והכהו במצחו. ויקצוב
ינאי המלך ועבדיו ויתקוטטו
עם החכמים לאמר להם למה
תחללו את כבוד המלך ויבוא
לירי חירוף וגדוף. ויען איש
בליעל מהם ויאמר לינאי הוי בן
מחוללת למה תתנאה ותשתדר
מכהונת גדולה ואתה בן חללת
לא נאה לך הכהונה" ויקצוף
ינאי המלך ויאסוף ידיו מעל
המזבח ויקרא חרב חרב על
החכמים.

dilectum, Et ille se indignum Sacerdo-
tio professus dicebat, sufficit mihi corona
regni, ducenique exercitus populi Dei
fratrem secundum Antigonom consti-
tuit, Matrem vero & fratrem minimum
æneis vinculis implicuit, quod sibi suo-
que regno abiistimeret, secundū ea, quæ
Deus Patri ipsius responderat. Donec
illi duo (maiores) morerentur, quando
regnum ad Jannæum pervenit, secun-
dum Dei prædictionem, cujus nullum
verbum irritum cadet in terram. Unum
modo annum namque præerat Aristobu-
lus, & mox imperabat Alexander filius
Hyrcani, qui est Rex Jannæus. Atque
manu ipsius populum suum salvū præsti-
tit Dominus, vindictamq; dedit Israëlī de
inimicis suis, quibuscum unde quaque
bellum gessit. Cum vero reversus Hie-
rosolymam alta pace regnum suum ad-
ministraret, incidit tempus festi ta-
bernaculorum. Cumque Rex Jannæus
jam adscenderet clivum altaris ad offe-
rendum holocaustum, secundum ritum
legemque Sacerdotii, jamque inciperent
Sapientes & eorum discipuli lætari, pro-
pterea quod scriptum est: (Lev. XXIII.
40.) *sumetisque vobis die primo fructum arboris
decoris & ramos palmarū, & ramos arboris den-
sarum frondium, & salices torrentis & lætabimini
coram Iehova Deo vestro septem diebus; tunc
animum induxit suum quidam ex Disci-
pulis Sapientum, ut isto l) fructu arbo-
ris jacto peteret Regem, illiusque fron-*

L 3

tem

1) Dum eandem rem *Flavius Josephus* XIII. 21. Antiquitt. refert, fructum illum arboris
κίτεια vocat, Pseudo Gorfionides vero lib. IV. cap. 11. אֲתְרוּגִים i. e. mala citrea
appellat, quibus æque ac palmarum ramusculis, virgis & frondibus instructos Judæos
hujus festi solemnia celebrasse testatur. Atque hunc quidem morem ex Hebræorum an-
tiquitate erudite illustravit B. Gabriel Grodeckius duabus dissertatt. de Ceremonia pal-

tem percuteret. Quo facto non parum Rex Jannæus excanduit, ejusque ministri objurgabant simul Sapientes dicendo, quam rem profarare sustiretis Regis Majestutem, ipsi ingerentes opprobria & contumeliam etiam? Aususque fuit aliquis vir Belial ex eorum numero regere Jannæo: vae tibi, Fili profanæ, quare te effers? quid afferis Pontificatum tibi, cum sis genitus profana? summo sacerdotio nequaquam es idoneus. Jannæus Rex hinc ira percitus manum tollit de altari, conclamatque ad arma! ad arma! contra Sapientes. Et turmæ Regis operi manum admoventes uno illo die in atrio templi sex mille occiderunt. Exinde odio etiam flagravere Rex Jannæus contra Sapientes, quorum neci dedit tria millia, præter eos, quos in pugna interemit. Viguitque contentio inter Sapientes & Jannæum Regem usque dum cunctos fere occidisset, & nulli tandem ex iis relictis essent, nisi octingenti primi ordinis, qui aufugerant & latitabant in Bethsemes. Huc statim se contulit quoque, urbeque capta discipulos Sapientum captivos duxit Hierosolimam, & suspensos ex arboribus tradidit neci. Eaque de causa appellarunt Alexandrum m) TRANSFODIENTEM transfixionibus gladii atq; im peravit Judæis rigore quodam & violentia, ita ut ex universo ordi-

marum apud Judæos in festo tabernaculorum solemniter Lips. 1694. & 1695. editis. Adde præter Buxtorfii Synagogam Judaicam cap. XXI. & Fagium ad Onkelosi Targum Levit. XXIII. V. C. Jo. Meyerum de Festis cap. XII.

m) Alluditur ad Prov. XII. 16. Ceterum ex hoc loco intelligitur, quid sibi velit Josephus XIII. c. 22. Antiquitatum, quando p. 461. de hoc Jannæo ait ὥστε Ἀλκι τῆς ὀμότητος ὑπερβολὴν ἐπικληθῆναι αὐτὸν Ἀλκι τῷ ὀμότητι ὡς τῶν Ἰσραήλων Σερακίδα, i. e. ita, ut propter hanc crudelitatem Thraciæ cognomen apud Judæos inberet. Non enim dubito, eum ad Hebraicum verbum קרר alluisse.

אמר שיש לו קבלה. והיה
התורה שב"ע אשר אין לה
רמז מן התורה שבכתב. והורה
דברים רבים בהם חוץ ממה
שכתוב בתורה כמו שהזכירו
חכמים ע"ה. וקיים פסוק
עת לעשות ל"ה הפרו תורתך.
שבזמן ישראל נשאר בלי
חכמים והושב הויה שהיה
מתלמידיהם. ללמוד תורה
ולדורות הדת על פי כונתו י"ת
והיה ראוי לתת כבוד לשמו י"ת
והוא הפר

ordine Sapientum qui legem quidem do-
cerent, mortem non evaderet, nisi n) Si-
meon fil. Schetach, quem, cum esset frater
uxoris Jannæi Regis, Regina soror oc-
cultavit: postea quam vero petitam pro
ipso gratiam a marito suo Rege Jannæo
impetrasset, o) redire eum fecerunt ex
Alexandria Ægypti, ubi persecutionis
tempore latuerat. Ille autem Doctor Si-
meon ben Schetach cœpit palam jactare,
quod sibi esset Kabbala, sive lex oralis,
cujus ne minimum quidem indicium ex-
stat in lege scripta, adeoque docuit mul-

ta præter legem scriptam, quemadmodum Sapientes nostri p. m. pas-
sim meminerunt: locum cum maxime faciens illi dicto (Ps. CXIX.
126.) *Tempus est faciendi, o Domine: nam dissipaverunt legem tuam.* Eo
enim

n) Idem tradit Abraham ben David p. 4. libri Kabbalæ, ubi hæc de Jannæo legis: והרג גם
הוא בחכמים מכה גדולה חוץ משמועין בן שטח שהיה אחי אשתו
h. e. & ipse quoque Sapientes magna affecit clade, excepto Simeone ben Scherach, qui
erat frater conjugis ejus. Sic in Juchasin p. 17. a. vocatur גיסו של מלך ינאי
h. e. affinis Regis Jannæi.

o) Abrah. ben David l. c. refert, Josuam ben Perachja, quem Simeonis ben Schetach colle-
gain facit, fugisse in Ægyptum, atque inde beneficio Simeonis, pro eo apud Regem de-
precantis, fuisse revocatum. Quod novum est exemplum dissensionis, quæ inter Histo-
ricos Iudæorum circa Simeonem ben Schetach observatur; eum & in Kiddushin c. 3. &
in lib. Cosri Part. III. p. 241. disertè dicatur, ipsum Simeonem ben Schetach in exilium
fuisse ejectum. Sicut iidem disputant, quod ex Juchasin apparet, uter horum Princeps
sive Præses, uter Pater Senatus fuerit: confer Cl. Adriani Relandi notas ad Jo. Henr.
Othonis Historiam Doctorum Mischnicorum p. 59. Aliud confusionis in hac historiæ
parte exemplum habes apud Triglandium p. 100. dissertat. Quæ quidem propterea no-
tanda sunt, ut appareat, Rabbanitarum Historicos de indultia confusionem pe-
perisse, ut natales hujus schismatis, adeoque antiquitas instituti Karæorum eo obscurio-
res redderentur, quamvis hoc modo efficere non potuerint, ut non alii, ipsorum parti-
bus alioquin addicti, origines ejus ad ætatem, qua duo illi vixerunt, referendas testa-
rentur, quod factum videmus in lib. Cosri Parte III. p. 240. & ex eo a Scriptore Juchasin
p. 15. Ceterum Simeonem ben Schetach Alexandriæ aliquando exulem fuisse adeoque
nostro Auctori fidem constare, vel ex eo apparet, quod Rabbanitæ, Alexandriam ha-
bitantes, ædiculam ostentent, quam cultus divini causa olim struendam curarit hic Si-
meon. Ostensam sibi eam fuisse testatur Elias Beschizi s. Byzantinus apud Trigland.
p. 114.

enim tempore, quo Israël erat sine do-
ctoribus relictus, atque ille ex illorum
discipulis redux esset, ad docendam legem
& tradendam religionem juxta mentem
(Dei) Benedicti, & res posceret, ut glo-
riæ Divini nominis ante omnia haberet
rationem; hic contra legem scriptam in
aliam legem pervertit, quam non agno-
verant, qui occisi sunt, Sapientes, dixit-
que hominibus, quod in animo haberet,
legem stabilire secundum ea, quæ erant
accepta a majoribus. Et latissima erat
porta ipsi aperta, cum unicus suæ
ætatis doctor superesset, mortuis dudum
Sapientibus cunctis, nullo reliquo, qui
ipsi obstaret. Itaque interpretationes
induxit pro beneplacito, atque in ejus
manu fuit elevare vel aggravare, quod-
cunque tandem visum foret addere & de-
mere de Lege scripta, interpreta menta
docere, quæ Doctores, quibus Veritas
cordi est, neutiquam ferre, neque se il-
lorum judicio probare potuissent. Af-
sensum tamen præbuit ei pars magna ho-
minum istius ætatis, quoniam rem ad
maximum in Israël virum retulit, di-
cendo, quod sit traditio Moſis ex Sinai.
Hoc autem præ se tulit, ut (hujus nomi-
nis reverentia) timorem incuteret o-
mnibus, qui audiebant: ita ut multi adhæserint ipsi, quemadmodum
adhæserunt p) aliis, qui in Israël surrexerunt, & destruxerunt vel ali-
quam vel magnam legis partem, q) populi multa copia insignes.

וזהו הפר תורתו הכתובה
בתורה האחרת מה שלא היו
מודים בזה החכמים שנהרגו
ואמר לאנשים שהיו רוצה
לקיים התורה על פי שהוא
מקובל מהראשונים. וכבר
התרחב לו הדרך היותו נשאר
יחיד בזה לדעתו שכבר מתו
כל החכמים ואין מי ימחה
בדו. ושם הפירוש כבחירתו
והיה יכול לחקל במה שרצה
ולחכבד במה שרצה להוסיף
ולגרוע ממה שכתוב בתורה
ולחורגת פירושים לא יסבלום
הועות החכמים אחבי האמרה
והורו לדבריו קצת מהאנשים
שברור ההוא יען שתלה הענין
לגרול שבישראל באמרו שזה
הלכה למשה מסיני. וזה כרי
להשיר ופחד בלב האנשים
השומעים עד שנטו אחרי רבים
כמו שנטו אחרי אחרים שקמו
בישראל והרסו קצת מן התורה
או רובה עמים רבים לרוב
מאור. כי לעולם הצדיקים
מעטים כנגד שאר העם. וכתוב
לך מרובכם חשק ה' בכם:
והורו לדברי שמעון בן שטור
ויצאו

r) Per-

p) Hic aliquot characteres data opera in MS. deleti sunt, ubi Triglandius p. 83. non præter ratio-
nem suspicatur lecta antea fuisse verba *Feset* ו, quæ, a R. Caleb Karræo, cujus hæc
sunt, olim consignata nunc in gratiam Triglandii, quem offendi sic posse putabant, in-
ducenda censuerunt.

q) Hinc etiam factum est, ut Rabbanitæ sectatorum suorum copiam objicerent Karæis, ut
apparet ex lib. Cosri p. 206. ubi Cabbalam suam ab illis recipiendam esse ajunt.

ויצאו מכלל ישראל שהיו
הולכים אחרי הרשום בכתב
אמר: ונהיה דבר גדול
זה שנחלקו בית ישראל מאמיני
תורה שבכתב לשתי כתות: כת
שנפטרו אחרי שמעון בן שטח
לפי שמסר להם קבלתו שהורה
ונקראו רבנים והכת האחרת
שנשארו על מכותם ונקראו
קראים ודרכו בדרכי החכמים
הראשונים ונביאים ולא יצאו
ממה שכתוב בתורה ולא פרקו
עול התורה שבכתב מעל צוארם
ומעשור אבותיהם בידיהם.
ולא חששו מדברי הבל כי תוהו
המה: כי לא יצוה חשי"ת דבר
בפה כי הכל נכתב בתורה כל
שכן בהיות הדבר הפכי או סותר
למה שכתוב שם כי מי הוה
המונע שלא יכתבנו בתורתו
אבל ימסרנו בפה וכתוב זכרו
תורת משה עבדי אשר צויתי
אותו בחורב וגו' הנה הם
הנקראים קראים כי דתם הדת
הראשונה ככתוב בתורה
ובספרי

bus legi scriptæ. Quis enim prohibuit, quo minus illa lege potius per-
scriberet, quam ore communicaret. Scriptum quoque est (Malach. III. 22.) *me-
mores estote legis Moſis, ſervi mei, quam dedi illi in Horeb &c.* Ecce hi ſunt,
qui vocantur Karaim quorum doctrina eſt doctrina antiqua, comple-
ctens

כי הם רבים ואלה יחידים, quod horum (Rabbanitarum) ſint plures, illorum
vero pauciores. Eodem modo Uriel Acoſta in Exemplari Vitæ Humanæ p. 351. horum
hominum ingenium depinxit: *Solent iſti, inquit, pro ſe allegare multitudinem: Tu
unus nobis, qui multi ſumus, debes cedere.*

r) Locum hunc repetit Trigland. p. 110. ubi ſimilem eumque illuſtriorẽ ex alio MS. Karai-
tico leges.

s) Eadem *Φαρίſαί* utitur Divus Paulus Actor. XV. 10. quemadmodum in Rabbanitarum quoque
ſcriptis non raro legitur: vide Theodor. Hackſpan, de Uſu librorum Rabbini-
c. p. 461. ſq.

etens id, quod consignatum est in libris Legum ac Prophetarum, nihilque præterea. Et invenimus adhuc hodie, quod nulla inter nos & inter fratres nostros Rabbanitas sit differentia in constitutionibus, terminis, ordinationibus, & traditione a Sanctis nostris majoribus profecta, sed in illis tantum capitibus, quorum nullum exstat in Lege indicium, quanto magis in iis, quæ illi contradicunt aut adversantur. Talia sunt, quæ illis scripsit Simeon fil. Schetach. Absit enim, ut eadem fuerit Sapientum omnium, qui obierunt, sententia, quæ illius fuit, & aliorum eo posteriorum, Legique vel addentium aliquid vel detrahentium. Cujus generis est t) consecratio Calendarum sive Novilunii, quam R. *Simeon ben Schetach*,

ובספרי הנבואה לנזולתה ותמצא היום שאין בינינו ובין אחינו הרבנים שום הפרש מהתקנות וגדרים וסגיים וקבלת שבירינו היום מאבותינו הקדושים. אלף במה שאין להם רמז מן התורה כ"ש היותו הפכי או סותר לדבריה. והם מה שכתב שימעון ב"ש להם. כי חלילה שהיתה דעת כלל החכמים שמתו כדעתו עם מה שהוסיפו וגרעו מי שבא אחריו. כגון קדוש החודש ששמעון בן שטח אע"פ שאמר רבנים כפי מאמרו שהיו מקובלים אצלו מאבותינו הקדושים הודה בקדוש החדש שהוא על פי הראייה וכן הודו כמה

- f) In hac re præcipuum quoddam dissensionis Karaiticæ momentum situm esse patet ex iis, quæ lib. Cosri p. 207. adversus Karæos disputantur. Adde ex Hebræis Muscatum in comm. ad Cosri, Isaac. Abarbanelem in diss. singulari de Consecratione Novilunii, quam Lat. versam Buxtorfius subjunxit libro Cosri p. 431. & R. Mosen Maimonidem in tract. קידוש החודש qui cum versione Lat. Lud. Compiegne de Veil Paris. 1669 8. & Amstelod. 1701. 4. & ex alia interpretatione Cl. Henr. Bernh. Witter i Jen. 1703. 4. editus exstat. Ex Christianis post Josephum Scaligerum de Emendat. Temporum p. 149. sq. Jo. Seldenum de Anno Civili Hebræorum & Buxtorf. ad Cosari p. 208. sq. huc pertinet Radulph. Cudvorthus in tractatu Anglic. *de vera notione S. Cænæ* p. 23. ed. in fol. ubi ex MS. Codice Karæi, ab ipso non nominati, quem *Eliam ben Mosche* esse alibi ostendam, de hoc argumento commentatur, interque cetera ejus rationem ab etymologia vocis חודש petitam affert. Ait enim שהחודש חודש הדבר והוא חודש ירח בכל יום Lege etiam Lightfootum Tomo I. Opp. in Tract. de sacro ministerio Templi c. XI. Steph. Morinum in Exercit. de Lingua primæva p. 430. sqq. Jo. Meyerum in erudita de Festis diatriba c. VI. & XI. Houtingium ad Tom. II. Mischnæ Surenhusianæ p. 325. & Melchiorum Leydeckerum de Republica Hebræorum lib. IX. c. 2. p. 437. sq. Ceterum ex hoc Auctoris nostri loco apparet, Jo. Morinum, Virum ceteroquin eruditissimum in Exercitatt. lib. II. exerc. VII. p. 316. minus recte reprehendisse Scaligerum, quod lib. 2. de Emendat. Temp. confidentissime assumat, Karæos more Arabum Neomenias suas *δὲ τῆς Φάσεως* putare. Vere enim id observavit Scaliger, nec præter rationem exemplo Arabum ab illis fieri affirmavit, cum ipsi Karæi hac in re ad Ismaëlitas provocent, quod apparet ex locis a Triglandio in dissert. sua p. 113. & 103. allatis, quibus similem leges apud Cudvorthum l. c. p. 23.

כמה דורות אחריו. עד שקם
יצחק נפחא וחדש דת שיהיה
קדוש החדש ע"ל פי חשבון.
ובזה הוא מעקר ומשרש שרשי
התורה שהם מעוררי ה'
המקורשים. זה יהיה ראיה גם
לדברים אחרים שהם עושים
ואינם חוששים מדברי השי"ת.
ואלו היו כ"ל החכמים בחיים
שנהרגו בזמן ינאי המלך ל"א
היתה מחלוקת כלל ביניהם כי
לא היו סובלים טורח כ"ל
ההרחקות אשר בדברי
הקבלה שהודו בהם. אלא היו
דבריהם פירושים לתורה לא היו
חולקים עליה ומבואר
שמציאות האמת קשה להמצא
באיש אחד וקלה להמצאות
ברבים. ומי יתן והיו כ"ל
החכמים בחיים אז וסר
המחלוקת מבינינו והיינו לעם
אחד. והנה אם היתה קבלתם
זו אחת למה היא נחלקת בפי
מקבליה. כי זה אומר בכה
זה אומר בכרה. והנה בידוע
שהיוצא מדברי התורה הכתובה
מוסיף וגורע מהם לבלתי היות
לו ראיה מן התורה הוא הנקרא
יוצא מן הכלל ר"ל יוצא מן
דרך התורה שקבלו כלל ישראל
יוצאי מצרים בהר סיני בקולות
וברקים בפרהסיא לא היוצא מן
התורה שבפה. והכתוב אומר
והתוה

tach, qui & multa, quæ a Patribus nostris
Sanctis acceperat, protulit, ex ipsa ap-
paritione & visione constituendam cen-
suit, quod variis deinde generationibus
se probavit, donec u) *Isaac Naphcha* no-
vam hanc dedit legem, ut Novilunium se-
cundum certum computum figeretur.
Quo ipso is destruxit, & radicitus extir-
pavit fundamenta legis, quoad sancita
Dei festa. Quod certe argumento esse
potest, alias quoque res eos invexisse,
nulla habita præceptorum Divini Numi-
nis ratione. Quod si omnes Sapientes
in vivis fuissent, qui perierunt tempore
Jannæi Regis, non in eam controversi-
am res abitura fuisse videtur. Non enim
illi tulissent onus (conf. Matth. XXIII. 4.)
omnium absurdarum discessionum, quæ
in recepta Kabbala reperiuntur; Sed
si dicta illorum explicationes Legis
fuissent, non adeo de illis dis-
sensissent. Ceterum in confesso est,
quod veritas difficilius ab uno, facilius a
multis inveniat. Utinam ergo omnes
tum Sapientes vixissent! a nobis schisma
exfularet, atque essemus unus populus.
Vide enim, si hæc traditio una fuisset,
quomodo illa in ore eam recipientium
esset varia, cum alius sic alius aliter lo-
quatur? Præterea etiam in confesso est,
quod, qui a verbo legis scriptæ abit, ad-
dens quicquam vel detrahens de illis, ita
ut non inveniat in lege fundamentum,
illæ

M 2

u) Gemaricus hic doctor est, cujus mentio fit in Sota c. VII. p. 68. Hunc esse instituti hujus auctorem alibi observatum non memini. Sic Maimonides tractatu laudato c. V. §. 3. simpliciter monet, morem ex stato quodam & certo computo de Noviluniis judicandi post Sapientum Talmudicorum ætatem demum receptum fuisse, antea vero Judæos usque ad dies Abæi & Rabæ ad statuendum computum terræ Israeliticæ adhæsisse.

ille dicatur a communi regula recedere, h. e. digredi a via Legis, quam universus cœtus populi Israelitici, Ægypto egressi, in monte Sinai, inter tonitrua & fulgura aperte recepit; idem vero non dicitur de eo, qui a Lege orali discedit. Scriptura quoque ait: (*Exodi XXIV. 12.*) *Et legem & præcepta, quæ scripsi eis, ut edocerentur.* Non inquit, *quæ tradidi ore.* Hæc sufficient illi, qui veritati assensum dare vult, ut verum a falso dijudicet: neque adeo mormuratio murmurantium nobis sed veritati ipsi injuria est. Hucusque verba R. *Caleb Aba*, quæ tuo, Domine, desiderio satisficient. Hoc modo finem imponimus huic capiti.

CAP. IX. TRIBUS DAN

C *Atalus leonis exfiliens ex Basan* (*Deut. 33. 22.*) afferet verba leonis catuli, tener scilicet & unctus oleo sapientiæ & doctrinæ, ex patria terra prorumpens ad pervagandum mundum & ad investigandam in itinere veritatem, ex qua *petra succisa & ex quo foramine cisternæ effossa sit* Karæorum doctrina (*Ies. 51. 1.*) Stabit igitur coram Domino Patre interrogante, & ita loquitur: Dum accedo iterum ad producenda, Domine, verba Sapientum nostrorum, quæ in primis faciunt ad cognoscendum tempus diffensionis nostræ, manifestum faciam nomen, tempus & locum Scriptoris, sicut proximo capite feci. Exstat in regionibus nostris liber aliquis, quamvis exemplum ejus a fine sit mutilum, qui dici-

והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם ואינו אומר אשר מסרתי בפה ודי הורה למי שמורה על האמרת להבחין האמת ממה שאינו אמת ולא עלינו תלונות המלינים כי עם על האמת יתעלה עד כאן הגיע דברי הרב רבי כלב אב"א הש"ס לרצון הארון המעולה ובכאן נשלים הפרק.

פרק ט"ז מטה דין

ור אריה מזנק מן הבשן יביא דברי גור אריות רך ומשורר בשמן חכמה ודעת מזנק ממקום מלדתו לשוט בארץ ולהתהלך ברה לדעת האמרת מן צור חוצבה וממקבת בור נוקרה דת הקראות יעמון בפני הארון האב השואל ויאמר ככה עוד בבואי להעתיק לאדוני דברים מדברי חכמינו שהם עקריים לידיעת ערצ חמן המחלוקת אודיע לאדוני שם חמן ומקום בעל הדברים כמו שעשיתי בפרק הקודם נמצא בגלילינו ספר א"א ע"פ שאין הנוסח שלם מסופו והוא נקרא ספר מטה האלהים חברו החכם הכולל כה"ר

כה"רר משה ביש"צי בכה"רר
אליותו בכה"רר משה בן החכם
הגדול כמו"הרר, אליותו ביש"צי
בעל האדרת אשר זכרונהו בפרק
שעבר: והספר ההוא מדבר
בהעתקת התורה ובחלוקת
הקראים והרבנים ואופני ההקש
ומצוות עשה ולמה תעשה.
והמעתיק הראשון שהעתיק אותו
מכתיבת יד המחבר עצמו נכר
מהעתקתו שהיה חכם ומליץ
ועשה הקדמה וקרה לספר
בשבתו של החכם רבי משה
בעל מטה האלהים. וספר
בהקדמתו כי החכם הזה היה בן
ששעשרה וחבר ר"מ"ה" ספרים.
וכשנשרף העיר קוסטנדינה עיר
המלוכה של יונים מקדם ועכשיו
של יעמעאל נשרפו הספרים
ונשאר מהם לבד ששה
חבורים וספר מטה האלהים
הוא הוה אחד מהם. וספר
המעתיק בהקדמתו כי החכם
הזה היה בק בלשונות נכריות
ביוני

dicitur *baculus Dei*, quem composuit Sapi-
ens ὁ πᾶν x) *Mosche Beschitzi* filius *Elie* fil.
Mosis, qui erat fil. Sipientis maximi y)
Elie Beschitzi, cui debetur liber, qui dici-
tur *Addereth* h. e. *pallium*, cujus mentio
in capite proxime præcedente facta est.
Atque ille quidem liber de exemplari le-
gis, de controversiis Karæorum ac Rab-
banitarum, modisque ex analogia argu-
mentandi, ac de præceptis Affirmativis
& Negativis differit. Qui primus ex
Scriptoris αὐτογενέτω transtulit, illum
ex translatione ipsa apparet fuisse sapien-
tem & disertum, idemque librum præfa-
tione eximia, in laudem Sipientis R.
Mose, qui librum *Matte elohim* exaravit,
directa, instruxit. In ea narrat, Sapien-
tem istum fuisse z) sedecim annorum &
composuisse 245. libros, qui, cum CPol-
lis, metropolis regni olim Græcorum,
nunc Turcarum, incendio conflagraret,
combusti sint, ita ut ex illis sex tantum
atque inter eos *Matte Elobim* superessent.
Interpres hic in præfatione sua narrat;
quod

M 3

x) De hoc Mose Byzantino Pronepote Elie Byzantini, vide Catalog. Biblioth. Lugduno. Bat.
in Legato Warneriano p. 284. n. II.

y) De Elia Byzantino & libro *Addereth Elijah* vide Jo. Seldenum de annō Civili vett. Hebr.
p. 8. Cudvorthum in tractatu de vera notione Coenæ Dominicæ p. 15. p. 20. & 23. V. C.
Jo. Meyerum in prolegom. ad Seder Olam p. 186. & Io. Gottfridum Schupartum de Ka-
ræis p. 83. Illo sæpe usus est Seldenus cum in Uxore Hebræa tum in tract. de Synedriis
Hebræorum, nec minus Meyerus modo laudatus in Diatriba de Fellis & in Uxore Chri-
stiana. Gustavus Peringerus in epistola Tenzelii dialogis mensuris an. 1691. p. 574. de
dogmaticis & moralibus Karæorum libris differens, Est inter hos, inquit, maxime cele-
bris liber *Adderes Elijah* in fol. cujus & meminit Seldenus, qui Maimonidis *More* &
Fad videtur imitari voluisse. Hujus unicum tantum erat in Lithuania exemplar Tro-
cæ, ad quod recurrebant ex aliis Synagogis, cum in rebus dubiis quæstio oriretur. Bar-
toloccius Tomo I. Biblioth. Rabb. Eliam בשקיאקו vocat, forte ad imitationem Hot-
tingeri, qui in Biblioth. Orientali p. 24. eodem modo eum appellat. Sed de his alias
curatius dicemus.

z) Habebimus ergo inter Judæos præcociis simul & πολυγενέτωτάτῃ exemplum.

quod Sapiens ille linguarum exterarum, v. c. Græcæ, Arabicæ, Hispanicæque peritissimus, ac subtilis ingenii acumine instructus fuerit. Hic annis tener æmulationem & iram diversorum, qui ipsum oderant, ita expertus est, ut expatria abire coactus, ex alia in aliam urbem migraret. Cumque *ab exercitu ad exercitum* iret (Ps. LXXXIV. 8.) animum ad nullam rem aliam appulit, nisi ut perciperet & accurate perspectam haberet philosophiam æque ac diviniorem doctrinam. Constituit etiam apud animum suum, terram sanctam & remotiores adire provincias, ubicunque locorum vel in Assyria vel in Chaldæa Rabbanitæ commorentur, in quibus locis frequentes etiam erant a) instar stellarum cœli & arenæ, quæ est ad littus maris, Synagoga & cœtus Karæorum, idque eo consilio, ut conquireret libros omnes Hebræos, Arabicos, Græcos & Hispanicos, atque hoc modo penetraret in causam & tempus dissensionis, quæ Karæos a Rabbanitis separavit. Quicquid igitur ibi invenit, literis traditum post se reliquit.

Sed

ביוני ובערבי וספרדי וחרדי
בפלפול. ובהיותו עורל ימים
נתעוררו עליו קנאות ותחרות
שונאים שונים והוכרח להעתק
ממקום מולדתו ויהי מתהלך
מעיר אל עיר: ובהתהלכו
מחיל אל חיל לא שת לבו לשום
דבר רק און וחקר ותקן דברי
חכמה פילוסופית ותורנית. ושם
מגמתו וכונתו ללכת בארץ
הקדושה ובארצות שאחריה
בכל מקום שהרבנים שוכנים
שם בארץ אשור ובארץ כשדים
אשר שם רבו כמו רבו כוכבי
השמים וכחיל אשר על שפת הים
קהלות ועדות הקראים ולדרוש
אחרי כל ספר וספר עברי
וערבי ויוני וספרדי כדי למצוא
סבת המחלוקת וזמן החלוקה
שבין הקראים והרבנים. ומה
שמצא כתב והשאר אחריו
ברכה. אבל למה האריך ימים
כי בן שמונה עשר נפטר
מעולמו ביום כו' לאיר בשנת
ש"לב" לאלף השישי. ואבין
נשאר שכור ממנו ויקונן על
פטירתו

a) Videtur hic Karæus imitari ingenium & mores Rabbanitarum, qui de incredibili quadam suorum copia in remotissimis regionibus & vel ipsa America degente dulcia sibi somnia narrant. Lege, quæ præstantissimus Fabricius eruditæ, ut solet, in hanc rem monuit in Bibliotheca Antiquaria, diffusissimæ & subætalectionis opere, p. 17. sq. In primis multum sibi de incolis fluvii Sabbationis blandiuntur, de quibus fabulas eorum ex *Spe Israelis*, libro Menasse ben Israel, aliisque hunc secutis exponunt Bartoloccius Tomo I. Biblioth. Rabb. p. 100. sqq. Lucas Holstenius in singulari disert. Job. Ludolfus lib. I. Histor. Æthiop. c. VIII. & in commentario ad eandem f. 132. sq. ne alios commemorem, quos laudant Cl. Jo. Jac. Schudt in Compendio Historiæ Judææ p. 130. sq. & Martinus Disenbachius in Judæo convertendo p. 130. Vereor autem, ne, si res diligentius exploretur, idem Karæis usu veniat, quod de Judæis ad Sabbationem habitantibus candide profitetur R. Simon Luzzati ipse Judæus, in commentatione Italica de statu Hebræorum Venet. 1638. 4. edita, scribens, p. 98. de tribubus illis decem a Salmanassare in captivitatem abductis nihil certi & explorati sciri, quamvis totus terrorum arbis hodie per itinera perspectus sit.

Jalkuth, Rabboth & similibus. Qui nisi in nonnullis locis errassent, omnino illorum rationem habituri eramus. Propterea Sanctus Domini, Rabbi Aharon, auctor libri c) Hammubchar

p. m. ait: Ad extremum non gravabor in plerisque praeceptis interpretandis ad partes vocare verba Mischnæ quæ vel ideo placent, quod sint quasi in via fulcrum quoddam aut cuspis animo legentis. Sive enim dissensio inter dictum & dictum inveniatur, sive aliquid recte dictum deprehendatur, sive indicabitur res, quam non assequantur omnes. Neque sane dicta eorum omnia utilitate sunt destituta. Per motus autem ad hanc rem sum exemplo illustris Doctoris d) R. Jeshua, cujus requies sit in paradiso, qui in libro suo de incestu allegavit cap. I. Jevamoth, cujus initium est:

quod itidem cum aliis similibus citant Hillelis asseclæ, nec pauci ex doctoribus nostræ captivitatis. Donec R. f) Nissi ben Noach doctrinæ nostræ sociis præ-

que sæpe usurpari varia docent loca a Buxtorfio in Lexico Talmudico p. 1147. Wagenfeilio in præfat. ad Tela Ignea Satanæ & Eisenmengeri Parte I. Judaismi Detecti p. 296. 300. & 330. allata.

e) Hic liber est commentarius in Pentateuchum a variis laudatus, qui MS. exstat in Bibliotheca Lugdunensi Belgarum, quod ex Catalogo ejus apparet p. 283. & 285. Eundem solum ex Karæorum libris se habere MS. in folio, non admodum magno, ac tres digitos aut circiter crasso, scribit Jo. Morinus in ep. ad Jo. Buxtorfium p. 520. Antiquitatum Ecclesiæ Orientalis, & in alia ad Capellum p. 574. Idem hunc librum A. C. 1299. scriptum testatur ibidem, & aliquoties ad partes vocat in Exercitatt. Biblicis lib. II. exerc. XIII. c. 7. sq. quod & post eum fecit Rich. Simon in Historia Crit. V. T. & in Supplemento ad Leonem Mutinensem. Excerpta ejus quædam Amstelodami nuper edidit Cl. Jo. Ludov. Frey Professor Basileensis an. 1705. 4. Schabtai in *Labiis Dormientium* perperam tradit, מובחר comprehendere etiam commentarium in Psalmos. Scripsit quidem in Psalmos comm. qui adhuc MS. exstat Lugd. B. ut ex Catalogo citato p. 285. n. 27. apparet; Sed hic illo titulo מובחר non comprehenditur.

d) Vide de hoc *Jeshua* & ejus libro Seldenum de Uxore Hebr. lib. I. c. 3. p. 9. & p. 19. ut & Schupartum de Karæis p. 89.

e) Hoc scribendi compendium ita explicari debere, ut feci, satis luculente ostendisse mihi videtur Triglandius in calce dissertationis suæ.

f) Hujus alibi non inveni factam esse mentionem; Alius est רבנו נסים אבן אלפרג,

של אבן אבן בתוך הביאור מדברי המשנה. והחפץ בזה להיותם בדרך סמך או חידוד לב הקורא. או יזכר להיות הברל בן מאמר למאמר. או ימצא נכון. או יורה על ענין שלמה הורגש ברבים ואין כל אמריהם בלי תועלת. ונתעוררתי לזה בראותי את הרב המובהק רבינו ישועה נ"ע שהזכיר בספר העריות חמש עשרה גשים והשניוה שהביאו ב"ה e) וכיוצא בהם ורוב משכילי גלותנו עשו ככה. עד שהרב נסי בן נרח חייב לבני עמנו ללמוד המשנה והתלמוד. ואין זה תפארת לבעלי הקבלה כי רוב

רוב אמריהם דברי אבותינו
הם (עד כאן לשון בעל המוכחר)
גם אמרו החכמים ע"ה כל
קבלה שלא תעמוד כנגד לא
תוסיף עליו ולא תגרע ממנו וכל
ישראל מודים בה ויש לה
סיוע מן הכתוב נקראת העתקה
ונקבלה עלינו ונפאר בזה
שרובם תקוני אבותינו הקדושים
הם"אם כן איך לא נעשה אותם
כי ודאי צריך לנו שנאמין בהם
ולעשותם בלב טוב ובנפש
חפצה" ובפרט בהיותם דעות
של רב שמאי ובית דין
והקודמים לו" אם היות נמצא
שהבאים אחריהם לא המירום.
לפי שאנו הקראים יחד סמוכין
ונשענין ברב שמאי ובית דין
כאשר קבלנו הוראת התורה
והעתקה בה ממנו. שרב שמאי
קבל מרב שמעיה ורב שמעיה
קבל מרב יהודה בן טבאי ובזמנו
נחלקו ישראל לשתי כתות
והיה חבירו של ר' יהודה שמעון
בן

præcepit Mischnam & Talmud discere.
g) Neque illud Traditionariorum gloriæ
inservit, eo quod pleraque eorum dicta
Patrum nostrorum verba sunt. (Hucus-
que verba auctoris libri *Hammubchar*) Di-
cunt etiam Sapientes nostri, super quibus sit pax,
quod omnis traditio, quæ non repugnat dicto:
non addes illis, neque demes, quamque om-
nes Israhelita amplectuntur, & cujus est in lege
præsidium, vocatur doctrina translata, eam nos
etiam recipimus, & de illa gloriamur, quia
pleraque sunt majorum nostrorum Sanctorum
instituta. Quod si vero ita res habet, quomo-
do fieri potest, ut non observemus ea, quia neces-
se est, ut amplectamur & præstemus ea animo
cæto & lubenti; h) Speciatim si sint sententiæ R.
Schammai & Synedrî ejus ac eo priorum, simulq;
constet, eas a recentioribus non esse mutatas.
Nos enim Karæi innitimur omnino & recumbi-
mus in R. Schammai, & Synedrîo ejus quemad-
modum etiam doctrinam i) & exemplar Legis
ab eo accepimus, quam ille accepit a R. Schemaja,
hic vero a R. Juda fil. Tabbai, cujus ætate Israë-
lita in duas sectas abierunt. Collega bujus R.
Jebuda

quem Bartoloccius in Biblioth. Rabb. Tom. III. lit. 2 commemorat, tanquam talem,
qui in Hispania scripserit contra Rabbanitas. Hic non distingvendus erat ab אבן
אפרג quem idem Bartoloccius Tomo I. lit. 2 tanquam Scriptorem Karæum recen-
set. Vide de eo Spizelii Specimen Biblioth. Univers. & Triglandium p. 115. de Karæis.

g) Locum hunc assert & illustrat Triglandius p. 24.

h) Vide Trigland. p. 72. & inprimis p. 93. sq. ubi fufe commonstrat, Schammæanos Karaiticas,
Hillelianos vero Rabbanitarum sententias amplexos esse.

i) Hoc monere videtur Karæus, ut hac quoque in parte Rabbanitis non credantur inferiores,
qui Hillelianum Legis exemplum inprimis ostentant. Vide, quos de eo allegat diligen-
tissimus Jac. le Long p. 60. Biblioth. Sac. ed. Lips. quibus adde, si placet, Rich. Simo-
nem in Histor. Crit. V. T. lib. I. c. XXII p. 113. sq. Jul. Bartoloccium Tomo II. Biblioth.
Rabbin. p. 798. sq. Jac. Basnage Tomo V. Histor. Jud. p. 1654. sq. & Brian. Waltonum in
Prolegomen. IV. § 8. sqq. Recentior inter Judæos Criticus, Menachem de Lonzano in
אור תורה qui est liber primus in שתי ידות ad Codicem Hillelianum sæpe pro-
vocat,

Jebuda fuit Simeon ben Schetach, sed secessit Simeon ab illo, & ingenio indulsit, sicut in libris Sapientum nostrorum p. m. traditum est, & nos quoque, Deo juvante, rem, prout gesta est, explicabimus. Rabbanitæ vero Kabbalam acceperunt a R. Hillel Seniore, & Synedrio ejus, R. Hillel vero ab Abtalion, Abtalion a Simeone ben Schetach, qui a communi Sapientum Israelis societate sejunctus discessit, & pro lubitu egit, ac per mendacium dicere ausus est: ita dixit Dominus Deus, cum tamen Dominus non dixisset. Propterea in Talmude de diffensionibus eorum dicitur: k) Si domus Schammai aliud statuit, & domus Hillel aliud, decisio est secundum domum Hillel. Interea tamen profitentur & affirmant sua sponte, quod l) discipuli R. Schammai sapientiores fuerint & solertiores discipulis Hillelis. Quoniam vero discipuli m) R. Hillelis plures erant discipulis R. Schammai, factum

בן שטח ונפרד שמעון ממנו ועשה כרצונו כאשר הוה מבואר בספרי חכמינו ז"ל וכאשר נבאר גם אנחנו בעזרת האל איך היה זר"ה והרבנן קבלו מרב הלל הזקן ומבית דינו ורב הלל קבל מאבטליון ואבטליון קבל משמעון בן שטח אשר נפרד ונחלק מכלל חכמי ישראל ועשה כרצונו וכדור"ה מלבר לאמר כה אמר ה' אלהים ואדוני לא אמר. לזאת אומרים בתלמוד במחלוקתם בית שמאי אומרים כך ובית הלל אומרים כך הלכה כבית הלל. אמנם מורים ואומרים בעצמם כי תלמידי רב שמאי היו יותר חכמים וררזים מתלמידי הלל. ומפני שתלמידי רב הלל מרובים על תלמידי רב

k) Hoc dictum non solum ingeminant sæpe Rabbanitæ, sed divino oraculo etiam prærogativam in decidendis casibus Hillelianis concessum esse pronunciant in עירובין fol. 13. col. 2. ubi cum relatum esset, per tres annos Schammæanos & Hillelianos a se invicem dissensisse, ita ut utrique clamarent, הלכה כמותינו h. e. decisio est secundum nos, additur: יצאת בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלהים חיים הן והלכה כבית הלל h. e. exiit tunc filia vocis & dixit; hæc & illa sunt verba Dei viventis, decisio autem est secundum domum Hillel. conf. Talmud Hierosolymit. in Berach. f. 3. col. 2. Ceterum de illa utriusque partis dissensione lege plura in Jo. Henr. Othonis Historia Doctorum Mischnicorum p. 76. sqq. Altingii Schilo lib. IV. c. 21. Jo. Lightfooti Opp. posthumis p. 28. b. Bartolocc. Tomo II. Bibl. Rabb. p. 784. sqq. & in singulari dissertat. M. Gothofr. Engelhardi Geigeri de Hillele & Schammai Altorf. 1707. habita.

l) Credo, nostrum respicere tract. יבמות cap. I. p. 4. ubi hæc leguntur: תלמידי בית שמאי יותר חכמים מתלמידי בית הלל.

m) Sic R. Abarbanel in præf. ad Nachalath Avoth de Hillele ait: היו לו כמו אלפים תלמידים h. e. erant illi discipulorum millia; cumque alibi nempe in Bava Bathra tantum 80. discipuli ipsi tribuantur, id quidem Interpretes de præcipuis illorum accipi volunt. Sed vel sic tamen numerus illorum longe inferior fuerit illo, quem R. Akibæ adsignant, cui 24000. in Cod. Cernvoth cap. 3. p. 63. in Bereschith Rabba vero 1200 discipuli fuisse traduntur.

רב שמאי היה נפסק הלכה
כמותם בכל מקום. וזולת קצת
מקומות שפוסקים הלכה כבית
שמאי. ואומרים מפני שתלמוד
בית הלל היו יותר נפסקה
הלכה כמותם ממאמר אחרי
רבים להטות. ולזה רמז שע"ה
טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן
וכסיל. לזאת אתמה מהם
ששכחו קרא דכתיב ולא תלכו
אחרי רבים לרעות. ואיך יכול
פיהם ואומרים במאמר לז'
תסורו מן הדבר אשר יגידו
לך ימין ושמאל. אפילו במה
שיגידו לך על ימין שמאל ועל
שמאל ימין. ואיך נשא סיפיה
דקרי' דמפרש ואזיל דכתיב
אשר אנוכי מצוה אתכם היום.
והוא יכיל פומא דגברא הדין
למימר הקבלה תנצח והכתוב
תצור. וחזיתי דוכרן עובדא
חדא דהווי' בין ר' אליעזר
הגדול ובין רבן גמליאל
הנשיא בנו של רבן הלל הזקן
והוא רבי אליעזר בן הורקנוס
שאמרו עליו אם יהיו כל חכמי
ישראל

*factum est, ut ubique secundum eorum sententi-
am pronunciaretur, exceptis paucis locis, in qui-
bus ex mente Schammæanorum decernitur.
Dicunt etiam, decisionem secundum discipulos
Hillelis fieri, quia numero illi sint superiores, se-
cundum id quod dicitur (Exod. XXIII. 2.)
ad multos esse deflectendum. Hoc ipsum
innuit Salomo, super quem sit pax (Eccles.
IV. 13.) melior est puer pauper & sapiens
quam Rex senex & stultus. Propterea
miror, eos oblitos esse illius, quod scri-
ptum est: non sequemini plures ad malum
(Exod. XXIII. 2.) Et quomodo prævalebit os
eorum, dicentium, oraculum illud n) (Deut.
XVII. 11.) non receditis a verbo, quod ti-
bi annunciabunt, dextrorsum aut sini-
strorsum, ita esse accipiendum: etiamsi tibi
dicant, quod dextra sit sinistra & sinistra dex-
tra. Quomodo enim hanc interpretationem
feret illud, quod postea scriptum est (Deut.
XXVII. 4.) quæ ego hodie præcipio vobis.
Aut quomodo poterit os viri *) istius dicere:
Triumphabit Kabbala, si vel maxime scriptura
elamet. o) Vidi ego recensionem rei, quæ
gesta est inter R. Elieserem Magnum & inter*

N 2

Rab-

n) Hoc loco abuti solent Judæi ad probandam Legis Oralis divinitatem, quam causam in pri-
mis agit Abarbanel in comment. ad h. l. affirmans, per **דבר** Cabbalam sive traditio-
nem, per **תורה** interpretationem Scripturæ, per **משפט** denique præcepta alia,
quæ ad muniendam legis obedientiam dari poterant, significari. Sed lege, quæ monu-
it Jo. Coccejus in Consideratione Responsionum Jndaic. p. 72. Tom. VII. Opp.

*) Dictum hoc procul dubio Rabbanitæ cujusdam est, quod nescio, an in Talmude legatur.
Idem perstringitur ab *Aarone* fil. *Elie* in præfat. libri ritualis, cujus partem affert Cl.
Schupartus in diss. de Karæis. Ibi enim p. 65 sq. dicitur: **דבר גדול מזה על דברי**
כל נביא וחז"ל באמרם שהקבלה תנצח והכתוב צווח

o) Repetit hanc historiam Cl. Triglandius p. 186. sed ita ut existimet, eam ex opusculo quodam
Karæorum antiquissimo a *Mose Beschiaz* haustam esse. Sed non recordatus fuit Vir
eruditissimus, rem, prout gesta est, recenseri in *Bava Metzia* fol. 19. col. 1. & 2. edit.
Basil. Confer Eisenmengeri Judaismum Detectum Part. I. p. 14.

Rabban Gamaliel Principem, filium Rabban Hillel Senioris. Prior ille est R. Elieser fil. Hyrcani, de quo dixerunt: p) si omnes Israelitæ fuerint in lance una libræ, & R. Elieser fil. Hyrcani in lance altera; hæc omnes illos est depressura. R. Elieser autem erat discipulus Rabban Iochanan fil. Acob Saccai: R. Iochanan vero discipulus Rab Schammai, p. m. & R. Gamaliel ille erat avus R. Judæ Principis, qui compilavit Mishnam. Uxor R. Elieseris erat soror Rabban Gamalielis, & Rabban Gamaliel agebat Præsidentem Academia altero post anno, quam Princeps erat constitutus. Dissenserunt illi de fornace quadam, quæ vocabatur fornax Acnai, ut exponitur in Tract. Bava Metzia c. IV. Didicimus ibi: ceciderant frustra sive lapides (ad fornacem faciendam) singulisque interjecerant arenam: quo facto R. Eliezer pro re munda, Sapientes autem ceteri pro immunda habuerunt. Hæc est fornax serpentis. (ad formam serpentis structa.) Quid vero sibi vult Acnai? Respondet R. Jehuda: dixit Schemuel; (vocatur Acnai,) quia isti (Sapientes) verba sua instar Serpentis cujusdam subtiliter involverunt & rem illam immundam esse ostenderunt. Docent, eodem die R. Eliezerem attulisse omnes responsiones, quæ

ישראל בכף אחד של מאזנים
ור' אליעזר בן הורקנוס בכף
שנייה מכריע הו' את כלם
ורבי אליעזר היה תלמידו של
רבן יוחנן בן עקוב הזכאי ורבן
יוחנן היה תלמידו של רב שמאי
ז"ל ורבן גמליאל זה היה זקנו
של ר' יהודה הנשיא שחבר
המשנה ואשר ר' אליעזר
אחותו של רבן גמליאל היתה
ורבן גמליאל היה ראש ישיבת
משנה שהיה נשיא והחלוקה
היתה על תנור אחד הנקרא
תנורו של עכנאי והא במסכת
בבא מציעא פרק הזהב תנן התם
חתכו חוליות ונתן חול בין
חוליא וחוליא ר' אליעזר מטהר
וחכמים מטמאים וזהו תנורו
של עכנאי מאי עכנאי אמר
רב יהודה אמר שמואל שהקיפו
דברים כעכנא זו ושמאיהו תנא
באותו היום השיב ר' אליעזר כל
תשובות שבעולם ולי' קבלו
הימנו אמר להם אם הלכתי
כמותי חרוב זה יוכיח נעקר
חרוב ממקומו מאה אמה ואמרי
ליה ארבע מאות אמה אמרו לו
אין מביאין ראיה מן החרוב
חזר ואמר להם אם הלכה כמותי
אמת המים יוכיחו חזרו אמת
המים

p) Dictum hoc est Rabban Jochananis ben Saccai, quod legitur in Pirke Avoth cap. II. Alia ejus elogia lege in Juchasin p. 32. b. Abrah. ben David in libro Cabbalæ & R. Bechai ad Exod XVIII. 4. Idem hic est, cui פרקי sive capitula, magnæ inter Judæos auctoritatis, inscribuntur, sed falso ut plerique existimant. Vide Jo. Morini Exercitt. Biblic. p. 377. Jo. Petitum in Miscellan. Parte II. c. IV. p. 113. Vincent. Placcium in Theatro Anonym. & Pseudonym. p. 713. & Hottingerum cum in Smegmate Orient Part. I. p. 202. tum in Histor. Eccles. Parte I. p. 74. Idem hic quoque videtur esse, qui קראי vocatus fuit, de quo Triglandius p. 24. 25. & 98. legatur.

המים לאחוריהם. אמרו לו אין
מביאין ראיה מאמר המים
חזר ואמר להם אם הלכה כמות
כותלי בית המדרש יוכיחו. הן
כותלי בית המדרש ליפול. גער
בהם ר' יהושע. אמר להם אם
תלמודי חכמים מנצחים זה את
זה בהלכה אתם מה טיבכם
נפלו מפני כבודו של ר'
יהושע ולא זקפו מפני כבוד ר'
אליעזר ועדיין מטין ועומדין.
חזר ואמר להם אם הלכה
כמותי מן השמים יוכיחו. יצאת
בת קול ואמרה מה לכם אצל
ר' אליעזר שהלכה כמותו בכל
מקום. עמר ר' יהושע על רגליו
ואמר לא בשמים היא. אמר
ר' ירמיה אין אנו משגיחין בבת
קול

quæ afferri poterant, sed nihil eorum il-
los approbasse. Dixit itaque illis, si de-
cisio est secundum me, si liqua arbor id
confirmet: mox si liqua e loco suo mota
est ad cubitos centum, vel, ut alii dicunt,
ad quadringentos. Sed obvertebant il-
li, non solere argumentum peti a si liqua.
Dixit iterum, si traditio fieri debet secun-
dum me, rei veritatem evincant aquæ.
Mox alveus aquæ retrorsum cessit. Sed
& tunc obverterunt illi, non solere ar-
gumentum duci ab aquis. Dixit itaque
illis porro: si decisio secundum me
fieri debet, parietes scholæ nostræ id
arguant: inclinarunt itaque se parietes
Musei in ruinam, quos tamen cohibuit
R. q) *Jehoschua*. Dixit istis (R. Jehoschua,) si
discipuli Sapientum se in vicem ratione
decisionis vincunt, quænam vestra hic

sunt partes? Propterea non collapsi illi sunt, ut constaret honor R. *Josua*,
nec erecti penitus sunt, ut salva esset R. *Eliezeris* auctoritas, sed adhuc hodie
& inclinati sunt, & simul consistunt. Convertit se & dixit illis (R. *Eliezer*): Si
decisio secundum me fieri debet, ex cælo feretur testimonium. Prodiit igitur
Bath Kol & dixit: quid rei vobis est cum R. *Eliezer*, secundum quem ubi-
que decisio fieri debet. Surrexit tunc *Josua* & dixit (*Deut. 30. 12.*) *non est in cælo*.
Dixit etiam R. *Jeremias*: nos non attendimus ad r) *Bath Kol*, quia (o Deus)

N 3

jam

q) Hic est R. *Josua ben Chanania*, quem *Eliezeris* Hyrcani socium faciunt Judæi, & in *Mischna*
Josuam simpliciter appellant. Vide *Othonis Doctores Mischnicos* p. 126.

r) Nihilominus tamen ad eam aliquoties provocant Judæi in casibus dubiis, ut paulo ante de
Schammai & *Hillele* notavimus. Hoc oraculi genus Judæi plerumque ad ætatem templi II.
referunt, qua Prophetiæ deficienti successerit. Vide R. *Menachem Rekanatensem* in
Pentat. fol. 83. col. 3. ubi tres Prophetiæ gradus, nempe נבואה, Prophetiam, רוח
הקדוש *Spiritum S.* & בתקור *[filiam vocis h. e. vocem conllituit]*, atque hanc gradu
superiorem Sapien-
tibus Israël, Prophetia ablata, tribuit: confer R. *Bechai* in *Pen-*
tat. p. 736. col. 2. Nihilominus tamen alii ex Judæis *Bath Kol* Abrahami, Davidis Sa-
lomonis & *Nebucadnezaris* ævo auditam scribunt. Vide eruditissimi *Relandi Antiqui-*
tates Hebr. p. 259. & *Gilb. Gaulmini notas ad Vitam Mosis lib. II.* p. 304. qui posterior hæc
conciliari posse putat, si dicamus, *Bath Kol* in secundo templo petitam, in primo vero
oblatam esse.

jam in monte Sinai plurimum sententiam sequendam esse (Exod. XXIII. 2.) scripsisti. R. s) *Nathan* invenit R. *Eliam* p. m. Hunc interrogavit: quid facit Sanctus Benedictus ille ipsa hac hora? respondit ille: ridet & ait: *vicerunt me filii mei, vicerunt me filii mei*. Ajunt etiam, eodem die eos adduxisse res omnes, quas mundas & licitas pronunciaverit R. *Elieser*, & igni combussisse, suffragiisque collectis eidem maledixisse. Quæsitum igitur fuit: quis abibit, ipsique rem significabit? Respondet R. *Akiba*; ego ibo: ne forte aliquis minus idoneus ei rem aperiat, & sic efficiat, ut totum is mundum evertat. Quid igitur faciebat *Akiba*? induebat vestem nigram, & intervallo quatuor cubitorum ab eo remotus humi sedebat. Dixit ei R. *Elieser*: quid habet hic dies præ ceteris diebus? Respondit illi Rabbi: videntur mihi sodales tui a te discessisse. Mox dirupit ille vestes, & exiit calceos, & ex sella prolapsus in solo consedit. Præterea ex oculis ejus manarunt lacrymæ, & percussus est (maledictione) mundus, tertia nempe pars olearum, tertia pars tritici, & tertia hordei: ajunt etiam ipsam massam farinaceam in manu mulieris (versantem) corruptam esse. Tradunt quoque magnum quid accidisse eo die, quia, quemcunque in locum oculos convertit R. *Elieser*, in eo combusta sunt omnia. Fuit etiam Rab *Gamliel* in navi; in hanc irruit turbo maris eum absorpturus. Dixit ille, videtur mihi hoc accidere *Elieseris* fil. *Hyrçani* causa. Constitit igitur in pedibus suis, dixitque: Do-

קול שכבר כתבתי בזה סוגי אחרי רבים להטות" אשכחתי ר' נתן לאליהו ז"ל אמר ליה מאי עבר קודשא בריך הו"ל ביה שעתה. אמר ליה ק"ל חייך ואמר נצחוני בני נצחוני בני אמרו אותו היום הביאו כל טהרת שטהר רבי אליעזר ושרפום באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיענו אמר להם ר' עקיבא אני אלך שמעתי ילך אדם שאינו הגון ויודיענו ונמצא מחריב ארץ כל העולם כלו. מה עשה עקיבא לבש שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות קרקעי. אמר לו רבי אליעזר מה היום מיומים. אמר לו רבי כמדומה לי שחביריך בדלין ממך. אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמש וישב על גבי קרקעי. זלגו עיניו רמעות לקה העולם שליש בזיתים שליש בחטים שליש בשעורים ויש אומרים אף על בצק שבידי אשה טפח. תנא אך גדול היה באותו היום שבכל מקום שנתן עיניו בו ר' אליעזר נשרף. ואף רבן גמליאל היה בספינה עמד עליו נחשול של ים לטבעו. אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל אליעזר בן הורקבוס. עמד על רגליו ואמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבוד בית אבא עשיתי זאת אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הים מזעפו. אימת שלום רביתיהו דרבי

s) Forte hic est R. *Nathan*, quem *Juchasin* Patrem Senatus fuisse scribit.

דרכי אליעזר אחתה דרבן
גמליאל הווא. מה הוא מעשה
ואילך לא הווא שביקא ליה לר'
אליעזר למיפל על אנפיה. ההוא
יומא ריש ירחא הווא. ואיחלף
ליה בין מלך וחסר. איכור
דאמריה אתה עניא וקאי אבבא
אפיקה ליה ריפתה. אשכחתיה
דנפל על אנפיה. אמרה ליה קום
קטלית לאר. אדהכי נפק
שיפורג מבית רבן גמליאל
דשכיב. אמר ליה מנא ידעת.
אמרה ליה כך מקובלני מבית
אבי אבא כל השערים נעולים
חוץ משערי אונאה. (עד כאן
בבא מציעה) נמצא מדבריהם
שחטאו לו. וכל זה לל' נהיה
אלא לתגבורת תאוה. כאמרם
אותו היום השיב ר' אליעזר כל
תשובות שבעולם ולא קבלו
הימנו. לזאת הביא ר' אליעזר
אותות ומופתים על אמתת
הדבריו ולל' הטו און עד
שבקש בת קול. וכשיצאה בת
קול לסער בדבריו העיזו פנים
כלפי מעלה ולא קבלו. עם היות
הלכה כמותו. ואמרו איך אנו
משגיחים בבית קול. וזה לא
בקש בת קול רק בית הלל בקשו
בת קול בכמה וכמה הלכות
ויצאה להם בת קול ונפסק
הלכה כמותם. אם כן למר'
הוי

Domine mundi, cognitum & perspe-
ctum oculis Tuis est, * me hoc non fecisse
in gloriam domus Patris mei, sed in ho-
norem tuum, ne scilicet dissensiones in
populo Israëlitico augerentur. Remisit
igitur maris tempestas. Ema Schalom,
uxor R. Eliezer erat soror Rabban Gama-
liel: illa inde ab eo tempore, quo hæc
gesta sunt, & deinceps non permisit ipsi,
ut in vultum caderet, (precandi causa)
Eo die mensis initium erat, qui eam pas-
sus est vicissitudinem, ut ex pleno (30.
dierum) fieret deficiens (i.e. 29. dierum.)
Sunt, qui dicunt venisse pauperem, &
stetisse præ foribus, cui cum illa frustum
panis projiceret, invenit (R. Eliezerem)
in faciem prolapsum. Tum dixit illi:
surge, t) occidisti enim fratrem meum.
Interea temporis clamor auditus est ex
ædibus Rabban Gamalielis, qui nuncia-
vit, eum obiisse. Respondit ille: unde
hoc nosti? cui illa: u) ita didici ex domo
avi, omnes portas clausas esse (scilicet
precibus) præter portam defraudatio-
nis (h. e. quando quis de defraudatione
queritur, illius preces audit Deus) Huc
usque *Bava Metzia*. *Ex his verbis intelli-
gitur, illos in ipsum peccasse, nec alia de causa,
quam ex affectu vehementiore. Dicunt enim:
eo die adduxit R. Eliezer responsiones omnes,
quæ dari possunt, quarum tamen nullam illi rece-
perunt. Propterea attulit R. Eliezer miracula*

* In Cod. Megilla f. 3. eadem verba tribuuntur Jonathani Uzielidi, Paraphrastæ, Bath Kol allo-
quenti.

t) Judæi itaque preces ad occidendos alios referunt, cui rei superstitiose & impie alii Psalmum
CIX adhiberi posse censuerunt. V. Vener. Jo. Andr. Schmidii dissertat. singularem, & Georg.
Serpilii commentationem de Psalmis, quæ est Pars IX. de Scriptoribus Biblic. p. 624. sq.
Aliud exemplum Rabbinum precibus suis alium occidentis habes in tract. *Meila* fol. 51.
col. 1.

u) De hac Talmudistarum sententia vide quæ affert Buxtorfius in *Lexico Talmud.* p. 959.

Et portenta varia ad faciendam verbis suis fidem, sed ne sic quidem audiverunt illum, donec ad partes vocaret Bath Kol. Cumque prodiret illa, et sermones eorum castigaret, obfirmarunt faciem, neque sententiam ejus amplexi sunt, quamvis secundum ipsum decisionem fieri debere monerentur. Dixerunt enim: non habemus rationem Bath Kol. Ille tamen non sollicitus erat Bath Kol, sed domus x) Hillel potius eam requirere alias solebat, cum decisiones essent faciendae. Res vero ita comparata cum sit, qua fronte Bath Kol advocarunt, cujus nullam habebant rationem? Si dixeris, factum hoc propterea esse, quod, cum domus Hillel plures haberet asseclas, decisio autem pluribus suffragiis determinetur, Bath Kol insuper habuerint. Enimvero, si domus Hillel multitudine asseclarum vicit domum Schammai, et decisio ex plurium sententia fieri debet, quare vel sic interrogarunt Bath Kol? Manifestum itaque potius est, Bath Kol lites eorum diremissee, quia, si res aliter haberet, neutra pars illam consulendam censuisset. Hinc apparet, pravam affectus cupiditatem apud eos prevaluisse, ut verbis suis fidem facerent pro arbitrio, et prout acceperunt ac cognoverunt a Rabban Simeon ben

Schetach', idque propterea solum, quod R. Elieser Magnus, super quem sit pax, ex discipulis domus Schammai fuit, ut proinde nihil ab eo receperint, imo, si decisio secundum ipsum fieret, cor suum sensu abundare paterentur, et collectis suffragiis illius sententiam anathemati subjicerent. Idque, ut diximus, ideo, quod esset ex fami-

היו שואלים בת קול היום שלא חששו בה. ואם תאמר היו שבת הלל היו מרובים ויפסק הלכה כרבים לזאת לא חששו לבת קול. אם כן אחרי שבת הלל היו יותר מבית שמאי וכדאי הלכה כרבים ילמה היו שואלים גם הם בבת תול אלל ודאי שבת קול היתה מכרעת ביניהם. שאם לא כן לל היו שואלים בת קול אלו ואלו. מזה נודע כי גבורה תאות יצרם לקיים דבריהם כפי רצונם כאשר קבלו וידעו מרבן שמעון בן שטח. אין זה אלל בהיות שרבי אליעזר הגדול ע"ה היה מתלמידיו בית שמאי לכך לא קבלו ממנו ואם היום הלכה כמותו בכל מקום מלאם לבם ונמנו וברכותיו. וזה בעבור שהיה מבית שמאי ומכנים אותו בכנוי רבו וקורין לו רבי אליעזר השמאית. וכן ברוב יוקר חולק עליהם ר' אליעזר ע"ה מכר החכמים חכמי בית שמאי וכן גם

x) Hinc apparet, Karæos, qui Schammæi instituta secutos se alias profitentur, oraculo illi Bath Kol nihil tribuisse, quod proinde non vana conjectura assecutus est Guil. Henr. Vorstius in Bilibra Veritatis p. 142. qui & ipse p. 141. existimat, pleraque, si non omnia ista oracula Bath Kol fuisse conficta a Rabbis. Quis enim crediderit, ita pergit l. c. Summam Numen ita se immiscuisse semper ineptis altercationibus Rabbiorum, ut oraculo cælitus demisso finem iis imposuerit, atque decreverit, quam sententia esset amplectenda?

גם כן עם בית הלל היה חולק
רבי יהודה ע"ה והוא היה מבית
שמאי והוא זולת ר' יהודה
הנשיא אשר חבר המשניות:
וזה היות שבית שמאי לעולם
מחמירים ובית הלל מקלק. וכן
מורים זה ואומרים מקולי בית
שמאי ומחומרי בית הלל שבעה
הלכות בלבד. וזה גם כן בענפי
המצות. ומה שאמרו שמצאו ר'
נתן לאליהו ואמר לו מה עשה
הקב"ה באותה שעה. אמר לו
שחוק ואומר נצחוני בני נצחוני
בני. יושב בשמים ישחק ה'
לעג למו שהרי הם אמרו
במסכת ע"ז משנחרב בית
המקדש אין שחוק לפני הקב"ה.
ונצרך לומר שהשקן צריך
שיהיה זכרן. אם כן אחר שיצאת
בתקול לסער דברי ר' אליעזר
שבכל מקום הלכה כמותו צריך
לנו שנפסוק אנחנו בסברתו.
ין ברוב דבריו הביא רבינו
ישועה ע"ה ופסק כמוהו.
והסבה

familia Schammai, ideoque appellant eum y)
Rab & vocant R. Eliezer Schammæanum.
Ita plerumque R. Eliezer, super quem sit pax,
magis ab iis dissentit, quam ceteri Sapientes fa-
milie Schammai. Eodem modo a domo Hillelis
dissenfit R. Juda, super quem sit pax, atque ille
erat ex domo Schammai, & distinctus a R. Je-
buda Principe, compilatore Mischne, idque
ideo, quod z) Schammæani semper aggrava-
rent præcepta, Hilleliani vero leviora redderent.
Quemadmodum fatentur hoc ipsi & dicunt:
Schammæani allevant præcepta, Hilleliani vero
vicissim aggravant, idque tantum in septem
decisionibus (in ceteris enim rebus contra-
rio modo proceditur.) Idem obtinet in ramis
præceptorū (h.e. in iis quæ ab aliis pendent.)
Quod vero dicunt, R. Nathanem invenisse Eli-
am, eumque interrogasse, quid faceret Deus
Benedictus illa hora, istum vero respondisse, ri-
dere Deum & dicere: vicerunt me filii mei, vice-
runt me filii mei: (dictum sibi putent illud
Psalmi II. 4.) sedens in cælo ridebit, Deus
illudet illis. Ipsi enim in tractatu a) Avoda
Sara dicunt, post destructum Sanctuarium ri-
sum

y) Quod ipsum contemptus erat argumentum. Tres enim potissimum illa ætate honorum ti-
tuli dari solebant Doctoribus, nempe רב, רבי vel רבן qui gradibus ita se-
juncti erant, ut primus præcipuum, postremus ultimum locum tueretur. Vide præter
Buxtorfium in Lexico Talmud. p. 2177. & Abbreviaturis in limine literæ ר *Fulium*
Bartoloccium Tomo II. p. 764. ne eos repetam, quos supra de titulomania Judæorum
citavi.

z) Vide huc Triglandium p. 98.

a) Legitur hic locus cap. I. *Avoda Sara* p. 13. edit. ab amicissimo Collega meo Georg. Eliezere
Edzardo diligenter curatæ. Verba ita habent: א"ל רב אחא לרב נחמן בר יצחק
מיום שחרב בית המקדש אין שחוק לה ב"ה. De fletu Dei super destructum
Templum vide in Rabboth fol. 289. col. 4. & alibi, quæ loca diligenter collecta sunt a Wa-
genseilio ad Tela Ignea Satanæ p. 181. sq. & Eisenmengeri Parte I. Judaismi detecti p. 14. sq.
De gentilibus, Diis suis nunc risum, nunc fletum tribuentibus, lege Proclum in Platonis
πολυτεία p. 382. & Illustrem Ezech. Spanhemium ad Callimachū in hymno Dianæ v. 149.

sum non fuisse apud Deum Benedictum. Ne-
cesse igitur est ut moneamus eos, mendacem
oportere esse memorem. Denique, si Bath Kol
exiit ad confirmanda R. Eliezeris verba, dicens
scilicet, decisionem semper secundum ipsum esse,
necesse est, ut nos quoque ex ejus mente res defi-
niamus. Quemadmodum etiam R. Jeshua ad
illum plerumque provocat & in sententiam ejus
pronunciat. Causa autem, ob quam Israëlitæ in
duas sectas distincti sint, ex eo repetenda est,
quod Ianneus Rex occidit Sapientes, cum unus
ex illis exprobraret Regi, Matrem ejus suspe-
ctam esse, quod sit profana, quoniam in capti-
vitatem abducta sit in monte Modith. Propte-
rea objecerunt illi, & dixerunt. Iannæ Rex,
sufficit tibi coronaregni, relinque igitur coronam
Sacerdotii semini Aaronis. Exarsit itaque fu-
ror ejus in eos, & jussit occidi Sapientes. Et
occiderunt eos, ita ut duo tantum essent super-
stites, alter, R. Iehuda fil. Tabbai, qui puram
prestitit & propagavit doctrinam veram, prout
eam tradiderunt ipsi patres majores & doctores
ejus. Hic constitit in ruptura (Ps. CVI. 23.)
ut veritatem vindicaret. Alter erat Simeon
ben Schetach, qui legem novam produxit, prout
animus jubeat. (Esther. VII. 5.) Hic erat
frater uxoris Iannæ Regis, cumque Rex occi-
dendos juberet Sapientes omnes, hunc Regina
statim fugere jussit in No Ammon, urbem, quæ hodie vocatur b) Alexandria Egypti.
Ibi ille novam cudit doctrinam, quam conceperat ingenio & consinxerat. Animus ipsi
erat celare eam omnes Israëlitæ, nisi R. Iehuda eam totam destruxisset. Rabbi
Jepheth fil. Zair dicit: pura conservata est doctrina vera doctrina scilicet
Scripturariorum, & stabilita & vindicata veritati suæ, quam antea ha-
buit, argumentis eximiis, quæ adduxit R. Iehuda fil. Tabbai ad veritatem
stabiliendam. Ille in angustias redegit eos acumine & rationibus suis, & ve-
rita-

והסבה שנחלקו ישראל לשתי
כתות בעבור שהרג ינאי המלך
החכמים בהיות שרמו עליו
אחר מהחכמים שהיתה אמה
חשודה שהייתה חללה מפני
שנשכית בהר המורעית ורמזו
ואמרו לו ינאי המלך רב לך כתר
מלכות והנח כתר כהונה לזרעו
של אהרן נתמלא חמתו עליהם
ויצוה להרג החכמים והרגום
ונצלו שני חכמים לבר. האחד
ר' יהודה בן טבאי והוא אשר
כירר וגללה דת האמת כאשר
הגידו אבותיו ואבות אבותיו
ומלמדיו ועמד בפרץ להשיב
האמת. והשני הוא שמעון בן
שטח והוא אשר חדש דת אחרת
כאשר מלאו אזלכו. וזה היה
אח אשת ינאי המלך. וכשחזר
המלך להמית כל החכמים מיד
הבריחתו אחותו המלכה בנוא
אמון העיר הנקראת היום
אלכסנדריאה של מצרים. ושם
חדש הוה דת אחרת כאשר
הוציא וברא מלכו וכונתו היתה
להסתיר מעיני כל ישראל.
לולי רבי יהודה היה הורס הכל.
ואמר

b) Ita quidem multi statuunt, quod No Amon per Alexandriam reddi debeat: alii Thebas vel Di-
ospolin substituunt, Hillerus denique, solertissimi ingenii Vir, No a Moph i.e. Memphis, de
qua Hof. IX. 6. non distinguendam statuit, cujus sententiæ idonea is argumenta affert in
Onomallico Sacro p. 571. sq.

ואמר רבינו יפרת בן צעיר ע"ה
ו"ל. ונתברר הדת האמתית דת
בני מקרא יצ"ע ונתחזק ונתקיים
לאמתתו במו שהיה מקדמה
דנא. בראיות ברורות שהביא
ר' יהודה בן טבאי לחזק האמת
והוא הכריחם בעיונו ובטענותיו
והשיב האמת למקומה (עד כאן
דברי ר' יפת) עוד דברי משה
אלהים) אמר המחבר. בעברי
דרך ללכת במצרים עברתי
למדינת אלכסנדריאה וישבתי
שם ימים. יום אחד מימים הייתי
בשוק עם רבן אחד והיה לפנינו
בית תפלה של ישמעאלים והוא
גדול למאד ובניינו בגין עצום
ונורא יפה למאד. אמר לי לפי
תומו הרבן שזה היה בית הכנסת
שלנו ולקחוהו ישמעאלים
מידנו זה כמה שנים והוא מזמן
קדמון שבנה אותו שמעון בן
שטור כשברח פה מפני ינאי
המלך להתפלל בו. וגם יש לו
בפנים מזבח שהיה אז מקריב
עולות וזבחים ואני אמרתי
כי לא יתכן זה שאיש כמוהו
יעשה זאת. ונשבע לי שהוא
אמת והוכרחתי אז לדעת זה אם
כנים דבריו. חקרתי ודרשתי
מהם והודו לי האמת שכך היה.
ומאת הישמעאלים שאלתי
חקרתי על ענין המזבח והשיבו
שזה אמת ואמרו שאנו מכבדים
אותו למאד. הקשיתי לרבנים
ואמרתי להם איך עשה זה
האיש ככה ובנה מזבח והעלה
עולות וזולת מקום הנבחר. אמר
לחם אין יהיה זה שהרי
כתוב

ritati dignitatem suam restituit: (Hucus-
que R. Japheth: pergit nunc auctor libri
Matte Elohim) Scribit auctor: *cum iter
facerem, ut in Aegyptum profisciscerer, abii in
provinciam Alexandria, & substiti ibi aliquot
dies. Quodam itaque die cum Rabbino in pla-
tea cum essem, opposita nobis erat aedes sacra
Turcica, ampla valde, & structura non minus
solida, quam mirabilis & elegantis. Rabbi ille
pro candore suo narrabat mihi, domum illam fu-
isse Synagogam quondam, quam Ismaelita jam
ab aliquot annis suam fecerint, a Simeone ben
Sebetach jam pridem exstructam ad cultum in
ea praestandum, cum a Rege Jannaeo fugeret.
Fuisse etiam olim in ea altare, in quo holocau-
sta & victimas obtulerit. Respondi ego,
fieri non posse, ut talis & tantus Vir illud face-
ret. Is vero jurejurando confirmavit, rem ita
habere, coactumque me sensi, ut in hujus rei ve-
ritatem inquirerem. Perscrutanti itaque re-
sponsum est, rem omnino ita habere. Quae si vi-
ctiam sollicito ex Ismaelitae de altari, qui respon-
derunt, id vere dictum esse, & magno se illud
honore prosequi professi sunt. Objeci itaque
Rabbanitis, dixique quo modo Vir ille hoc fe-
cit, &, exstructo altari, sacrificia obtulit in lo-
co huic rei non destinato? Ille amplius, dicens,
quomodo fieri hoc potuit, cum scriptum sit
(Deut. XII. 13.) & in loco illo, quem elegerit
Deus, ut in eo habitet nomen ejus, offe-
retis omnia, quae precipio vobis, holocausta
& sacrificia vestra. Responderunt illi,
rem omnino ita se habere, neque esse quenquam,
qui aliter sentiat, & posse etiam alium locum prae-
ter delectum illum huic rei destinari, in quo scili-
cet sit numerus hominum talis, qualis Aegypto
egrediebatur. Ecce enim, (ajebant) qui Aegypto
egressi erant, offerebant holocausta & sacrificia*

in deserto, & quomodo, quæso, id nefas haberetur? Pari modo Simeoni ben Schetach fuerunt discipuli multi, erant etiam cum ipso multi alii ad instar exeuntium ex Ægypto: hæc causa est, cur hoc fecerint. Dixi eis: omnes Israëlita ore uno confitentur, esse præcepta, quæ ad terram (Sanctam) sunt adstricta, quæ proinde extra illam observare non tenemur, adeo ut, qui ea observet, peccati reus sit. V. C. offerre holocaustum, adolere suffitum, ungere Sacerdotem, parare cinerem vaccæ (rufæ) vitulæ cervicem frangere, emitte hircum Asasel & similia, Sic & Israëlita non observarunt præcepta, ad terram sanctam adstricta, donec eam subegissent, V. C. præceptum de agricultura septimo quovis anno omittenda, de Jubileo &c. c) Sacrificia quidem in deserto obtulerunt jussu Dei Benedicti, quia tabernaculum habebant. Cumque in campestria Moab venirent, antequam terra esset occupata, certo hanc in rem mandato instruebantur, quod exprimitur (Deut. XII. 13.) cave tibi, ne offeras holocausta tua in locis omnibus, quæ videris, sed in eo tantum, quem Deus elegerit. Dicitur etiam: (ib. v. 8.) non facietis, quod nos facimus hichodie, unusquisque quod oculis suis rectum videtur, quia nondum venistis hucusq; in locum quietis vestræ & ad hereditatem. Sic legimus etiam, cum filii Ruben & Gad ac dimidia tribus Manasse edificassent altare juxta Jordanem, terra tota jam subacta, & occupata hereditate sua, totum populum Israeliticum expeditionem contra eos suscipere voluisse & Pinchasum Sacerdotem, super quem sit pax, cum decem principibus ad eos misisse, expiscaturum, quid hoc esset negotii, & quo fine id ageretur. Tum itaque Pinchas ita eos

כתוב והיה המקום אשר יבחר ה' אלהים בו לשכן שמו. שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולותיכם וזבחיכם. השיבו כי כך הוא האמת לא יש מי שחולק על זה. אמנם יתכן גם בזולת המקום הנבחר כל עוד שיש שם כיוצאי מצרים. כי הנה יוצאי מצרים מקריבים עולות זבחים במדבר ואין יהיה נאסר להם. ולשמעון בן שטח היו לו כמה וכמה תלמידים וכמה אנשים נמצאו שהיו עמו אז כיוצאי מצרים ולכן עשאו. אמרתי להם כל ישראל פה אחד מסכימים שיש מצורת והם תלויות בארץ ואין אנו חייבים לעשותם בחוצה לארץ. והעושה אותם אדרבה הו' חייב כמו להעלות עולה ולהקטיר קטורת למשוח כהן לעשות אפר הפרה עגלת ערופה ושעירו של עזאזל ודומיהם. וכן לא עשו ישראל מצות התלויות בארץ עד שכבשו אותה כגון שמטה ויוכל וזולתם: אמנם העולות היו מקריבים אותם במדבר בגזירת השם י"ת כי היה להם המשכן. וכשבאו בערבות מואב קודם שיכבשו ארץ נצטוו על זה ככתוב. השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה כי אם במקום אשר יבחר ה' ובאמר לך תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום איש כל הישר בעיניו. כי לא באתם עד עתה אל המנוחה וארץ הנחלה.

*) Sacrificia in deserto non fuisse oblata ostendit Campegi. Vitranga, antiquitatis Hebr. callentissimus libro II. Observationum Sacr. p. 254.

הנחלה. ומצאנו גם כן את בני
ראובן ובני גר וחצי שבט מנשה
שבנו מזבח ע"ג גלילות הירדן
אחרי שכבשו כל הארץ ושבנו
בנחלתם. ובעבור זרעו
כל עדת בני ישראל לעלות
עליהם לצבא ושלחו להם את
פנחס הכהן ע"ה ועשרה
נשיאים עמו לדעת מה זה ועל
מה זה. וכן אמר להם פנחס
כה אמרו כל עדת ה" מה המעל
הזו אשר מעלתם באלהי
ישראל לשוב היום מאחרי ה"
בבנותכם לכם מזבח למרדכם
היום ב"ה. ואמר ר' משה
המיוני בספר עבודה הלכרת
מעשה הקרבנות פרק י"ח וזה
לשונו. המקריב קרבן חוץ
לעזרה בט"ל מצות עשה ועבר
על מצות לא תעשה. שנאמר
השמר לך פן תעלה עולותיך
בכל מקום אשר תראה. כי אם
במקום אשר יבחר ה" באחד
שבטיך וגו' ואם הקריב במזיד
חייב בדת שנאמר אשר יעלה
עולה או זבח ואל פתח אהל
מועד לא הביאו ונכרת מעמו.
אמרתי להם הנה לכם ראיות
אמתיות מהכתוב ומדבריהם.
וגם כן זה הענין מפורש במסכת
זבחים מי שעולה עולה ומקריב
זבח בחוצה לארץ מה דיע
ובשמעם רברי נתבישו
ונתבלבלו ולא ידעו מה להשיב.
ועדיין

*eos allocutus est (Jof. XXII. 16.) Sic dicit to-
tus coetus Jehovæ : quæ est prævaricatio
hæc, qua prævaricati estis in Deum Israë-
lis, avertendo vos hodie a Jehova? R.
d) Mose Maimonides in lib. Avoda Hil-
chot Maase hakkorbanoth cap. XVIII. ita lo-
quitur : Qui offert oblationem extra atri-
um templi Hierosol. evertit præceptum
affirmativum, & transgreditur præce-
ptum Negativum, sicut dicitur : (Deut. 12.
13.) cave tibi ne offeras holocausta tua
in loco omni, quem videris; sed tantum
in loco, quem elegerit Deus in una tribu-
um tuarum &c. Qui data opera obtu-
lerit, reus est præcepti illius, quo dici-
tur : (Levit. 17 4.) qui obtulerit holocaustum &
sacrificium, neque ad fores tabernaculi conven-
tus adduxerit, ille ex populo suo exscindetur.
Dixi itaque illis : en vobis rationes firmas ex
Scriptura & verbis ejus. Eadem res explicata
est in Tract. Sebachim, (cap. I. in limine.)
qui obtulerit holocaustum & sacrificium
extra terram, quæ ejus est pœna? Cumq; illi
verba mea audirent, suffusi pudore perturbati-
que nesciebant, quid esset respondendum. Et
adhuc hodie persistit ibi altare in signum & te-
stimonium, ex quo fides constet oraculo Jesaie
Propheta, super quem pax, quod scriptum ex-
stat * c. XIX. 19. eo die altare Dei erit in media
terra Egypti, & statua juxta terminum ejus
Jehovæ. Illi vero ad institutum nostrum rever-
tamur, scito, R. Schammai doctrinam accepisse
a R. Juda ben Tabbai, & R. Hillelem a Simeone
ben Schetach. Qam in rem e) R. Japheth
ben*

03

a) Maimonidæ verba leguntur, prout hic citantur, loco commemorato p. 129. b. edit. Venetæ
an. 334. ubi plura ab ipso & ab Interpretibus in hanc sententiam disputantur.

* Eodem loco abusus olim est Onias, cum in Ægypto ædem sacram instrueret : vide Constanti-
num l' Empereur ad Bertramum de Rep. Jud. c. 18.

e) Hic R. Jepheth ben Zair distinctus est a R. Jepheth Hilleli itidem Karæo, cujus commenta-

ben Zair ita differit : Hæc est series doctrinæ veræ, quæ est asseclarum Scripturæ, prout præcepta singula rationibus certis ac demonstrationibus confirmata sunt a Domino nostro, & Legato Mose, fil. Amram, super quem sit pax, qui accepit legem ex Sinai, & tradidit eam Sacerdotibus ac Senioribus & discipulo suo Josuæ filio Nun sicut dictum est: (Deut. XXXI. 9.) *Et scripsit Moses verba legis hujus Et dedit eam Sacerdotibus.* Josua vero tradidit Pinchas & Senioribus, qui vixerunt post Josuam & viderunt opera Dei, in Israelitarum gratiam facta. Et Seniores docuerunt eam Judices, quorum præses erat Othniel fil. Kenos, Othniel vero docuit Ehud fil. Gara, Ehud Samgarum fil. Anath, & Samgar fil. Anath Deborah & Baracum, & Barac Gideonem fil. Ioas, & Gideon fil. Joas Abimelechum filium suum, Abimelech autem Tolam fil. Pua, & Tola fil. Pua Iairum Gileaditam, & Jair Gileadita Jephtham, Jephtha Abzanem Bethlehemitam, & hic Boasum, Boas Ajalonem Sebulonitam, & Ajalon Sebulonita Abdon fil. Hillel, & Abdon fil. Hillel Manoachum, Manoach Simsonem filium suum & ejus Curiam. Simson enim fil. Manoach erat Judex in Dan & Pinchas sedebat cum Senioribus ac Judicibus;

ועדיין עד היום הזה עומד שם המזבח לאות ולעד לקיים מאמר תשעיה הנביא ע"ה דכתיב ביום ההוא והיה מזבח ל"ה בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה ל"ה ונשוב למכתגנו ונאמר דע לך שרב שמאי קבל מרבי יהודה בן טבאי ורב הלל קבל משמעון בן שטרי. ואמר רבינו יפת בן צעיר ע"ה וזה לשונו. וזה סדר הדת האמת אשר הוא דת בני מקרא כאשר נתקיימו הראיות האמתיות והמופתים על כר מצוה ומצוה מאדוננו השליח משה בן עמרם ע"ה אשר קבל תורה מסיני ומסרה לכהנים ולזקנים ולתלמידיו יהושע בן נון. שנאמר ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה לכהנים. ויהושע מסרה לפינחס ולזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע אשר ראו מעשי השם לישראל. והזקנים למדוה לשופטים וראש השופטים עתניאל בן קנז. ועתניאל לאהוד בן גרא. ואהוד לשמגר בן ענת. ושמגר בן ענר לדבורה וברק. וברק לגרעון בן יואש. וגרעון בן יואש לאבימלך בנו. ואבימלך לתולע בן פואה. ותורע

rii in totum fere Sacrum Codicem MSS. exstant in Biblioth. Lugdunensi Bat. Vide Catalogum p. 286. & 283. Posteriores hunc R. Aben Esra habuit præceptorem, qui ejus interpretationes interdum affert, v. c. Hof. III 4. ubi vocatur *יפת בן עלי* sicut cap. XI. plenius vocatur R. *Jepheth Hallevi ben Eli Hallevi*, ubi commentarius ejus historicus de sectis laudatur. Adde eundem ad cap. V. 3. 5. Vide etiam Triglandium p. 151. Ipse hic Catalogus Doctorum, per quas doctrinam puriorem ad se deductam ajunt Karæi, is est, quem in superioribus pollicitus est noster. Ex eo locum affert Triglandius p. 95. deinde vero p. 182. sq. fere totum describit.

ותולע בן פואה ליאיר הגלערי
 ויאיר הגלערי ליפתח. ויפתח
 לאבצן מבית לחם ויהויה בועז
 ובעז לאילון הזבולוני. ואילת
 הזבולוני לעבדון בן הלל.
 ועבדון בן הלל למנוח. ומנוח
 לשמשון בנו ולבירת דינו
 החסידים. ושמשון בן מנור
 היה דן ברן. ופנחס היה יושב
 עם הזקנים והשופטים. ופנחס
 ושמשון מסרוה לעלי הכהן והיה
 סוף השופטים. ועלי מסרה
 לשמואל הנביא והוא ראש
 הנביאים והיה שופט. ושמואל
 מסרה לדוד המלך ע"ה ולנתן
 הנביא. והם מסרוה לאחריו
 השילוני וליהויה בן חנני
 ואחיה ויהויה מסרוה לאליהו
 הנביא. ואליהו הנביא מסרה
 לאלישע בן שפט ולמיכיהו בן
 ימלא ולעובדיה הנביא וליונה
 בן עמתי ולאליעזר בן דודוהו.
 ואלישע מסרה ליהוידע הכהן
 ולחבקוק הנביא. והם מסרוה
 לזכריה הנביא הכהן. וזכריה
 להושע בן בארי והושע בן בארי
 לעמוס. ועמוס הנביא מסרה
 לישעיה הנביא. וישעיה הנביא
 מסרה למיכה המורשתי. ומיכה
 המורשתי מסרה ליואל בן
 פתואל. ויואל בן פתואל מסרה
 לנחום האלקושי ונחום מסרה
 לצפניה הנביא. וצפניה הנביא
 מסרה ליורמיה הנביא ויורמיה
 הנביא מסרה לברוך בן נריה
 וליחזקאל הכהן. וברוך מסרה
 לעזריה הכהן הראש הסופר
 המהיר ולבירת דינו. והם חגי
 זכריה

bus; Pinchas itaque ac Simson tradide-
 runt eam Eli Sacerdoti, in quo Iudices
 desinunt. Eli transtulit ad Samuelem
 Prophetam, qui caput Prophetarum &
 Judex fuit: Samuel vero dedit Davidi Re-
 gi, super quo sit pax, & Nathani Prophe-
 tæ: hi autem tradiderunt Achias Silonitæ
 & Jehu fil. Chanania: Achias autem &
 Jehu Eliæ Prophetæ, Elias Propheta Eli-
 sæ fil. Schephet, & Michæ fil. Jimla, &
 Obadiæ Prophetæ, & Javne fil. Amittai,
 & Elieser fil. Dodovahu. Elisa dedit Jeho-
 jada Sacerdoti, & Habacuco Prophetæ:
 illi dederunt Zachariæ Prophetæ & Sa-
 cerdoti, Zacharias Hoseæ fil. Beer, Ho-
 seas fil. Beer Amoso; Amos Propheta
 dedit Iesaiæ Prophetæ, & Iesaias Prophe-
 ta tradidit Michæ Morastithæ, & Michas
 Morastithes dedit Joëli fil. Pethuel, &
 Joël fil. Pethuel tradidit Nahumo Alco-
 sæo, Nahum Zephania Prophetæ; &
 Zephania Prophetæ tradidit Jeremia Pro-
 phetæ, & Jeremias Propheta Barucho fil.
 Neria & Ezechieli Sacerdoti: Baruch tra-
 didit Esræ, Sacerdoti præcipuo, Scribæ
 veloci & Synedrio ejus, quod constitue-
 bant Haggæus, Zacharias, Malachias
 Daniel, Misaël, Afarias & Chanania, &
 duodecim Principes, qui sunt Esra Sacer-
 dos, Mardochai, Serubabel, Jeschua, Se-
 raja, Realja, Bilschan, Mispar, Bigvai,
 Rechum, Baana & multi Sapientes præ-
 ter eos, ut summa centum & viginti effi-
 ciat. Esra ac Synedrium ejus docue-
 runt eam Simeonem Justum, Sacerdo-
 tem magnum, post Esram, super quo sit
 pax; Simeon vero dedit Antigono So-
 chæo, cui erant duo discipuli; quorum
 alter

alter Zadoc, alter Baithos vocatur. Illi abnegarunt veritatem, sustinuitque alter alterum, ac in hæresin delapsi præmia & poenas, resurrectionem mortuorum & fundamentales adeo Legis Mosaicæ articulos sustulerunt. Antigonus Sochæus tradidit Iosepho fil. Joëser, Viro Zeridæo, & Iosepho fil. Jochanan Hierosolymitano. Isti tradiderunt Nittai Arbelitæ ac Jehosua ben Perahjæ. Nittai vero & Jehoschua fil. Perachja tradiderunt eam Jehudæ ben Tabbai, & Simeoni ben Schetach. Illis temporibus voluit Simeon ben Schetach abjicere, quod exaratum est in Scriptura veritatis, nisi Jehuda ben Tabbai in ruptura stetisset, per quem clare exposita est vera doctrina, doctrina scilicet Scripturariorum, confirmata que & restituta integritati suæ, qualis fuerat olim, argumentis luculentis, quæ attulit R. Jehuda ben Tabbai ad confirmandam veritatem. Ille itaq; solertia sua & argumentis eos coercuit, & veritatem dignitati suæ vindicavit. Jehuda autem tradidit Schemajæ & Abtalioni. Abtalion tradidit eam R. Hilleli. R. Hillel tradidit eam studiosis Kabbalæ, qualem acceperat a Simeone ben Schetach. At Semaia tradidit eam R. Schammai. R. Schammai, Senior ille venerabilis & pius, tradidit Affeclis Scripturæ, quos rupes æterna custodiat atque sercet, iis præbens auxilium, perdens vero hostes & adversarios eorum, qui malum iis machinantur. Amen, Amen. R. Schammai tradidit eam R. Cahana Sacerdoti ben Eliu-
eni, qui aquas munditie paravit Vaccæ
rusæ sub domo secunda, filio Abjatha-
ris,

הכזה

nis, filio Jedajæ Sacerdotis, & R. Jochanan fil. Acub Hassaccai Principi ac Syne-
drio ejus, aliisque cum eo Sapientibus.
Rav Cohana Sacerdos tradidit R. Simeï
filio suo, & R. Iochanan fil. Acub Hassac-
cai tradidit R. Schephet Principi filio suo.
Et R. Simeï Sacerdos tradidit R. Jocha-
nan filio suo, & R. Schepheth Princeps
tradidit R. Anan filio suo, & Jochanan
Sacerdos transtulit ad Zadoc filium su-
um, & R. Anan Princeps tradidit R. Na-
than Rezuzita filio suo, & R. Zadoc Sa-
cerdos tradidit R. Ezechiel filio suo, & R.
Nathan Rezuzitha Princeps tradidit R.
Nehemiæ filio suo, & R. Ezechiel Sacer-
dos tradidit R. Achitob filio suo, & R.
Nehemia Princeps dedit R. Ocba filio
suo: & R. Achitob Sacerdos tradidit R.
Jeschua filio suo, & R. Okba Princeps
tradidit R. Aba Mar Principi filio suo: &
R. Jeschua Sacerdos tradidit R. Natha-
nael Sacerdoti filio suo, & R. Nathanael
Sacerdos tradidit R. Heman Sacerdoti fi-
lio suo; & R. Huna Princeps tradidit R.
Nathan filio suo, & R. Heman Sacerdos
tradidit R. Oni Sacerdoti filio suo, & Oni
Sacerdos tradidit R. Zephaniæ filio suo,
& R. Nathan Princeps tradidit R. Cahana
filio suo, & R. Cahana Princeps tradidit
eam Mar Soutra filio suo; & Rab Mar
Soutra Princeps tradidit eam R. Choni fi-
lio suo, & R. Choni Princeps tradidit eam
R. Caphnai filio suo, & R. Zephanjah Sa-
cerdos tradidit R. Schemarja Sacerdoti
filio suo, & R. Caphnai Princeps tradi-
dit eam R. Chaninai filio suo, & R. Cha-
ninai Princeps tradidit eam R. Bosthenai
filio suo: & R. Bosthenai Princeps tradi-

dit eam Rab Chasdai filio suo: & R. Scharmarja Sacerdos tradidit eam R. Souta filio suo: & R. Chasdai Princeps tradidit eam Domino nostro David filio suo. R. Souta Sacerdos & R. David Princeps tradiderunt eam R. Anan Principi, super quem pax sit. Atque ille est, qui doctrinam veritatis iterum puram reddidit populo, postquam abscondita fere erat. Purgavit autem & manifestavit argumentis evidentissimis verisq; ac demonstrationibus validis, exposuitque animam suam morti. Factumque hoc est tempore Abusaar Regis anno f) 4402. ab O. C. (i.e. A. C. 642.) Fuit is princeps captivitatis totius populi Israëliti in Babylonia. Et opposuit se discipulis R. Hillel & vestigia ejus prementibus, sectatique eum sunt multi ex fratribus nostris, quia illis explicavit veritatem, & vestigiis ejus institerunt omnes, quibus timor Dei cordi erat. Hinc ad R. Saul Principem, filium ejus, ab eo delata est (doctrina) R. Saul vero transtulit ad R. Iosiam Principem filium. Ille ad R. Benjamin Haondi. Ille detulit ad Rab Daniel Haccomtzi, & R. Jitzchack Habbotzeri, & Rab David Hammikamatz Profelytum justitiæ. Illi transtulerunt ad Rab Noach, iste ad R. g) Schelomo ben Ierucham, & R. Ioseph fil. Noach, & ad Rab Iacob filium Iitschack h) Karkefeni, & ad Rab Chasur ben Maschi-

הכחן בנו. ועוני הכחן מסרה לרב צפניו בנו. ורב נתן נשיא מסרה לרב כהנא בנו. ורב כהנא הנשיא מסרה למר זוטרא בנו. ורב מר זוטרא הנשיא מסרה לרב חוני בנו. ורב חוני הנשיא מסרה לרב כפנאי בנו. ורב צפניה הכחן מסרה לרב שמריה הכחן בנו. ורב כפנאי הנשיא מסרה לרב חנינאי בנו. ורב חנינאי הנשיא מסרה לרב בסתנאי בנו. ורב בסתנאי הנשיא מסרה לרב חסדאי בנו. ורב שמריה הכחן מסרה לרב זוטא בנו. ורב חסדאי הנשיא מסרה לאדוננו דוד הנשיא בנו. ורב זוטא הכחן ורב דוד הנשיא מסרוה לרב ענן הנשיא ע"ה. והוא אשר בירר דת האמת אל העם שניר אחר העלמו. וביררו וגלתו בראיות ברורות ואמתיות והוראות עצומות והערה למות נפשו. וזה בזמן אבוער המלך בשנת ארבעת אלפים וארבע מאות שנים לבריאת העולם. והיה ראש גליונת כל בית ישראל בבבל. והשיב על תלמידיו רב הלל וההולכים בנתיבותיו וחזרו עמו עם רב מאחינו כי בירר להם האמת ובנתיבותיו ארחו כל מי שהיה בו

f) Computum hic minus recte institutum esse ostendit Trigland. p. 110.

g) Hic carmine eleganti oppugnavit traditiones, quas defenderat Saadia Gaon, quem olim habuerat discipulum. Carmen illud MS. habuit Triglandius, quod apparet ex Catalogo ejus p. 24. nec minus ex differt. de Karæis, in qua illud passim in rem suam convertit, v. c. p. 96. 109. sq. & in primis p. 120. sq. Usus eodem est V. C. Jo. Meyerus in prolegom. ad Seder Olam p. 187.

h) Hunc puto esse illum קרקסנאי quem Abrah. ben David in libro Kabbalæ p. 3. cum Ana-

בו יראת ה' ולרבנו שאול
הנשיא בנו נעתק לו ממנו. ורב
שאל העתיק לרב יאשיהו
הנשיא בנו. והוא לרב בנימין
האונדי והוא העתיק לרב
דניאל הקומצי ולרבי יצחק
הבוצרי ולרב דוד המקאמץ גר
צדק והם העתיקוה לרב נח
והוא העתיק לרב שלמה בן
ירוחם ולרב יוסף בן נח. ולרב
יעקוב בן יצחק הקרקסאני.
ולרב חסור בן משיור ולרב
אברהם בן יצחק הבוצרי.
ובזמניהם היה רב סעדיה גאון
ז"ל הפיתומי והוא היה
תלמידו של רב שלמון בן ירוחם.
ורב יוסף השיגו ונמצאו
יחד שניהם בזמן אחד והקשה
עליו יוסף והכריח לו בטענותיו
כאשר מזכיר בספרו בספר
המאור וחבר בשנת ארבעת
אלפים שש מאות וצ"ל ליצירה.
והם העתיקוה לרב דוד בן בעז
בן יהושפט בן יאשיהו הנשיא
ולרב אבועלי ולרב עמרם ולרב
סעדיה בגי בן אברהם הבוצרי.
ולרב יעקוב בן רב יוסף בן רב
אברהם הבוצרי ולרב יוסף
הרואה

schlach & ad Rab Abraham ben Jitz-
chack Habbotzri. Eorum ætate fuit R.
Saadias Gaon p. m. Happitomi ; hic fuit
discipulus R. Schalmon ben Ierucham i)
Atque R. Ioseph istius (Saadiæ) tempora
attigit, ita ut æquales fuerint, & R. Ioseph,
illi se opponens, argumentis suis negoti-
um facessiverit, sicut commemorat in
libro suo Maor quem composuit Anno
4690. post O. C. (i. e. A. C. 930.) Hi
translulerunt ad Rab David fil. Boaz, fil.
Iehoschaphath, filium Iosia Principis,
& ad Rab Abouali & ad Rab Amram
& ad Rab Saadia Bagi ben Abraham
Habbotzri, & ad Rab Iacob ben R. Ioseph
ben R. Abraham Habbotzri, & ad k) R.
Ioseph Videntem ben R. Iacob Hakkar-
kezeni: ille est, qui composuit *magnum*
librum præceptorum, ubi descendit etiam
ad singularia & subtilia quæque pul-
cherrimo modo. Hic transtulit porro
ad Salomonem Principem & R. Aaron
Aboual Pirga, & R. Abraham Hursulani
Babylonium & ad Ioseph Babylonium &
ad R. Zidka fil. Schomron Babylon, & ad
R. Chananja ben Iacob Babylonium, &
ad Rab Ioseph Abraham ben Alan Baby-
lonium, & ad Rab Esra fil. Baboa & ad
Rab

P 2

לא נעשה כן לענן ולא לקרקסנאי ראשי המינין שר"י.
ne conjungit, dicens. Quamvis enim ex scriptione Abrah. Levitæ dicendus potius videatur *Karkasnai*, qui secun-
dum nostrum vocandus est *Karkefeni*, hanc tamen posteriorem Lectionem præferendam
putem, præcipue cum paulo post eadem ratione scribatur, sicut iterum c. XI. ubi quidam
alterius *Karkefeni* liber refertur.

- i) Vixit itaque initio Sæculi X. ad quod Saadium referendum esse apparet ex Zemach David ad
an. 4687. Juchasin p. 121. & Schalschelet. p. 38. Vide de eo præter Bartoloccium, Io. Mo-
rinum p. 431. Exercit. Biblic. & Hottingerum Histor. Eccles. N. T. Sæc. X. p. 135. Cete-
rum hujus Iosephi, & libri ejus deinde commemorati, non video alibi factam mentionem.
k) De hoc notavimus quædam in superioribus.

Rab Jacob fil. Abraham fil. Gallati. Illi transtulerunt ad l) Rab Ieschua ben Rab Eli, qui exposuit totam legem, Prophetas & ἀγιόγραφα, fecitque librum *Recti* super omnibus præceptis & ad Rab m) Jepheth Hallevi, p. m. qui explicuit legem, & fecit librum præceptorum. Illi transtulerunt ad R. n) Levi, fil. R. Japheth Hallevi & ad Rab Israel & ad Rab (hic lacuna unius vocis est in MS.) Habbozri. Ille totam legem explicuit, transtulitque doctrinam ad Rab Eli & ad Rab Bozani Babylonium, & ad R. Isaac ben Eli ben Rab Jitzchack & ad Rab Issachar ben Minzouri. Illi transtulerunt ad R. Chas-

הרוואה בן רב יעקוב הקרקסאני. והוא: חכר ספר מצות גדול על כל הפרטים והקדוקים יפה למאד. והעתיקה לרבינו שלמה הנשיא ולרב אהרן אבוארלה פרגא ולרב אברהם הורואלעי הבבלי ולרב יוסף הבבלי ולרב צדקה בן שומרון הבבלי ולרב חנניאל בן יעקוב הבבלי ולרב יוסף אברהם בן עלאן הבבלי. ולרב עזרא בן כבוארלה ולרב יעקוב אברהם בן גלתי. והם העתיקה לרב ישוע בן רב עלי והוא באר כל התורה והנביאים וכתובים ועשה ספר הישר על כל

l) Vide Jo. Seldenum lib. I. de Uxore Hebr. c. III. p. 9. ubi exponit, eum in nonnullis capitibus quæ ad leges de incestu pertinent, a Josepho Vidente, Præceptore suo abiisse, ac paucissimos nactum sectatores nempe R. Aharon in lib. עץ חיים & Eliam Byzantinum, confer c. V. p. 19. sq. Cum itaque aliqua inter suos fama floruerit, neque alius, hoc nomine insignitus, in hac serie commemoretur, non puto R. *Jeschua* ben *Jehuda* qui alias laudatur, a nostro *Jeschua* ben *Eli* distinguendum esse, præcipue si reputemus, Patrem ejus forte nomen *Jehuda* *Eli* habuisse. Commentarius illius in Genesim MS. sub tit. בראשית vel ראשית רבא diffusus, isque Philosophicus in Catal. Biblioth. Lugd. Bat. MS. memoratur ibique vocatur R. *Jeschua* ben *Jehuda*; sicut sub eodem nomine ibidem p. 286. n. 45. MS. recensetur ejusdem commentatio de gradibus conjugii prohibitis cum refutat. Jacobi fil. Simeonis, de quo libro confer *Schabtai* in Labiis Dormientium p. 73. n. 39. Eundem hunc esse puto, ejus ספר עשרת הדברים i. e. librum decem præceptorum ab Aarone ben Elijahu in libro suo rituali sæpe citari observat Cl. Schupartus p. 92. Exercitt. de Karæis. Neque illud hic omittendum, quod illi a nostro tribuatur ס' ישר sicut etiam R. Elias ben Mosche in præf. ad librum suum rituales professus est, teste Seldeno p. 21. de Uxore Hebr. se hunc Ieschuæ librum secuturum imprimis esse. Video hujus tituli librum eumque rituales commemorari tanquam CPoli editum in Catal. Bibl. Lugdun. p. 260. n. 20. sed qui ibi tribuitur R. *Elia* F. *Moses* F. Sapi-entis *Eliæ*.

m) Vid. supra p. 109.

n) Hunc doctissimum Karæorum vocat V. C. Jo. Meyerus in diatriba de Festis Hæbræorum p. 136. ubi locum integrum ex quodam ejus libro affert. Liber præceptorum, quem noster tribuit R. *Jepheth Hallevi*, exstat MS. in Biblioth. Lugdun. B. quod patet ex Catalogo p. 286. n. 44. ubi ille R. *Said* ben *Jepheth* & R. *Levi* ben *Jepheth* tanquam qui operas hic junxerint, tribuitur.

כל המצות" ולרב יפת הלוי ז"ל
והוא פירש התורה ועשה ספר
מצות" והם העתיקוה לרבינו לוי
בן רבינו יפת הלוי ולרב ישראל
בן דניאל ולרב הבוצרי
והוא באר כל התורה" ולרב
עלי ולרב בוצאני הבבלי ולרב
יצחק בן עלי בן רב יצחק ולרב
ישר בן מנצורי" והם העתיקוה
לרבינו חסדאי בן חזקיה בן
שלמה הנשיא. ולרב אבועלי
סרגא בן אסר" והם לרבינו
אהרון ההייתי ולרבינו יפת בן
צעיר" והם העתיקוה לרב דוד
בן בוצץ הרמיט ולרבינו בועז
בן שלמה הנשיא בן דוד בן
רב חסדאי הנשיא ע"ה" עד הנה
עזרנו ה" ומצאנו העתקה אמתית
והיא שלשלת העתקת דת
האמתית כאשר תעתק איש
מאיש עד זמן משה רבנו ע"ה.
והוא משען אמתי שננקר עיני
האומרים שדת בני מקרא
חדשה" לזאת הוכרחתי לבאר
האמרת מתוך ספרי החכמים
כתיבת ידם. ונכתבו קרוב
לשלוש מאות שנים כאשר
מצאתי אותם במצרים ליד ראש
הדור החכם השלם נשיא
אלהים רבינו שמואל הנשיא
יצ"ו בן כה"ר שלמה הנשיא
נמצא סך הכל חמש וחמשים
דורות מרבנו בועז נ"ע עד משה
רבינו ע"ה. ואלו הן רבינו בועז
העתיק מרבינו יפת בן צעיר
ורבינו יפת העתיק מרב חסדאי
הנשיא. ורב חסדאי הנשיא
העתיק מרב לוי בן יפת הלוי.
לרב

dai ben Hiskia ben Schelomo Principis,
& ad Rab Abuali Sarga ben Afer. Illi ad
Rabbinum nostrum Aharon Hahitati, &
R. Iaphet fil. Zair. Illi transtulerunt
eam ad R. David ben Bozaz Haddamith,
& ad Doctorem nostrum Boas fil. Sche-
lomo Principis fil. David, fil. Rab Chas-
dai Principis, super quem pax. Huc us-
que adjuvit nos Deus, ut veram transla-
tionem inveniremus, quæ catena est, se-
cundum quam deducta est doctrina veri-
tatis, prout unus ad alium transtulit inde-
usq; a tempore Mosis Magistri nostri, su-
per quem pax. Estq; hoc præfidiū certissi-
mū, ut eruamus oculos dicentibus, quod
doctrina Scripturariorum sit nova. Ideo
coactus fui ex ponere veritatem ex libris
Sapientum nostrorum, quos illi manibus
suis scripserunt. Scripti autē illi erant ante
annos fere trecentos, cum eos invenirem
in Ægypto ope Viri, sua ætate eximii, Sa-
pientis perfecti, Principis Dei, Rabbenū
Samuel Principis (custodiat eum rupes
ejus & Redemptor ejus) fil. R. Schelomo
Principis. Summa omnium illorum effi-
cit LV. generationes inde a R. Boaz (cujus
requies sit paradysus) usque ad Mosen Do-
ctorem nostrum, super quem sit pax. Sunt
vero isti: R. Boaz accepit a R. Iapheth
fil. Zair, & R. Iapheth accepit a R. Chasdai
Principe, hic autem a R. Levi ben Ie-
peth Hallevi & Rab Levi a patre suo R.
Iapheth Hallevi, & R. Iapheth Hallevi a R.
Schelomo Principe, & R. Schelomo Prin-
ceps a R. Iosepho Vidente, & R. Ioseph
Videns accepit a R. Schelomo ben Ieru-
chan; hic R. Schelomo ben Ierucham a
R. Noacho Habbotzri; & R. Noach Hab-
botzri

botzri accepit a R. Daniel Haccomtzi, & R. Daniel Haccomzi a R. Benjamin H-
 ondi, & R. Benjamin accepit a R. Iosia
 Principe, & R. Iosias Princeps a R. Saul
 Principe, & R. Saul Princeps a R. Anan
 Principe, fil. David Principis & R. Anan
 princeps accepit a R. David Principe &
 R. Suta Sacerdote, & R. Suta Sacerdos
 accepit a R. Schemarja patre suo; & R.
 Schemarja Sacerdos accepit a R. Zephan-
 ja Sacerdote, & R. Zephania Sacerdos a
 R. Oni patre suo, & R. Oni Sacerdos ac-
 cepit a R. Heman patre suo, & R. Heman
 a R. Nathanael Patre suo, & R. Nathana-
 el Sacerdos accepit a R. Ieschua Patre suo,
 & R. Ieschua Sacerdos a R. Achitob Pa-
 tre suo, & R. Achitobh Sacerdos a R.
 Jechezkiel Patre suo, & R. Iechez-
 kiel Sacerdos a R. Zadock Patre suo, &
 R. Zadoc Sacerdos a R. Iochanan Patre
 suo, & R. Iochana Sacerdos a R. Schimi
 Patre suo, & R. Schimi Sacerdos
 a R. Cahanan Patre suo & a R. Iochanan
 ben Acub. Hassaccai Principe. Illi autem
 acceperunt a R. Schammai pio, & R.
 Schammai a R. Schemaja, & R. Schemaja
 a R. Iehuda ben Tabbai, & R. Iehuda a
 R. Nittai Arbelita, & R. Nittai Arbelita
 accepit a R. Ioseph ben Ioefser pio Sacer-
 dote. Mortuo hoc Iosepho ben Ioefser
 ajunt o) defuisse racemos, quia non me-
 minerint, eum inde a pueritia sua usque
 ad diem emortualem peccasse. R. Ioseph
 accepit a R. Antigono Sochæo, & R. An-
 tigonus a R. Simeone Iusto Sacerdote,
 super

ורב לוי העתיק מאביו רבינו
 יפת הלוי. ורבינו יפת הלוי
 העתיק מרב שלמה הנשיא.
 ורב שלמה הנשיא העתיק מרב
 יוסף הרואה. ורב יוסף הרואה
 העתיק מרב שלמון בן ירוחם.
 ורב שלמון בן ירוחם העתיק
 מרב נח הבצרי. ורב נח הבצרי
 העתיק מרב דניאל הקומצי. ורב
 דניאל הקומצי העתיק מרב
 בנימין האונרי. ורב בנימין
 העתיק מרב יאשיהו הנשיא.
 ורב יאשיהו הנשיא העתיק מרב
 שאול הנשיא ורב שאול הנשיא
 העתיק מרב ענן הנשיא בן דוד
 הנשיא ורב ענן הנשיא העתיק
 מרב דוד הנשיא ומרב זוטא
 הכהן. ורב זוטא הכהן העתיק
 מרב שמריה אביו ורב שמריה
 הכהן העתיק מרב צפניה הכהן
 ורב צפניה הכהן העתיק מרב
 עוני אביו. ורב עוני הכהן
 העתיק מרב הימן אביו. ורב
 הימן העתיק מרב נתנאל אביו.
 ורב נתנאל הכהן העתיק מרב
 ישוע אביו. ורב ישוע הכהן
 העתיק מרב אחיטוף אביו. ורב
 אחיטוף הכהן העתיק מרב
 יחזקאל אביו. ורב יחזקאל הכהן
 העתיק מרב צדוק אביו. ורב
 צדוק הכהן העתיק מרב יוחנן
 אביו. ורב יוחנן הכהן העתיק
 מרב שמעי אביו. ורב שמעי
 הכהן העתיק מרב כהנא אביו
 ומרב

o) Dictum hoc legitur in *Sotâ* cap. 9. fol. 47. I. & *Temura* fol. 15. 2. quo ipso ex mente Inter-
 pretum id tibi voluerunt Talmudici, quod non fuerit amplius Vir solidioris doctrinæ,
 aut virtutibus perfectus, sive talis **שהכל בו** h. e. in quo omnia inveniantur. Confer
 de eo Interpretes Hebræos ad *Pirke Avoth* I. 4. & lege *Chagigâ* II. 2. & *Edijoth* VIII. 4.

ומרב יוחנן בן אקוב הזכאי
הנשיא. והם העתיקו מרב
שמאי החסיד. ורב שמאי
העתיק מרב שמעיה. ורב שמעיה
העתיק מרב יהודה בן טבאי.
ורב יהודה העתיק מרב נתאי
הארבלי. ורב נתאי הארבלי
העתיק מרב יוסף בן יעזר
החסיד שבכהונה. ואמרו משמת
יוסף בן יעזר בטלו האשכולות
כילא ידעו לו עון מנעוריו עדיום
מותו. ורב יוסף העתיק מרב
אנטיגנוס איש סכרה. ורב
אנטיגנוס העתיק מרב שמעון
הצדיק הכהן ע"ה. ורב שמעון
העתיק מעזרא הכהן הסופר.
ועזרא הכהן העתיק מברוך בן
נריה. וברוך בן נריה העתיק
מירמיה הנביא. וירמיה העתיק
מצפניה הנביא. וצפניה הנביא
העתיקה מנחום האלקושי. ונחום
האלקושי העתיקה מיואל בן
פתואל. ויואל בן פתואל
העתיקה ממיכאל המורשתי.
ומיכאל המורשתי העתיקה
מישעיה הנביא ע"ה. ומשעיה
הנביא העתיקה מעמוס הנביא.
ועמוס הנביא העתיקה מהושע
בן בארי. והושע בן בארי
העתיקה מזכריה הנביא הכהן.
וזכריה הנביא הכהן מיהוידע
הכהן. ויהוידע הכהן העתיק
מאלישע הנביא. ואלישע הנביא
העתיקה מאליהו הנביא. ואליהו
הנביא העתיק מאחיה השילוני.
ואחיה השילוני העתיקה מרוד
המלך ע"ה. ורוד ע"ה משמואל
הנביא. ושמואל הנביא העתיק
מעלי

super quem pax, & R. Schimeon ab Esra
Sacerdote Scriba, & Esra Sacerdos a Ba-
rucho fil. Nerjæ, & Baruch fil. Nerjæ ac-
cepit a Ieremia Propheta, & Ieremias a
Zephania a Propheta, & Zephania Pro-
pheta a Nachum Alkoschi, & Nachum
Alkoschi a Ioele ben Pethuel, & Ioel ben
Pethuel a Micha Moraschtite, & Micha
Morastithes a Iesaia Propheta, super
quem pax, & Iesaias Propheta accepit ab
Amoso Propheta, & Amos Propheta ab
Hosea ben Beerî, & Hoseas ben Beerî a
Zacharia Propheta Sacerdote, & Zacha-
rias Propheta Sacerdos a Iehojada Sacer-
dote, & Iehojada Sacerdos ab Elisa Pro-
pheta, & Elisa Propheta accepit eam ab
Elia Propheta: & Elias Propheta accepit
ab Achia Silonita & Achias Silonita a Da-
vide Rege, super quem pax, & David,
super quem pax, a Samuele Propheta, &
Samuel Propheta ab Eli Sacerdote, & Eli
Sacerdos a Pinchaso Sacerdote, & Pin-
chafus Sacerdos a Iosua fil. Nun, & Iosua
fil. Nun accepit a Mose Magistro nostro,
super quem pax. Et Moses Magister no-
ster accepit ex monte Sinai, ex ore omni-
potentis Domini, Dei exercituum, ex
cœlo ipso. Hucusque ille. (Postea auctor
fuse differit de Sadducæis & Baithosæis,
quod negent seculum futurum, sintque
adeo hæretici, Epicuræi, & plerosque ar-
ticulos fundamentales Legis Mosaicæ
evertant. Idem interpretatur notionem
vocis פרס (præmium) qua usus est Do-
ctor eorum Antigonus, quando dixit,
propter mercedem expectatam non esse
Deo serviendum.) Post hæc iterum hoc
modo loquitur Auctor Mose Besbitzi: Pro-

pterea

pterea miror Cabbale studiosos, quod appellent nos nomine Sadoci & Baithos, neque tamen pudore suffundantur, ex quo ipso Zelus eorum cognoscitur. Non autem decet Zelotem agere, quia is præ Zelo fallit alios, ut desiderio prave indolis satis faciat. Hinc ait sapiens quidam, super quem sit pax, ubi est p) fortis ille, qui pravam suam indolem vincat? Quomodo itaque ora virorum istorum continere se poterunt, qui nos hereticos appellant? Summa rei hæc est: illi aut dicunt nos esse apostatas & hereticos, aut similes nos illis esse volunt. Et mihi sane, si accuratam comparationem instituere velimus, luculente perspectum & cognitum iri videtur, quinam sint illis similes, aut qui nam sint apostata. Equidem, nisi atramento & charta parcerem, retererem nuditatem eorum; sed perpetuum potius dilectis meis amorem probabo, neque permittam, ut animi affectus in illos vehementius incitetur. Ceterum R. Jehuda Levi prodidit veritatem præ ceteris sui similibus,

מעלי הכהן. ועלי הכהן העתיקה מן פנחס הכהן. ופנחס הכהן מיהושע בן נון. ויהושע בן נון העתיקה ממשה רבינו ע"ה. ומשה רבינו ע"ה קבלה מהר סיני מפי הגבורה מאת ה' צבאות מן השמים. (ער כאן) (ואחר אלו הדברים האריך המחבר ע"ה לדבר בעד הצדוקים והביתוסים שהם מחכישים העולם הבא ושהם מינים ואפיקורסים וכופרים ברוב עקרי תורת מר"ע"ה. והאריך לפרש מובנו של מלת פרס שאמר אנטיגנוס רבם שלא על מנת קבל פרס) (ואחר כן עוד אמר הר"ר משה בשיצי המחבר וזה לשונו.) לזאת אתמה מבעלי הקבלה אשר מכנים אותנו בשם צדוק וביתוס ואינם מתביישים מעצמם ומזה גורעה קנאתם. ולזה נאות לקנאי שמקנאתו ישקר למלאת חפץ יצרו. ואמר החכם ע"ה איזהו הגבור הכובש את יצרו. כי איך יכילו פיהם של האנשים האלה ומכנים שאנו כופרים. סוף דבר או הם מוברים שאנו כופרים או מתדמים לנו נהם. ויראה לי שאם נבוא בהקש הערך יתבררו ויתנכרו מי הם הדומים להם או מי הם הכופרים. ולולי שאני חס על הנייר והדיו הייתי מגלה ערותם. גם אשמור את אהבת אחובי ולא אעזוב להתגבר יצרי עליו. ורבי יהודה הלוי גלה האמת מכל בני גילו. וזה גם כן מפי שהקשה לו המלך כוזר הרבה בענין הקראים כאשר תראה מתחלת מאמר שלישי ואילך. וזה לשונו. (וכבר השרישו הקראים עם אנשים שהיו דוחים תורה

כל זמן שהצדוקים חיים הם p) Idem est, quod tradit in Bereschit Rabba Parascha נלחמים עם יצרן h. e. quamdiu iusti vivunt, pugnant cum cupiditate sua. Plura, quæ a Judæis de prava & connata hominis indole recte monentur, cum industria collegit Cl. Edzardus in eruditis notis ad Berachoth cap. I. p. 167. sqq. Adde Laur. Odhelium in Synagoga Bifronte p. 158. sq. Christoph. Helvicum in Elenchis Judaic. p. 116. ed. a Cl. Crenio curatæ, Theodor. Hackspanium de Ufu libb. Rabbin. p. 467. sq. & Julium Bartoloccium in Bibliotheca Rabbin Tomo II. p. 43. sq.

ditib, ibiq, acie instructa, Græcorum copia Judæis superiores factæ eos captivos ducebant. Surgens vero Matathias precatus est Deum, qui, auditis precibus, adjutor illis fuit, ut per Matathiam, Sacerdotem magnum, Israeli salus magna obtingeret. Ab eo itaque tempore & ulterius Judæi jugum Græcorum collo excusserunt. Hinc Matathias in pace & tranquillitate defuncto Simeon filius in Sacerdotio successit, huic vero mortuo t) Iochanan filius ejus. Hic est Ianneus Rex, qui cum magnis Regibus præliatus est, eosque devicit. Cumque is in viis Dei ad exemplum Patrum suorum justorum pergeret, erat enim Vir integer ac rectus & Deum timens, & recedens a malo, totam sibi terram subiciebat, Divini Numinis beneficio. Cumque Deus quietem ab omnibus hostibus suis parasset, regnumque ipsi esset confirmatum, ut securus Hierosolymis ageret, convocavit Sapientes omnes, valdeque honoratos convivio excepit. Postquam igitur Rex ex vino letitiam animo conciperet, Sapientes ita allocutus est: Nostis vos, me esse discipulum vestrum, & dictis vestris audientem esse. Quod si itaque videritis, me a via recta declinare, reprehendite & reducite me in viam rectam: vos enim reprehendere me, me autem parere vobis, decet. Et responderunt illi Sapientes omnes, & dixerunt: absit a te, ut hoc facias: nos enim testamur hodie, te esse virum justum, & in via recta ambulare. Tu es Rex fidelis & æquus, tu Sacerdos magnus idemque pius es, tu servus es Dei, tibi que gloria & laus debetur. Valde igitur Rex Hyrcanus his eorum verbis gavisus est & dixit: servabo ego præcepta Dei &

præ-

וּשְׁבוּ אוֹתָם וַיַּעֲמֹד מִתְּתִיָּה וַיִּתְּפֹלֵל אֱלֹהִים ה' אֱלֹהֵינוּ וַיַּעֲזֹר לָהֶם כִּי שָׁמַע תְּפִלָּתוֹ וַתְּהִי תְּשׁוּעָה גְּדוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל ע"י מִתְּתִיָּה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וּמִהַיּוֹם וְהַלְאָה פָּרְקוּ הַיְּהוּדִים עוֹל הַיּוֹנִים מֵעַל צוּאֲרֵיהֶם. וַיָּגַע וַיָּמָת מִתְּתִיָּה בְּשָׁלוֹה וְהַשְׁקֵט וַיִּכְהֵן שִׁמְעוֹן בֶּן־תַּחְתִּיּוֹ. וַיָּמָת שִׁמְעוֹן וַיִּכְהֵן תַּחְתִּיּוֹ יוֹחָנָן בֶּן־יִהוֹאֵזָבֵב וַיִּהְיֶה הַמֶּלֶךְ וַיִּלָּחֶם עִם הַמַּלְכִּים הַגְּדוֹלִים וַיִּכְבָּשֶׁם. וַיְהִי כִּי הָלַךְ בְּדַרְכֵי ה' כְּאֲבוֹתָיו הַצְּדִיקִים כִּי הוּא אִישׁ תָּם וַיִּשָּׂא וַיִּירָא אֱלֹהִים וְסָר מֵרַע וַיִּכְבּוֹשׂ אֶת כָּל הָאָרֶץ תַּחְתִּיּוֹ כִּד ה' הַטּוֹבָה עֲלָיו. וַיְהִי כְּאֲשֶׁר הֵנִיחַ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת הַמֶּלֶךְ מְכַל אוֹיְבָיו וְהַמַּלְכוּת בְּיָדוֹ נְכוֹנָה וַיֵּשֶׁב לְבַטָּח בִּירוּשָׁלַיִם. וַיִּקְרָא אֶת כָּל הַחֲכָמִים וַיִּכְבְּדֵם וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֵּה. וַיְהִי כְּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בֵּינָם וַיֹּאמֶר לַחֲכָמִים אַתֶּם יֹדְעִים כִּי אֲנִי תִלְמִידְכֶם וְסָר לְמַשְׁמַעְתְּכֶם וְעַתָּה אִם תִּרְאוּ אוֹתִי כִּי אֶסּוֹר מִדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה הַזֶּה וְהִשְׁכַּחְתִּי מִן הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁרָה כִּי כֵךְ נָא הָאֵל לַעֲשׂוֹת לָכֶם לְהוֹכִיחַ וְלִי נָא לִקְבֹּל. וַיַּעֲנוּ כָל הַחֲכָמִים אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ חֲלִילָה לָךְ מַעֲשׂוֹת כְּדַבֵּר הַזֶּה כִּי עַדִּיִם אֲנַחְנוּ הַיּוֹם הַזֶּה סִי צָדִיק אַתָּה וּבְדֶרֶךְ יִשְׁרָאֵל אַתָּה הוֹלֵךְ וּמֶלֶךְ נֶאֱמַן וַיִּשָּׂא אַתָּה וְכֹהֵן גָּדוֹל וְחָסִיד וְעַבֵּד ה' אַתָּה וְלָךְ

t) Hic Iochanan sive Joannes alter fuit Simeonis filius, isque natus minor, qui ut plurimum Hyrcanus appellatur: vide Flav. Josephum Antiquitt. XIII. 14. & 15. item Pseudo-Gorionidem lib. IV. c. 2. p. 251. Ceterum de ipsa re, quam Pseudo-Gorionides lib. IV. c. 6. p. 271. sq. exponit, diximus supra.

ולך נאה הכבוד וההוד" וישמח
הורקנוס המלך על דבריהם מאד
ויאמר אני אשמור את משמרת
ה" כל הימים ומשמרתכם. ויען
אחר מן החכמים ושמעו אלעזר
והוא איש שולח מרנים רע
ובליעל אשר בין אחים יפריא
ויאמר יחי המלך הורקנוס
לעולם. אם אהבת להיורט
צדיק כאשר דברת ולקבל
תוכחות אמת כאשר השמעת
לך רר מכסא הכהונה ורב לך
כתר המלכות. ויאמר איליו ינאי
המלך הגדול למה. ויאמר אליו
אלעזר מפני אמך שהלכה בשבי
מהר המודעית בימי אנטיוכוס
מלך גוי מוקדון והיא חשודה
שנתחללה. לכן המלך לא
נאה לך הלך בתוך קדש
הקדשים. וישתקו כל החכמים
העומדים שם ולא ענו רבר.
וירא המלך כי לא ענו ויקצוף
בם ותבער בו חמתו על אשר
לא הוכיחו את אלעזר. ויצו
המלך ויהרגו את החכמים ואת
אלעזר שרפו נאש" ויהי בהרגם
את החכמים ותבריח המלכה את
אחיה שמעון בן שטח
לאלכסנדריאה ויהי שם. וינצל
ירעיה הכהן מהחכמים והוא אח
מפורש מתלמוד וממנו במסכת

*præcepta vestra per totam vitam. Et respondit
unus ex Sapientibus, cui nomen Eleasar, vir ri-
xæ studiosus, malus & nequam, qui inter fra-
tres ferociebat (Hos. 13. 15.) dixitque; Vi-
vat Rex Hyrcanus in perpetuum: si velis esse ju-
stus, ut dixisti, & recipere animadversiones le-
gitimas, sicut significasti, descende de throno
Sacerdotii, & sufficiat tibi corona regni. Re-
spondit ei Iannæus Rex: affer rei hujus causam.
Regeffit illi Eleasar: ob matrem tuam, quæ ab-
ducta est in captivitatem ex monte Modith, tem-
pore Antiochi, Regis Macedonum, atque
suspecta erat de contaminatione. Propterea non
decet te, Rex, ire in Sanctum Sanctorum. Con-
siliuerunt tunc Sapientes omnes, ibi stantes, nec
responderunt quidquam. Cumque videret Rex,
nihil eos respondere, succensuit illis, iraque com-
motus, quod non reprehenderint Eleasarem,
jussu suo effecit, ut occiderent Sapientes: Elea-
sarem vero combusserunt igni. Cum vero illi
occiderent Sapientes, Regina fratrem suum, Si-
meonem ben Schetach Alexandriam fugere jus-
sit, qui etiam ibi consedit. Ereptus quoque il-
lis est Jedaja Sacerdos Regis frater a Sapientibus,
ac cum eo Jebudaben Tabbai. En explicabi-
tur tibi res ex Talmude, & quidem Tra-
ctatu Kidduschin. Ajunt ibi u) Jochananem
Sacerdotem per 80. annos defunctum esse Sacer-
dotio*

המלך וגם יהודה בן טבאי נצל עמו. הרי לך מפורש מתלמוד וממנו במסכת קדושין.

2.2

u) Vide, quæ notavimus hanc in rem supra p. 35. unde etiam intelliges, pro 80. annis substi-
tuendos esse annos 40. qui non solum eo loco, sed etiam a ceteris Judæorum Chronogra-
phis v. c. R. Dav. Ganz Hyrcani Sacerdotio tribuntur 3646. De Sadducæismo Jo-
chananis v. Kidduschin c. 3. Foma c. 3. & Berachoth cap. 4. Ceterum hunc Joannem Hyr-
canum Melchior Leydeckerus in Tomo II. de Republ. Hebræorum p. 606. putat esse il-
lum lochananem, qui in Sota c. X. §. 10. abrogasse dicitur confessionem decimarum &
alia instituta. Adde Wagenfeilium in not. ad Sota, qui Iohannem hunc de Patre Mata-
thiæ potius interpretandum contendit.

dotio magno, tandem vero ad Sadduceos defecisse. Falsum vero est, quod proferunt. Vicissim, quando dicunt, Iannæum Regem discessisse ab eo, qui antea fuerat, non fatentur, se ipsos factos esse alios, quam fuerint. Iidem multum gloriantur de fide sua, fundamentis lubricis & vanis superstructa, quando dicunt: Traditio Moſis est ex Sinai; neque ullum ex Legge scripta præsidium afferunt, ut propterea pleraque eorum verba dubia sint. Dicere etiam solent x) *h. e. Thisbites (Elias) explicabit difficultates & omnia, quæ disputantur.* Mirum autem videri potest, quomodo, cum Kabbala eorum ab uno Viro sit profecta, dicta tamen illorum sibi invicem repugnent, & alterum alteri oppositum sit, ipsique inter se dissentiant, altero hoc altero aliud statuente. Atque sic perpetua inter eos pugna fuit, aliis eorum in dextram, aliis in sinistram concedentibus: neque unquam illis inter se convenit, antequam veniret Rab y) *Alpbes: imo etiam tunc dissensio continuata est, usque ad R. Mosén Maimonidem, quamvis vel hoc tempore varietas sententiarum circa præcepta inter eos observetur. Sic, si quæſiveris ex illis quidpiam, statim respondent*

קדושיין. ואמרו שמונים שנה שמש בכהונה גדולה יוחנן הכהן ולסוף געשרה צדוקי: וזה שקר שהיה בם. אמנם אדרבה האומרים כי ינאי המלך שנה ממה שהיה בו. ולא הודו כי שבו עצמם ממה שהיו. ומתפארים באמונתם הבנויה על יסודי הבל באמרם הלכה למשה מסיני מבלתי הביאם סמך מהכתוב כלל. ולכן רוב דבריהם בספק. ואומרים תיק"ו ר"ל ת"ש ב"י ו" פרוש ק"ו שיות ו" הויות. והתימה מהן כי אין יתכן היות קבלה בידם מפי איש אחר ודבריהם מתנגדים וסותרים זה לזה ויש להם הפרשים זה אומר בכה וזה אומר בכה. וכן לעולם היתה חלוקה ביניהם קצתם נוטים על ימין ושאריתם על שמאל. ולפי הסכימו כולם יחד עד שבא רב אלפס. וכן היתה מחלוקת ביניהם עד שבא הר"ר משה מימוני ז"ל ואפילו עד היום הזה יש הפרש מחלוקת בענין המצות

- x) Buxtorf. in Abbreviaturis hœe scriptionis compendium ita interpretatur: תשבי יתרץ *h. e. Tischbi solvet objectiones & quæſiones:* quæ dicendi ratio in Talmude frequentissima est. Nec minus notum est, Judæos ab Elia ante Messiam, & quidem tribus omnino diebus, qui in Pesikta Rabbeta fol. 62. col. I. definiuntur, venturo difficultiorum quæſtionum solutionem expectare. Vide Observatt. Halenses Selectas Tom. VI. 23. & Celeb. Jo. Alb. Fabricium in Codice Pseudepigr. N. T. p. 1077. sq.
- y) Est ille R. Isaac ben R. Jacob Alphei qui per compendium dici solet הר"ף A. M. 4863. A. C. 1103. æt. 90. defunctus. Hujus exstant in integrum Talmud commentarii Venetiis primum 1521. & 1522. fol. cum notis editi, ac Sabionetæ 1554. fol. aliis animadversionibus auctiores recusi ex quibus inprimis auctoris nostri verbis fides fit, quod ejus opera non omnes controversiæ sublatae sint. Insigne hujus comm. elogium exstat in Maimonidæ præf. ad Seder Seraim p. 26. ed. Surenhusianæ, ubi omnium, qui ipso priores fuerint, errores patefecisse, & vix in decem sententiis hallucinatus fuisse dicitur.

המצות" וכן כשתשאל מהם
איזה דבר מיד עונים ואומרים
הלכה למשה מסיני. ולזה רמז
הנביא באמרו תרה עמל והולך
און: ומי יתן והיה נהרג שמעון
בן שטח כשאר החכמים והיינו
כלנו לעם אחרי. כי כבר נשאר
זולתו רבים מורי התורה
כיוחנן המלך הכהן הגדול
הצדיק ואחיו רב ידעיה הכהן
כאשר קבלו מאבותיהם שהיה
שלשלת הכהונה. וכתוב כי
שפתו כהן ישמרו דעת ותורה
יבקשו מפיו. והביריהם רב
יהודה בן טבאי ותלמידיהם
אחריהם. יוסף ואלכסנדר הכהן
הגדול המלך בן יוחנן הכהן
ואביתר בן ידעיה הכהן ושמעי
גר צדק ואחריהם תלמידיהם
ארסותבולוס המלך בן אלכסנדר
המלך הכהן הגדול בן
יוסף ואליעזר הכהן שעשה
מי פרה בבית שני בן אביתר
הכהן ושמאי החסיד.
ומתלמידיהם אחריהם אלכסנדר
יוסף ארסותבולוס המלך הכהן
ורב כהנא הכהן ורב יוחנן
הנשיא בן עקוב הזכאי וכמה
תלמידים אחריהם לאלפים
ולרבבות. וכן דור אחר דור
כלם כהנים ונשיאים וכלם דעת
אחרת כאיש אחד ולא היתה
חלוקה ביניהם בעקר המצוה
כלל מה שאין כן בעלי הקבלה. ומן הראוי היה שיהיה יותר חלוקה ביניהם

*spondent ac dicunt: traditio est Moſis ex Si-
nai. Huc alludit Prophetā (Ps. VII. 15.)
concepit laborem, & parturiet vanitatem.
Ultinam Schimeon ben Schetach cum ceteris Sa-
pientibus fuiſſet occiſus, nos omnes unus populus
futuri cramus, Superſtites enim vel ſic fuiſſent
multi Legis doctores, v. c. Jochanan Rex & Sa-
cerdos magnus idemque juſtus, & frater ejus
Rab Jedaja Sacerdos, prout a majoribus ſuis
per ſucceſſionem Sacerdotium acceperunt. Scri-
ptum enim eſt: labia Sacerdotis cuſtodiant
ſcientiam, & legem ex ore ejus requi-
rent. (Malach. II. 7.) Supererant etiam collegæ
eorum Rab Jehuda ben Tabbai & discipuli eo-
rum poſt eos, Joſeph & Alexander Sacerdos
magnus & Rex fil. Jochanan Sacerdotis: Abja-
thar fil. Jedajæ Sacerd. & Schimi proſelytus ju-
ſtitix, & poſtea eorum discipuli, Ariſtobulus Rex
fil. Alexandri Regis & Sacerdotis magni (hic
lacuna in MS. erat unius vocis) fil. Joſeph &
Eljoeni Sacerdos, qui paravit aquas vaccæ ruſæ
ſub Templo II. fil. Abjathar Sacerdotis & Scham-
mai pius, atque ex discipulis eorum poſt illos,
Alexander 2) Joſeph Ariſtobulus Rex & Sa-
cerdos, & Rab Cabana Sacerdos & R. Jochanan
Princeps fil. Acub Haſſaccai & plures eorum disci-
puli, quorum ſunt millia & myriades. Et ſic de
generatione ad generationem omnes fuerunt Sa-
cerdotes & Principes, omnes idem, ac ſi unus
eſſent, ſentientes, ita ut nulla inter eos eſſet de
præcepto ullo fundamentali controverſia, quod de*

Cab-

כלל מה שאין כן בעלי הקבלה. ומן הראוי היה שיהיה יותר חלוקה ביניהם

Q3

2) Ad hoc nomen in margine MS. monitum erat, fieri ejus mentionem a R. Afaria in Meor Enajim Parte III. c. 32. in Chronologia Philonis Alexandrini, quam Afarias ibi ex Græco hebr. versam exhibet, Eandem ex Afaria Latinam leges In Vorſlii notis ad Zemach David p. 309. ſqq.

Cabbala affectis dici non potest. Cum tamen convenientius fuisset, ut inter nos, qui id, quod in Scriptura veritatis consignatum est, unice sequimur, vigerent dissensiones, siquidem Lex ex Israele sublatam fuisset; sicut Kabbala studiosos non decebat a se invicem dissentire, si traditio eorum ex ore ejusdem Viri fuisset profecta. Propterea mirum tibi non videtur, animos eorum dissentire: necesse enim erat, ut illis eveniret Oraculum Prophetæ scriptum 2. Chron. XV. 3. Multique erunt dies Israëli sine veritate, sine Sacerdote doctore & sine lege. Hinc Zelo abrepti appellant nos Sadduceos. Nihil ego dicā, donec Deus ipse Zelet pro Zelo (gloria) nostro.*

(Mardocheus ait: hucusque ex libro *Matte Elohim* Sapientis eximii R. Mose Beschitzi adduxi res varias ad quaestionem Tuam, Domine, pertinentes. Hinc autem pergit auctor ille (Mose Beschitzi) ad exponendos diversos Legem interpretandi modos, & pollicetur, se alibi de eadem controversia dicturum esse. *Antequam, inquit, hanc rem exponere aggrediar, ostendam tibi, quot modis Lex explicetur.* Ex quibus verbis manifestum mihi est, eum de hoc argumento in posterum acturum fuisse. Sed exemplar ego perfectum non habeo, neque præter illud in regno Poloniae aliud invenitur, in magno autem Lithuaniae Ducatu integrum aliquod exstare audivi. Sed ille quidem locus est a nobis plusquam viginti & centum miliaribus sejunctus est, neque hoc tempore iter eo suscipere mihi licet ob causam, capite VII.

alla-

שנמצא בו יותר ממאה ועשרים פרסאות ואי אפשר לי בזמנים הללו

אנו החולכים על הרשום בכתב אמרת היות שנשכח תורה משראלי. אמנם בעלי הקבלה לא נאות להם שתהיה חלוקה ביניהם עם היות קבלתם איש מפי איש אחר. ולכך אל תתמה מזה שחלק לבם. כי בהכרח הורה להיות כמאמר הנביא בכתוב וימים רבים לישראל ללא אלהי אמרת וללא כהן מורה וללא תורה. ולכן מקנאתם קוראים לנו צדוקים אך לי לדבר עד שיקנא ה' קנאתנו.

(אמר מרדכי עד הנה העתקתי מספר מטה אלהים להחכם הכולל רבי משה בשיצי ענינים שכ"ס לשאלתך הארון הנעלה ומכאן ואילך נכנס המחבר לדבר אודות המדות שהתורה נדרשת בהם אבל התורה שעוד ידבר בזה המחלוקת ואמר זה לשונו. וקודם שאכנס בזה הדרוש עתה אבאר לך מכמה אופנים התורה נדרשת אשר מזה נראה לי שעוד עתיד הו' ללכת לדבר בזה הענין. אבל הנוסח אינו שלם אצלי. ולפי נמצא שני בגליל פ"ו ולוניהא אלא שמעתי שיש נוסח שלם בגליל דוכסי' הגדולה של ליט"ו והרוחק בינינו ובין המקום שנמצא בו יותר

ללכת

* Hinc etiam liber *Cosri* p. 205. sq. frequentissimas dissensiones, ex Cabbala non recepta ortas, Karæis objicit.

ללכת שם מפני הסברה
הנזכרה בפרק שביעי.
ועם יעביר הש"ת רעה
הזמן אולי אזכה להעתיקו
בתשלומי לאדוני למצוא
חן בעיניו. ועכשיו
להשלמת הפרק אדברה
וירוח לו ויעבור מעלי מה)
אמר העבד הצעיר מרדכי
המאסף ארץ כל המאמרים
האלה למצוא חן בעיני האדון
השואל. הנה חלק ה" לאדוני
נחלת שפחה חכמה ותבונה.
בהם יוכל אדוני להכריע בין
האמת הגמור ובין מקבילי. ועיני
אדוני הרואות את יחס הנשיאים
אשר כתבתי לאדוני בפרק
הששי ואת היחס של העתקה
דת הקראות אשר כתבתיו
לאדוני בפרק התשיעי הזה. אך
הם עם היותם מרוחקים
במקומות מציאותם ורוחק זמן
כתיבתם. ועם המצאם אחד
בקצה האחד מהארץ והאחר
בקצה השני מהארץ. מכל מקום
הם אינם סותרים אחד לחבירו
אפילו בשום מקום ובשום ענין
אלא אדרבה הם מתייחסים
וראויים ויוצאים להוראה אחת
ומשתוים. בלי המצא בין שתי
ההעתקות שום שתירה כמלוא
נימאי. אשר זה ודאי יורה על
אמתת הענין וקושט הדבר. וכמו
שהם מסכימים בין עצמם כך הם
בחשבונות

allatam. Quod si vero Deus benedictus
hanc temporum infelicitatem tollat, po-
tero fortasse rem istam plene tibi ex libro
illo exponere, ut tuam mihi gratiam
conciliem. Nunc autem ut caput hoc ad
finem perducatur, *Loquar, ut laxius mihi
sit (Iob. 32. 20.)* & transeat a me, quod)

Dicit servus minimus Mardochai, qui o-
mnes has dissertationes collegit, favorem
Domini interrogantis aucupaturus. Ec-
ce largitus est Deus Domino *pulchram he-
reditatem* (Ps. XIII. 7.) sapientiam & in-
telligentiam, quarum ope distinguere
potes verum ab eo quod ipsi oppositum
est. a) Vidisti oculis tuis, Domine, Suc-
cessionem Principum, quam capite VI.
delineavi, & seriem propagationis do-
ctrinae Karaiticae, quam proposui cap. hoc
IX. vidisti, inquam, quod illae, quamvis
& locis, in quibus inventae sunt, & tem-
pore, quo scriptae sunt, a se invicem lon-
gissime sejungantur, cum altera in altera
terrae parte, altera in opposita illi inventa
sit; nihilominus tamen sibi in vicem nul-
lo modo vel in loco ullo vel in re ulla re-
pugnent, sed potius ad se invicem proxi-
me accedant, sibi que constent, & ad ean-
dem rem ostendendam sibi prorsus similes
tendant, nec inter utramque illam dedu-
ctionem ulla repugnantia inveniatur, ut
dicendum sit, hoc ipsum de veritate ac
certitudine rei testari. Sicut itaque illae
inter se conspirant, tam ratione computi,
quam

a) Pertinent haec eo, ut designationi Successionis Doctorum Karaiticorum fidem conciliet no-
ster apud Lectorem, neque operam lusisse videtur: saltem aequae idoneae sunt rationes, cur
fidem illi habeamus, quam quas afferre solent Rabbanitae pro sua Cabbala propogatione
confirmanda. Confer, quae commentatur Triglandius p. 185.

quam ratione designationis nominum Sacerdotum & Principum; ita etiam cum ratione temporum, a Rabbanitis structa, & cum nominibus Principum ac Sacerdotum, ab illis commemoratis, consentiunt, id quod capite VI. demonstravimus, quod agit de successione generationum, & Principum & Præsidentum Academicorum, quorum illi meminerunt. Sic si inspicimus temporum rationes, quibus meminerunt R. Saadia Gaon sui, de quo b) R. Gedalias Aben Jechija in libro *Schalscheleth hakkabbala* tradit, quod obierit ann 4702., deprehendemus, eodem modo majores nostros meminisse R. Saadia ejusdem, quod fuerit discipulus *Schalmonis ben Ierucham*, Sapientis nostratis, & vixerit eadem ætate, qua Josephus Sapiens ex nostratibus, qui etiam animadversiones quasdam contra meditationes R. Saadia exaravit, edito contra eum libro *Hammaor*. Hunc vero Sapientes nostri anno 4690. ab O. C. exaratum esse tradunt, sicut observavimus superius ipso hoc capite IX. Proinde consentiunt illi inter se, & maxime respondent sententiis Majorum nostrorum, quia computus Rabbanitarum & majorum nostrorum de R. Saadia in idem tempus cadit. Ad eundem modum c) *Jedidja Alexandrinus* annos creationis mundi & numerum Sacerdotum magnorum computat, prout ex eo tradit R. *Afarias de Rubis* in

בחשבונות תאריכיהם ובציור שמות הכהנים והנשיאים מסכימים אפילו עם תאריכי הרבנים ועם הזכירם שמורת הנשיאים והכהנים כמו שאמתנו זה בפרק הששי שביחס הדורות והנשיאים וראשי ושיבות שהזכירו הם גמצאים שמות של נשיאים וראשי ושיבות של קדמונינו" וכמוכן כשנעיין במספר תאריכיהם שזכרו את רבי סעדיה גאון שלהם שכתב בערו רבי גדליה אבן יחייא בספר שלשלת הקבלה שרבי סעדיה גאון נפטר בשנת ר"אלפים תש"ב ליצירה. כך קדמונינו הזכירו לרבי סעדיה הזה שהיה תלמידו של שלמון בן ירוחם חכם שלנו והיה בחור אחר עם יוסף חכם שלנו ורב יוסף חכם שלנו השיג השגות על כונותיו של רבי סעדיה וחבר ספר המאור כנגד רבי סעדיה וכתבו קדמונינו שהספר המאור הזה חובר בשנת ארבעת אלפים שש מאות וצ"ל ליצירה כמו שכתבו לעיל בפרק התשיעי הזה. לפני זה הם מסכימים ומשתוים למאד עם דעות קדמונינו כי חשבון הרבנים וחשבון קדמונינו בער ר' סעדיה עולים לזמן א"י וכמוכן מה שהזכיר ידידיה האלקסנדרני אשר

b) Leguntur hæc in *Schalscheleth* p. 38. ed. Venetæ ubi ita: **נ' שנה שנת דתש"ב** h. e. & illustravit oculos Israël & obiit anno ætatis quinquagesimo, A. M. 4702. adde R. Dav. Ganz ad an. 4687. & *Fuchs* p. 161.

c) Est ille Philo Alexandrinus, quem Hebræi, ac nominatim R. Afarias, ad nomen Græcum alludentes **ידידיה** h. e. dilectum appellant; vide quæ paulo ante notavimus p. 125.

quibus qui ambulat, pace nunquam fruetur.
largiatur, qui pacem facit in excelsis.

in libro laudato, ut observavimus in animadversione ad paginam superiorem, quod nomina Sapientum & Principum antiquiorum, quorum meminit R. *Mosche Beschitzi*, in verbis Philonis inveniantur, qui ante excidium Templi II. vixit. Hæc omnia testantur de veritate doctrinæ, per varias generationes ad nos translatae, quodque nullam interpolationem passa, nec refutationi obnoxia sit, ac proinde secta nostra, stante adhuc Templo II. singularis & a ceteris fuerit distincta. Hæc itaque, quæ hucdum exposita sunt, intelligenti ad hanc rem satis accommodata videbuntur. Quod vero ad illos, qui abominationi Deo sunt, & animo perversi (Prov. XI. 20.) & sententiam suam non argumentorum vi, quam verbis meris, ad res probe adstructas & intellectui obvias oppugnandas, defendunt, attinet, illis nihil cum Sapientibus & cordatis Viris commercii est, cum Sapientes non deceat, cum hujusmodi hominibus sermones conferre. Nequam illi homines omnes instar carduorum projici, nec manu apprehendi debent. Deus pedes piorum suorum a semitis eorum avertat, quas illi sibi perverterunt (*Jes.* LIX. 8.) in

quibus qui ambulat, pace nunquam fruetur. Tibi vero, Domine, pacem
largiatur, qui pacem facit in excelsis.

TRIBUS NAPHTHALI

יְלֵה שְׁלוּחָהּ הַנּוֹתֵן אֹמֵר
שֹׁפֵר. יַעֲמֹד וְיֵשֵׁב בְּעַד
מִנְחָם אֲשֶׁר נָתַן אֹמֵר

א
שפר

Cerva emissā, proferens verba elegantia, (*Gen. XLIX. 21.*) consistit & respondet de *Menachemo*,
R qui

qui protulit verba elegantia, respondens aliquid ex se quærentibus. Loquitur is ita: postquam ordine exposuimus responsiones ad quatuor capita quæstionis primæ, quæ multis dubiis obnoxia erat, & demonstrationes validas postulabat, pergimus nunc ad expediendas pro virili quæstiones posteriores, quæ non sunt in certas partes distinctæ, nec nisi una responsione ad quæstionem unam indigent. Dicimus itaq; in responsionem ad quæstionem secundam, quod scriptio- nem R. *Menachem* Karaitæ non vidimus, nec in regionibus nostris de ea quicquam fando accepimus. Neque quidquam nobis de eo a doctoribus nostris relatum est: in scriptis quoque Sapientum nostrorum nec in bonam nec in malam partem eam allegatam vidimus, quæ quidem in regionibus nostris inveniuntur. Vidi tamen in libro *Hammubchar*, quem scripsit R. *Aaron* Sanctus Dei, Medicus, fil. *Joseph* in commentario ad Parascham Gen. XXV. 19. commemorari breviter R. *Menachem* his omnino verbis: *qui innituntur* *טו* *ה* *in voce צירה* *quid tandem dicent d)* *de 20. vocibus, quæ in fine scribuntur cum ה* *sed non leguntur, quarum signa sunt* *Jes. VII. 21.* &c.

שפר בהשיבו לשואליו דברי יעמוד ויואמר כך. אחרי שסדרנו התשובות לארבעת חלקי השאלה הראשונה רבת הספקות והצריכה לראיות עצומות. נבוא להשיב כפי היכולת והשגת הד גם לאלו השאלות האחרונות הבלתי נחלקות בערכן והבלתי בצרכות רק לתשובה אחת לשאלה אחת. ונאמר לתשובת השאלה השנית כי את חבורו של רבי מנחם הקראי לא ראינו ולא שמענו בגלילנו זה. וגם לא סופר לנו ממלמדינו בערו. וגם בספרי חכמינו לא ראינו זכרנו לטובה ולא לרעה בשום ספר מהספרים הנמצאים בגלילנו. זולתי ראיתי בספר המבחר לרבינו אהרן קדוש ה' הרופא בן יוסף בפירוש פרשת תולדות יצחק שזכר לרבי מנחם בקצור מופלג וזה לשונו: והסומכים על ה' א צידה מה יאמרו על כ' מלין דכתיבין ה' א בסוף התיבה ולא קרינן. וסימנן ואראה בשלל. ואביאה אתכם אלי. באה שמשתי קוה המרה יעשה

d) Ex hoc loco manifestum est, Karæos observationes Masorethicas cum Rabbanitis communes habere, qui & ipsi viginti loca numerant, in quibus *טו ה* in fine scriptum non legatur. Vide Masoram magnam finalem apud Buxtorfium p. 22. col. 3. Circa loca ipsa diversitatem nullam inveneris, nisi quod circa locum secundum, qui hic citatur, existimem librarium lapsum esse, qui pro loco, quem Masora finalis exhibet, Jos. XXIV. 8. *ואביאה אתכם אל ארץ האמרי* ubi etiam Codices nostri *טו ה* *יתיר* sive superfluum esse monent, affert alium huc non pertinentem, qui exstat Exodi XIX. 4. Ibi enim in *אבא* est *טו ה* *חסר י*, *טו ה* vero non occurrit. In ceteris locis hic laudatis, qui sunt *Jes. XV. 9. 1. Regg. VII. 23. & Ruth. I. 8.* cum Masora noster prorsus conspirat. Confer, quæ in extremo capite noster de hac convenientia differit.

יעשה ה". והשאר כאשר הם
ועוד יש להפליא מדברי מנחם
שהביא שירה וגילה והן ההי"ן
למנוקב. כי שיר ושירה כמו צדק
וצדקה. ורוב שמות כן. (עד כאן
דברי בעל המבחר) וכנראה לי
שזהו רבי מנחם שזכרה מעלהך
אדוני. אבל לא נמצא זכרו
יותר. ולא יכולתי להבין מאמר
שאלתך אדוני שכתבת (ששלח
ר' מנחם הקראי לעקילס הגר
אצל ר' סעדיה הרבן) שאיני יודע
אם עקילס היה אצל ר' סעדיה.
או אם ר' מנחם היה אצלו. ואם
זה ר' סעדיה הוא הגאון שלהם
שהוא תלמיד של שלמון בן
ירוחם חכם שלנו שזכרנו
בפרק ט"ז נראה שזה דבר קשה.
כי אנקלוס ועקילס לדעת כותבי
זכרונות של רבנים אע"פ שהם
אנשי נפרדים מכל מקום
כמעט לא היו או ודאי היו ברור
אחר. כמו שמובן מתוך דברי
שלשלת ומאור עינים. ושהם
היו בזמן בית שני עדיין. אבל
סעדיה גאון זמן רב היה אחר
החרבן כמו שמוכח מתוך פרקים
שעברו. אמנם אודות אנקלוס
ועקילס אם הם איש אחד או אם
הם נפרדים אין לנו ידיעה בכך.
כי

&c. &c. *aliaque suis locis invenienda. Amplius mirari subit verba Menachemi, qui voces adduxit, cum tamen illa duo ad genus femininum designandū adhibeantur. שיר enim שירה dicitur eodem modo, quo צדק ש צדקה, plurimae ejus modi voces alia.* Hucusque scriptor libri *Hammubchar*. Et videtur sane mihi hic R. *Menachem* idem esse, cujus ipse, Domine, meministi: sed ejus quidem mentio amplior non invenitur. Neque intelligere potui illa quaestionis verba, quibus ais, R. e) *Menachem Karæum* ad *Aquilam* profelytum, qui fuerit apud R. Saadiam, misisse, quia nescio, an *Aquilas* fuerit apud R. Saadiam, aut num R. *Menachem* fuerit apud ipsum. Quod si etiam ille R. Saadias Gaon iste *Rabbanitarum* est, qui fuit discipulus *Schalmon ben Ierucham Sapiensis* nostratis, quorum meminimus cap. IX. videtur hæc res difficilior. Onkelos enim & *Aquilas* secundum sententiam illorum, qui ex *Rabbanitis* commentarios historicos scripserunt, quamvis illi quidem Viri omnino diversi fuerint, tamen vel non admodum sejuncti tempore a se invicem fuerunt, vel certe eadem ætate vixerunt: sicut ex verbis libri *Schal-schelet*, & *Meor Enajim* apparet. Idem etiam sub Templo II. adhuc vixerunt. Saadias Gaon autem longe tempore post ex-

R 2

cidi-

e) De illa *Menachemi* ad *Aquilam* epistola vide ipsum *Triglandium* p. 187. ubi eam se MS. habere, & quondam vel ad *Onkelosum*, vel ad *Aquilam*, illum *Chald.*, hunc *Græcæ* interpretationis auctorem exaratam putasse profitetur; quamvis deinde recentioris illum ætatis esse ex allegatione *Talmudis* agnoverit. Ceterum non dubito, *Menachemum* hunc eundem esse, cujus, & R. *Jacobi ben Simeon*, itidem *Karæi*, de *Karæorum* ritibus commentationem in *Catalogo Biblioth. Triglandii* recenseri vidi, sicut & inter MSS. *Warnerianæ* in *Catalogo Biblioth. Lugdun.* p. 284. num. 21. liber *Menachemi*, nescio quis, laudatur.

cidium ejus floruit, sicut capitibus antecedentibus evicimus. Ceterum, num Onkelos & Aquilas iidem sint, an diversi, nobis quidem non constat: quia ex majoribus nostris nullus invenitur, qui rerum gestarum historiam literis traderit, aut, si quis exstitit, propter eam, quam capite VII. attuli, causam, libri illi perierunt, neque hac ætate inveniuntur. Ex sententiis quidem Scriptorum Historicorum apud Rabbanitas apparet, illos inter se invicem dissentire. Judicio tamen recentiorum Historicorum, qui sunt R. Gedalias scriptor *Schalscheletb* p. 27. & R. David Ganz Scriptor *Zemach*, pro distinctis habendi sunt. Sic etiam Sapiens f) R. *Asarias de Rubeis*, qui varios Scriptores Historicos castigavit & rationes temporum, quibus usi sunt, examinavit, ac simillam ex furfure opinionum ipsorum ventilando selegit; ille in hanc quoque sententiam rationes attulit in libro suo, qui dicitur *Meor Enajim* parte III. quæ inscribitur *Imre Bina* cap. XLV. p. 145. Ex argumentis

כי מקדמונינו לא נמצא שיהיה מי כותב זכרונות דברי הימים ואפילו אם היה מסכה אשר זכרתי בפרק השביעי נפסדו הספרים ולא נמצאו בזמנינו. אבל מתוך דעת כותבי זכרונות שכל רבנים נראה שחלוקה ביניהם. אבל לדעת היותר אחרונים שהם ר' גדליה בעל השלשלת דף כ"ז ע"ב ור' דוד בעל הצמח. נראה שהם מופרדים. וכמוכן החכם ר' עזריה האדומי המשיג והתופש אחרי הרבה כותבי זכרונות ומדקדק אחר חשבונותיהם והמברר סלת מתוך פסלות מדיעותיהם. הוא הפליג להביא ראיות בספרו המתואר מאור עינים בחלק שלישי ממנו המתואר אמרי בינה בפרק מ"ה ממנו בע"א מדף קמ"ה. ופסק מתוך הראיות שהרבה להביא שם וגזר אומר וזה לשונו. והנה סכל הנאמר עד הנראה כללים

f) Ille primus ex Judæis hanc causam de Onkeloso ab Aquila distinguendo confecit capite ab auctore nostro laudato, quem deinde secutus est R. Dav. Ganz in *Zemach David* ad A. M. 3840. quanquam autem utrumque Elias Levita in præfat. ad librum *Masoreth hamasoreth* pro diversis scriptoribus habuerit. R. Asariæ dissertationem ex parte exhibet Jos. Voisinus in notis ad Raym. Martini Pugionem Fidei p. 144. Ex Christianis idem ostenderunt permulti, nominatimque Christoph. Helvicus de Paraphrasibus Chaldaicis p. 7. sq. Schickardus in *Bechinath Happeruschim* p. 24. B. Aug. Pfeifferus in *Critica Sacra* p. 241. Jul. Bartoloccius in *Bibl. Rabb.* Tomo I. B. Vinc. Placcius in *Theatro Anonymorum & Pseudon.* p. 468. sqq. & diligentissimus Jo. Mollerus in *Homonymoscopia* p. 241. sq. qua de re alias. Quod vero inter Judæos plerique aliter olim senserint, inde factum putem, quod, qui in dialecto *Babylonica* אונקלוס audit, idem in *Hierosolymitana* עקלוס vocetur, ceu R. Asarias in limine capitis laudati variis utriusque Talmudis locis, inter se collatis, evincit. Ceterum in eo noster errat omnino, quod utrumque, Onkelosum scilicet & Aquilam, eodem fere tempore, & stante adhuc templo II. vixisse opinatur, cum id de Onkeloso quidem ad mitti possit, de Aquila vero omnino negandum sit, quem sub Adriano vixisse constat.

כללים אלה יעלו בדינו. כי
אנקלוס לחוד ועקילס לחוד.
ושהוא עקילס הו"ל עקוילה.
ושעקילס לא תרגם בארמי רק
ביונו כמו שזכרנו. (עד כאן
דבריו) והפליג שם לדבר כי
המיחסים תרגום אנקלוס
לעקילס ועקילס לאנקלוס הם
טועים. או אפשר שהמעתיקים
טועים בהעתקתם) ועוד אמר
שם זה לשונו) אולם פן תטעה
לאקוילה זו לאותו הנמצא
בפעולות שלוחיהם פרק י"ח
ובאגרתם לרומיים פרק י"ו.
אשכילך ידוד קורא כי נהפוך
הוא אליו. עם היות שמותן שוין
ושניהם מן האי פונטו. כי הוא
היה יהודי שהמיר כפי המובן
משני המקומות הנזכרים. וזה גוי
שנתגייר. הו"ל הו"ל בימי
הקסרים קלאבדיו" או ונדרוג"י
קודם החרבן. וזה אחריו בימי
אדריאנוס. ומכל מקום תרגום
התורה בארמי לא עקילס אמרו
אלא אנקלוס. (עד כאן) מה
שיש לסמוך על דברי זה האיש
אע"פ שאינו מבעלי דתנו" אבל
כמו שגם לעיל אמרתי שבספרי
חכמינו הנמצאים בגלילנו זו לא
נזכר שמם אם הם אחד או
נפרדים. זולתו שהמפרשים
זוכרים את אנקלוס המתרגם
בלשון ארמי. ונכן לא אוכל
לחרוץ על דעת חכמינו. אבל
כפי מה שראיתי בספרי הרבנים
ובחבוריהם הנזכרים דעתי נוטה
אחרי חרצת ר"עאריה שכתבתי
לעיל.

mentis autem, quæ copiose affert, rem
conficit, atque his utitur verbis: *Ecce ex
omnibus illis, quæ dicta sunt, hæc momenta de-
ducuntur, Onkelosum & Akilam distinctos esse,
Akilam vero illum esse Aquilam: & Aquilam
non Chaldaice sed Græce, ut diximus, transtu-
lisse Legem.* Hucusque verba ejus. Ibi-
dem pronunciat, eos, qui Targum On-
kelos Aquilæ, & Aquilæ versionem On-
keloso tribuant, errare: vel forte etiam
librarios peccasse in describendis codi-
cibus. Ibidem hæc verba habet: *Ne for-
te Aquilam hunc cum illo, qui laudatur in Actis
Apostolorum c. XVIII. 2. & in epistola ad Ro-
manos, c. XVI. 3. confundas, monebo te, Amice
Lector, quod ille ab hoc diversus sit: quamvis no-
mina eorum sint eadem, & uterq; ex insula Pon-
to ortus.* Alter enim erat Judæus, qui muta-
vit religionem patriam, ut apparet ex duobus illis
locis allegatis; alter vero erat gentilis, idem-
que proselytus, alter erat tempore Cesarum
Claudii & Neronis, ante excidium; alter vero
post illum tempore Adriani. Denique Targum
Legis non utique Aquile sed Onkeloso adscri-
bunt. Hucusque ille. Hujus Viri verbis
inniti licet, quamvis ex doctrinæ nostræ
sociis non sit. Enimvero, sicut jam supra
monui, in libris Sapientum nostrorum,
qui dantur in his regionibus, non memo-
ratur nomen eorum, ut sciamus, iidem-
ne sint, an diversi: nisi quod Interpretes
meminerunt Onkelosi, qui legem Chal-
daice interpretatus sit. Itaque rem ex
sententia Sapientum nostrorum decidere
non possum. Quantum autem ex libris
Rabbanitarum & commentationibus eo-
rum laudatis perspicio, animus in senten-
tiam R. Asariæ, quam superius exposui,

propendet. Ita absolvimus caput hoc, quod est loco responsionis ad quæst. II.

לעיל. ובכאן נשלם הפרק שהוא לתשובת שאלה שנית

CAP. XI. TRIBUS GAD

פרק י"א מטה גד

IN cujus portione portio legislatoris recondita est, (Deut. XXXIII. 21.) venit, & recensabit arcana abscondita (Deut. XXXIII. 19.) de Scriptoribus librorum nostrorum, qui in regionibus nostris inveniuntur. Stat itaque & sic ait: Veniamus nunc ad expediendam quæstionem III. Qua quidem occasione & propter similitudinem argumenti de aliis etiam in gratiam Domini mei differtur: de quibus in quatuor illis quæstionibus nihil monetur. Recensebo scilicet varios libros in regionibus nostris obvios, & docebo, a quo illi auctore sint profecti, de quo argumento præcipiant, quove tempore Scriptor vixerit. Ad omnia hæc momenta hoc capite respondebimus, ne præter necessitatem commentatio producat. Dicimus itaque: Liber antiquissimus ex Sapientum Karæorum libris, qui quidem in his regionibus habentur, est liber metricus, qui vocatur *botrus cypri* (ex Cant. I. 14.) g) compositus anno 4909. O. C. (i. e. A. C. 1149.) qui est annus 1571. a vastato templo primo & 1080. ab everso Templo II. mense *Tisri*,
cujus

אשר בחלקו חלקת מחוקק ספון יבוא ויספר לאבי הארון השואר ספוני שמוני מחוקקי ספרינו הנמצאים בגלילנו יעמד ויאמר כך: ועתה נבוא להשיב על השאלה השלישית. ואגב גררנו וסמיכות ענין ילוח עמו להשיב אמרים גם לרצון אדוני שלא הכללתו בתוך הארבע שאלות. והוא שאודיע איזה ספרים נמצאים בגלילנו ומאיזה מחבר יצאו ובאיזה ענין הם מדברים ובאיזה זמן היה חי המחבר. תשובת כל אלו הדברים נכליל בזה הפרק לבל יארך הדבור ללא צורך: ונאמר. הספר הקדמון שבספרי חכמי הקראים מהנמצאים בגלילות האלו הוא ספר הפלס נקרא אשכנז הכפר מחובר בשנת ארבעת אלפים ת"תק"ט ליצירה. שהשנה ההיא שנת אלף וחמש מאות ושבעים ואחרת לחרבן בית ראשון. ולחרבן בית שני אלף ושמונים בחדש תשרי ביום כ"ד ממנו הותחל חבור הספר

g) Celebriores hæ sunt Judæorum Epochæ, secundum quas res gestas computare consueverunt. Habent tamen & alias, quas nullibi plenius vidi commemoratas, quam quidem in præfat. ad Uri fil. Simeonis Calendarium Judaicum, ex qua Hottingerus optimo consilio repetiit in Cippis suis Hebraicis p. 80.

הספר בעיר סטמבול הנקראת
קוסטנדינה רבתי שהוא מקום
ארץ יון ועכשיו ביד ישמעאל-
שם המחבר רבינו יהודה הדסי
האב"ל שהיה מאביל ציון
משארית הנאנחים והנאנקים
בער התעבורת הנעשור
בירושלים. והוא בן הר"ר
אליהו הדסי והוא היה חכם
גדול בתורה ובכל החכמות
המחקריות ובקי בלשון יון וערבי.
ואלה למד מאד מאד כנראה
מדבריו בתוך ספרו הגדול שכל
מלא יראת ה' ושבח ותהלת
היוצר ברוך הוא. וחבר ספרו
זה מראשו ועד סופו על סדר
האלפ"א בית"א ותש"ק צפ"עס.
ר"ל כשסיים אותיות אל"פ
בית"א אחת עד אות תי"ו עוד
שב מת"ו עד אל"ף ויש
אלפ"א בית"א שארוכה דף א'
ולפעמים ב' או ג' ויותר דפים
יהיו

cujus die 24. liber ille componi cœptus est
in urbe h) *Stambol*, quæ vocatur Con-
stantinopolis magna, Græcorum olim,
jam vero Ismaelitarum imperio subjecta.
Nomen Scriptoris est R. *Jebuda Haddasi*
Habel, unus ex Iugentibus Sionem, & ex
reliquiis i) *gementium ac suspirantium ob abo-*
minationes, quæ factæ sunt Hierosolymis
(Ezech. IX. 4.) Est is filius *Elie Haddasi*,
egregieq; versatus fuit in lege & in omni-
bus scientiis naturalibus, ac linguæ Græ-
cæ & Arabicæ peritissimus, & perquam pi-
us, sicut apparet ex libro ejus magno, qui
totus scatet timore Dei, & celebratione
ac laude conditoris Benedicti. k) Hunc
librum suum inde a capite ad calcem or-
dine alphabetico, nunc ab initio, nunc
a fine, mutatis vicibus, incipiens, dispo-
suit, ita ut quoties literam alphabeti ad fi-
nem perduxit semel, usq; ad titeram *Tau*,
toties facto initio a *Tau* mutato ordine ad
Aleph revertatur. Alphabetum itaque
unum

h) CPolin *Stambol* ideo appellatam esse putat Steph. Morinus in Exercitatt. de Lingua primæ-
va p. 443. quod, cum Turcæ, petentes a Græcis Constantinopolin versus euntibus, quo
irent? audissent, *εἰς τὴν πόλιν* confundentesque propositionem generalem cum no-
mine generali metropolim designante, existimarint, eos respondere *Stambol*. Scilicet
pervulgatum est, CPolin æque ac Romam olim *urbem* sive *πόλιν* eminentiori notione
appellatam esse, quod apparet ex præstantissimi Ezech. Spanhemii notis ad Juliani Orat.
I. p. 75. sicut ab ipso Juliano vocatur *ἡ πρὶ βοσπόρου πόλις*. Sed propius, credo, ap-
pellatio *Stambol* ex nomine CPolis, in compendium redacta, repetetur. Quod vero
hic a nostro vocatur CPolis magna, id Græci quoque olim per *μεγαλόπολιν* &
μεγάλην πόλιν expresserunt, ut ostendit Spanhemius l. c. sicut ab Eusebio lib. III. de
Vita Constantini M. c. 55, vocatur *καλλιπόλις*. Lege ibi Valesii notas p. 234.

i) Hæc appellatio ut nomini האב"ל h. e. *Iugentis* apprime convenit, ita alias se probavit
Karæis, quod ostendit locuse Triglandio p. 11. dissert. de Karæis ex MS. Karaitico, al-
latus.

k) Ex hac libri delineatione accurata apparet, Scriptoribus Karæis nec ingenium nec artem de-
fuisse: nec sane memini, inter Rabbanitas ullum exstare scriptum, tam expressa curæ ac
laboris vestigia secum ferens.

בספרים ומה שראה בעיניו
אבל כל יסוד הספר הוא לערוך
מלחמה עם הרבנים. שכל
מצוה ומצוה בראש פירש
אותה על דעת חכמינו. ואחר
הפליא עצה להזכיר שגעות
הרבנים ואין הם מהפכים
למצות באל תקריות ואסמכתות.
והפליג להביא דיעותיהם הזרות
שלא עלו על דעת נותן התורה
ומקבלה. ומה שחפאו דברים
על יוצר בראשית י"ת שמו ועל
חסידיו ונביאיו. ובקצור אומר
ששום חכם מחכמינו לא כלל
בחבורו כל ההרחקות
והמחלוקות שבינינו ובינם כמו
שהביא זה החכם. וגם כן
הרבה לזכור כל הדתות
שבעולם ומען כנגדם. ובקצת
מקומות מספרו הנכבד זכר את
חכמינו הקדמונים ואת חבוריהם
היקרים מה שאנחנו לא
ראינום ולא שמענו שמעם
בגלילות הללו. ואמרתי
להזכירם

cetera, quæ in mundo sunt, religionum instituta affert, & oppugnat. Nonnunquam etiam in libro suo præstantissimo meminit Sapientum nostrorum antiquorum, & scriptorum eximiorum, quæ nos nec vidi-

mirabilia viri perfecti scientiis (Job. 37. 15.) de rebus diversis, quæ sunt in mundo, de quibus vel audivit quicquam, aut ex libris didicit, aut oculis vidit. Præcipuum vero libri hujus institutum ad bellum Rabbanitis faciendum spectat. Proinde primo loca singula præcepta ex mente Sapientum nostrorum exponit. Deinde vero consilio præclaro commemorat insaniam Rabbanitarum, & ostendit, quomodo pervertant præcepta, ingeminatis vocibus 1) אל תקרי h. e. *ne legas*, & aliis leviculis præsidiiis allatis. Diligentissime idem versatus est in afferendis insolentibus eorum opinionibus, quarum nunquam in mentem venit illi, qui legem dedit aut accepit. Ostendit etiam, quibus verbis oneraverint (2. Regg. XVII. 9.) conditorem universi, cui *Benedicti* nomen est, & pios ejus Viros ac Prophetas. Summatim ut dicam, nullus nostrorum Sapientum scripto quodam suo omnes discrepantias & dissensiones, quæ inter nos & illos intercedunt, ita comprehendit, ac iste Sapiens fecit. Sic &

S

bi,

1) De hac formula in Talmudicis & allegoricis Hebræorum commentariis sæpe obvia, & ad subtiliores sensus, ex Scriptura Sacra eruendos, pertinente, vide, quæ post Jo. Buxtorfium variis in locis monuerunt Theodor. Hackspanius de Usu librorum Rabbin. p. 328. Jo. Christoph. Wagenseilius ad Sota p. 68. Jac. Cappellus in observatt. ad cap. III. ep. ad Hebræos & novissime V. C. Guilielm. Surenhusius in libro *καταλλαγή* p. 41. sqq. Illustris imprimis locus de ea exstat in Maimonidæ More Nevochim Parte III. c. 41. p. 473. ed. Buxtorf. quem Hottingerus in Thesauro Philolog. p. 212. Arabice, Voisinius vero in not. ad proœm. Raym. Martini in Pugionem Fidei p. 59. hebraice exhibet. Integra formula ita habet: אל תקרי כן אלא כך h. e. *ne legas sic, sed ita*.

bi, Domine, recensiturum me recepi.
In præcepto itaq; I. : *Ego Dominus Deus tuus*
&c. Alphabeto XXIII. literis ה, ו, & י ita
loquitur :

*Ecce m) illa ostendunt, quod isti sint
primi:*

*Actiones enim eorum institutæ sunt secundum
verba Legis Domini æque ac priorum.*

*Nonne cognoscetis, nonne audietis, nonne in-
dicatum vobis est ab initio, a Deo vestro?*

(Ies. XL. 21.)

*Et auris sermones probat, & palatum gustabit
sibi. (Iob. XXXIV. 3.)*

*Et vobis est iudicium, quia laqueus fuistis, cum
omnis vir sectaretur sortem suam. (Hos. V. 3.)*

*Convertimini, queso, ne sit iniquitas, & rever-
tatur iustitia mea. (Iob. VI. 29.)*

*Memores sitis e long in quo Domini & Hierosoly-
mæ (Ier. LI. 50.)*

*instar Virorum prudentium, (qui sunt Anan
Princeps, caput captivitatis, & Princeps Israe-
lis & socii ejus, p. m. discipuli n) Gannai Bene-
dicti, qui fuit discipulus Esræ Sacerdotis Dei,)*

*o) ficuumq; bonarum quæ fuerunt Hiero-
solymis.*

*Memores estote hujus rei, & solertes, & redu-
cite declinantes ad cætum populi vestri.*

*Iterum idem ad præceptum IV. Honora
&c.*

להזכירם לאדוני בכאן ברכור
אנוכי באלפ"ז בית"ז
כ"ג אותיות ה"א וי"ז זי"ן (זה
לשוננו)

הן אלה מודיעים כי הם
הראשונים.

כי מעשיהם מעשי דברי תורת
ה' הראשונים.

הלא תדעו הלא תשמאו הלא
הוגד לכם מראש פאלהיך

ואזן מלין תבחן וחקך יטעם
לו.

ולכם המשפט כי פח הייתם כל
איש לגורלו.

שובו נא אל תהי עולה ושובו
עור צדקי בה עיניך

זכרו מרחוק את ה' וירושלים.
כמשכילים אלה ענן הנשיא

ראש הגולה נשיא ישראל וריעיו
נ"ע תלמידיו גנאי בריך תלמידו
של עזרא כהן ה' ותאנים הטובות
יושבי ירושלים.

זכרו זאת והתאששו והשיבו
פושעים עדת עמך

(עור ברכור כבר אלפ"ז
ביתא

m) Vides hic specimen commentationis illius metricæ, quod in MS. continua serie exhibebatur, non habita ratione metrorum & rhythmorum, quam ego vel in primis hic habendam cen-
sui, ut descriptio antea suppeditata rectius intelligeretur. Consilium Scriptoris in his
quidem versibus, stylo Biblico eleganter scriptis, id fuisse videtur, ut antiquitatem
doctrinæ Karaiticæ præ Rabbanitarum institutis demonstraret: propterea enim ad ma-
jores & ad tempora superiora aliquoties provocat. Sic & ad antiquitatem provocat au-
ctor חלוק MS. apud Trigland. p. 12. & 14. quæ loca nostro huic lucem affundunt.

n) Hujus mentionem alibi non inveni, nisi quod Triglandius p. 127. ex MS. nescio quo, obser-
vat, eum a Karæis vocari caput Senatus Esræ Summi Sacerdotis.

o) Alludit ad Jerem. XXIV. 5. Ficus bona hic vocantur sapientes, sicut supra vidimus eosdem
comparari cum racemis.

ביתא ר"נו) זכר קצת שמורת
חכמינו ז"ל ואלו הן אדוננו
משכילנו ענן ראש הגולה נ"ע
נשיא ישראל הנואל בן משה
אל מקומם בנימן אל נהודאי
רבנו יפת הלוי נ"ע בן עלי הלוי
יהודה בן עלן הטברני המלמר
הגדול ר' סהל בן מצליח הנודע
אבואלסרי הכהן אח"ך
באלפ"א בית"א רנ"ח זכר ספר
נעימות שנקרא ספר זכרון
הדתות וכנראה ממשך
דבריו שהוא לרבינו
יפת הלוי וזכר נר הגולה
בעליל התורה יאשיהו רב
החכמה ישועה בן אברהם
שהיה מתלמידי הרואה יוסף
נ"ע הנודע אלקרקסני בעל ספר
הנצנים עוד בדבור לא יהיה
באל"פא בי"תא ק" זכר מקצת
ספרי משכילנו ואלו הם ספר
נעימות אלמוחטוי ספר מאורת
עינים ספר מחכימת פתי
ספר הדתות ספר אוצר נחמרי
ספר

&c. alphabeto 256. memorat nomina
quædam Sapientum nostrorum p. m.
quæ ista sunt : *Dominus noster & præceptor
noster, Anan caput captivitatis, cujus requies
sit in paradiso, Princeps Israël, Daniel ben
Mosche Al Mekomam, Benjamin Al Nehodai,
Rabbi noster p) Iapheth Hallevi, fil. Eli Halle-
vi Iehuda ben Alan Hattibrani: doctor magnus
R. q) Sabel ben Mazliach, notus sub nomine
Abualsari Sacerdos. Postea Alphabeto 285.
commemorat r) librum elegantiarum,
qui vocatur liber historicus sectarum, &
quod ex contextu apparet, a R. Iapheth
Hallevi scriptus est. Laudat etiam lumen
captivitatis in conspectu legis Iosiam, &
sapientissimum s) Ieschua ben Abraham, qui
erat ex discipulis Videntis (Josephi) nec
non t) Iosephum, notum nomine Alkar-
keseni, auctorem libri Hanniznim. Ampli-
us ad præceptum I. Non erit &c. Alphabe-
to centesimo laudat libros quosdam Do-
ctorum nostrorum, & quidem sequen-
tes : librum *Neimoth Almuchtevi*, librum
Meirath Enajim ex Ps. 19. 9. lib. u) *Mach-
kimath**

S 2

p) Vide Paulo ante lit. o.

q) Eum allegat R. *Fehuda ben Elieser* in præf. ad שער יהודה CPoli 342. 4. ed. inter illu-
striores sectæ suæ Scriptores, & simpliciter *Sabel* Sacerdotem vocat. v. Selden. de Uxore
Hebræa p. 7.

r) Eundem hunc puto esse librum, qui inter MSS. Warneriana p. 284. n. 21. Catalogi Biblioth.
Lugd. Bat. recensetur cum aliis in eodem Volumine existentibus sub fit. *Liber Amoeni-
tatum* sine addito auctoris nomine. confer Trigland. Catal. MSS. Or. p. 24.

s) Parum ab est, quin credam, hunc R. *Feschua ben Abraham* esse eundem, quem supra p. 116. lit. l.
noster vocavit *Feschua ben Eli*, quemque aliis *Feschua ben Fehuda* appellari ibidem
monuimus. Utrunque enim dicitur *Josephi Videntis* discipulus, & forte hic in no-
mine Patris exprimendo errari potuit, cum obiter tantum commemoretur.

t) Supra laudatus fuit R. Jacob ben Jitzchack Karkeseni p. 114. lit. h. ubi vide, quæ scripsi. De
libro hic laudato alibi nihil inveni, nec de argumento ejus ex titulo obscuriori conjectu-
ra quicquam assequi possum.

u) hic est inter MSS. Warneriana l. c. p. 284. n. 21. sine mentione auctoris.

kimath Peri ex Pl. XIX, 8. librum x) *Haddathoth*, librum y) *Ozar neckmad* ex Prov. XXI. 20. librum *Chochmath Gebulim*, lib. *Matock Lannephesch* Prov. XVI. 24. librum *Marpe Laezem*: ibid. Hucusq; mentio librorum a Sapientibus nostris scriptorum in laudato libro habetur: ex quibus ne unus quidem, in regionibus nostris exstat. Hic autem liber manu exaratus est. Post hæc tempora scriptus est liber z) *haoscher* (divitiarum)

ספר חכמת גבולים. ספר מתוק לנפשי. ספר מרפא לעצם. עד הנה נמצא זכרון ספרי חכמינו בתוך הספר הנ"ל. ומאלו לא נמצא עד אחד בגלילנו. והה ספר כתב יד. ואחר זה בזמן ספר העושר לר' יעקוב בן ראובן והוא פירוש על התורה ביאור יפה בקיצור מופלג פרט חבורה שחכתי ואין הספר נמצא בגליל פולו' ניה

x) Forte hic idem ille est, quem paulo ante R. *Jepheth Hallevi* tribuit.

y) Cl. Schupartus in Exercitatt. de Karæis p. 29. monet, se in R. *Aronis ben Elia* Karæi libro rituali MS. citatum legisse librum hujus tituli, qui tribuatur R. *Tobia* Karæo atque hunc ego a nostro distinguendum non puto: sicut etiam eundem esse mihi persuadeo cum eo, qui paulo post a nostro commemoratur ejusdem inscriptionis, diciturque comprehendere commentarium in Aben Esram. Quod si vero R. Schabtai in Labiis Dormientium audiamus, duo statuenda erunt hujus tituli scripta, quorum alteram nempe comment. in Aben Esram is acceptum fert R. *Mosi ben Jacob*, alterum R. *Tobia*, quem ait esse Cabbalisticum. Sed in libris Karæorum illius auctoritati non multum tribuendum est, in quibus non una vice erravit; sicut hic quoque saltem in eo hallucinatus videtur, quod librum hunc Cabbalisticum esse dicat, qui certe a Karæo expectari vix potest.

z) Hic liber MS. exstat inter Codd. Warnerianos in Bibl. Lugduno-Batava, cujus viæ catalogum p. 283. n. 1. ubi tamen notandum est, commentarium ibi non in Pentateuchum solum, sed totum Codicem Sacrum appellari, ex quo procul dubio idem retulit R. Schabtai in Labiis Dormientium suo loco. Sic in eodem Catal. p. 287. n. 52. ejusdem Jac. filii Ruben comm. in Jos. Sam. Regg. Jerem. & Hagiographa seorsim recensetur. Plantavitius num. 503. Biblioth. Rabbin. hunc librum *Haoscher* de lapidibus pretiosis exponere testatur, citarique a R. *Aurone ben Joseph* Karaita comm. in Legem, ex quo pateat ipsum libri argumentum. Cum vero probabile non sit, eundem Scriptorem libris duobus tam diversi argumenti eundem fecisse titulum, falli hic putem, quod alias ipsi usu venit, Plantavitium, atque ita potius statuo: duos esse hujus inscriptionis libros, alterum quidem commentarium Biblicum R. *Jacobi* s. *Ruben*, alterum alius Scriptoris *de gemmis*, quemadmodum in Catal. Leideni p. 287. n. 45. ubi Syntagma quoddam librorum Karaiticorum recensetur, occurrit ultimo loco *Benjamin F. Jacobi de lapidibus pretiosis*, statimque additur *ס' העושר* liber divitiarum, de gemmis. Ceterum a Bartoloccio huic Scriptori tribuitur liber *מלחמות יהודה* h. e. *bellæ Domini*, qui Christianos oppugnat, ac teste R. *Schabtai* p. 40. n. 181. dialogi more duodecim sectionibus scriptus est. Hujus ego Scriptorem Rabbanitam fuisse, adeoque a nostro diversum crediderim, cum non aliud exstat Karaitici adversus Christianos libri exemplum, profectusque hic noster videatur a Jac. ben Ruben, cujus liber Cabbalist, sub titulo *יהודה היכל* in calce libi *Jezira* ed. Mantuanæ laudatur. Exstat hoc scriptum manu exaratum in Biblioth. Bode-

idoneis. Interdum etiam refragatur Sapientibus nostris antiquioribus. Enimvero liber ille intelligi non potest a mediocriter eruditis, sed ab illis tantum, qui in Lege, Scriptura, Gemara, Talmude, Grammatica & Logica apprime versatus est. Manu tantum scriptus est, non formis expressus. Postea exaravit librum b) *Celil Iophi*, (*perfectus pulchritudine*) (*Ezech. XXVIII. 12.*) qui est Grammaticus isque eximius, quo traduntur rationes loquendi Scripturæ & Linguae S. receptæ, modusque eas imitandi docetur, ut non satis æstimari elegantia ejus possit. Hic mole exiguus excusus est typis elegantibus CPoli, ubi tum temporis Sapiens hic commoratus fuit. Et vidi ego juvenis in nostra regione *commentarium* in librum *Psalmodum* ejusdem Scriptoris MS. quem habebat unus ex Sapientibus illius ætatis: hic vero combustus est, nec ullum ejus exemplum apud nos reliquum. Sic & in libro *Mubchar* Doctor ille ipse refert, se explicasse librum *Iobi*, qui tamen *commentarius* apud nos non invenitur. Exstat

אברל חבורו זרז אינו מובן
לבינוניים בלמוד אללה למי
שבקיא בתורה במקרא בגמרא
ובתלמוד ברקדוק ובהגיון והוא
כתב יד לא נדפס: ואח"ך חבר
ספר כליל יופי על הרקדוק
בקצור מופלג וכולל מדורג
מליצות המקרא ולשון הקדש
ואופני השתמשותיה אין ערך
ליופיו. והוא קטון הכמות
נדפס בדפוס יפה בקוסטנדינה
רבתי וגם מושבו של החכם
הזה שם היה. וראיתי בבחרותי
בגלילנו זה פירוש על ס' תהלים
לזה החכם כתב יד. והיה ביד
אחד מחכמי הדור ונשרף ולא
נשאר אצלנו העתקו. וכמוכן
בספר המבחר זוכר הרב עצמו
שפירש את ספר איוב ואין זה
הפירוש נמצא בגלילנו. ונמצא
אצלנו פירוש לזה החכם על
נביאים ראשונים. ואני עברך
הצעיר עמדתי על חבוריו אלו
והגהותם משגיאות המעתיקים
מהשהיה עליה כלו קמשונים
מוזמן

b) Alii titulum libri efferunt כלילת יופי eodem sensu & exemplo *Περὶ ὧν* Biblicæ, quam in librorum titulis sectari solent Judæi; vide *Thren. II. 15.* & *Ezech. XXVII. 3.* Propterea forte sic expressit titulum R. Schabtai in Labiis Dormientium p. 32. Bartoloccii us vero minus recte post Hottingerum in B Orientali כלילי יופי appellat, qui rectissime cum nostro a Rich. Simone & aliis כליל יופי formatur, quem ipse liber CPoli an. 5341. qui est 1581. Æræ Christianæ, in 8. editus præ se fert. Recenset illum fusius Rich. Simon in Bibliotheca Critica Tom. II. p. 201. sq. & p. 203. monet, brevissimam esse Grammaticam & foliis 28. literis quadratis & majoribus absolvi, in qua varii idiotismi explicantur, facta simul mentione omnium illorum, quæ Masorethis Judæis tribuuntur. In limine ipsius libri dicitur esse liber Aaronis הראשון sive Primi, qui scripserit מובחר. Meminit ejusdem Simonius in Catalogo Iudæorum Scriptorum Historiæ Crit. V. T. subjecto tit. *Aaron Harifschon*. Duplex ejus MS. in Catal. Bibl. Leidenfis p. 287. n. 45. & 54. recensetur; Triglandium quoque manu descriptum habuisse ex Catalogo Biblioth. ejus apparet p. 24.

מזמן שחברו וער עתה
והסכימו חכמי הדור על ידי
ויתנו עידיהם באשוריהם
בחתומת ידיהם. ומצד רוב
השתדלותי בהגהת ספר המבחר
לדקדק אחר כל נוסח ואחר כל
עזר שבעולם להעזר בתקוני.
מצאתי לחכם אחר מחכמי ק"ק
טר"אקא בדוכסיה גדולה של
ליטו"א פירושם על הספר
מבראשית עד סדר פינחס אבל
בקצור מופלג ובהרבה מקומות
אינם מספיקים. ואני הצעיר
הייתי שמתי מגמתי ולקחתי
הפירושים לידי כרי שלא יפסדו
מאור העולם והתחלתי
להעתיקם ולחבר אצלם
פירושים וחדושים גם מאצלי
כרי להעמיד פירוש נכון על
הספר הנחמד הזה. ועשיתי כבר
קרוב לספר אחד מחמשה
חומשי תורה. ומתוך כוון הזמן
החדלתי אתדשני כבר זה שלוש
שנים ואינני עוסק בעסקי זה.
והשי"ת יודע אם אזכה להשלים
אם לא. והחכם הזה שאנו
בספורו הוא תקן לנו את סדרי
תפלותינו בתיקון יותר ישר ונכון
מאשר היו לפניו וייפה אותם
בסדר נכון ונאדר והזהירם
בפיוטים

stat vero apud nos illius c) *commentar. in Prophetas priores*. Ego vero servus tuus mi-
nimus evolvi scripta ejus, & sustuli men-
da librariorum, quæ instar urticarum
totum opus infecerant, inde a tempore,
quo elaborata fuerant, in hanc usque æ-
tatem. Sapientes enim communi suf-
fragio hoc negotium mihi commise-
runt, datis per literas, quas manu sua si-
gnaverant, testimoniis. Dum vero ego
in emendando ad fidem omnium exem-
plarium & adhibitis, quæ dari poterant,
præsidis, libro *bammubchar* omni cura
versor, inveni apud Sapiëntem quen-
dam ex eruditiss Synagogæ Trocensis in
Ducatu magno Lithuanix expositiones
in librum istum inde a Genesi usque ad
Sectionem *Pinchas* (Num. cap. XXVII.) sed
tantæ brevitatis, ut passim non suffi-
ciant. Ego itaque minimus hominum
animum meum huc converti, ut expo-
sitiones illas, ne de mundo perirent, mi-
hi vindicarem, additisque meis explica-
tionibus ita disponerem, ut absolutus in
eximium illum librum commentarius
extaret. Et parum abest, quin unum
Pentateuchi librum perfecerim: deinde
vero difficultate temporum *pinguedinem*
meam deferere coactus sum (Iud. IX. 9.) ne-
que amplius in hoc opere versor. Et De-
us benedictus novit, num dignus sim,
qui illud perficiam aliquando, an minus. Idem Sapiens, de quo
loquimur, disposuit etiam libros & rationes precum nostrarum mul-
to rectius, quam antea comparatæ fuerunt. Exornavit enim eos meliori
& rectiori ordine, versibus etiam & metris convenientibus distinxit, ut
ele-

c) Comm. ille partim in membrana, partim in charta MS. est inter Codd. Warnerianos in Bi-
blioth. Lugdun. v. Catalogum ejus p. 289. n. 64. 285. n. 26. & p. 284. n. 12. ubi præter
comm. in Prophet. priores ejusdem comm. in Jesaiam & Psalmos memoratur.

elegantiae illorum dignum pretium vix statui possit. Hi precum libri, per integrum annum deducti Venetiis jam ante ducentos fere annos excusi sunt. Postea sequuntur scripta Sapientis magni, Philosophi ac Theologi, R. *Aaronis* posterioris fil. *Eliae*, de quo excellentia taa, Domine, interrogavit. Locus ejus natalis fuit Synagoga Sancta d) *Ægypti novæ*. Tempus, quo unus ex libris ejus exaratus fuit, incidit in annum 106. Mille-narii VI. (i. e. A. C. 1346.) Tria vero omnino scripta ejus in regionibus nostris inveniuntur, omnia selecta & illustrantia intellectum instar Solis & stellarum splendentium. Primum vocatur e) *liber coronæ Legis*, qui est commentarius in Legem, plenus subtilibus disquisitionibus & conjecturis, scientia Legis & Philosophiæ eximia, arcanisque & mysteriis naturalibus ac Theologicis refertus. Liber supra modum & pretium elegans. In compluribus locis ille refutat Sapientem R. *Aaronem* priorem, auctorem *Hammub-char*.

בפיושים נאותים וחבורים
שקולים מעולים אין ערך
ליפיים. ונרפסו המחזורים
לשנה תמימה בעיר ויני ציאה
כבר זה קרוב למאתים שנים
ואחרי בזמן חבורי החכם
הגדול הפילוסוף האלהי רבינו
אהרן האחרון בן כה"ר אליהו
זצ"ל אשר מעלתך אדוני שאלת
בערו. מקום מולדתו היה בק"ק
מצרים החדשה. זמן ספר אחר
מחבוריו הנמצאים בגלילנו היה
שנת ק"ו לאלף הששי. ושלשה
ספרים נמצאו בגלילנו זה
מחבוריו. כלם ברורים ומהירים
כשמש וכוכבים מאירים.
הראשון הוא ספר כתר תורה
הוא פירוש על התורה מלא
פלפול וסברא חכמת התורה
וחכמת הפילוסופים היקרה.
סודות וחביונות החכמה
הטבעית והאלהית. אין ערך
ליפיו. ובהרבה מקומות משיג על
החכם רבינו אהרן הראשון בעל
המבחר

d) Vocari hic alias solet Nicomediensis h. e. ניקומד' יא' ut in Catalago Bibl. Leidenfis p. 286, n. 39. quod corrumpit R. Schabtai in Labiis Dormientium tit. כתר תורה

ניקומד' יא'

e) Exstat hic liber MS. in B. Lugdun. l. c. Locos duos ex præf. ad hunc librum affert V. C. Jo. Meyerus in prolegom. ad Seder Olam p. 189. 190. plures vero videbis in eruditiss. Exercitt. V. C. Jo. Gothofr. Schuparti de Karæis, ubi speciatim p. 70. sq. ex MS., quod olim in Bibliotheca Vener. Christiani Andreæ Siberi, Inspectoris quondam Tenstatensis fuit, nunc vero a Celeb. Io. Andr. Danzio, Jenensium Professore, asservatur, recensio ejus plenior legitur, speciatimq; p. 71. hæc leguntur verba, quæ annum elaborationis commemorant: ואהרן בן אליהו ילדו שנת הקכב למניין הבריאה h. e. factus hic est *Aaronis* fil. *Elijahu* quem produxit A. M. 5122. C. 1360. quæ temporis ratio ab eâ, quam noster commemorat, parum abest. Non ita pridem Amici æstumatissimi literis edoctus sum, laudatum Danzium hunc librum cum alio ejusdem *de præceptis* commentario latine conversum editurum esse, ad quem laborem perficiendum otium & vires idoneas eruditissimo Viro apprecamur,

המבחר נ"ע" והשני הוא ספר
הנקרא גן עדן והוא ספר מצות בו
פסק אדות דיני קדושי השבת
וימים טובים ודיני הרבה מצות
שבתורה דיני ממונות ודיני
אונאות. והם מקובלים ומרוצים
בכל תפוצות גלותנו בתוך
עדותינו. וגם כל הפוסקים
האחרונים ממנו אר"ה היות
סומכים על דעתו. ומה שארונים
הזכיר שנמצאו בידך עניינים
הם ודאי מזה הספר. והשלישי
הוא ראש השלישי הוא נקרא
ספר

char. Alterum ejus scriptum vocatur f) *hortus Eden*, estque liber præceptorum, ubi definiuntur instituta varia de celebrandis Sabbatis & diebus festis, itemque ad alia præcepta pertinentia, pecuniaria etiam, & quæ circa defraudationem observanda sunt. Atque illa recipiuntur & approbantur a cœtu nostro, ubicunque demum locorum ille in hac captivitate dispersus invenitur. Omnes etiam Jcti eo recentiores plerumque illius sententiam amplectuntur. Et g) quæ in manibus tuis, Domine, esse significasti, illa omnino ex hoc libro sunt petita. h) Ter-

T

tius

- f) Hec fusius descripsit idem Schupartus l. c. p. 63. sqq. quod in XXV. tractatus distinctum Karæorum consuetudines ita pertractare affirmat, ut quavis oblata occasione placita Rabbanistarum, speciatim R. *Salomonis Galli* (i. e. Isaacidæ) & Aben Esræ false perstringat. Titulos illorum tractatum ibidem legis p. 68. sqq. & quamvis ibi nunquam subtit. **ס' מצות גן עדן** sive **ס' מצות** quo hoc loco, & a R. Schabbatai, vocatur, occurrat, ipsi tamen argumentorum tituli non patiuntur me dubitare, hunc esse illum *præceptorum* librum, quem a Cl. Danzio expectare nos posse modo monui.
- g) Scripserat Triglandius ad Karæos, se habere librum quendam R. Aaronis ben Eliæ rituales, quæ siveratque porro, utrum is sit ille, quem alias vocare soleant **מורה אהרן**: vide supra p. 9. Cumque hic noster non diversum esse respondeat, apparet, R. Schabtai in Labiis Dormientium p. 40. falli, quando hunc librum, quem Rabbanitarum instituta & Cabalam oppugnare ait, tribuit R. *Aaron ben Joseph*. Ceterum Triglandius librum hunc Aaronis rituales ex Gollana Bibliotheca accepisse se ipse testatur p. 186. diss. de Karæis.
- h) Hunc librum R. Schabtai suo loco post Bartoloccium Tomo I. Biblioth. Rabbin. per errorem ex homonymia ortum tribuit R. Aaroni ben Joseph, recte ideo notatus a Cl. Schuparto p. 74. Exercit. de Karæis, dubio quidem adhuc, sed hoc nostri loco in sententia confirmando: sicut etiam Seldenus de Uxore Hebraica lib. l. c. 6. p. 25. recte monuit, præeunte ipsi R. Jehuda ben Eliezer in **שער יהודה**, Aaronem, Scriptorem libri *Mubchar*, qui est filius *Josephi*, ab altero illo, auctore *Etzchajim*, distinguendum esse. Ceterum alius hujus inscriptionis liber manu exaratus sæpe a Wagenfeilio **τὸ μακαρίτη** citatur in notis ad Sota & ad Tela ignea Satanæ, qui nunc in Bibliotheca Senatoria Lipsiensi asservatur. Inter scripta Aaronis hujus ben Eliæ, qui **האחרון** sive posterior ad discrimen a Priore inculcandum appellatur, non video hic recenseri librum, quem dixit **נצח אמינים** h. e. *observans fidem*, qui in Catal. Bibl. Lugd. B. p. 287. n. 49. R. Aaroni filio Eliæ inter Codd. Warnerianos tribuitur, ac de fundamentis legis præcipere dicitur.

tius liber qui est trium illorū præcipuus, (1. Sam. 23. 8.) vocatur *arbor vite*, & lectu jucundissimus est. Hujus fundamentū in acutis commentationibus ad exemplum *More Nevochim* Maimonidis p. m. versatur, quia uterque liber Philosophicæ scientiæ capita infra legem divinam collocat, & hoc ipso hanc stabilire conatur. Hic tamen Sapiens meditatione sua in omnis Legis recessus altius penetravit, & passim Maimonidem refutat. Tria hæc scripta sunt manu tantum exarata. Hæc sequitur liber i) *Pallium Elie*, qui explicat

ספר עץ חיים הו"ה ספר נחמד להשכיל יסודו הו"ה על העיונות על דרך ספר מורה נבוכים ש"ל הרמ"ב ז"ל שהכניעו יסודי החכמה הפילוסופית לקיום יסודות התורה האלהית. רק שזה החכם יותר העמיק בעיונו בכל פנות התורה. ובהרבה מקומות משיג על החכם המימוני. ושלשת הספרים האלו כלם כתיבת ידי ואחריו בזמן הוא ספר אדרת אליהו הוא ספר מצות להחכם רבינו

Compara R. Schabtai p. 53. n. 11. qui idem testatus, addit, scriptum CXI. capitibus absolvi. Sic nec librum de ritu mactationis, qui in Catal. Leidenf. p. 28 §. n. 29. *Aironi* fil. *Elie* tribuitur, alium a nostro statuendum puto: ubi, qui in Jesaiam commentarius eidem vindicatur, is rectius ad Aaronem fil. Joseph referetur, cui jam antea in eodem Catalogo, ut supra ostendimus, erat bis vindicatus. Atque hæc quidem fusius de utroque Aarone Priore & Posteriore dicenda putavi, ut a confusione illorum in posterum caveri rectius possit, quam adeo non evitavit Christoph. Hendreichius, ut alios taceam, in Pandectis Brandenburgicis voce *Aharon*, ut ex duobus illis Aaronis nomine dictis septem diversos effinxerit. Ego vero cur plures hoc nomine quam duos inter Karæos fuisse non putem, cum aliis causis, tum eo inprimis adducor, quod Karæi alterum eorum Priorem, alterum Posterionem vocarint.

3) De hoc libro supra noster exposuit c. VIII. p. 63. & cap. IX. p. 93. ubi vide quæ ipse notavit. y. & lit. t. ubi promisi, me alibi ostensurum, quod hic *Elie ben Mose* liber is sit, quem Cudvorthus de vera notione *Sacra Cœna* allegaverit. Scilicet is p. 15. dissertationis illius vetus Karæi MStum laudans testatur, illud ab initio & fine mutilum esse, adeoque auctorem sibi ignotum, commentari autem fuisse de ritibus Karæorum. Deinde locum ex eo affert, quod etiam facit p. 23. & 20. ubi (p. 20.) simul monet ab eo citari quendam *Aaronem*, quem interpretor de Aarone posteriore, qui in ritibus Karæorum exponendis diligentius quam prior fuit versatus. Hoc MS. ipsum pro non edito habuisse, nec ullum Karæorum librum editum vidisse, patet ex p. 14. ubi ait, Karæorum monumenta nondum edita esse, & raro in Europa conspici. Post Cudvorthum Seldenus inprimis variis in libris, ut supra monuimus, eo usus est, ac speciatim in lib. de Anno Civili veterum Hebr. ubi p. 11. affirmat, se Codicem illum mutilum a Cudvortho, qui eo in dissertatione sua de S. Cœna usus sit, mutuum accepisse; sicut etiam p. 8. ita cum fusius delineat: *Neque alius*, inquit, *omnino Judæi alicujus Scripturarii Codex MS. ad manus meas pervenit, præter jam memoratum Eliam ben Mose, qui & subinde se vocat Filium honorati Rabbi Mose Candiensis forte pro Cretenf. Scripsit ille tract. ex receptissimis sectæ suæ sententiis desumptum, ac in סדרים sive Ordines distributum, quorum I. est מזמנים de Temporibus, adeoque de die, nocte, septimana, mense, anno. Ordo ejus II. est de*

רבינו אליהו ב"ש צ"צ בכה"ד
פשה סטמבולי נ"צל. ולג
השלימו עצמו. והתחיל תלמוד
החכם רבינו כלב א"ב
להשלימו. וגם הוא לא
הספיק לו הזמן להשלימו כי
נפטר והוא חסר מהרבה מצות
שבתורה כי לא נתבארו בו מצד
שלא הושלם כפי מה שהיה
במחשבת המיסד. והוא נרפס
בקוסטנדינה רבתי. והדורות
האלו על היותר סמוכים על
חריצתו בענייני השבת וימים
טובים וענין העריות וקדוש
החודש.

cat præcepta, scriptus a Sapiente Magi-
stro nostro *Elia Beschitzi*, fil. Mosis CPoli-
tani. Non autem ille absolvit librum,
sed discipulus ejus Sapiens *R. Caleb Aba* il-
lius perficiendi initium fecit, sed suffi-
cienti tempore destitutus, antequam ad fi-
nem perduceret, obiit, adeoque multa
Legis præcepta non explicata reliquit,
quoniam non consummatus liber est,
prout destinaverat primus auctor. Prodiit
ille CPoli. Et homines hic locorum viven-
tes pserumq; ejus decisionē sequuntur in
argumentis, quæ ad Sabbatum, dies fe-
stos, rationem incestuum & Novilunia

T 2

cele-

*Sabbato, III. de paschate, IV. de festivitate paschali, V. de ea, quæ est septimanarum, VI. de incestu sive concubitu illicito, sed mutilus. Nec plura habentur in exemplari, quo utor. Floruit sub an. 5240, i. e. A. C. 1480. Mosese Maimonidem, Aben Esra, Levi ben Gerson, Traditionaliū alios subinde citat. Byzantii aut loco aliquo non ita inde diffuso scripsisse eum vix dubito. Nam Tabulas Astronomicas in calculum motuum Solis & Luna constructuras ait, se operaturum ad latitudinem sive horizontem CPolis juxta doctrinam Albatenii Arabis. Auctoribus utitur ille, Scriptor quidem diligentissimus & eruditus, sicbinde Scripturariis, veluti R. Levi ben R. Japheth, R. Jehosua, R. Aharon. Ad hæc notari primo velim, quod V. C. Jo. Meyerus in prolegom. ad Seder Olam p. 186. monuerit, exstare librum hunc CPoli editum in Biblioth. Lugdun. Bat. in quo multo plu-
res Sedarim sive Ordines & capita inveniantur. Deinde recte conjectura affecutus est Seldenus, Eliam hunc Byzantii commoratum esse: propterea enim & hic a nostro, & communiter alias Byzantinus, ac plenissime omnium a R. Schabbatai p. 4. n. 71. R. *Elia Beschitzi ben Mosche ben Menachem* vocatur. Ex his præterea intelligitur, Jo. Buxtorfium in notis ad lib. *Haccosari* p. 204. præter rationem librum *Addereth Elijah* ab illo distinxisse, quæ sub *Elia ben Mose* nomine MS. citavit Seldenus. Recte vero eodem loco tradit, prodiisse istum librum CPoli apud Gerson ben Mose, anno undecimo Solymani Imperat. in fol. sub tit. **ס' המצות הנקרא אדרת אליהו** Neque vitio verti potest Buxtorfio, quod hic erravit, cum ipse quoque Seldenus titulum, quem in scripto mutilo non inveniebat, conjectura minus felici supplere aggressus sit, dictum putans librum **ה' קני' h. e. Presbyteri**, eo quod Presbyterorum h. e. qui ordinatione solenni sive manuum imposi-
tione in presbyteratum evecti sunt, scientiam & disciplinam contineat. Vide librum de Uxore Hebr. c. V. p. 21. Eum secutus Jo. Henr. Hottingerus idem tradit in Primit. Heidel-
bergens. diss. I. p. 25. Librum hunc *Elia* rituale manu exaratum habuit Triglandius, ut apparet ex ejus Catalogo MSS. Oriental. in fol. lit. C. Descriptus ille fuit A. M. 5340. C. 1570. in domo Principis in Israël magni, ut habet subscriptio in calce, Ducis Domini-
que Don Joseph Hannasi,*

celebranda spectant. Quoniam vero licitum pronunciavit, k) accendere candelas in Sabbato etiam ante ejus receptionem, ut, dum celebratur, jam ardeant, propterea Synagogæ Ægypti, Damasci, Cairi, ac Terræ Sanctæ non recipiunt benignis oculis librum istum, & adhuc hodie dissensio est inter Synagogas habitantes in locis illis remotioribus, & inter Synagogas harum regionum, Poloniæ & Lithuanix, quia nos accendimus, illi vero minus. Post illum exaratus est liber *Hortus Regis* & liber l) *decem tractatum*, MSS. R. *Calebi* discipuli Doctoris laudati. Liber *Addereth* sive *Pallium* finitus est anno 257. Millenarii VI. (A. C. 1497.) In quod fere tempus elaboratio librorum modo dictorum itidem incidit, quia ab eodem auctore proficiuntur. Liber dictus m) *Thesaurus desiderabilis*

החודש. רק מפני שהתיר להדליק נר בשבת קודם קבלת השבת כדי שימצא דולק בשבת. מצד זה קהלות מצרים ומשק ואלקהרא וארץ הקדושה לא קבלו ארץ הספר הזה בסבר פנים. ועד היום חלוקה בין הקהלות השוכנות בארצות ההן הרחוקות ובין הקהלות הללו שבגלילות פולו"נייה וליט"א שאנו מדליקים והם לא ואחריו בזמן ספר גן המלך וספר עשרה מאמרות כתב יד לרבי כלב תלמידו של הנ"ל. זמן תשלום ספר האדרת היה בשנת רנ"ז לאלף הששי. וגם זמן אלו הספרים הוא קרוב לזה הזמן. כי ממחרת אחר יצאו ספר אוצר נחמד לחכם אחר שלנו מחכמי ארץ ישמעאל הוגו פירוש

k) Res ita habet: Rabbanitæ licitum pronunciant, ignem sexto die adeoq; ante Sabbatum accensum die Sabbati alere. Karæi vero idem illicitum censent, provocantes ad Exod. XXXV. 3. Lege locum huc pertinentem ex *Addereth Elijah*, quem attulit eruditissimus Triglandius p. 131. dissert. de Karæis, qui etiam p. 132. ex hoc forte nostri loco hac in parte dissensionem Karæorum Polonorum a Karæis in Oriente observavit. Junge Virum ingenio & doctrina eximium, Cl. *Adrianum Relandum* in Parte II, dissertt. Miscellan. p. 39. & p. 91. ubi hoc recte inter cetera capita recenset, in quibus Karæi cum Samaritanis conspirant. Lege quoque hanc in rem epistolas Samaritanorum a B. Christoph. Cellario editas p. 3. & p. 27. nec omitte, qui hanc convenientiam institutorum itidem urget, Iobi Ludolphi notas eruditus p. 23.

l) Ex hoc libro locus bene longus allatus a nostro supra est p. 18. sq. sicut & cap. IX. plura de nomine & gente hujus Scriptoris ab eodem dicta leges. Hujus Calebi est epistola, quæ in Catalogo Bibl. Lugdun. Bat. p. 287. n. 54. inter MSS. Warneriana ita recensetur: *Epistola Aphandopholo filii Elia fil. Juda*. Nostrium, enim *Aphandopholo* vocari ex superioribus patuit.

m) confer quæ notavimus supra p. 140. Forte mireris Karæum in Aben Esram Rabbanitam commentatum esse, quod ego quidem duplici consilio factum putem, vel ut confutarentur, contra Karæorum instituta perperam dicta, vel ut hostis testimonio ista confirmarentur, præcipue cum Aben Esra præceptorem, quod supra diximus, habuerit Karæos, qui & propterea eorum commentarios subinde allegat.

פירוש נחמד על פירוש אבן עזרא
לתורה. ואינו שלם מסופו ולא
נודע זמנו. כתב יד. ספר ימין
משורר להחכם משה מצורדי
סטמבולי פירוש על התורה יפה
ומעולה למאד בארצנו נמצא
לבר על ספר בראשית כתב יד
ולא יותר. ספר שער יהודה
להחכם רבי יהודה פוקי על ענין
העריות נרפס בקוסטנדינה.
זמן חבורו לנ. ידעתי כי אין
הספר נמצא אצלי. אבל הוא
זמן רב אחר אדרת אליהו חובר
כי הוא משיג על האדרת בענין
העריות. ספר חזון אמונה
למורנו החכם רבי יצחק הטרקוי
נגליל חכסיה של ליט"א והוא
ספר פלפולים עם חכמי
הנוצרים אודות האמונה וטען
כנגדם. והחכם הזה היה אחיו
האמתי

derabilis cujusdam nostri Sapientis ex Sa-
pientibus regni Turcici, est commenta-
rius eximius in commentarium R. Aben
Esrae. Ille a calce mutilus est, nec tem-
pus, quo scriptus est, constat, ceteroquin
vero MS. Liber dictus *dextra Mosis* Sapi-
entis n) *Mosche Mixxordi* CPolitani est
comment. in Legem pulcherrimus &
egregius, in nostris regionibus tantum
in Genesin, neque ulterius, MS. inveni-
tur. Liber dictus o) *Porta Juda* Sapientis
R. *Jehuda Poki*, de ratione incestuum ex-
cusatus est CPoli. Tempus, quo scriptus is
liber est, ignoro, quoniam apud me non
exstat. Longo tamen post librum *Addereth*
tempore exaratus est, quippe quem in ar-
gumento de incestu confutat. Liber *Visio fi-*
dei Doctoris nostri Sapientis R. p) *Isaaci Hat-*
troki (*Trocensis*) in finibus Ducatus Lithua-
niae disputationes cum eruditis Christia-
nis

T 3

n) In Catalog. Bibl. Lugdun. B. p. 288. n. 14. laudatur MS. liber: *praecepta Mosis auctore Mose*
Matforoudi fil. Juda Maroli. Auctorem eundem esse cum nostro, dubitari non debet,
quod idem forte de libro dicendum est.

o) hic a R. Schabtai p. 79. n. 167. Labiis Dormientium vocatur R. *Jehuda ben Elieser* צלבי
cognomine פוקי Karæus: a Bartoloecio vero R. *Jehuda ben Elieser* צידלבי, Seldeno
vero & aliis simpliciter vocatur R. *Jehuda ben Elieser Poki*. Recensetur liber CPoli im-
perante Morad editus in Catal. Bibl. Lugd. Bat. p. 266. n. 13. omisso editionis anno,
quem an. 1582. fuisse præter Schabbatæum testatur Jo. Seldenus, qui eo in libro de Anno
Civili & de Uxore Hebræa passim usus est. Vide in priore p. 8. in posteriore cap. III. p. 7.
ubi observat, ab eo citari R. Jepheth, Levi ejusdem filium, Josephum Karkesanium,
Sahel Sacerdotem, David Principem, Salomonem ben Jerucham, Benjamin ben Mose
&c. editum vero librum esse filii ejus Isaaci cura. Ex quo manifestum fit, hunc R. Jehu-
dam paulo post R. Eliam ben Mose vixisse; cum enim hic inclinante Sæculo XV. vixerit,
illius vero (*Jehuda*) librum, in quo *Addereth Eljabæ* confutatur, ejus filius in extremo Sæ-
culo XVI. ediderit, inter utrumque horum vix quadraginta anni intercedere potuerunt
Ceterum ex locis a Seldeno passim ex hoc libro allatis apparet, eum in argumento de con-
jugii gradibus licitis & illicitis secutum esse R. *Josephi Videntis* sententiam. Schabtai
præter hunc librum ei, nescio qua auctoritate, preces quasdam tribuit.

p) Hunc interfuisse puto disputationi cum Christianis habitæ, quam Trocæ susceptam esse
noster monuit supra p. 18.

nis de fide habitas, & argumenta contra eos continet. Hic Sapiens fuit frater germanus avi Patris mei, & pater *Aba Mori*. Mors Scriptoris hujus, super quem pax, incidit in annum 354. Millenarii VI. (A. C. 1594.) Non autem absolvit eum auctor, sed auctoris discipulus. Atque hic est Sapiens & Theologus, R. *Joseph Malinowski* fil. Mardochei Sancti. Hic finitur recensio librorum Sapientum nostrorum, qui in regno Poloniae & Lithuaniae inveniuntur. Quod si illi, Domine, tibi in promptu non sint, copiamque illorum desideres, fieri hoc facillime potest: quam in rem in literis meis sumtus negotio impendendos commemora- bo. Hujus vero capitis hic esto finis.

האמת של זקני אבי. אביו של אבני מרי ע"ה. זמן פטירת המחבר ע"ה שנת ש"ר לארץ הששי. ולא השלימו מחברו והשלימו תלמידו של המחבר. והוא החכם האלהי כמחור"ר יוסף מלינווסקיי בכמ' הר מרדכי הקדוש זצ"ל. עד היכן הגיע זכר ספרי חכמינו הנמצאים בגליל מלכות פולוניה ודוכסיה של ליט"וא. ואם אין נמצא מאלו הספרים אצל אדוני וירצה להעתיקם. זה דבר אפשרי. רק בתוך כתבי אגיד קצת ההוצאה הצריכה אליהם. ובכן נשלם הפרק

CAP. XII. TRIBUS AS- CHER

פרק י"ב משה אשר

Cujus calceamenta aenea sunt & ferrea (Deut. XXXIII. 25.) veniet & claudet omnes responsiones sera ferrea & aenea, responsurus scilicet de vocalibus & accentibus legis, sicut claudit benedictiones tribuum his verbis: *ferrum & aes sunt calceamenta tua*. Surgit itaque & sic ait: Accedemus nunc ad responsionem quaestioni quartae dandam & dicimus: omnes Sapientes nostri ore uno affirmant, & profitentur, totam legem vocalibus & accentibus instructam a Mose, Viro Dei, prodiisse. Et Sapi-

אשר ברזל ונחשת מנעליו יבונה וינעול כל התשובות ממנעול ברזל ונחשת בהשיבו בעד נקודי ושעמי התורה המנעלת ברכות שבטי נחליה בברזל ונחשת מנעליך. יעמוד ויאמר כך. ועתה בבוני להשיב תשובה לשאלה רביעית. ונאמר. כל חכמינו פה אחד סוברים ומודים שכל התורה כלה מנוקדת ומוטעמת יצאה מיד משה איש האלהים. וחכם רבינו יהודה

יהודה האבֿל הדסֿי בספר
הפלס הנקרא אשכול הכופר
הביא ראיות כאריות על אמות
זה הענין. אבֿל הספר אינו
נמצא בתוך קהלי ע"כ על
המהירות העכשיות אי אפשר
להעתיק ממנו המקום שדבר בו
בענין הזה. אבל מה שמיחסים
זה הענין לעזרנא הסופר
ולאגשי כנסת הגדולה. הוא
מפני שהיו בגלות והיו העם
שכחו דתם ודיוק מצות התורה.
והוא עזרנא ע"ה היה המעתיק
התורה ומטעימה מכח הטעמים
והפסוקים ומרמזיהם מורה דיוק
המצות ללויים והלויים מבינים
לעם. מצד זה נתיחס זה הענין
לדור עזרנא. שבשב מלכות
יהודה למקומה והבירה
הקדוש לאיתנו הוא הדור היה
ראשון

Sapiens Doctor noster *Jehuda Haabel Haddassi* in libro metrico, qui dicitur q) *Eschcol Haccopher*, rationes attulit ad hujus rei probationem pertinentes. Cum vero liber ille in cœtu, qui apud nos est, non inveniatur, neque res ipsa moram nunc patiatur, non licet locum ad hoc argumentum pertinentem huc transferre. Quod vero nonnulli inventum hoc r) *Esrae Scribae* tribuunt, & *Viris Synagogae* magnae, id ideo factum est, quod, cum populus in captivitate, s) & legem & accuratam præceptorum legis considerationem oblitus esset, *Esra*, super quem sit pax, legem iterum constituit, & certo sensui beneficio accentuum & versuum vindicavit, ostendens rationem præceptorum interiorem *Levitis*, qui eandem populum edocebant. Hæc causa est, cur totum hoc negotium generationi *Esrae*

q) Hunc librum noster fuisse descripsit supra cap. XI. Memoratur ille MS. inter Codd. Warnerianos in Catalogo Biblioth. Leidens. p. 286. n. 40. ex quo recensuisse eundem videtur R. Schabtai p. 9. n. 203. ubi auctorem vocat R. *Jehuda Haabel ben Elijah Haddassi* Karæi, librum vero ipsum ait esse commentationem magnam in præcepta secundum ordinem decem præceptorum dispositam, & rhythmis egregie conscriptam. Ex eodem libro Collectanea quædam ab ipso Levino Warnero inde desumpta inter MSS. Warneriana p. 421. n. 9. recensentur, sicut & p. 284. n. 21. *Iudæ Lugentis*, qui est noster *Jehuda Haabel*, ritus mactationis & ruspationis memoratur.

r) *Esrae* & *Viris Synagogae* Magnae vocales tribuunt *Ephodæus*, *Hebræorum* Grammaticus, *Abarbanel* & alii, quorum loca attulit Io. Buxtorfius de punctorum antiquitate & origine Part. II. p. 313. sq. ubi etiam plerorumque *Hebræorum* hanc esse sententiam affirmat. Ex Pontificiis, ut ceteros taceam, in eandem sententiam concessit *Iulius Bartoloccius* Tomo I. Biblioth. Rabbin. p. 141. sq. quam ex iisdem *Natalis Alexander* in *Histor. Ecclesiast. V. T. ætate VI. p. 340. sq.* ex nostratibus autem *B. Augustus Pfeiferus* in *Critica sacra* p. 88. sqq. confutavit.

s) Proinde non tam legem ipsam deperditam eo tempore, quam lectionem ejus & sedulam meditationem neglectam statuit noster, rectius omnino sentiens illis, qui amissam tunc fuisse contendunt, contradicentes disertis *Nehemiæ* verbis VIII. 2. Vide, quos in hanc sententiam allegat præstantissimus *Fabricius*, Collega meus honoratissimus, in *Codice Pseud-epigrapho V. T. p. 1157. sq.* unde etiam cognosces, quantum veteris *Ecclesiæ* doctores *Esrae* tribuant in negotio instaurati *Codicis Sacri*.

Esrae tribuatur. Cum enim regnum Judæ loco pristino & templum sanctum dignitati suæ vindicatum esset, hæc generatio prima erat, quæ curam præceptorum restitueret in populo Judaico, postquam oblivioni tradita erant. Absit autem, ut inventio punctorum & accentuum facta sit post obsignatum Talmud. Hoc enim invicte confutari potest, ut statim audies. Ecce enim, schisma Karæorum & Rabbanitarum obsignationem Talmudis longo tempore antecessit, quod antea probavimus. t) Quod si itaque vocales & accentus tempore schismatis illius non fuerunt, sed inventi demum sunt Talmude jam obsignato, sequitur in nostris manibus diversa fuisse Legis & Prophetarum exemplaria, h. e. exemplaria, quæ apud Karæos sunt, punctata esse sine adhibita punctatione exemplarium, quæ sunt apud Rabbanitas.

Sic autem in locis illis, in quibus Rabbanitæ u) mutarunt vocales & accentus, ac dixerunt: *ne legas hoc modo, sed alio*, non dixissent illi *ne legas sed*

ראשון אל המצא דיוק המצות
בעם יהודה אחר השכחו
וחלילה שיהיה המצאת הנקודות
והטעמים אחר חתימת תלמוד.
כי יש לזה בטור גדול כמו
שישמע אדוני. שהנה החלוקה
של קראים ורבנים היתה קודם
חתימת התלמוד זמן רב כמו
שהוכחנו כבר. ואם לזה היו
הנקודות והטעמים בזמן החלוקה
רק היו נמצאו אחר חתימת
תלמודם. אז היו נוסחאות
התורה והנביאים חלוקים
בידינו. ר"ל שהיו נוסחאות
בידי הקראים מנוקדים וזולת
נקוד הנוסחאות שבידי הרבנים.
כי במקומות שהפכו הרבנים את
הנקודים והטעמים ואמרו אל
תקרי כך אלזה כך. לא היו
אומרים אל תקרי. אלא סתם
היו

t) noster itaque ex punctato Codice, quem cum Rabbanitis Karæi communem habent, argumentatur ad vocalium antiquitatem, posita sectæ antiquitate, quam vicissim Jo. Morinus in Exercitatt. Biblicis & Rich. Simon, posita & precario assumpta vocalium novitate, destruere aggressi sunt non sine paralogismo, quem ostendit Triglandius p. 37. dissert. de Karæis. Nostri autem argumentum pro antiquitate vocalium non contemnendum erit, si ipsius sectæ Karaiticæ antiquitas admittatur, cum veri non fiat simile, Karæos a Rabbanitis, quos sibi adversari semper credebant, Codicem punctatum recipere unquam voluisse.

u) Corruptorum itaque fontium Rabbanitas arguunt Karæi ex eadem quidem formula, ad quam in eadem causa tuenda provocarunt Cappellus & alii, quibus tamen aliter eam accipiendam fuisse supra monuimus p. 137. sicut & noster paulo post observat, eos genuina puncta pro lubitu tollere non potuisse, cum tam late dispersa essent Sacri Codicis exemplaria. Quod sane argumentum valide & efficaciter opponi potest illis, qui vel olim cum Justino Martyre in dialogo cum Tryphone Judæo p. 297. & aliis primæ Ecclesiæ Patribus, de quibus vide post Eusebium Hist. Eccles. IV. 18. Hackspan. de Usu libb. Rabbinic. c. I. p. 252. post librum Nizzachon, Rich. Simonem Hist. Crit. V. T. lib. II. c. 9. p. 47. & Hottingerum in Thesauro Philolog. p. 29. vel cum recentioribus quibusdam partim ex nostratibus, nominatim Hunnio II. 2. Anti Bellarmini, partim ex aliorum

היו מנקדים כפי רצונם ודעתם.
כמו שאומרים בפסוק אלה
מועדי ה' אשר תקראו אותם
במועדם אשר כתב משה איש
האלהים את מלת אותם בלי
וי"ו. ואלו עריין לא היה
מנוקד הא' לף בחולם והת"ו
בקמץ אז ל"ה היה קושיו
להרבנים לומר כי קבלה בידם
כי המלה היא צריכה להנקד
בפת"ח הא' לף ובס"גול הת"ו.
וכן במלת במועדם כשאמרו אל
תקרי במועדם אלא במועדים.
שאלו לא היה משרה רבינו
מנקד בק"מץ הר"ל את א"י היה
נקל לרבנים לומר שקבלו
מסיני שהדלת בחירק אבל זה
אות גדול שקודם חתימת התלמוד
מימי קדם היתה התורה מנוקדת
ומוטעמת. רק אחרי החלוקה
ועוצם הפלגתה הרבו שגעות
והמציאו אסמכתות לדיעותיהם
ובזרון עמרו לשנות הכתוב.
ול"ה יכלו לבטלו מכל וכל
ולנקדו כדעתם לגדל פרסום
הכתוב. רק כך אמרו שכאלו על
פי מסרם הרועה הנאמן אל
האל תקריית. והנה גם חכמי
הרבנים הרבה מהם מורים
שהטעמים והנקודות הם
קדמוניות מזמן המצא האותיות.
כמו שכתב החכם ר' עזריה
האדומי

sed simpliciter pro lubitu & sententia sua
puncta addidissent. Sic e. g. de comma-
te 37. cap. XXIII. Levit. *ista sunt festa Do-
mini, quibus convocabis eos in conventibus su-
is*, dicunt, Mosen, Virum Dei, vocem
scripsisse sine litera Vav. Quod si
tum temporis Aleph nondum punctatum
fuit per cholem, vel Tav per Kametz, non
fuit difficile Rabbanitis, dicere, habere
se traditionem, vocem illam debere ita
punctari, ut Aleph accipiat patach, Tav ve-
ro Segol. Sic & in voce במועדם quando
dicunt, ne legas במועדם sed במועדים,
nisi Moses Magister ⲧⲟⲩ instruxisset voca-
li Kametz, Rabbanitæ dicere facile pote-
rant, se ex Sinai accepisse, *daleth* pun-
ctandum esse per *chireck*. Hoc vero o-
mnino argumento est, jam ante Talmud
obsignatum in ultima antiquitate legem
& vocalibus & accentibus instructam fu-
isse. Sed post schisma & divisionem in-
valescentem amplificaverunt illi furores,
& invenerunt levia quædam fulcra sen-
tentiarum suarum, & ad ipsam Scriptu-
ram mutandam impudenter processerunt.
Non autem potuerunt illi eam pe-
nitens abolere, aut pro lubitu punctis in-
struere, eo quod nimis late dispersa esset.
Sed dixerunt tantum, ore ea tradidisse
Pastorem fidelem, quæ ipsi exprimunt
solenni formula: *ne legas sic*. Sunt etiam
multi ex Rabbanitarum Sapientibus qui
asse-

U

sacrorum asseclis idem scelus Judæis exprobrarunt, aliis rectius hoc ab iis amolientibus,
qua de re plura propediem dicemus. Hoc loco id tantum monebimus, non insuetam
esse hujus criminis exprobrationem, quod Judæi veteres Samaritanis, (vide Hottingeri
Exercitt. Anti-Morinianas S. 32. 34. & 35.) recentiores vero præter fas Christianis, ut fit in
חזוק אמונה p. 299. in Wagenfeilii Telis Igneis Satanæ, optimo denique jure Docto-
res nascentis Ecclesiæ hæreticis objecerunt.

asserunt, accentus & puncta æque antiqua esse ac ipsarum literarum inventionem. Sicenim Sapiens R. *Asarias de Rubis* in libro suo *Meor Enajim* parte III. quæ vocatur *Imre bina* cap. LIX. p. 179. in hunc sensum scribit: *Sententia eorum, qui dicunt, vocales literarum lingua nostra Sanctæ, quæ est Ebraea, inventas demum esse in Sinai, aut temporibus Esra, adeoque antea non fuisse, nec conditas esse; meo iudicio vana videntur. Quæ res confirmabitur, si eam accuratius investigemus. Quod si enim reliquas linguas omnes, quæ notæ sunt, scrutemur, deprehendemus, literas earum instructas esse signis vocalium & sonorum, qui sunt vel literæ ipsæ, sicut constat de lingua Italica, Romana, & Græca in regionibus nostris, quas imitantur lingue Armenica & Persica, sicut perspexi in libro x) Fratris Thesei laudati qui dicitur introductio in linguas; vel puncta, lineolæ & notæ, aut superius, aut inferius, aut in medio collocatæ. Ita comparatum est primum Hebrææ, hinc Arabicæ & Chaldaicæ linguis, quæ ab illa deductæ sunt. Iam, ubi posterius illud vocalium genus obtinuit, fieri facile potuit, ut, qui in istius modi linguis eruditi essent, sæpe puncta illa & laudatas notas omitterent, ex quo tamen non sequitur, illas natura sua adesse non debuisse. Vidi enim ipse & videre, qui voluerit, potest in libro Introductionis laudato, quod Lingua Chaldaica & Arabica puncta habeat, pro more illorum, qui has literas tractant. Cum vero illæ similes sint Hebræicæ, imo ex ea desumptæ, argumentum omnino inde capimus, quod illa*

האדומי בספרו מאור עינים
בחלק שלישי מספרו הנקרא
אמרי בינה בפרק נ"ט ע"ב מרף
קע"ט וזה לשונו גם דיעור
האומרים כי הנקודות אל אותיות
לשונו הקדוש שהוא העברי
נתחדשו בסיני או בימי עזרא
ושקודם לכן לא היו ולא נבראו.
נראה לקוצר דעתי כי הכל המה.
זה יתאמת בהקש החפוש. כי
הנה כאשר נחקור על כל יתר
הלשונות הנודעות ונמצא שיש
לאותיותיהן סימני הקולות
וההכרות אם אותיות ממש כפי
הנודע בלשון האיש ליקי והרומי
והיוני בארצותינו. וכן הארמניקו
והפרסיאנו כפי מר' שראיתי
בספר מבוא הלשונות לאר
טיסיו הנזכר. או נקודות
וקוים או ציונים למעלה ולמטה
ובאמצע. כלשון העברי תחלת
והערבי והארמי אחריו אשר
נשתבשו הימני. ובמין השני
הזה היר' נקל אל העם
המלומדים בו להשמיט פעמים
רבות את הנקודות והציונים
הנזכרים לא שהם בטבעם נהיו
בלתם. הלא ראיתי ויראה כל
הרצה בספר המבוא הנזכר
שיש לארמי ולערבי נקודות
וציונים כפי מר' שנהגו בעלי
הלשונות ההמה. ומן הדין
בהיותן מתדמות בעברי ולקוחות
ממנו. נמצאנו למדין מהן עליו.
שגם

x) *Theseus Ambrosius* ex Comitibus Albonesii scripsit Introductionem in Chaldaicam Syriac. atque Armenicam & decem alias linguas, quæ prodiit Papiæ an. 1539. 4. Vide de eo Hottingerum in Hist. Eccles. Sec. XVI. p. 107. & Christoph. Hendreichii Pandectas Brandenburg. p. 147.

שגם הוּנָה היו לו הנקודות מני
קדם. ואולם אין לנו לגזור
אומר על המסודר ממה שנראהו
יוצא מן הסדר ועל העצמי ממה
שהוּנָה בקרי. כי אין יתישב
בשכל שאדם הראשון אשר
המציא את האותיות לחבור
המלות הנאותות בלשון החדש.
לא המציא אופנים וסימנים אל
הקורא לחבדיל ולהכיר בק
שלמה לשלמה ושלמה לשלמה
וכדומה. הנה כי מן אותיות כל
לשון סודרו להן מראשיתן
סימני הברותיהן אם באותיות
קוליות או בנקודות וקוים וציונים
כאמור. אמר כי אחר כן
הלשונות אשר סימניהן נקודות
וקוים ונקל להם מצד ההרגל
והבנת הענין לקרוא בל
הסימנים ההם. ישמיטו אותם
לפעמים. זולתי במקום הצורך
כמו שאנו עושים בקצת דברינו
אלה אשר במלות המסופקות
בטיל הנקודות לאותיות למען
תקראוה ביושר. (עד כאן דברי
האדומי) וכמו כן תחכם ר'
שמואל ארקולטי בספר בערוגת
הבשם הרבה לסתור דיעות מי
שאמר שהנקודות והטעמים
אנשי כנסת הגדולה תקנום.
יעויין

*illa jam ab ultimis seculis puncta propria ha-
buerit. Neque sane argumentari nobis licet ab
extraordinario ad ordinarium, neque ab eo quod
ex accidenti fit, ad essentiale. Quomodo enim
credi potest, Adamum primum, qui literas in-
venit ad componendas ex iis voces Linguae S.
convenientes, non simul invenisse rationes &
notas, quibus usus Lector distinguere possit &
separare שלמה a שלמה & שלמה a שלמה,
ac similia. Ea itaque est literarum in omnibus
linguis ratio, ut illis ab inito additae sint signa
pronunciationis vel per literas sonantes (voca-
lium instar) vel per puncta, ductus & notas,
ut monitum est. Interim verissimum est, lin-
guas, quae pro vocalibus puncta ejusmodi & no-
tas habuerunt, facile ob usum perpetuum, &
quod res ipsa intelligeretur, sine additis notis le-
gere potuisse homines, adeoque interdum eas
omisisse, nisi necessitas ipsa addi eas postularet, si-
cut facere solemus in Scriptis nostris, ut vocibus
equivocis puncta adscribamus, quo eo re-
ctius legantur. Hucusque R. Asarias de
Rubeis. Sic etiam Sapiens R. Samuel
Arkevolti in libro Arugat habboschem co-
piose confutat eorum sententiam, qui
statuunt, vocales & accentus inventos
esse a Viris Synagogae magnae. Perspici
haec in illis libris possunt, quibus te, Do-
mine, non carere, sed potius his & simi-
libus abundare puto. y) Quando vero,
Domi-*

U 2

y) Ex hoc loco Triglandius differit de conditione exemplarium Codicis Sacri Karaiticorum. Et sane ex eo manifestum est, cum alios Rabbanitas tum speciatim Scriptorem libri *Cosre* Parte III, Sect. 35. minus vel candide vel perite de Karæis exposuisse, quando negant, Karæos punctuationem receptam admisisse, quos securius, testimoniis eorum productis, secutus est Buxtorfius p. 300. sq. de Punctorum Antiquitate, & in Vindiciis Veritatis Hebr. p. 341. Sic & Professor quidam Regius linguae Hebraeae scripserat, Karæos non admittere vocales Sacri Codicis, sed pro invento humano habere, quam sententiam confutat Rich. Simon in Supplemento ad Leonem Mutinensem de Karæis p. 138. sq. adde eundem in

Domine, interrogasti, num Codex Scripturæ, qui apud nos est, idem sit cum eo, quem habent Rabbanitæ, scias, velim, in hac parte, nullam esse inter nos dissensionem, discrimen nullum. Dispositio enim Scripturæ debetur Viris Synagogæ magnæ, ficubus (Viris) optimis, super quibus sit pax, quo tempore inter eos nulla fuit controversia. Propterea apud nos (in Codd. nostris) nihil est vel z) superflui vel deficientis: nullum ὕπερθερον πρότερον, nullum Keri aut Kethib, extra eam Scripturæ dispositionem, quæ a) adhuc apud Rabbanitas exstat. Et correcti quidem illi Codd. apud nos sunt præstantissimi; lectionemque ben b) Naphthali sequimur,

יעויין משם כי ידעת שאין אדוני חסר לכל אלו הספרים וכהנה רבות אתך ומה ששאל אדוני האם נוסח המקרא שלנו הוא שוה עם מה שהוא אצל הרבנים ידוע שהוא לאדוני שבוה הדבר אין בינינו שום מחלוקת ושום הפרשי כי סדור המקרא הוא יצא מאת אנשי כנסת הגדולה התאנים הטובות עליהם השלום ועדיין לא היה ביניהם שום מחלוקת ועל כן אין אצלנו שום יתרון וחסרון ולפי הקדמה ואיחור ולא קרי ולא כתיב זולתי סדר המקרא שהוא עכשיו ביד הרבנים והמדויקים

Mist. Crit. V. T. lib. I. c. 29. In eundem errorem prolapsus est perspicacissimus Seldenus, lib. I. c. 5. p. 22. de Uxore Hebr. & qui hunc secutus est, Hottingerus in Biblioth. Orient. c. II. p. 97. existimantes, locum Levit. XVIII. II. aliter in Karæorum codicibus lectum fuisse, quam quidem a Rabbanitis exhibetur. At enim vero utrumque Codicem hic consensisse ex Eliæ Byzantini Addereth Elijahu ad oculum demonstrat V. C. Io. Meyerus, tum in prolegomenis ad Seder Olam p. 185. sqq. tum in Uxore Christiana diss. II. c. 5. Adde Cl. Schupartum de Karæis c. IV. §. 3. p. 107. sq. Hinc manifestum fit, Leonem Mutinensem in libro de ritibus Judæorum errasse, quando p. 133. ed. Lat. Pentateuchum solum ab iis recipi ait, qua in re procul dubio Karæos cum Samaritanis confudit.

2) Quid per has voces sibi velint Hebræi, exponere hujus loci non est: legatur Buxtorfius in Tiberiade.

a) Hinc manifestum est, Masoreticarum quoque observationum non fuisse negligentes Karæos, quod paulo ante illustri exemplo edocti sumus, & olim monuit Jo. Morinus in ep. ad Io. Buxtorfium & Lud. Cappellum p. 520. & 574. Antiquitatum Ecclesiæ Orientalis, ad Aaronis ben Joseph librum *Mubshar* provocans. Idem evicit Rich. Simon in Bibl. Crit. Tomo II. c. 10. p. 204. sq. ex ejusdem Grammatica Hebr. in qua Masoræ & plerarumque ejus minutiarum ut & תיקונים Scribarum, literarum in nonnullis vocibus majuscularum, minorum vel suspensarum, itemque lectionum Ben Ascher & Ben Naphthali, nec minus Keri & Cethibh mentionem fieri.

b) Illas ben Ascher, quem Orientales Judæi, & ben naphthali, quem Occidentales plerumq; sequuntur, lectionum varietates exhibet Jo. Buxtorfius in calce Bibliorum Rabbinic. De earundem conditione & ætate, quæ in Sec. XI. referri a Judæis solet, pluribus exposuerunt Io. Buxtorfius in Tract. de origine punctorum Part. I. c. 15. & in Vindiciis Verit. Hebr. Part. II. c. V. p. 512. sq. Ludov. Cappellus in Critica Sec. lib. III. capp. XVI-XVIII. ubi c. 18. §. 4.

והמדוויקים הם המה המובחרים
אצלנו. וקריאת בן נפתלי
אנחנו תומכים בקריאתנו. כך
קבלנו במדרשי מלמדינו דור
מדור. ובכן נשלמו תשובות כל
השאלות כפי מה שהיתה השגת
יד והיכולת עליו. והתהלה לבעל
היכולת הגמורה והרצון
המשולל. יהי שמו מבורך
מעתה ועד עולם:

נשלמה מלאכת התשובה
בעזרתו י"ת ביום א' לשבוע
שהוא כ' לתמוז ז"ח ליוליא"וס
בשנת תנ"ט לאלף השי
משנות הבריאה ואלף ת"רצ"ט
לחשבון הנוצרים פה בעיר
קראסניי אוסטרו שהמובן ממנו
עברי יפ"ה יע"ר. שהיא עיר
אחות אבותיו של אדוננו בן
המלך קונסטנטין ירום הודו
ותנשא מערכתו ותגדל ממשלתו
בן אדוננו המלך האדיר החסיד
המנוח יואן שלישי הזה השם
בין מלכי פולונ"י ודוכסיה
הגדולה של ליטו"א ישמרן צור
עולמים. תחת ממשלת אדוננו
המלך האדיר הגבור גדול היחס
ורב השם והמעלה מאשר לפניו
אוגוסטוס שלישי מזה השם
יה"ה ותנשא מלכותו ויגבה
כוכב מערכתו. בשנה
שנית למלכותו והוא היה
מתחלה דוכס של דוכסיה
סא"ס הנקרא בלשון אשכנז
זאק"ס.

quimur , quemadmodum ex disciplina
Doctorem nostrorum per singulas gene-
rationes accepimus. Hoc modo absol-
vuntur responsiones ad omnes quæstio-
nes , quas quidem afferre nobis licuit.
Sit itaque laus illi qui est virtutis perfe-
ctissimæ. Nomen ejus & nunc & in æter-
num sit benedictum.

Perductum ad finem est hoc respon-
dendi negotium , Divini Numinis auxi-
lio , die primo hebdomadis , qui est vige-
simus *Tammuz* & decimus octavus *Julii*
anno 5459. ab O. C. & an. 1699. secun-
dum Æram Christianorum , in urbe *Cros-
ni Ostro* quod hebraice dixeris *sylvam ele-
gantem* , quam hereditatis jure possidet
Dominus noster , filius Regis *Constantini*;
cujus gloria & potentia augeatur , re-
gnumque amplificetur , filius Domini no-
stri Regis Serenissimi & clementissimi,
JOHANNIS III. hujus nominis , inter Re-
ges Poloniæ & magni Ducatus Lithua-
niæ , quos rupes æterna custodiat. Facta
est scriptio , imperante Rege Serenissimo,
Potentissimo , Maximo natalibus , & fa-
ma gloriaque præ decessoribus omnibus
celebratissimo , AUGUSTO III. hujus
nominis , cujus regnum extollatur , &
fortuna amplificetur , anno II. imperii
ejus. Erat is primo *Dux Saxonie* , quam
Germani *Sachsen* appellant , rogabaturque
ab omnibus Poloniæ & Ducatus Lithua-
niæ

niæ Principibus, ut, throno Regni occupato, Regiam dignitatem susciperet. Deus Benedictus ita subjiciat hostes ipsius pedibus ejus, ut surgere non possint. Amen in sæcula sæculorum sempiterna.

זתק"ס. ונתבקש מכל שרי
פולוני"א ודוכסיה של ליט"א
שיבוא לשבת על כסא המלוכה
למלוך עליהם. השי"ת יכריע
קמיו תחתיו מן יקומון. אמן
נצח סלה ועדי עד"

INDEX ET SUMMA CAPITUM

Tractatus præcedentis.

Post præfationem, quæ occasionem & institutum scripti, ejusque elaborationem a pluribus, operas conferentibus, perfectam exponit,

Cap. I.

In compendio exhibet quæstiones quatuor a Triglandio propositas, easdemque ad certas Sectiones revocat p. 8-10.

Cap. II.

Affert loca quædam Rabbanitarum, nominatim R. Gedalia ex Schalscheleth Hakkabbala, & R. David Ganz ex Zemach David, eaque huc accommodat, ut Karæos a Sadducæis distinctos, & his antiquiores esse ostendat: p. 10-16.

Cap. III.

Idem institutum urget, adductis R. Jehuda Levi, ex libro Cofari, & R. Levi fil. Abraham Levitæ testimoniis, quibus additur locus ex R. Caleb fil. Eliæ Karæi MS. in quo Maimonidæ quidam locus in eandem causam trahitur, p. 16-24.

Cap. IV.

Originem Karæorum a Sadducæis non esse repetendam ex eo evincit, quod Karæi Sadocum & Baithosum nusquam inter majores suos numerent, sed detestentur potius; quod nunquam facturi fuissent, si illis suam deberent originem: sicut plures alios, tanquam suæ doctrinæ assecclas, adhuc recensere soleant, a quibus tamen in nonnullis capitibus longissime dissentiant. p. 24-30.

Cap.

Cap. V.

Producit R. Afariæ de Rubeis locum, eo consilio, ut ostendat, Karæos sub Templo II. jam exstitisse, & comprehendi nomine Sadducæorum, quippe quorum duo fuerint genera, alterum eorum, qui Sadocum & Baithosum sectarentur, & articulos quosdam fundamentales negarent; alterum vero istorum, qui se ipsos a studio justitiæ ita appellarent, qui ipsi sint Karæi. Rabbanitas vero promiscue hoc nomen utrisque imponere, eo quod in rejiciendis traditionibus conspirarent. In calce quædam contra Josephi fidem afferuntur. p. 30-41.

Cap. VI.

Affert seriem & Genealogiam Principum, quos in Ægypto se habuisse profitentur Karæi, productam usque ad A. C. 1640. quo anno eam Karæus quidam Cairi invenisse dicitur. Ex hac deinde id deducit auctor, quod, cum Rabbanitæ tradunt, Ananem ob contentionem de principatu sectæ novæ auctorem exstitisse, illa contentio non de Anane, qui quatuor & amplius sæculis ob signata Mischna inferior sit, accipi debeat, sed ad alium *Ananem ben Schepbeth*, cujus ætas in tempus Mischnæ ob signatæ incidit, quo tempore lites de principatu fuisse ipsi Rabbanitæ testentur, referenda sit, sicut & utriusque hujus Ananis in Serie illa mentio injiciatur. Quod si itaq; dissensio illa civilis in tempora prioris Anan referatur, non posse tamen ad eadem initium dissensionis ratione doctrinæ collocari, cum de hac eos tum temporis dissensisse veterum monimenta non testentur, quæ vicissim confirmant, disputationem de doctrina diu antea, & quidem an. 3621. inter *Simeonem ben Schetach*, & *Jebudam ben Tabbai*, quem Karæi suum agnoscunt ducem, contigisse. Hanc denique in doctrina dissensionem unam referri, de contentionibus vero politicis frequentissime exponi. p. 41-55.

Cap. VII.

In universum de fatis & calamitatibus Karæorum, studiorumque & scriptorum, quæ confecerunt, ratione & paucitate monet usque ad p. 62.

Cap. VIII.

Præmittit quædam de Karæo R. Galeb Aba, & duplici ejus libro, nempe *Horto Eden* & libro *decem tractatum*, deinde vero, ex præfatione ad poste-

posteriores hunc librum locum bene longum affert, quo variae dis-
fensionis Rabbanitarum a Karæis causæ explicantur, origo ipsa ex hi-
storicis monumentis edisseritur, & contra nova quædam Rabbanita-
rum instituta & traditiones in universum disputatur usque ad p. 92.

Cap. IX.

Alium Karæum in scenam producit, nempe R. *Mosen Byzantinum*, de quo &
scriptis ejus cum in universum monuit, longam dissertationem pro
antiquitate & puritate doctrinæ Karaiticæ ex libro ejus *Matte Elohim*
exhibet. In hac inprimis urgetur, quod Schammai Karæorum, Hillel
vero Rabbanitarum causam olim egerit; quæ assertio illustratur recen-
sione controversiæ, inter R. *Elieserem fil. Hyrcani* & Rabban *Gamaliel*
Principem quondam agitata, prout in *Bava Metzia* legitur. Inprimis
vero in hoc capite notatu digna est series Doctorum, per quos inde a
Mose usque ad hanc ætatem doctrinam suam propagatam esse affir-
mant. Huic narrationi in extremo capite argumentis quibusdam fi-
des conciliatur, usque ad p. 129.

Cap. X.

De Menachemo, Karæo quodam, de quo quæsierat Triglandius, non-
nulla afferuntur, eademque occasione de Aquila & Onkeloso differi-
tur, quos noster cum R. Asaria a se invicem distinguendos esse pu-
tat: usque ad p. 134.

Cap. XI.

Varios recenset Karæorum Scriptores, & primo quidem R. *Iebuda Haddasi*
Haabel, de cujus libro, artis pleno, *Escolhaccopher* curatius agitur, & ex
eodem variorum ex Karæis scriptorum mentio injicitur. Hinc de R.
Jac. ben Ruben, ac inprimis de *Aarone* utroque, Priore & Posteriore,
altero *ben Ioseph*, altero *ben Elia*, porro de *Elia Byzantini* Addereth *Elijahu*,
R. *Calebo*, *Mosche Mizzordi*, R. *Jehuda Poki* &c. enarratur: usq; ad p. 150.

Cap. XII.

Ostendit, eundem Karæos habere Codicem Hebr. qui sit in Rabbanita-
rum manibus, iisdem quoque vocalibus, quas pro divinis habent,
instructum. 150-158.

JACOBI TRIGLANDII J. F. J. N.

IN

ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA

S. S. Theol. Doct. Theologiæ & Antiquitatum
Hebraicarum Professoris

DIATRIBE DE SECTA
KARÆORUM.

Quæ hic enarratur; & Illustris

JOS. SCALIGERI

De iis Opinio vindicatur.

JACOBI TRIGLANDII J. F. M.

IN

ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA

S. S. Theol. Doct. Theologiae & Antiquitatum

Hebraicarum Professoris

DIATRIBE DE SECTA

KARAEORUM.

Quae hic enarratur & illustratur

JOS. SCALIGERI

De his Opinio vindicatur.

LECTORI BENEVOLO

Ἔ φιλεβελία S.

MOs & æquitas jubent, qui oculos mentemque ad istam appellis *Diatriben*, erudite Lector, ut exponam Tibi, sed paucis, quid sit hujus opellæ, quid instituti? Quum nova & accuratior editio eorum, quæ summi viri Josephus Scaliger, & Johannes Drusius, de tribus Judæorum Sectis in Nicolaum Serarium scripserunt; atque hic, sive prior de hoc argumento, sive contra eosdem fuit commentatus, prælum jam diu exercuerat; convenit me Typographus vir honestus & frugi, admonitus, ut videtur, à Clarissimis eruditissimisque Viris, qui meas esse aliquid nugas nimis amanter putabant, obnixequè rogavit, ut, quæ de Secta quadam Judæorum, qui קראים *Karaim* vocantur, comperta haberem, quamque hi Magni Viri digito solum attigerant (quod illorum ætate parum adhuc innotuissent) cum ipso communicare non gravarer, & per ipsum cum Orbe Literato; antiqui operis futurum recens corollarium, & nobilis materiæ quaecunque supplementum. Ego quamquam meo me sciam pede metiri, & iste neutiquam forem, qui Scaligerianæ vel Drusianæ purpuræ vilem sustineam attexere laciniam, sed tarde potius, publici judicii reverentia, profiliam ad scribendum: re tamen aliquamdiu perpensa, religio mihi fuit, spem ejus frustrari, aut justæ petitioni deesse. Cum quia occasio blandè invitaret, locusque esset admodum conveniens, ubi de Sectis Judæorum doctissimi homines accuratè disputabant, istius quoque αἰρέσεως historiam simul inveniri, quæ pars magna inter eos quondam fuit, & nunc multis de causis haud indigna, ut melius pernoscatur. Tum maximè id

mihi perſvaſit, quod Illuſtri & meritiffimo Scaligero debitæ dudum vindiciæ eadem opera poſſent præſtari, ſuper hac ipſa re vix dignè ſatis à quibusdam excepto. Fecerat Scaliger aliquoties, in Elencho, *Karæorum* mentionem, proque admirabilis ingenii εὐσυχία antiquitatem ipſis aſſeruerat excidio Reipublicæ, & ipſo Chriſti adventu priorem. Optimè, etiam quam prius foverat opinione generoſo veri amore revocata, profeſſus eos diverſum eſſe genus (contrà quam vulgo credebatur) ab impiis Zadducæis; motus inter alia teſtimonio *Philippi Frederici ex Judæo Chriſtiani, qui Conſtantinopoli magnum uſum Karæorum habuerat* Elenchi, Cap. 2. Utramque hanc aſſertionem, cum maximè priorem oppugnamdam ſumſit ſibi Vir ſcriptis & doctrina celeberrimus Johannes Morinus, in Exercitationibus Sacris; cui, præter decorum non minus quam rationem, miſerè Scaliger vapulavit. Quamobrem cum ex lectione Librorum Karaïticorum, habito examine, veritas Scaligeriani judicii quod ad utramque theſin luculenter mihi videretur conſtare; infirma verò & malè conſuta eſſe, quæ Morinus, & poſt eum Vir multæ lectionis Richardus Simonius in *Hiſtoria Critica V. T.* in contrarium objecerant; piaculo proximum poterat haberi deferere hoc vadimonium, atque Illuſtris Viri famam, cum ipſius veritatis periculo, iniquiore cenſura relinquere diutius gravatam: non cauſæ vitio, ſed inopia Defenſoris, propter magnam eorum, quibus hæc Sacra ſunt cordi, paucitatem. Morem itaque geſſi Typographo; adornavi hanc Sectæ Karaïticæ ex ipſis illorum libris, omnibus (ſi unum excipias) Manuſcriptis, brevem Hiſtoriam & ἀποτύπωσιν, futuras Magno Scaligero, dignas utinam! vindicias. Aſſeritur quippe variis hîc argumentis ipſi credita *Karæorum* antiquitas; & ab Zadducæis propriè dictis, qui providentiam & reſurrectionem negarunt, immane diſcrimen. Ideoque, quod Scaligero datus hic labor, Typographus ejus *Elencho*, tanquam hujus appendicem, loco & ordine in hoc Syntagmate voluit ſubjungi. Diſquiritur hîc præterea de prima Sectarum inter Ju-

Judæos origine & incunabulis ; de mutuïs *Karæorum* cum Phari-
zæis certaminibus , quæque memorabilia tunc contigerunt ; de
successivo Pharizaiſmi progressu , de causa, quæ R. Schammai ani-
mum à collega suo Hillele sejunxit , &c. Narratur hic varia eo-
rum , adversa tamen ut plurimum , fortuna ; ac Famosi istius R.
Anan gesta, quodque ille non primus sit schismatis auctor, ut vulgo
credunt, ast instaurator. Memoro dehinc palmaria, in quibus dis-
sident, capita ; tum & reliquos fidei Karaiticæ articulos ; quibus fiet
palam, tantum abesse, ut mereantur ingentem, qua per tot secula
flagrarunt, invidiam ; ut plura longe apud eos, quam ullam Ju-
dæorum Hæresin, rationi & veritati consona potius reperiantur.
Tandem assignata sunt loca & regiones, ubi habitarunt *Karæi*, quas-
que in hunc diem incolunt maximè. Doctorum, quibus gavisi
Magistris, ex M. S. S. jam inde ab antiquo catalogus & successio re-
censetur ; qui insigni inter hos fama viguere, & libri quidam do-
ctrina, celebritate, usu commendabiles perstringuntur ; aliaque
passim, quæ ad interiorem hujus ignotæ per tot secula Christianis
Sectæ cognitionem pertinent.

Quod si jam aliquis incuriosus harum rerum cogitet, atque
sic animum inducat suum, quid nostrâ id admodum refert ? Quos
inde fructus percipiam, si jam aliquanto propius noverim *Karæos* ?
multa, quæ respondere possim, in promptu sunt. Etenim, si Chal-
dæorum, Persarum, Græcorum Philosophiam, Religionem,
opiniones pernoſſe non exigua pars eruditionis habetur ; si volupe
est Romanorum instituta, pace belloque, usque ad minutias excus-
sisse ; si nulli parcitur labori, ut omnes omnium Antiquitates & ri-
tus habeas in numero ; neutiquam inficetum esse potest, quum
in apertiori luce collocatur, quid creditum, actum, moribus usur-
patum fuerit in populo, ubi Regnum ipsius obtinuit Dei ; cujusque
fata, linguam, Libros Sacros intelligere atque scrutari, Christiani
Doctoris & officium est, & deliciæ. Si eruditorum Coryphæi
optime meriti de orbe literato censentur, dum tres Sectas Judæo-

rum doctissimis commentationibus tam accurate explicuerunt, oleum penitus & operam perdere non potest, quisquis tantorum Heroum vestigiis insistens, ad quarti cujusdam τάρματ^{ος} notitiam, quod olim pars magna nunc adhuc sanior in ea gente est, viam pandit & eruderat, nescio quibus spinis sentibusve horridam, aut obicibus interclusam. Verum enim vero, si quis ita sit animatus, ut talia contemptui habeat, si istis non capiatur, quia nec ista forsitan capit, suo hunc patimur abundare sensu; huic sanè per me integrum esto libellum de manibus statim deponere. Hæc publici non adeo saporis futura, cum manum tabulæ admoverem, jam satis præcepi. Fastidienti stomacho hæc dapes non parantur; sed iis qui Philologiæ gustum habent, & literaturæ Hebraicæ nobili studio & amore ducuntur. Quos ut adjutem, nihilque sit legentibus moræ, Hebraica, quæ bene multa hic laudantur, testimonia in Latinum mox sermonem converti: cum omittere non liceret nisi unâ causæ deesse, aut doctum & non obviæ eruditionis curiosum subinde lectorem placuisset frustrari. Hujusmodi saltem cum tempore & rerum documentis intelligent, spero, haud nullam, haud exiguam, sed multigenam per omnia sacra Philologiæ latifundia se Karaitici studii extendere utilitatem. Primo namque hinc incorruptius poterit fieri iudicium, quæ Hebræorum instituta, qui ritus genuinam redoleant vetustatem. Nempe, qui Talmudis farraginem compilarunt, Rabbanitæ & Pharizæorum sectatores, multa commemorant, multa ponunt jam olim decreta, multa arrogant sibi suisque, non tam ex vero semper quam causæ compendio, & præjudiciis sequentium Magistrorum; nemo negaverit prudens. Conferenti jam cum istorum traditionibus, *Karæorum*, qui in eadem republica temploque cum iis degerunt, dictata & mores, quantum, quæso, lucis in isthac caligine emicabit; quam magnum ferendi iudicii adjuventum! dum nullo negotio sic dabitur colligere: in quibus juratissimi hostes consentiunt, priorem scismate, aut veterrimam saltem agnoscere institutionem; de quibus

PRÆFATIO.

bus disputant, docere quid moris, aut animi utrique partium fuerit; unde possis non paucas Talmudis salebras, in quo tot contrariæ disputationes exstant ac Chrysippeï acervi, promptius expedire. Tandem cum in Republica Judaica modo hæc pars, modo alia, neutra aliquando penitus prævaluit, variam quandoque rationem & consuetudinem in isto populo obtinuisse. Jam vero Codicis Sacri integritas, & an Textus Hebræus à Rabbinis vel Masorethis mutatus fuerit, vel de industria, ad pervertendam Chronologiam aut fidem, corruptus, quod plurimi Romanenses, Isacus Vossius, & alii Bibliomastiges crepant, quanti momenti, & difficultatis in nostra Theologia disquisitio est? Quam perplexè & acriter de origine atque ἀξιωματικῶν punctorum in hunc diem contenditur? Si sua ope, & testimonio, litem hanc planè non decident *Karai*, inflicta vel petita per hoc latus Religioni vulnera malagmate saltem lenient, & abundanter Fidei securitatem præstabunt. Animus mihi fuit jam in hoc scripto aliquid de punctis, quidque mihi non dissimile vero videretur, commentari, sicut pag. 39. videre est; sed properantes operæ, & ubertas materiæ coëgerunt differre. Plurima in Scripturis sunt dubia, cruces interpretum; multa in Veterum Judæorum & Christianorum libris non probe perspecta, quæ horum auxilio melius explicari, aut distinctius percipi queant. Parvis aliquod speciminibus, prout se res dabat & occasio, ostendere id fuimus conati, majoribus in posterum demonstraturi. E. c. Judæorum Tephillin divino niti mandato, ipsumque adeo Christum Dominum eos sibi aptasse, Rabbanitis fidem habens cum multis, noster ὁ πᾶν Scaliger credidit; non crediturus si *Karaitarum*, qui hisce vanis sese commentis opposuerunt, meliorem istorum locorum expositionem, diversamque praxin inspexisset. Christusne hanc Traditionariorum superstitionem ut fuerit imitatus, quam sanior pars populi cum *Karais* ut stultam ἀπίδοον populo palam differebat? non putem. Vexatissimus ille nodus de tempore quo Jesus Pascha celebraverit θανάσιμον, num eodem die cum

Elench.
cap. VIII.

cum Pharizæis, an alio? Et si alio, quid fieri potuit, sanguisque in templo adspergi, bona cum Sacerdotum venia? de quo multi tam multa in utramque partem scripserunt, vel commodissime expeditur opem ferentibus *Karais*; vel omnes difficultates, vereor, nunquam bene solventur. Quæque de hoc genere sunt infinita. Si quis autem disputando Judæos amet convincere, & veritatem Evangelicæ doctrinæ probare, & hîc usui erunt *Karai*: dum magis ingenui hinc inde quædam largiuntur, quæ Rabbanitæ falso, sed mordicus, tenent; & longe minus inepti divinorum sunt oraculorum expositores. De quo certius docti judicarent, si Lex Mosis, aliique Veteris Instrumenti libri cum exquisitis quibusdam illorum commentariis lucem possint adspicere. De quo cogitavi subinde quidem, at! *opus est majoris abollæ*; ita tamen, ut si docta curiositas studium excitet, & opem, qui possunt, contulerint; haud videatur aliquando desperandum. Ceterum hîc glaciem modo fregimus, & promulsidem in transitu damus observatiuncularum, quas hæc officina suppeditavit; immo tentamina tantum, *κνείας δόξας* nequaquam: ubi nihil Eruditis, quid sentire conveniat, præscribimus, minus aliorum doctrinam limis adspicimus oculis, etiam cum ab iis modestè dissidemus. Verum ad indagandum & amplexandum genuinum S. S. Literarum sensum, undecunque superveniat, animus est, me ipsum, & cordatos Lectores accendere. Qui si hosce conatus boni consulere dignabuntur, gaudebo; si meliora docere, quando fieri vix potest, quin hic inde cespitemus, dum perquirimus abdita, &

----- *Vestigia nullius ante*

Trita solo... odoramur, alacriter & gratus amplectar. Si quis vero (quod absit expectem) cupiat tricari, aut *φιλόνηκτον εἶναι, ἡμῶς τσαύτην συνήθειαν ἐκ ἑχομεν, ἐδὲ ἡ Εκκλησία τὸ Θεῶν.* Vale.

JACOBI

JACOBI TRIGLANDII DIATRIBE DE SECTA KARÆORUM.

CAPUT I.

Karæi necdum satis noti. Librararissimi. Buxtorfius nullos vidit. Job. Morinus unum. Job. Seldenus duos. Carpzovii Judicium. Omnis de iis notitia huc usque fere ex Rabbinis. Qui faciunt novos homines. Scaligeri melior sententia immerito a Morino notati. Institutum nostrum.

FRequens, & obvia in Scriptis Eruditorum mentio est *Sectæ* cujusdam vetustioris inter *Judeos*, quæ aliena prorsus ab humanis in Religione divinâ institutis, inimica Talmudi, atque traditionibus Magistrorum, solius Scripturæ opibus ac revelatione contenta, appellationem hinc meruit KARÆORUM. At vero qui rem hanc ab ovo explicuerit, qui hujus dissensionis veram occasionem, tempus, capita, primamque Originem penitus investigatam pertractaverit, huc usque inter Philologos, quod sciam, repertus est nemo. Non sanè ingenii vitio, vel industriæ, quæ in aliquibus summa fuerunt, sed sola, ut opinor, Librorum, quibus ipsi KARÆI de sua nos fide atque fortuna instruerent, incredibili raritate. Quos cum paucos admodum, pro temporis spatio, scripserint, longe pauciores, quin immo paucissimi, ad nostras manus & regiones pervenerunt; sive jam in causa sit locorum ubi degunt intercapedo, aut quod plerique non exstent nisi manu exarati, ac latitent etiam inter suos; sive potius id astui atque potentiæ adversantium *Rabbanitarum* debeat imputari, qui in tantam eos partim invidiam, partim contemptum adduxere, ut propterea forte negligentius in eorum sententiam, & monumenta, fuerit inquisitum. Quum tamen, si recte illos novissent, inquisitione sua, curis, & studio longe digniores quam Rabbinorum commentarios, aut ineptam *Talmudis* farraginem Docti censuissent. Nam cum doctrina eos facile exæquent, judicii simul acrimonia, rationum pondere & perspicuitate, explicandi

R. Jehuda
Levita in
Cozzi.

Not. ad
Cozzi. part.
III.

Introd. ad
Raim. Pug.
Fidei, cap.
IV.

S. S. Literas ἀγχιυόλα multum excellunt. Morum vero integritate & disputandi peritia, vel inimicis testibus, longo post se relinquunt intervallo. Hoc nullus, scio, qui utrosque contulerit, poterit inficiari. Verum, quominus id facerent, summa, quam dixi, hujusmodi librorum penuria intercessit. Adeo ut viri in Hebraica literatura principes multi ne quidem oculis unquam usurpaverint, & eorum, qui videre potuerunt, velut *Persii Satyras*, legerint vel duo, vel nemo. Ne quid audacius affirmasse videar, ipsos audiamus: Celeberrimus *Buxtorfius* ita scribit: *Libros aliquos Karraeorum haecenus nullos mihi videre licuit. Seldenus duorum meminit quorum copia ipsa sit facta; eorum unus est שער יהודה Porta Iehudæ, agens præcipue de incestibus seu conjugiiis prohibitis, impressus Constantinopoli anno juxta calculum Iudaicum 5322. Christianorum 1582. Alter manuscriptus, cujus auctor Rabbi Elias ben Mose, Candien-sis vel Cretensis, &c. Novissimè Job. Bened. Carpzovius, vir Clarissimus, hunc in modum differuit: Fere omnes de defectu (librorum) queruntur, ac retulisse sibi Galium scribit Hottingerus Thes. Philol. Cap. 1. Sect. V. n. 9. p. 41. Karraitas Constantinopoli in cryptis suos abdidiisse libros; ne (hoc de suo addit Carpzovius) ab aliis legerentur. Unicum in Bibliotheca Rabbinica commemorat Buxtorfius p. 309. quem ipse tamen non vidit Tres præterea libros à Karraeis scriptos Buxtorfio significaverat Antonius Legerus, quos in appendice Bibliothecæ inter ceteros simul recenset sed quorsum designatio ista librorum? quorum tamen vix speranda copia est. Tum §. 3. de Iohanne Morino memorat, cum parti priori Exercitationum Bibli-carum indicem capitum, quæ posteriore parte contineantur, adjecisset, inque eo exerci-tationem IV. de Karraitis, Judæorum Hereticis, inscriptam tam Iudæorum quam ipsorum Karraitarum scriptis illustratam gloriaretur, rogatus per literas à Buxtorfio quos Karraitarum libros haberet? respondit in Epistola, quæ inter Antiqui-tates Ecclesiæ Orientalis habetur pag. 364. se unicum habere, qui in Legem Commen-tarius sit M. S. &c. Factum est hac librorum inopia igitur quod præcipua, si non omnis, quam de Karæorum institutis atque doctrina doctissimi pri-dem viri habuerunt, notitia; cuncta quæ de illorum ætate & gestis com-mentabantur, ex Rabbinorum relatione, hoc est juratissimorum hostium testimoniis fuerint repetita. Quam tuto autem de adversario fides ha-beatur adversanti omnibus notum est; præsertim ubi amor Religionis ac-cendit iracundiam, & zelum Domus Domini splendida bilis mentitur. Quæ enormia planè & stultissima iidem de Christo & doctrina Evangelica confinxerint, ut de aliis taceam, neminem fugit: Et vel hoc debuerat Christianos reddere circumspectos, ne statim, quicquid Rabbanitæ de his scriberent, temere crederetur. Hoc non satis memori animo semper re-posuisse utrisque, fraudi fuit, & Karæis, & optimis sanè viris. Ita enim acci-*

accidit, ut illi longe, quam in se sunt, habiti sint nequiores, infelix scilicet teterrimorum Sadducæorum propago; & isti, dum bona fide sequuntur, qui non bonam præstiterant, ductorum culpa subinde vel invitissimi hallucinarentur. Quandoquidem vero in ea me rei humanæ parte Providentia locavit, ut, non unum, sed plures dictorum *Karæorum* libros habere, & evolvere, mihi contingerit; judicavi me rem in Philologia sacra forte non inutilem, reconditæ eruditionis amatoribus haud ingratam, tandem munere locoque meo non indignam facturum, si hujus Sectæ parum exploratæ, paulo pleniorē dare intelligentiam conarer, & tenuem observatiuncularum nostrarum gustum, cum orbe literato paucis pagellis communicarem. Id vero imprimis mihi negotium dedi, ut Karæorum natales, & vetustatem aliquanto accuratius investigarem; unde reliquarum Quæstionum pendet magnopere & intellectus, & decisio. *Rabbini* passim iis obijciunt novitatem. Istorum secuti sententiam multi Christiani Doctores, & ante omnes *Iohannes Morinus* in *Exercitationibus Sacris*, non modo excidio Reipublicæ Judaicæ faciunt recentiores; sed & post publicam *Talmudis* editionem illud schisma demum ortum esse, ex *Judeorum* monumentis iste voluit colligere.

Lib. 2.
Exercit.
VII. Cap. I.

— *Examen improbum in illa*

Castigans trutina

quæ dolosa, & penitus hostilis. Majorem longe eorum antiquitatem in tam densa caligine verius viderat subtilissima Illustris *Iosephi Scaligeri* perspicacitas, hac de causa immeritam & acriorem Joh. Morini censuram incurrentis, qui caput secundum VII. Exercitationis I. 2. tali exornat Rubrica: *Scaliger omnium pessime de iis differens, confutatur.* Constitui itaque *ἔνθ' ὅθεν* dum Elenchus Trihæresii recens editur, hanc inclementem Morini sententiam aliquantum reddere incudi, & quoad majoris antiquitatis, quam censor tribuit, opinionem, Magno viro qualescunque, judicio Lectoris, discernere vindicias. *Triumvirorum de Tribus Judæorum Hæresibus* celeberrimæ disputationi, qui nuncunā prodeunt, hocce adornare non spernendum, spero, Supplementum. Denique Antiquitatibus Hebræorum hac parte minus excultis, Sacrisque Literis cum maximè, quibus omnis noster labor sacratur, aliquam adferre pro modulo illustrationem; & si benè uti sciamus suo tempore, ad tuendam auctoritatem adjumentum.

CAPUT II.

Nomina vrria quibus ab antiquis maxime Rabbanitis insigniuntur. Chillouk liber M. S. Dicti Hierosolymitani, Excommunicati, Zadducei, Baitbozei, Heretici, Epicurei, Samaritani. Ratio appellationis. Karæi quare dicti? an ab ipsis hoc nomen ortum? Matth. 5: 20. illustratur. Usus hujus notitiæ nominum. Lapsus celeb. Bartolocci, &c.

ANte omnia de Nominibus & כנויים Epithetis hujus Sectæ initiò dispi-
ciendum est, quibus in Antiquorum Scriptis, præcipue Rabbanitarum, veniunt aut indigetantur; horum etenim in iis atro carbone notandis mire luxuriavit obtrectatio, quæ nisi quis probe teneat prius explicata, varia Veterum loca vel non intelligentur, vel alio trahentur, quam quidem pertinent; ac sæpe tanquam in tenebris erit micandum. Præcipua ergo in unum colecta primo recenserebimus, deinde, si opus est, declaratione brevi adjuvanda. Ipsi hanc sortem suam non ignorant Karæi, & jure de ea conqueruntur. Liber quem habeo, quique inscribitur חלוק הקראים עם הרבנים *Dissensio Karæorum cum Rabbanitis* pag. mihi ממו היו נרמזין ירושלמין ושמותיהן וצדוקין וביתוסיין ב. *Occulte significantur ab iis (Rabbanitis per cognomina) Hierosolymitanorum, Excommunicatorum, Zadduceorum, & Baitboseorum &c. Talmud, Maimonides, Abraham Ben Dior, aliique Traditionum Hyperaspistæ אפיקורוסים Hereticos, אפיקורוסים Epicureos, כותרים Samaritanos, ceu ex sequentibus patebit, quandoque appellant. Aben Ezra modestius modo; חולקין על אבותינו Dissidentes à Patribus nostris, modò acerbius: המכחשים Mendaces indigetavit. Hierosolymitanos dicunt, quia summo Templi, & Sanctæ Civitatis amore semper flagrabant; post desolationem quoque in ea, quoad licuit, commorantes מפני תאות המקדש גאון עוזם מחמד לבם ומחמד נפשם Ob Desiderium Sanctuarii, quod erat excellentia roboris ipsorum, voluptas Cordis, & indulgentia animæ ipsorum, ut loquitur Chillouk M. S. Quamobrem suos maiores יושבי הרבות inibid. p. כ colas desolationum describunt. & R. Anan, novus non Sectæ auctor, sed Veteris doctrinæ Karæis habitus instaurator, orta contentione apud Babylonem, illuc cum suis concessit habitatum. Epicurei vocantur secundum eam definitionem quam tradunt Talmudici, atque ex iis Maimonides: זה המבזה תלמוד חכם. Epicureus est qui contemptui habet discipulum Sapientis. Ita se nempe Traditionum Patroni appellitant, אמרו חכמינו statuerunt Sapientes nostri, idem Pauli σοφός. Quasi qui inania febricitantis cerebri figmenta*

Aben Ezra
in Exod. 13.
9. & Deut.
6. 8.

p. N versa.
ibid. p. כ
vers.
Maslech.
Sanhedr.
Porta Mo-
sis. p. 163.

1. Cor. 1. 20.

menta non admitteret, ideo sanctam, avitam, quin omnem sperneret religionem. Samaritani, Sadducei, Baithosæi vocantur ad conflandam ipsis æternam, præjudicio nominis, invidiam. Rejiciebant isti legem oralem, recens & anile inventum. Rejiciebant & Karæi, hoc uno similes; quod ad reliqua, in omnia alia abeuntes. Exigua hæc similitudo non dissimilis, in uno capite, judicii vaferrimè ab Rabbanitis arrepta est, ut eodem nomine iis indito, parum cauti animum inducerent suum, ac si ejusdem essent ubique sententiæ, atque unà Rei execrabilis impietatis, quæ animarum immortalitatem, vitamque futuram ut Sadducei abnegat; quò ita quisque pius ab iis extemplo abhorreret. Qui dolus & illiberalis agendi ratio nimis quam sæpe suos postea imitatores inter Christianos, ubi minimè decuit, invenit. Puduisse ejus videtur æquiores quosdam inter Judæos, ut Rabbi Azariam, aliosque, qui, ne eadem culpa utrosque gravaret, admonuit: ידענו מכמה מקומות כי שתי הכתות זו לעמת זו כופרים בתורה שעל פה: אשר על כן אלו ואלו נזכרין יחד לנשרפין בבית הרשן. *Novimus ex variorum Locorum collatione quod duæ sint (diversæ) sectæ, quæ, hæc juxta illam, Legem abnegant oralem, ideoque una memorantur inter ustulandos in domo cinerum.* Omitto alia, quæ hinc queant lucem mutuari, id unum prudens lector imis sensibus reponat, sæpius usui futurum: ubi in nomen Baithosæorum aut Sadduceorum incidet, non statim propriè dictos intelligi, sed duplici hominum, distinctoque Ordini eandem nomenclaturam quandoque aptari. Considerabit ergo potius argumentum, Orationis συνάφειαν, quidve dicatur? & ita facile quis loquitur, cui hoc conveniat, judiciose discernet. Istud indicium ipsi suggerunt Karaitæ. Author Chillouk M. S. ubi supra monuerat se Hierosolymitanos, Excommunicatos, Sadduceos &c. appellari, dubitatur o forte unde id sciret? respondit: קשייותיהן מדברינו נרמזין: Quia objectiones (quæ horum nomine proferunt) ex nostris verbis subleguntur. Cæteræ denominationes difficultatem non habent. Omnium vero vulgatissima est hodie קראים Karaim, quia τῶν קרא Textui qui legitur, solique adeo Legi scriptæ, rejectis traditionibus πατρῶν παρὰ τοὺς νόμους, tenaciter adhærescunt. Doctissimus Iob. Morinus ponit in Exercitationibus, Karæos ipsos sese hoc nomine ab aliis distinxisse veluti scripturariorum nomine superbirent. Contrarium tamen referunt ipsi, communi quodammodo consensu. אמרו בני מקרא כי כנוי שם קראים אחרים קראום מפני כי לא יאמינו בתורה החדשה הקראוה תורה בעל פה ולא כתובה מפני נביא וחזוה כי אם בזמן מכשילי תורה ונושאי פנים בתורה קבצוה יחידים וכתבוהו להם והם הנקראים רבנים דור אחר דור. *Admovent filii Scripturæ quod alii (non ipsi) nomen, & Epitheton Karaim, iis imposuerint; eapropter quod fidem non habeant Legi novæ, quæ Lex oralis vocatur.*

6

in Meor
Enaim
Imre Bina
cap. 3.

lib. 2. Exen.
VII. cap. 1.
Chillouk
M. S. p. N
versa.

7. Etiam si non excepta sit, & scripto consignata ex ore Prophetæ cujusdam aut Videntis, sed potius tempore eorum, qui offendiculum præbuerunt Mal. 2. 8. & προσωπολήπται fuerunt in lege; illam privati ac singulares (viri) collegerunt & sibi conscripsere. Hi- que sunt qui unaquaque ætate Rabbinum appellantur. Videtur itaque hinc, Epitheton קראים impositum initio fuisse ad contemptum; quomodo sub re- purgata Religionis tempus Nostros Biblistas, Evangelicos, aut simili titulo salutabant, Αἰγυπτιακῶς. Probrosus videlicet & puerile maximis & pro- fundis illis Doctoribus habebatur Scripturam unicè sequi ducem. Aquilæ in nubibus altius volant. Deus tulerat legem; at ultra divinam legem de- bebant facere. עוסקים ברכות התורה Occupati in fanore (id est, accessioni- bus) legis. Non eam ex Dei præscripto solum observantes, ἀλλὰ καὶ περὶ σότῃ, ut gloriantes induxit Epiphanius. Quorum inanem jactantiam, falle, & eleganter, perstringit Sospitator Matth. 5. 20. in imaginaria isthac abundantia multiplicem adhuc defectum arguens, & in affectata περισσότητι, requiri aliud meliusque περισσένειν, & πλεονάζειν 2. Pet. 1. 8. etiam in plu- rimis, quæ ea adhuc lege continebantur, quam Suffeni dudum sibi, sed fal- so, videbantur supergressi. Dictaverat Spiritus S. Scripturam. Quæ am- plitudinis immensæ licet Davidi Ps. 119. 96. angusta nihilominus erat capa- cissimis Magistrorum mentibus, consequens adeo ut aliam insuper Legem 1. Cor. 4. 6. cuderent, vellentque ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν.

Hi sapiunt soli, reliqui velut umbra vagantur.

Et ideo per convitium quasi קראים Textuales, literæ affixi, dicebantur, po- tissimum in Ægypto. קראים מצרים קראים Appellatur his in regionibus, hoc est in Ægypto, Karaim. Maim. Comment. in Pirke Aboth Cap. 1. Ista paulo distinctius tenere, proderit ad multa Veterum loca me- lius intelligenda, ad vitandam, quæ hic mire regnat, maxime apud Ju- dæos, sectarum dogmatumque confusionem; ad præcavendos, aut sa- nandos in quos hujus rei neglectu, summi etiam viri inciderunt, errores. Ut alios taceam, quam magnus & industrius vir in hoc Studiorum genere est Julius Bartoloccius, Edita Romæ Magna Bibliotheca Rabbinica, æternum vi- cturus. Hujus tamen calamo hæc exciderunt, Karaitæ Iudæorum Heretico- ram secta genus est rejiciunt omnes codices sacros præter Pentateuchum; quam parum ab ea cogitatione etiam abfuit incomparabilis Scaliger, si inspicias Elenchi cap. 111. ? Sed melior mens, atque fortuna, ab eo lapsu defendit cap. 22. Quam multi fuerunt celeberrimi Theologi qui idem de Sadduceis fuerunt opinati ? Unica vero sic sentiendi occasio fuit Rabbanitarum ma- lignitas, qui cum Karæos, Sadduceos; utrosque כותים Samaritanos per- sæpe nominarent, Samaritani vero nihil præter Pentateuchum ex Codi- cibus

Bibl. Tom.

1. No. 57.

marg.

p. 32. marg.

8

p. 169.

marg.

cibus Sacris reciperent, nihil tale suspicantibus hallucinandi causam præbuerunt.

CAPUT III.

De Karæorum Origine sententia Scaligeri. Contraria Iob. Morini. Illius scopus. De eo jam ante contentio inter utriusque Sectæ Doctores. Distincte spectanda antiquitas Doctrinæ, Scismatis, & Appellationis Karaim. Sectæ illa probatur ex Testimoniis Karæorum M. S. S. Ex præcipuis Rabbinis. Morini effugia præclusa. Probatur ex Talmude. De nominis קראי initio disquiritur. קראי quo sensu de R. Eliezer &c.

His, quæ præmittere expediebat, explanatis, nunc arcem causæ, disquisitionem de Karæorum antiquitate primisque incunabulis absque ambage, protinus aggrediamur; Iohannis Morini, celeberrimi Viri, de iis opinionem in *Exercitationibus Sacris* ad modestum examen parumper vocantes. Iosephus Scaliger in *Elencho Tribæresii* Cap. 22. p. 169. marg. magnam illis antiquitatem tribuerat; sed certo, suoque sensu: Notans duplex fuisse inter Judæos, post Captivitatem Babylonicam, vitæ, & hominum genus; unum quod *Legem, Prophetas, & Hagiographa* simpliciter, observabat. Alterum τῶν ἐκστιαζομένων, qui præter præcepta legis, supererogationes & voluntarias functiones, nullo cogente, obibant. Illos nuncupat Karaim; ea notione quæ superiore cap. 2. explicata est. Hos posteriores ait fuisse חסידים *Hasidæos*, de quibus 1. Maccab. 2: 42. & 7: 13. & 2. Maccab. 14: 6. Addit, quamdiu ille ἐκστιασμός usu Privatorum, & libera praxi, tantum observaretur, nullam proprie sectam adhucdum in Populo Dei fuisse; sed postquam supererogationis præcepta in Canones redacta sunt, atque imposita observandi necessitas, tunc orta dubia, tunc disputationes altercationesque succrevisse: ex priori quidem genere, quod solâ nitebatur S. Scripturâ, optimæ hypotheseos abusu pessimo, Sadducæorum impietatem. Quæ neque immortalitatem animorum neque præmii pænæque æternitatem credit, eo obtentu quod nequaquam ἡντῶς in lege habeantur. Ex Hasidæis putat pullulasse Pharizæos. Inde jam infert: Karaim igitur priores tempore sunt quam Sadducæi. Videlicet quod ad istam de S. S. Literarum αὐταρχεία opinionem, quæ Sadducæorum dogma detestabile præcessit. Hæc summa Scaligerianæ sententiæ. Quam, etsi nihil, puto, in ea absurdieruditus Lector inveniet; quamquam nihil scribit, pro summa sua ingenii felicitate, nisi quod ipsi præ se ferunt Karæi, quorum tamen libros videre non contigerat; non modo refutandam, quod licet, sed acerbius exagitandam sibi sumsit doctissimus Morinus in *Exercitationibus*; eo ipso

Morin. l. 2. ipso etiam loco, ubi haud probandum Magni viri τὸ ὀξύχολον castigave-
 Exerc. VII. rat, nimis quam strenue imitatus: tribuendo illi *furores, non in ea* (He-
 §. 7. 8. bræa) *Lingua fuisse exercitatum. Titulum* (Libri Juchasin) *non intellexit Scali-*
ger, multo minus quæ in ipso thesauro, &c. Quin, Scaligerum dicentem facit
 non modo Karaismum præcessisse Zadok & Baithos quod dixit sanè, verum
 etiam Karæos, secundum ipsum, esse antiquos Hasideos de quibus in libris Mac-
 cabæorum, quod ne somniando quidem Scaliger cogitavit. Karæos & Hasi-
 deos sibi invicem opponens, ex חסידים Chasidim e contrario Pharizæos, ex
 Karæis derivans Zadduceos, ut clarum est inspicienti. Eo usque in Doctissi-
 mis sæpe Viris,

Impedit ira animum, ne possit cernere Verum.

Morinus itaque ut suas rationes ab Scaligeri rationibus quam longissime
 disjungeret oppositam plane viam insistit. Volens Karæos facere quam
 potest recentissimos. Natos demum Annis 260. post integrum Talmud, eo-
 rum sententia, completum. Completum id vulgo statuunt, cum R. David
 Ganz in sua Chronologia anno 812. Contractuum, seu Anno 4260. a Creatione
 lib. 2. Exerc. Mundi, diebus R. Iose. Adeoque circa Annum Christi 500. At vero ex senten-
 VI. cap. 3. tia Morini tribus prope seculis Talmudis compilati obsignatio est recen-
 10 tior. Ut sic ad VIII. fere seculi finem Karæorum Natales ab ipso depri-
 mantur. Neque aliter debuit Vir catus, ac τῇ ἀποθέσει δαλεύων. Malis
 avibus instituerat multimodam Textus sacri, Hebræi quoque, corruptionem
 probare; & facile perspicuens, non aliunde causæ, quam agebat, majus crea-
 ri posse præjudicium, atque lethale vulnus infligi, quam si Karæi compe-
 riantur admodum Antiqui (de quo alibi est agendi locus) consultum duxit
 ad infimam, quam potuit, vel minima similitudine veri, eos ætatem pro-
 pellere. De Misnæ ærâ, vel obsignati Talmudis, animus jam non fert cum
 Eo contendere, ne nimium extra oleas vager. Levitas rationum ipsius,
 si necesse sit, aliàs poterit ostendi. Hoc animum tantummodo induxi
 meum, quædam ex iis, quæ in Lectione Karæorum & Rabbanitarum observare
 datum est, in medium, erudito Lectori expendenda, proferre. Non enim
 est meum inter Doctos agere Palæmonem; sed consilium, modeste inqui-
 rere, in quocunque puteo lateat, Veritatem.

Agitata pridem jam fuit hæc de Vetustate Controversia inter Karæos
 ipsos & aliquos Rabbanitas: hi ordinario istos deprimunt; isti contrà quam
 altissime suam originem repetunt & decessores. Quò igitur de totâ re in-
 tegrius judicium ferri possit, conducet Karæorum Doctrinam, Schisma, ac No-
 men distinctè considerare, dum pauca excerpam, quæ ad singula spectare vi-
 debuntur. Doctrinam Karæorum de Sufficiencia Scripturarum ad Salutem se-
 moto

moto Traditionum choragio, (quæ diffensionis Principium est & fundamentum) quacunque *Secta* inter Judæos, adeoque & *Sadducaorum* illa, tempore priorem statuit Scaliger: idem de se ipsis statuunt *Karæi*. ראשונים אנחנו ubi supra.
 "מרים" *Nos ipsis* (Pharizæis &c.) *sumus priores*. Rogati suæ fidei Auctores, רביאל חנניה מישאל ועזריה ודומיהם Chillouk M. S. p. ב.
 Prophetas ostendant. יהושע בן יהוצדק וזרבל בן שאלתיאל ועזריה הסופר ונחמיה בן חלכיה Daniel, Chananiah, Misael, Azarjah & similes (pii) Jehosua filius Jehozadak, & Zerubbabel filius Sealchiel, Ezra scriba, Nehemiah filius Helcia &c. Prophetæ & reliqui Fratres
 ipsorum, istorum institutum est nostrum institutum; istorum semita nostra semita. Et rectè. Nam quis sustinebit negare in eadem hæresi, nihil perfectioni Deut. 4: 2.
 Scripturarum esse addendum, *Mosen, Davidem, Jesaiam* cæterosque Prophe- Pf. 19: 8. Ies. 8: 20. &c.
 tas fuisse?

Sensim tamen, ut fieri amat, contra hanc doctrinam succrevit inventa hominum, & inanis superstitio; quam dum quisque usu non lege, pro suo arbitrio privatim observabat, hique observatores voluerunt haberi modò חסידים insigniter pii, nulla adhucdum (ut rectè Scaliger) *Distincta Secta erat in Populo Dei*. Successu temporis vero, animis & opinionibus magis magisque dissidentibus, res erumpebat in nervum, Schismaque ortum est apertius, secundum ea, quæ tradunt *Karæi*, temporibus *Johannis Hyrcani*, Judæorum Pontificis atque Ethnarchæ, & filii ejus *Jannæi Alexandri*, annis 100. & quod excurrit, Christo antiquioris. Doctoribus hinc *Rabbi Jehuda Ben Tabbai*, inde *R. Simon Ben Setab* signum extollentibus: & recrudescente subinde pugna, de quo videbitur inferius. De *Nomine* autem ipso *Karaim*, quando præcise natum sit, tam ambiguum est, atque in obscuro, ut forte prudentius pronuntiaverit, qui dicet *non liquere*. Ista sic proposita, jam paulo pressius propiusque investigemus.

Primò, eam quam monui, *Karæi* sanè sibi vindicant & Doctrinæ suæ antiquitatem. Ab ætate nimirum Prophetarum. Auctor Chillouk M. S. p. m. h. 3. vers. & p. 7.
 S. ענין כי דתנו קדמונית טרם ענין *nam nostra Fides* (aut *Secta*) *longe est Anane antiquior*. ונביאינו אשר בגלות בבל הם חכמינו וארופינו אשר יחזיקו דתנו כמו חנניה ודניאל ורעזי יחזקאל הנביא וחגי זכריה ומלאכי ולולי אלו עדינו איז
 חנניה ודניאל ורעזי יחזקאל הנביא וחגי זכריה ומלאכי ולולי אלו עדינו איז *Prophetæ nostri qui erant in Captivitate Babylonica, nostri erant Sapientes, nostri Doctores, qui nostram tenuerunt fidem, quemadmodum Chananjah Daniel & Socii ejus, Ezechiel Prophetæ, Haggæus, Zacharias & Malachias, &c. nisi illi pro nobis perhiberent testimonium, jam tunc nos vivos devorassent*. Speciatim
 ajunt se esse de genere נאנכים על תועבות Gementium & clamantium Ezech. 9: 4.
 propter abominationes, quæ fierent in populo *Israetis*, quos Ezechiel designavit: ta- Chillouk
 men M. S. p. N. vers.

men una tandem abductos in captivitatem fuisse, ubi Prophetis operam porro dedere. Ne vero gratis hoc affirmasse videantur, rationes ineunt, probant per partes, quid à singulis hisce Prophetis acceperint, quænam capita, *idem p. 77* Rabbinorum commentis adversa, ex horum libris comprobentur; Quæ hic omnia referre nimis foret operosum. Specimina dabuntur deinceps. Inde ad Prophetarum instituta, ad explorandum utri cum hisce conveniant? animose Rabbanitas provocant; acutè non minus quam fortiter concludentes, quorum anterior doctrina est, eorum & cœtū & communitatem merito *12* haberi priorem. Eleganter auctor Chillouk: ועוד יוכיח (sic censeo legendum) העקתקה אשר בידנו כי אנו ראשונים ונלמוד מן המצוות מי (Vetus forma, quæ est in manibus nostris, arguet, quod nos sumus antiquiores; Discamus ex institutis, uter sit prior? Dicamusque in cujus manu inveniuntur nova præcepta, & hunc esse novum, &c. Ac, quando suam antiquitatem adversariis propter animum obfirmatum persuadere satis non possunt, audent diem, atque judicium sui Liberatoris (quem male adhuc expectant) appellare. Tum visuros, qui jam credere detrectant. כי אשר יקומו באחרית גלותינו הם אשר יקריבו יצועתינו... כי אנחנו בני הנאנחים והנאנקים וקדמונים אנחנו מאחיקם. Quando in fine exilii exsurgent, qui prope adducent salutem, quod nos simus filii gementium atque clamantium (Ezech. 9: 4.) & antiquiores fratribus vestris (Rabbanis.) Ista confidentia animi satis testatur causæ suæ sinceritatisque fiduciam habere. Et certè an ulla est sequela justior, clariorve, quam quæ ex prisca Dogmatum fide, alicujus Religionis & Sectæ demonstrat Vetustatem? Neque regerat quispiam, hæc dicere Karaos de se ipsis, adeoque parum in eo fidei mereri; Nam ita multo minus credi debuisset Rabbanitis, quorum tamen relatione nititur omnis sequior de Karaeis opinio, quia accusatores cum sint, iidem pro se, in sua causa judices agunt testesque, adversariis licet suis dudum agniti longè fabulosiores. Tum etiam haud nude affirmant, sed firmant Karaei. Dumque novitatem ipsis exprobrantes aliqui Rabbanitarum simpliciter hoc tantum asserunt sine teste, aut valida ratione; isti, quod ponunt, Antiquitatis quodam consensu, & Doctrinæ propheticae experimento eunt comprobatum. Inter Scriptores Karaorum est M. S. משה בשיצי Moses Beschitzi, Pronepos celeberrimi istius Elie Beschitzi, qui librum edidit celeberrimum אדרת אליהו Adderetb Eliabu. Hic nulli operæ nulli molestiæ sumtibusque pepercit, per Assyriam, Chaldaeam, Judeam, Egyptum; &c. peregrinatus, eo fine למצוא סבת המחלוקת הזמן והחלוקה שבין הקראים והרבנים ומה שמצא כתב והשאיר אחריו ברכה ut inveniret causam dissidii, & tempus Schismatis, inter Karaos & Rabbanitas; eaque

quæ invenit perscripsit, ac reliquit post se hanc benedictionem, uti ait Præfator. Iste igitur in libro suo M. S. *מטה אלהים*, *Baculus Dei*, ad duplicem causam refert, quod hæc invidia & dissensus favillæ, jam ante sub cineribus latentes, apertum fecerint incendium. Una erat *Politica*: Odium *Johannis Hyrcani* in *Pharizæos*, *Karæis* in vitæ fine impense faventis; altera *Ecclesiastica*: *והסבה השני הוא ששמעון בן שטח והו אשר חדש דת אחרת כאשר מלאו* : *Secundo in causa fuit Simeon Ben Setach, qui alteram legem noviter induxit, prout tunc erat plenitudo cordis ejus* (confer phrasin *Matth. 12: 34.*) cui legi cum se *R. Jehuda Ben Tabbai*, aliique, acriter opponerent, discessio facta est. Quæ ille plura latius ibi persequitur, texens catalogum quoque Doctorum suorum, commodiorem infra locum invenient, hîc solum agitur antiquitas; post multa pandit, unde hæc habuerit, his verbis: *לזאת הוכרחתי לבאר האמת מתוך ספרי חכמים כתיבת ידם ונכתבו קרוב לשלוש מאות שנים כאשר מצאתי במצרים ליד ראש הדור החכם השלם נשיא אלהים רבינו* : *שמואל הנשיא י"צ* : *Ideo necesse habui veritatem ex medio librorum sapientum M. S. explicare, qui jam exarati erant ante Annos prope trecentos, cum eos inveni in Ægypto ope Capitis nostræ gentis, sapientis consummati, Principis Dei, Magistri nostri Samuelis Præfecti.* *שננקר עיני האומרים שדת בני מקרא חדשה* ut effodiamus iis oculos qui dicunt quod fides filiorum scripture, sit nova. Memorat hic nominatim aliquos suorum auctorum & longe plures possent adduci, nisi, quum pauca tantum exstarent exemplaria M. S. S. frequenti persecutione, exiliis, & hostium insultu, de quo vehementer datis ad me Literis conqueruntur, interiissent.

Non itaque comminiscuntur ista in suum compendium *Karai*, sed bona fide narrant, prout traditione Majorum & scriptis acceperunt. Cur enim fingerent homines, qui simplicitatem amant, honestissimum ab hostibus tulere testimonium, & præcipue parum in eo honoris, aut præsidii collocant; qui Religionis veritatem non ex antiquitate & Doctorum serie æstimant, quemadmodum *Rabbini*, sed potius ex Veritate & Verbo Dei adstruunt antiquitatem. Egregie auctor חלוק M. S. loquens de *Karais*; ואפילו אם הם אחרונים מה זיק להם כי הם אחרונים ומה יועיל לכם אם אתם ראשונים ובלא ספק כלנו נדע כי מבראשונה אבותינו אל החטאים *ידור האחרון אל הטוב ירדנו* *רדנו* *Et quod si forent posteriores, quid hoc noceret ipsis? Aut si vos estis priores quid proderit vobis? Nam proculdubio id novimus, jam ab initio Patres nostros peccatores affectatos fuisse; (id ex Precum confessione & sacris literis probat) Et aliquando Generationem quæ posterior sit, bonam (viam) insistere; consequenter non ex tempore, sed doctrina & moribus de hac re esse judicandum. Ideoque fidenter ad hæc experimenta provo-*

בלמוד מן המצות מי הראשון ונאמר כל מי שמצות חדשות בירו הוא
החדש והנה בידכם מצות חדשות כמו תורת בעל פה וחשבון מעוננים והרחיות
Concludamus igitur
ex praeceptis (quæ quisque observamus) uter nostrum sit prior; fateamurque eum,
in cuius manu sunt praecepta nova, illum esse novum; & Ecce! numquid in manu vestra
nova sunt instituta? e. gr. Lex Oralis, computus Astrologorum (in festis designan-
dis) prorogationes (eorundem,) duo dies (loco unius) quo celebrantur Neome-
niae, & Festa; item institutio Enceniorum, &c. Hæc nempe sunt inter illas
מגדורות quas Rabbinii statuerunt, nunquam jussit Deus, nunquam ante
vel post Captivitatem Babylonicam observarunt Prophetæ, neque in
hunc diem Karaî. Qui ajunt facile hinc intelligi posse, ab qua parte genui-
na stet antiquitas. Alia adhuc ejusmodi exempla progressus exhibebit.
Quid quod Judicium Prophetarum non modo appellant, sed audent pluri-
um Rabbanitarum suffragiis hocce negotium permittere, qui vi veritatis
adacti antiquæ Karaorum Origini album calculum adjecerunt. Nos, illo-
rum quoque prementes vestigia, quosdam in medium producamus, non
numero sed delectu pugnantes. Sanè quo quis Rabbanitarum doctior
est, atque historiæ peritior, tanto magis videtur huic sententiæ favere.
Fama atque auctoritate R. Moses Ægyptius filius Maimonis longe excellit. Eru-
ditione & vetustate liber Cozri est admodum commendabilis. Diligentia
& acri Historiarum inquisitione inter Judæos R. Abraham Ben Dior, in Kab-
bala, cum R. Abraham Zacut in Juchasin, sunt inter Judæos celeberrimi;
Tandem reverentia omnibus eminet Misna, prior & sanior pars Talmu-
dis. Ex his omnibus ergo aliquid in hanc causam delibemus. Maimo-
nides itaque in Commentario ad Massechet אבות postquam, Sadduceorum
& Baithoseorum vestigatis incunabulis, commonuisset, illas separatas utique
sectas fuisse אחרת אחת וחברו כת אחרת אחת in eo tamen conspirantes quod
dicerent מאמין בתורה וחולק על הקבלה שאינו אמיתית Credo in Legem, &
rejicio Kabbalam quoniam non est vera; in quo & mutuum sibi præstabant au-
xilium, alios adhuc nominat ejusdem opinionis. ומאן יצאו אלו הכתובות
הארורות של מינים ויקראו באלו הארצות ר"ל במצרים קראים ושמותם אצל
החכמים צדוקים וביתוסים והם אשר התחילו להשיב על הקבלה ולפרש על
הפסוקים כפי מה שירצה להם Ac JAM A TUNC EGRESSÆ sunt Cater-
væ ille maledictæ HÆRETICORUM, quæ in his Regionibus, videlicet Ægypto, KA-
RÆI vocantur, quamquam nomen ipsorum apud Sapientes sit Sadducei & Baithosai.
Atque illi fuerunt qui inceperunt dicere contra Kabbalam, & Scripturas secundum su-
um exponere beneplacitum. Nulli equidem, reor, mens tam læva futura est,
ut contendat Maimonidem per Karaos hic Sadduceos & Baithoseos veteres in-
telligere

telligere. Qui enim posset unos Karæos facere duas sectas, quas modo memoraverat fuisse separatas? Sadducæorum stricte vocatorum jam ante originem retulerat; quæ ista inanis foret itaque Tautologia? quam futilis & supervacanea admonitio, illos a sapientibus appellari *Zadduceos* qui revera tales fuerant? Sed id agit, ut commoda hac occasione Lectoribus simul exponat qui? & unde? sint illi מינים *Heretici*, sive *Karai* (nam hæc nomina in Editionibus quoque Talmudis permutantur, ut ubi una legit מינות aliæ habeant קראים) quibuscum Judæis erat in *Ægypto* conflictandum, ubi degunt frequentes: declaratque illos מנו jam AB EO TEMPORE extitisse, quo nata est Hæresis *Sadducæorum*. Imo ab ipsis COEPISSE *Disputationem* contra *Kabbalam*, adeoque hac sua hypothese Hæreseos quasi signum sustulisse. Qui advertit quod hic *Maimonides* tradit, Karæos apud sapientes Rabbanitas venire nomine *Sadducæorum* & *Baithosæorum*, quod Cap. 2. etiam præmonuimus, una facile intelliget ad eos pertinere, quæ in libro celeberrimo מגילת תענית *Megillat Taanit*, cum per se satis antiquo, tum etiam longe antiquioribus quos laudat subnixo, habentur: XIV. Die Mensis *Thammuz* omni luctu planctuque, ex Majorum jussu, abstinentium; quod stante adhuc templo, vigente Synedrio, egregiam scilicet laudem & spolia ampla disputando contra *Baithosæos*, tulissent. Quæstio erat de Necessitate *Legis Oralis*; Achilles *Rabbanitarum* erat hoc argumentum: Exod. 21: 24. 25. Latam legem עין תחת עין שן תחת שן וג' si quis alium percusserit, talione mulstabitur: *Oculus pro oculo, dens pro dente, manus pro manu, vulnus pro vulnere, &c.* Petebant Traditionum Patroni, cum multi darentur Casus, quibus Talio locum habere non poterat, quos multis deducunt Rabbini in suis Commentariis v. gr. si edentulus dentem eliserit dentato, Cæcus, Cocles, Mancus alium truncaverit membro quo ipse caret, &c. ut ostenderent ex Scripturæ literâ, quid tunc foret Judicii agendum? Si id nequirent, agnoscerent ergo necessitatem *Legis Oralis*; הלא כתוב התורה והמצוה אשר כתבתי להורותם התורה אשר כתבתי והמצוה ואתו היום שבטלוהו עשורו יום טוב (Exod. 24: 12.) *Dabo tibi . . . & Legem, & Mandata quæ scripsi ad docendum eos.* Hæc ita explicabant: *Legem quam scripsi* (est lex Scripta.) *Mandata ad Docendum eos* (scil. oraliter.) *Et cum eos ita debellassent* (hoc admirabili acumine!) *sanxerunt* in tantæ victoriæ recordationem, *diem istum fore festum in perpetuum.* Res ipsa loquitur hic consueto *Baithosæorum* nomine traduci Scriptuarios; quo magis Sadducæi κερύως dicti, cum essent secundum *Flavium Iosephum* ὡμοὶ περὶ τὰς κέρσεως, non videntur adeo scrupulosi in his ad libellam exigendis fuisse; & hæc ipsa illa objectio est, quam, successus pristini

Cap. IV.

16

lib. Cozri
part. III.

Cozri part.
III.

p. 1° fin.

17

Lib. 2° Ex-
erc. VI.
Cap. 3.

Lib. Cozri
ab init.

Dibre Mal-
ce Israel P.
D. Edit.
Ven.

memores, Rabbi *Jehuda Levi* in *Cozri*, & alii Rabbini contra *Karæos* identidem repetivere. Quare Cap. 2. hujus libri *Taanit* habes etiam *αὐτολεξία*: הקראים היו מצרים לבני ירושלם: Tempore regni *Hasmonæorum*, *Karæi* erant angustia prementes *Hierosolymitanos*, &c. Inde est quoque, quod probe hujus reigarius R. *Jehuda*, modo laudatus, licet acriter in suo libro disputet contra *Karæos*, nusquam iis novitatem exprobet; Sed è contrario asserat vetustatem. Ubi mentio facta fuerat *Alexandri Jannæi* Regis, Rabbino-
rum *Jehuda Ben Tabbai*, & *Simeonis Ben Setach* claris verbis hæc addit: ובימיהם התחלה דעת הקראות *Horum diebus Dogma Karaismi incepit*. Eadem repetuntur in Libro *Juchasin*: ובזמן אלו המלכים התחלה גם כן כרת *Horum Regum* (*Johannis Hyrcani*, & *Alexandri Jannæi*, filii) temporibus initium cepit Secta *Karæorum*, qui etiam *Zadducei* & *Baithosæi* solent cognominari. Quin etiam in hoc libro *Jehuda Ben Levi*, Rex *Cozar* disputans objicit Sectam *Karæorum* Doctore *Judeo* ut jam diu notam, & pridem formatam; quæ nihilo minus, si sequamur opinionem Clarissimi *Iob. Morini*, tempore hujus Disputationis ne quidem nata fuisset. Sedeamus parumper ad calculos: *Talmud*, ex recepta sententia, absolutum A. C. 500. Verum *Morinus* multis contendit, *Talmud* tribus prope seculis recentius esse, quam existiment *Judei*; hoc modo rejicietur ad A. C. prope 800. Jam ab altera parte Auctor Libri *Cozri* vixit, uti tradit R. *Abraham Zacuth* in *Juchasin* Anno 849. Millenarii quinti, hoc est A. C. 1089. Istius scriptoris testimonio, quam tantopere extollit, non ægre acquiescet Doctissimus *Morinus*; verum ut liberales simus, cum auctore *Schalschelet hakkabbala* ponamus A. C. 1140. teneamusque unà quod Rabbi *Jehuda* sive narret, sive fingat (id enim ad causam perinde est, noluit enim fingere impossibilia) hanc disputationem cum Rege *Cozar* contigisse 400. Annis ante suam ætatem. Subductis hisce ab A. 1140. restat annus 740. quo habita fuerit disceptatio, in qua de *Karæis* agitur tanquam hæresi, inter *Judæos* notissima, qui *Morino* tamen Judice post absolutum *Talmud* prope A. C. 800. adeoque post hanc disceptationem demum erant creandi. Præterquam quod aliquo tractu temporis adhuc fuerit opus, si occasione publicati *Talmudis* primum fuerint exorti, antequam illud legerent, examini subjicerent, oppugnarent, atque in Sectam peculiarem secederent. Nollem Erudito Viro talia excidisse. At nos pergamus. *Abraham ben Dior*, in *Kabbala Histórica*, in rebus *Alexandri Jannæi*, ejusque familiæ, ter meminit *Karæorum* nominatim. Primo, Regem octingentis primariis viris *Pharizæorum* in vincula conjectis convivium suis Ministris instruxisse ער גג היכל במקום גבוה ויאכלו *super tecto Palatii sui, in loco excelso, ubi dum*
ede-

ederent, biberent, largiusque se invitarent cum ipso Primores KARÆORUM, jussu regio hos 800. Pharizeos productos ex carcere suspensos fuisse ex arboribus (aut lignis) coram ipsis, ad majus ludibrium. Deinde scribit Natum hujus Aristobulum dilexisse admodum, Patris exemplo, Karæos. אוהב את הקראים. Tandem, Matrem Alexandram Reginam, mutatâ velificatione, sive ratio Status fecerit, sive sexus fragilitas superstitioni magis exposita, Pharizeos in tantum extulisse supra Karæos, ut etiam omnem licentiam concederet crudeliter in eos grassandi. הנה בידכם כטוב בעיניכם עשו להם Ecce, dicens, in manu vestra sunt, facite iis quemadmodum bonum est in oculis vestris; quumque ab ea discederent, inciderunt in רב עם וגם רב דוכרוס והוא גדול שבקראים והכוהו לפי חרב וגם עם רב דוכרוס וכל Docrum qui Princeps erat KARÆORUM atque percusserunt eum gladio, cumque eo ingentem multitudinem, &c. Nec plures libet, ne tædium obrepant legenti, proferre. Quibus hi testes non sufficiunt, vel mille alii non persuadebunt; quoniam hi auctores sunt omni exceptione majores. Moses Ægyptius insigni hoc, & nimis superbo, ipsis elogio nobilitatus; à Mose, (Propheta) ad Mosen (Maimonis filium) non surrexit quispiam sicut hic Moses. R. Iebuda Levi, qui Cozri composuit, tantæ est existimationis ut Divinum appellent; idque ex consilio Rabbi Azaria, scriptoris Meor Enaim, suis inculcent discipuli, Cave tibi ne deseras Levi &c. Abraham Ben Dior ut Doctissimus, ita Sanctus & Martyr habetur. Librum Iuchasin ipse Clar: Morinus Thesaurum indigitat Historiæ Iudaicæ. Tum, quod caput est, illi Historiæ & Temporum, quod rarissimum inter Judæos, bene gnari fuerunt, quorum adeo unius testimonium præstat centum triobolariis scriptoribus Hebræorum, qui talium rudes & νοῦσι μήτε αὐτὸ λέγασιν, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιῶνται. Neque hujus teli ictum satis eludet Clar. Morinus monendo quod hic ספר תענית Liber Taanit Talmude sit longè posterior; nec confandendus cum tractatu Talmudico ejusdem nominis & materiæ. Quasi tyro hoc postremū ignoraret; & quoad prius non esset omnibus perspectum, hoc in negotio non esse attendendam ætatem Scriptoris, sed tempus quo narrat rem gestam accidisse; quod tempus non tantum Talmude, sed ipso Christo est prius. Potest junior Historicus etiam de rebus dudum gestis fidem mereri, sin, quid fiet de primis quos habemus? Nec solum fides ex libro Taanit pendet, verum antiquissimo libello Statutorum, ספר גזירות quem citat; atque adeo ex ipsis interdictis de non jejunando &c. quæ non nisi sedente Synedrio, & stantibus Hierosolymis decerni potuerunt. Videtur iste Liber Taanit esse quoddam Compendium, aut Syllabus decretorum de Planctu & Ieiuniis; & tam vetustus saltem ut Auctoris nomen, & Libri ætas diuturnitate sint oblitterata. Haud multo melius effugium est respectu reliquorum testium reponentis: Plerique

18

Lib. 2.
Exercit.
VII, Cap. 2.

1. Tim. 1:7.

Libr. 2.
Exerc. VII.
Cap. 3. §. 1.

Cap. IV.

19

Sad-

Part. III.

Pag. 15.

20

Sadduceos antiquos cum Karaitis confundunt. Subinnuendo quasi ex isthoc errore tantam iis adscriberent Vetustatem. Verum bene est observandum, qui *nomen* aliquod facit commune, non statim ideo *Sectas*, earumque *etatem* confundit. Qui *Socini* e. gr. opinionem de Christo amplectebantur olim, à Nostris Theologis *Ebionitæ*, *Samosateniani*, *Photiniani*, &c. sæpe vocabantur; neque tamen licite inferam ergo *Ebionitas*, *Samosatenianos* &c. eosdem per omnia cum *Socinianis* credebant; & (quod ridiculum foret) non ante *Socinum* natum extitisse. Hujus permutationis nominum alia, & nisi fallor, melior causa est data Cap. 2. Immo tantum abest, ut hosce, sicut *Morinus* causatur, confundant; ut è contrario potius laudati à me Auctores, ne ab aliis forte confunderentur, accurate distinguant. De *Maimonide* jam supra probatum. R. *Iehuda in Cozri* aperte loquitur tanquam de diversis, qui se invicem corroborarunt, dum *Karæi* sua conjungebant studia cum aliis (Sectis) legem oralem rejicientibus, plane ut audivimus supra *Maimonidem* hoc ipsum affirmantem. Sed de eo latius, cum Capite singulari inquisitionem instituemus, an *Karæi* unquam fuerint *Sadducei* proprie dicti? Jam opus non est hanc exceptionem multis refellere, dum *Clariss. Morinus* tandem agnoscit: *Alios* (addam ego doctiores) *Judeos*, ingens discrimen *Doctrinæ Karraitarum* & *Sadduceorum* perspectum habentes, *Sadduceos* à *Karaitis* distinguere. His assentitur ipse Vir Doctissimus. Adeoque necesse habet fateri, illam confusionem non esse in causa, cur *Karaitæ* censerentur antiqui; cum Antiquitatem iis servant, illi etiam peritissimi *Judæorum* Scriptores, qui discrimen inter utrosque perviderunt, notarunt. Excussus hoc præsidio, qua rima tandem elabetur? latissimâ; modo se Lector præbeat ταχυπεθεῖ. Qui benè scilicet distinguunt, male computant. Hi in assignatione temporis achronismum (inquit) præcedente vix minorem committunt. Non credis? Affirmat simpliciter *Morinus* etsi contra *Hebræorum* Chronologorum stent doctissimi. Sumit ille, quod in quæstione est, atque ante omnia probandum; Hi probant: *Rabbanitæ* ex Historiis, *Karæi* מקראים ex objectionum veterum indicio, quæ sunt totæ *Karaiticæ*, Ambo ex gestis quæ evenerunt. Denique asserit iste, copiis in arctum conclusis, quod erat in rem suam; ut quomodocunque arreptam hypothesin queat tueri. At vero eruditissimi *Rabbini*, quos adduxi, non levi suæ causæ præjudicio *Karæorum* Antiquitatem ultro fatentur; Et quod magnopere notandum est, illi fatentur *Rabbini*, iisque in Libris, quos eum in finem ut *Karæis* opponerentur, maxime composuerant. Quemadmodum apparet ex *Cozri*. *Abraham Ben Dior* de se, principio Libri ac fine, id profitetur, & ita de aliis. Jam quæso, quis cordatus sibi facile persuadebit acerrimos hostes, eadem

eadem manu & scriptione, qua decus & dogmata *Karæorum* pro virili convellunt, tantum ipsis Antiquitatis honorem concessuros, nisi rigido examine comperissent, hoc iis ex vero deberi?

Sed tantas tandem aliquando lites ipsa *Misna* componat; in qua cum diserta fiat mentio *Karæorum*, extra controversiam esse debet, istos jam ante *R. Judam Haccadosch*, *Misna* Architectum sub *Antonino Pio*, A. C. circiter 150. ut vulgò putant, & non demum ut Vir Cl. pertendit, sub finem VIII. seculi, innotuisse. Reperitur ille locus in *Cod. Megilla*, ubi disquiritur de figura *Tephillin*; ac de loco capitis, & manus, cui convenit aptari. Patroni Legis oralis *Pittaciolum capitis* imponunt, secundum *Rambam*, à principio radicum capillitii in fronte, usque ad extremitatem loci, quo cerebrum (cranium) infantis adhuc molle est. Manus autem, in superiore parte brachii, quâ maxime carnosâ est. At si cogitet aliquis, iis locis, quibus mandati finguntur *Tephillin*, legimus *Exod. 23:9.* *signum in manu tua; & memoriale inter oculos; id Deut. 6.* nihil morantur Talmudici Doctores, dum aliter acceperunt per *Kabbalam*; *A. Ezra in Loc.* quæ per se valida, non eget probatione *רביר הקבלה חוקים ואין צריכין חוק*, adeoque, si quis in manu indueret, aut intra oculos, audacter id Traditionarii damnant hac *Misna*, his verbis: *נתנה על מצחו או על פס ידו הרי זה דרך* *Quod si aptaret fronti, aut palmæ manus, ecce hic modus agendi foret KARÆORUM.* Nihil est evidentius. Quo igitur vertet sese Cl. Morinus? Cum aliud non suppetit, sollicitat Lectionem, aitque de *Viro egregie docto, qui hunc locum quoque attulerat, dum alterius citationi fidit, deceptus est; fert enim textus תליס הרי זה דרך המינות talis est ritus Hæresis . . . & nusquam* nec in glossa, nec in Talmude *תלן Karaim* mentio. Sanè quisquis ille fuerit Vir egregius, non est commeritus hanc notam: non modo deceptum esse, sed posuisse, quod iterum falsum est. Si dicere fas est, dupliciter hîc magis ratio fugit doctissimum Morinum. Verum equidem est in *Talmudis* editione *Veneta* omnium primâ, hic loci *מינות* excusum; at non minus verum in duabus aliis editionibus, *Basileensi* & *Amstelodamensi*, quas consului, clare legi *קראים*. An istas Parisiis, ubi locupletissimæ patent Bibliothecæ, non vidit? an ergo *nusquam* mentio habetur *קראים*? Potuit editio *Veneta*, primo partu, licet elegantissimis characteribus descripta, seqvi exemplar M. S. hîc non satis exactum; potuit Editor habere suas causas, dum pauci erant inter Christianos hujus Literaturæ cultores, ut *Karais* etiam redderet vendibiliorem; potuit aliud subesse, de quo conjecturam permittimus Lectori. Hoc certum est *Basileenses* & *Amstelodamenses* non caruisse suis rationibus, cur *קראים* & non *מינות*, à *Veneta* discedentes, excuderent. Et quænam potior, quam quod consultis pluribus M. S. S. in iis vocabulum *קראים* in-

venerint? prout secundæ curæ, & editiones, plerumque solent esse meliores. Amstelodami eqvidem doctissimi sunt Iudæi: Plena iis libertas, & nulla, quæ alibi sæpe, vel celandi vel interpolandi necessitas. Quicquid sit, etiamsi jam legeretur מינות, nihil admodum profecerit Cl. Morinus; quia vel sic esse accipiendum *de Karaïs*, quorum מינים est familiare cognomentum, summi docent Explanatores, *Maimonides*, *Jarchi*, *Bartenorah*, &c. *Maimonides* זה דרך מינות לפי שהוא הולך אחר לשון התורה *hæc via est Hæreseos, quæ observat Legis dictiones proprie, ex sensu suo, acceptas. Bartenorah*, הר"י זה דרך מינות שבונים דברי חכמים והולכים *Ecce hæc via est Hæreseos, quæ contemnit verba Sapientum, & sequitur Literam scripturæ. R. Sebelomo Jarchi*, celeberrimus Talmudis Commentator, ante 600. Annos fere, jam sic legit, aut ad minimum fuit interpretatus, הר"י דרך הקראים שמבזין מדרש חכמים והולכין אחר משמעות המקרא *hæc ratio agendi Karaorum, qui spernunt expositiones Sapientum, literalem sensum secuti.* Si his non auscultet, si aliam *Sectam* intelligi velit Morinus, nominare debuisset. Non poterat. *Sadducei* enim, vel teste Hieronymo, diu ante defierant. Relinquitur ergo, in *Misna* five *פניא* nominari, five certò designari *Hæresin Karaorum*; quorum in *Cozzi* & passim definitio est, quam hîc dant interpretes, quod *propriam sapientiam & sensum literæ* in exponenda *Lege* sequantur. Hæc de Textu; cujus dum lectionem carpit V. D. genuinum quoque sensum non satis videtur assecutus. Vertit enim: *talis est ritus hæresis*; quod eum, nisi fallor, sensum fundit, ac si illa collocatio תפלין de qua *Misna*, esset *ritus & ceremonia* illorum *Hæreticorum*. At hæc mens non fuit Auctoris. Ubi namque Morinus *Hæresin*, à Rabbanitis sic vocandam, in *Historia Judæorum* inveniet, quæ hunc *ritum* usurpaverit? *Karæi* nusquam adhibent. Ita nec *Sadducei*; præterquam quod illi non amplius supererant. Sed hoc voluit *Misnæ* promus, si quis *Thepbillin* admittens, existimaret alligari debere in *fronte & manu* vi verborum *Exod. 13: 9.* illum insistere *viam Karaorum, aut Hæreticorum* in eo, quod secundum *literam & opinionem suam* S. Scripturas acciperent; cum tamen רבותינו דרשו *Rabbini exposuerint, argumento à pari, inter oculos tuos, id est in vertice, &c. ut Raschi, ex Mass. מנחות* hîc annotavit.

Supereft, ut breviter de primo usu *nominis קראים* aliquid addamus. Ait Clar. Morinus, *non nisi post publicatum Talmud reperietur nomen Karaitarum.* Id sequitur ex priori, nam si ne quidem ante *orti* sint, speciali hoc nomine, ante non inclaruerunt. Quando quidem jam altior *Sectæ* constat origo, de *nominis* illa minus videtur laborandum; quia nomina cum

cum tempore variant, & subinde mutantur. Levioris itaque momenti hæc est velitatio. Quamobrem verbo tantum notamus, contrarium tamen hujus assertionis, quam tam securè ponit Doctissimus Morinus, similis vero videri, ex iis quæ attulimus. Memoria etenim קראים in Disputatione Regis Cozar cum Judæo doctore æram *Talmudis* absoluti *Moriniana* antevertit. Si *Misna* hoc vocabulum repræsentet, ut plane est probabile, nullum dubium restat. Liber *Taanit* & *Abraham Ben Dior* jam tempore *Al. Iamnei Karæos* hoc nomine inducunt. Id si quis dicat per Anticipationem factum, non dicendum sed probandum est. Sectarum appellationes, quæ à Dogmate delumuntur, solent fere esse priores, & æquæ væ dogmati suppullulanti; dum enim auctor initio latet sæpe, vel certus est; & tamen enata Hæresi opus est nomine distinctivo, ut de ea loqui possimus, nihil promptius meliusque ad manum est quam nomenclaturam statim indere à primario capite doctrinæ, quam profitentur. Id omnibus seculis fuit usitatum. Tale vero est nomen קראים. Neque de nihilo forte est, quod *Maimonides* animadvertit hoc nomen cœpisse in *Ægypto*; nam ab *Alexandria Ægypti* redux *R. Schimeon Ben Setach*, ut narrant *Karai*, incepit hæc legis oralis mysteria venditare atque urgere. Tum קראים *Karaim* vocabantur, ceu observavimus, in malam partem & dicterio; ad dicteria erant *Ægyptii* & præcipue *Alexandrini* propensissimi, exemplis sine numero obviis in historia; etiam optimi Principis *Vespasiani*, quem *κυβισσαίνων* vocare perseverarunt. Non video, quid vetet suspicari, Disputationis acrimoniam mature satis, *Alexandrina* scurrilitate, hoc cognomentum peperisse, ad contumeliam quasi, (ut *Nostri Reformatores* audiebant *Evangelici*, &c.) a se tamen, quod Legem scriptam propugnarent, in materiam laudis postea convertendam. Sed hæc conjectura magis esto, erudito Lectori arbitranda, quam definita sententia. Sicut & hoc quod sequetur. *R. Elias Levita Germanus* meminit cujusdam *R. Eliezeris* quem mortuum suæ ætatis homines plangebant elogio קרא (ejusdem formæ cum בנאי) quod significet exercitatum in Bibliis. Et si non nimium refragari velim, meretur tamen disquiri, an hoc non etiam ad superiora queat pertinere. Nisi ita sit, dicant mihi Viri Docti, si קרא sit nomen appellativum, ut בנאי, cur igitur nec *Kimchi* in *Michlol*, nec *Aruch*, aut *Mousaph Aruch*, nec *David de Pomis*, neque ex iis Celeberrimus *Buxtorfius*, qui sunt Doctissimi Lexicographorum, illud hoc sensu exhibuerunt? si non subodorati sint Hebræi, eo spectare, quod silentio potius obruendum sibi statuerent, secundum illud vulgatum de *Karæis* "שׂרׂ nomen impiorum putrescat. Benè multi fuerunt exercitati in S. Literis; deberet itaque, si hic sensus subesset, hoc elogium esse frequen-

23

Sveton.
Vesp. Cap.
XIX.

In Tisbi.

24

Jalkout in
Exod.

quentissime datum, & plurimis; ut חסיד, חכם, גדול &c. at nunc admodum paucis, & obscurioribus, id invenitur tributum. Denique ii, qui inter *Rabbinos* jam peritiam Scripturæ habebant, non tam ea laude, quam quidem *Kabbala* notitia censerī voluerunt: Quibus hæc familiaris admonitio: *Mi fili attende magis ad verba Scribarum, quam ad verba Legis.* Illud quodammodo colligi posset ex historia R. *Jochanan* & R. *Eliezeris*. Si idem sit cum illo *Elie* (nam plures sunt ἐμῶν υἱοί) personam; sin alius, rem tamen declarabit. Ad verba Exod. 34: 27. כתוב לך את כל הדברים *Scribe tibi omnia hæc verba*, observabat R. *Eliezer* תורה רוב בכתב ומעות על פה *Lex plurima in Scripto, pauxillum in Ore*; hæc sapiunt *Karaismum*. Contra R. *Jochanan* dictitabat: על פה רוב על פה *plurima oralis*. Quia dictum est פה פה *Secundum OS horum verborum percutiam fædus*; &c. Hæc sententia, hoc argumentum palmarium est *Rabbanitarum*. Et quando Elias Levita קראי ibi explicat per בעל פסוק *Dominus Scripturæ*, hæc explicatio etiam mirifice congruit suspicioni, quando quidem בני מקרא *filios Scripturæ*, בעלי מקרא *Dominos Scripturæ*, notissimo ἐβραϊσμός, sese *Karai* ordinario appellant. Multa quoque à *Karais* profecta inveniri in *Rhapsodia Talmudis*, ipsi quidem affirmant. R. *Aaron Karaus* in libro suo המבחר *Hammubbchar* loquens de *Talmude*, & *Rabbot*, &c. רוב אמריהם רברי אבותינו הם *Multa dicta, quæ ibi habentur, sunt verba majorum Nostrorum*, quæ illi sublegerunt; quemadmodum etiam Evangelii quasdam Parabolas. Et hæc non minima ratio videtur, huc usque non animadversa, tot contradictionum, quæ illic occurrunt, & sententiarum, quæ ipsi *Talmudicæ Doctrinæ* sunt injuriæ. Verum id ἐν παρό-
δῳ. Adjungamus, quod de R. *Jochanan*, & eodem R. *Eleazare* ejus *Discipulo* socioque legitur in *Juchasin*; quomodo, quia tutum non erat aperte, modestiæ prætextu declinaverit *Kabbalam* discere: dixit R. *Jochanan* ad hunc R. *Eleazar*, Veni & docebo te (hebr. אנמר unde *Gemara*) opus *Quadrige*. Cui ille respondit: לא קשאי *nondum senex sum*. Cum jam R. *Jochanan* fati concessisset, R. *Ase* illum adortus est, veni &c. iisdem verbis, regerentem: quod si dignus fuisset, jam didicissem a R. *Jochanan* magistro tuo. Unde tale Judicium אם יכפור ר' יוחנן ברבי אלעזר תלמידו לא יכפור ברבי ינאי רבו *incurrit* si R. *Jochanan* abnegabit R. *Eleazar* *Discipulum suum* (eadem loquendi modo qui est Matth. 10: 33.) non abnegaturus est R. *Iannai* suum præceptorem. Ausus fuit idem in partes ire (חלק) de ratione sanctificandi *Neomenias*; quæ princeps Quæstio est, qua *Karai* à *Rabbanitis* distrahuntur. Si ista non conficiunt R. *Eliezerum* הקראי fuisse *Karaitam*, & nomen istud jam olim iis inditum, de quo judicent Docti; hoc saltem novo documento evincunt, *Karæorum* dogma antiquius esse, quam credi voluit *Scaligeri* Antagonista.

Juchasin ex
Maff. Baba
Bathr. &c.

25

CAPUT

CAPUT IV.

Antiquitas dissensionis probatur rerum documentis, in omnibus Festis, ex variis auctoribus M. S. S. Diversitas in tempore Neomeniæ, Mactandi agni Paschalis, & comburendarum reliquiarum, In Festo Pentecostes; quid Crastina Sabbathi? Pentecoste Karæis semper incidit in diem Solis. Disputabant Karæi contra Betb Hillel. Iam tunc istæ Partes duæ inter Doctores Hebræos. In Festo Expiationis; ubi controversitur tempus, & locus ubi S. Sacerdos incendet Suffitum. Origo Juris Jurandi ab eo dati. In Festo Tabernaculorum dissensus de genere Arborum, de Mensura Tabernaculorum, de מים חיים Aquæ effusione, Joh. 7: 37. Sacerdos quidam effudit aquam ad pedes, &c. Hi non proprie Sadducæi sed Karæi. Objectiones contra Antiquitatem Karæorum J. Morini, & R. Simonii confutantur. Hebræis olim literæ quedam Vocales.

POterant hæc satis ad institutum, & probandam Karæorum antiquam Originem videri. Nam præter Doctrinæ σύγκρισις, ad quam hi provocarunt, non aliunde melius cujuscumque Societatis Vetustas, quam ex narrationibus veterum Scriptorum intelligi potest. Quibus si accedat ipsorum quoque hostium testificatio, omnis ansa præcluditur ambigendi. Verum quia rerum quoque documenta nobis ad manum sunt, quæ verbis præponderant, & eadem opera aliqua forte minus intellecta possint illustrari, age, ejusmodi quædam pro Coronide addamus; objectionibus Clar. Morini simul hoc capite responsuri. Procedat itaque in numerum hæc observatio, non pauca Doctrinæ & Rituum capita, de quibus Karæi cum Rabbanitis contendunt, jam olim longe ante obsignatum Talmud, imo ante excidium Reipublicæ utrimque agitata fuisse; adeoque eorum dogma, & ob dogma dissensum jam tunc viguisse; etiam in ejusmodi ritibus, quibus destructo templo non adeò vel locus erat, vel occasio. Utque id pateat evidentius, quia nihil æque publicum atque illustre est in Judæorum gente, quam *Festorum* solennitas, ostendemus breviter in uniuscujusque Festi observantia fuisse aliquid in quo pertinaciter usque ad hunc diem discrepant. V. G. in figendo die festi Neomeniæ disputant an fieri debeat ברא"ה ex apparitione novæ Lunæ, an בחשבון ex Calculo Astronomico? quod censent Rabbanitæ; de eo jam olim dissensere. תיקון הקראים p. כא *Tikkoun Hakkaraim* M. S. iis exprobrat quod *Sacrificium Novilunii* aliquando offerant adhuc *Luna vetere* haud planè præterita, adeoque contra Legem, & rationem. Verum inquit אנוחנו הקראים אין עושין זה הדבר כמו הרבנים אבל

R. Abrah.
Zacuth in
Juchasin.

Tikkoun
Cit.

27
in Adderet
Eliahu
קרוש
חרש
Cap. IX.

Nos Karæi non ita hanc rem facimus ut Rabbini, sed Capita Mensium singula suo constituta tempore & loco. Id pervulgatum est; non item quod hæc altercatio sit adeo antiqua, ut jam R. Eliezer בקידוש החודש אבל אחר שמת רבן גמליאל רצה רבי יחזקאל לומר *disputaverit contra R. Gamaliel*, (qui erat Astronomiæ peritissimus, ut Talmudici narrant) *de ratione Sanctificandi Neomeniam*; ea vi & applausu, ut mortuo Rabban Gamaliele R. Iosua voluerit omnia ejus verba (statuta) antiquare; & absque intercessione R. Iochanan factum fuisset. Tum gloriantur Karæi, quod non per Calculum Astronomicum, sed methodum suam recte disposita fuerint Sacrificia. "זה טוב ואמת ועשו הקרבן בחדשו ככ" בתורה עולת חודש בחדשו ואם יעשו ראש חודש בלא ראייה לא יתכן כי הם יעשו ראש חודש בלא ראייה חסר ואולי אותו החודש היה מלא ועשו בזו החודש שעבר שני קרבנות בראשיתו ובאחריתו והחודש הבא יצא בלא קרבן *Hoc (Karæorum institutum) verum probumque est. Namque illi faciunt Sacrificium in mense suo, secundum id quod scriptum extat in Lege, Holocaustum novi mensis in mense suo; at vero si faciunt Novilunium citra apparitionem (Lunæ) hoc sibi non recte constabit. Neglecta enim apparitione facient V. Gr. Mensem cavum qui sit plenus, atque ita in isthoc mense, qui præterit, facient duo sacrificia, unum initio, alterum in fine; & sequens Mensis sine sacrificio abibit, quod magnum est peccatum & iniquitas. Unde, fatentibus quoque Rabbanitarum Primoribus, illa Karæorum methodus בראייה per apparitionem (Lunæ) quicquid reclamet R. Saadiab, cum maxime sub Templo secundo obtinuit. Primum Anni Festum, ex Majoribus, est Pascha. Super hoc de variis digladiantur, docente R. Eliahu Karæo in Libro אדרת Addereth: בזמן שחיתת הפסח primò de tempore maclandi Agni Paschalis, ubi hæc notabilia leguntur: ולכן נחלקו חכמי ישראל לשתי גדולות תורות (an תורות sit legendum vix liquet) התורה האחת הם חכמי הקראים שאומרים שהפסח היה נשחט אחר שקיעת השמש שיקרא הזמן ההוא בין הערבים והתורה השנית הם בה' שאמרו שבין ערבים הוא משעת נטות השמש לפאת מערב משש שעות ומחצה מהבוקר וכל' Et propterea sciisti sunt Sapientes Israelis in duas Confessiones, (an Leges?) Magnas: UNA CONFESSIO erant Sapientes Karæorum, dicentes, quod Pascha maclandum sit post occasum Solis; quoniam hoc tempus est, quod proprie vocatur inter Duas Vesperas. CONFESSIO SECUNDA erat Beth Hillel, statuens quod inter duas Vesperas sit à tempore, quo Sol inclinatur ad latus Occidentis, id est à Sexta hora & dimidia, si diem numeres ab ortu. Deinde liserat de Die quo cremanda reliquie cœnæ Paschalis. Idem R. Eliahu: בשריפת הנותר אמר בה' שהיה נשרף בזמן יו' כי כן פרשו ומאמתי אתה שורף מועד צאתך מארץ מצרים רל' שינתן לבית השריפה וישרף ביו' ופירשו במאמר ולא תותירו ממנו עד בוקר והנותר ממנו עד*

עד בוקר באש תשרופו נתן בוקר על בוקר ללמדך שהנותר ישרף עד בקרו של שני... ואמנם חכמינו עה' אמרו שהיה נשרף ביום טו' לפי הפשט הנכון... *Equidem de comburendis Reliquiis statuit Beth Hillel quod sint cremanda die XVI. Sic enim sciscunt, à quo tempore tu comburis? tempore exitus tui ex terra Egypti (Deut. 16: 6.) ac si hoc vellet dicere quod ferenda essent in domum Combustionis die XVI. (eo nempe supponunt Israelitas egressos) ideoque sic exponunt illud dictum Exod. 12: 10. Et non relinquetis aliquid ex eo usque ad Mane, & quicquid ex eo supererit usque ad Mane igne abolebitis; ponitur Mane juxta (alterum) Mane, ut inde discas, quod residuum comburetur Mane diei secundi. At certe Sapientes nostri, super quibus pax, censuerunt, quod esset comburendum die XV. secundum simplicem & aptissimum sensum; nam illud Mane (quod ajunt bis repeti) est unum idemque mane diei XV. &c. Denique controvertebatur de multis aliis: de Die quo liceret redire domum ad tentoria, de quo multis agit R. Abaron Elia filius M. S. & pro altera parte Aben Ezra ad Deut. 16: 7. Etiam de Personis, ad quas oblatio Paschatis spectabat. Iterum R. Eliabu, scriptor *Addereth*: 'אמנם בה' חייבו הנשים בהקרבתו אבל אם נדחו בפסח שני הם ברשות רל' הדבר תלוי ברצונן להקריב או שלא להקריב וראוי לתמוה בזה כי למה נתחייבו בראשון ולא בשני והנה בחיוב הפסח אין הפרש בין פסח ראשון לפסח שני סוף דבר חכמינו עה' פסקו ואמרו שזה אינו חיוב אלא לזכרים הבוגרים *Domus Hillel utique obligant mulieres ad ejus (Paschatis) oblationem, sic ajunt, sed si à Paschate primo impediuntur, Secundum iis esse liberum; hoc est rem pendere ex illarum arbitrio sive velint, sive nolint, facere oblationem. Quod sanè merito subit mirari. Cur enim obligantur ad Pascha primum, & non ad secundum? cum, ecce, inter Pascha primum & secundum nullum discrimen sit, quod quidem attinet obligationem. Summa est, Sapientes nostros, supra quos pax, (aliter) decidisse, dicendo nullos ad hoc teneri nisi mares, jam pubertatem adeptos, Hinc fieri potest quodammodo judicium de itinere Mariæ, & D. Jesu duodecennis, ad Festum Luc. Cap. secundo.**

In Festo Pentecostis magno sententiarum divortio quærebatur, unde septem Hebdomada numeranda caperent initium, & in quem septimanæ diem Pentecoste incideret? Numeratio dierum quinquaginta, quod inter Pascha & Pentecosten erant interjecti, ex præscripto Legis inchoanda erat ab Manipuli, sive עומר, oblatione, Lev. 23: 15. Manipulus vero offerendus ממחרת השבת *ibid. Crastina Sabbathi.* Cujus phraseos ambiguitas ingens rursus peperit discidium. Karæi definiebant hoc Sabbathum intelligendum de Sabbatho *αυγεῖως* & Septimo die, quem בראשית *Sabbatum Creationis* ordinario vocant. Traditionum Defensores, de Die Festo, & primo azymo-

Lib. Adder. *azymorum*, quem *Sabbatum* analogicè censebant appellari. R. *Etiabu Karaus* hoc argumentum fecit Capiti I. *בראיות שהביאו בה' לאמת שמחרת* De probationibus quas adducit *Domus Hillel* ad confirmandum quod *Crastina Sabbathi* Lev. 23: 15. sit *Crastina diei Festi*, sive primus VII. *Dierum Azymorum*; & responsiones ad eas. Caput IX. ipsi est *בספירה* de ratione numerandi, ubi hæc lego: אמנם חכמי ישראל בזמן הספירה נחלקו לשני חלקים האחד דעת חכמי הקבלה שאמרו ראוי להיות הספירה בערב כדרך ימי התורה שהם מערב ערב והשני הם חכמי מקרא שאמרו שהספירה ראוי להיות בבוקר שתחלה היא מיום הבאת העומר שהיו מקרבין אותו בבוקר כימי הקרבנות שהם בבוקר עד בוקר. אמנם חכמינו נתנהגו לספור בבוקר בזמן הקרבת העומר *Ceterum Sapientes Israel N. B. eo tempore, quo numerabant (dies Pentecostis) scindebantur in duas partes. Illa erat opinio Doctorum Kabbala, qui dicebant esse consentaneum, ut numerandi initium fieret à Vespera; eodem modo quo dies in Lege à Vespera ad Vesperam computantur; Altera erat Sapientum Scriptura, qui statuebant convenire, ut numerarent à Mane; quoniam initium erat sumendum à die oblationis Manipuli quem offerebant Mane, habita ratione Dierum Sacrificialium, qui procedunt à Mane usque ad Mane. . . . Illique SAPIENTES NOSTRI CONSUEVERANT NUMERARE A MANE EO TEMPORE QUUM OFFEREBATUR MANIPULUS.* Porro hinc consequebatur quod ipse *Pentecostis* dies *Karais* incidat in diem primum *Septimanae*, qui *Solis*. Variis rationibus hanc suam expositionem subtiliter statuminant, etiam ex *Iosua*. Auctor חלוק M. S. יהושע *Iosua* etiam contra vos testatur quod *Festum Hebdomadum* perpetuo agatur (die) post *Sabbatum Creationis* hoc est VII. luce. Verum illa fundamenta commodiore loco (si Deus velit) proferentur. Illud hinc modo teneamus, jam חלקים duas PARTES fuisse, *Karæorum* & *Kabbalistarum* eo tempore, quo adhuc dum offerebatur manipulus, stante Templo secundo; disputationes crebras viguisse inter eos, & *Domum Hillel*, quæ passim ad partes vocatur; eorum rationem figendi *Neomenias*, quæ fuit eadem *Antiqvorum Prophetarum*, adhuc diu obtinuisse, & *Sacrificium Novilunii* iusto tempore ideo peractum; quæ omnia clarissimè his testimoniis continentur. Quamquam unà fatendum est, inde post *Alexandram Rabbanitarum* sententiam, & partes fere potiores fuisse, uti videbitur inferius. Persequamur reliqua. Sanctissima Diei Expiationum solennitas, quæ pacem inter homines præviam exigens, cum Deo faciebat *τυπικῶς*, dissidentes tamen de hac ipsa ceremonia opiniones in gratiam reducere haud potuit. Constitutus erat huic operi Dies X. Mensis septimi anni Sacri, qui est *Tisri* Lev. 16: 29. & Cap. 23: 27. Occasione calculi

calculi Astronomici, in sacra tempora ab Rabbiniis introducti, recurrit hic iterum Quæstio de tempore. Exprobrantibus *Karæis*, quod *Rabbini* diem, qui revera nonus Mensis, aliquando pro decimo celebrent. In Libro *Cozri*: Parte III. והם מקשים להם בראיית ירח תשרי אין צמתם צום כפור בתשעה בתשרי ipsi (*Karæi*) difficultatem *Rabbanitis* objiciunt ex *Qāse* sive apparitione Lune in *Tisri* (dicentes) numquid jejunatis jejunium *Cippour* nono mensis *Tisri*? (qui respondet nostro fere Septembri) cum Lex tamen præceperit decimum diem. Ad hæc ita commentatur R. *Muscatus*, ex *Versione* Clarissimi, & Meritissimi *Joh. Buxtorfi*: Apparet illos contra nos argumentari à corruptela aliqua, quæ sequitur ex recepta nostrâ ratione intercalandi, juxta quam constituimus tempora statâ & solennia. Respiciunt enim ad id, quod ex nostra *Intercalatione* Augustus perpetuo sit *Cavus* (*Parenthesi* inclusit *Celeb. Buxtorfius* imperfectus dies habens duntaxat 30. errore, ut par est credere, typographico pro 29.) accidit autem sapissime, ut *Phasis* Lune postmodum demum fiat ideo hic inveniunt occasionem nobis opponendi . . . quia celebrabitur dies nonus, cum deberet esse decimus. Cum maxime autem disceptabatur de officio *Summi Sacerdotis*, ingressuri eo die Sanctum Sanctorum. Quando deberet *Thymiama* prunis imponere, adeoque fumi nubem excitare, num ante velum, priusquam pedem inferret? an vero post velum, jam coram *Arca* constitutus? sub nomine *Sadduceorum* & *Bait hoseorum* rem narrat *Talmud Hierosolymitanum*, atque ex eo Liber *Sipbra* seu ספרא *Sipbra* & *Maimonides* in יד חזקה. Plenius habet *Sipbra*, inde igitur petamus. והביא מבית לפרוכת ונתן את הקטורת על האש לפני יי שלא יתקן מבחוץ ויכניס מבפנים אם לפני בשר ודם עושין כן קל וחומר לפני המקום ואומר כי בענן אראה אל כפור Lex habet Lev. 16: 12, 13. Inferet intra velum, & ponet incensum super ignem coram Domino. Ad quæ notat *Sipbra*; inde habetur quod non parabitis extra velum, ut sic eat intro, quemadmodum *Sadducei* dicunt, imponetur extra velum, & ita se recipiet intro; etenim si ita agamus cum carne & sanguine (credo velle dicere cum Rege, quem non licet irretorto oculo audacter contueri) quanto magis cum Deo omnipresente? Iterum, propterea quod dictum sit Lev. 16: 2. in Nube videbor super Propitiatorium. Hæc erant argumenta *Karæorum*. Urgent è contrario *Rabbanitæ* Ordinem, quo Textus agenda enarrat: אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר ונתן את הקטורת על האש לפני יי אינו נותן אלא Responderunt nostri Sapientes, nonne antea dictum est: ponet suffitum super ignem CORAM Domino? unde consequitur, quod non immittat nisi intro. Quod de conspectu Dei in nube allatum retorquent, ex vers. 13. Levit. XVI. ex quo volunt inferre Nubem illam formandam ex מעלה עשן Adscensu fumi Suffitus; illam vero nubem non adscensuram, nisi intra velum adoleat. Plura non sunt

Massech.

יומא

Cap. 1.

paraschi.

אחרי

מילא

קל.

Tom. 3.

יום

כפור

Cap. 1.

§. 1.

31

hujus loci. Neque etiam definire utra sit verior sententia, Lector arbitretur. Addimus modo ex *Maimonide*, quod illa Hæresis בימי בית שני צץ ביהמקדש *Jam floruit in Israele, diebus Domus secunda; & originem dederit huic mori, quo Summum Pontificem, Vespera Diem expiationis præcedente, hoc jure jurando adigebant* משיבין אתו עליך במי ששוכן את שמו בבית הזה *Adjuramus te per Eum, cujus nomen habitat in hac Domo, quod nihil immutabis ex omni re, quam tibi ediximus; causa erat, quod nemo posset speculari, quomodo ageret, postquam solus ingressus esset Sanctuarium.* לפי שהיו הוששין בבית שני שמן כוהן גדול זה נוטה *Et in Domo secunda suspicandi esset ratio, ne forte ille summus Sacerdos inclinaret ad Epicuræos.*

In Festorum Serie ultimum est *Tabernaculorum*; sed primum fere, aut potissimum, ex quo illa jam olim dissensio qveat agnosci. Ex plurimistria tantum adducam, quæ hic statuerunt Traditores, repugnantibus licet vehementer Karæis. 1. Multis illi desudant, quæ *Arborum genera in construendis istis Tabernaculis sint eligenda? quid sibi velit Lev. 23:40.* פרי עץ הדר an *Malum citreum?* quid ענף עץ עבות? quod vertunt *ramum Arboris densarum frondium, &c.* Ubi melius rem videntur percepisse *Scripturarii*; R. Eliabu in libro *Adderet* ita differente: לא לפי מרה שאמרו בעלי הקבלה שמאמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר הדר באילנו והוא אתרוג וכפות תמרים הוא לולב ולפי דעתם חסר ויו אמנם מאמר וענף עץ עבות פרשוהו עץ שבו עלים על דרך שלוש מגזרת מעשה עבות שיוורה על השלוש זה חוץ ממהות הלשון כי זה בקמץ העין והוא בשוא והחכמים פרשו עבות מגזרת בן עבותים היתה צמרתו והוא מן ארז ואחרים פרשוהו אילן שלוש. *Non secundum ea, quæ dixerunt Patroni Kabbale, quod dictum illud, Capietis vobis die primo fructum arboris Hadar, significet, qui manet in sua arbore; id est malum citreum, & ramos Palmarum, esse Loulabh; ubi ex ipsorum judicio deficit 1. Illam vero periodum וענף עץ עבות explicant de arbore, in qua folia sunt quasi triplicata secundum Analogiam loci Exod. 28:14. מעשה עבות quod triplicatum quid importat. Verum id est contra linguæ qualitatem; in isto enim cum Kamets est, in hoc cum scheva. Sed Sapientes (nostri) vocabulum עבות interpretati sunt secundum rationem istius Ezech. 31:3. inter עבתיים — & hac Cedri est species; licet alii accipiant de arbore pistacea, &c. quæ iis in oris latissima provenit. 2. Scrupulosè Rabbanitæ definiunt altitudinem, latitudinem, totamque mensuram hujus Tugurii; absque qua sit פסולה Profana; at reclamarunt Nostri apud Celeberrimum doctrina, stylo, & antiquitate ipsis Doctorem, R. Schalmon Ben Jeroucham qui R. Saadia סוגיא in eum scribens, ait in elegantissimo carmine מרת ציצית וסכה בתורה מדורה*

sura Zizit, aut Tabernaculi nulla in Lege definita est. 3. Tandem, extra Scripturam obtruserunt *Rabbanita* ceremoniam, ultima Festi luce cum maxime, נִסּוּךְ הַמִּים *Effusionis Aquarum*. Boni ominis ergo, de largissima *pluvia* à Deo demittenda. Stulte enim sibi imaginabantur, Deum eo tempore condere decretum de *pluvia* Anni sequentis. Eoque obtorto collo rapiabant locum *Jes. XII. 3.* Displicuit mos iste *Karaitis*; quodque gloriæ ipsis duci debet, haud magis Christo Domino probabatur *Joh. 7:37.* Fatebantur quidem Rabbini apud *Maimonidem* שֵׁשׁ לֹו רְמִיזִים נִסְתָּרִים בַּתּוֹרָה quod *sint quidem illi (ritui) arcana significationes in Lege*; sed ideo *stans ultimo, magnæque, Festi die in Templo, & puerilem hunc morem conspiciens Sospitator, eos ab Arcanis, quæ frustra in humano commentio quærebant, ab inani isthoc sensu, & ludicra traditione ad verum aquæ Mosaicæ mysterium, ad promissi S. Spiritus fluentia, ad rivorum cœlestium Gratia, Gaudiique haustus per fidem, quo Moses & Propheta respexerant, benignè ad Sese invitans, revocabat.* Et eo usque quidem hæc recens traditio Sanioribus displicebat, ut *Sacerdos quidam, hostis ἐθελοθησκείας, adspectante populo, ringentibus Pharizæis, aliquando Simpulum aquæ sibi datum huic usui indignabundus, inter Sacra, ad pedes suos effuderit; Quod quidem tam ægre ferebant, ut malis citreis, quæ manu gestabant, illum è vestigio obruerent.* Quinam, & quare libationi aquarum fuerint adeo infesti, declarat *Moses Ægyptius* in Commentariis: אֲוֹתָן שֶׁאֵינָן מֵאֲמֻנָּה בַּתּוֹרָה שֶׁבַעֲלָ פֶה אֵינָן מֵאֲמֻנָּה בְּנִסּוּךְ הַמִּים Ad Maff. סכָּה *Qui non credebant Legi Orali, non etiam recipiebant Libationem Aquarum.* Proinde, cum *ille effudit ante suos pedes, ipsum tota congregatio suis Citreis impetivit.* Ex hoc igitur genere erat iste *Sacerdos*; adeoque jam tunc opinio viguit *Karæorum.* Non video quid his aliqua specie possit opponi; nisi aliquis cum *Cl. Morino* iterum velit excipere, quos memoravimus *Sacerdotes in Festo Expiationis & Tabernaculorum* Pharizæis repugnantes, *Zadduceos* strictè dictos, non vero *Karæos* nostros fuisse, quia hic aut ille ita vocaverit. De qua Nominis confusione sic satis ante dictum est, & plura *Cap. seq.* dicentur. Sed ad abundantem cautelam hos non impios hujusmodi *Zadduceos* habendos, evidenter sanè potest ostendi. Nullo enim modo hoc innuit *Talmud* generaliter tantum vocans נִזְבָּחִים, &c. Sic *Maimonides* in Commentariis dixit eum צְרוּקִי, alibi vocavit מִין, rursus in *Hilcoth Tamid* אֲפִיקֻרוֹס quomodo monuerunt *Karæi* jam dudum sese ab inimicis appellari. Definitio quam dat *Maimonides, Quod non crediderit Legi Orali, Karæum* suadet. De postridie *Sabbathi*, unde dies *Pentecostis* numerandi, *R. Moses Græcus* *Rabbanita* decertans, etsi eos nomine צְרוּקִים traducit, facile intellexit *R.*

De Pente-
collis Fello
Cap. 4.

34

In Levit.

Part. אחר
מות

Aaron auctor Libri המכור illud ad suos *Karæos* pertinere, ideoque refutat
ejus objectionem in libro *Adderet Eliabu* his verbis conceptam, אמר הצדוקי
כי בעבור שאמר הכתוב השבת בהא הידיעה מורה שהוא על שבת בראשית
Dicit Zadduceus, quoniam Scriptura dicit השבת cum ה demonstrativo, illud docere
accipiendum esse de Sabbatho creationis, &c. At tamen, ut paulo ante vidimus,
hæc dicebant *Karaitæ*. Et si vel illi tacerent, clamat res ipsa. Qua etenim
de causa noluerunt quidam Pontifices ingredi Sanctum Sanctorum, quam
nube suffitus prius excitata, nisi ex reverentia? ne Divinæ Majestatis anti-
quam sedem, & horribile gentis *Arcanum* audacius, & γομνῇ quasi κεφαλή
contemplarentur, quod ne quidem à rege mortali toleratur? cur רקה רקה
id est, minutissima tundeantur aromata illius incensi, nisi לכפר ער
ad expiationem animarum, quæ sunt subtilissimæ, sicut tradit
R. Abraham : M. S. Quonam tandem modo hinc, illi Deum מקום supra sa-
lutarent, titulo omnipresensiam inferente? Aut inde, interpolita juris ju-
randi religione contra mutationem sui ritus se tutos æstimabant suspicaces
Pharizæi, si revera hi fuissent Zadducei, quibus Dei immensitas, Spirituum
existentia, Divina Providentia & cura rerum humanarum sunt ludus?
Hoc ergo tandem aliquando firmum maneat & constitutum pro illustri
Scaligero, contra Doctissimum Joh. Morinum, Karæorum Dogma & Do-
ctores jam ante excidium templi secundi in lucem prodiisse.

Nihil itaque jam restat, nisi ut quam nulla vis insit contrariis Viri
Docti argumentis, quam illa sint foliis leviora

— tunc cum sine pondere succi,
Mobilibus ventis arida facta fluunt,

Morin. Ex-
erc. VII.
lib. 2. cap.
3. p. 313. E.

p. 370. &
313.

Ibid.

35

breviter palam faciamus. Ea quæ sparsim reperire potui, huc redeunt.
I. Prætendit silentium antiquorum: Quod eorum mentio in *Judæorum libris ante*
A. Christi 740, non fiat. Sed illi objectioni credo abunde jam satisfactum,
cum plurimos testes & locupletes tam alta voce hic audivimus clamantes,
ut, nedum Viro ingenuo & prudenti, qualis est *Clar. Morinus*, vel pertina-
ci possint os suum obturare. 2. Novitatem adstruit exinde, quod non nisi
completo *Talmude* & occasione illius auctoritatis sese *Talmudicis* opposuerunt. Et sic
miro argumentationis circulo celeberrimus Presbyter Oratorii conclu-
dit, nunc quia *Talmud* (ipsius opinione) est recentius, *Karæos* etiam non
esse antiquos, quoniam illius occasione sint exorti. Modò iterum, quia *Karæi*
se non prius opposuerunt, argumentum admodum evidens desumi, *Talmud* post an-
num à *Christo* septingentesimum fuisse completum & obsignatum. At utraque hy-
pothesis est admodum precaria & imbecillis. Nam & *Karaitæ* prius, cen-
patuit, fictis *Talmudis* Traditionibus sese opposuerunt; & *Talmud* esse an-
tiquius

tiqvius, quam ille vellet, jam alii comprobarunt. Non opus ut ego in re nota tela depromam. Audiat versatissimum in hisce eruditissimumque suæ communionis virum Julium Bartoloccium: *Quamvis autem Rav Asche* in Biblioth. pervenisset usque ad 74. Annum ætatis suæ attamen hoc opus Talmudicum ab- magna solvere non potuit. Reliquit illud autem tam bene dispositum, ut admo- Tom. I. nentibus מרימר & מר בר רב אשי Mar, Bar Rav Asche filio suo facile p. 488. b. tandem hi, cum suis Affectis, colophonem potuerint imponere. Obsignatum autem non fuit, nisi Anno Mundi 4265. Christi 505. ut scribit הרב Haravad in suo li- bro Kabbalæ p. 62. Anno 78. à morte Rav Asche, aut secundum quod dicit R. David Ganz Anno Mundi 4260. Christi 500. & ab excessu Rav Asche laudati A. 73. Ve- rum inquit Cl. Morinus: Anan & Saul A. C. circiter 740. aut 750. sese Talmudi Lib. 2. Ex- & Talmudicis opposuerunt, & illo tempore orta est celebris Karaitarum Hæresis. erc. 7. cap. Quod dum Richardum Simonium repetentem, & confirmantem his verbis 1. §. 6. vidi, in Historia Critica V. T. Rabbanitas, qui exactissime scripserunt, non altius retu- Cap. 29. p. 162. lisse Originem Karaismi quam ad VIII. seculum. Certum quendam Judæum nomine Anan ex familia Davidis, tunc fuisse NOVÆ SECTÆ auctorem. Satis equi- dem non potui mirari, eum qui non modo Rabbinos, sed & Karaitas sibi le- ctos asserit, id tam nude & simpliciter ponere, ac si nulla uspiam effet ra- tio dubitandi. Cum tamen sit hoc ipsum τὸ κεραιώδες, ab Anan & filio ejus Saul demum ortam esse Hæresin Karæorum. Non id dixerint Karæi, qui tantum habent pro Instauratore & Vindice dogmatis antiqui. Scriptor Chillouk M. S. non modo ipse dicit, sed inducit quoque Rabbinos objicien- tes, hoc jacto velut communi Karaorum fundamento: כי דברי ענן מדברי Quod Doctrina Ananis sit ex Doctrina Gementium & Clamantium Ezech. 9: 5. Ita R. Japhet Ben Zahir M. S. postquam texuisset Catalogum, & seriem succedentium sibi Doctorum Karaorum inde à Prophetis, ubi ad Anan ventum est, ait: והוא אשר בירר דת האמת אל העם שנית אחרי העלמו Ille est qui Doctrinam Veritatis ITERUM decla- 36 ravit, quum esset occulta, eamque expurgavit, & declaravit argumentis perspicuis &c. Ac de Anane nos pluribus deinceps. Quin immo ipsi Rabbanite do- ctissimi non inventorem sed Restitutorem confitentur: inter eos R. Abraham Hallevi Ben Dior, ex quo ceu fonte perenni hauriunt clarissimi Judæorum Chronographi; quod sanè latere Simonium non debuit, postquam ille locus in ipsis Morini Exercitationibus legitur; etsi paulo aliter quam in Veneta ex- tat Editione omnium optima, unde describam; In tertia generatione Geonim narrans, quod Pumbedithæ Præses fuerit Rab Mori Sacerdos, Mortuus A. 4519. post illum Rab Ada eodem anno extinctus; exinde R. Jebudai defunctus A. 4543. subiungit ובימיו היה ענן ושאל בנו שרי... ועמר להסית את ישראל מעל קבלת

קבלת חכמים מפי הנביאים. . . . ונעשה זקן ממרא על פי בר' לבלתי שמוע
אל השופטים וחבר ספרים והעמיד תלמידים וכדא מלבו חקים לא טובים
כי אחר החרבן נדלדלו המינים עד שעמד ענן וחזקם *Istorum temporibus fuit*
Anan & Saul filius ejus, N. I. P. surrexit ille & seduxit Israel à Kabbala, quam sapi-
entes acceperant à Prophetis; factusque est Senex rebellis contra os Domus Judicii, dum
non auscultaret iudicibus; sed scriberet Libros, faceret Discipulos, & comminiscere-
tur ex corde suo Statuta non bona; nam post Excidium attenuati admodum erant
Heretici donec surrexit Anan qui eos corroboravit. Quid dici potuit di-
sertius? Erant ante *Excidium*, verum postea *attenuati*; non condidit *Sectam*
Anan, sed languentem denuò *firmavit*. Neque dubitare vel leviter possu-
mus, quin illi מינים intelligantur *Karei*. Cum quia illorum Doctor poni-
tur *Anan*; tum quia isthoc titulo R. *Abraham* in sua *Kabbala* eos passim insi-
gnivit, quemadmodum etiam in fine שהמינים לעולם לא עשו שום טובה לישראל וגו'
Tertium adhuc tibi signum est, quod Here-
tici nunquam aliquid boni fecerunt Israeli; & mox memorat nomina quædam
Doctorum Karaorum, eorum quoque in quos ipse scripserat. Denique
quia nominatim illos hic legit, aut certe intellexit R. *Schemuel Schullam*
כתוב בספר קבלת החסיד דענן זה ושאל בנו שרים היו מזרע בית דוד ולא
סייעוהו מן השמים לסמיכה ונעשה זקן ממרא על פי בית דין וחזק אמונת
הקראים *Scriptum est in Libro Kabbale Sancti Viri, quod Anan & Saul filius ejus, prin-*
cipes fuerint ex semine Davidis, & non adjuvit Cælum ut fieret compos Χειροθεσίας,
atque inde factus est senex rebellis adversus Domum Judicii, & corroboravit fidem
Karaorum. Hi Libri, cæterique quos Cap. 3. advocavimus, primas nisi
fallor tenent inter *Rabbanitarum Chronologos*; expectandum itaque nunc
est quos alios, non vulgus *Rabbinorum*, sed *exactissimos* producet *Simo-*
nus, quippe non altius retulerunt *Originem Karaismi quam ad VIII. seculum, in*
Editione Latina, quam dudum promisit sui operis, cui testimonia Patrum & Rabbi-
norum quibus nituntur Πιστεῖς ejus ait reservavisse. Tunc Docti de ar-
gumentis cognoscent, ac de causa melius judicabunt; quibus ipsi contra-
dicentibus modo sui sensus, modo linguæ gallicæ inscientiam nunc solet
vafer objicere, illiteratos & fæminarum circulos, qui linguam norunt, rem
plane ignorant, iudices longe commodiores expertus. Nos interim so-
labimur nos consensu Viri ingenui ejusdem cum *Simonio Religionis, & in*
hisce haud paulo magis periti *Julii Bartoloccii, scribentis, Anan & Saul Here-*
sim renovavisse; etsi illic, tralatitio Literatorum errore, Karas cum Saddu-
cæis Epicuri æmulis videatur confundere.

Neque plus tribuendum censeo alteri doctissimi *Simonii argumen-*

Vide supra
p. 21.

In Juchasin
p. קיח
vers.

37

Reponce
aux senti-
mens cap.
s. p. 47.

Tom. I. p.
382.

Hist. Crit.
V. T. cap.
27.

to post Joh. Morinum, quo novitatem Karæorum adstruit ex eo, quod recipiant puncta & accentus qui inventum sint Doctorum Tiberiadis; unde infert, cum se Karæi separarent à Rabbanitis jam tunc Masoram suam obtinuisse auctoritatem, quare non existimabant istam rejiciendam, quoniam non erat ex numero Traditionum quæ male fundata. Ponit hic Vir doctus pro sententiæ suæ firmamento, partim quod dubium est, partim quod falsum. Dubium est num Doctores Tiberienses sint primi punctorum inventores, de quo

Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est.

Quàm confidenter concludit Simonius, Karæi sunt recentes quia recipiunt puncta; tam facile alter arguet, meliori sequela, puncta non esse nova quòd admittant, Tiberiensibus Masorethis antiquiores, Karæi. Deinde falsum est, quod ubique punctationem Tiberiensium sequantur Karæi, id luculento specimine ex eorum scriptis, ubi de *Exemplari Scriptura*, quod penes eos est, agetur, dabimus postea comprobatum. Unde non unus retorsioni est locus: nam si non consentiant, ubi nugax & audacula Superstitio sibi quid in his & illis vocabulis punctandis nimis permisit, potius inferendum est, eos jam ante separatos fuisse quam hæc Masora obtineret. Si ipsum *Festum Encaniorum* non observent; verum, Maccabaicis licet temporibus institutum, constanter rejiciant, R. Aaron M. S. in סדר יום Cap. 5. אכן החנכה שאומרים הרבנים לה קבלנו עלינו אדורא dicente: שלא היו באור הזמן נביאים. At *Eγκαινία*, quæ statuunt Rabbini, non recepimus observanda, ea de causa, quod eo tempore nullierant Prophetæ. Nonne invertendo Cl. Simonii conclusionem, justius colligas Maccabæis fuisse superiores, dum illorum constitutionem de Festo dedicationis Templi Hierosolymitani, quod auctoritate destitueretur Prophetarum, admittere detrectaverint? Quod vero, si pauca exceperis, Karæi in punctatione cum Rabbanitis conveniant, exinde est, quod quem apices isti sonum signant, linguæ Hebraicæ genio, atque loquendi perpetuo usui, quem penes in hisce est arbitrium, suisque adeo Codicibus conformem deprehenderint; & non ut Simonius habet, quia puncta traditio essent non male fundata. Nisi quis legendi peritiam in quocunque populo traditionem velit vocare oralem; & tunc de nomine non lubet altercari. Rabbini aliquot fateor, puncta הלכה & traditionem appellant; sed id faciunt more partim suo unamquamque rem, aut inventum, cui auctoritatem conciliare student, ad Mosén, aut Prophetas referentes; partim ut hinc cudant cum auctore Cozri pro Traditionum necessitate, Karæis non diffitendum videlicet, argumentum. At vero hæc gratis jactari ex eo est intelligere, quia si Punctationis arcanum Legis Oralis pars non minima fuisset, qui Logem Orale[m] scripto dedit unde-
quaque

Aben Ezra
מאזני
לשון
הקודש
In Libro
Zacuth.

39

quaque conquistam, *R. Judah Hakkadosch* de eo altum silere haud sanè potuisset, maxime cum tam plene omnia fuerit exsecutus ut *nihil addere* postea licuerit *העיר יי' את רוח קדשיו ובראשם רבינו הקדוש לחבר השום בכתב* *excitavit Dominus spiritum suorum Sanctorum, & Caput omnium Magistrum nostrum sanctum (R. Judah) ut componerent scriptum veritatis de Mandatis divinis, quod est Misna, Cui non licet addere aut ex ea quicquam detrabere.* Deinde, idem Aben Ezra observat *יש מפרשים רבים מטעים את המפסיק* *sunt quidam interpretes, qui erroris arguunt alicubi Pausatorem.* Utique non facturi, si quid iudico, ubi hoc totum traditionem credidissent Mosis ex Sinai. Tum quando ait vir Doctus, *Karæos* admisisse punctationem tanquam *traditionem non male fundatam*, velim doceri quodnam existimet id *fundamentum* fuisse quo nixi securè *hanc traditionem* receperint *Karai*? quis lapis Lydius ad quem examinaverint? num nova rursus traditio? ridiculum. Num hæc ipsa? sed tradentium auctoritati, ut *מכשילי רבים בתורה* *qui multos facerent cadere in lege* nihil detulerint. Relinquitur, igitur ut in Punctationem consenserint, vel quia sciebant jam usitatam tempore Prophetarum saltem ultimorum; vel quia constantissimus legendi usus, Textus *συνάφεια*, Linguae proprietas, aliaque evidenter confirmabant, mentem Spiritus S. ac genuinam vocum pronuntiationem feliciter per istos apices, tantum non ubique, expressam esse & adumbratam. Neque verendum est, ante punctationis inventum, quandocunque fuerit, lectionem S. S. Literarum tanquam vocalibus carentem, vagam admodum & ancipitem fuisse. Nam præterquam quod usque in hunc diem lingua *Arabica, Samaritana, &c.* etiam sine punctis vocalibus prompte & fideliter leguntur, Hebræa antiquitus vocalibus non caruit; sed habuit in suo *Alphabeto* (contra quam vulgo docent Grammatici nostri Hebræi) *literas quoque vocales*; fidam legentibus Pharon, & maximum subsidium. Quas ex *Josepho, Philone, Hieronymo, &c.* infra suo loco adstruemus. Nunc objectionibus *Clariss. Morini & Simonii* respondisse contenti,

CAPUT

CAPUT V.

40

Disquiritur, an Karai sint, aut aliquando fuerint eadem Secta cum Zadduceis; qui pudore quodam postea admiserint resurrectionem? Affirmant quidam Judei Rabbanite, inter Christianos plurimi, etiam nuper in historia Critica V. T. Simonius. Negat Scaliger, & merito. Rationes pro Sententia negante ex Scriptis Karæorum. Consensu doctiorum Rabbiorum. Dissimilitudine multorum dogmatum. Variis rationibus, & historia Johannis Hyrcani Ethnarchæ ac Pontificis. Ἀναστροφή Exceptio- num in contrarium. Istius opinionis Origo plenius explicata.

UT *vera vibiam sequitur* sic unus hic error alium traxit longè gravio- rem. Audivimus Cap. 2. memorantes *Karæos*, quemadmodum Traditionum Architecti illos, qui istiusmodi commentis & Super- stitioni obstitere, odioso Epitheto *Zadduceorum*, *Baitbuseorum* &c. mala mente traduxerint. Quam appellationem cum iis passim tributam postera ætas videret, & causam in animis hominum, & temporum caligi- ne latentem, Christiani maxime ignorarent, factum est, ut *Judeorum* vul- gus & *Christianorum* quoque doctissimi, incautius quidem, sed firmiter ta- men, sibi persvaserint, *Karæos* utique veros *Sadduceos*, atque eandem Se- ctam olim fuisse, cujus adeò frequenter gererent nomen. Et quando jam, admota Historiæ luce, Scriptisque eorum consultis, pateret, *Karæos* immortalitatem Animarum, & mortuorum credere Resurrectionem, quod vehementer ab *Zadduceorum* profana Hæresi abhorret, ut hoc cum præconcepta temere opinione quomodocunque concilient, sibi sunt ima- ginati, recentiores *Karæos*, impiæ priorum Sententiæ repudium mittentes, tandem pudore quasi, vel necessitate adactos, in ea consensisse dogmata, quæ se negare amplius non posse absque summa invidia, & communi Re- ligionum odio, experiebantur. Ita hanc rem concepit, & pugnantia to- to cœlo in gratiam reducere, cum aliis, conatus est Rabbi *Leo de Modena*, elegantis Compendii de *Ritibus & Ceremoniis Judeorum* in Italia scriptor no- tissimus. Tamque altas hæc de Mutatione Doctrinæ, & *Karæis* tanquam iisdem cum veteribus *Zadduceis*, sententia in mentibus eruditorum egit ra- dices, ut etiam maxima Virorum nomina, *Buxtorfium*, *Hottingerum*, *Barto- loccium*, *Ligtfootum*, *Carpzovium*, & quos non? pertraxerit in partes, nihil sequius de candore Scribentium, aut Historiæ fide hic suspicantes. Qui- bus cum aliquando accessisset *Josephus Scaliger*, meliora postmodum ab auri- to teste *Philippo Frederico*, qui *Karæos* propius noverat, edoctus, resipuit, ut

p. 5.

41

Elench.

Tribær.

cap. 2. p. 26.

marg.

Cap. XXIX.

p. 161. Edit.

A. 1685.

p. 162. a.

ipse ingenuè suam opinionem retractans fatetur. Quod vel solum aures doctorum vellere debuisset, ut penitus in rem totam inquirerent. Hoc facto longè magis sibi suos devinxisset lectores nuperus *Historie Criticæ* cinnator, cui non deerat Parisiis librorum copia, quam cum, passibus huc illuc ambiguè errans, nunc *Leonis* opinionem satis rationi convenientem pronuntiat; modò iterum Cl. *Morini* relegens vestigia, *Karæos* post absolutum *Talmud* primitus exortos confidentius sciscit, quod Cap. IV. refutavimus. Qui illorum scripta vel leviter inspexerit, deprehendet è vestigio, eos hoc stemma strenuè inficiari; de protervia, & impudenti inimicorum figmento, gravissime conqverentes. *Moses Beschitzi*: לֹא־רָאִיתִי אֶת־מִבְעָלֶיךָ הַקֶּבֶלָה אֲשֶׁר מְכַנִּים אוֹתָם בְּשֵׁם צְדוֹק וּבֵיתוֹס וְאֵינָם מִתְבַּיִּישִׁים מֵעֲצָמָם וּמִזֵּה נִדְרַעַת קִנְיָתָם. Et hoc merito miramur in Doctoribus Kabbalæ, quod illi nos cognominent de nomine *Zadok* & *Baithos*, statimque non pudeat; verum exinde illorum invidia patescit; ac paulò post, præ indignatione commotior subdit, istos potius ad *Zadoci Apostasiam*, quam sese, accedere; & nisi charta parceret, atque iudicium Dei vereretur, se *Illorum* (Rabbanitarum) turpitudinem revelaturum fuisse. Et certè, quæ de impiorum totali interitu, animarum, post exigui temporis cruciatus, annihilatione in inferno &c. apud *Maimonidem*, aliosque Rabbinos occurrunt, *Zadduceis* nimis quam affinia, benignam recriminantibus materiam præberent. Pariter *R. Caleb*, filius *R. Eliabu*, in libro *עֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת Asarab Maamarôt* non solum ipse reclamationat, verum etiam adducit ex Vetustioribus *R. Jehudam Haddasschi Haëbel*, in libro *Escol Copher*, qui multis hoc maledictum vehemens castigat & amolitur. Reliquos mitto. Ne videantur autem rem istam tam precario negare, quam *Rabbanitæ* leviter & calumniose aliquando affirmant, non contemnenda proferunt indicia, & rationes, ex quibus veritas liquidius perspicui possit. Primo observant, *Zadocum*, aut *Baithos*, suos inter Doctores aut antistites nullo in libro, nullo auctore, nec noviter, nec olim commemorari. Quod, dum catalogos suorum antecessorum hinc inde contexunt, præcipuos & antiquos suos Doctores honorifica mentione & laude digna celebrant frequenter, omitti sanè tot seculis, tam pertinaciter haud poterat, si *Zadok* locum, & primum locum, in hoc ordine tenuisset. Frivolum foret, si hic quisquam vellet causari, *Karæorum* Scriptores studio hoc nomen pressisse, & caute dissimulasse originem, quæ ipsis dedecori erat futura; quod omni similitudine veri destituitur. Aliquam forte habere posset, si soli omitterent *Karæi* posteriores; sed & silent priores, quos si *Zadoki* pudebat, quomodo tandem sunt ducem secuti? Id suspicari possemus, si tacerent palam, & apud hostes; clanculum verò fidis discipulis, ut multa solent

solent Sectarii, in aurem deponerent. Sed ubique & constanter hoc pernegant, etiam ubi tutissimè loqui licet, inter Suos. Nec ubi Dogma aliquod Celeberrimi cujusdam Doctoris & vadimonium ex parte, mutata sententia, deserunt Sequaces, ideò statim Nomen universe solent odisse, vel abolere. Multa in contrarium exempla narrant de se ipsis Karæi. Notabile est eorum quos בעלי הרכוב *Baale hariccoubb* vocabant: qui vers. 6. Cap. XVIII. Levitici אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שָׂאֵר בָּשָׂרוֹ לֹא תִקְרָבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּהָ *Unusquisque ad propinquam carnis sue non accedat, ad revelandam ejus turpitudinem, tam latè interpretantur, ut suis interdicerent matrimonio omnium, in quibus vel ריח משפחה minimus odor consanguinitatis. Quod tandem effecit שברוחק גדול היה נמצא בדורותם שנים גופים שיהיו מותרים לינשא אחד לחברו ut ingenti hac repulsa in ipsorum generationibus vix invenirentur due personæ, quibus uni concessum esset alteram ducere. Quod cum multa mala apportaret, atque etiam incredibilem Sectæ paucitatem, מסכה זו נתמעטו בלי פריה, ea enim de causa vehementer imminuebantur, quod creandis liberis operam non darent, venerunt posterius & multis argumentis, editisque Libris, hoc suorum statutum, benignius veriusque comma istud Levitici XVIII. 6. explicantes, ולֹא בֹשֵׁוּ לְהוֹדוֹת שֶׁהֵם μετὰ παρρησίας publicè abrogarunt. המרכבים היו ערתינו וחכמינו וקדמונינו ולא כחשו אלא טענו בנגדם ובטלו רעתם Non tamen propterea puduit eos agnoscere, quod hi Comprehendentes fuerint ex eorum catu Sapientes, & Majores ipsorum; hos neutiquam abnegarunt etsi eis se opposuerint, eorumque sententiam refixerint. Ita serres habet cum illo Anan illustri Karæorum vindice & Signifero; multa enumerant in quibus ab ejus expositionibus discidium fecere, quæ alius sunt loci, nec tamen inficiati sunt suum Doctorem, quod ingrati animi notam haberet, dicente R. Caleb האומר מעשה לעושהו לא עשני ויצר אמר ליוצר לא הבין *an opus dicet factori suo: me non fecisti? aut fictile figulo: non considerat?* Non ideo nomen Ananis tenebris damnant, sed summis potius elogiis ornant, & memoriam venerantur. An non Idololatria quid turpius est quam Sadduceismus? Jam, inquiunt, הלא אבנו אברהם היה בן תרח עובר צלמים וגו' *nunquid Abraham fuit Filius Therah, qui fuit Imaginum cultor?* si Abraham, & nos non refugimus hunc idololatram parentem confiteri, כך אם היו צדוקים קדמוני, אמתנו וראשית אמונתנו והיו כופרים בתחיית המתים למה היו האחרונים בושים או יראים לפרסם סכלות קדמוניהם *Eodem modo, si Zadducei unquam fuissent Majores populi nostri, aut origo fidei nostræ, etsi negassent ante Resurrectionem mortuorum, cur pudibundi, aut timentes fuissent posterius, ut publicarent ignorantiam majorum suorum, magis quam de Abrahami Patre, R. Anan, & reliquis?* Imo, addunt, an è contrario id non cederet magis לתיפארת ולכבוד ipsis,*

in decus & gloriam, quod à stultitia ad sapientiam, ab errore Patrum ad meliorem mentem *conversi fuissent*? Quid, si de *Zadducais* altum modò silerent? etsi Vero dissimillima, tolerabilis tamen foret exceptio. Ast, quid nunc judicabimus, ubi, quotiescunque eorum facienda est mentio, planissime nihil pensi habentes condemnant, ח"ל מזכירים את זכרונם של צדוק, וביתוס לרעה ולחרפה. *Sapientes nostri p. m. memorant Zadoc & Baithos in malum, atque ignominiam, quemadmodum apud R. Caleb, videre est, his accommodantes, quæ de astutis & noxiis valpeculis in Cantico Canticorum perscribuntur: חכמינו עליהם השלום אמרו בפסוק אחזו לנו שועלים שועלים קטנים מחבלים כרמים שרמו שלמה המלך ע"ה בזה הפסוק על צדוק* *Sapientes nostri* (inquit Karæus) *dixerunt de illo commate Cant. 2: 15. Capite nobis vulpes, vulpes parvas, corrumpentes vineas, quod Salomo Rex, super quem pax, occulte hic innuit Zadok & Baithos, & quoscunque eorum sequaces, quandoquidem corruperunt & vitiarunt Legem.* Ergone quis tam teter, & odiosus Patriarcha foedissimi erroris unquam fuit, quin Discipuli eum saltem amarint, ac dogma, si quod esset invidiosum, excusaverint, incrustarint, defenderint? hac lege Caino Patricidæ, Simoni Mago, Nicolaitarum spurcissimo doctori non defuerint, qui eos honorarent, Sectatores? ac sola Karæorum Secta, quam ipsi hostes modo vocabunt מתחכמים *ingeniosos*, tam stulta aut impudens, ut nulla impediti verecundia Magistro palam maledicerent? Et nos hæc temerè fingentibus credamus? Non faciet qui vel ipsos audiet *Rabbanitarum* doctissimos, qui ab Illis quoque appellantur. R. Moses Beschitzi, Karæus, obtrectantibus id respondet, in libro *Matte Elohim* M. S. . . . דברי יהודה הלוי, גלה האמת מכל בני גילו זה לשונו. וכבר השרישו קראים שורש עם אנשים שהיו רוחים תורה שבעל פה ומתחכמים בתולדות בטענות כאשר אתה רואה שעושים היום אבל הצדוקים והביתוסים אינם כי אם מינים אפיקורסים מכחשים העולם הבא והם המינים שאנו מתפללין על זה בתפלתנו. . . . אך

44 *Verum R. Jehuda Hallevi* *veritatem melius declaravit, quam reliqui istius generis, & hæc sunt ejus verba: Ver-* *tente Celeb. Buxtorfio*) Et jam ante *radices egerunt Karæi, & se corroborarunt, conjungentes se cum aliis Legem Oralem rejicientibus, ac rationibus & argumentis ingeniosis ac speciosis suam sententiam confirmabant, sicuti eos vides etiamnum hodie facientes.* Sed *Zadducaï & Baithosæi sunt Heretici, negantes seculum futurum, & sunt illi ipsi Heretici, contra quos in precatatione quadam nostra oramus.* Karraite

autem

autem accurati sunt circa Radices seu fundamenta Legis, sed ingenio suo indulgent circa particularia, seu eam consequentia, (potius, in formandis illationibus aut deducendis, ex Lege, consequentiis, quas תולדות Logici vocant) Vixit hic R. Jebuda censente R. Abraham Zachut in Iuchasin A. Christi 1089. Vid. supra Institutum ponitur colloquium, quod narrat, si non ante, circa illa tempora, ad quæ natales referunt Karæorum Morinus aliique; cui consequens est, ut isti igitur σύγχρονοι de re, quæ nota erat, suæque ætatis, integerrimè potuerint judicare. Advocat præterea R. Caleb, Karæus, in subsidium Rabbinum alium Abraham Levi, in Libro לוי'ת חן Leviat chen Serm. III. ubi agens de Festo Pentecostis Christianorum, quod in Diem Dominicum nobis semper incidit, Karæos & Zadducæos aperte distinguit זטעם קבעם החג לעולם יום אחר שהם הבינו מחרת שבת ממש וכן הבינו הצדוקים והקראים Quibus (ut ille quidem credit) causa est, cur Festum uni certo diei adstringant, quod intelligant verba Crastina Sabbathi prout sonant, quemadmodum etiam capiunt Karæi & Zadducæi. Tum inter utrosque distinguendum censui idem R. Caleb annumerat Rambam in expositione sua פרקי אבות; sicut & nos id antea declaravimus. R. Schullam, Editor æstumatissimi libri Juchasin, eo usque persuasus fuit de hac veritate, tantique eam fecit, ut non contentus iis quæ in ipso libro exstabant, libri pretium hoc velut mangonio voluerit in Tituli fronte commendare, tanquam quid certius & accuratius, quam vulgò, tradentis: ומשם מתבאר כי הצדוקים אינם הקראים שבזמנינו Et inde explicabitur, quod Zadducæi non sint iidem cum Karæis, qui hoc vivunt tempore. Ac ne numero obruens τὰς ἐξ ἐναντίας, multitudine simul onerem lectores, audiamus linguis & eruditione cultissimum R. Azariam in Imre Binah; qui, licet ostendat satis præ odio Sectæ se malle, ut aliter res sese haberet, tamen necesse habet fateri, non modo R. Iebudam, modo memoratum, מבריר בין Distinctionem agnovisse inter Karæos & illas duas (Zadducæorum & Baithosæorum) Sectas; sed etiam adjungit Abravanelem, & ipsum Talmud, quibus testibus merito negotium confici debet: דון יצחק נוטה לדעתו בפרוש מסכת אבות... ובאמת לשונם זל' בקדושין Princeps Don Isak (Abravanel) etiam in eandem partem inclinat in expositione sua Tractatus Aboth. Atque verba (Sapientum) benedictæ memoriæ in Massechet Kiddouschin, dum narrant factum Jannai (Regis) sententiæ Cozri revera adstipulantur. Nec secus existimare poterit, cui vel minimum curæ fuit ad plurimum dogmatum attendere differentiam, quibus Karæi dissentiant à Zadducæis δὲ Ἀπὸ πᾶσων. Non tantum in articulo Resurrectionis, ubi fingitur gratis retractatio; verum etiam

45

Edit. Krakov.

Cap. III.

46

in aliis gravissimis capitibus, quæ *Animarum immortalitatem, Angelorum & Spiritus existentiam, Providentiam Dei, atque imperium* attinent in humanas actiones, quæ *Zadducei* pernegant, *Karai* ambabus ulnis amplectuntur. Ut multa, quæ ad Leges forenses, aut Ceremoniarum faciunt, observantiam, ultrò omittamus, unum locum modo appingam *R. Jebuda Haddas-schi Ha-Ebel* è libro *M. S. S. Escol haccopher*: הַצְדוּקִים וְאֵם הֵם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּבְר הַכַּחֲשׂוֹ דְּבָרִים שְׂבָאוֹ בַּתּוֹרָה כִּי נָטוּ בַּסִּבְרוֹת כּוֹחוֹת שְׂבָא מוֹפֵת לְהַפְכֵם אוֹ סוֹתֵרִם שֶׁהֵם אִסְרוּ הַגִּירָשׁ גַּם יִמְנוּ חֲרָשִׁיהֶם כֹּל־ם שְׁלוּשִׁים יוֹם וְלֹא יַעֲשׂוּ הַפֶּסַח וְיוֹם שְׁמִינִי עֲצֵרֶת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִת כִּי אִם בְּיוֹם חוֹל גַּם תִּנּוּ דְּמוֹרָתָ לְבוֹרָא . . . חוֹלָת זֶה מֵהַרְעוֹת הַרְעוֹת וּמֵאֲמָנוֹת הַכּוֹחוֹת כֹּאֲשֶׁר הַזְכִּיר וְהַגִּיד עֲלֵיהֶם דּוֹד בֶּן מְדוּאָץ בְּמִקְצֵת סִפְרֵיו וְאִמְנָם הַבִּיתוּסִים אֶע"פ שֶׁהַכַּחֲשׂוֹ דְּבָרִים רַבִּים מִן הַתּוֹרָה עִם כָּל זֶה לֹא הָאֲמִינוּ בַּרְעוֹת הַמְּגֻנוֹת בְּדִרְתֵּי הַצְדוּקִים . . . וְלִכֵּן מִי שֶׁאָמַר שֶׁהַקְרָאִים הֵם הַצְדוּקִים וְהַבִּיתוּסִים לֹא דָבָר *Quorum sensus huc redit: Zadducei vero, etiamsi fuerint ex filiis Israel, abnegarunt nihilominus res, quæ habentur in Lege, atque falsa opinione animos inducebant, quasi Miraculum deberet venire ad convertendum & refutandum eos; quod vetarent repudia. Etiam ita menses suos numerabant, ut omnes & singuli triginta diebus constarent. Pascha autem, & octavum diem Azeret, nunquam Sabbatho peragebant, sed die profesto. Similitudinem (corpoream) pariter Creatori tribuebant (ex male intellectis verbis Gen. i: 26.) Et multa præterea mala dogmata, & fallaces fidei articulos, quemadmodum de iis memorat & enarrat David Fil. Medouatz, parte quadam suorum librorum. At vero Baithosæi, etiamsi res multas de lege eant inficias, tamen non assentiuntur sententiis, quæ traduntur in instituto Zadduceorum. . . Adcoque quicumque dicet unquam quod Karai sint Zadducei, non rectè loquetur, nam secundum iudicium nostrum illi sunt Heretici & Epicurei. Ubi, inter alia observatu dignissima, judiciose Zadduceos non modo à Baithosæis, (quos vulgo Judæi etiam confundunt) sed & Karæos ab utrisque, manifesto sententiarum divortio discriminat. Quin in hoc ipso capite *Perfectionis Scripturarum* sine Traditionum laciniis, in quo Karai cum Zadduceis convenire creduntur, unde & ansa calumniæ primum arrepta fuit, si penitus inspicias, multum adhuc discrepantiæ invenietur. Contentierant sola Scriptura in probandis suæ fidei articulis *Karai* hætenus, ut tamen, quoniam verbis plenissimi sensus, reconditâ sapientiâ, hominibus ratione præditis exarata est, veritates ex ea proximâ sequelâ legitimè deductas unâ lubenter admitterent; *Sadducei* vero ultra τὸ πρῶτον, & strictissimam literam haud progredierentur. Unde Creatori,*

ut

47

ut visum modo, visibilem formam adscripsere. Rabbi *Caleb, Karaus*, triplicem hic agendi rationem rectè distinguit; nempe sunt דברי קבלה שאין פירוש שהיו החכמים מפרשים... שכלם רמז תוריי *Verba Kabbala quibus nullum est auxilium in Lege*, his nituntur *Rabbanitæ*; *Expositio quam sic eliciunt Sapientes, ut tamen illa omnia in Lege Scripta innuantur*. Hanc recipiunt *Karæi*. Denique sunt פירוש על פירוש דברי תורה הכתובה כל שכן בדברי הקבלה שאין לה סיוע מן התורה... *Heretici, qui repugnant Expositioni verborum Legis, æque ac Kabbala verbis, quibus non est præsidium in lege; & ceperunt se ipsos opponere iis etiam dogmatis, in quæ totus Israel dudum consenserat*. Itaque, ut concludamus, si dogmata adversis frontibus pugnantia, si sententiarum diversitas apud omnes constituit Sæctæ diversitatem, quo tandem colore queat negari, non in eadem Hæresi fuisse, qui in tam multis, tantique momenti, articulis adversis in se frontibus arietarunt? Ista possunt satis videri. Quod si morosior quispiam exigat plura, extant *Rationes* hinc, inde, in scriptis *Karaitarum* non leves, quibus hoc ipsum magis confirmatur. Ex *Chronologia* primo hanc accusationem refellunt. Tempore *Alexandri Jannæi*, Judæorum Regis, התחלה דעת הקראות Part. III. incepit *Sæcta Karæorum* notante *R. Jebudah*, auctore *Cozri* maximæ auctoritatis §. 65.; *Zadoc & Baithos* (quicunque tandem illi fuerint) emerlerunt tempore *Antigoni Zochæi*, qui perhibetur eorum præceptor. Hunc *Antigonum Zemach David* ponit *Millenarii* quarti Ao. 460. *Alexandrum Jamnaum* ejusdem *Millenarii* Ao. 670. Quantum hinc intelligitur utriusque exortûs intervallum! Nisi igitur eadem Sæcta bis nata absurdè dicatur, & idem factum diversissimo temporum characteri alligetur, istorum differentia vel ex ipsis natalium Epochis liquidissimè comprobatur. Non minus quam ex Canone Evangelicæ πολιτείας & Christi argumento, *Omne Regnum adversus se divisum debet vastari*. Matth. 12. Jam eousque, non divisi, sed infensi deprehenduntur *Zadduceis Karæi*, ut rotundo ore illos *Nequam; Hereticos, Epicuræos &c.* passim proclament. 48 Ita communi suorum nomine *R. Iehudam Hadadachi* paulo ante audivimus. *R. Moses Beschitzi*, advocata quoque aliorum Doctorum auctoritate, imprimis דברי מאור הגדול רבינו יוסף הרואה אהל הצדוקים *verbis luminis magni Rabbenu Ioseph Videntis*, hæc pronuntiat: At *Zadducei non sunt nisi* הם המינים שאנו *Heretici, & Epicuræi, negantes Seculum futurum*. Alibi: מתפללים בתפלתנו *Illi sunt Heretici, contra quos in precibus nostris Deum invocamus.*

mus. Quid censes, mi Lector? quicquamne vel putidissimi Hæresiarchæ discipuli, (nedum *Karæi*) tam ingrati, stulteque inepti unquam exstiterunt ut auctorem sui dogmatis ferirent anathemate, in ejus caput Deum *orarent* vindicem? contra scitum Hebræorum, in *Fontem*, ex quo semel biberunt, *glebam* proicientes? Gesta denique *Iobannis Hyrcani*, Judæorum Ethnarchæ, qui *Pharizæos* vehementer afflixit, eorum dogmata, publicis edictis, abolivit & fautor exstitit *Karæorum*, indicium faciunt manifestum, *Karæos* sub *Zadducæorum* nomine jam olim traductos. Passim enim tradunt Judæi Historici illum in fine vitæ factum *Zadducæum*. R. *Abraham ben Dior*, in *Kabba-*

p. m. *לשם* *la* *עבריו נוהגים מנהג צדוקים* *והמלך וכל עבדיו* *Rex & omnes Servi ejus sequebantur*
verf.

consuetudinem Zadducæorum. Et oportet hoc convitium jam ab initio illis datum, atque, immerito licet, dudum hoc censu comprehensos fuisse, quandoquidem *Iosephus* Ἀρχαιολόγος, vulgarem sui temporis famam secutus, itidem scribit ita adversus, *Pharizæos* exacerbatum fuisse *Hyrcanum*,

Antiq. Lib. *ὥστε τῇ Σαδδουκαίων ποιείσθαι προσθέσθαι μοίρα, τῶν Φαριζαίων ἀποστάντα.*
XIII. Cap. *Ut à Pharizæis desciscens, fecerit ut Zadducæorum sorti apponeretur.* Prudenter
18.

stylum temperans, ut non quidem diceret illum sua sententiâ, ac verè, *Zadducæum* fuisse, sed solum, postquam à *Pharizæis* desciverat, istorum sorti & numero, invidiose transcriptum. Quod interpret Latinus, non bene satis assecutus, Judæis recentioribus, qui Latino tantum *Iosephi* textu, & pauci adhuc, utebantur, errandi quoque ansam forte præbuit. At tamen illum *Iohannem Hyrcanum* nequaquam cum impiis, & proprie dictis *Zadducæis* fecisse, sed *Karæorum* potius, qui solam Legem Scriptam fidei & morum Regulam agnoscebant, placitis accedere voluisse, omnia clarissime evincunt. Ac primo quidem laudata ipsis Judæis, & singularis viri sapi-

Antiq. Lib. *entia ac pietas.* Quam multis deprædicat *Iosephus*, cui *τελῶν τῶν μεγίστων*
XIII. Cap. *ἀξίον ὡς θεῶ καθεὶς δεχῆς ἔθνεος, καὶ τῆς δεξιερρατικῆς τιμῆς, καὶ προ-*
18. *φητείας.* Tribus maximis à Deo dignus habitus honoribus, Principatu Gentis & Pontificatu, & Prophetiæ. Quale decus nulli post *Mosen* obtigisse legimus.

Non minus ejus virtutes extollunt *Karæi*. R. *Moses Beschizi* M. S. *כי ה'לך בדרכי יי' כאבותיו הצדיקים כי הוא איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע:* *Quod ambularet in viis Dei, quemadmodum Majores ipsius Iusti, cum esset vir integer, rectus & timens Deum, atque declinans à malo.* Tale elogium darent homini resurrectionem vitamque futuram, hoc est omnem fidelium spem, & virtutis præmia abneganti? Quem *Iosephus* ait Prophetico dotatum Spiritu, cui *συνῆν τὸ θεῖον, καὶ τῶν τῶν μελλόντων πρόγνωσιν παρῆχε εἰδέναι.* Quo familiariter utebatur Numen, cui futurorum præbuit notitiam. Qui, narrante R. *Abraham*

כשנכנס לבית קודש קודשים להקטיר קטורת ולבקש רחמים על, *Ben Dior*,
 בנו על המחנה שמע קול מדבר אליו ואמר לו אל תשת לבך לבניך ולמחנה
 ישראל כי עזרם ה' ברחמיו וכרוב חסדיו למען אבותיך וישרת לבך ונקיון
 כפיך: *Cum ingressus esset in domum Sancti Sanctorum, ad adolendum suffitum, & im-*
plorandam misericordiam pro filiis suis (qui longe aberant) in Castris, audivit vo-
cem loquentis ad ipsum, dicentisque: ne sollicitus sis de filiis tuis, & Castris Israel,
nam heri Dominus iis auxilio fuit clementia sua, secundum magnitudinem gratie sue,
propter Patres tuos, & rectitudinem cordis tui, & innocentiam manuum tuarum.
 Ille inquam, cui hæc data, dicta, facta sint cœlitus, ille tamen ut fuerit
 Sæctæ quæ Spiritum negat, tollit Providentiam, καὶ τὸν Θεὸν ἔξω τῶν πραγμάτων
 κακὸν ἢ ἐφορεῖν τίθεται, φασὶ δὲ ἐπ' ἀνθρώπων ἐκλογῇ τότε καλὸν καὶ τὸ κακὸν προκεῖσθαι,
 quàm quæso absurdum est, & incredibile? Sed quantò
 incredibilius quod sequitur, si de *Zadduceis*, Epicuræa dogmata fœventibus,
 accipiatur? מלכי למחר צוה המלך ויעבירו קול בכל מדינות מלכותו לנהוג מנהג
 ישראל צדוק וביתוס וכל אשר ימרה את פיהם ואשר ינהג מנהג החכמים יומת בחרב:
Postridiè præcepit rex, missis præconibus, per omnes regiones sui imperii, ut observarent
ritus (aut morem) Zadok & Baithos; ac quicumque eorum ori se opponeret, vel con-
suetudini Sapientum adhaereret, gladio plectendum. Concinit *Pseudo Josephus Ben Go-*
Lib. 4.
 rion: ומהיום ההוא והלאה פשע הורכנוס ברבריהם ונעשה צדוקי ויצו חמלך
 ויעביר קול בכל ארץ ישראל כל המלמד אשר ילמד את בנו תורת הפרושים
 מות יומת: *Ex eo die & deinceps ab illorum (Pharizæorum) verbis alienus fuit, fa-*
ctusque est Zadduceus, & promulgavit edictum Rex per universam terram Israel, ut
si quis Doctor filium (aut discipulum) imbueret doctrina Pharizæorum, certò interfi-
ceretur; quemadmodum multis è populo evenit. Putamusne, regio & solen-
 ni interdicto cavisse *Johannem Hyrcanum*, ne quis crederet animas corpori-
 bus superstites? Resuscitationem mortuorum, extremum Judicium &c.?
 censebimusne *Zadducæorum* perfidiam, quæ omnis Religionis funda-
 menta subruit, reluctanti populo non modo obtrusisse religiosum Ponti-
 ficem, verum etiam pœna capitali sanxisse? Quod, rogo, monstrum
 fuit unquam hoc ausum? quis lectorum talia vel fando accepit? fateamur
 igitur tandem aliquando, quod res est. Quis fuit *Sadducæismus* Hyrcani?
 non quod profana *Zadducæorum* dogmata teneret, aut propagaret; sed
 quia discedens ab observantia, & institutis *Pharizæorum*, qui illum fucatae
 pietatis specie ante deceperant, jam iis adhæserit, eos foverit, qui Scri-
 pturæ plenitudinem, procul superstitiosa nugacique traditione, adora-
 rent. Ideo videtur *R. Abraham* in *Kabbala* consensum illum non ad dogma-

ta, sed מנהג consuetos agendi ritus, & morem in Sacris receptum, restringere, quem mox observaverunt & Rex ipse, & Ministri ipsius. Hunc in modum liquidissimè hoc negotium declarat auctor gravis tractatus Cozri, qui Ethnarcham inducit cum suis consiliariis agitantem consilia, objicientemque, *Quum Sapientes (Pharizaeos) perdiderimus, à quo discemus Legem? illi regefferunt: Ecce habetur Lex Scripta, qui vult veniat, & discat; neque est quod sollicitus sis de lege orali.* Nempe hæc, hæc! exitialis illa est Hæresis, hic teter ille Zadduceismus scilicet, non quod cum iis Epicuro faveret; sed cum Karaïs nugax & sacrilegum legis oralis figmentum, quod Pharizaici doctores cœperant in scenam producere, abolevisset. Id clare scribit auctor *Kabbala Historice*, R.

51 *Abraham Ben Dior*, qui *Johanni Hyrcano*, ejusque Filio, erant tam inclementis sententiæ auctores, fuisse משרתיו שבהם ריח המינות *Ministros ipsius*, in p. 20 vers. Edit. Ven. quibus odor Hæreseos; & paulo post diserte גדולי הקראים *Primores Karaeorum*. Atque ita invictum in hisce rursus habemus pro antiquitate Karaeorum argumentum; & à profanæ opinionis contagio virum innocentissimum vindicavimus, cujus eum suspicio per tot secula infamavit. Originem hujus inditæ iis Πικλήσεως, jam ante indicatam, ex propriis Karaitarum scriptis, eadem opera, nunc illustremus. Prima causa fuit, secundum R. *Mosen Beschitzi*, in libro מבוחר M. S. Rabbanitarum invidia, קנאתם, ut sibi invisos non justa de causa, justioris prætextu in commune bonorum odium adducerent. Quum quisque merito abominetur tales, qui, ut solebant Zadducæi, suum pietati calcar, laborantibus mercedem, suamque Justitiæ coronam eunt ereptum. Eaque fraus adeo feliciter cessit, dum audacter mentientium tam firmiter hæsit turpis calumnia, ut Karaei exinde eruditissimis viris, etsi falso, passim habiti fuerint antiquitus Zadducæi: ejusque inventores, si videre possent, quibus, & quo usque, hoc commentum persvaserint, de successu moliminis haud parum debeant in sinu gaudere. Altera causa, maledicendi adversariis suis consuetudo. Idem R. *Moses*, Karaeus: מכנים שמנו לצדוקים לא יצאו ממה שהרגלו: cognominantes nos Zadduceos non aliud obtinent quam antiquum. Quoniam existimabant se λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ si diversam fidem professos occiderent, nihil pensi sanè habuerunt, quò populus ab eorum communione deterreretur, ut falsis rumoribus ubique differrent. Istud experti sunt omnes, qui sustinuerunt ab illis dissidere. Samaritanis, etiam post receptam, auctoritate Johannis Hyrcani, religionem Judaicam utcunque, imputabant, eos colere Deum Ασιμα, adorare columbam, &c. Christianos quibus gravaverint calumniis, nulli ignotum. Zadduceos, quasi per se non satis essent nigri, insuper adhuc accusant passim quod in montem Garizim, & Samaritanorum communio-

munionem secesserint, penitus calumniose: ut jam illustri Scaligero, Cele-
 berrimo Hottingero, aliisque fuit observatum. Et tamen quam miserè au-
 dax isthæc assertio doctissimis quoque viris imposuit. Diligentissimus
 Bartoloccius hinc colligit, promiscuè Zadduceos sacrificasse in Templo montis Garizim,
 & in Templo Jerosolymitano; quia Zadok & Baithos Hæresiarchæ ibi sacrificaverant.
 At nihil magis à vero alienum. Doctissimus Scotus ideo credit, Samaritanos
 credidisse animam cum corpore mori. Itidem falso. Contra enim Samaritani
 suis ad Magnum Scaligerum literis protestantur. Quid mirum itaque, si
 Karaeos, tanto sibi odiosiores, quanto magis metuendos, eadem fidelia de-
 albaverint? & scripserint in Talmud Kiddouschin, citante etiam Mose Beschitzi
 Karæo: שמונים שנה שמש בכהונה גדולה יוחנן הכהן ולסוף נעשה צדוקי;
 octoginta annis functus est Jochanan summo sacerdotio, & tandem factus est Zaddu-
 zeus. Tertia queat ratio haberi, quod à Pharizæis, inimicis amborum, op-
 pressi, mutuam sibi operam, sive in oppugnanda lege orali, sive in tuenda
 communi causâ, adversus invalescentes Traditiones, non rarò præstite-
 rint; quam ob rem eadem factio facile reputabantur. R. Moses ben Maimon
 de iis, qui sublestæ Kabbale, & Pharizaicis inventis obstiterunt, Zadok, Bai-
 thos, &c. ait: וסמך האחד ידי חברו & fulcivit unus manus alterius. Ac de
 Karaeis, tempore Hyrcani, &c. districte R. Jehuda Halleui, וכבר השרישו
 : הקראין שורש עם אנשים שהיו דוחים תורה שבעל פה:
 quæ sic conver-
 tit Celeb. Buxtorfius: Radices autem egerunt, & se corroborarunt Karæi, con-
 jungentes se cum aliis, Legem oralem rejicientibus. Quarto denique, potissimus
 hujus atræ loliginis calumniæque color fuit, in paucis quibusdam articu-
 lis, quousque in diversa abibant ab Pharizæis, inter utrosque sententia-
 rum affinitas, & conspiratio. Hic audire juvat R. Caleb Ben Eliabu, ex libro
 M. S. עשרה מאמרות, laudantem alium quoque, se vetustiore, Rabbenu
 Jehuda Haddasschi, in אשכול הכופר, & hunc in modum differentem:
 אמנם מפני שאנו בעלי מקרא מכחישים הקבלה שהודו בה אחינו
 הרבנים שאין לה סיוע מן התורה שעליה נאמר ה' דבר ו'ה לא דבר
 והם ר"ל הצדוקים והביתוסים עם מכחשתם דברים רבים מן התורה
 ושרשי האמונה הכחישו גם זה שהיא דבר משותף בינינו לבינם
 החליטו עלינו שמם וקראונו צדוקים וביתוסים עוד שכבר הצדוקים
 והביתוסים הודו באמונת יום חג השבועות כמונו שהוא אחד מגדולי
 המחלוקות שבינינו להם אומרים מחרת שבת מחרת יום טוב
 שלא כתורתו ית"ב ולא עלינו תלונתם כי על ה'.. ואין ראוי להחליט
 שם

53

שם ולכנותו בדבר שאינו בו מצד השאלה או העתקה וכ"ו *Accertè, quoniam nos Scripturarii negamus Kabbalam (quam Fratres nostri Rabbinii probant) quia nullum ei fulcrum è lege est, sed illi dictum convenit Prophetæ Ezech. 13: 7..... dicunt Dominus locutus est, & Dominus non est locutus. Atque illi, nempe Zadducei & Baithosæi, cum multis aliis rebus, & fidei fundamentis in lege contentis quæ ab iis negantur, hoc quoque eunt inficias; adeoque hæc causa nobis communis est, nomen quoque communicant, & nos appellant Zadduceos & Baithoseos. Amplius, quia Zadducei & Baithosæi in doctrina de die, quo celebrari debet Festum Pentecostis, jam ante nobis assentiuntur, eaque una est ex magnis controversiis, quæ inter nos & ipsos intercedunt, dum illi (Rabbinii) statuunt verba Levit. 23: 15. Crastina Sabbathi, esse accipienda de Crastina diei Festi. Quod non est secundum Legem (Dei) Benedicti, ut non contrà nos, sed Dominum sit ea murmuratio. Neque enim æquum est permiscere nomen, aut titulo appellare aliquem de re, quæ in eo non est, nisi per accommodationem & translationem. Tantum vero abest, ut illi in reliquis dogmatis paria fecerint cum Zadduceis, ut è contrario palam profiteatur R. Caleb ibidem: ואלה הכתות ר"ל צדוקים וביתוסים לדעתנו ולדעת אחינו הרבנים: הם אפיקורסים ומינים מכחישים העולם הבא שהוא שורש הרה; והאמונה. Hæ Sectæ, videlicet Zadducei & Baithosæi, secundum judicium tam nostrum quam fratrum nostrorum Rabbinorum, sunt Epicuræi, & Heretici, negantes seculum futurum, quod est religionis radix & fundamentum. Unde meritò aliquis cum eodem inferat auctore, אם יאמרו שקראים הם הצדוקים שקר בפיהם כי הם ידברו על צד המחלוקת והקנאה ואהבת השררה והנצחון Quod si affirmant, Karæos esse Zadduceos, mendacium est in ore ipsorum. Ac talia non nisi ex partium studio, invidia, dominandi libidine, & amore victoriæ loquuntur. Licet nibilominus hæc dicta fidem inveniant apud eos, qui illorum deferunt rumoribus. Ita liquidò, reor, patescit nominis Zadduceorum cum Karæis, invitis quamquam & reclamantibus, communicati prætextus & occasio. Quamvis si nihil admodum tale fuisset, nullo negotio idem accidere Zadduceis Karæisque potuerat, quod aliis subinde sectis usuvenit: quando in capitali quodam & famoso dogmate conveniunt, cætera licet dispares, ut una tamen appellatione comprehendantur. Judæi & Christiani quantum à se invicem distant! quia juncto tamen umbone Idololatriam Gentilium oppugnaverunt, confudit ipse accuratus scriptor Svetonius. Essæi erant in Classes distincti, aut in τάγματα μοναζόντων καὶ κοινοβίων, solitarie viventium, & in communi; Ἀγάμων καὶ Γαμήντων, Celibum & eorum qui ducerent uxorem, liberis-*

54

in Claudio.
Cap. 25.

berisque creandis operam darent; eodem tamen *Essæorum* nomine cuncti veniebant. Cujus sanè oblivio meritissimum Virum in quandam ἀβλεψίαν ^{Ligtfoot in} impulsit, quum de omnibus *Essenis* rogat generaliter, veluti rem absurdam: Nam, num *Essenis Filii*? & hoc utitur pro argumento. Diverſa, imo ^{Act. Cap. 13. Tom. 2. p. 725.} adversa, erat *Hæreticorum Judaizantium*, apostolicis temporibus, de *Persona Christi* sententia: Quidam Dominum Iesum Christum ex *Ioseph & Maria* genitum ^{Euseb. Hist. Eccles. lib. III. cap. 27. Theodoret. Fab. Hæret. lib. 2. cap. 1.} communi sorte nascendi, dixerunt. Alii *Servatorem ex Virgine natum* confitentur; immo longe adhuc augustiora habes apud *Epiphanium*. Etsi hæc erat ἀλλή συμμοσία, alia *Societas*, *Theodoreto* teste, quæ absurdam priorum sententiam refugeret, τῆς αὐτῆς ἡσαν προσηγορίας, ipsam, eandemque nomenclationem effugere non poterat, pariterque *Ebionitæ* vocabantur. Et ita in multis aliis. Quare nihil mirandum est, quum in nobilissima istius ætatis, & principali, controversia de *Perfectione Legis scriptæ* idem fere teneant *Karæi*, quod *Antigoni* degeneres discipuli, si propterea quoque, apud vulgus, *Zadduceorum* nomine similiter fuerint traducti; licet in reliquis immani discrimine sejungerentur. Hoc quidem respectu ipse *Ios. Scaliger*, qui diversitatem utriusque sectæ acriter defendit, non voluit diffiteri recte ^{Elench. Trihær. Cap. XVI. p. 115. in marg. Vid. supra p. 48.} à *Judæis dictum*, *Karaim* esse partem *Zadduceorum*, qui solam *Scripturam* retinebant, traditiones omnes rejiciebant. Hac notione potuit *Josephus Historicus*, populariter locutus, *Hyrceanum* cæterosque *Karæos* sub *Zadduceis* quoque complecti, loco supra allegato, si sensum, quem interpretes expressit (quod ad causam nihil interest) maluerit quispiam retinere. Inde tandem factum videtur, ut *Viri Docti*, tam inter *Judæos*, quam *Christianos*, cum id nomen jam olim communiter datum observassent, neque in illorum potestate foret illud mutare, quo tamen res & personæ, exigente veritate, clarius distinguarentur, *Zadduceos* in diversas כתות ^{sectas}, familiasve, prudenter 55 diviserint; quod eo equidem casu utile fuit, & vehementer necessarium. Ita *Karæi* non nunquam, provocantes ad *R. Azariam* quoque in *Imre Binah*, & cum eo ad *Epiphanium*. Ita exercitatissimus in literatura *Hebraica* scripsit *Ligtfootus*: *Sadduceorum species ad minimum due*. Idem firmat, si quid video, *Pseudo-Iosephi Gerionidis*, *Hebræi*, locus vexatissimus, qui doctis doctissimorum Virorum *Drusii* atque *Serrarii* concertationibus, sed alia qua ^{Chronica Temporum Sect. X. Tom. 2. p. 148.} dam sui parte, materiam præbuit: ideoque Doctorum studium & diligentiam magis meretur. Integrum ex Editione *Munsteri* appingam, non adeo quidem ad rem, quæ satis est clara, probandam; quam quod illustratione, & propiore curâ, adhuc videatur non nihil indigere. Verba sunt *Iosippi* (aut *Iosephi*) Edit. *Munsteri*, *Basil. A. 1541*. lib. IV. cap. 6. עתה אפתח לספר על מה זה הרבר נפלה המריבה והמחלוקת בעם יי כי הפרושים

היו אומרים שמרו את התורה אשר מסרו אבותינו בידינו אשר פרשו את התורה והבושים היו באותם הימים מחלק אחר הצדוקים ולפי היו מאמינים לכל מסורת ולכל פירוש כי אם לתורת משה לברה וחסידים לחלק אחר:

Quæ hoc modo in Latinum sermonem convertit; *Sed jam postulat locus ut aperiam causam quare, & unde, pullulaverint in populo Domini discordiæ & Sectæ. Et quidem Pharizæi sic docebant: observanda est lex, quam nobis tradiderunt Patres nostri, & quemadmodum illi exposuerunt eam.* (והבושים, *vehabbóschim*, reddit) *& hi confusi fuerunt in diebus illis ab alia Secta Sadducæorum, qui noluerunt acceptare ullam traditionem & expositionem. Fuit & alia Essenorum Secta.*

Consideranti mihi hanc pericopen non nulla in mentem venerunt haud indigna, quæ periti Lectores, maturius perpendentes, examinent. I. Observanda est magna lectionis varietas, quæ in diversis editionibus *Iosippi* occurrit, utque uno obtutu conspici queat, prout in *Veneta*, & *Cracoviensi* exemplaribus legitur, præcipuis differentiis pa-

(הנה) הפרושים היו אומרים (נשמר) התורה אשר מסרו אבותינו בידינו (מפורשי על פי החכמים) אשר פרשו את התורה (לקבלה והנה הצדוקים אומרים לא נאמין ולא נשמע לכל מסורת ולכל פירוש כי אם לתורת משה לבר) והבושים היו באותם הימים (אחרי) הצדוקים (ויהיו הצדוקים בישראל) לחלק אחד והחסידים (לברם עם

56: *Pharizæi dicebant (observemus) Legem quam tradiderunt Patres nostri in manus nostras, (explicatam secundum os Sapientum) Legem exponentium (secundum Kabbalam. At vero Zadducæi inquiunt non credemus, non auscultabimus ulli sive traditioni, sive expositioni, sed soli tantum Legi Mosis.) atque* הבושים *(faciebant) in iis diebus (cum) Zadducæis (Qui Zadducæi erant in Israele) Pars altera. Ex quo statim intelligitur quanto-*

pere hic auctor, sibi ipsi eousque dissimilis, à genuino quoque differat *Iosepho*. Et quam merito Magnis Viris, *Scaligero Drusioque*, nullius habeatur auctoritatis, & recens. Omnis enim hæc diversitas à manu Doctorum est, aut descriptorum inter Judæos; eam haud raro sibi sumentium, in libris sequioris ævi, libertatem, ut addant, demant, interpolent, quemadmodum ingenium ipsis suppeditare, res ferre, aut usus gentis ac Religionis exigere videtur. V. G. *Iuchasin R. Abraham Zacuth* interpolavit Medicus *R. Schallum*; pestiferus liber *Nizzachon* aliter se habet, quem edidit Clar. *Hacspanius*, ac iste quem dedit nuper Celeberrimus *Wagenseilius*. &c. Adeoque quam vix operæ fuerit pretium, doctissimos homines tam acriter

con-

Vide Drus.
de tribus
Sectis lib.
I. cap. 8.
Scalig.
Elench. c. 4.

contendere, Tyriaque concitare maria, de sensu *vocula* לברם (חסידים) Vid. Druf. de tribus Sectis Cap. 7. pag. 20. marg. quæ in una editione adest, abest in altera; & qualiscumque sit, suppositi-
tii Scriptoris, aut obscuri Interpolatoris, commentatio est. Ildo. Appa-
ret, unde suam hauserit sententiam, de tribus Judæorum Hæresibus à Gorio-
nide Hebræo memoratis, Doctissimus Serrarius; videlicet à Munstero: apud
quem verba sic disposita leguntur, ut distincte trium meminisse videatur,
Pharizæorum, Zadducæorum, & Chasidim חסידים, quos Munsterus diserte *Esse-
nos, aliâ sectâ*, interpretatur. Bene an secus? jam non disquirimus. Ipse
lector arbitretur. At rursus Editio *Veneta* plenior, clare facit pro literatis-
simo *Drusio*, quia isthic in duobus membris, geminato nomine, eadem
tamen est oppositio. Primo *Pharizæorum & Zadducæorum*. Deinde, in se-
cundo inciso, his חבבוסים *Habboschim*, illis vero חסידים *Chasidim*, eadem
mente respondent. Tam itaq; hæc, quisque videt, dubiæ fidei sunt, quam
ambiguæ definitionis. Illio. Explicandum adhuc restat, quid sibi velit il-
lud Epitheton חבבוסים, quod *Serrarius & Drusus* velut scopulum silentio
præterierunt. *Munsterum* non intellexisse monet *Magnus Scaliger*, ipse
aliam lectionem substituens; *Pro* חבבוסים, ait, כותים *Cuthim* legendum. Sed
tanti Herois mihi manes ignoscant! nititur hæc mutatio ipsius auctori-
te, neutiquam librorum. Non *morosa* hæc lectio est solum *Codicis Munste-
riani*, sed omnes, quas vidi, Editiones, *Veneta, Cracoviensis, &c.* constanter sic
repræsentant. Et si jam legeremus liberaliter כותים, quæ ista lectio quadra-
bit? narratur, quod hi fuerint *Zadducæi*, aut certe cum iis fecerint; cum
tamen כותים *Samaritani*, quod nemo melius Scaligero (contra vulgarem
Judæorum errorem, & *Αἰσιοφροσύνη*) agnovit, templo, fide, sedibus à *Zad-
ducais* essent distinctissimi. Potuitne tam pueriliter *Gorionides* scribere in
eadem Hyrcani historia, junctis capitibus, quæ adversis frontibus pu-
gnant? *Iob. Hyrcanum* factum esse *Zadducæum*; & simul *Cuthæos*, eorum *Sacra*,
& Civitatem funditus eum delevisse; nunquam se vivo restituendam?
suam itaque ipsius fidem debellasse necesse est, si iidem sint *Cuthæi* cum
Zadducæis. Quod si igitur meæ conjecturæ sit locus, חבבוסים ego verterim
Pudefacti, quæ quasi perpetua in S. S. literis hostium Dei titulus est ac de-
scriptio, quod *pudefunt*. Hoc elogio in legendis M. S. S. Karæorum &c.
animadverti illos & Rabbanitas se invicem aliquando salutare. Itaque in
eam libens partem inclinarem per חבבוסים *pudefactos* hic designari illos Tra-
ditionum, adeoque Dei *hostes*, ex sensu Rabbanitarum, de quibus memo-
rat quod iis (Hyrcani) temporibus steterint à parte *Zadducæorum*. Sic nihil
narrat quod obscurum, quod futile aut longe petatum, & non à R. Jehu-
da Levita, R. Abraham Ben Dior in *Kabbala*, *Maimonide* & aliis pridem est in-
culca-

57

Elench.

Cap. IV. p.

42. marg.

Libr. IV.

capp. 5. 6.

culcatum. Ita manifeste patebit (quod jam quærebamus) cur *Karæi* vocati sint *Zadducei*? Nempe, quoniam antiquis temporibus erant *זדוקים* *Zadduceorum partes*, contra *Pharizeos*, sequebantur. Et, ut ait *Cozzi*, se invicem corroborarunt. Hoc modo, ni fallor, plana erunt & perspicua in Textu *Hebræo* omnia, de quo Ill. Scaliger *Quis Hebræa intelligit?* Nec ulli vitio vertendum, si in illo *Literarum* diluculo, quum, nullâ *Karæorum* notitiâ, pleræque res *Judæorum* densa nube adhuc manebant opertæ, *Munsterus* & alii Doctissimi homines veram hujus *τμήματ* mentem non fuerint affecuti. Quod si forte neque jam mihi contigerit, lubens velim meliora doceri.

CAPUT VI.

58

Karæorum an vestigia in N. T.? Locus *Luc. XI. 45.* illustratus, *Νομικοὶ* alii ac *Pharizæorum* *Γεγραµµατεῖς*. Qua in re differentia constiterit? *Drusius* laudatus. Scribæ dicti quidam, quia soli literæ *Scriptæ Legis* deferrent obsequium. Probatum ex *Origene*, *Epiphanio*, *Hieronymo*, &c. *Varia Scripturæ loca* exposita; & cur *Scribas* *Sectam* peculiarem fecerit *Epiphanius*, &c.

QUæ hucusque pro Antiquitate *Karæorum* disputata sunt, cum animo meo reputanti aliquoties cogitare subiit, quod idem fortassis *Lectori*, si illorum Natales salutarem nostri *Servatoris* *παρρησίαν* anteverterint, & jam tunc hoc *τάγμα* non contemnendam *Ecclesiæ Judaicæ* partem effecerit, an non alicubi ejusmodi hominum mentionem, aut tenue saltem vestigium, in *Historia Evangelica* detur observare? Quamvis hoc ad quæstionem, aliunde satis luculenter probatam, videatur nequaquam necessarium, neque *Scripturæ N. T.* si vel pertinacissimum foret, silentium magis eorum *Vetustati* possit obstare, quam *Verbi gratiâ* *Essæorum*, *Hemerobaptistarum*, &c. qui taciti ab *Evangelistis*, eo tempore nihilominus floruerunt. Quandoquidem in alios longe, & sublimiores usus hi libri fuerunt exarati; non ad curiositatem explendam, sed ingenerandam fidem & resipiscentiam; ne utique ut malefactorum turbonum jurgia, perfidiam & iniquitates ob oculos ponerent, sed *Christi Θεανθρώπου* allatam pacem, sanctissimam vitam, cœlestemque doctrinam credentibus exhiberent, idque compendio tantum. Quod si voluisset *Deus* exstare de omnibus quæ *Dominus Jesus* dixit, & fecit *γεγραµµένα* *Βιβλία*, infinita in clarissima luce collocarentur, quæ nunc tam frustrâ, quam laboriosè, quærentur. In iis tamen, quæ nobis supersunt, *N. T.* tabulis quædam reperiri, quæ censeas commodè ad hosce *Scripturarios* posse

posse referri, monstratore *Iohanne Drusio*, summo viro, mihi videor com-
perisse. Locus est Luc. 11: 45. . . . Ubi, cum *Christus* dixisset: οὐαὶ ὑμῖν Γραμμα-
τῆς, καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ &c. respondens quidam τῶν Νομικῶν, dixit ei,
Magister, quum hæc dicis, etiam nos afficis injuria. Q. D. non solum *Scribas* & *Phari-*
zeos, sed etiam nos *Νομικὸς*, id est, *Legis peritos*. Et quæ plura isthic sequuntur;
etsi non tam liquido & distinctè concepta, quam quidem fecisset vir πολυ-
μαθέστατος, si uberior *Karaismi* cognitio suppetiisset. Textum *Lucæ*, si
quis accuratius evolvat, & inspiciat, deprehendet è vestigio, hæc tria evi-
denter illic contineri. 1. *Νομικὸν* (*Legalem* sive *Legistam*, sit venia verbis)
hic à *Scribis* & *Pharizæis* discerni. 2. Ita tamen ut *injuriæ* loco accipiat, cum
Christus intonat: *Væ vobis Scribæ & Pharizæi!* quasi per hæc verba & ipse,
cum suis, peteretur. Notetur, quod non putabat se lædi in nomine *Phari-*
zæi; quamdiu namque *Christus* vers. 42. 43. illis solis terribiles minas in-
tentat, silet, acquiescit, & tanquam in meritos hostes fulmine vibrato,
quasi gaudet in sinu. At, ubi cum incremento sermonis vers. 44. alteram
appellationem conjungit: *Væ vobis SCRIBÆ, & Pharizæi*, tunc extemplo in-
dignatur, & reclamationem: Διδάσκαλε ταῦτα εἰπὼν καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. *Ma-*
gister Talia dicens, NOBIS ETIAM CONTUMELIAM FACIS. Unde
perspicuè sequitur, *Νομικὸς* à *Pharizæis* ita diversos fuisse, ut adversi fuerint,
& unus sub altero non comprehenderetur; at vero ἀπὸ τῶν γραμματέων à
Scribis certo quodam sensu ita distinctos, ut simul, alio respectu, eodem
nomine quidem venirent, & censerentur. Sin, audito *Scribarum* nomine,
non major conqverendi occasio, quam *Pharizæorum* illi fuisset. 3. Hanc
injuriæ speciem præter morem, hætenus saltem, *Christo* usitatum, certe
præter spem & expectationem istius *Legistæ*, accidisse. Ex quo concludi-
tur, existimasse *Νομικὸς*, se meliori loco apud *Servatorem* haberi, quam ut
communi crimine, & exitio, cum *Pharizæis* &c. hoc modo involverentur.
Id docet ejus interlocutio, inopinum veluti casum averruncantis, *Magi-*
ster! hoc dicto & NOBIS &c. Quum itaque horum distinctioni oblo-
quuntur *Petavius*, aliique Viri quidam clarissimi, adversus solem loqui vi-
dentur. Immo adversus ipsum *Christum*, qui hanc distinctionem suppo-
nens, eà nihil obstante suum *Væ*, & anathema, ad eos quoque extendit
vers. 46. Immo ET VÆ VOBIS *Legistæ!* pariter, etsi non per omnia pa-
ride causa. Quare tandem ipse *Petavius* necesse habet fateri, hunc fuisse
Scribam, qui non esset *Pharizæus*. Rectissimè. Procedamus: Cujus igitur
alius ordinis, & τάγματός, rogo? *Essæorumne?* Illi ab hominum turba
atque commercio alieni, sibi viventes, habitaculo & institutis hinc erant
longissimè remoti. Iis cum Domino, quantum legimus, nunquam ali-

Adi Druf.
de 3. Sectis
lib. II. cap.
13.

59

Notis ad
Epiphan.
Hæres. XV.

60

Elench.
Trih. Cap.
XI. p. 83,
marg.
Joh. 18;
36. Luc.
12; 13.

Cap. VI.

61

quid negotii fuit. *Zadducaorum*? non putem. Isti nunquam Christo amici adeò, aut familiares, ut ægrè, vel ferrent, vel crederent, si (quod sæpius fecerat) fulmen in eos hinc mitteret condemnationis. Quid superest ergo, nisi ut alterius fuerit generis? Cujusnam vero, explicatè definire Eruditissimis etiam Viris velut crux quædam, & difficillimum fuit. Illustris Vir *Josephus Scaliger* scripsit, quasi νομικοὶ formulas juris præscriberent, & actiones civiles docerent, & forensia magis tractarent. Sed quid tales ad Christum? Cujus regnum non erat de hoc mundo; qui non plus, quam hereditatis divisionem, curabat τὰ πολιτικά; qui tandem illis conveniet facta reprehensio vers. 46.? Itaque non sine causa hanc opinionem rejicit *Petavius*, nihil interim melius reponens. Quæsi verunt aliqui discrimen in eo, quod γερμανατεῖς in Theoria maximè, Νομικοὶ in Praxi, & questionibus practicis essent occupati, conamine parum fortunato; ea quippe distinctio sequioris temporis, à nostris desumpta moribus, aut disciplinarum partitione, priscis Judæorum Doctoribus ignota fuit Hierosolymis. Quorum si non omnis, præcipua sanè opera, & studium, in agendis, & regulis Praxeos religiosæ versabatur. Ita, ut in toto Talmude paucissima, quæ jam vocamus, Theoretica fidei capita, vix, hinc & inde, pertractentur. Omnium vero minime hæc hypothesis nodum propositum solvet; quoniam laudatis Lucæ Cap. XI. commatibus 42. 43. 44. . . . Dominus Jesus de Practicis agit, nominatimque, quæ in iis grassatur, perstringit hypocrisin. Quam proximè igitur rem acu tetigit Vir celeberrimus Joh. Drusius, pulcherrime conferens locum ex *Misna Abotb*, qui sic habet: אמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחר ונתן לי שלום והחזרתיו לו שלום אמר לי רבי מאיזוהי מקום אתה אמרתי לו מעיר גדולה שכל בעלי תלמוד ושל סופרים אני וכול'. Id est eodem interprete: *Dicit R. Jose, filius Kasma, quadam vice cum deambularem, occurrit mihi homo quidam; cui, quum me salutasset, salutem vicissim reddidi. Tum ille: Magister, unde oriundus es? respondi: ex urbe magna Sapientum & Scribarum. Addit, videtur Hierosolymam innuere. Et, se domi habere commentarium in illum librum, qui ex decem Rabbiniis collectus sit, in queis R. Eliezer filius Nathan, & Moses filius Maimon, & Don Isaac Abarbenel. In eo Sapientes vocantur בעלי משנה ist est Deuterota, & בעלי תלמוד Talmudistæ. Scribæ autem בעלי מקרא, quasi Lectionarios dicas, aut, Scripturarios, vel Textuarios, nam מקרא Textus Scripturæ. Hinc liquido habemus, fuisse quondam apud Judæos certam hominum classem, qui dicebantur Scribæ, quod essent Textuarii, & Scripturæ unicè addicti. Tum aliunde notissimum est, Scribas quoque appellatos fuisse publicos inter Judæos doctores;*

res; quorum Christi tempore plurimi Pharizæismo nomen dederant. Act. 23:9. Exinde, reor, pendet perplexi istius loci intellectus. Quum Christus &c. Dominus horrendum & inclemens *Vae* pronuntiaret Luc. Cap. XI. non solum in *Pharizeos*, vers. 43. verum etiam in *Scribas* vers. 44. nomine, quod (licet diversa de causa) utrisque tamen dabatur, urebat id Nostrum, vehementer veritum, ne ipse, & socii in eandem suspensionem & invidiam, hoc Christi iudicio, apud populum adducerentur. Optabat ideo, prout Christus sciebat eos à *Pharizæis*, eorumque Doctoribus distinctos, sic etiam nomenclatura distinguente compellasset. Prudenter fecit hoc *Lucas*, quò facilius hanc narratiunculam caperemus, insignite vocans Νομικόν; quasi dicat qui τῷ νόμῳ, *Legi* soli defererebat obsequium. Stylo, Jesum Magistrum imitante, qui, ut hîc *Lucas* νομικόν & φαρισαῖος, ita sæpissime *Legem*, & *Pharizæorum* traditiones invicem sibi contra-distinguit Matth. 15:6 Matth. 23:23. &c. Aliquanto clarius hac ratione (ni fallor) patefcet, quis fuerit ille monitor, & quid *Lucæ* Νομικός; videlicet ejusmodi sententiæ homo, quem nos jam *Karæum* vocamus. Sua enim eruditio doctissimum *Exercit. Scultetum* destituit, quum scripsit, *Epiphanium* τοὺς Νομικὰς accensere *Pharizæis*, Evangel. & ideo recte dicere: συνῆσαν γὰρ αὐτοῖς οἱ Νομικοὶ, eodem loco censebantur cap. 54. *Pharizæi* & *Nomici*; qui unum corpus & τάγμα efficiebant. Nam plane contrarium intendit *Epiphanius*, cujus verba nec satis cepisse, neque recte interpretatus videtur. Ponamus ea, ut judicet *Lector*, & quoniam ad rem faciunt præsentem. Postquam *Hæresi* XIV. de *Zadducæis*, XV. de *Scribis* egisset, XVI. *Hæresin* sic incipit: ταύτας ταῖς δυσὶν αἵρέσεσι κατ' ἀκολυθίαν συνῆπται ἡ τῶν Φαρισαίων αἵρεσις, ἄλλη τις, οἵτινες τὰ αὐτὰ τέτοις ἐφρόνου. Γραμματεῦσι δὲ Φημι, τοῖς ἐρμηνευομένοις Νομοδιδασκάλοις. συνῆσαν γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ Νομικοί. Ἀλλὰ δὲ καὶ τῷ τῶν τῶν πάλιν οἱ Φαριζαῖοι ἐφρόνουν, πολιτείας μείζους ἔχοντες. Quæ sic non incommodè vertentur: *Duabus* hisce *Sectis*, apta consecutione, coheret alia quedam *Hæresis* *Pharizæorum*, eadem cum iis sentiens; *Scribas* intelligo (non *Zadducæos*) quos interpretari licet *Legis-doctores*, cum ipsis enim & faciunt (aut ejusdem sunt conventus) *Nomici* id est *legistæ*. At vero diversa rursus ab his studia (gr. præter hos) sequebantur *Pharizæi*, severiora vivendi instituta habentes.

Comparat *Pharizeos* cum *Scribis* in eo, quod eandem fere doctrinam tenerent; separat, quod vitæ rationem strictam magis & scrupulosam præscriberent; quod, ut dilucide exprimeret *Petavius*, transtulit: ad horum ritus ALIA RURSUS ADJICIEBANT. Hinc manifestum, est αὐτοῖς ipsis, non ad *Φαρισαίων*, quod remotius; sed ad *Γραμματεῦσι* & *νομοδιδασκάλοις*, quod immediate præcessit, referri debere. Reddit namque rationem.

quare Γραμματεῖς, de quibus hic sermo, exponantur per Νομοδιδάσκαλοι, quia videlicet cum ipsis faciebant Νομικοί. Et quando sequentem periodum de *Pharizæis* inchoat per adversativum ἀλλὰ, id satis cum reliquis docet, Νομικὸς hic cum *Pharizæis* non, ut unum corpus ἑτάχμα, componi, sed ut diversum potius opponi. Et si non ignorem Νομοδιδάσκαλος alio sensu in N. T. tribui Doctōri *Pharizaico* Act. 5: 34. ast ita hic non sumsit Epiphanius. Idem fatum scilicet hoc nomen experitur, ac Γραμματεὺς, quod illo voluit Epiphanius hic interpretari. Et utrumque, quod Hebraicum סופר, Chald. ספר, vocabulum, si unquam aliud, πολύσημον, & latissimæ significationis, Viros Politici, Ecclesiastici, Scholastici muneris, summa, infima conditione, & multa alia pro subjecta materia significans, de quo Viri Eruditissimi Fred. Spanhemius pater, Ioh. H. Hottingerus, Ligtfootus, &c. bene multa scripserunt hic non repetenda. Unam mihi liceat significationem expromere, vulgò non cognitam, ex classicis tamen, & antiquis scriptoribus haustam, qua סופרים Γραμματεῖς, *Scribæ*, ejusmodi notat Judæos, ac Judæorum Doctores, qui, rejectis traditionibus, solam Scripturam venerantur. I. Docent illud *Hebræi*. Collectio illa Commentatorum in *Mass. Aboth*, quam possedit Clarissimus Drusius, סופרים explicuit per בעלי מקרא *Scripturarios*, ut חכמים per eos, qui *Misnæ* & *Talmudis* traditiones recipiebant. Illum librum Drusii quidem non vidi, at constat R. Schelomoh Jarchi itidem sic explicare, בעלי מקרא סופרים ibi esse. Quemadmodum ab alia parte certissimum est בעלי מקרא *Baalè Mikra* esse titulum, quem ordinario sibi vendicant *Karæi*. Millies in eorum scriptis oppositè ad *Rabbanitas* occurrit בני אמו או בעלי מקרא dixerunt filii, aut domini *Scripturæ*. In *Talmude Pharizaicos* Doctores ita cognominari, non memini uspiam legere.

2. Tradunt hoc Doctissimi veterum Patrum, qui plurimum studii in antiquitatibus Hebraicis posuerunt. Origenes: Qui ergo non recedunt à *Literæ Legis SCRIBÆ* dicuntur, qui autem, majus aliquid profitentes, dividunt se ipsos quasi meliores à multis, secundum hoc *Pharizæi* dicuntur. Adhuc illos describit, quod Legem Moysi profitentur se interpretari, & in hoc gloriantur. Hos, quod supra hæc adscendere se profitentur. Concinnunt isthæc Epiphanio, qui *Scribas* sectam faciens peculiarem, paulo ante monuit, hoc à *Pharizæis* differre, quod hi habeant μείζους πολιτείας, licet in fidei capitibus eadem fere cum iis sentirent. Quæ specialius explicat in responso ad Epistolam Acacii & Pauli: Παρ' οἷς (Φαριζαίοις) καὶ νεκρῶν ἀνάστασις, ὡς καὶ ὡς τοῖς γραμματεῦσι, καὶ ἡ ὡς Ἀγγέλων καὶ Πνεύματ' ἁγίῳ ὅτι ἐστὶ συγκατάθεσις, πολιτεία τε Ἀλφ' Φορ. Vertente Petavio: Mortuorum apud illos Resurrectio, ut & apud *Scribas* defenditur, iidem *Angelos* ac *Spiritum S.* esse non negant. Vita autem eximium instituitur.

Suprà p. 61.

Vide supra p. 24. 52. &c.

Tractat. 24. in Matth.

stitutum præferunt. B. Hieronymus, quum dixit, ex duabus familiis Sammai & in Jesaiam
Hillel, ortos esse Scribas & Pharizæos, non alios Scribas (ut infra probandum,) Cap. VIII.
intellexit. Appositissimus est alius Origenis locus, ubi occasione dicti: Matth. 13:
omnis Scriba, &c. enarrat quid sit Γραμματεὺς; πᾶς ὁ μεμαθητευμένος τῇ κα- 52.
τὰ τὸ γράμμα & Νόμος διδασκαλία. Omnis qui instructus est doctrina juxta lite-
ram legis, oppositè ad τὰς εἰδόμεναις τροπολογεῖν, καὶ συνιέντας τὰ τῆς ἀναγωγῆς 64
γραφῶν. Qui Scripturas tropologice explicare sciunt, quæque ad earum spectant
Anagogen. Hebraicè dixisset מְסַבֵּר בְּעֵלֵי הַקְּבִלָּה & כְּתוּבֵי מִקְרָא secundum ea, quæ
supra audivimus. 3. Quin ipsum nomen Γραμματεὺς, si bene examines,
noseo manu veluti ducit: ut enim מְסַבֵּר Karai Scripturarius est, à מְסַבֵּר Kara
Scriptura, sic Γραμματεὺς est à γράμμα, quo lex & S. S. Literæ designantur:
2. Cor. 3:6. 2. Tim. 3:15. Eo libenter referam dictum Epiphani quod Epiphani. de
Γραμματεῖς essent γραμματικὴν τινὰ ὁμιλίαν ὑφ' ἑαυτοῖς literalem quandam Scribis
scientiam professi, quæ ex Scripturæ litera resultabat. Svadent tandem hu- Hær. XV.
jus appellationis origo, & quasi incunabula. Primus Ezras Cap. VII. 6.
speciali titulo סופר Scriba vocatur. Non est dubium, quin ille unicè Legi
Scriptæ adhæserit; eaque ratio subjungitur vers. 10. 11. Eum sui dogma-
tis auctorem & statorem passim celebrant Karæi. M. S. Chillouk עזרא
הסופר ונחמיה בן חלכיה... הנביאם ושארית אחיהם דתם דתנו ושכילם
סופרנו כאשר יעידו בנו Ezras, Nebemias, filius Helciae... Prophetæ (istius
temporis) & residuum fratrum ipsorum, quale illorum institutum tale est nostrum,
illorum semita, nostra semita, quemadmodum & pro nobis testantur. Ab eo vi-
dentur Doctores Textuales (cujusmodi omnes initio fuerunt) titulum
Scribæ sumsisse. Notabile est, quod in Ezræ libro III. apocrypho propterea Cap. VIII:9.
non modo vocatur Γραμματεὺς, verum etiam Ἀναγνώστης, quod ab ἀναγι-
νώσκω, sicuti קרא à קר, utroque Lego notante. Ex quo autem Lex oralis
invaluit, simplicitatem vicit superstitio. Illius patroni, partim quod in
eadem Cathedra Moysi, & Ezræ sederent, partim quod סופר erat veterum
Antistitum nomen, ut antiquitatem mentirentur, & hujusmodi velut de-
cessoribus, affaniis suis fidem conciliarent atque auctoritatem, hunc titu-
lum סופרים ad sese rapuerunt. Quin Mosén Prophetam, (quo crederes Mosè
per omnia simillimos) in Paraphrasi sua Chaldaica ספרא Scribam quoque
appellarunt. Ab eo igitur tempore istius vocabuli simplex olim notio,
inter Doctores & sectas facta est duplex & ambigua, immo quodammodo
contraria, ut multis vocibus in lingua Hebraica usu venit; & τύραννος
σοφιστής, &c. apud Græcos in bonam & malam partem capiuntur. Non
abjecerunt nempe, hoc elogium, à patribus acceptum, doctores Textuarii; 65
sed ad sera tempora, Origenis testimonio, servaverunt. Est ergo videre us- Tract. 24.
que in Matth.

que nunc apud Judæos sedentes super Cathedra Moſis Scribas, & Pharizæos. Scribas eo ſenſu, illic intelligens, prout ſupra expoſuerat. Traditionarii verò ſua hominum inventa paſſim his nominibus quoque venditabant: סופרים *ex ore Scribarum* accepta. Non potuit non hinc oriri Ἀμφιβολογία ſæpe, & quæ fraudi fuit multis, ipſi etiam Epiphanio, idearum confuſio; quam etiam ille Luc. XI. in auditoribus Chriſti metuens, ideo interloqui ſuſtinebat. Fuit enim γραμματεὺς, ut declarat Lucas, νομικὸς *Legiſta*, non φαριζαῖος, & *traditionarius*. Quemadmodum vero Lucas duo iſta nomina prius exactiùs definit per poſterius, ita de Scribis, qui erant juxta literam Legis inſtructi, ambo conjunctim adhibuit Origenes, talem vocans Νομικὸν γραμματέα. Neque aliquis antiquo affixus præjudicio, ac ſi nomen γραμματεὺς modo *munus*, & non *ſectam* ſimul denotaret, ſic cogitet, fuiſſe forte iſtos Scribas *penſo* (ut ſic dicam) atque *profeſſione* magis quam ſententiis & opinione diſcretos. Similiter, ut in *Academiis*, alii Theologiæ & S. S. *Litterarum*, alii *juris Canonici* adeoque Eccleſiaſticarum Traditionum Profeſſores. Nihil quippe magis foret ab uſu & conſtitutione Judæorum alienum. Nuſquam id legitur. Nec fieri poterat. Non diverſi, ſed iidem

Match. 15:6. Doctores Scripturas per traditiones explicabant, τῶν ἐντολῶν τῆς θεοῦ διὰ τῶν παραδόσεων ἀκούοντες, *Mandatum Dei reſigentes per traditionem hominum*. Antiqui denique Patres, & illi cum maxime, qui aliquid noverunt in Hebraicis, aliter hæc tradiderunt, quibus in rebus facti, quæ propius ab eorum temporibus aberant, aliquantulum credi oportet; præſertim quum, anſam calumniæ præciſurus, aſſeveret Epiphanius, ſe talia ἐκ τῶν παραδόσεων ἀκριβώς πάντα ἐκθέσθαι *ex traditionibus (majorum) accurate perveſtigata exponere*. Viderentur mihi iſtæ (modo idem erudite Lector tibi) de Scribis Textuariis, tam luculentis Veterum testimoniis, non penitus male ſtabilita. Juvat nunc, ſed ita ut tuo judicio omnia ſubjiciantur, facere experimentum, num, hæc ſi recipiatur obſervatio, parumper lucis Hiſtoriæ Evangelicæ, priſcis quibusdam Patribus Eccleſiæ aliquantulum patrociniū queat afferre. Adeoque ipſa ſibi novum hoc pacto pretium, & firmamentum. Talem nobis videri Scribam iſtum Νομικὸν Luc. XI: 45. jam ſupra diximus; adjuvat Syrus qui נרסס tranſtulit. Atque inde preſſius adhuc probari jure quis exiſtimet, quod tres illæ ſive Facti circumſtantiæ, ſive Perſonæ Characteres, quos ibi ex Textu eruimus, nulliæque, quam Karæo ſeu Textuario, poſſint convenire. 1. Illi etenim a Pharizæis erant diverſi. 2. Eodem tamen titulo γραμματέων, ut jam monſtratum, ſubinde veniebant, quo & Pharizaici Doctores. 3. Illi Jeſu Nazareno, propter communes hoſtes Pharizæos, erant amici, & alia quacunqve ſectâ faventiores; cui, quo-

ties

ties Traditiones & instituta hominum initio Ministerii sui severè reprehenderet, & confutaret, premebant pollicem; ac vehementer studebant, etsi progressu temporis, ubi aliæ quæstiones de Deitate Messiae, Templo, abroganda Lege &c. agitabantur, æque ac reliqui evaserint infesti & iniqui. Eousque non malè Karæis cum Christo, hac quidem parte, externa specie convenire videbatur, ut meminerim, ante multos mihi annos Orobionem dicere Amstelodami, Christum nostrum *Karæum* fuisse. Invenimus Zenam Νομικόν, æque ac Apollo, inter Evangelii antistites, Tit. 3: 13. *Unus Scribarum*, qui Jesu docenti acclamabat καλῶς καὶ ἀληθῶς bene & ex vero dixisti, Marc. 12: 32. quem Dominus vicissim commendat, quod ὠνεχῶς ἀπεκρίθη intelligenter respondisset, & non longe ab esset à regno cælorum (ut cognoscas propius armavirumque) apud Matthæum loco parallelo describitur νομικὸς *Legista*. Et sanè per νομικὸς hujusmodi fere *Textuarios* in N. T. notari, Matth. 22: haud obscurè exinde firmatur, quod omnis disputatio, quæ cum iis acta legitur, non *traditiones*, aut *Kabbalam*, sed *Legem scriptam*, ejusque genuinam Matth. 22: interpretationem, & praxin, spectaverit. Quod si Νομικόν illo Matthæi 35. Luc. 7: loco lubeat, ut mihi quidem admodum allubescit, sumere pro *Textuario*, 30. & 10: indignum non erit notatu, quod sic uno hoc capite Matthæi memorabitur 25. & 14: 3. &c. amplissima Christi & universalis victoria, de quatuor quæ tunc Scholas, urbem, & aulam tenebant Sectarum insidiis, & oppugnatione, feliciter ac sapientissimè triumphantis. Primò accedunt *Pharizæi* juncti cum *Herodianis* vers. 16. ut, quicquid responderit, laqueo implicaretur: aut vulgi odium, aut Majestatis vindictam incurrens. His in pudorem actis, impudentiores in scenam prodeunt *Zadducei*, vers. 23. 24. . . . ubi hos ex Scripturis & Dei virtute confutavit, prorumpit quartò aliquis Νομικὸς *Legista*, 67 & pro sua hypothese, nodum nectit ex *Lege*, quodnam sit maximum mandatum? vers. 35. 36. Quem Servator tam dextrè solvit, ut roganti, cum elogio, extorserit assensum loco parallelo Marci cap. 12: 32. Sanè quominus fuerit hic νομικὸς Matthæi ex Pharizæorum factione, ut vulgo existimatur, multa prohibent; quod apud *Marcum* nullum quidem nomen, aut mentio, *Pharizæorum* appareat; sed tantum γραμματέως vers. 28: 32. id est, *Textuarii* ex superioribus. Inde clarius dixit Matthæus νομικόν. 2. *Pharizæi*, dum hæc disquisitio institueretur, non adessent, sed abiverant consultaturi. vers. 34. quibus vers. 41. demum redeuntibus tum Christus ipse dubium proponit de *Filio Davidis*, qui simul posset esse ejus Dominus? itaque illud αὐτῶν *ipsorum*, vers. 35. *Unus ex ipsis*, *Legista*, non ad *Pharizæos* (recesserant quippe inituri consilium vers. 34.) verum ad ἀκούσαντες ὄχλος vers. 33. referendum videtur. Ex quorum medio hinc profi-

lit, vacua velut arena, cum Domino congressurus, περιεζών, *capiens experimentum*, an, qui reliquas sectas, quæ *Scripturas ignorabant*, aut adulteraverant, tam facile vicerat, eadem sapientia & promptitudine de ipsa Lege sibi Legistæ posset respondere? Quidni ex hac observatione singularem cum emphasi, tum elegantiam verba Sospitatoris accipiant apud Luc. 10: 25. 27. Quando interroganti νομικῶ Legistæ, *quid faciens sit habiturus hereditatem vitam eternam?* respondit: ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγνώσκεις; *in Lege quid scriptum est? quomodo LEGIS?* poterat prius sufficere, *Quid scriptum est?* quippe nunquam verba inania profudit Christus, eo etiam fuisset contentus; sed quia res erat cum νομικῶ Textuario, argutè pungit, nomen alludens, קראי מה קורא אתה Legistæ quid legis? Qui Legem noctu dieque versas, & meditaris, in ea omnia necessaria ad salutem contineri rectè tueris, nunquid merito mirum, te talia quærere? ac si id in Lege non clare exstaret & legeretur: qui fecerit ea, vivet in eis, & similia. Ac, dum ita Scribas, in quantum vox aliquando notat Textuarios, eosdem facimus his locis cum νομικοῖς Legistis, pulchrè sacris Evangeliiis consentiet Epiphanius: cum Scribis, hujus quidem generis, itidem conjungens νομικῶν & νομοδιδασκάλους, Legistas & Legis doctores. Quin, ulterius Origenes progressus, quod toties in Evangelio repetitur Scribæ & Pharizæi, quandoque sic explicat, ut per Scribas non intelligendos censeat Doctores Pharizaicos, ut passim interpretes, verum Scribas hujusmodi Textuarios. Postquam ad Matth. 13: 52. suprâ, Scribam definivisset, qui, oppositè ad Scripturarum Anagogen & mysticos Kabbalistarum sensus, *nudæ literæ credit, eamque tuetur*, subdit: ἕως δὲ τις διηγέσεται καὶ τό. ὅτι ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκρίνεται! ὡς παντὶ εἰρημνόν τῷ πλήν τῷ γράμματι μὴδὲν ὁπίστανται. Sic autem aliquis explicabit & illud: Væ Vobis SCRIBÆ & Pharizæi Hypocritæ! quasi unicuique dictum, qui præter literam nihil scit. Ejusdem Capitis XXIII. Matthæi versum secundum, Scribæ & Pharizæi sedent super Cathedra Moysi, de iisdem Scribis similiter exponit, loco ante adducto. Rem ipsam plane mihi persvasit, fuisse Scribas inter Judæos hoc nomine, & nominis sensu, quem jam declaravimus. De intellectione loci Matth. 23: 2. 13. nolim præstare; aut sine Quiritium suffragiis solus & præceps aliquid decernere. At tamen neque temerè rejiciendum est Origenis in talibus judicium & testimonium. Non contemnendæ forte pro eo maturius cogitanti rationes occurrent. V. gr. Cum notissimum sit in Phariseorum ordine non modo Doctores, sed & plebejos infinito numero, immo & mulieres, comprehensas fuisse; si his commatibus Scribas accipias de Doctores Pharizaicis, tum καὶ Φαρισαῖοι Et Pharizæi, mox additum, de Plebe Pharizaica, seorsim à Doctores, neces-

necessario erit capiendum. Manifestè namque distinguuntur: Non *Scribe Pharizæi*, sed *Scribe ET Pharizæi*. Observemus unà, quod tamen de *Pharizæis*, æque ac de *Scribis*, asserat Christus, illos *sedere in Cathedra Moſis*. Quoniam hoc pacto tandem poterit competere plebejis? sed si cum Origene *ῥεγράμματα* *Scribe* interpreteris de isto hominum genere, qui soli *literæ credunt*, eamque tuentur, res expedita est. Tam enim *Textuarii*, quam *Traditionum patroni* tunc erant Synedrii assessores; & utrique populo jugum obsequii durissimum imponebant, quod fastu, hypocriſi, aliisque vitiis ipsi clanculum excusserant. Ne quis dubitet, קראים *Karaim Textuarios* in membra Synedrii admissos, discamus ex Talmude, integrum ex iis aliquando constituisse. De his enim explico quod habetur in *Massech. Sanhedrin*: *Filiam sacerdotis, quum scortata eſſet, combustam hoc modo, ut circumponerent ei fasciculos sarmentorum*. Id dum objicitur ibi Traditionum doctoribus, quibus placuerat, combustionem fervente plumbo in guttur ingesto peragendam, respondent לא היה בד' של אותה שעה בק non fuit Dominus Judicii istius temporis satis perita. R. Joseph. pressius בד' של צדוקי היה *pressius Synedrium istud constabat Zadduceis*. Quo nomine *Karæos* à Rabbinis designari in suis disputationibus, supra abunde probatum. Hi nempe nihili facientes novas explicationes & glossemata Pharizæorum, in hujusmodi vivicomburio Moſis cum Legem, tum consuetudinem, sequebantur; Lev. 24: 9. Talesque erant hi *Zadducei*, exponente Jarchi, שדורשין מקרא ככתבו qui explicant Scripturam (non ex traditione) sed ex eo, quod scriptum est. *Zadducei*, Epicurææ sententiæ, non essent forte furti aut Venereæ voluptatis tam rigidi oſores, & si vel essent, horrendum mihi, & incredibile, quum pauciores essent secundum Josephum, impiam Epicuri sententiam in Ecclesia Judaica, & augusto illius Senatu, omnibus omnino Judicibus animo se- Antiq. Jud. libr. XVIII. cap. 2. disse. *Karæos* autem solos aliquando, deturbatis *Pharizæis*, illic dominatos *Joh. Hyrcani*, & *Alexandri Jannæi* &c. temporibus ex historicis Judæorum manifestum est. Accedit, si *Scribe* de Doctorum munere solum, & non secta hic accipiantur, quod vix congruens adeo & usitata locutio emergat: *Rabbini* (*Pharizaici*) & *Pharizæi sedent*, &c. quam novum, & insuave, auribus allabitur, si in aliis Sectis nostrorum temporum ita divisim quis conjungeret V. C. Doctores & Romano-Catholici, Senatores Ecclesiastici & Lutherani, Ministri & Calviniani, & ita porro: hoc aut illud dixerunt, fecerunt. Optimè Secta cum Secta componetur: Romanenses & Reformati gerunt Moſæ-Trajecti Magistratum. Lutherani & Calviniani alicubi Cathedram occupant Professorum, &c. Ac quemadmodum, ratione factionum habitâ, in ipsis Evangeliiis sæpe combinantur modo *Pharizæi* & *Zadducei*, modo

Pharizæi & Herodiani, siceodem respectu, ex mente *Origenis*, hic loci con-
 sociantur *Scribæ & Pharizæi*, hoc est *Textuarii & Traditionarii*; ex utraque
 70 classe etenim, qvin etiam ex pessimis *Sadduceis*, in illud Collegium aliqui
 Act. 5. & 23. cooptabantur. Sic *Scribæ & Pharizæi* idem volet, quod aliquoties *Φαρι-
 ζαῖοι καὶ Νομικοὶ*, *Pharizæi & Legistæ*, apud *Lucam* Cap. VII: 30. & XIV: 3.
 Neque de nihilo est, quod inter Evangelistas in solo *Luca* hæc occurrat co-
 pulatio *Pharizæi & Legistæ*; qvi post *Matthæum* scribens, omnia ἀκριβῶς accu-
 Luc. 1: 3. ratissimè fuit persecutus. Et ope hujus nominis ænigma istud Luc. XI: 44. 45.
 parum intellectum, & sine eo nunquam satis intelligendum, facillime de-
 dit explicatum. Ego autem hæc non affirmans, sed inqvirens dissero; ad
 sensum *Origenis* attuli quæ succurrebant; in re obscura censens amplius
 deliberandum. Certus, si alicubi vocis *Scribæ* explicatio *Origeniana* obti-
 nere debeat, quod mihi fit verisimile, non tamen ubicunqve illud, seor-
 sim aut conjunctim, occurrit, semper & statim *Textuarium* denotare. Com-
 monuimus jam, quam late pateat, & variæ sit significationis. Habebit ita-
 que eruditus *Scripturæ* interpretes patentissimum hac ratione campum, in
 quo ingenium suum & ἀγχινοῖαν exerceat, dispiciens quibus locis quæ notio
 quadrabit. Ad faciendum indicium hæc sufficiunt de *Scripturis*. Nunc
 videamus, quomodo Veterum Patrum causa, & intellectus, hinc possit ju-
 vari. *Epiphanius*, aliique in *Sectarum* catalogo proprium quoque locum
Scribis assignarunt, vehementer eo nomine maximis viris vapulantes.
 Petav. Not. *Scribarum* ordo neque *Judaismi Heresis* fuit, neque πρὸς Φαρισαίους ἀντιδιαστέλλο-
 ad Epiphan. μχοι, nam & *Scribæ* plerique *Pharizæi*, &c. ait *Petavius*. Videlicet non alios
 Hær. 15. *Scribas* noverat, quam publicos Doctores, à munere sic appellandos; hoc ti-
 Scal. bicine nititur immerita κείσας. Ast ubi nunc constat, fuisse hominum or-
 dinem, qui *Scribæ*, propter dogma, vocabantur, quia בעלי מקרא *Baalè mikra*
 erant, scriptæ tantummodo *Legi* addicti, postquam hoc peritissimi in He-
 braicis Patres *Origenes*, *Epiphanius*, *Hieronimus* tradidere, & haud tra-
 latitio *Judaicæ Misnæ*, & *Christianæ Antiquitatis* consensu, faventibus
 Evangeliiis, confirmatum est, an non evidenter patet, diversa opinione se-
 junctos fuisse, & *Petavii* potius inscientiam quam *Epiphanii* distinctionem
 animadversionem mereri? Dicit de iis idem *Epiphanius*, quod eodem fere
 tempore, quo *Sadducæi* in lucem prodierint. Exagitant illud tanquam falsissi-
 mum Docti, & si de *Scribis* intelligeretur, quatenus notat Doctores Ecclesia-
 sticos, nihil esset absurdus, nam illi dudum ante fuerunt; verum si de *Tex-
 tuariis* & סופרים, quid verius? nam ita nihil dicit, nisi quod præstantissimi
 71 Judæorum Chronologi & Doctores *Maimonides*, *R. Jehuda Hallevi*, *R.*
 Supra p. 15. & seqq. *Abraham Ben Dior*, &c. ante scripserunt. Pergit porro, quod essent
 זכאם.

γραμματικὴν τινὰ Πιστήμην ὑφ' ἑαυτοῦ, transfert hæc verba Petavius: *Ve-*
lut quandam Grammaticam professi. Sed ô bone! Cum hi Scribæ tibi sint *Not. ad*
Theologi, & Legis Doctores, an satis ex decoro videntur Grammaticam, non *Epiphan.*
novisse, sed publicè professi? Et si id nihil vetat, an jam tunc inter Judæos *Hæres. XV.*
Grammatica fuit Πιστήμη, in artis aut disciplinæ formam redacta? quod seris *Init.*
post Reipublicæ excidium temporibus demum factum, & à R. Juda
Chioug omnium primo, anni nondum sunt octingenti, ipsi Pharizæorum
succesores tradunt Rabbini; de quo post alios consulere licet Doctissi- *Hist. Crit.*
imum R. Simonium. Quanto satius est hæc conferre cum iis, quæ Orige- *lib. I. cap.*
nes de Scribis memoriæ prodidit: tales dici, qui non recedunt à literâ Legis; & *30.*
Epiphaniî verba, quemadmodum nos suprâ, interpretari. Περὶ τῆς καὶ σο-
φιστικῆς ὑφ' ἑαυτοῦ interpretatio (Scripturæ) sophistica, quæque modum excedit,
quam iis tribuit, optime convenit cum eo, quod Rabbini de Karæis obser-
vant quod sint מתחכמים בטענות ובחולדות in nectendis difficultatibus, *Cozri part.*
& consequentiis sagacissimi, ut Clar. Buxtorf. habet: Rationibus ac argumen- *3. §. 65.*
tis ingeniosis, & speciosis, suam sententiam confirmant. Ità paulisper patrocini-
um Epiphaniî suscepimus; sunt tamen, fatendum est, in eadem Hæresi, quæ
defendere, aut secum conciliare non possumus. Postquam hæc posuit,
quæ neque vera sunt, neque commodum sensum admittunt, nisi acce-
pta de Scribis Textuariis; mox ea subjungit de traditionibus & exercitationi- *Hæres. XV.*
bis abstinentiæ à Venere, &c. quæ non his, sed Scribis, hoc est Doctoribus, *Nov. Edit.*
Pharizæis competant; quibus mox quoque adscribit; sive hæc ab ignaro *Colon. p.*
acceperit, sive amphibolia, quam diximus, vocabuli Scribæ deceptus, hæc *33. B.*
ipse confuderit; sub eodem titulo complectens quæ quidem Scribarum *Hæres. XVI.*
erant, sed diversorum. Ad Cap. VIII: Comma 14. Jesaiæ prædicentis, *Init.*
Messiam futurum in petram offensionis duabus domibus Israel; beatus annotavit
Hieronymus: Nazareos (qui ita Christum recipiunt, ut observationes Legis Veteris *72*
non admittant) duas (Domus) familias interpretari Sammai & Hillel: ex quibus or- *Casaub.*
ti sunt Scribæ, & Pharizæi. Magna confidentia maximi Viri ista rejiciunt, *Exercit. I.*
atque confutant: Quomodo Scribæ ab iis ortum haberent, quorum frequens in V. *ad Baron.*
T. est mentio? Verum an serio possumus existimare, quæ pueri norunt, & qui *p. 51. b.*
nondum ære lavantur, ea nescivisse Hieronymum? qui Ezram recensuit, *Edit. Ge-*
Propheta transtulit, S. Scripturam admirabili judicio, improbo labore, *nev. Span-*
diutissimè tractavit; ut nihil dicam de Historia, non invenisse Scribas do- *hem. Dub.*
ctores ante ætatem Hillelis? non credibile. Alios igitur in animo habuit *Evang.*
Scribas, videlicet qui diversam à Pharizæis בית Domum, & discipulorum fami- *part. 2. Dub.*
liam constituebant; quum ordinarii Rabbini & Doctores, Christi tempo- *28. p. 402.*
re, ut plurimum ipsi essent Pharizæi. Agit de Scribis, quos apud Origenem *&c. &c.*
Ee 2 *lege-*

legerat; qui ex schola *Schammai*, & non *Hillelis*, prodierant. Atque ita se prodit, jam tunc aliquo modo novisse, quod non pauci Doctorum hodieque ignorant; plures saltem *Kareos* sectæ suæ antistitem & fautorem *R. Schammai*, quemadmodum *R. Hillel Pharizæorum*, habere & ostentare. *R. Moses Beschitz* *Kareus* in libro M. S. מסח אלהים, loco, capite proximo plenius adducendo, לפי שאנו הקראים יחד סמוכים ונשענן מרב שמאי, והרבנים קבלו מרב הלל הזקן ובית דינו. Quandoquidem nos *Karæi* pariter innitimur (posset etiam verti: ordinati sumus) & sustentamur à *R. Schammai*, & domo judicii ejus. . . . Sed *Rabbanitæ* (doctrinam) acceperunt ab *Rabbi Hillel seniore*, & domo judicii ipsius. Hæc mens *Nazaræorum*, dum scripserunt, *Scribas* (Textuarios) à *Schammai*; ab *Hillele Pharizæos* oriundos; quæ si fuerat benè perspecta, ab immerita eos censura liberasset. Si vero *Josephus Pharizæos* repetit ἐκ παντὸς ἀρχαίως, ab admodum antiquo: Sciendum est, *Hillelem* longè plus seculo floruisse antequam ista *Josephus* scriberet; & cum varii sint Hæreseôn gradus, atque incrementa; seminibus *Pharizaismi* dudum antea jactis, sub *Hillele* tamen ἀκμὴν & veluti vigorem cœpisse. Quod vero hæc Eruditissimus Pater hauserit à *Nazareis*, fidem mihi non elevat, sed roborat magis: quia testes σύγχρονοι, & domestici; adeoque multo melius, quam quisquam recentiorum, sunt *Judaicorum* gestorum periti. Sint *Heretici*, errantes in doctrinâ libertatis Evangelicæ, quid tum? an ideò mox mentiuntur in patria Historia? fuerint, ut sane fuerunt, *Judaizantes*, tantò minus hoc *Iesaiæ* stigma propheticum celeberrimis & maximis *Judæorum* Doctoribus vel temerè, vel falsò, inusserunt. Atque hæc speciminis loco sufficiant.

CAPUT VII.

Corruptus Ecclesiæ Judaicæ status post Captivitatem ex M. S. S. Karæis. Remedium adhibitum. origo ἐθελοθρησκείας, & divisionis. Job. Hyrcani convivium. Hinc ejus odium lethale in Pharizæos, ut & Jamnai filii ejus. R. Simeon Ben Setab fugit Alexandriam. Redux Kabbalam jactat. Ex M. S. S. varii errores in historia emendati. Gradus Pharizaismi. Quibus artibus crevit? Schammai an faverit Karæis, & Hillel Patronus Pharizæorum? &c.

Verum, tempus jam dudum, & ordo nos vocant, ut de scismatis inter utrosque causis, & proxima Origine, aliquid commentemur; quæ ut melius constent sibi, atque intelligantur, res paulò altius repetenda videtur. Observant, nec immerito, *Karæi*, post Capti-
vita-

vitatem Babelis solutam, Sacerdotes & populum, quibus inexpectata liberatio, redditæ Patriæ & antiqvarum possessionum recens beneficium, si non avitæ Religionis amor, ingentem zelum & alacritatem in divino cultu accendere debuerant, è contrario in vitia & corruptionem præcipientes sese dedisse. Sive hoc fecerit divini cultus, destructo Templo, diuturna intermissio, sive Gentilium servitus & contubernium, sive propria cordis pravitas atque duritia, aut simul hæc omnia. Auctor saltem M. S. libri Chillouk septem crimina enumerat, quorum rei erant, augendis post

mortem Prophetarum peccatis : מאנשי בית שני למרנו שבעה דברים אחרי מות הנביאים וסיעתם האחר כי כהני בירת שני היו רשעים והתירו להקריב לחם מגואל במזבח יי' וכן עור ופסח וחולה שאסרה התורה שנאמ' מגישים על מזבחי לחם מגואל וגומ' וכתוב כי תגישון עור לזבח אין רע וגומ' והשני הכשילו רבים בתורה כענין האמור ופושעים יכשלו בם וכן בזה הכשלתם רבים בתורה שחתם ברית הלוי וגומ' והשלישי היו נושאים פנים בתורה שנאמ' כפי אשר אינכם שומרים ארצ דרכי ונושאים פנים בתורה והרביעי שנאמ' ובעל בת אל נכר והחמישי היו חומסים וצוררים לנשותיהם שנאמ' על כן יי' העיר בינך ובין אשר נעורך אשר אתה בגדת בה והיא חברתך ואשת בריתך והששי שהיו מחללים ארצ השבת שנאמ' ראיתי ביהודיה דורכים גתות ועומסים על החמורים והשביעי שהיו בועלים נשים האסורות שנאמ' גם בימים ההם ראיתי את היהודים הושיבו נשים (נכריות) אשדודיות עמוניות מואביות ובהם יבטל שאמ' עמוני ולא עמונית ואם כי הם שבשו ההעתקה והפילו Quæ את החלוקה אין נקבל ונלמוד מהם תורה ומצוה או כל ההעתקה

in hunc fere sensum vertere licebit, De iis, qui circa tempora domus secunda vixerunt, septem res accepimus, postquam Prophetæ & illorum suffragatores essent mortui : Primum est, quod, cum Domus secunda Sacerdotes essent improbi, pro oblationibus in altare Domini panem admiserint pollutum. Quemadmodum pariter (victimam) cæcam, claudam, & languidam cujusmodi Lex arcuerat. Patet ex eo, quod scriptum est (Mal. 1: 7.) offertis super altare meum panem contaminatum, atque ita (vers. 8.) cum adducitis cæcum ad immolandum, nonne malum est? &c. Secundum est, quod offendiculo multis fuerunt in Lege; eo modo, quo legimus (Hos. 14: 10) Prævaricatores corrueunt in iis, hic se res habuit: (Mal. 2: 8.) impingere fecistis multos in Legem, & fœdus Levi corrupistis, &c. Tertium erat, quod personas acciperent in Lege. Secundum id, quod extat (Mal. 2: 9.) sicut non custodivistis vias meas, & fuit

vobis personarum acceptio in Lege. *Quartum*: intelligitur ex eo, quod dictum est (Mal. 2: 11.) duxit filiam Dei alieni. (LXX. ad studium Deorum aliorum, veteres Judæi ad superbiam referunt) *Quintum*: violenter opprimebant suas uxores, unde dicitur Mal. 2: 14. Iehova testificatus est inter Te atque uxorem adolescentie tue, contra quam es prævaricatus, licet sit Socia tua, & uxor tui fæderis. *Sextum*: quod profanarent Sabbathum, prout dicit (Nehemias Cap. 13: 15.) vidi in Juda calcantes torcularia & onera asinis imponentes. *Septimum* est, quod vetitas mulieres sibi junxerunt matrimonio. Juxta illud (ibid. vers. 23.) in diebus quoque illis vidi Judæos, qui duxerunt uxores (extraneas) Asdodithidas, Ammonithidas, Moabithidas: quod ipsi eludendo sic defendebant (in Lege scriptum Deut. 23: 3.) Ammonita, non Ammonitis. Quæ cum ita sint, atque illi perturbaverint exemplar, & abortu quodam mutationem pepererint, quomodo tandem accipiemus ab iis? vel Legem & præceptum, aut qualemcunque formam discemus? Plura congeri possunt; sed hæc, atque ista omnia, ad tria capita commodè referri. 1. Erat magnus Legis neglectus in Doctoribus, Mal. 2: 1. 7. 8. unde sequebatur in populo contemptus atque oblivio Hagg. 1. Mal. 4: 4. 2. In administratione justitiæ, in Foro æquitas, fides, veritas sæpissime laborabant. vide Zachar. 8: 16. 17. & Mal. 3: 5. Multumque valebat προσωποληψία Mal. 2: 9. 3. In Pietatis aut Levitici cultus officiis, si quando iis vacabant, dicis veluti causa, & perfunctoriè, versabantur, incuriosi purum, an impurum? sanum an ægrotum? & ita porro offerrent, nullo modo, ut Legem legitimè, νομίμως, observarent, curantes. Triplici huic malo invenimus triplex quasi remedium, eos, qui Prophetas exceperunt, Doctores Judæorum commendasse. אנשי כנסת הגדולה הם אמרו שלוש דברים היו מתונים. העמידו תלמידים הרבה. ועשו סיג לתורה loco istius in docenda Lege perversitatis, & desidiæ, jubent multos facere discipulos. Ne cuiquam fieret injuria, volunt tardè & consideratè judicium ferri. Maximè ut populus arctius in officio omni respectu, & ratione, contineretur, mandant FACITE SEPEM LEGI. Quo denotabant, quoniam multa in Pentateucho plebs non satis capiebat, aut capere nolebat; quædam etiam ipse Legislator suis circumstantiis non semper definiverat, quò ansa istis quotidianis cavillis penitus amputaretur in quo polluimus? in quo despeximus? vehementer expedire, ut Doctores obedientiæ nodum fortius adstringerent; & quæ vel non clare decisa, vel alias utilia videbantur, suis expositionibus & praxi pressius determinarent, addentes aliquod ἐπίμετρον; & ad abundantiorē cautelam ultrà, quam Deus stricte præscripserat, ab inconsulta plebe exigentes. Ex hoc fonte manavit, cum illi tam impudenter Sabbathum profanarent, ut præter Sabbathi observantiam legalem, induxerint

שבות

Massech.
אבות
Init.

Mal. 1: 6. 7.

שבת *Sabbathi additamentum*, quo partem aliquam profani diei Sabbatho Misn. Mass. sancto adjiciendam sciscebant; & quædam à Mose præcisè non interdicta Betza Cap. V. gr. eo die nare in aqua, adscendere arborem, &c. cavebantur nihilo-
minus, ne illarum occasione ad verè vetita prorumperent. Quia illi, & dona passim fuerant polluta, declaraverint, postea non modo impurum
fore illud, quod gravem immunditiem per se tetigerit, & אב הטמא *pater*
impuritatis vocatur, verum etiam aliis interpositis, & jure quodam partici-
pationis. Ita lectulus immundus fiebat, non solum, in quo vir aut mulier
in sua immunditie federat, jacuerat; verum etiam, si illum modo aliquid
contingeret, quod isti prius tetigissent. Sacerdotes ibi ducebant alieni-
genas? eousque interdictum extendit ἐθελοθησκεία, ut etiam Hebræam
civem, si forte aliquando inter alienigenas captiva fuisset, *profanam* æsti-
marent, ut de Joh. Hyrcani matre statim audiemus. Et talia ὅσα κόνις.
Ea ratione scilicet cum hominibus hic instituebant, quemadmodum Me-
dici in definienda infirmorum diætâ; aut in causarum actione Patroni,
quod indebitum est, petunt quandoque, ut, quod æquum debitumque, tan-
to certius liceat auferre. Sic quoque, si jam, pro more, plebs aliquid de man-
datis Doctorum malignè detraheret, sapienter credebant prospectum, ut
vel sic tamen intra Divini præcepti consisteret sepimentum. Egerunt
ista animo quidem forte non malo, consilio tamen imprudenti, ac succes-
su pessimo; quando Deus humanam Sapientiam in re divina meritò sper-
nit, atque frustratur. Hæc enim, si quid judico, Judaici fundi calamitas,
& prima est humanarum in Religione traditionum, ac Pharizaicæ super-
stitionis, potissima origo. Quum enim hujusmodi additamenta urgeri,
laudari, inculcari à suis doctoribus & sacerdotibus passim viderent, orti
sunt plures ἐκασταζόμενοι τῷ νέμῳ *voluntario affectu Legi operam dantes*; Ασ-
δαῖοι Hebr. חסידים *Boni*, עוסקים ברבית התורה *qui, occupati in auctario Legis*, 1. Maccab.
plus agebant, quam stricto jure tenebantur. Utque ferax superstitio est, 2. 42.
præcipue si æmulatio, & laudis cupiditas acrius studium accendant, ma-
gnam statim hæc doctrina cepit incrementum, variantibus quamquam
hominum doctiorum de eâ sententiis; unde Sectarum inter Judæos pri-
ma, quæ in obscuro latent, incunabula non ineptè forsan repetentur.
Hoc namque modo cum lex divina cum humanis inventis, frumentum
cum paleâ propinaretur; pro diverso genio, & studiis, diversam viam in-
sistebant: Αμετεία τῆς ἀνθολκῆς aliqui cum palea simul frumentum abje-
cerunt: veluti hinc *Zadducei*, cum istis hominum doctrinis, divinæ reve-
lationis & promissorum partem non exiguam pessimè rejicientes. Inde
tales, qui, in *Essæorum* Societatem postea coeuntes, cum superstitionis ob-
serva-

Antiqq. lib.
XIII, cap. 9.

Prov. 14:
13,

78

80

servatiunculis sanctissima Templi, inque eo Sacrificiorum, Festorum solennia instituta parum curabant, sed in secessu quodam philosophico, meditatione, atque exercitationibus virtutum, charitatis cum maximè, totam Religionis summam collocabant: Pythagoræ & Platonis æmuli magis, quam discipuli Moſis. Quotquot prudentius servatâ Scripturæ totius, & solius doctrina, omnem paleam à verbo Dei segregandam statuebant ex mandato Jer. 23: 28. eam fovebant opinionem, quam nostri Karæi, Qui vero & paleam & frumentum, Legem oralem cum scriptâ, pari obsequio & pietatis affectu recipiebant, Pharizæorum nomen propter vitæ singularem atque affectatam rationem meruere. Diffuso cum tempore per totum Ecclesiæ corpus veneno, crescentibus *oculto velut arbor ævo* erroribus, hæ tandem sententiæ circa ætatem Jonathæ Pontificis, fratris Judæ Maccabæi, memorante Josepho, diversis sectis caput suum extulere. Quam diu autem hic Pharizæismus inter pauciores gliscebatur, praxi magis obtinebat quam lege, superbia & hypocrisis pietatis speciem mentiebantur, multis imposuit, ipsi etiam Johanni Hyrcano, Ethnarchæ, Pontifici & summo viro, qui principio magnus illorum fautor erat, iisque se ipsum tradiderat in disciplinam. Donec casu non expectato, nimius illorum fastus, & in objurgando Ethnarcho libertas hanc amicitiam plane diremit, & ingentium turbarum causa exstitit. Historiam exhibent Josephus Græcus, Pseudo Gorionides Hebræus, Rabbini passim, atque etiam Karæi; ut nihil celebrius sit ubique, aut magis famosum. Johannes Hyrcanus rebus domi belloque fortiter gestis magnam sapientiæ & fortitudinis laudem consecutus, pace Populi, suæque gloria lætus, non modo Ministris sed & primariis in Republica viris, qui dignitate aut doctrina excellebant, epulas instruit, futuras quædam, felicitate temporum, Hilaria; sed quod ait Salomon *וְאַחֲרֵיהֶם שְׂמֵחָה תֹּגָה* *extrema gaudii luctus occupat*, præter expectationem isthuc evenit; atque eo ex convivio pugnae signum, tanquam *Lapitharum*, fuit elatum. Quia Iosephus, & reliqui Scriptores in omnium sunt manibus, si ex M. S. S. Karæorum ineditis, quid gestum memorent, enarrem, non ingratum spero accidet Lectori; & tunc, ubi quibusdam observatiunculis historiam illustravero, quibus gradibus & incrementis hoc scisma Karæorum & Pharizæorum processisse mihi videatur, paucis explicabo. Rabbi Caleb, Sapiens dictus, in præfatione libri M. S. *עשרה מאמרות* hunc disserit in modum: Quorum sententia huc redit: * *His temporibus, cum Rex Hyrcanus Hierosolymis urbe sancta degeret & regeret securus, convivium*

* Hebraica hic destinato consilio omisimus, quippe quæ supra in ipso Karæi tractatu p. 82. legi possuat.

vivium lautum & grande Principibus suis, & Ministris suis exercitus Jude & Benjaminis apparavit. Evenit autem, Rege mensæ accumbente, cum omnibus Sapientibus istius ætatis, postquam largius vinum dedisset letitiam, ut coram Sapientibus inciperet gloriari de iis, quæ bene, laudabiliter, atque ordine fecisset; de integritate cordis sui, de justitia, de beneficentia sua, quam facilis etiam (eorum) correctionem acceperit, mox recedens ab omni operante, aut opere malo, si quod fecisset. Quibus verbis assensum præbentes dicebant Sapientes, re vera justus es, integer, fidelis, & servus Domini; ac cum sis summus Sacerdos, admodum decenter honores & imperium geris. His illorum elogiis rex mirum in modum gavisus addidit, etiam deinceps dictis vestris morem geram, ne quidem reprehensionem agrè laturus, in omnibus quæ mihi facienda præscripseritis, extra tamen Judicii religionem. Aderat ibi forte Sapientum aliquis, nomine Eleazar, iniquam sententiam & (Belial) rebellem proferens hoc dicto: Viva Rex Hyrcanus in æternum! Quod si cupias tantopere esse justus, & diligas correptionem veritatis recipere, quemadmodum præ te tulisti, I, descende de throno Sacerdotii, & sufficiat tibi Imperii corona. Respondit Rex, ecquid mihi indicabis, quam tandem ob causam? cui ille, quandoquidem in captivitatem abducta est mater tua, in civitate Modith, diebus Antiochi regis Græcorum, cum obsidione Gentiles premerent patrem tuum Simeonem in monte, ubi uxores ejus captæ sunt, ipse verò sibi consuluit fugâ, quæ tamen postea ad eum redierunt, ex quo (hostibus) prævaluit. Istud quidem in causa fuit, quod clanculum jam ante spargeretur susurrus, quasi Rex Hyrcanus foret profanus (non aptus sacerdotio) ideoque jam effutiebatur Eleazar, haud decorum esse, ut talis ingrederetur Sanctum Sanctorum. Quando autem hoc rex Hyrcanus audiebat, qui jam senex erat, & quadraginta annos functus pontificatu, irâ vehementer efferbuit, versa in luctum letitiâ, in suspiria tripudiis, & amore pristino in inimicitiam & contentiones. Dixitque Rex Sapientibus, & vos prævaricationis estis affines propter maledictionem hujus Eleazari, vel ideo, quod hac audita, tacuistis. Hinc ex mandato Regis occiderunt omnes Sapientes, Eleazarum verò igne combusserunt. Atque ab eo tempore fuit discidium & contentio inter Reges Domus Hasmonæorum, qui itidem Sacerdotes, & inter Sapientes. Tempus vero, quo gubernavit Hyrcanus Israël, sunt anni XXXI. & morte extinctus congregatus est ad suas gentes. Eique in regno successit filius natus minimus, nomine Jannæus Alexander. Tres etenim filios habuit: primogenitus erat Aristobulus, secundus Antigonus, tertius Alexander. De quibus os Domini consuluit, (Hyrcanus) quisnam ejus loco regnaret? redditumque fuit oraculum: Alexander post te regno potietur. Quem cum ille contemptui haberet, factum est, ut se vivo adhuc Aristobulum regimini præficeret, utpote valdè sibi dilectum. Et ille se indignum Sacerdotio professus, dicebat: sufficit mihi corona regni; ducemque exercitus populi Dei fratrem secundum, Antigonom, constituit. Matrem vero & fratrem minimum æneis vinculis implicuit, quod sibi, suoque regno, ab iis timeret, secundum ea, quæ Deus Pa-

tri ipsius responderat. Donec illi duo (maiores) morerentur, quando regnum ad Jannæum, secundum Dei prædictionem, pervenit, cujus nullum verbum irritum cadet in terram. Unum modò annum namque præerat Aristobulus, & mox imperat Alexander filius Hyrcani, qui est Rex Jannæus. Atque manu ipsius populum suum salvum præstitit Dominus, vindictam dedit Israeli de inimicis suis, quibuscum undequaque bellum gessit. Quum vero reversus Hierosolyma, alta pace regnum suum administraret, incidit tempus Festi Tabernaculorum. Quumque Rex Jannai jam adscenderet clivum altaris ad offerendum holocaustum, secundum ritum legesque Sacerdotii, jamque inciperent Sapientes & eorum discipuli lætari, propterea quod scriptum est (Lev. 23: 40.) sumetisque vobis die primo fructum arboris decoris & ramos palmarum, & ramos arboris densarum frondium, & salices torrentis & lætabimini coram Jehova Deo vestro septem diebus, tunc animum induxit suum quidam ex discipulis Sapientum, ut isto fructu arboris jacto peteret Regem; illiusque frontem recta percuteret. Quo facto non parum Rex Jannæus excanduit, ejusque ministri objurgabant simul Sapientes dicendo: quam ob rem prophanare sustinetis regis Majestatem, ipsi ingerentes opprobria & contumeliam? Aususque fuit aliquis vir Belial, ex eorum numero, regerere Iannæo: vae Tibi Fili profanæ, quare te effers? quid asseris Pontificatum tibi? cum sis genitus profanæ, summo sacerdotio nequaquam es idoneus. Jannæus Rex hinc ira percitus manum tollit de altari, conclamatque ad arma! ad arma! contra Sapientes, & turmæ regis, operi manum admoventes, uno illo die in atrio templi sex mille occiderunt. Exinde odio etiam flagravit rex Jannæus contra Sapientes, quorum neci dedit tria millia præter eos, quos in pugna interemit. Viguitque contentio inter Sapientes & Jannæum Regem usque dum cunctos fere occiderat & nulli tandem ex iis relictæ essent, nisi octingenti primi ordinis qui aufugerant & latitabant in Bethsemes. Huc statim se contulit quoque, urbe capta, discipulos Sapientum captivos duxit Hierosolymam, & suspensos ex arboribus tradidit morti. Eaque de causa appellarunt Alexandrum TRANSFODIENTEM transfixionibus gladii (alludit Prov. 12: 18.) atque imperavit Judæis rigore quodam & violentia, ita ut ex universo ordine Sapientum, qui legem quidem docerent, mortem non evaderet, nisi Simeon filius Setah, quem cum esset frater uxoris Iannæi Regis, Regina soror ipsum occultavit, posteaquam vero petitam pro ipso gratiam à marito suo Rege Iannæo impetrasset, redire eum fecerunt ex Alexandria Ægypti, ubi persecutionis tempore latuerat. Ille autem Doctor Simeon Ben Setah cæpit palam jactare, quod ipsi esset Kabbala, sive lex Oralis, cujus ne minimum quidem indicium exstat in Lege Scripta, adeoque docuit multa extra Legem Scriptam, quemadmodum Sapientes nostri p. m. passim meminere. Locum cum maxime faciens illi dicto (Ps. 119: 126.) Tempus est faciendi, ô Domine, nam dissipaverunt Legem tuam. Eo quippe tempore quo Israel erat sine Doctoribus relictus, atque ille ex illorum discipulis redux esset, ad docendam Legem & tradendam religionem

juxta

juxta mentem (Dei) Benedicti, & res posceret, ut gloriæ divini nominis ante omnia haberet rationem, hic contra Legem Scriptam in aliam legem pervertit, quam non agnovant, qui occisi sunt sapientes, dixitque hominibus, quod in animo haberet Legem stabilire secundum ea, quæ erant accepta à majoribus. Et latissima erat porta pro lubitu data, cum unicus suæ ætatis Doctor, supererat, mortuis dudum Sapientibus cunctis, nullo reliquo, qui ipsi obstaret. Itaque interpretationes induxit pro beneplacito, atque in ejus manu fuit elevare vel aggravare, quodcumq; tandem visum foret, addere, demere de Lege Scripta, interpretamenta docere, quæ Doctores, quibus Veritas cordi est, neutiquam ferre, neque se illorum judicio probare potuissent. Assensum tamen ei præbuit pars magna hominum istius ætatis, quoniam rem ad maximum in Israele Virum retulit, dicendo, quod sit traditio Moysi ex Sinai. Hoc autem præ se tulit, ut (hujus nominis reverentia) timorem incuteret omnibus, qui audiebant; ita ut multi adhæserint ipsi, quemadmodum adhæserunt (hic aliquot characteres in M. S. meo deleti sunt, ubi suspicor fuisse Jesu &) aliis, qui in Israele surrexerunt. Ac fidem hoc modo habentes verbis Simeonis Filii Setab deflexerunt à regula universi Israelis, sequentis, quod scriptum exstabat in Scriptura veritatis, fuitque hæc res maximi momenti, quod domus Israël, quæ fidem Scripturæ habebat, in duas sectas fuerit divisa: Sectam quæ sequebatur Simeonem filium Setab, doctrinam suæ Kabbalæ iis tradentem, hi vocantur Rabbanitæ. Altera secta erat, quæ manebat super Basi sua & dicebantur Karaim, qui primorum Sapientum vestigia presserunt atque Prophetarum, neque discesserunt ab eo, quod scribitur in Lege, aut jugum Legis scriptæ suis cervicibus excusserunt, sed praxis avita inter eos perstitit nequaquam sollicitos de vanis commentis, quod merum essent Chaos, Deusque benedictus nihil ore tradiderit, sed omnia sint scripta in Lege. . . . Ecce hi sunt qui vocantur Karaim, quorum doctrina est doctrina antiqua, secundum id quod consignatum est in libris Legum ac Prophetarum, nihilque præterea. Quod si omnes Sapientes in vivis fuissent, qui perierunt tempore Jannai Regis, non sic eruptura in nervum videtur hæc inter eos divisio. Non enim illi tulissent onus (confer Matth. 23: 4.) omnium absurdarum discessionum quæ in recepta Kabbala reperiuntur. At vero, si dicta illorum veræ explicationes Legis fuissent, non adeo quoque se iis opposuissent. Ceterum in confesso est, quod veritas difficilius ab uno, facilius à multis invenitur. Utinam ergo omnes tunc Sapientes vixissent! à nobis scisma exsularet atque essemus unus populus. &c. Non essent hæc quidem indigna, quæ collatis Josephi & Ἀρχαιολόγῃς, aliorumque scriptorum locis paulo latius discussa persequeremur. Nostra certè id magis referret, quam Homericas Regum contentiones, aut Græcorum factiones, & bella civilia Romanorum pernoscere: quandoquidem hic caput fontis attigimus, unde tot turbæ, scismata multaque mala redundarunt, quæ Ecclesiam atque Rempublicam Judæorum miserè extinctio dederunt. Verum hisce angustiis istud non licet. Quosdam modo

Cozri part.
III. pag. m;
240.
Antiqq.
lib. XIII.
cap. 18.

Juchaf. p.
טו

85

Massech.
Kiddu-
schim.
Juchaf.
ibid.

in דברי
מלכי
שני
p. m.
ל'ט

Antiqq lib.
XIII. cap.
18. DeBello
lib. 1. cap. 3.
in Zemach
David.

scrupulos levemus historiae, quam audivimus, ne forte aliquem animi an-
cipitem reddant, aut in progressu morentur. Dispiciendum verbo, quis
fuerit propriè iste Pontifex, cujus matri vitium objecerint Sapientes? Vir
meritissimus, qui Cozri nobis cum Latina versione notisque suis edidit, de
Jannæo (*Alexandro*) accepit. Melius vero noster Karæus, R. Caleb, Johan-
nem vocat Hyrcanum; cum quod Josephus hoc aperte testatur, tum
quod Simeonis uxor, cui id imputatur, non mater sed avia fuerit Jannæi
Alexandri. Hyrcani, patris hujus, conjugem Modithi commemoratam
nullus veterum tradit; atque in captivitatem ab Antiocho illinc abductam
vix ætas & temporum ratio patiuntur. *Αβλεψίας* occasio est, quod cum
pater Johannes vocaretur cognomine Hyrcanus, filius Johannes, sed Ale-
xander, Judæi utrumque deflexerint in *ינאי* *Iannai*, omisso sæpissime co-
gnomento, prout sunt incuriosi in Historia. Consentunt omnes, famo-
sissimi Doctoris R. Simeonis Ben Setah sororem Jannæo Pontifici nupsis-
se, sed prior confusio alium peperit errorem. Raschi nempe existimat,
Hyrcanum eam habuisse in matrimonio, sed optime R. Caleb habet, fuisse
Jannæum Alexandrum; illo enim imperante, R. Simeon in Ægyptum au-
fugit, precibusque suæ sororis maritum placantis fuit revocatus, sicut R.
Abraham Ben Zacuth, Gorionides &c. etiam confitentur. Extra con-
troversiam non est, quot annis ad gubernaculum Ecclesiæ Judaicæ sederit
Joh. ille Hyrcanus? *לאחר שישמש בכהונה גדולה לרעת ה'ל שמונים* *secundum sententiam Rabbiorum p. m. obiverat summum sa-*
cerdotium annis LXXX. & factus tunc est Zadduceus, id est Karæus, ut ante ex-
plicuimus. At veritati propior est Karæorum traditio, XL. annos dunta-
xat illi adscribentium, cui Rabbi Gedalia in Schalschelet, aliique adstipu-
lantur. Verisimile est vero, aliquanto prius Pontificatum, qui jure hære-
ditario ipsi statim debebatur, quam habenas imperii suscepisse; dum Pto-
lomæus, sororis maritus, paricidio & sceleribus ad eam dignitatem initio
adspirabat; unde explicanda est annorum quæ visitur in auctoribus diver-
sitas. R. Abraham Ben Dior imperii annos tantum assignat XXXI. Quod
Josepho fere, ipsi tamen hic varianti, concinit; dum uno loco illi trigin-
ta, alio triginta & tres annos tribuit. Neque tamen mihi numeri sollici-
tandi videntur. Melius conciliabuntur si unà observes, quod etiam R.
Caleb monet, Aristobulum filium Hyrcani primogenitum se vivo ali-
quamdiu in honoris societatem cooptatum; Quod tempus vel addi vel
demi potuit, obviis, in Scriptura sacra & Gentilium monumentis, exem-
plis. R. David Ganz, ne de Iosippo dicam, dum Jannæum Hyrcanum
ait regnasse super Israël annos 26. cum patre filium manifesto confu-
dit;

dit; 26. anni namque Iannæo Alexandro debentur. Quid autem voluit sibi Eleazar, cum exprobrat Hyrcano matrem ejus fuisse *חלילה* Chalilah? & Pharizæi, quum Alexandro objiciunt, ipsum tali sanguine satum? Idem doctissimus editor Cozri exponit: & *matrem habuit suspectam, quasi esset* *חלילה* Loco ante citato, *ex illegitimo conjugio nata.* At vox *חלילה* notat in genere profanam, illegitimam. Inter causas, cur aliqua uxor sit interdicta Sacerdoti summo, etiam esse natales illegitimos nemo ignorat; sed hos impropere matre Hyrcani qui tandem poterit nobis persuaderi? quod nuspiam extat, & plane ab illorum ratione discedit, qui hujus maledicti causam allegant non *illegitimum avi conjugium*, sed, quam ipsa mater subierat, *captivitatem*. Ita etiam exponit R. Abraham Ben Dior, aliique; nisi quis illegitimum conjugium eo usque extendat, ut initum cum muliere, quam Lex permittit, vetuit superstitio, etiam complectatur. Moses equidem nuspiam Sacerdotibus foeminam prohibuit, quæ bello capta esset: in eo enim infortunium fuit, culpa non fuit. Id toti Israeli, eorumque uxoribus, accidit plus una vice. Omnes Sacerdotes & Levitæ, qui ministrabant in Templo secundo, erant, & vocabantur ab Ezra, *בני גלותא* filii captivitatis. Si itaque hæc ratio valeat, omnes excedant Sanctuario necesse est. Verum istius obliti auctores Pharizaismi captivam, etiam si Iudæam & nobilissimo genere progeneratam, interdixerunt Pontifici, quò sepimentum facerent Legi, ut modò dicebamus; quia dum capta fuerat, atque in potestate hostium, facile potuerat contingere, quod ab iis compressa esset, & vitiata, idque tamen ob suum honorem dissimularet, quemadmodum recte R. David Ganz admonuit. Num vero Job. Hyrcani mater vere capta fuerit à Gentilibus in incerto videtur. Josephus quidem districtè negat *Antiqq. lib. XIII. cap. 18.* *ψευδὴς δὲ ὁ λόγος ἦν*, Falsus erat iste rumor, & ideo graviter his verbis Hyrcanus offensus est, nec minus Pharizæi ceteri. At vero ab altera parte suspicionem movet non modo, quod in libro I. Maccabæorum legimus Hierosolymis occupatis Antiochi copias *Mulieres cum liberis ipsarum in captivitatem duxisse*, & post *Matthæi* sumptum de Iudæo idololatra, Heroico motu, supplicium, ipso cum filiis fugientibus ad montana, urbem Modin subiisse jugum persecutoris, sed magis quod ipsi illi Pharizæi, qui hanc contumeliam graviter tulisse à Josepho dicuntur, in templo, inter sacrorum religionem, Iannæo Alexandro iterum tamen hanc seriò fecerint. Impudentissimi! si quod in patre esse calumniam agnoverant, filio in os audacter pro crimine rursus objecerunt. Neque videas Hyrcanum aut Alexandrum factum clare & penitus inficiari, etsi iniquissimam conclusionem, quæ hinc inferebatur, severè vindicaverint. Quin immo & factum, & conclusionem satis admisit Ari-

- 87 *stobulus*, Hyrcani filius primogenitus, dum Pontificatu ultro abstinuit, dicens *רב לו כתר מלכות* *Sufficit mihi Regni Corona*. Sensus verborum *R. Caleb* aliquantulum hic est ambiguus *עצמן על הכהנה* num velint quod ille *Profanum* habuerit *Sacerdotium* respectu sui? an se *non idoneum Sacerdotio*? prius videtur nimis & absurdum, & insolens; posteriori interpretationi favet, cum quod *Aristobulus* & *Antigonus* fuerint amiciores *Pharizæis*, dum tertius frater *Ianneus* inimicus postea acerrimus; tum quia iisdem verbis utitur, quibus abdicationem *Pharizæi* svaserant patri *Hyrcano* *רב לו כתר מלכות* *satis sit tibi Corona Regni*. Quod si ita se habeat, notare licet specimen, qua cura & cautione *Karæi* historias tractent, ut ne quidem circumscriptio *Iosephi* & *Rabbanitarum* hinc eò pertigerit. De *Aristobulo* namque scribunt *Rabbinorum Chronologi* *כיהה כהנה* *sprevisse summum Sacerdotium*. Quod ægre persvadeor, summum & sanctissimum decus, avitum familiæ honorem, cuius tanta in regendo populo utilitas, arroganter ineptèque ab eo contemptum. *Iamneo* exprobratum in Festo Tabernaculorum, cum citreis peteretur à Discipulis Sapientum, narrat *Iosephus* *αὐτὸν ὡς ἀχμαλώτον γεγονότα*; ac si ipse captivus fuisset. Id nullo teste fulcitur; neque longævi parentis victoriis, aut felicitati temporum congruit. Quanto itaque distinctius meliusque *Karæi* produnt illos, tanquam ungulam in antiquo ulcere, pristinum revocasse convitium *הוי בן מחוללת* *למה תתגאה וכול* *Væ Tibi, edite ex profana, quare Te effers?* ut hoc ad aviæ captivitatem rursus referatur; quam illi mordicus, æque ac reliqua Doctorum placita, tenebant. Expendi tandem meretur, quare fretus *R. Simeon Ben Setab Alexandriæ* Ægypti redux, magis quam alius, præ se ferre sustinuerit *שיש לו קבלה היא התורה שבעל פה* *quod ipsi esset Kabbalah si-ve Lex Oralis?* in promptu videlicet colligere est, cum *Alexandriæ Platonis* aliorumque Philosophia doceretur, & Ægyptii veterrimo more ex literis, signis, Hieroglyphicis nescio quæ venarentur mysteria; quemadmodum inter Iudæos *Philo*, Christianos *Origenes* illic didicerunt *ἀλληγορεῖν*, mysticos sensus & frigidas interpretationes in Scripturis captare; ita etiam *Simeonem*, cum tempore suæ commorationis in ea arte aliquantum profecisset, hanc explicandi methodum ad sanctissimam Legem traduxisse; cuius ope poterat quidvis de Scripturis deducere quod animo alluberet, iis nempe fidiculis, quas ad tredecim modos illos interpretandi celeberrimos *Gematriab*, *Notarikon*, *Temurah*, &c. postea *Rabbini* retulerunt. Unde
- 88 confidentior factus, præsertim, quod nullus antiquiorum Doctorum amplius erat in vivis qui hanc artem eludere, aut plumbeas ratiunculas confutare posset, jactare cœpit *Kabbalam*, & reconditam explicandæ Legis rationem

tionem à Mose haustam & propagatam, sibi, & suæ fidei commissam fuisse. Quæ præfiscinè dicta ab homine, quem Doctorum penuria, ætas, munus, Ethnarchæ affinitas, &c. admodum venerabilem reddidere, non mirandum est, si in ea temporum caligine, populi ignorantia, atque admiratione occultorum, assensum invenere: Hisce ad maiorem gestorum declarationem præmissis, jam difficile non erit harum disputationum progressum & quasdam successivas Pharizaicæ doctrinæ periodos, sed *παχυλῶς*, & quadam cum latitudine, observare. Fuit nempe, cum *Pharizæismus* quasi in utero formaretur, & cancer clanculum serperet; inde ab illis consiliariis qui *sepem Legi faciendam* mandaverant, usque ad R. *Simeon Ben Setab*. Hoc intervallo rebus novis studebant aliqui, dividebantur animi, Antiqq. lib. 13: cap. 9. gliscebant factiones, & quemadmodum ait Iosephus: *κατὰ δὲ τὸν χρόνον ἔτον τρεῖς αἰρέσεις τῶν Ἰσραήλων ἦσαν.* Circa hoc tempus (ætate *Jonathani*, *Judæ Maccabæi Fratris*) tres erant *Judæorum* diversæ opiniones in Religione, sed latenter magis, & moderatè agebant; in nervum res erupit, & in dias luminis oras prodiit ista de Lege orali contentio, sub *Iob. Hyrcani* extrema, & regimen *fili Iannæi*; quando eo processerant impudentiæ, quod ab una parte fictis suis traditionibus eam vim obligandi, auctoritatemque, arrogarent, ut ex earum norma de honore & fortunis suorum Principum, atque Pontificum decernere auderent; ab altera parte R. *Simeon* novum *εὐρημα* ex Ægypto attulerat, quo videbatur omnibus humanis statutis, quæ hæcenus tantum beneplacito & fide docentium innitebantur, per *Kabalisticæ* interpretationis arcanum posse colorem ex Lege *Mosis*, inducere. Tunc coepit opus fervere, per jurgia, disputationes, cædes quisque partes suas tueri; faventibus, penes quos erat imperium, modo his, modò illis, prout suis expedire rationibus judicabant. Initio *Pharizæis*, postea *Karæis* favit *Iob. Hyrcanus*. Hos potissimum vexit *Iannæus Alexander*, ex morientis mariti consilio oppressit iterum *Alexandra*, *Pharizæis* addictissima. Duorum, quos reliquit, filiorum *Hyrcanus* pro *Pharizæis* stabat, amabat *Karæos* rursus *Aristobulus*, & ita porro. Publicæ disputationis, quam contra eos sustinuit R. *Simeon Ben Setab*, præsentem *Iamneæ* rege, sub nomine consueto *Zadduceorum*, extat in *Megillath Taanit* notabilis Historia: *בְּעָשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה* Cap. X. *טַבַּחַת בַּטַּבַּח יְתִיבָא כְּנִישַׁת עַל דִּינָא מִפְּנֵי כִשְׁהִי צְרוּקִין יוֹשְׁבֵין בְּסִנְהֶדְרִין שְׁלֵהֶם יִנְאִי הַמֶּלֶךְ וּשְׁלֵמִינֹן הַמֶּלֶכָּה יוֹשְׁבַת אֶצְלוֹ וְלֵא אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב עִמָּהֶם חוּץ מִשְׁמֵעוֹן בֶּן שְׁטָרָה וְהָיוּ שׁוֹאֲלִין תְּשׁוּבוֹת וְהִלְכוֹת וְלֵא הָיוּ יוֹדְעִין לְהַבִּיא רֵאיוֹה מִן הַתּוֹרָה אָמַר לֵהֶם שְׁמֵעוֹן בֶּן שְׁטָח כֹּל מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְהַבִּיא רֵאיוֹה מִן הַתּוֹרָה יִהְיֶה רָאוּי לִישֵׁב בְּסִנְהֶדְרִין וְכֹל מִי שֶׁאִינוֹ*

שאינו יודע . . . אינו ראוי פעם אחת נפל דבר של מעשה ביניהן ולא היו יודעין להביא ראייה מן התורה חוץ מוקן אחד שהיה מפטפט כנגדו אמר לו תן לי זמן ולמחר אני משיבך נתן לו זמן הלך ישב לו בית לבין עצמו וכיון שראה שלא היה יודע להביא ראייה מן התורה למחר נתבייש מלבוא ומלישב בסנהדרין גדולה והעמיר שמעון בן שטח אחד מן התלמידיו והושיבו במקומו אמר להם אין פוחתין בסנהדרין של שבעים ואחד וכך היה עושה בכל יום ויום עד שנסתלקו כולם וישבה סנהדרין ישראל על דעתה ובאתו היום שנסתלקה סנהדרין של צדוקין וישברה

Quæ huc redeunt: XXVIII. mensis Thebet, cum sederet Confessus ad iudicium, inque eo Zadducæi; quod Synedrium tunc earum esset partium, ac Rex Jamnaus cum Salomina Regina simul consideret; nullusque Israëlitarum illi interesset, præter Simeonem Ben Setab, evenit, ut responsa & decisiones anxie quærerent, nec possent probationes ex Lege adferre; tum proposuit iis hanc conditionem Simeon Ben Setab, ut ille, qui argumenta sciret ex Lege deducere (in obscuris scil.) dignus demum esset assessor Synedrii; qui nesciret, indignus esset loco. Accidit aliquando casus inter eos (dubius) neque poterant (Zadducæi) adducere ex Lege; unusque solum erat senex, qui blaterabat, ei obloquens, concede mihi tempus! & cras tibi respondebo. Tempore concesso, cum ille rem secum sedato animo perpenderet, & probationes sibi ex Lege deficere comperisset, postridie pudore præpeditus fuit, quominus veniret, & in Synedrio magno assideret. Simeon Ben Setab itaque unum ex suis discipulis in ejus locum suffecit, dicens: non diminuunt in Synedrio LXXI. Atque hoc pede perrexit de die in diem, donec omnes (Zadducæi) abacti essent, totumque Synedrium ex sententia constitutum. Eum adeo diem, quo abolitum est Synedrium Zadducæorum, & Israëlitarum restitutum est, Festum fore decreverunt. Per Zadducæos hic innui Karaitas, auctor Cozri, alii Rabbinii consentiunt, ipsaque hæc Megilla compilata ex vetustiori, quam concinnavit, ceu Iuchasin tradit, R. Chananjab filius Hiskie, quem ponit Hilleli fere æqualem; ut vero habetur in ipso libello Taanit, R. Eliezer Chananja filius, & סיעתו Auxilium ejus. Quæ adeo non pugnant, quam sibi potius subordinantur. Pater videlicet incepit, jecitque fundamenta: quæ filius substruxit & ornavit. Ita, ut si quiddam infra eorum ætatem forte in eo occurrat, alius manu & auxilio, ad complementum

90
p. 'ב' fin.

p. m.
col. 4.

mentum operis, fuerit adjectum; sicut Iudæi sæpe solent, in libris Chronologicis maximè, quemadmodum & Christiani. Hæc igitur periodus fuit, ut ita dicam, acerrimarum disputationum, quæ agitabantur de variis, magno utrimque fervore, in Scholis. Tunc nomen פְּרִישִׁים *Phariseorum* ajunt assumptum. Ac pugilum paria, quæ hic potissimum inter se composita eminuerunt in arena, memorantur iste *R. Simeon Ben Setab* cum *R. Jebudah Ben Tabbai* ab altera parte; non solum à *Karæis*, sed etiam in *Talmude*. *Rabbi Hillel* & *Schammai*, de quibus statim. *R. Eliezer* cum *R. Gamaliel*, cujus pæne statuta iste antiquasset &c. Et ea ratione inter Doctores disputatum fuit, ut apud populum, diversarum partium sequacem, in majoris certe momenti rebus, diversa passim sententia & praxis quoque obtineret. Quod pluribus à me exemplis alias ostendendum, operæ pretium est memori animo reponere, ad varias difficultates in Historia Sacra levandas. Etsi, postquam prævaluerunt Traditionarii, הַלְכָה *decisionem*, quasi semper factam secundum suam hypothesein, in *Talmude* produxerunt. Exemplo sit, quod sanctissimum in ea gente, *Sabbathi observatio*. Infinitæ erant Kabbalistis traditiones, quæ definiunt, limitant, excipiunt quid agere, vel non, liceat; qua de re & cum Christo sæpe disputarunt Matth. 12: 2. &c. At eas non curabant omnes Iudæi: non Domini nostri discipuli, non ille homo Joh. 5: 10. non magis quam Samaritani, qui Religionis & vivendi regulam à Johanne Hyrcano, suo victore, cum acceperint, Sabbathum tamen observant ex Legis Scriptæ solius dictamine, sicut *Karæi*; evidenti argumento, eum tum morem in Judæa vulgarem ipsius Pontificis fuisse, qui illud procul dubio iis mandavit, quod ipse cum suo populo ageret, probaretque. Ast, cum ea hujus non sint loci, testimonium incomparabilis in hoc studio Viri, *Job. Seldeni*, lectori sufficiet: Hillelianorum sententiam, præterquam in octodecim capitibus, Sannæanæ quidem prævaluisse, ita tamen, ut, dum Christus in terris ageret, & aliquantum postea, secta utraque pro more hominum invicem digladiaretur, aliis hujus, aliis illius doctrinam sive sequentibus sive mordicus retinentibus. Numero tamen & gratia longe prævaluerunt *Pharizæi*, partim favore Principum *Alexandra*, *Hyrcani*, *Herodis* etiam quandoque, qui *Hillelem* dicitur amavisse; partim insana plebis credulitate, quæ in ludicris *Kabbalæ* probationibus subtilitatem, in vitâ affectationem virtutum, in promovenda religione zelum, in civili conversatione munditiei studium, eleemosynas, reliqua; erga sceleratos in puniendo clementiam, se ipsos in vivendo austeritatem, obviis apud *Evangelistas* & *Josephum* documentis, patienter nimis & stultè mirabatur. His artibus crevit in immensum superstitio, & intolerabile jugum mandato-

Juchasin. p.
D & ND.
Talm. Bava
Metzia, &c.

Literæ
Sam. ad
Scalig. Si-
mon sup-
plem. ad
Leon. de
Modena,
&c.

91

Selden.
uxor Hebræ
lib. III,
cap. 2.

Epiphan.
Hæres. XV.

datorum, quæ homines dederant, non Deus. Si tanti esset, possemus multa distinctè enumerare, quæ quisque velut symbolam ad has dapes contulerit, atque in *Talmude*, *Juchasin* & alibi sparsim habentur, sed festinamus. Contenti *Epiphanii* observationem de quadruplici Traditionum

scaturigine proferre, ut unà illustremus: Δευτερώσεις ὅ παρ' αὐτοῖς τέσσαρες ἦσαν. μία μὲν εἰς ὄνομα Μωϋσέως ὁ προφήτης, δευτέρα δὲ εἰς τὸν διδάσκαλον αὐτῶν Ἀκιβάν, ἕτω καλὸν μὲν, ἢ Βαρκακιβάν. ἄλλη δὲ εἰς τὸν Ἀνδάν ἢ Ἀννάν, τὸν καὶ Ἰδδαν. ἑτέρα δὲ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἀσάμωναίς. ἐκ τῶν τῶν τεσσάρων δευτερώσεων, ὅσα παρ' αὐτοῖς νεόμισται οἰήσιν σοφίας, ἀσοφίας δὲ τὰ πλείστα αὐχεῖται καὶ ἀδεῖται, καὶ ἐν τάξει προκρυπτάς διδασκαλίας βοᾷται τε καὶ φημίζεται. Vertente doctissimo *Petavio*, sed nihil in notis adjuvante: Quatuor apud eos Traditionum, quas Δευτερώσεις vocabant, fuere genera: Primum

Mosis Prophetæ nomine est inscriptum. Secundum Akibæ cuidam Magistro, vel Bar Akibæ tribuunt. Tertium Andani, vel Annani, qui ὁ Judas dicitur. Quarti Assamonæi filios auctores jactitant. Quatuor ex hisce fontibus manarunt ea, quæ apud

92

illos inani quadam opinione Sapientie constituta, cum sint inepta pleraque, prædicantur nihilominus; ac tanquam ab excellenti disciplina profecta summa ostentatione celebrantur. Habemus hic primarios Traditionum propolas, quanquam ordine temporis turbato, quem nos servabimus. Primò nomine *Mosis* inscribuntur, quæ nugacis & Kabbalisticæ interpretationis ope, præter mentem ipsius, ex Lege deducebantur, à R. Simeone Ben Setah, & qui cum eo faciebant. Si specimen velis, magnæque simul impudentiæ, unde pateat, quod *Josephus* ait, quàm fuerint ipsis principibus terribiles, adi

Massech.
Sanhedrin
cap. 2. Ju-
chasin p.
70

Talmud & *Juchasin*. Regis *Jamnæi* servus homicidium commiserat, significant Regi: qui eum judicio sistit. Non satis hoc erat, Regi mandant, ut ipse veniat, auditurus, si quid forte contra se testarentur. Quo jure, & lepido argumento? quia scriptum est: Veniat possessor bovis, & consistat juxta

Exod. 21:
29.

bovem suum. Paret rex (si non fallit Historia) atque comparet, sed veniens assedit. Ne sic quidem hic R. Simeon Ben Setah contentus alloquitur Regem: ינאי המלך עמוד ער רגליך ויעידו כך ולא לפנינו אתה עומד אלנו לפני מי שאמר והיה העולם אתה עומד שנה' ועמדו האנשים אשר להם הריב וכו' *Iannai Rex, surge erectus in pedes tuos, ut de Te dicant testimoni-*

Deut. 19:
17.

um: neque enim (modo) stas coram nobis, sed Eo qui dixit, & factus est mundus; quandoquidem scriptum est: stabunt illi duo viri quibus lis est, &c. Nonne oportet sine fronte fuisse, qui ejusmodi gerras pro validis rationibus vendita-

1. Maccab. 2,

bant, sine aceto in pectore, qui acciperent? Secundum genus ὁ δόσεων *Maccabæos* agnoscit auctores hactenus, quod ipsi quædam innovaverint de pugnandi

pugnandi

pugnandi libertate diebus Sabbathi, de Festo Encæniorum, aliaque; ac multa, ipsorum indultu atque auspiciis, ipso opere sensim induxerint *Affidai*. *Annanus* tertio loco positus, non alius mihi habetur ac R. חנניה *Chananiah* Hiskiaë filius. Illi tributum est (ab iis unde hæc hausit *Epiphanius*) quod *Hieronymus* & bene multi adscribunt *Hilleli* & *Schammai*. At, quæ tandem de causa? nemo explicuit. Mihi videtur, quia cum per se etiam doctor esset insignis scriptisque inclytus, tum בביתו בית שמאי ובית הלל *in Domo ipsius desiniverunt Do-* *Juchasin?*
mus Schammai & *Hillel decreta octodecim* (communi consensu observanda, li- pag. 72 fin.
 cet in aliis adhuc discreparent) *sicut videre est Mass. Sabbath. cap. 1.* Ultimus &
 foecundus novarum constitutionum pater fuit R. *Akiba*, ille maximæ fa- 93
 mæ & auctoritatis Doctor, qui excidio Hierosolymorum superstes, *viginti*
millia habuisse dicitur discipulorum sepulchrorum in circuitu urbis Tiberiadis, ad quem
 audiendum stolide & impudenter confingunt *Mosen* de cælo descendisse, &
 quoties roganti להלכה למשה מסיני *unde hoc probas?* responderet *traditio* *Mosis est ex Sinai*, *admodum gavisum fuisse*. Ille inquam *Akiba*, ut recte
Epiphanius, plures & novas Traditiones induxit: in literis, immo קוצין
 hoc est *keggia* & *apiculis*, mira quoque venatus mysteria. Tantumque
 ad veterum decessorum adjecit industriam, ut lex oralis noviter quasi ex
 ejus ore prodierit, testante R. *Abraham Zachut* in *Juchasin*: כי כל התורה שבעל פה מידו היתה לנו
universam Legem oralem ex ejus manu habemus. Non p. 17.
 deerant tamen vel sic concertationes, uti in *Talmude* &c. videre est; donec
 sub *Antonino* Imperatore R. *Jehuda Hakkadosch* omnes Traditiones pro- R. D. Ganz
 batissimas in *Misnæ* corpus scripto collegit, quo nihil est notius. Quibus in *Zemach*.
 passim ab omnibus dispersæ Gentis gymnasiis Synagogisque pro Lege re-
 ceptis, calamitate temporum, urbis Templique ruina, inimicorum mul-
 titudine & ferocia, Karæi אחר החרבן נרדלו עד שעמד ענן וחוקם *Post* *Kabbala*
destructionem vehementer sunt attenuati, donec Anan surrexit, qui eos firmavit; de *Histor. R.*
 quo Anane suo loco. Jam processum sectæ modò delineavimus utcum- *Abrah.*
 que. Neque hic multum restat, nisi ut indagemus quod Cap. præc. in-
 nuebamus, & curiositate Eruditorum est dignissimum, num famosa illa
 Contentio, quæ inter domum *Hillel* & *Schammai* viguit, atque tanto-
 pere celebrata est, etiam, aliqua parte saltem, huc spectaverit? Affirmant
 confidenter Karæorum scriptores. R. *Moses Beschitzi* M. S. in egregio libro
 מטה אלהים *Ista hunc fundunt sensum: *Speciatim cum opiniones R. Schammai &* 94
domus judicii ipsius, eorumque, qui ipsum antecesserunt, inveniantur adhuc ab iis, qui
secuti sunt, servari immutata, quandoquidem nos Karæi unanimiter nitimur & fulci-
mur

* Hebraica supra in tract, Karæi nostri p. 97. sq. legi possunt.

mur à R. Schammai & domo Judicii ejus, sicut etiam Legis doctrinam, & exemplum, ab eo accepimus. Et Rabbi Schammai accepit à R. Schemajah, ut R. Schemajah rursus accepit à R. Jebuda Ben Tabbai, cujus tempore Israel in duas sectas fuit divisus. Socius vero (aut collega) Rabbi Jebuda fuit Simeon Ben Setab, qui ab illo se sejunxit, pro lubitu omnia agens, quemadmodum hoc latius expositum est in commentariis Sapientum nostrorum p. m. Rabbanita autem acceperunt ab Hillele seniore & à Domo judicii ejus. R. Hillel didicit ab Abtalione, Abtalion à Simeone Ben Setab, qui divorcium fecit & separatus est à regula Sapientum Israël, agens pro beneplacito; & commentus ex corde suo, ut præ se ferret, ita locutus est Dominus Deus, quum Dominus non esset locutus. Hanc in rem dicitur in Talmude de dissensione illorum, si Domus Hillel stet ab unâ parte, & Domus Schammai ab altera parte, decisio est secundum Domum Hillel. Ceterum ajunt & fatentur de se ipsis, Schammaeos discipulos magis doctos atque expeditos fuisse, quam Hillelianos. Sed quia Hillelis discipuli numero multum vincebant discipulos R. Schammai, ex illorum sententia facta est decisio omnibus in locis, exceptis paucis, ubi judicium sunt R. Schammai secuti. Dicuntque, quia Hilleliani superabant numero Schammaeos, ex illorum judicio rem decisam hoc fundamento: quia pluribus standum est suffragiis. In quos optime quadrat sane, quod Salomon gloriose memorie scripsit: Melior est Juvenis egenus & sapiens, quam Rex senex & stultus. Et merito tales subit mirari, qui unâ sic obliviscuntur oraculi, in quo scriptum est: Non seqvemini multitudinem ad malum. Et quomodo prævalet os eorum (impudens) sic exponentium illud dictum Deut. 17. Non recedetis à verbo, quod tibi annuntiabunt dextrorsum aut sinistrorsum, (tam latè extendi) etiamsi persuadeant tibi, quod dextra sit sinistra, & sinistra dextra. Aut qua fronte possit os viri Iudicii hæc verba emittere: Triumphabit Kabbala, etiamsi clamet Scriptura? &c. Idem confirmat Rabbi Japhet, qui seriem Karaiticorum enarrans Doctorum inde à Mose & Prophetis, in catalogo sub Templo secundo sic habet: נתאי ויהושע בן פרחיה מסרה ליהודה בן טבאי ולשמעון בן שטרי ובזמניהם רצו שמעון בן שטרי להרוס הרשום בכתב אמת שאלולי יהודה בן טבאי אשר עמד בפרץ ונתברר הדת האמיתי דת בני מקרא... בראיות ברורות שהביא רבי יהודה בן טבאי לחזק האמת... ויהודה מסרה לשמעיה ולאבטליון ואבטליון מסרה לרב הלל ורב הלל מסרה לבעלי הקבלה כאשר קברו מרבו משמעון בן שטרי ושמעיה מסרה לרב שמאי ורב Nittai (Arbelita) & Josua Ben Perachjab tradiderunt (lampada) Jebude Ben Tabbai, & Simeoni Ben Setab; & hoc tempore molitus est Simeon Ben Setab destruere, quæ exarata sunt in Scriptura Veritatis,

tis, si absque Iehuda Ben Tabbai fuisset, qui stetit in fissura, veramque doctrinam, hoc
 est Filiorum Scriptura, asseruit argumentis evidentissimis, quæ adducebat ad veræ Re-
 ligionis stabilimentum. Post hunc Iehudam docendi provincia obtigit Semaja & Ab-
 talioni, Abtalion tradidit eam Hilleli Magistro, Magister Hillel vero Kabbalistis,
 quemadmodum acceperat à præceptore suo Simeone Ben Setab. At Schemajah tradi-
 dit doctrinam Rabbi Schammai, & Rabbi Schammai Senex honoratissimus ac pientissi-
 mus filius Scriptura (Karais.) Ægrè, sat scio, hoc velut novum & insolens
 sibi eruditi persvaderi patientur; postquam dudum, & constantissimè, au-
 diverunt Schammaeum una cum Hillele inter Traditionum Patronos nume-
 rari. Sed ubi? in Talmude. à quibus? ab ipsis Rabbanitis; quos in Hi-
 storia parum idoneos, in causa sua merito suspectos, vel testes esse, vel ju-
 dices, nemo potest nescire. Non statim credamus omnibus, quæ dicunt
 Karæi, volo: namque est prudentiæ. At non mox quoque verum ha-
 beatur, si quid, in suum compendium, nugaces scripserint Talmudistæ.
 Ejusdem id judicii est atque æquitatis. Epicharmi istud μέμνησο ἀπιστεῖν &
 hîc & illic ex æquo sapientiæ est nervus. Ubi ego quædam rationum mo-
 menta breviter utrimque adduxero, Lectoris erit arbitrari. Apertissimè
 Rabbanitæ Schammaeum vendicant sibi; immo, si fides narratiunculæ, quæ
 exstat in Massechet Sabbath, ab Ethnico (נכרי Extraneo) qui profelytus fieri
 cupiebat rogatus: כמה תורות יש לכם אמר לו שתים תורה שבכתב
 ותורה שבעל פה אמר לו שבכתב אני מאמינך ושבעל פה אני מאמינך
 גיורני ע'מ' שתלמידני תורה שבכתב גער לו והוציאו בנויפדה ב' *Quotuplex vobis est Lex? ei respondit duplex, Scripta &*
oralis. Cum alter regereret: de Scripta tibi habeo fidem, de orali haud facile credam;
fac me attamen profelytum, ea conditione, quod me Legem modò Scriptam docebis. Ex-
canduit Schammai, & cum objurgatione ipsum abegit. Contulit hinc se ad Hillelem,
qui ut profelytum admisit, &c. Hoc pacto Hillele ipso rigidior Traditionum
 satelles, & vindex, Schammai exstitisset. Cum passim sic inducatur à Tal-
 mudistis, altissimè animo infixæ isthæc fuit hominibus opinio; nec mirum,
 id evenisse Christianis, cum sint doctissimi, & antiqui inter Karæos, (ut
 ingenue dicamus quæ comperimus) qui hæc ignorasse videntur. Inter
 eos est R. Schalmon Ben Ieroucham, qui elegantissimo carmine M. S. vanita-
 tem Talmudis, & Talmudicæ doctrinæ perstringens, pari loco habet
 Schammai, quo Hillelem, id est nullo. געיית בית שמאי על בית הלל
 לחלל דבריהם וגם בית הלל על בית שמאי להפך פירושיהם זר
 מברך וזה מקלל בראשיהם. תועבת יי' גם שניהם וכו' *Hæ vociferationes*
Domus

97

Megill.
Taanit p.
כ"בp. 71, fin.
72.

*Domus Sehammai adversus Domum Hillel, ad abroganda illius statuta, & rursus Domus Hillel contra Domum Schammai, ad evertendas illius interpretationes. Hic benedicit, ille maledicit, per caput quisque suum; & uterque est Deo detestabilis. In contrarium vero responderi posset, R. Schalmon inter primos Karæorum, qui supersunt nobis, scriptores, non omnia vidisse, aut examinasse, præsertim quæ pertinebant ad veterem Historiam, prout fieri solet, in penuria librorum & auxilii, iis, qui primi glaciem frangunt; suum itaque de his iudicium tulisse, ut in Talmude occurrebant. Cum sequentes diligenti studio, peregrinationibus & aliorum monumentorum ope, distinctius in rem totam, quemadmodum ajunt, inquisiverint. Et sane non debuit fuisse levis quædam velitatio, aut brevis dissensus qualis sæpe inter Doctores, cætera *ὁμοψήφως*, sæpissime & passim occurrit in Talmude, sed grave, durans, & acerrimum scisma, quoniam in illius memoriam *jejunium* singulis annis repetendum *die nono Mensis Adar instituerunt. בתשעה בו גזרו. תענית שנחלקו בית שמאי ובית הלל. Diesque ille non minus infelix, quam quo factus est vitulus aureus. Quin magni, meo iudicio, faciendum est testimonium hoc in negotio Hieronymi non modo, sed veterum Nazaræorum, quos adduxit, plane cum narratione Karæorum consentiens, de quo in fine Cap. præced. Tum quoque quod, more à majoribus accepto, in disputationibus suis ad partes vocant, & adversarios nominant Karæi בית הלל, nunquam, quod vidi, בית שמאי; sexcenties deprehendes hanc oppositionem, Beth Hillel contra בני מקרא Bene Mikra. Ac de Anane referunt, dogmatis sui instauratore: הוא השיב על תלמידיו: Ille respondit contra discipulos Rabbi Hillelis, qui ejus vestigiis institerunt. Character denique doctrinæ, quo Rabbanitæ à Karæis solebant dignosci, hic erat generatim: quod hi præscripta in Lege officia, in sua amplitudine, momento, & spiritali ferè sensu interpretarentur; hoc est, ut Judæi loquuntur, *aggravarent*. Isti vero, dum vanis quibusdam superstitiunculis, & severiore *πολιτεία*, videri volebant, ultra, quam Lex exigit, præstare, revera tamen ejus vim & solidam interioris obsequii rationem subruerent, id est phrasi Judaica, *elevarent*. Hoc Christus Dominus iis sæpe impropert: Matth. 5: 19. & 15: 3. & 23: 23. &c. Istud Karæi de se dudum notarunt: hanc causam dantes, quare pauciores haberint ipsorum Majores, & R. Anan, discipulos, quam Rabbanitæ. לפי מה שהיו רבים תומכי ירי המקלים במצוות ומעטים היו אצל קדמונינו מפני שהיו מחמירים. Quoniam plures semper fuerunt, qui manus fulcirent eorum, qui leviora redderent (Dei) mandata; & pauciores à partibus steterunt nostrorum Majorum, quia ista aggravabant. At idem ipse Character rursus optime quadrat**

98

in

in *Schammai* & *Hillelis* Sectatores; nam de his memoriae constanter prodiderunt Talmudici, in mitiorem & laxiorem partem Hillel, in rigidiorē & strictam *Schammai*, pauca si exceperis, semper inclinasse. Res notissima est: atque ex consensu suorum atque Talmudis idem scribit, fateturque *R. Moses Beschitzi* in Libro M. S. *מטה אלהים*, *Matte Elobim*, שבית שמאי לעולם מחמירים ובית הלל מקלין. וכן מורים זה ואומרים מקולי בית שמאי ומחמורי בית הלל שבעה הלכות בלבד וזה גם כן בענפי המצוות *Perpetuò intendebat Beth Schammai, & remittebat Beth Hillel; quemadmodum & ipsi (Rabbanitæ) confitentur dicentes; remissior erat sententia Domus Schammai, & illa Domus Hillelis adstrictior, tantum in septem constitutionibus &c.* Cruentam partes tuendi, accedibus in se sæviendi mutuo, rationem audivimus viguisse *Pharizeos* inter & *Karæos*? inter utramque hanc Domum pariter obtinuit. Narrat *Talmud Hierosolymitanum* in eodem *מסכתא* *R. Chananyæ*, ubi in octodecim constitutionibus saltem consenserant, quique conventus ad conciliandos animos, & ineundam, quā pote, concordiam mihi indictus videtur, eo acerbitatis & vesaniæ tandem prorupisse, ut à verbis deventum sit ad verbera, pro argumentis ad arma conclamaverint. תנא ר' יהושע אבנייה תלמידי ב'ש' עמדו להן מלמטה והיו הורגין בתלמידי בית הלל. Tradidit *R. Josua Onia*: Discipuli Domus *Schammai* stabant inferius; & quosdam discipulorum Domus *Hillel* occiderunt, et si alii dicant, quod sex ex iis adscenderint sursum, ac reliqui adstiterint cum gladiis & hastis, &c. Iste *R. Josua* quidem hic omnem culpam rejicere videtur in *Schammæanos*, adversarios Suorum; ast quum *Hilleliani* tam loco, quam multitudine fuerint superiores, nequaquam credibile est, hos ita quievissē. Denique personarum notas si inspicimus atque epitheta, *Karæus* & *Schammæanus*, videas de eodem viro commutari. Ille *R. Eliezer*, qui in omnia alia ivit à *R. Gamalielē*, qui קראי *Karæus* appellatus supra videtur, quemque *Karæi* suis doctoribus annumerant, sæpius tamen à Rabbiniis cognomen retulit *Schammæani*. Dicat *R. Beschitzi* M. S. כלו ממנו... וזה בעבור שהיה מבית שמאי ומכנים אותו בכנוי רבו וקורין לו רב אליעזר השמאית *Non receperunt illius Doctrinam, propterea quod esset ex sequacibus Schammai; atque ideo ipsi cognomen de nomine sui Magistri indiderunt, vocaruntque eum R. Eliezer Schammaitam.* Tribuent docti his, ab utraque parte, rationibus, quantum pro iudicii sui acrimonia credunt deberi; hoc saltem inde perspicuè mihi concludi videtur, *Schammai* non eoque Traditionibus & Pharizaismo deditum fuisse, ut vulgo existimatum fuit. Et, si non per omnia tenuerit, quæ hodierni probant *Karæi*, hos non

Maff. Sabbath p. 3. col. 3.

Vide supra p. 24. 25. In Matte Elobim.

Antiqq. lib.
15. cap. 1. &
cap. 13.

Matth. 19. 5.
Matth. 5:
32.

סדר
נשים
Cap. 12.

100

Massech.
גטין. cap.
9. §. 10.

non immerito tamen illum laudare tanquam suum, quod in pluribus saltem iis præiverit; quemadmodum à Protestantibus in Catalogo Testium Veritatis ii quoque numerantur, qui præcipuis quibusdam erroribus olim obstitere. Quam ob rem *Josephus* Historicus, dum *Hillelem*, sub nomine *Pollionis*, semel iterumque *Φαρισαῖον* indigetat; sollicitè cavet, ne de *Samea* (שמאי) idem dicat, sed eum vocat *δίκαιον* *iustum*. Ut צדיק & חסיד, *Agathos* & *dikaios*, ex more suorum temporum Rom. 5: 7. ipsi Apostolo distinguuntur: sicut docti jam monuerunt. Non cavit tamen *Josephus* sibi satis à lapsu *μνημονικῶς*, quum confundens utrumque Doctorem Antiqq. lib. XV. Cap. 1. *Pollioni* attribuit; quod libr. XIV. cap. 17. velut à *Samea* dictum verius narraverat, quod ἐν παρόδῳ notamus. Unico exemplo, nec exigui momenti, hanc opinionem firmemus. Novimus ex Evangelii quam levi, immo fere nulla, de causa repudium miserint *Traditionarii* uxoribus, condemnante hunc morem vehementer Christo Domino, nisi ob solam causam adulterii: *παρεκτός λόγος πορνείας*. Jure amamus *Kareos* qui sanam hanc sententiam quoque leguntur secuti. R. *Eliahu* in celebratissimo libro *אדרת* *Adderet*: אין האשה מתגרשת ברצון הבעל לבר אל- בערות דבר ככתוב והיה אם לא תמצא חן בעיניו כפי מה שאמרו בעלי הקבלה אפילו הקדיחה תבשילו אפילו מצא אחרת נאה הימנה כמאמר ר' עקיבאי. ופירשו לפי זאת הדעת מלת כי כטעם או והטעם או מצא בה ערות דבר כי פשט הכתוב מכחיש זאת הדעת לפי שפירוש הפסוק הוא כשיקח איש אשה ולא תמצא חן בעיניו מפני שמצא בה ערור- דבר לא של- מצאה חן בעיניו בלי סבה. וגו' *Nequaquam repudianda uxor est pro solo Mariti beneplacito, sed propter rem turpem tantum; secundum id, quod scriptum extat (Deut. 24: 1.) si eveniat autem, quod non invenerit gratiam in oculis ejus; quod hunc in modum exponunt Traditionarii, etiamsi (nihil aliud esset quam quod) adurendo corruperit ejus edulium, aut invenerit aliam istâ pulchriorem, ex dicto R. Akibæ. Ideoque notionem vocula כי quoniam, eo significatu accipiunt, ac si notaret או sive; ut sensus (Legis) sit: si non invenerit gratiam in oculis ejus, sive deprehenderit in ea rem fœdam. Quod simplex & literalis Scripturæ sensus refellit. Vera quippe interpretatio istius commatis hæc est: quum acceperit vir sibi uxorem, & non invenerit gratiam in oculis ejus ea de causa, quod repererit in illa rem fœdam, ne- tiquam, si displicuerit absque causa, &c. Contendamus ista cum *Schammai* sen- tentia, prout ipsam *Milna* repræsentavit, feratque judicium Lector, utri factioni velit R. *Schammai* accensere. בית שמאי אומרים לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה דבר ערוה... ובית הלל אומרים אפילו הקדיחה*

הקריחה תבשילו *Domus Schammai statuit, non repudiandam uxorem à quocunque, nisi invenerit rei turpis affinem; sed Domus Hillel sanxit, vel ob hoc solum expelli posse, si coquendo adufferit cibum.* Si Rabbanitæ de Schammai aliter scripserint, mirum non est: cedit enim in illorum honorem & compendium dissensum minui; virumque tam excellentis doctrinæ, quam magnæ in Republica auctoritatis, à suis partibus stetit. Neque unicum hoc esset horum in pervertenda istac historia vel figmentum, vel oscitantia. V. gr. in *Schalschelet hakkabbalah*, R. Simeoni Ben Setack, Kabbalæ parenti, socium adiungunt R. Josuam Ben Perachjah, & non Jebudam Ben Tabbai; quo schismatis natales obscurantur, cum tamen id ex ipso Talmude possit constare, hos acriter secum invicem disputavisse. Jebuda ben Tabbai occidendum aliquando pronuntiaverat in judicio ער וזמם *qui falso testimonio alicui crimen capitale sciens impeggerat*, quemadmodum Lex præscribit Deut. 19: 19. Cum affectata lenitate dudum hanc poenam commutaverint in mulctam Rabbanitæ, quid faciunt? comminiscuntur, Jebudam Ben Tabbai hoc factum perpetuis poenitentiae lachrymis deflevisse. Cum è contrario ab eo tempore in hunc usque diem constanter ita faciendum teneant Karæi, unumque id sit ex capitibus, de quibus acriter etiamnum digladiantur. Ex dictis, & aliunde manifestum est, quantum animi & sententiarum divortium, quam μέγα χάσμα fuerit inter Hillel & Schammai. Attamen in *Seder Olam* & *Schalschelet Hakkabbala* in tantum illud extenuant, לן נחלקו כי אם **101** *quasi non dissenserint, nisi in tribus capitibus*; cum *Talmud Hierosolymitanum* diserte numeret Octodecim, & plura sparsim in Pandectis Talmudicis colligi possint. Hæc eo pertinent exempla, ut admonearis, amice Lector, in iis, quæ olim aut gesta narrantur, aut disputata, solis Rabbinis non nimium fidere; neque ex illorum testimonio, si sit in rem suam, atque alii contradicant, statim quæstionem decidere.

CAPUT VIII.

Ananis historia. Crimina, quorum à Rabbinis accusatur, ex M. S. S. recensita, & à Karæis confutata. Vixit sub Rege Abujaasar. Quis ille? Quæ Ananis vita & institutum? Præcipui aliquot sectatores. Successionem etiam ostendant in pelle piscis scriptam Cairo. R. Schalmonis elegans carmen, qui R. Saadia Magister. Karæi cur tam pauci? diffusi tamen per Asiam, Africam, Europam, variis in locis.

Simonii unus & alter error, &c.

DEducto Schismatis filo, superiori capite, ad Anan, qui Karæorum dogmata non primus instituit, sed restituit collapsa, magisque firmavit; res monet, ut, qualis ille, quid genus, unde domo fuerit,

rit, quæ consilii ejus ratio? breviter enucleemus. Vixit ille circa Annum Mundi 4523. hoc est Christi 763. Oriundus ex Bethzur, sive urbecula, sive Castro, prope Hierosolymam, Maccabæorum bellis inclyto; ac familia, ut ferunt, Davidis. Celeberrimi Viri Morinus, & Simonius, cum hujus mentionem fecere, fidem accommodant narrationi, quam apud R. Abraham Ben Dior, & R. David Ganz in Chronologia invenerunt; qui Vatiniano odio Ananem prosequuntur. Nos, quid in eo culpent Rabbinitæ, quomodo rursus eum defendant Sui, ex M. S. S. Karæorum libris videamus. Totum hoc ingenue nobis exhibet auctor חלוק Chillouk Ma-

וּכְתָב בַּסְּפּוּר שִׁקְרוֹתָיו כִּי עָנָן הָיָה לוֹ אֶחָד קֶטֶן מִמֶּנּוּ וְשֵׁמוֹ
חֲנַנְיָה וְעָנָן הָיָה גָדוֹל מִחֲנַנְיָה אַחִיו בַּתּוֹרָה וּבִשְׁנֵים וְלֹא רָצוּ חֲכָמֵי הַדּוֹר
הַהוּא לְהַעֲמִידוֹ רֹאשׁ גְּלוּת מִפְּנֵי וִיתּוֹר פְּרִיצוֹת. . . וְחֲסִירוֹן יִרְאֶה שֵׁמוֹ פְּנִיָּהֶם
אֶל חֲנַנְיָה אַחִיו מִשּׁוֹם וִיתּוֹר עֲנוּוֹת וּבִיִּישׁנוֹת וִירָאֵר שָׁמַיִם שְׁהִיתָה לוֹ
וְהַעֲמִידוּהוּ רֹאשׁ גְּלוּת בְּאוֹתוֹ הָעֵת מִתְקַנָּא עָנָן הוּא וְכָל אִישׁ רָע וּבִלְיָעַל
הַנּוֹתָרִים מִתְרַבּוֹת צָדוֹק וּבִיתוֹס וְנִתְכּוֹן בְּמַחְלֻקַּת בִּסְתֵּר מִשּׁוֹם פָּחַד מַלְכוּת
הַדּוֹר וְהַעֲמִידוֹ עָנָן רֹאשׁ גְּלוּת עֲלֵיהֶם וְנִגְלָה הַדְּבָר בְּמַלְכוּת בְּיוֹם א' בַּשַּׁבָּת
וְגִזַּר לָתֵתוֹ בְּבֵית הַכְּלִיָּה עַד יוֹם שֵׁשִׁי לְתַלְוֹרָתוֹ אוֹתוֹ עַל הָעֵץ כִּי מֵרַד
בְּמַלְכוּרָתוֹ וְנִזְדַּמֵּן לוֹ שֵׁם אָדָם בְּבֵית הַכְּלִיָּה מִחֲכָמֵי יִשְׁמַעֲלִים גַּם הוּא
כְּלוֹא וּמַעוֹתָר לְתַלּוֹת גַּם אוֹתוֹ בְּיוֹם שֵׁשִׁי עַל שְׁמֵרָד גַּם הוּא בְּרֵת מַחְמוֹד
וְנָתַן לוֹ עֲצָה וְכֵן אָמַר לוֹ לֹא יֵשׁ בַּתּוֹרָה מִצְוֹת שֵׁשׁ לְאַחַד שְׁנֵי פִתְרוֹנִים
אָמַר לוֹ יֵשׁ וְיֵשׁ אִזּוֹ אָמַר לוֹ רֹאֵה הַפִּירוּשׁ אֲשֶׁר פִּירְשׁוּ אוֹתוֹ עַל הַדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר אַחֲרָי אַחִיךָ וְתִפְרֹשׁ אוֹתוֹ אֶתְּוֹ זֹלָתוֹ עַל מִנַּת שִׁיחֵיו הַרוֹצִים כֶּךָ
מוֹדִים בְּדַבְרֶיךָ וְלָתֵת אַחֵר לְמִשְׁנֵה אוֹלֵי יִנָּתֵן לְךָ רִשּׁוֹת לְדַבֵּר וְתִשְׁתַּחֲוֶה
וְתֹאמַר אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ לְאַחִי עַל־ דֵּת אַחֵר הַמַּלְכּוֹת אוֹ עַל־ שְׁתֵּי דֵתוֹת
וְכֹאשֶׁר יֹאמַר לְךָ עַל דֵּת אַחֵר תּוֹמַר לוֹ אֲבָל אֲנִי וְאַחִי עַל שְׁתֵּי דֵתוֹת
אֲנַחְנוּ בּוֹדְאֵי תִנְצֵל עַל מִנַּת שִׁתְּפֹרֶשׁ לוֹ הַמַּחְלֻקַּת וְהַכְּתוּב אֲשֶׁר בֵּין דֵּתְךָ
וּבֵין דֵּת אַחִיךָ וְיִיזְדֹּר בְּךָ אֲנָשִׁי דֵּתְךָ וְהִגֵּד כֹּאֲלֵהּ וּבִשְׁמוֹעַ הַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵי
בְּדַבְרִים יִשְׁתּוֹק. אַף נִתְכּוֹן עָנָן לְרִמּוֹת לְאַנְשֵׁי דֵתוֹ יֹאמַר לָהֶם אֲמַשׁ נִרְאֶה
לִי אֱלֹהֵיו בְּחֻלּוֹם וְאָמַר חַיִּיב מוֹתָה אֶתָּה לִפִּי שֶׁעֲבַרְתָּ עַל מֶה שִׁכְתוּב
בַּתּוֹרָה וְהוֹצִיא לָהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים מִתּוֹךְ פִּלְפּוּלֵיו וּמִכְחָדוֹ עַל נַפְשׁוֹ לְהַנְצִל
מִמִּיתָה וְלִמְעַן לַעֲשׂוֹת לוֹ נִצָּח הוֹצִיא מִמּוֹן רַב שֶׁחָדַר עַד שֶׁנָּתַן לוֹ הַמֶּלֶךְ
רִשּׁוֹת לְדַבֵּר וּפִתְחָה וְאָמַר כִּי דֵת אַחִי עַל הַחֲשָׁבוֹן וְעִבּוֹר תְּקוּפוֹת וְדֵתִי עַל
רִאִיּוֹת

ראיית הירח ועבור האביב והמלך ההוא היה חשבונו על הירח והאביב
 ונתרצה לו Accusatio hæc ita habet : *Scribunt in mendacibus*
suis narratiunculis, Anano fuisse fratrem natu minorem, nomine Chananjab, quem su-
perabat Anan, tam annis, quam peritia, in Lege. Noluerunt tamen Sapientes istius æta-
tis eum (Ananem) eligere Αἰχμαλωτάρχην, quòd nimis proceruus, pius parum, ha-
beretur. Idcoque oculos coniecerunt in Chananjab, fratrem ejus, propter summam
mansuetudinem, verecundiam, & timorem Domini, qui in eo erat : atque hunc consti-
tuerunt Principem (Judeorum in) captivitate. Ab eo tempore cepit invidia duci cum
Anan ipse, tum unusquisque vir malus & Belial, qui relictus erat de propagine Zadok
& Baithos, meditatus schisma, sed in occulto ; quòd sibi metueret a Rege tunc impe-
rante. Ita constituunt isti super se Anan in Αἰχμαλωτάρχην. Quod ubi ad Regem
delatum est die hebdomadis primo, hujus sententia compactus est in carcerem, die sexto
(sequenti) ex arbore (aut ligno) suspendendus ; tanquam qui adversus Regem rebella-
verat. Fato quodam evenit, eadem cum ipso custodia detineri aliquem ex Sapienti-
bis Iismaëliitarum, qui etiam illo die sexto destinatus erat suspendio, quia se opposuerat
Doctrinæ Muhammedis. Hic Anano suggessit consilium, dicens : Numquid in Lege
non sunt præcepta, quæ duplicem habent expositionem ? Respondenti, esse quamplurima,
hunc in modum consuluit : Considera quomodo interpretentur illi, qui Fratrem tuum
sequuntur : & tu affer expositionem plane diversam, ita, ut simul probetur iis, qui faci-
unt tecum, ut tradas postea Vicario Regis ; forte dabitur tibi copia (Regem) alloquen-
di ; (qua data) humi provolutus dices, Domine Rex ! An constituisti fratrem meum
Rectorem unius Legis, an duarum ? cum responderit unius ; tunc dices : ast Ego &
frater meus sumus duarum (distinctarum) Legum Moderatores. Certoque sic eri-
pieris, si ipsi declares discrimen, & Scripturæ pericopen, quæ causa dissensus inter te
fratremque tuum, idemque qui à te stant testentur. Postquam hæc ita Regi exposue-
ris, quiescet. Præterea Anan proposuit suæ opinionis homines dolo circumvenire, nar-
rans, quasi in somnio ipsi apparuisset Elias, pronuntians eum mortis reum, quia decli-
nasset ab eo, quod in Lege scriptum habetur, quamvis astutia hoc fingeret tantum. Agi-
tans itaque animo, ut se ab intentata morte extricaret, victoriamque (in judicio) obti-
neret, magnam pecuniæ summam munus dedit, quo impetravit facultatem verba fa-
ciendi apud Regem, cui dixit : Doctrina Fratris mei procedit secundum calculum, &
intercalationem Tekupharum. At mea doctrina secundum Lunæ Φάσιν atque inter-
calationem, quæ pendet ab aristæ (maturitate) Quando autem in Religione Regis
quoque ordinabant (dies festos) ex præscripto Lunæ & aristarum, vehementer id pla-
cuit regi, ipsique extemplo fuit placatus, &c. Ist hæc, quemadmodum ante
alia, etsi paulo prolixiora, κατὰ λέξιν volui excerpere, tam, ut Lectores
habeant specimina quædam styli, & gustum scriptionis Karaiticæ ; quam,
quod Antiquorum dicta factaque recensenti magnopere facit ad causæ

103

cognitionem, & fidem, ipsa testium verba audiri. Tædii si forte quid adferat tenellis auribus, apud æquum judicem facile detergebit utilitas. Sic enim existimavi semper, qui in rebus dubiis Veterum gesta suis verbis, pro suo arbitrio tantum proponit, istum nimium sibi sumere, si sine teste, sine tabulis, postulet sibi alios credere, quæ ipse non plus per se novit, quam cæteri; aut nimis parvi facere suos Lectores, quos, sine prævio examine & argumentis, in sua verba juraturos expectet. Eodem igitur pacto, ex ipsis Karæis producamus, qui huic calumniæ vel objectionibus respondeant. Quatuor aut quinque Capita sunt accusationis 1. *Proterviam, & defectum divini timoris* improperantibus regerunt: **אם חסר יראה היה ... עלו ערל ירושלים ואחוז בה על שער יהודה לחלות את פני יי' והוא הושב לאבילי ציון וירושלים והשקים רבוקים ערל בשרם והאפר על ראשם צפר עורם על עצמם ושחוק אין בפייהם ודרכי אבל בשפתותיהם עליהם קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים וגו'** *An reverentia (Numinis) destitutus fuerit, argui potest ex sequentibus: (non responderent ultima primis) nam adscenderunt (Anan cum suis) Hierosolymam, & constanter hæserunt ad portam Jehudæ, supplicantes Deo, ut habitacula reddat lugentibus Zion, & Jerusalem. Saccierant affixi carni, & pulvis in capite ipsorum. Cutis adhærebat ossibus, aberat ab ore risus; at contra lessus lugubris in labiis eorum. De iis dictum: Vox in Ramah audita est, ploratus & fletus amaritudinum, &c.*

Jer. 31. 15. *Ne sibi, & suis, blandiri videantur, vel hostium de iis iudicium facit, Rex Cozri parte III. §. 22. 37. Cozar hoc illis perhibuit testimonium (qui inducitur haud multum ab Ananis temporibus remotus) non diffitente Doctore Rabbanita כי אני רואה הקראים משתדלים בעבודה יותר מהרבנים וכו' Buxtorf. Video enim Karæos in cultu divino diligentiores, & ferventiores esse Rabbanitis. Verum, quod Anan vanas superstitiones, & instituta Rabbinice ἰδίας δαισινουμῶνας non magni faceret, timens Deum, non homines, hoc defectum timoris, atque impietatem malignè interpretabantur. 2. De Ambitu & petitione Rectoratus observant: toties fuisse contentionem inter Judæos de Principatu, nec ideo mutationem inductam in doctrinam; Ananem se opposuisse illorum statutis non ותורתו כי אם מראגה מדבר יי' ותורתו non privata invidia, sed sollicitudine ob Dei Verbum, Legemque. חלוקת הדת Dissensionem de doctrina jam longe antiquiorem, & fuisse stante adhuc Templo, Anno circiter 621. Millenarii quarti, qui in tempora Maccabaica incidit, ad quæ Josephus quoque initia schismatum retulit. Addunt, duplicem esse Anan in antiqua recensione suorum doctorum: שני נשיאים בשם ענן האחר ענן בן*

בן שפטי והשני ענן בן דוד הנשיא המפרש התורה *Ulnum Anan filium Saphti, secundum Anan filium Davidis, Legis interpretem: quibus intercesserint XIV. generationes. Priorem de Principatu contendisse. Et postquam ipsi accusatores fatentur, Anan doctrina & annis fratre Chananjah maiorem fuisse, invidiæ & ambitionis crimen in eum & ejus fautores Rabbanitas potius redundat, qui sibi obsequentem prætulere Viro, quem eruditio, merita, & Lex primogenituræ poscebant. Unde etiam Karæi queruntur: זה עשו בימי ענן והמליכו את חנניה אחיו מגזרת המלך כדי לשודר לענן וחביריו ולהשבית דת הנאנחים והנאנקים מהם וכאשר הבינו הם כי כן לבבם למרע לבטל דת אז נדברו יראי יי' איש אל רעהו והעמידו את ענן ראש בעדה והצילו את הצאן מפיהם ונתקיים בהם והצלתו את צאני*

Hoc ausi fuerunt in diebus Ananis, quod auctoritate regia detulerint principatum Chananjah Fratri ejus, eo sine, ut perderent Ananem ejusque Socios, & abolerent doctrinam gementium ac clamantium ab ipsis. Qui cum animadverterent, hanc ipsis mentem esse animi, incommodare atque abrogare Legem, Tunc locutus est quisque Deum timens cum socio suo, ac constituerunt Anan (sui) cætus Caput & Rectorem, eripientes gregem ex ore ipsorum, ut stabiliretur illud (Prophetæ Ezech. 34:10.) & liberabo gregem meum de ore ipsorum, &c. Tantum abest ergo, ut hic neglectus, quo Fratri juniori posthabitus est Anan, illum in cujusdam culpæ suspicionem adducere debeat, ut contra nihil ipsi acciderit, quod, ex Rabbanitarum relatu, non factum sit optimis eruditissimisque eorum temporum Viris. Paulo ante Ananum, ejus quasi decessores, vixere R. Simeon Kajira, qui composuit librum æstumatissimum הלכות גדולות Hilcôt Gedolôt, neque tamen ordinatus est in Gaon. Mox R. Acha de Schebacha: וחכם גדול היה וחבר שאלתות שלו מכל מצור האמורות בתורה והספר מצני

R. Abrah.
Ben Dior
Kabbala,

בירנו עד היום וכל הבאים אחריו בדקוהו ופשפשו בו ושמענו שער היום לית נמצא בו שום טעות בעולם אבל לא נסמך רב אחא משבחה זר לגאון מפני שנאת ראש גלות שנאותו הדור שהיה שונא וסמך שמש של רב אחא ושמו רב נטרונאי וכעס רב אחא והלך לו מבבל לארץ ישראל

Qui maximus Sapiens fuit, & librum Quæstionum super singulis præceptis per universam Legem composuit, qui etiamnum in hominum manibus versatur. Quotquot eum secuti sunt, hunc examinerunt inquisiveruntque sedulo. Audivimus autem, quod nullus in hunc usque diem error in eo fuerit inventus. Attamen iste Rab Acha de Schebacha non ordinatus est in Gaon, propter odium Αἰχμαλωτάρχης istius ætatis, qui ipsi erat inimicus. Sed ex adverso in eum locum evexit ministrum

106

R. Acha, nomine R. Nittronai, Quod indignè ferens Rabbi Acha, ex Babylonia iuit in terram Israelis, ubi fato suo est functus. Patet ex his, quomodo in Babylonia isthoc seculo obtineret illud Ennii

Pellitur è medio Sapientia, vi geritur res.

Nam si laudatissimis, & suarum partium Rabbinis, ex mera loligine odio-que servum prætulert, nullo negotio colligi potest, quo animo, qua æquitate, cum *Anane* fuerint experti. Qui non magis sic ambitus quam R. Acha postulari potest; quia eadem de causa, pari consilio, כל בני דתו הניחו בתיהם ושרותיהם וכרמיהם לחרבה ועלו מבבל אל ירושלים *Omnes ejus Sectæ homines*, cum ipso, relinquentes domos, agros, vineas in desolationem, ex Babel Hierosolymam concesserunt habitatum, ut ibi lugerent, prout supra est memoratum, quod ab ambitiosorum ingenio multum abludit. 3. Tertium, quod illi vitio vertunt, est, corrupisse Vicarium Regis, quo ipsi in carcere detento copia fieret alloquendi Regem. Karæi ingeniosè retorquent, ועוד ואיך לענן ולבני דתו היו ממונות בידיהם להשחיר ולרבים, Porro, quo tandem modo *Anani* & ejus opinionem secutis pecunia in promptu erat, ad munus mittendum, & non suppetebat iis (Rabbanitis) qui longe plures? præterquam quod in eo nihil illiciti fiet, ad justam defensionem sibi aditum locumque parare, apud Orientales præsertim, ubi sine munere nihil agitur apud potentes. Si quid esset, propius in culpa deprehenderentur Rabbinis, qui illud decretum Regis, quo junior & indoctior Frater posthabito *Anane*, Rector & Caput est constitutus, non exigua for-

Zemach ad te pecunia redemerunt. A diebus enim Ismaelitarum, non administrabant

A. 687. *Αἰχμαλωτάρχαι imperium, prout conveniebat & decebat, sed acquirebant illud à*

Millen.V. *Regibus tanquam tributarii, sicut Rabbi David confitetur. 4. Quarto, visum*

107 *Anani in somnio Eliam &c. quum pro versuto volunt figmento haberi,*

tria reponunt: nihil in eo esse insuetum, aut mirabile, si somnium habuerit & narraverit suis. Ante jam latam Legem dictum esse (Job. 33: 15. -- 18.) Deum peccatores in somniis aurem vellere, & ad poenitentiam excitare; à peccato autem *Ananem* non immunem fuisse, vel eo nomine,

quod ad impetrandam Rectoris dignitatem forte cum iis, qui faciebant homines cadere in Lege (ex Malach. 2:8. id est, Rabbanitis) doctrinam suam, aut consilia initio nimium miscuisset. Tandem, אי אתם אמרתם כי אליהו הירא נראה לחכמים בגלוי בבית ישני יקיצים בליל שינה שהוא שקר ומכחש דבר יי' וקבלתם וענן אשר ספר כי ראהו בחלום ויתכון ולא יתוש דבר יי' ולמה לא נקבל

Quum vestri dicant, Eliam visum fuisse Sapientibus

bis sub domo secundâ apertè, vigilantibus extra somnum, quod falsum est, verboque Dei repugnat, ac nihilominus iis credatis; quam ob rem nos Ananem narrantem à se visum in somnio, quod Legi non adversatur, verum convenit, non reciperemus? Neque hisce responsis nequaquam ineptis contenti, κατὰ τὸ βίαιον, tela adversariorum in eos remittunt. Quando dicuntur viri Belial, qui relictæ erant de propagine Zadok & Baithos, se Anani conjunxisse, hinc suam stabiliunt (convitium non curantes) antiquitatem. גם מדברי אלה ירינו עליונה כי רתנו קדמונית טרם ענן *Velex iis ipsis (hostium nostrorum) verbis manus nostræ sunt superiores (alludit Exod. 17: 11.) patetque, quod doctrina nostra sit antiquior Anane.* Et dilationem suæ liberationis huic odio & divisioni potissimum imputant. ועד אשר לא יתרצו אלה על אלה לֹא ישוב חרון אף יי ממנו שהרי הנאנחים והנאנקים בתוך ירושלים היו ומפני שהיו מעטים *Donec illi cum illis in gratiam redierint, furor iræ Dei à nobis non revertetur; quandoquidem ecce gementes & clamantes agunt quidem Hierosolymis, ast quod aliis longe sint pauciores, illorum meritum (aut justitia) non liberat Israelem ex adversitatibus suis, ubi jam fastus, & error Judaicus pellucet.* Reliqua de consilio in carcere ab Muhammedano accepto, &c. prætereunt, quod parum intersit, utrum ita se habeant, an secus? etsi magis fabulam olere diceret, cujus sunt ingeniosi artifices Rab-
 bini. Si quis nomen istius Regis, sub quo hæc contigerint, aveat nosse, quid propriè fuerit *Ananis* institutum? quosque habuerit ex se natos suc-
 cessores, aliosque eximios discipulos, memoriam servavit nobis *R. Iaphet Karæus*. והוא אשר בירר הדת האמת אֵלֶּה העם שנית אחרי העלמו וביררו וגלהו בראיות ברורות ואמתיות והוראות עצומות והערה למור נפשו. והורה בזמן אבועז המלך בשנת ארבעת אלפים וארבע מאות שנים לבריאת העולם והיה ראש גלויות כֹּל בית ישראל בבבל והשיב עֵל תלמידי רב הלל וההולכים בנתיבותיו וחזרו עמו עם רב מאחינו כי בירר להם האמת ובנתיבותיו ארחו כֹּל מי שהורה בו יראת ה' ולרבנו שאול הנשיא בנו נעתק לו ממנו... ורב שאול העתיק לרב יאשיהו הנשיא בנו והוא לרב בנימין האונדי והוא העתיק לרב חניאל הקומצי ולרב יצחק הבוצרי ולרב דוד המקאמץ גר צדק והם העתיקו לרב נח והוא העתיק לרב שלמון בן ירוחם ולרב יוסף בן נח ולרב יעקוב בן יצחק הקרקסאני ולרב חסור בן משיח ולרב אברהם בן יצחק הבוצרי... ובזמניהם היה רב סעדיה גאון ז"ל הפיתומי והוא היה תלמידו של

רב שלמון בן ירוחם וגו' (Anan) ille est, qui doctrinam veritatis iterum
 claravit populo, postquam fuisset obscurata, explicans eam & revelans argumentis, non
 minus veris, quam perspicuis, validisque demonstrationibus; vitam suam (præsen-
 tissimæ) morti exponens. Factum hoc est tempore regis Abuzaasar, anno quater mil-
 lesimo quadringentesimo & secundo à creatione mundi (ex deficiente Judæorum
 calculo) fuitque Princeps captivitatis totius domus Israel in Babylonia. Hic est qui
 confutavit discipulos Domus Hillel, omnesque, qui eandem viam institère. Cumque
 eo se convertit numerosus fratrum nostrorum populus, quos evidenter veritatem doce-
 bat: & cuicunque cordi erat reverentia Numinis, illius vestigia premebat. Ab hoc
 transmissa est ad Saulem filium Principem. Et Rab Saul transmissit ad R. Josiah prin-
 cipem, filium suum. Ille autem ad Rabbi Benjamin Oudi. Iste tradidit R. Samueli
 Komtzi, R. Isak Botseri, ac R. David Mekamatz, Profelyto justitiæ. Isti vero tran-
 stulerunt in Rabbi Noach; hinc accepturis R. Schalmon Ben Jeroucham, R. Joseph
 Noachi filio, una cum R. Jacobi Isaci Kirkaseni filio, atque R. Chasor filio Maschiach,
 denique R. Abrahamo filio Isaci Gabbozeri. Illorum temporibus fuit R. Saadiab Gaon
 p. m. (cognomento) Pithomi, qui discipulus fuit Schalmonis Ben Jeroucham, &
 quæ sequuntur. Seriem namque prosequuntur ad sera tempora; quem-
 admodum hic, ita alibi, à Prophetarum, quin & anterioribus seculis, or-
 dine suos Doctores deducentes. Qui cum catalogi parum ad brevem fa-
 ciant Diatriben, alias cum ipsis libris, si Deus vitam & otium concesserit,
 commodius proferentur. Habent tamen vel in hoc *ὑποπαραστάσις* Phi-
 lologiæ amatores notabilia quædam, alibi incassum quærenda. Gene-
 ratim hinc intelligitur, Rabbinos, post R. Abraham Ben Dior, temerè &
 falso *Karais* insultando exprobrare, ac si soli Rabbanitæ successionem per-
 petuam suæ traditionis, suorum Magistrorum & Principum captivitatis,
 possent ostendere. Non minus id præ se ferunt, suoque modo præstant in
 Ducibus & Doctoribus suis *Karai*, quoque majorem inveniant fidem, asse-
 runt, והם כותבים את היחוס על עור דג שיהיה קיים לאורך ימים וזה
 היחס נמצא בעיר אלק הרגה במלכות מצרים אשר שם מושב נשיאי
 הקראים מוזמן גלות ירושלים receptum esse, ut scriberetur ista familiarum
 successio in pelle (cujusdam) piscis, quæ durat in longissimum tempus, atque eam
 (quam ibi exhibet) seriem reperiri in civitate Kairo, regni Ægypti (metropoli)
 ubi Sedes constituta fuit Principum Sectæ Karaiticæ inde à captis atque excisis Hiero-
 solymis. Et sanè Ægyptus dense semper Judæis fuit habitata. Rex iste
 אבוחעז probabiliter mihi videtur Chalifa, quem Eutychius Patricides vocat

Annal. Abujaasar, V enim sæpe per F digamma exprimitur, & congruunt tempo-
 Alex. part. ra; cœpit enim regnare A. C. vulgaris 754. 9. Jan. Alio nomine dictus Al-
 2. mansor.

manser. Fuitque & bello & pace inclytus, quin & urbem nunc Bagdad, (olim Babel populariter loquor, nam præcise non eodem loco est), amœnitæ loci pellectus, magnifice exstruxit, atque *Medinat ol' Salam urbem pacis* appellavit. Hic Rex, (dicebat supra *Ananis* accusator) Neomenias celebrabat ut *Karai*; non ex calculo, sed lunæ apparitione. Si nihil aliud, hoc certe dixit ex vero. Testantur id ipsum *Karai*. R. *Eliabu in Adderet*: פ' והנה מזה הצד ראוי לקבל עדות השמעלים מפני שהם הולכים אחרי דעת חכמינו בעניני הראייה. *Videlicet hoc respectu est conveniens, ut recipiatur testimonium quoque fismaelitarum, quia sequuntur sententiam nostrorum Sapientum in negotio* Φάσεως. R. *Schalmon Ben Jeroucham*, hic sexto loco à R. *Anan* memoratus, libellum doctissimum ac venustum scripsit, quem possideo M. S. quo Talmud, ejusque doctrinam acri censuræ subjicit, sed carmine: quod quanto elegantius Hebraicè fuit, tanto difficilius, etsi dignissimum sit, in Latine nam solutamque orationem potest converti. Scripsit vero nominatim adversus nobilissimum vetustumque R. *Saadia Haggaon*; Scholæ Souranæ A. C. 891. Rectorem, quem hujus *Schalmonis* aliquando discipulum fuisse hic legimus; strenuè ab ipso R. *David Ganz*, atque aliis Rabbanitarum Chronologis dissimulatum. Dum autem R. *Japhet, Karæus*, historiam *Ananis* connectit cum Anno à creatione Mundi 4402. plus integro seculo anticipat: manifesto errore, sive jam librarii, sive suo, qui revincitur à tempore regni, quem ipse nominat, *Abujaafari*. Annus quippe Mundi 4402. in computo Judaico idem est cum A. C. 642. At capeffivit iste habenas imperii A. C. Vulg. 754. qui 112. est recentior. Sed indulgeamus hoc παρόργαμῃ homini Judæo, parumque scientia historica exculto, quandoquidem à Doctissimo Critico R. *Simonio* cogimur audire: *Auctorem novæ Sectæ (Karæorum) certum quendam Judæum, Anan nominatum, vixisse sub secunda generatione Doctorum, quos Geonim sive Excellentes appellant.* Cum tamen R. *Abraham Ben Dior*, accuratissimus inter Judæos Chronologus, disertissime sub tertia generatione collocet. Ac, qui generationes distincte non numerant, ut R. *David Ganz in Zemach*, & alii, ad ætatem R. *Jehudæ* alligent, qui ad tertiam generationem refertur. Ex quo per hunc Ananem novum vigorem & vitam quasi res & doctrina Karæorum recepit, locum non modo suum Hierosolymis, quorsum voluntario exilio cum suis asseclis ex Babylonia secesserat, tueri in hunc usque diem sese potuit, sed etiam quaquaversum diffundere; ut nulla pars sit mundi veteribus cogniti, quo non hæc secta, æque ac Judæi Rabbanitæ, penetraverit; variasque regiones atque urbes incolat, etsi non tanto numero, divitiis atque potentia. Quam cum ipsis pauperiem & paucitatem malignè objiciunt Rabbini, suam discipulo-

110

Hist. Crit.
Vet. Test.
lib. I. Cap.
29. p. m.
162. a.

rum multitudinem fastuosè jactantes, eum in modum respondent Karæi, ut causas hujus paucitatis haud frivolas assignent: ex frequentia Sectatorum veritatem pendere merito inficientur, ac tandem ostendant, haud tantam esse eorum raritatem, quemadmodum vulgo existimatur. Auctor

Chillouk M. S. כאשר יתפארו הרבנים כי חכמיהם היו מחנה גדול וחכמי

III

הקראים אחד או שנים או שלושה ואין מצאו האמת המעטים מהמרובים אמרתי הבן איוב ברעת האלהים מארבעה החברים ואברהם מכל גיי הארץ וכלב ויהושע מעשרם המרגלים והנאנחים והנאנקים מיושבי ירושלים ומבראשונה מעטים היו נמצאים בטוב ואל הרע רבים על כן מגיד מראשית אחרית הזהירנו בתורתו ואמר לַאֲת תהיה אחרי רבים

לרעות *Quando autem magnifice se efferunt Rabbanitæ, quod ipsorum Sapientum magnus sit exercitus, & Karæorum modo unus & alter, aut tres forte; & qui sit factum, quod tam pauci præ plurimis invenerint veritatem? tunc respondi: Jobus Dei judicio sapientior fuit quatuor suis sociis & amicis; Et unus Abraham omnibus nationibus mundi. Caleb & Josua præ decem (aliis) speculatoribus. Gementes & clamantes supra (reliquos) cives Hierosolymorum.*

Ac jam inde à principio longè minori numero inventi sunt, qui bono addicti essent, quam qui malo. Quamobrem (Deus) qui ab initio prænuntiat finem, nos (ejus rei) in Lege sua quoque admonuit, dicens (Exod. 23:2.) Non sequeris multos ad mala.

Idem inculcat R. Caleb præfat. ad libr. עשרה כי לעולם הצדיקים מעטים כנגד שאר העם *Asarab Maamarôt: מאמרות*

Perpetuo enim justi fuerunt pauci, si cum reliquo populo comparentur; & scriptum est (Deut. 7:7.) neutiquam propter multitudinem placuisti Domino.

Causa vero, cur illi tanto inferiores numero fuerint, quam Rabbanitæ, & ante, & post Ananem, investiganti mihi triplex potissimum innotuit. 1. Prima à genio ejus, quam profitebantur, *Doctrina.* Illi namque in præceptorum expositione jam ab ævo inclinarunt in partem rigidiorum, ut supra dictum de R. Schammâi; Hilleliani in remissiorum; quæ cum carni & sanguini sit gratior, omnesque homines natura proclives ad licentiam, non aliter fieri potuit quin plurimi se eo conferrent.

לפי מרה שהיו רבים תומכי ידי המקלים במצוות ומעטים היו אצרי קדמונינו מפני שהיו מחמירים על כן תקפה יד הרבנים לפעמים על ערבתנו

Propterea, quod multi sunt, qui manus fulciunt eorum, qui leviora reddunt præcepta, ideo pauci fuerunt à Majoribus nostris, quoniam illi stabant pro gravitate eorum.

Hinc evenit quod sæpius Rabbanitæ nostro catui prævaluerint. 2. Altera fuit inconsulta quædam, ex illo aggravandi studio nata, & nimis lata extensio graduum in conjugio prohibitorum; quæ fecit, ut, cum Rabbanitæ creandi

dis liberis maxima cura sint intenti, permessa etiam suis in Oriente polygamia, Karæis è contrario hac scrupulosa interpretatione ne mulieres quidem superessent aliquando, quibuscum poterant conjungi; de quo suprapag. 42. vidimus. Quod magnam sanè debuit illorum familiis inducere vastitatem. 3. Tertia est odium, injuriæ, & continua persecutio, quam ipsi, quoties & ubi possunt, in Karæos movent; ubi non possunt, calumniis, arte, donis apud alios Principes suscitant, ut ubique exterminentur. Præter judicium Dei, communem omnibus gentibus Judæorum detestationem, coguntur hi indies suorum popularium violentiam experiri.

Quid mirum si attenuentur: יפה התורה החכם ר' גדליה בעל השלשלת ברח ל' מספרו שקדמוניהם מצד גאותם מרדפם השרר והגדולה גרמו למחלוקת הדת וחלול ש'ש' וחלול תורתו הקדושה ונקמתו השם י"ת מידם שמזמן החלוקה ועד עתה קלפת השנאה תקועה בלבותם ובכל מקום שימצאו מושבות קהלותינו בעיר א' עמהם צוררים הם לנו ביוכליהם בכל מיני ערמוניות למחות שמנו מן העיר ומן הארץ. לולי ה' שהעיר לב המלכות מקדם ועד עתה. וזה מעט הצאן מוצאים חן וחסד בעיניהם

Pulchra est ingenua confessio Sapientis (ipsorum) R. Gedaliah, qui scripsit in libro Schalscheletb pag. 30. quod Majores eorum superbia, ambitione, & magnificentia sua causam præbuerunt, cur doctrina & hominum studia in diversas partes abirent, adeoque Nomen Dei Benedicti, & Sanctissima Lex profanarentur. Cujus ultionem Deus ab illorum manibus reposcat. Ab illo quippe Scismatis tempore usque in hodiernum diem intemperie, & odium in cordibus illorum hæret infixum. Ac quocunque modò loco contingit cætus nostros unam eandemque urbem cum iis incolere, pro viribus nos affligunt, quæ vi qua astutia, ut nomen nostrum ex urbe, immo de terra abolere possint. (Et voti compotes essent) nisi Deus in favorem nostrum imperantium eorda & nunc & olim inclinasset, ut parvulus hicce grex gratiam in oculis ipsorum atque misericordiam inveniret. At ne vel fictamen effectum est, ut non in Asiam, Africam, Europam delati, sedes sibi per multa rerum discrimina isthic invenerint. Asia illos agnoscit, & fovet in Judea, & Hierosolymis: quam regionem præ omnibus aliis petunt & diligunt; unde cognomen יושבי החורבות (Patrum) loca incolentes, sibi pepererunt. Porro Damasci, Bagdadi agunt, cum reliqua Assyria & Chaldaea. Testis oculatus Moses Beschitzi, Scriptor Libri מטא אלהים Baculus Dei: qui non solum studiorum gratia per eas oras peregrinationem instituit, verum vel maximè eo curam & laborem convertit, כדי למצות סבת המחלוקת וזמן חלוקה שבין הקראים והרבנים *ut invenire posset causam schismatis, & tempus, quo cepit divisio*

ושם כונתו ללכת בארץ. *inter Karaos & Rabbanitas: uti habet præfatio.* הקדשה ובארצות שאחריה בכל מקום שהקראים שוכנים שם בארץ אשר
 ובארץ כשדים אשר שם רבו כמו רבו כוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים
Proposuitque ideo proficisci in Terram Sanctam, omniaque loca, quæ pone eam jacent, ubi Karaei habitarent: videlicet, in Assyriam, in Chaldeam, ubi multiplicati sunt, quemadmodum stelle Celi, vel arena in littore maris. Incoluisse Ara-
 biam & Turciam, non modo illud indicio est, quod plures & vetustissimi illo-
 rum libri Arabicè primitus sunt conscripti, sed etiam Meccæ speciatim ha-
 bitavisse eo tempore quum Muhammedani urbem istam expugnabant, colligi, si non liquere, potest ex interpretatione quam illorum Doctores, jam ante quinque secula, dederunt commatis XXXI. Cap. XI. Prophetiæ Danielis, ipso memorante *Aben Ezra* in locum; sub nomine familiari *Zadducaorum*, & ויש לתמוה מחכמי צדוקים שפירשו זו errantium תועים
 לעתיד ואמרו כי המקדש הוא מי"כה שיחוגנו עליו הישמעלים והסירו
Mirandum est, quod Zadducaorum Sapientes hoc explicent tempore futuro, dicantque, quod sanctuarium istud sit Meccæ, ubi Festum agitant Ismaélite. Juge sacrificium quod removerint, intel-
 ligi quinque preces; & abominationem, quam posuerunt, esse cultum
 (illorum) Idololatricum. Synagogas Karaorum invenit *R. Benjamin Tudelensis Damasci, Askalona, &c.* In Africa habitata ipsis est Alexandria. Eo
 cum aliquando venisset *R. Moses Beschitzi, Karaus*, narrat, *Rabbanitas* non modo memoriam servasse magni suarum Traditionum architecti, *R. Simeon Ben Setah*, qui illuc, Jannæi persecutione, se proripuerat; sed etiam ostendere ædificium (nunc in Mosqueam mutatum) ubi preces suas dicere soleret; quin etiam sacrificia offerre. Quod, quia notabile est, excerpam:
 וגם בפנים יש לו מזבח שהיה אז מקריב עלות חבחים ואני אמרתי שלא יתכן זה שאיש כמזהו יעשה זאת (זולת מקום הנבחר)
 ונשבע לי שהוא אמת והוכרחתי אז לדעת זה אם כנים דבריו הקרתי ודרשתי מהם והודו לי אמת שכך היה ומאת הישמעלים שאלתי הקרתי על ענין המזבח והשיבו שזה אמת ואמרו שאנו מכבדים אותו מאוד
Intus in eo quoque est altare, in quo tunc offerebat holocausta & sacrificia; cumque ego (Moses Beschitzi) regererem, non videri consentaneum, talem tantumque virum (ac erat Simeon Ben Setah) id designasse (extra locum quem Deus elegerat, quod pluribus probat in sqq.) jure jurando mihi monstrator Rabbanita confirmavit, hanc esse veritatem; atque ita necessitatem imposuit inquirendi, & rogandi alios, ut certo

In Itinera-
 tio,

XII 4

certo scirem, an sermoni ejus fides constaret? & confessi sunt mihi, negotium revera sic se habere. Apud Jismaelitas etiam investigavi, quid foret de Altari? (nam Judæo aut Christiano non licet Mosqueam intrare) respondentes, quod esset, ut dicebant; & quod nostra Gens illud in magno haberet honore. Si hæc adeo vera sunt, quam audacter unde quaque asseruntur, habemus hic aliud veluti fanum in Ægypto, præter illud Onia, de quo Eruditis nihil adhucdum innotuerat; simulque documentum quam licenter, & sacrilegè, in mandatis vere divinis versati fuerunt Traditionarii, dum sua commenta humanasque superstitiones severissimè observari mandabant. Quod Christus Dominus plus semel in iis, & summo jure, castigavit. Cum maximè in maxima civitate Ægypti, Cairo, Karai jam ab ultima memoria, in hunc usque diem, sedes fixere. בעיר אלק"הרא במלכות מצרים אשר שם מושב in urbe Cairo, Regno Ægypti, ubi sedes est Principum Karæorum, jam inde ab excidio Hierosolymorum. In Europa tenet ante omnes hos Constantinopolis: illic est, ubi eam Synagogam reperit Benjamin Tudelensis, de qua Illustr. Scaliger Elench. Cap. 2. illic celeberrimi Doctores; p. 22. marg. illic libri eorum aliqui, quod alibi rarissimè, typis descripti; eam incolabant, quo tempore urbs capta est à Turcis, & quemadmodum Græcæ & Latinae literæ irreparabilem, sic nostri ingentem quoque M. S. S. Codicum tunc jacturam fecere. Hinc præcipue in reliquas regiones Italiam, Moscoviam, Lithuaniam, Poloniam, &c. transmigrando pervenerunt. Ita in suis narrant literis: אכן אחינו הקראים הנמצאים במלכות פולין ורוסיה וברוכסיה גדולה של ליטא הם יצאו מבין קהלות ששוכנות בארץ ישמעל לבקשת מלך פולין ממלך ישמעל בזמן קדום מזמנים Ceterum Fratres nostri Karai, qui reperiuntur in Regno Poloniae, Russia, & magno ducatu Lithuania, oriundi sunt ex iis catibus, qui sub imperio Jismaelitarum (Turcarum) degunt; & jam tempore admodum antiquo, rogante hoc Poloniae Rege, ab imperatore Turcarum illuc concesserunt. Cujus facti fides sit penes auctores. Ex fine Kabbale R. Abraham Ben Dior, & Juchasin, omnibus constat in Hispania seculo duodecimo floruisse; cum doctus inter eos, אבואלפראג Abualpragus pro Karæorum doctrina librum edidisset contra Talmudistarum λήγες; quem Ben Al Taras inferens in Castiliam plurimos, ut ait Juchasin, in errorem impulit; tum etiam commentarium in Genesin. Refutare eum conatus est quidem iste Abraham Ben Dior, pro modestia & mansuetudine Rabbinica, eum vocans אמשאן זקן senem scelestum, gloriatur se monstrasse לתלמידים סכלותו ישתחקו עצמותיו בגיהנם, discipulis stultiam. Ac R. Abraham Zacut scribit, Conteri istius ossa in inferno. At vero, horum vel argumenta, vel fulmina, ad

Libr. 2.
Exercit.
VII. Cap. 2.
Part. 5. cap.
1.
Ligtfoot
Oper.
Tom. 2.
pag. 148. a.
Hist. Crit.
V. T. Cap.
29. p. m.
160.

eos cohibendos parum valuerunt, donec Rex Castiliæ Alphonsus sua auctoritate iis *silentium* injungeret. Quam, spretis honoribus atque pecunia, unicam mercedem pactus est R. Jehuda ab Augusto, fautore & familiari suo, pro omnibus officiis, quibus Regem insigniter demeruerat. Diffusam ita longe lateque Karæorum Sectam plane deprehendimus. Nec ausint negare, si qui candidiores Rabbini: R. Joseph Chajon, Comment. in Pirke Aboth, apud Eruditiss. Morinum גם נמצאו אחריהם אחר המקרא לבר היום בהרבה מקומות ובהרבה ארצות והם הנמשכים אחר המקרא לבר *Ab his* (Zadok & Baithos) *dispersi sunt, eosque sectantur adhucdum hodie per multa loca multasque regiones, qui soli Scripturæ penitus adherescunt.* R. Leo de Modena agnoscit, eos habitare Constantinopoli, Cairi, aliisque Orientalibus locis; quin esse in Moscovia, illic habere Synagogas, suisque moribus vivere. Quæ cum sint apertissima, an non doleam, virum eruditissimum eundemque optimum sivilisse sibi à Rabbitorum *ὀνειδισμῶς* tantum imponi, ut diceret: *Vix unum jam inter Judæos Karaitam reperiendum?* & merito quis miretur, in Historia Critica Simonii, velut aliquid notabile, appingi in extremo margine hanc observationem; *Vix amplius conspici Judæos Karaitas in toto tractu Orientis?* (dans tout le Levant.)

116

CAPUT IX.

Causæ, & Capita dissensus inter Rabbanitas & Karæos præcipua: in Dogmaticis rejiciunt omnes Traditiones planè ἀγέγραπτες. R. Saadia pro iis scripsit, quem R. Schalmon confutavit. Morini, & Simonii sententia de hoc ad examen revocata. Misna jam exstitit scripta tempore Hieronymi. Controversiæ circa Ritualia, Legem Judicalem, Gradus Matrimonii prohibitos. 1. Cor. 5: 1.) explicatum. Mores Karæorum: Magis in Scriptura versati, Mansueti, Pii. Odium internecinum inter utrosque, &c.

Nunc ad Doctrinam eorum, & præcipua, quæ controvertuntur, capita, transimus. Ubi tanto brevius licebit defungi, quanto jam ante Maximi Viri Scaliger, Drusius, Seldenus, Hottingerus, Morinus, &c. de his aliqua, hinc inde, tetigerunt, & quæ ad majora Fæsta pertinent, jam supra Cap. IV. à me sunt occupata. Sententiarum divortium, pro scribentium vel indole vel consilio, aliquando majus, minusve proponitur. Karæorum dogmata odiose traducunt Rabbini, & dissensum amplificant ut suis reddant magis invisos. Contra, ut pars infirmior, minuunt subinde Karæi, quo melius via sternatur ad concordiam. R. Caleb in Præfat. libri מאמרות עשרה, *Asarab Maamarot: ונתמצי היום שאין בינינו ובין*

ובין אחינו הרבנים שום הפרש מהתקנות וגדרים וסייגים וקבלות שבידינו
היום מאבותינו הקדושים. אלא במה שאין להם רמז מן התורה כ"ש
היותו הפכי או סותר לדבריה *Non invenies hodie, quod inter Nos & fratres no-*
stros Rabbinos sit differentia, quod ad Constitutiones, cautiones, sepimenta, ac tra-
ditiones, quas (uterque) accepimus à nostris Sanctis Patribus; sed tantum earum re-
spectu, quibus nullum est indicium in Lege (scripta,) immò potius contrarium, & illo-
rum verbis repugnans. Ita Philippus Fridericus, apud Illustr. Scaligerum: *Ju-* Elench.
rabat ipsi nihil differre à reliquis Judais nisi in rejectione δευτερωσεων. At hic ipse ^{cap. 2.}
character, aliquid non habere vestigium in Scriptura, latissime patet; &
in plurimos ramos sese diffundit. Quare ut hæc clariora sint, & Christia-
norum magis tam methodo quam eaptui accommodata, monstrabimus
exstantiora, ubi dissentiant in *Dogmaticis, Ritualibus, ac Lege judiciali;* tum
Mores atque vivendi rationem, perstringemus; una cum lethali odio inter 117
utrosque, quod ex hoc opinionum discrimine succrevit. Caput *Doctrinæ*
palmarium, in quo dissident, quorsum omnia reliqua queunt referri, est
commentum Rabbanitarum de *Lege orali;* Melius hæc iterum ipsis *Karæo-*
rum verbis quam meis memorabo, secundum ea quæ R. Caleb habet in
Præfat. libri sui M. S. *Asarah Maamarôt:* Quorum mens est: * *Iam dudum tibi* 118
innotuit causas potissimum tres esse Scismatis, quod domui Israelis, Karæis cum Rab-
banitis, intercedit. Prima causa est, quod sentiant Rabbanitæ, res multas Mosi esse
dictas ore in Sinai, quæ non sint in scripta Lege comprehensæ; quas tradiderit ille P. M.
Iosue, discipulo suo; qui tradidit Senioribus; isti denno. his, qui singulis generationi-
bns successerunt. Ita, ut omnia Oretenus propagarentur; nec Mosi P. M. manu exta-
rent exarata, usque dum ea inciderunt tempora, quibus, cum periculum foret, ne Lex
planè oblivioni traderetur, visum est ejus ætatis hominibus consultum, ut scripto man-
darent, quid, & quomodo unusquisque à suo decessore acceperat. At nos Scripturæ
rû hæc credimus nequaquam; sed tantum ea, quæ (Deus) Benedictus præcepit (Mosi) fi-
deli in domo sua, quæque universa in Lege perscripta habentur. De quibus dictum
(Deut. 30:10.) ut custodias præcepta ejus, & statuta ejus (prout quodque)
in libro hujus Legis est consignatum. Cum & Iosue p. m. mandatum sit (Jos. 1:8.)
non recedat liber Legis hujus ab ore tuo. Porro, ut custodias & facias se-
cundum omne, quod scriptum est in eo (ibid.) Quin de Rege etiam legimus
(Deut. 17:18.) ut scribat sibi exemplar Legis, &c. Idque, ut observet
omnia verba Legis istius. Ac præter hæc dicta, alia etiamnum exstant docentia,
nullum præceptum esse ore datum, quod non unà sit scripto expressum. Adeoque non
aliam Legem nos habere extra eam, quam scriptam nobis tulit (Deus) Benedictus. Se- 119
cunda

* Hebraica hic de industria omisimus, quæ supra p. 64. legi possunt.

cunda causa est, quod statuant, illa, quæ jam in Lege sunt exarata, expositionis indigere ex Kabbala repetenda, quam ipsi pro lubitu comminiscuntur. Nos vero diversum sentimus, omnem Scripturam secum apportare interpretationem suam; & si quibusdam in rebus breviter agat, (unde nasci posset obscuritas) alia esse loca ad manum, ubi sensus pluribus exponatur, supponente Scripturâ, sibi cum intellectu præditis rem esse. Jam notum est cuique, loquelam consensu quodam cõspectare, ut declaret, quid loquens sibi velit? quid intendat? quæ, nisi sic sit comparata, frustra est, nullaque in sermone utilitas. Optemque, mihi aliquis significet, quid tandem Deum Benedictum coëgerit (cum clare loqui posset) Legem suam tali sermone, & stylo, exarare, ut à nullo intelligi queat, adhibitis etiam legitimis sensus eruendi viis, quibus mens loquentis & scopus solet deprehendi. Ut ita Benedictus habuerit necesse, verba Legis quam scripto tradiderat, declarare atque exponere per (aliam) oralem? Ecce, numquid ipse scripsit, cœpit Moses explanare Legem hanc, dicendo (Deut. 1: 5.) itidem scriptum est Lex Dei perfecta est? quod sicjismi explicacione indigeat (Legis) Oralis nulla magis erit imperfecta. Est adhuc amplius: nisi sermo clarè proponat voluntatem præcipientis, & qui monet alterum, quid mandet moneatur; ille cui præcipitur, quique est admonitus, facile poterit causari, dicens, quicquid jussus sum, feci: alia ratione illius dicta accipiens. Eodem planè modo se res habet in sensu præceptorum, adhortationum, reliquarumque Legum & judiciorum, quæ pænis sanciantur; jure haud poterit Deus Benedictus transgressorem punire, ob rem aliquam, de qua animi sui sententiam observaturo non satis declaravit. Absit à Deo impietas & iniquitas ab omnipotente. (Job. 34: 10.) Judex universæ terræ nonne faciet jus? (Gen. 18: 25.) Deus fidelis est (Deut. 32: 4.) & quis Doctor sicut ipse? (Job. 36: 22.) Si vero excipiant, Kabbalam explicacionem eorum locorum adferre, quæ ordinatione præcisa destituuntur, vel admittunt contrariam sententiam parili facilitate, (dicendum est, rem in sese non ita esse) sed solum ex imperitia eorum videri, qui Legem intuentur. Interim verissimè iis hoc dicitur, Kabbalam istorum suggerere expositionem ejus generis, quæ à mente & sensu Scriptæ Legis planè recedit. Taceo, quod ante jam notavimus, sæpissimè accidere, quod illi sit adversa, & penitus aboleat. Ecce! hic non est verus sensus, nec tale (Dei) Benedicti beneplacitum, sed tantum istorum Decreta, & allusiones. Tertiâ causam præbuit dictum, quod Lex iis fecerit potestatem addendi aut demendi in his, quæ ad Legis præcepta vel adhortationes pertinent, prout Sapientibus singularum ætatum videbitur expedire; in tantum, ajunt, ut, si vel de dextra sciscerent, esse sinistram; vel de sinistra, eam esse dextram. Nos autem imus in omnia alia, quandoquidem scriptum est (Deut. 4: 2.) non addetis ad verbum quod ego hodie præcipio vobis, nec quicquam de eo detrahetis. Ac rursum (Deut. 12: 32.) non addes, neque diminues. Et si occurrant forte quædam, ad quæ faciendâ & observandâ obligamur, quæ in Lege non tam apertè vel

explanatè sint definita; aut aliqua scribantur, quæ nos existimemus haud secundum
 sensum literalem, quem prima fronte fundit, esse capienda; Si de eo nos non simul ad-
 moneat Scriptura, eò faciunt, ut scrutemur atque investigemus consequentias, quæ se-
 cundum Sapientiae rationem ex lege deducuntur, atque colligi possunt. Lex quippe
 data est intelligentibus, qui rem unam ex alia norunt concludere. Neque tamen hinc
 licet inferas: ergo ibi defectus fuit, aut hic est additamentum; cum potius hæc se-
 pes sit, & cautio, ne in Additionis laqueos incidamus; Deusque hos (sensus) in Lege
 divina intenderit, deque iis admonuerit. His argumentis pugnant pro Scri-
 pturæ αὐταρχεία Karai, & nescio, an verbis tam paucis controversiæ status
 distinctior poni, ac majori rationum pondere & delectu veritas adstrui
 potuerit. Quibuscum si comparaveris illas Rabbanitarum, frigida sunt, &
 tela manifeste plumbea. Reciprocarunt hanc serram inter sese, pro Karais
 R. Schalmon Ben Jeroucham, R. Saadia Haggæon pro Rabbanitis; quorum non ex-
 cerpam disputationes, ne gravem meos Lectores; summa tamen capita
 delibabo, ut omnibus constet, quid de traditionibus ἀγροφῶν ac Talmude, cen-
 seant Karaitæ. Septem rationes pro iis adduxerat R. Saadias, quibus peregre
 profecti R. Schalmonis gregem, aut Synagogam, ad fidem traditionum pel-
 licere studebat, quas absens Schalmon epistola metrica solertissimè confutat:
 1. Prima erat: Mandata à Deo ציצית *fila* in vestis extremitate, & Taber-
 naculorum in festo ædificationem, quorum mensura tamen non sit expres-
 sa. Respondet Schalmon, certam mensuram, tacente Lege, non urgen-
 dam; multa enim apud alios alia ferunt tempus, locus, familiæ & faculta-
 tum ratio. 2. Sileri תרומה מרת *mensuram Terumæ* (oblationis levandæ)
 quâ Israel sciat, quantum debeat dare. R. factum, ut quisque daret libera-
 liter, pro beneplacito, sine vinculo pactionis. 3. Traditione opus esse
 ad dignoscendum, quis dies sit septimus, seu Sabbathum. R. id omnibus
 notum esse, qui ubique vivunt, quis dies sit hebdomadis. 4. Hinc solum
 constare, quales *vas* sit, quod capax est pollutionis? R. satis in Lege determinatum
 si mentem modo advertisset (Lev. ii: 32.) omne scil. *vas* aut instrumentum,
 quod inservit operi alicui peragendo. 5. Ad preces esse obligatos, nec ta-
 men aut preces, aut precum numerum reperiri in Scripturis. R. an non
 legerit apud Jerem. 29: 12. *Orabitis me*, & similia. Multisque in locis
 precum ἑκτετακῶσαι ut *Danielis*, &c. inveniri. 6. Maximopere urget,
 quod indigeamus traditione, ad sciendum numerum annorum, qui efflu-
 xerunt ab excidio Domus secundæ. R. se perlibenter velle ab eo discere,
 cujus libri (sacri) auctoritate obligentur, ut hujus intervalli calculos rite
 subducant? multum hîc eum laboris impendisse, nulla utilitate, &c. Ul-
 timum, quoniam ad Messiam attinet, proferam αὐτολεξεί: שבעית נמחה
 כח

que Moli & Prophetis optime secum conveniat, hic perpetuam quasi contentionem, & vociferationes audiri: *Hic affirmat, ille negat; hic permittit, ille vetat; hic benedicit, maledicit alter, caput jurans suum, &c.* quod à Divinæ veritatis modestia & majestate vehementer abhorret. Unde oppositè ad Rabbinorum solitos strepitus, atq; clamores mansuetudo Messiae ex eo commendatur, quod non clamabit, &c. Ditissimum argumentorum locum suppeditat ipsa *Talmudis Materies*: ubi culpant merito, esse farraginem, in qua putidæ & aniles fabulæ, ex Apocryphis *Semi*, Noachi filii, & *Rasim*, libris supposititiis haustæ: ubi stultissima plura, immo pudenda. Liber *Chillouk* M. S. adducit exemplum כי עזרה חייב להאכיל אשר לו יתחזק אברו כרו להתחזק לנפול עם אשתו הלא זה ניאון quod Ezra obligaverit maritos (ut honeste circumloquar) ad Venerem tardos allium comedere, ut excitentur. Quod fœdum & probrosum hic auctor jure pronuntiat. Nec melioris sunt commatis, quæ leguntur de *Palti* & *Paltiel* in *Gemara Sanhedrin*. Neque ignoravit hoc *B. Hieronymus* scribens ad *Algaziam*: *Quantæ traditiones Phariseorum sint, quas hodie vocant δευτερώσεις, & quam aniles fabulæ, evolvere nequeo. Neque enim libri patitur magnitudo, & pleraque tam turpia sunt ut erubescam dicere.* Unde simul intelligitur, (quod alias probatur pluribus) jam isthoc tempore traditiones in *Librum* congestas fuisse. Cui cum, τῇ δαλείᾳ τῆς ὑποθέσεως, contradicit *Doctiss. Morinus*, vocabulum *Libri* ad hanc ipsam *Epistolam*, quam scribebat *Hieronymus*, detorquens, suam mentem satis prodit; at eam sanctissimi Patris manifeste obscurat, & corrumpit. De *Libro* enim *traditionum* agere, patet evidentissime, cum ex nexu, tum, quod nomen δευτερώσεις cum hebr. משניות, *Misnaiot*, prout titulus habet, plane convenit; eodemque in *Novella* 146. quoque appellatur. Volumen fuit, & non *Oralis* tantum *Doctrina*, quia poterat *evolvi*; & quî tandem quæso, nisi ex codice, in illarum nugarum, præ *Volusi Annalibus* spurcarum, interiorem notitiam pervenisset *Hieronymus*? dum bella hæc mysteria extraneos sollicitè quondam celabant; à quo more lucri cupidine, multis tribulium licet reclamantibus, hodie aliquantum Judæi recesserunt. Longa quidem satis est epistola ad *Algaziam* pro modulo epistolarum, sed in comparatione libri nimis exigua, quam ut diceret, se *evolvere non posse, quod Libri non pateretur magnitudo.* Dic, poteratne ergo *Algasia*? num ipse suas literas voluit *evolvere Hieronymus*? An non videat vel cæcus, id clare pertinere ad δευτερώσεις, & aniles fabulas, quæ immediate præcesserunt? Tollamus eadem opera mendum in textu, qui paulo post sequitur, quod miror perspicacissimos *Erasmii* oculos, qui hanc

Matth. 12:

123. 1

Cap. 2.

Edit. Cocc.

§. 4. p. 173.

Lib. 11.

Exercit. 6.

cap. 2. §. 6.

Edit. Basil.

A. 1553.

apud Frob.

Tom. 3.

pag. 171. B.

editionem curavit, fugisse; ita excusum est: *Si quando certis diebus traditiones suas exponunt discipulis suis, solent dicere: οἱ σοφοὶ δευτερώσας, id est Sapientes docent Traditiones.* Legendum οἱ σοφοὶ δευτερώσας. Cum, quia exprimit illud consuetum: חכמים תנו tradunt Sapientes, tum, quia σοφοὶ in masculino genere cum fœm. δευτερώσας neutiquam congruit. Denique, ut è diverticulo in viam, arguit *Schalmon*: Lex hæc, si unquam fuerat, & scripto tradenda; Deus Opt. Max. illud à Mose fieri etiam curavisset; quod si noluit scribi, sed ore tantum propagari (ut dicunt) Rabbanitas violati Numinis esse manifestos atque mendacii: qui sine mandato sustinuerint chartis committere, quod ore custodiendum acceperant, &c. Verba sunt: צור נתן שתי תורות כאמרתכם אחת בכתב ואחת בפיכם אם הוא כדברכם נמצא שקר ומרמות במעשיכם קדוש נתן לכם תורה פה עדי תהיו אומרים אותה בפה כי כן היה בחכמת צור יפה למה חקקתם אותה בכתב מיופיה רחום אם חפץ לכתבה אז ביד מושה היה כותבה ועתה הלנו כי על פה להגות בה ולנו תוחק בספר הצובה שנו דברכם ומהגיון פה העתיקוה ובכתב הציבו אמנו דבריהם והם התעיבו... Ad eandem Dogmatum classem commodè referentur, quæ in *Talmude de Deo*, ejusque Natura & operibus, indigna, quin immò blasphema posuerunt: quæ *R. Schalmon* exagitat non sine causa. תועבת רבותיך אגלה אותם ואכתוב עתה מקצתם כי כלם... *Nunc Rabbinorum Vestrorum abominationes revelabo, ex parte tantum, nam quis potis esset omnia scribendo complecti? mox recenset, quod dicant Talmudici, Tres esse vigilias noctis, & singulis Deum rugire sicut Leonem. Alibi Rab Jitschak tradere, quod unaquaque noctis vigilia Deus sedeat plorans propter captivitatem (Judæorum) dicens: Vae mihi quod Domum meam vastavi, exussi Palatium meum, filiosque per omnes late regiones abduxi. Tum R. Jochanan nomine R. Joseph docuisse, unde probari potest Deum orare? ex eo, quod invenimus Jes. 56:7. בבית תפלתו in Domo orationis mee; non in Domo orationis ipsorum; & quid precatur? sit beneplacitum meum, ut miserationes mee superent iram meam, eamque remissiore reddant. Præterea ajunt, Deum alligare Tepbillin & Totaphot, nomenque Israel habere exaratum in Cidari, &c. Deum Benedictum ingredi Hortum Eden, cum comitibus suis, ut bibat, saltet & lautis epulis se exbilet, &c. Hinc progreditur ad futilia ista, quæ R. Ismael garrit de statura maxima Angeli Metatron, qui ungulas habeat instar bestie, quarum longitudo ad tres milliarium myriadas protendatur, &c. Pluraque alia absurda, quæ Christiani Scriptores etiam, post ipsum, in lucem protraxerunt. Nobis hæc paulo distinctius sunt*

sunt ex *Karæorum* libris M. S. S. exposita, ut Lector eruditus hæc conferre posset cum iis, quæ Doctissimi homines *Morinus* & *Simonius* orbi literato de sententia *Karæorum* circa *Talmud* & *Traditiones* voluerunt obtrudere. Ille ^{Libr. 2.} scribens: *Sadduceis, Baithoseis, Samaritanis esse commune dogma, traditionum* ^{Exerc. 7.} *contemptum, quas tamen KARÆI magnificiunt, Misnam & Talmud colunt, sed iis* ^{Cap. 2. §. I.} *auctoritatem supremam & divinam non arrogant.* Hic in *Historica Critica*: præ- ^{Lib. 1. cap.} *ter Rationem, Textum Scripturæ, illudque, quod vocamus Traditionem esse* ^{29. p. m.} *ALIUM PRINCIPIMUM, quibus (Karai) nituntur.* At quam *Talmud* colant & ^{163. a}

Misnam ex dictis ni fallor patescit: dum ut הכל תועבת רבנים חרפה גרפה *Vanitatem, abominanda Rabbinorum, Ignominiam, Dei Blasphemiam, stultitiam, &c.* hic *R. Schalmon*, & alii aperte traducunt. Tam longe abest, eos niti *Traditione*, ut alio à *Textu Scripturæ* & *Ratione principio fidei*, ut contra non aliud se admittere proclament, nisi *S. Scripturam*, & consequentias ex ea legitimè deductas. Præter ante memorata, explicet nobis *R. Caleb* M. S. verbis *R. Tobie*, quem hanc in rem quoque adducit: ואמר ר' טוביה העובר שכל העתקה שאנו מודים בה יש לה רמז מן הכתוב ואם יאמר אמר שהעתקה פלנית אין לזה סיוע מן הכתוב אין זה אלא מקצרון יד שכלו ברמז ההוא ואין בקבלתנו דבר שאין להרמז מן הכתוב והכתוב פירושו לא שהוא פירוש לכתוב כל שכן להיות הקבלה ההיא הפכית או סותרת לענין הכתוב בתורה כמו שכן הענין הקבלה שהודו בה אחינו הרבנים. ולכן נחשדה קבלתם בעיני משכילי. עם שיש לה עוד דברים רבים וענינים לא יכילם לב המשכיל וכבר הזכירם החכמים ע"ה בספריהם ולכן לא הודו בה כי היא דת חדשה מקרוב באה לא שעררה אבותינו הראשונים... ער שקמו אנשים אחרים ופירשו התורה ע"ה פי קבלתם שהודו בה ושברו מלבם... עד שנכשלו רבים בזאת התחבולה. Dixit *R. Tobiah Obed* (aut *serviens*) *omnis constitutio, quam nos recipimus insinuat in Lege. Et si aliquis forte dicat, hæc aut illa constitutio (tua) caret præsidio in Lege; in causa est ipsius imperitia. Etenim non est Kabbala (id est Doctrinæ) nostræ pars, nulla excepta, quæ non implicate contineatur in Scriptura; sic ut Scriptura eam exponat, non illa (Kabbala oralis) exponere debeat Scripturam, quanto minus ut sensum S. S. Literarum pervertat, aut confutet? Quemadmodum hoc modo seres habet cum Kabbala, cui credunt fratres nostri Rabbanitæ, quam obrem merito Doctoribus nostris fuit suspecta. Quomagis plurimæ in ea & res sunt, & argumenta, quæ iudicium sanum & intelligens haud poterit ferre. Quorum jam dudum Sapientes nostri p. m. in suis libris mentionem fecerunt.*

runt. Ideo quoque (profitentes) se eam non probare, quoniam Lex nova est, atque in propinquo orta, quam primi Patres nostrine per conjecturam quidem noverunt.... Illique dum surrexerunt Novi homines, qui instituerunt Scripturam explicare secundum Kabbalam suam, quam ex ingenio suo confictam profitebantur. Donec per hanc corruptionem multi offenderunt, magnaue eos sequentium turba capta est, & illaqueata. Pergit: cum viderent, quotquot Deum timentes, tam ingens offendiculum poni in Israële, alteram Legem! & eadem facilitate posse aliquando alias & alias noviter superinduci, separationem ab iis fecisse, secundum Dei mandatum, ut Legem sensu simplici interpretarentur, neque ex ingenio: ער שיהיו אור השכל ופירוש התורה על פי הכונה האלהית: nisi quousque lux Rationis, & explicatio Legis cum scopo Dei (loquentis) conveniunt. Hæc equidem, quæque plura præcesserunt, tam difficulter cum dictis Clariss. Morini & Simonii conciliare queam, quam facile est conjicere, cui scenæ hæc serviat assertio, illi, qui modò Critices perlegerit præfationem. Adeoque immeritò mihi videtur hic Seldenus ὁ πάλιν à Critico notari, ac si minus rectè scripserit, Karæos hereditaria avitarum explicationum transmissione uti quidem, sed non Traditionum, qua traditionum, hoc est, quæ sola tradentium auctoritate niterentur, non probatione scripturaria, quasque ad S. Scripturæ normam & sensum examinare, rejicere, aut corrigere non liceret, cui unice vim obligandi deferunt Karaitæ. Ast merito forte habebuntur instabiles isti, & αὐτοκατάκριτοι, qui hic scribunt Karæos Talmud & Misnam colere, Traditiones, ut distinctum à S. S. Literis credendi principium, admittere, &c. & alibi tamen, ubi ingenuè agunt, atque inter suos, contrarium rotundè coguntur fateri. Audite Job. Morinum, in Literis ad Illustrem Vinum Petrum à Valle: Talmudistæ Samaritanos, quos Butæos (Cutæos opinor) vocant, τοῖς קראים adnumerant; hoc est, Hereticis quibusdam QUI TRADITIONES NULLAS ADMITTUNT. Aridaeque literæ mordicus adherent. Idem confirmat in suo responso nobilissimus de la Valle, qui plures eorum in suis peregrinationibus vidit, Seldenumque planissimè tueretur. Contra oī Quarraim... literalem tantum sensum observant, nulla admittunt interpretatione, neque traditione Majorum. Differunt quoque in modo & ordine legendi פרשיות & Sectiones Legis, cum Haphtarot Sabbathis in Synagoga: eumque in finem תקון peculiarē dispositionem, quo tempore quidque prælegendum, à Rabbanitis discrepantem, sequuntur. Qui passim exstat inter M. S. S. hoc initio: וזה ענין תקון הקראים אשר תיקנו אורח חכמי ישראל הראשונים אשר קמו אחרי הנביאים ותיקנו זה בעבור להיות יודעים איך יקראו התורה על השנה פשוטה ועל השנה המעוברת וגו'

Hist. Crit.
V. T. Cap.
29. p. m.
162. b.
Seld. ux.
Hebr. lib. I.
cap. 3.

127

Antiqq.
Ecclef. Or.
Epist. XIII.
p. m. 159.
ibid. p. 165.

וְגַם *Hæc ordinis ratio est Karæorum, quem ordinarunt Primi Sapientes Israelis, qui surrexerunt post Prophetas, eo fine, ut notum foret, quonam modo Legem prælegerent cum simplici anno, tum intercalari, &c.* Speciatim dicunt, hunc morem fuisse observatum אֲנָנִי בֶרֶךְ רֹאשׁ בֵּית דִּינֵנו שֶׁל עֲזָרָא כֹהֵן גָּדוֹל R. *Gannai Benedicto, qui caput fuit Senatus Ezræ summi Sacerdotis.* Ad quam formam R. Anan Princeps & alii rursus lectiones revocaverint. Tanti non est hæc singulatim exponere; id modo notamus, majorem Karæos curam & iudicium adhibuisse, quò lectionum ordo sic disponderetur, ut suo tempori, & loco materies melius quadraret; eandem Parascham, si opus sit, quidem duobus Sabbathis repetentes, aut geminantes duas, si sic argumentum sequentis Paraschæ suo diei rectius congruet. Finiunt mense Tisri Legis lectionem Sabbatho, & sequenti demum Sabbatho rursus incipiunt. Dum inani *ἡσιδουμνία* Rabbanitæ eodem die, quo desinunt, iterum redauspicentur: ut ansam calumniæ Diabolo præcidant: quasi *absolvissent Legem quidem, sed nollent amplius legere.* Si quis, quomodo sese hic gerant, specimen velit, de fine & principio illorum *Tikkoun* audiamus: ubi dixisset aliquos Sapientes absolvere Legem die octavo *Azeret* Festi Tabernaculorum, subdit: אבל יותר טוב ונכון שיתחילו בשבת וכן ישלימו בשבת כל כתיקון המשכילים והמלמדים ואם יפול המועד שמיני עצרת בשבת משלימין בו בשבת ובשבת אחרת מתחילים התורה שהוא יום עשרים ותשעה לחודש תשרי ובשבת שרוצים להתחיל התורה כשישלימו זהתפלה יושבים הקהל כמנהג וכתיקון משימין לפניהם תורות חומשים ומתחילים הרב והנכבד שבקהל ברכת תורה ומתחיל ואומר זכרו תורת משה או יי' חפץ כמנהג ואחר כן אומר אישור על התורה בניגון ובטעם... ומנגים נגון גדול חצי הפסוק אומר המתחיל וחציו הקהל ועוד משנה הפסוק המתחיל ומשלים אותו וקוראים כל הקהל כל הפרשה וכול' *At melius longe est & convenientius, ut initium Sabbatho fiat, & finis, secundum constitutionem Sapientum & Doctorum.* Quod si festum octavi (diei) *Azeret* in Sabbathum forte inciderit, tunc isto Sabbatho absolvunt: alteroque (sequenti) Sabbatho rursus inchoant Legem, qui dies XXIX. Mensis Tisri. Eo autem Sabbatho, quo visum est Legem incipere, peractis precibus, tota sedet congregatio more recepto secundum constitutionem, & ponunt ante se Leges *πεντατέυχας.* Quique in eo catu est Doctor, & maxime honoratus incipiens, præmissa Benedictiōne Legis, dicit: Mementote Legis Moſis (Mal. 4:4.) vel Dominus sibi beneplacet, &c. prout obtinet consuetudo. Postea recitat ischour (Beatitudinem) super Lege, modulamine suo & accentibus (adduntur quædam preces) ac tunc cantillant cantu maximo; dimidium commatis inceptor, aliud

aliud dimidium congregatio. Deinde repetit versum inceptor, idemque cum absolvit. Totusque cœtuss Parascham perlegit, &c. reliqua omittimus. Hæc sufficiunt, ut possit curiosus Lector cum Rabbanitarum more conferre; Et si hæc vera tam essent antiqua, quam præ se ferunt, hoc est, à R. Gannai Præsidente Senatus sub Ezræ tempus instituta, quod nos haud præstamus, isthinc nonnulla Judaici ritus illustrare. De quibus in Ritualium & Fæstorum negotio præprimis contenderent, ante jam est à nobis occupatum, quum actum est de Sectæ hujus antiquitate, quæ illinc validè adstruebatur. At, quia tunc parum, aut nihil, de Fæsto Azymorum, cum Paschate conjuncto, diximus, id jam verbo agamus: ubi denuo, manifesto vetustatis indicio, inveniemus, eos cum Domo Hillelis disputantes. R. Aaron, Ben Eliabu M. S. his verbis

I 29 *יש לרעה כי* Tractationem Fæsti Azymorum incipit: *החלקה רבתה בין ב"ם ובין ב"ה* *Sciendum est, hic magnum esse dissensum inter Scripturæ affectas & Discipulos Hillelis.* In quatuor capitibus modo videamus.

1. Disputabant, quis dies foret *מחרת השבת* Lev. 23: 10. 11. quo offerendus Manipulus. An postridie Fæsti; primi diei Azymorum, an postridie Sabbathi Hebdomadarii, de quo non opus, ut aliquid dictis addamus; consuli possunt Clarissimi Viri Ligtfootus & Meyerus. **2.** De operibus, quæ sint licita vel illicita in Fæsto Azymorum, E. C. *Depfere Domus Hillel* hoc tempore permittebat, quibus non ita consentiebant Karæi; distinguentes simul inter vocabula *שבת* Sabbathum & *שבתן* Lev. 23: 39. hoc insigniri ait R. Aaron M. S. *קצת המועדים שיש בהם החר מעשה אוכל* ex parte Fæsta, in quibus opera, quæ ad eum pertinent, conceduntur, quod dubites, an satis solidum sit, si conferas vers. 32. **3.** Quousque sit exterminandum Fermentum? Verba mandati Exod. 13: 7. *ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך ירעה* non conspicietur apud Te (tibi) fermentatum; neque videbitur apud te fermentum in cunctis limitibus tuis, sic aliquando Hillelis discipuli eludebant, ut vexantes voculam *לך* apud Te, crederent satisfactum officio, si fermentatum ex domo sua, & potestate, translatum Gentili venderent, aut muto darent; tantumdem post septem dies recepturi, *אומרים שיבטלנו מלבו* dicentes, quod aboleant affectu aut corde suo. Quem fucum & vafritiem merito exagitant Karai, quoniam Deus perdendum & comburendum sancivit. **4.** Quartum est de Fæsti duratione Exod. 12: 15. & 13: 6. 7. &c. Jubentur comedere Hebræi infermentatos panes per septem dies; at Deut. 16: 8. invenitur: *sex diebus comedes Azyma, &c.* Quid hic Rabbanitæ? ex relatione R. Eliahu in Adderet *בעלי הקבלה אומרים שהיו רשות ולא חובה מפני* שהכתוב אחד אומר שבעת ימים תאכל מצות וכתוב אחר אומר ששת ימים

Vide supra
Cap. IV.

Vide supra
p. 28.
Horæ
Hebr. in
Lucam
Tom. 2. p.
§ 12. b. . .
De Fæstis
Hebr.
Adderet
Eliahu
חג
המצות
p. m. מ
Init. & seq.

p. m. מ
vers.

ימים תאכל מצורת וביום השביעי עצרת לוי' אלהיך. ודרשו מזה ואמרו
 כי אחר שהכתוב חייבו בשבעה ואחר כן חייבו בששה לכר ויצא
 "השביעי מכלל וגו'" *Doctores Kabbala ajunt, hic homini relictam libertatem; &
 non (ad septem dies) esse obligatum; propterea quod Textus unus dicit: septem dies
 comedes Azyma, at sequens: sex dies comedes Azyma, & die septimo erit
 collecta Domino Deo tuo. Hinc ita colligentes dicunt, cum prior Scriptura ob-*
strinxerit ad septem, posterior solum obligat ad sex, & septimus ab illa regula eximi-
tur. At hisce saniores *Karaitæ* recte contendunt, cum ex aliis locis, tum
 Conjunctione ו, *septimum* eodem censu comprehendere; ideoque tantum di-
 stinguere, quod officii & sanctitatis adhuc aliquid præ reliquis superaddatur.
Sabbathi utrique, tam *Karæi* quam *Rabbanitæ*, sunt rigidi observatores:
 sed tamen apud hosce affectatio major & *ᾠκυψήσις*, apud istos plus in-
 genuæ simplicitatis. Præcipua adeo, quæ hic inter eos viget, controversia
 est, quod, quæ in Scripturis Sabbatho prohiberi videntur, *Karæi* nudè &
 simpliciter accipiunt; Alii exceptiunculis suis & traditionum prætextu non
 raro elevant, aut, quod Christus ait, ἀκυρῶσι. V. gr. disputantes inveni de *Matth. 15:6.*
Opere, quousque debeat processisse, antequam Sabbathi violationem infe-
 rat? *R. Eliabu* כל העושה חלק מחלקי מלאכה אחת יקרא עושה מלאכה *Adderet p.*
 הפך דעת בעלי הקבלה שאמרו שאם לא השלים לא יקרא עושה *כט.*
 מלאכה *Quicumque partem faciet alicujus operis (vetiti) censetur, ac si opus fecisset,*
contra sententiam Doctorum Kabbala, docentium eum, tamen haud appellandum, nisi
opus compleverit totum. De *Personis*, quarum ministerio liceat uti: Traditio-
 narii tenent, si in Civitate, ubi Gentiles, aut alius Religionis homines,
 unà habitant cum Judæis, si hi aliquod opus Sabbatho peragant in propri-
 os usus, permissum esse Hebræo isthoc uti & frui ipso Sabbatho; contra
Karæi apud *R. Eliabu* אמרו שכל מלאכה שיאסר לישראל בשבת אסור *ibid. p. 77.*
 Statuant, quod, quicquid
vetitum est Israëlita agere in Sabbatho, interdictum est illi ex eo utilitatem quoque ca-
pere in Sabbatho, etiamsi actum sit ab extraneo. Potissimum vero contendunt
 de quibusdam rebus, quæ, & quousque prohibita aut permissa paulo ante
 parare, ut Sabbatho inserviant. De duobus tantum monebo, quæ non
 modò acerbissimæ litis *Rabbanitas* inter & *Karæos* vetus fuere suscitabulum,
 verum etiam ipsorum *Karæorum* secum invicem sententias & praxin com-
 miserunt. Exstat mandatum in Lege, *Exod. 35:3.* לא תבערו אש בכל
 מושבותיכם ביום השבת *Non accendetis ignem in omnibus habitaculis vestris die*
Sabbathi. Dignum argumentum, in quo se non exerceat, sed fatiget Ju-
 daica

131
in ענין
שבת
p. לר.

daica cū superstītio tum subtilitas : tam acriter multisque seculis de huius præcepti mente contenderunt. R. Eliabu in celeberrimo libro *Adderet* hoc Textu laudato ait : חכמי ישראל נחלקו לשתי תורות גדולות התורה האחת הם בעלי הקבלה אשר אמרו שהמבעיר והמכבה אחת מארבעים אבות מלאכות פחור אחת ופרשו פסוק שהטעם חבור האש בפתילה ביום השבת עצמו ואמרו כי אם יבעיר ישראל האש או הנר ביום ששי וימצא בשבת בוער אינו באסור ובכלל התירו כל המעשים נולדים בלי חבור המתחיל שנעשים מאליהם כגון לפתוח התעלה מיום ששי להשקות הגן בשבת ולאכור הריחים לשחון בשבת ולהעגור הזיתים מיום ששי להזיתם זבים בשבת ולהדליק הנר מיום ששי שיהיה רולק בשבת כל אלה והדומים להם אשר יקראו מעשים נולדים בלי חבור המתחיל לבר בנגיעה אחת כפי החכמים. והתורה השנית הם חכמי הקראים אשר אסרו כל המעשים הנולדים בשבת ואמרו שהמעשים הנולדים בכלל לא תעשה כל מלאכה על דרך מעבר *Sapientes Israël hic discedunt in duas magnas Sententias (confessiones.)* Una est Doctorum Kabbale, dicentium, quod, si quis accendat aut extinguat, sit una ex Matricibus operum quadraginta minus una (agnosce eandem loquendi rationem Judaicam 2. Cor. ii: 24.) *arque Versum (citatum) hoc sensu exponunt : quod vetetur tantum flammæ immissio in ellychnium ipso die Sabbathi. Censentque, si Israëlita ignem accendat vel lucernam sexto die, ita, ut reperiatur adhuc ardens die Sabbathi, haud esse interdictum. . . . Et generatim permittunt omnia opera, quæ effectum sortiuntur sine præsentī concursu (conjunctione) inceptoris, et si illis causam præbuerit. V. gr. aperire aquæ ductum dum adhuc dies sextus est, ut hortum irriget Sabbatho. Alligare molas, ut molere possint Sabbatho. Premere olivas, cum adhuc dies sextus, ut destillent in Sabbatho, & planè eodem modo allucere lampada die sexto, ut ardeat Sabbatho. Hæc omnia & his similia vocantur ipsis ex ore Sapientum, Opera producta sine præsentī concursu inceptoris, qui tetigit impulitve unica tantum vice. (die licito) Secunda vero Sententia est Doctorum Karaorum, qui vetant, omnia opera Sabbatho in effectum deducenda. Judicantque, omnia acta, quæ sic producuntur in genere, præceptorum negativorum esse reputanda opera per modum transitus (aut Residui.) Arguunt præterea Karaitæ, si nihil aliud verbis illis (Exod. 35: 3.) innueretur, illud jam satis interdictum fuisse generali Lege de nullo opere faciendo ; verum ideo Deum hoc speciatim cavisse, ne, quum lampades solerent accendi in usum Sanctuarii, illa res à privatis traheretur in exemplum. Quid hic propriè juris fuerit & quæ mens Legislatoris, Doctis lectoribus integra permittens arbitria, hoc*

132

hoc scio, siue jam obsequio siue superstitione, apud multos Judæorum antiquitus cum rigorem fuisse observatum, ut focus Sabbatho non luceret. Ita quidem Alexandrini interpretes, vulgò LXX. sub *Ptolemæo* videntur accepisse, dum transferunt: Οὐ καύσεται πῦρ ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. *Non ardebit ignis, &c.* Et hinc explicandus est omnino *Rutilius* scribens in suo itinerario de gente Judaica:

Radix stultitiæ cui frigida Sabbathathæ cordi,

Et cor frigidius Religione sua est.

verl. 389.

Cujus epitheti causa Doctissimis viris vel in ignavia Sabbathinæ quietis, vel in cessatione persequendarum litium paulo longius quæsitæ, hinc proximè repetenda fuit, quòd Judæi Religiosiores ignem Sabbathis haud nutrent, ipsique brumæ tempore cum foco suo frigerent. Talis erat ille *Judeus conductor*, qui insuper aquam à *Rutilio* & comitibus libatam, grandia clamabat sibi *damma* inferre, quoniam sic integer liquor à Gentilibus poluebatur. Interim necessitas, omnibus ratiociniis potentior, eo *Karæorum* aliquos adegit, ut lucernæ saltem usum, ne longa nocte & tædiosissimis tenebris candidissimo sacroque die damnati torperent, in quibusdam regionibus postmodum admiserint. Hinc dissensus in hunc usque diem, & diversa observatio viget inter *Karæorum* Synagogas Ægypti, Damasci, Terræ sanctæ, &c. Et Lithuanæ, Poloniæ, &c. quarum illæ damnant accensionem lucernæ in usum Sabbathinum etiam pridie; quam ad septentrionalem plagam vergentes admittunt, secuti *R. Jehosuah*, aliosque mitiores Doctores. Et sanè quemadmodum inanis & scrupulosa fuit in *Karæis* istis anxietas, tantum laborare, ut vetitus Lege appareret *Lucernæ usus*, qui non modo innocens, sed meditationi Scripturarum pietatisque officiis admodum utilis & necessarius multis locis temporibusque intelligitur, præsertim, quum taceat Scriptura; Ita ab altera parte vana superstitione & superbia Rabbanitæ inciderunt in ἀμετερίαν τῆς ἀνθολκῆς, non modo libertatem tuentes, quod facile poterant; sed jam, quod nuspiam exstat, adhihendæ lucernæ mandatum urgentes ac summam necessitatem: dum lucernam accendens præfari debet: בְּנֵי אֱלֹהִים מִן הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת *Benedictus tu, Domine Deus noster rex mundi, qui nos præceptis tuis sanctificasti, & Lucernas Sabbathinas jussisti accendere.* Sic amant in alia, quantum possunt, atque extrema ferè ire factiones.

Stulti, dum vitant vitia, in contraria currunt.

Horat. lib.

1. Satyr. 2.

Pariter, ut in negotio conjugalibus συνσχίας, interdiciunt ista Sabbatho *Karæi*.

R. Eliabu in *Adderet*, & liber *Chillouk* M. S. in fine; uterque adfert aliam, &

Ll 2

qui pag. N° 7.

quidem analogicam, rationem: prior quia *Sanctificandum est Sabbathum*; atque ad *Sanctificationem* etiam facere hanc abstinentiam, declarante ipso Mose, Exod. 19: 10. 11. coll. 15. *Chillouk* minus probabiliter: כי ואמרו העבד משרת ביום וזה עבדך ביום עבדך כלילה והוא שכב עם אשתו ויולדה והילדים יהיו לארונך ככתוב האשה וילדיה תהיה לארונה ועל

Buxt. ib.

E contrario, adhortatione & promissis amplissimis maritos, præsertim Sapientum discipulos, ad amplexus ea nocte invitant Rabbanitæ. At, quanto satius fuerat hæc aut omittere, aut mittere Eleusin? nec huiusmodi impuris determinationibus sanctissimæ Legis castissimas ceremonias fœdare. Alius locus est qui crucem figit expositioribus *Karais*, Exod. 16: 29. על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים ימים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי *Propterea dat vobis die sexto panem duorum dierum, manete quisque apud se, neque egrediatur quisquam è loco suo die septimo.* Quem literaliter haud capiendum docent, quia motus homini naturalis, ad multa naturæ & pietatis officia necessarius, præsertim adeundum locum Sacrorum, &c. Unde quidam Hebr. תחת hic definiunt cujusque domum aut tentorium. Et מקום de urbe aut ca-

in Adderet

ענין
שבת
ל. ב. פ.

134

stris. Alii aliter se expediunt apud R. Eliabu, qui plures adducit; Etiam ipsum R. Anan Sectæ instauratorem, qui incessum admiserit Sabbatho ad duo millia cubitorum; ut de termino itineris Sabbathici paria fere cum Rabbanitis faciant, nisi quod itionem magis ad loca, vel exercitia sanctitatis restringere videantur. *Sabbathi originem*, quos ego vidi, *Karai* repetunt ab institutione & temporibus Mosis. Dumque aliquando mota inter eos fuit difficultas num Sabbatho circumcidere liceret, quòd in eo multa opera concurrerent? conclusum est licere, inter alias hac ratione,

ubi supra
p. כח
vers.

ואומרים שהיא מצוה ראשונה מזמן אברהם: אבינו ע"ה קודם נתנת מצות השבת ולכן היו מלים בשבת וכשבא מצות שבת אחרי כן אי אפשר שבאה לבטל המילה ביום השבת... ולזאת הסבה בעצמה התיר גם זבח הפסח לעשות בשבת מפני שהיא מצות קודמת ממצות השבת וכו' *Dicebant, quod (Circumcisio) esset antiquius mandatum jam à tempore Abrahami Patris nostri p. m. dudum ante datum præceptum de Sabbatho, ideoque libere eo die circumcidunt. Quoniam, cum Sabbathi præceptum postea demum supervenerit, fieri non potest, datum esse illo fine ut circumcisionem (octavo die, etsi sit) in Sabbatho aboleret. . . . Et hac ipsa eademque de causa concesserant quoque, Sacrificium Paschale peragi in Sabbatho; quia & hoc præceptum*

ceptum est, quod Sabbathi institutionem antevertit. Gemina planè diversis ver-
bis, sensu eodem, inveni in libro M. S. quantivis pretii R. Aäron filii Elie,
post nobilissimum librum *Adderet* summæ doctrinæ & auctoritatis, quem במצות
cum paucis tanquam pretiosissima λείψανα Bibliothecæ Golianæ mihi שבת
comparavi. Admonet tamen unà, R. Anan illustrem illum, & R. Joseph Cap. 17.
Kirchcseni maluisse, circumcisionem administrari in fine Sabbathi, ut sa-
nandi cura & labor incideret in diem profestum. At contrà de Rabbanitis
ait: כ"ה חייבו המילור בשבת מפני שמצות עשה והשבת מצות לא תעשה וגו'
Domus Hillel porius obstringebat homi-
nes ad Circumcisionem in Sabbatho; quandoquidem hoc præceptum affirmativum est
& Sabbathi illud Negativum. Affirmativum vero pellit negativum, &c. Hinc
habemus, quo jure & confidentia istis Servator oggerere potuerit Joh. 7:22.
Vos circumciditis hominem in Sabbatho. Quamque firmo talo nitatur ejus con-
clusio vers. 23. Εἰ οὐκ ἐπιτομήν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ
νόμος Μωσέως; ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;
præcipuè, si regula non modo observetur utriusque Sectæ communis:
השבת את דוחה את נפש סכנת discrimen vitæ Sabbathum jubet postponi, sed
etiam admittatur pulcherrima distinctio, quam tradunt Karæi apud eun-
dem R. Aäron M. S. inter opera Dei, & nostra. Ideoque tam emphaticè Le-
gislatorem dixisse Exod. 20:9. Sex diebus facies כל מלאכתך Omne OPLIS 135
TUUM. להורות כי מלאכתנו אסורה ומלאכת שמים הוא בהתר
doceat quodcunque opus nostrum (vitio semper, aut labore marcidum) Vetari;
Cæli vero opus cum maxime licere. Et quid est Cæli opus? ἀγαθοποιῆσαι. Decet Luc. 6:9.
itaque Sabbatho benefacere, & hominem incolumem præstare. Sic ἡ πίσις ἔργον Joh. 7:23.
Θεῷ. Sed, quo me non abriperet benigna materiæ ubertas? Progredien-
dum est ad quædam Vitæ civilis ac Legis Forensis specimina. Ubi merito pri-
mæ debentur quæstioni, perplexæ non minus quam magni momenti,
quousque se, ex Legis Mosaicæ mente, extendat graduum cum sanguinis
tum affinitatis matrimonio jungendorum interdictum? Ad minutias us-
que αὐτῶν ἐργίαν hic scrupulosi sunt & omnia contulerunt, examinerunt,
excusserunt Karæi, ubi plus semel illorum, cum labore ac studio, ἀγχινοῖαν
subiit mirari; quam sagaciter omnia quæ ad istam causam faciunt inda-
gent, aut odorentur. Integros de hoc argumento scripserunt tractatus,
quos compilare harum non est angustiarum. Vulgatiores modo cano-
nes Karæorum, & notabilia quædam disputationum cum Rabbinis capita
memorasse, Lectorum curiositati atque instituto faciet satis. Primò dis-
quiritur generatim, an illi gradus recensiti Lev. 18. sint tam strictè acci-
piendi,

piendi, ut nihil ultra x mente Dei hic Israelitis prohibitum fuerit, nisi quod totidem syllabis ibi legitur expressum? an verò in harum Legum expositione & observantia Analogiæ & argumentationi à simili, vel à minori ad majus, &c. sit locus? Prius Traditionariis placet, posterius Karæis videtur, *mutatis velut clypeis*: dum qui solent ex divinis præceptis plura extundere, quam quidem in iis est, hic intra τὸ φητὸν amant consistere; quique literæ magis adhærebant, obligationem hic latè extendunt. חכמי

Adderet

Eliahu

סדר

עדיות

Cap. 4. p.

צו.

ישראל בענין העריות נחלקו לשתי תורות גדולות התורה האחרת הם בעלי הקבלה שאמרו שאין הקש בעריות אמנם דרכו על הכתוב לבר... התורה השנית הם חכמי הקראים שקיימו ההקש בעריות ואמרו שהכתוב הודיענו הערת ההקש בענין העריות בכמה מקומות *Doctores*

Israelis in causa incestus (aut vetitorum graduum) dispescuntur in duas admodum contrarias opiniones. Una est eorum, qui stant pro Traditionibus, & tenent, quod non

136

admittenda sit sequela vel argumentatio in negotio incestus; ideoque incedunt unice secundum id, quod scriptum habetur. Altera opinio est Sapientum inter Karæos, qui argumentationes in casibus incestus propugnant, asserentes S. Scripturam nobis indicare per consequentiam aliquid pro vetito gradu habendum pluribus in locis. Funda-

menta quibus utraque se tuetur sententia, prout R. Eliahu Karæus exhibet, reducam in compendium, ne excrescat nimis commentatio. Ajunt Traditionarii, si Deus voluisset locum relinquere syllogismis & comparationi, postquam vers. 12. vetuerat revelare nuditatem amitæ, superfluum erat vers.

13. meminisse nuditatis materteræ; & ita vers. 9. post filiam Patris, Matris quoque filiam interdicere, quandoquidem hæc ex Analogia facillimè tum colligerentur. Contra respondent Karæi. 1. Si jam in omnibus clare

nequeant exponere, propter curtam scientiæ supellectilem, cur aliis tacitis hæc tam diserte voluerit exprimere Legislatur, in quibusdam tamen id satis intelligi. Præceptum Sabbathi quidem terdecies repeti, cujus repetitionis ratio nihilominus non adeò sit in propatulo. Et quid ni dicamus,

pauca hæc expressa esse speciminis loco, ut exemplo Moses præberet quomodo in similibus esset procedendum? 2. Hanc esse Legis naturam & constitutionem ut sequelas, modo proximas & evidentes, in sua expositione non recuset, constanti ipsorum Rabbiorum exemplo: dicente R.

Eliahu הנה בבטול ההקש במאמרים הנבויים תפול כל התורה בכללה

והנה ר' אברהם בן עזרא ור' משה המימון זכרו לברכה כל מה שדברו בטעמי המצות וטעם ספורי עניני תורתנו הכל מיוסד מהקש מצות

אחרות שנתבאר בתורה סבותיהן וטעמיהן Si quis collationem illationemque

ex-

Adderet

סדר

עדיות

Cap. 4. p.

צו vers.

excludat in dictis Prophetis, ecce tibi, necesse est, ut tota Lex concidat. Quamobrem, quicquid R. Aben Ezra, atque R. Moses Maimonides benedictæ memoriæ commentati sunt de sententia præceptorum, & ratione enarrationum sensuum nostræ Legis, id totum fundamentum habet suum in comparatione aliorum mandatorum, quorum causa & rationes in Lege explicatius traduntur. Consequens est, iniquum videri, quæ exponendi methodus per universam Legem regnat, velle eam hoc capite Lev. 18. exulare. 3. Quoniam res ipsa docet, multa esse in vetitis habenda, quæ tamen nominatim non recensentur hoc loco, sed per argumentationem eliciuntur. Quorum quædam exhibent indicia: הא

137

שהכתוב לא הזכיר אסור הבת וידענו זה מההקש קל וחומר אחרי שאסור (א) Scriptura non meminit interdictam esse filiam;

quia id satis intelligitur argumento à minori ad majus, postquam filie filiam vetuit duci vers. 10. &c. ב. שהכתוב אמר ערות אחי אביך לא תגלה ומהקש

גזרה שוה ידענו אסור אחי האם ואחר גם כן אסור אחות האם והריון (ב) Ait Scriptura: Nuditatem fratris patris tui non reve-

labis Lev. 18: 14. inde concluditur argumento à pari, Fratrem Matris eadem ratione vetari. Modò iterum interdicit sorore Matris vers. 13. & ita relinquit nobis

hic locum concludendi similiter de vetitis ejusdem generis. ג. מדרך השכל שהאסור על חברו מפני עלה כשתהיה העלה ההיא בעצמה במקום אחר

ראוי להיותו באסור להקיש מהכתוב אלא הבלתי כתוב אחרי שמשפט (ג) אחר להם מפני שנתנה התורה לחכם להבין דבר מתוך דבר

Ex dictamine sani judicii habetur: quod uni vetitum est propter causam, quæ eadem obtinet in alio, esse consentaneum, ut hoc isti pariter sit interdictum; & de eo, quod scriptum est, colligi debere, quod alibi non disertè scriptum reperitur, ex parili jure. Data

quippe Lex est intelligenti, qui potest unum ex alio elicere. Hoc volunt, quod Jurisconsulti: ubi eadem est ratio, illic idem jus meritò obtinere. (ד) Re-

torquent exemplum Rabbanitarum, qui prohibent foeminas XIX. diversi gradus, & conditionis, quas omnes R. Eliabu enumerat: אף ער

etiamsi dicant, hoc non esse ex Scriptura, sed verbis Scribarum. Et sanè R. Aben Ezra cogitur ipse fa-

Comment. teri, hic ultra literam progrediendum, quod in textu non interdicitur uxor ad Levit. 18: 14. Avunculi, sed Patruī uxor tantum vers. 14. quarum tamen par est conditio.

Exinde conatus inferre Kabbale necessitatem: והנה מה יעשו הסומכים במצוות ער התורה לבדה כי לא אסור הכתוב אשת אחי האם ול

אם

אִם הָאֵב וְלֹא אִם הָאֵם עַל כֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִין לִקְבֹּלָהּ *Et vide, quid hic facient, qui in præceptis sola Lege nituntur? Neque enim Scriptura (disertè) vetat ducere uxorem fratris materni; nec Matrem sive Patris, sive Matris; ideoque indigemus Traditione, quæ hunc suppleat defectum.* Ad quod *Aben Ezra* dictum utile fuerit tria verbo admonuisse: primum est, eum, *R. Schelomo*, aliosque recentiores *Rabbanitarum* Doctores, & Interpretes isthæc interdicta latius extendere, quam habet τὸ πρῶτον; adeoque cum suprâ p. 135. fin. & 136. init. *R. Eliabu* affirmat, *Traditionarios* hic unice secundum illud, quod scriptum est, incedere; videri id strictius aliquantò de *Domo Hillelis*, quacum sæpius disputant, aut orientalibus *Rabbinis*, ubi auctor noster vixit, intelligendum. A quibus hi in diversum abierint; ut sæpe pro locis, & tempore, in quibusdam variat Doctorum opinio; manente tamen utrobique hoc discrimine, quod ejusmodi prohibenda *Rabbini* ab auctoritate *Mosis*, per *Kabbalam*; *Karai* ex *S. Scripturæ* dictatis per legitimam sequelam arcessant. Quarè secundo, ignorat vel dissimulat adversariorum suorum sententiam *Aben Ezra*, quando iis imputat, ac si *Lege* niterentur eousque, ut nihil tenerent, nisi quod *Scriptura* totidem verbis tradit. Cujus contrarium antea patuit. Tertiò denique, nullius ponderis esse argumentum, quod hinc cudit pro *Kabbala*; quia ex Analogia *Scripturæ*, & justa consecutione hoc satis firmatur interdictum, vel ipso iudice: וַיִּתֵּן שְׁלֹא הַזְכִּיר אִשְׁתִּי הָאֵם. *Et recte se habet, quod mentionem uxoris avunculi hic omiserit, nam datur hoc intelligere ex eo, quod legitur de uxore Patruis.* Cur igitur necesse est hic *Kabbala* opem implorare? At vero, si ad omnia, quæ singulis fere incisus disputantur, excurrerem, finis non esset, & in proximo tædium. Alius hæc sunt instituti. Octo Canones aut *Vias* solum producam, unde vetitos gradus repetere solent, aut æstimare *Karai*, ex quibus facile Lectoris sagacitas de reliquis iudicium feret. Ita *R. Eliabu*, juxta mentem antiquioris Magistri, שְׁהַזְכִּירָם הַחֲכָמִים ר' שלומה הנשיא *qui eos commemorat, R. Schelomo Principis Captivitatis:* הַרְרָךְ הָרֵאשִׁון יִקְרָא הַקֵּשׁ הָעֵרֶךְ וְהוּא הַנִּקְרָא בְּפִי הַחֲכָמִים גּוֹרָה שׁוֹה כְּמוֹ שֶׁאִסֵּר הַכְּתוּב אֶחָי הָאֵב בְּאִמְרוֹ עֲדוּרֵי אֶחָי אֲבִיךָ וְהַקֵּשׁנוּ בּוֹה בְּשׁוּוֵי הָעֵרֶךְ וְאִסְרֵנוּ גַם אֲנַחְנוּ אֶחָי הָאֵם *Prima est Via Argumentum à Comparatione. Quod in ore Sapientum sonat paritas judicii, vel rationis: Quemadmodum, quando Scriptura interdicat Patris fratre (Lev. 18: 14.) dicendo; turpitudinem Fratris Patris tui (non revelabis) inde nectimus argumentum à comparatione similium, & nos interdiciamus quoque fratre Matris.* הַרְרָךְ הַשֵּׁנִי יִקְרָא הַקֵּשׁ קָרָה וְחֹמֶר כְּמוֹ שֶׁאִסֵּר הַכְּתוּב

in Adderet
p. 13.

Secunda via est Argumentum à minori ad majus: Sicuti cum prohibet Scriptura filie filiam (vers. 10.) hac ratione magis ipsam filiam prohibemus. הדרך השלישי הקש מעלה כתובה

כמו ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקרה לגלות ערותה שארה הנה זמה היא' והודיע הכתוב עלת האסור שהוא מתוך שאר באמרו שארה הנה זמה זיה והנה העלה בזה הפסוק כתובה

Tertia via est, argumentum ex causa, quæ legitur expressa. Ex gr. Turpitudinem Mulieris & Filie ejus non revelabis. Filiam filie ejus non accipies, ad revelandum turpitudinem ejus, quia caro illius sunt. Ecce! hoc scelus est (ἀσέβητος LXX.) ubi indicat Scriptura causam interdicti, quæ est ex carnis (proximitate) dum dicit: Caro ejus est, ecce hoc est scelus! ita causa hoc commate perscripta est. הדרך

הרביעי הקש מעלה מוצאה כמו ערות בת אשר אבין מולדת אבין אחותין היא לא תגלה ערותה כי ראו החכמים עלת האסור בזה שהוא שני שארים על שני שארים מפני שהם עקר ופרח על עקר ופרח והקישו מזה לאסור כל שני שארים וזאת העלה תקרא עלה מוצאה בחלוף העלה הכתובה בפסוק הקודם כי היא כתובה באמרו שארה הנה

Quarta via est argumentum ex causa exeunte (consequentia) ut (quando dicitur) vers. XI. Turpitudinem filie uxoris patris tui, prolis patris tui, Soror tua est, non revelabis turpitudinem ejus: animadverterunt sapientes, causam interdicti in eo esse, quod sint due proximities juxta duas proximities; quia radix sunt cum suo germine juxta radicem cum suo germine; propterea hinc intulerunt, vetandas esse duas ubicunque proximities, & hæc causa vocatur exiens (vel consequentia) ideo quod supra scriptum extat in commate 17. Caro illius sunt, scelus est. הדרך

החמישי הוא הכתוב רצוני לומר העריות שנאסרו מגלוי הפסוקים שזכרנו

Quinta via est Scripturæ litera. Volo dicere turpitudines, quæ vetantur aperte in Versibus (Lev. 18.) à nobis memoratis. דרך הששי מה שנודע לנו מההעתיקה

שכל ישראל מצוים בה והוא אסור הששה שארים ואף על פי שלא

Sexta via est, illud, quod notum est ex constitutione, in quam consentit universus Israel; estque interdictum sex proximatum, (Parentum, liberorum, nepotum, utriusque sexus) etiamsi filia (in Lege) haud memoretur. תומ

ממשמע כוח הרבור ויקרא אל פחוי כמו אסור אח האם עד

Quod ex vi Sermonis (aut rei dictæ) intelligitur, & vocatur El Pachoui, quemadmodum vetatur Matris frater, & porro in lineâ adscen-

denti, ubi hujus dicti vers. 13. *Matris tue est caro.* Tandem VIIvo. שהאסור על חברו מדרך השכל גם הוא אסור עליו כמוהו בין שיהיה מעלה עליו. כתובה. *Quicquid interdictum est alicui, hoc etiam, dictamine intellectus, vetitum est ejus socio, qui ipsi est similis (per Analogiam nos diceremus) sive jam sit ex causa, quæ scripta . . . seu, quæ per consequens elicetur.* Aliam adhuc viam R. Jehosua tentavit דרך ההגברה sed Sapiens Rabbi Joseph Videns, cæterique Karæi non probarunt, & ista quidem hæctenus.

Quæ autem de gradibus conjugii vetitis ex Lege huc usque disputata fuerunt, novo insuper & insigni errore, sic Rabbiorum Schola accepit, tanquam si Hebræos natalibus & antiquo genere, quos Paulus dicit Φύσει Ισραήλ, modo tangerent, neutiquam προσήλυτας, & in morem Judæorum transgressos obligarent. Cum enim Profelytus novus homo, & ut infans recens natus haberetur, quo Petri locutio respexit I. Pet. 2: 2, inferebant subtilissimi Doctores, quod, cum antiqua religione, omnem patriam quoque cognationem ejuraverat, omnem necessitudinem ex animo deleverat; adeoque nulla prisca sanguinis esset vel memoria vel cognatio. Ex Massechet Jebamoth id clarè notarunt Maimonides, Bartenora, alii bene multi. Ille in Hilcot ביאור אסורי sic scribit: כותי שנתגייר ועבר שנשתחרר הרי הוא כקטן שנולד וכל שאר בשר שהיו לו כשהוא כותי או כשהוא עבר אינן שאר בשר

Cuthæus (quivis gentilis) ex quo factus est Profelytus, & servus, postquam est manumissus, ecce censetur tanquam infans natus. Omnisque carnis propinquitas, quæ illi fuit, cum adhuc Gentilis esset vel Servus, jam non amplius propinquitas reputatur. Quod tam universale hic ponitur, admittit nihilominus quandam respectu Matris (יג' sequenti) limitationem: בשאר האם אחר שנתגייר מדברי סופרים ומותר: בשאר האב אף על פי שידוע בודאי שזה שאר מאביו

Profelyto interdictum est cognatione suæ Matris post susceptam Religionem, ex statutis Scribarum: sed licita est ipsi propinquitas Patris, etiamsi liquido constet, carnem esse Patris. Nec aliter Bartenora: גרים אין להם שאר מן האב Profelytis non sunt propinqui respectu Patris. Cujus, inter Patrem & Matrem, diversitatis causa, ne hoc caput nimis excrescat, alibi melius reddetur. Hoc itaque fundamento potestatem fecere à Gentilium vanitate ad fidem veri Dei transgressis, quamcunque mulierem, ex familia Patris, ducere, quæ allubesceret, abolita videlicet per novam Religionis professionem omni antiquo propinquitatis vinculo; quod, uti Gemara habet, זרעם כזרע אפקרה לזרעם כזרע דרחמנא Misericors (Deus) commune ducit semen illorum, quemadmodum illud Bestia-

Jebamoth
Cap. XI.
Cap. XIV.
§. XI.

Ad Misn.
Jebamot
Cap. XI. §.
2.

141

rum. Quamobrem *Maimonides*, secundum mentem Rabbanitarum exinde concludit: לפיכך נושא הגר אשת אחיו מאתו ואשת אחי אביו ואשת אביו ואשת בנו אף על פי שנשא את אחיו או לאביו או לאחי אביו אחר שנתגורו *Propterea ducere potest Profelytus uxorem sui Fratris paterni, vel uxorem patrui, quin & UXOREM PATRIS, & uxorem filii; etiamsi ducta sit fratri, PATRI, aut Patruo, modo ad Judaicam Religionem transierint.* Quod observare placuit, ut expositionem istius casus matrimonialis adjuvemus, qui exstat 1. Cor. V. 1. . . Nunquam enim mihi persuadere potui, aliquem inter Corinthios, quorum fidem & gratiam Paulus tantopere extollit Cap. 1. iri repertum, qui eo prorumperet audaciæ, ut Novercam sibi matrimonio jungeret; vel ipsam Ecclesiam negligentia, ut tale crimen utcunque tolleraret impunitum; nisi aliquis color & defensionis species objecta fuisset. Non alia autem benignior, aut magis in promptu succurrit, quam si ille jam factus Christianismi Profelytus, putaverit, se hac recepta Profelytorum conditione uti citrà noxam posse, quæ inter Judæos, quorum ingens Corinthi copia, obtinebat; quo magis eandem Legem Moysi Christiani cum Hebræis habebant communem, ideoque jura se æque latè extenderent, ut nomen & Religio frequenter ab Ethnicis confundebantur. Cum itaque Noverca privignum, & juniorem, spe lucri & blanditiis, in ea mollitie morum & civitatis, fortè pelliceret ad nuptias, ille facilius, ut arbitror, hoc prætextu & defensione usus, consensit. Nec vetus admodum videtur istæ impia definitio, certè præcipuus istius assertor & proxeneta, auctori *Ceseph Misna* ad locum *Maimonidis*, laudatur *Rabbi Akiba*, celeberrimus ille Traditionum architectus. דגר מותר באשת אביו כר"ע וכו' *Profelyte permessa est Uxor Patris, secundum R. Akibam, &c.* qui, cum esset Pauli σύγχρονος fere, & acerrimus hostis Evangelii, tanto magis horribili & conspicua omnibus pœna Apostolus tradi voluit incestuosum *Satanæ ad carnis perniciem* vers. 5. Non modo, quod carne peccasset, & gliscenti malo ad exemplum spectanti efficacissimum initio, ad alios deterrendos, remedium par esset adhiberi, verum etiam, ut de infami ac spurcâ Magistellorum traditione, atque *σβεβλώσει*, Christianæ Doctrinæ sanctitas & verecundia spectabili Dei judicio ita triumpharet. Debuit utique singularis subfuisse ratio, cur Paulus, præter morem suum, fuerit in peccatorem tanta usus severitate. Existimat Celeberrimus *Ligtfoot*, hunc Corinthium copulasse sibi novercam, dum Pater adhuc esset in vivis; eo referens cum aliis interpretibus verba 2. Cor. 7: 12. *Scripsi vobis non ejus respectu, qui injuria affecerat, nec ejus respectu, qui injuria affectus erat, qui injuria affecerat, plane est incestuosus* . . .

qui injuria affectus, *Pater absque dubio*. Non magnopere quidem intercedam, deliberandum tamen censeo: Si vivens Pater, erat etiam factus Christianæ fidei Profelytus, vel non erat? Si quoque Christianus, quæ solvendi conjugii occasio? Quæ licentia? Si mansit Ethnicus, ut credibile est, unde tanta illi cum Paulo necessitudo, tam magna ejus habitatio, ut propter *injuriā*, qua *affectus erat* gentilis, ignotus, & de qua rumore Paulus tantum inaudierat 1. Cor. 5: 1. unicè crederetur Epistolam ad Corinthios exarasse? Illud 2. Cor. 7: 12. commodius forte alii aliò, & ad ipsum Paulum retulerunt, præcipuè si vers. 2. & temporum historiam conferas, quod nunc non agitur. Tum, aut Pater retinere voluit uxorem? Et sic nulla Lege aut via, sive Judæorum sive Gentilium, potuit contrahere cum filio. Aut ante, facto divortio, expulerat; & quæ tam gravis *injuria* tunc illi fiebat, si filio cederet, quam omnibus permiserat, declarans jubensque res suas sibi habere?

Vide Biblia
Crit. ad
Lev. 18: 18.

Cæterum meretur non minus aliquanto accuratius ab eruditis expendi, quæ proprie sit *Karæorum* de Polygamia, & plurium uxorum contubernio, sententia? Dudum est, quod Maximi viri orbi voluerunt persvasum, Karæos *Polygamiam* aut *digamiam* damnare, & ita *exponere* locum Lev. 18: 18. quasi eo prohibeatur.

143

Testis datur *auctor Pesikta* ita scribens: „quot errores errarunt Caræi, qui dixerunt *Mulierem ad sororem ejus non accipies*, istæ sunt duæ uxores, &c. Magno mercarer vir summus locum paulo propius, ubi hæc leguntur, in *Pesikta* indicasset! nam neque ad locum Lev. 18: neque in tota illa *Parascha*, nomen *Caræorum* invenitur, quod pro illorum antiquitate novum cæteroquin suppeditaret argumentum, quoniam illic veterum Rabbino-
rum commentationes enarrantur. Ulterior editione Veneta optimæ notæ. Reprehenduntur ibi quidem שְׁמֵר שְׁתֵּי נָשִׁים בְּעֶלְמָא אֶסְרוּרָא qui dicerent, duas uxores vulgo interdictas, & pro ratione adducitur, partim שְׁמֵר שְׁתֵּי נָשִׁים בְּעֶלְמָא אֶסְרוּרָא quod nullum tale possint proferre decretum aut Legem, partim exempla Patriarcharum & Davidis, Salomonis, &c. piorum sub V. T. Verum an hi Caræi? An Christiani? An alii sint? nullo nomine in meo quidem exemplari ad Lev. 18: 18. innotescit. Absit tamen, ut fidem honoratissimi merito viri in dubium vocem; potuit habuisse aliud exemplar, potest alio loco reperiri. Cumque integrum librum evolvere mihi per otium nunc non liceat, lubens ipsius testimonio acquiescam, & sunt non nulla sanè in textu indicia, unde colligas, forte Karæos scriptoris animo obversatos fuisse; id ergo tantum unà monebo, si hæc olim fuerit eorum opinio, mirè Doctores, & tempora variasse. Pauci etenim, quos
ego

ego legi, nunc nihil exhibent tale. Quocunque potius modo illud **אשה לא תקח וגו'** *feminam ad sororem ejus non accipies &c.* omnem quercum excutientes, exponunt; quam ut de muliere unâ, alia vivente non ducenda, generatim interpretentur. Immo clarissimis verbis velut rem inter suos notissimam, certâ conclusione, affirmat *R. Eliabu auctor Adderet*

contrarium: **סוף דבר מותר לישראל לקחת נשים כמה שירצה לה** *Seder Na-*
לאופן צרור בעונה על שיוסיף בשנית ולגרוע מהראשונה אלא להיורר *schim Cap.*
מספר העונות בכלן בשוה. וכן בשאר דברים כגון שאר וכסות ו"בה *ק"ה. פ.*
אמרו שלא ישא אדם יותר מארבע נשים'... **לא לפי דעת האומרים**
שמאמר לא תקרח מופסק והטעם שלא יקח כל עקר צרה לאשתו וכו'

Summa tandem hic redit, quod licet Israelitis tot ducere uxores, quot libet, ea tamen Lege, ne sic coarctet τὴν συνζωίαν, ut secundæ uxori adjiciens, priorem defraudet. (vide Exod. 21: 10.) Verum officium conjugale per omnia equiparetur, quemadmodum in reliquis victu & amictu, &c. Contra traditionum Patroni sciunt, non capiet homo plures quam quatuor uxores... neque secundum mentem dicentium, quod locutio לא תקח, non capies, sit præcisa; sensus namque est & intentio, ne causam det (radicem capiat) qua uxor ipsius ad angustiam redigatur. Hæc, & similia, quæ apud Karæos occurrunt, quandoquidem ego cum iis, quæ hac in re de Karæis eruditissimi homines tradidere, qui meus est stupor, conciliare non possum, aut statuendum est, Karæos in re maximi momenti, & quotidiani usus sibi turpiter in os contradicere, nulla adhibita excusatione vel φάσμα; aut circumspectiendi erit ratio, qua hæc Elie axiomata cum superioribus, utraqve cum veritate, bonis avibus, queant in gratiam redire.

144

Ubi jam nullus sanguinis gradus, Lex nulla obstat, quo minus puel-
 lam eligat, & dicat: *Tu mihi sola places*, dispiciendum est, quo vinculo ipsi de-
 spondeatur. Hic iterum à nostris hominibus discrepant Rabbanitæ ex *Cap. i. p.*
Massechet Kiddouschin & מ"ג מ"ס Mosis Mikkotzi sic instituentes: **מצות עשה** *pag. קכ*
לקדש אשה בכסף או בשטר או בביאה וכלן בעדים *Præceptum affirmativum est, desponsare sibi feminam vel Arrha argenti, vel syngrapha, vel congressu mari-*
tali, ita tamen, ut testes sint conscii. At Karæi non unum ex his, sed omnia si-
 mul requirunt; sic *R. Eliabu in Adderet*: **בעלי הקבלה הרבו לדבר בענין**
הקדושין על דעתם שהאשה נקנית באחד משלושה דברים שזכרנו ולפי
זה יקרו להם ערמורת אמנם חכמינו עמדו על הרשום בכתב אמת כפי
מה ששערה החכמה האלהית להיות קדוש האשה בשלשתם יחד שאם

Do. יחסר אחד מהם לא תהיה מקודשת ולפי זה לא יקרו להם ערמות
Etiores Kabbala multis exponunt negotium Desponsationis, & secundum eorum senten-
tiam uxor acquiritur uno quoque modo ex tribus, qui sunt memorati: unde ipsis doli
(aut male fidei) aliquando emergit occasio. Verum nostri Sapientes firmiter inheren-
tes ei, quod exaratum est in Scriptura veritatis, & quod visum cœlesti Sapientia, ut
Desponsatio uxoris fieret per hæc tria simul, & si vel unum deficiat, non sit (legitimè)
desponsata, & ita omni dolo ansa præciditur. Sanè cautè admodum, & gravi-
ter hac in re procedunt. Quando enim placitam & consentientem qui-
spiam sibi cupit desponsare, secundum Scripturam ajunt (credo respicere
Ruth. 4: 2. . .) colligit in unum decem Viros, ex honoratissimis, qui
istic loci sunt, & Sapientes maxime, qui eum de gradibus vetitis, & offi-
cio, &c. queant instruere; atque in manu capiens illud, quod dotem
constituit, dat Patri ejus, vel Tutori, vel (quod rarius) illi ipsi: & tum
 145 בברית הר סיני ובחקי הר חורב אני מארש ומקדש ארץ פלונית בת פלוני היורה
 לי לאשה על טהרה וקדושה במוהר בכתב ובביאה כדת מושה וישראל
 הטהורים והקדושים. . . . וא"חך נותנים המוהר ההוא בידי הנערה
In Fœdere Sinai, & in institutis Horeb
ego mihi conjungo & despondeo תלך דַּיְוָא, filiam & דַּיְוָא, ut mihi uxor sit in sanctita-
te & munditia, juxta statutum Moysis, & Israelis puri & sancti . . . Exinde dotem tra-
dunt puella in manus, scribunt tabulas & testes pro jure recepto obsignant. Nunc
unicum caput in Judiciali Lege modò adjungimus, quia jam olim contro-
versum, & finis esto; nempe de Pœna, quâ falsus de industria testis plecten-
duus venit, si alius necem volens & sciens perjurio fuerit machinatus. Vo-
 ספר וער זומם לענוש אותו כאשר זומם *Testis falsum excogitans, dolosus; de quo sine exce-*
 קרית *Testis falsus* ככל דבר ודבר שנאמר ועשיתם לו כאשר זומם לעשות לאחיו
Testis falsus puniendus est ea ratione, quæcunque tandem sit, quam alii moliebatur inferre,
quoniam scriptum est, atque illi facietis quemadmodum iste fratri cogitave-
rat Deut. 19: 19. Aliter tamen visum est Traditionum patronis: qui testem
in capitali delicto mendacem nihilominus morte plecti noluerunt, cum
scelus temporari deprehenderetur; uti in Talmude videre est. Unde ob-
servari potest, cum Sectæ hujus iterum Vetustas; quandoquidem hæc res
 jam

jam ætate *Simeonis Ben Setab*, adeoque diu ante Christum natum, inter Rabbanitas & nostros, disceptata fuit, quemadmodum ex *Juchasin* est intelligere, ubi istius Rabbinum vitam describit. Tum etiam quibus auctoribus, & quâ spe freti, testes mendacissimi in Christum Servatorem tam promptè, & impudenter profilierint. Neque reverenter magis, aut benè cum tota *Lege Talionis* Rabbanitæ fuerunt experti, quæ exstat commate sequenti 21. *Anima pro anima, oculus pro oculo, dens pro dente, &c. oculus tuus non parcat*; cujus τὸ φητόν urgent & observant *Karæi*; è contrario, admittit redemptione, in כופר mulctam pecuniariam Rabbanitæ pridem hanc pœnam commutarunt; uti videre est in *Cozri* & *R. Schelomo* in loc. De ratione & methodo, qua jugulanda sint animantia, & aves, acerrimè quoque disputant; sed quia hæc lanionibus magis, quam doctis, conveniunt, cum aliis missa faciemus.

Quandoquidem autem nihil plus animos dirimit, quam, qui ex Religionis diversitate, ejusque doctrina, oritur, dissensus, præprimis in populo, cujus animi non minus superbi sunt, quam iracundi; cuivis facile patet, quantum eorum, omni articulorum genere dissidentium, hinc factum fuerit χάσμα atque discidium. Ita tamen, ut non paulo mitius tractent Rabbinos *Karæi*, quam *Karæos Rabbanitæ*. Prout fere semper videmus, qui pro humanis stant commentis, longe acriores, quam qui pro Dei Lege; dum, quod causæ deest, impetu suppleant animorum. Odium plus quam Vatinianum ex hisce colligi poterit. 1. Quod vix in eadem civitate commorari queant, nisi Magistratus auctoritas *Karæos* validissimè protegat, adeo ipsis omni parte & modo non solum incommodant; sed infestissimi ad necem usque Rabbinum eos persequuntur; ut in Hispania factum ante memoravimus, & *Karæi* passim conqueruntur. Atque ea ratio potissima videtur, quod in his oris publicè nulli vivant, nec, si sint forte, innotescant, quia tantus est numerus & potentia Rabbanitarum, ut iis resistere non possent. Ubi vero regia protectione tuti degunt, in eadem urbe ut in Polonia, Cairo, & Constantinopoli, &c. sese separant quantum possunt. Constantinopoli ita habitant, ut muro intergerino disjungan-
tur. Cum illic peregrinaretur *R. Benjamin*, erant circiter duo millia Rabbanitarum, & quingenti *Karæi*, isti ab uno, hi ab altero latere וביניהם ובין הרבנים atque inter eos & Rabbanitas, qui sunt Discipuli Sapientum, est maceria, faciens separationem. Quo habitandi more illud Pauli Μεσότοιχον Eph. 2: 14. qveat illustrari. 2. Consequens est, quod nec mensa, neque cubili se invicem dignentur. Utrique hoc pariter refugiunt, *Karæi* testantur, eousque spectasse divortium עד שאסרו עליהם מאכלם

146

Cozri part.
III. §. 46. &
47.In Itinera-
rio pag. m.
44.

Tom. 2. **מאכלם ונשותיהם** *ut interdixerint eorum (Rabbanitarum) cibis & matrimoniis.*
 cap. 1. §. 37. Tantundem, & majore cum contemptu, statuerunt Traditores, apud R.
Mordechai Japhe, in celeberrimo suorum Jurium Syntagmate, dicto לבוש.

I 47 **הקראים אסור להתחתן בהם** *Cum Karais vetitum est contrahere affinitatem.*
 Leo part. 5. Notarunt id jam Doctissimi Viri *Leo de Modena*, & post eum *Clar. Buxtorfius*.
 cap. 1. Sy- Sed ratio, quam adferunt, quod *Karai* sint ממורים spurii, non videtur mihi
 nag. Jud. literaliter capienda. *Karais* enim major castimoniae cura est, & strictio-
 Cap. 39. ra connubii jura, quam Rabbanitis; tantillum in ritu sponsaliorum disci-

men, quod supra nos quoque tetigimus, pactum solennis conjugii illegi-
 timum reddere nulla specie potest. Ita deberent omnium gentium liberi
 pro spuriiis reputari, quod absurdissimum. Sed notio istius vocabuli hic
 potius sumenda sensu metaphorico, ut sint spurii ratione Religionis, Do-
 ctrinae, atque istius conjugii, quod *Deus* iniit cum suo populo; quo sensu &
 Prophetæ Hof. 1. & 2. Capp. & antiqui Rabbinii haud raro usurparunt; ac
 Christus ipse eorum se usui loquendi attemperans Pharizæis exprobravit,
 quod essent *ἀρεὰ μοιχαλὶς* Matth. 12: 39. nequaquam filii Abrahami. Joh.
 9: 39. 40. 3. Quod iram Divinam, & anathemata sibi invicem terribili
 ratione denuntient. In libello M. S. חילוק *Chillouk* Karæi querelas & pu-
 nitiones Dei apud Prophetas in malos pastores, Rabbanitis applicant: &
 Legis scriptæ corruptioni longissimam imputant captivitatem. Post-
 quam de statu Ecclesiæ Judaicæ degenerare ultima illius ætate quædam præ-
 misere, subdunt: ועל רועי גלותינו אמר ערל הרועים חרה אפי ואם

רועינו ארל משכנות תורתנו ירעו אותנו למה יחררו אף י"י עליהם
 וישמרום לעתיד ויצילו מידם שנאמר והצלתו את צאני מידם וג' ואם
 כתורתנו נלך למה ארכה גלותינו ולא נמצא צרי למכתינו. והלא מלכות
 רהב"ה וכספא נתמעטו ימיהם מצדקת הצדיקים אשר בימיהם אף על
 פי שהיו הם הנכבדים ונחושא הריקנו ערל רוב אשמותינו... והיו
 מלכות יון ופרזלא עם חספא על מה ארכה מלכותם והיא מלכות אחת
 מלכות אדום והם הגלוננו והם יעבירונו עד היום ותמיד אנו זועקים זכור
 י"י לבני אדום וג' *Atque de Pastoribus captivitatis nostræ dictum est (Zach.*

10: 3.) exarsit ira mea contra Pastores. *Quod si ad caulas Legis nostræ Pasto-
 res nostri nos deduxissent, quare ira Domini contra istos efferbuisse? Ideo custodiet eos
 futuro tempore & vindicabit eos ex manu ipsorum, eò quod dictum est, (Ezech. 34:
 22. &c.) & eruam gregem meum ex manu eorum. Quod si in Lege ejus am-*

I 48 *bulamus, quare in tam longum protenditur captivitas nostra, & non invenitur opobal-
 famus*

amum nostris plagis? Numquid enim Regni Aurei & argentei dies imminuti sunt propter justitiam justorum, qui istis erant diebus (Confer phrasin Matth. 24: 22.) etiamsi essent gravissima? tum & Aeneum nos evacuavit (c. ἐκένωσε Phil. 2: 7.) quod Græcum est imperium; At vero ferrum cum luto, quod unum est imperium, nempe regnum Edom, cur tandem tam diu prolongatur? ut nos captivos detineant, in servitutem adigant ad hunc usque diem; licet continuo clamemus: Memento Deus, Filiorum Edom, &c. quo Christianos designant. Volui hanc totam exhibere pericopen ex M. S. tam ut videat Lector, quomodo, & de quibus Prophetias, nominatim somnium, & statuum Nebucadnezaris *Karai* interpretentur; quam quia Christi concionibus luculentum adferunt domestico testimonio firmamentum, de Judaicorum pastorum apostasia & corruptelis, itidem sæpe ex Prophetis, perorantis. Tandem meritò veteribus dictum, Judæos quotidie contra Christianos precari, quod tamen plerumque hodie dissimulant, aut inficiantur. Vicissim ab altera parte Rabbanitæ multò acerbius diris devovent *Karæos*. Vocare istos שמותיים *excommunicatos*, Cap. 2. jam declaratum. Curiosum est, quomodo solenni ritu Hierosolymis illa fuerit peracta quotannis excommunicatio; id Rabbi Abraham Zaebut in יוחסין memoriae posteritatis reliquit, enarrans Tabernaculo-^{p. קכט} *rum Festo* Rabbanitas, in eo tractu habitantes magna frequentia, in monte ^{verl.} Oliveti figere tuguria, sibi invicem gratulari, benedicere, &c. והמינים חונים כנגדם בשני חפשי עזים והיו הרבנים מוצאין ספר תורה ומחרימין שמות המינים בפניהם והם שותקין כמו כלבים אלמים לא יוכלו לנבוח At vero *Heretici* (*Karæi*) castramentantur è regione ipsorum, veluti duo parvi greges caprarum (I. Reg. 20: 27.) tunc Rabbanitæ, producto Legis codice, anathemate percutiunt nomina Hereticorum, in ipsorum presentia; illi autem tacent, quemadmodum muti canes, qui nequeunt latrare, &c. 4. Eousque hoc odium procedere qui-^{Buxt. Syn. Cap. 1. p. 3.} dam tradunt, post Leonem de Modena, ut, si vel poenitentia ductus *Karaita* ad ^{Simon Suppl. Leonis, &c. Loc. cit.} coetum sese Rabbanitarum adjungere vellet, eum hi nequaquam recipe-¹⁴⁹ rent. Et sanè claris verbis id tradit R. Mordechai in ואין מקבלים: לבוש אותם אם רוצים להזור *Neque recipiunt eos, etiamsi velint redire.* Sed tamen verbo admonendum est, hæc simpliciter & generatim posita ab Eruditis, admittere suas quandoque limitationes, ne quis se induat in errorem. De admissione ad communionem Rabbanitarum debuissent Viri Docti distinguere inter eos, qui singuli, & ultro forte accedunt, tales difficulter admittunt; veriti dolum, & ne reliquos suis antiquis præjudiciis corrumpant. Sed qui *victi* potentia & auctoritate Rabbanitarum *coacte* ad illorum ritus & fidem alicubi redeunt, recipi R. Mordechai non diffitetur. *Iis quoque*

Supplem.
ad Leon p.
m. 154.

ait *permissum connubio jungi*. מותר להתחתן בהם. *Alit non alio jure, aut more, quam fit cum Profelytis; ubi sponsalibus vel repudiis nullus est locus.* Quod verò Clariss. *Simonius* inquit, accepisse se, in Oriente talem *Karæum* elocari *mancipio*, &c. distinctius legi potuerat in memorato *R. Mordochai* libro: ועוד רובם מתחתנים בע"א וכשחוזרים אינם אלא כגרים המותרים בישראל. *Quod per sepe (non semper) tales desponsent conjugii alterius Religionis (non præcise mancipio) & si tunc se convertant, non esse in alio ordine, quam Profelytorum, quorum matrimonium Israelitis permittitur.* Atque ex hac consuetudine, ni fallor, istud, quod vulgo jactatur, manavit, *Karæos à Pharizæis* in suam societatem non recipi immediatè, sed aliam ipsis prius fidem V. gr. *Muhammedis* aut *Christianismi* profitendam, & ex hac tunc mediatè admitti. Quod verum non est de ipsorum personis, id tantum, quod frequenter fidei alius compari copulenter. Istud etiam, quod de lethali odio dictum est, diversam cum hominum respectu, tum temporum habet rationem. Ante *Ananum*, & obsignatum *Talmud*, familiarius se mutuo utebantur, quandoque communi operam dantes præceptori. Ita *Mar Sutra*, & *Rab Houna* in utriusque sectæ catalogo tanquam Doctores recensentur; & *R. Jochanan*, ille inclytus, *Ben Saccai*, ושמאי תלמידו של הלל הזקן ושמאי

Juchalin. p.
O. vers.
In Vita

& *R. Hillel Senioris* & *R. Schammai*. Permissa tunc videlicet cuicunque plenissima libertate amplectendi sectam, quam, & quousque, vellet; uti *Josephus* suo ipse exemplo testatur. Sed, postquam *Ananis* ope vulnus antiquum recruduit, tunc maximè averfio in legem abivit. Ipsa *Karæorum* observatio est: שנאמר הרבנים והיו רוצים להעבירו מן העולם... וגזר לזיעתו. *Rabbanita* (*Ananem*) *penitus oderant*, adeo, ut *studerent illum à vita tollere*... ideo ille suæ partis hominibus præcepit, ut sese avellerent, & abscinderent omni loco, & ratione, à *Rabbanitis*. Non parum quoque diversa hominum indoles illi rigori addit, vel demit. Generatim loquendo, maxima est inter utrosque averfio; at hoc non impedit, quo minus humanius aliqui sese gerant, & colloquantur. *R. Saadiab Gaon*, qui non nimis diu floruit post *R. Anan Hannasi* & cujus commentaria in *Danielem* exstant in *Magnis Bibliis Venetis*, discipulus fuit *R. Schalmon Ben Jeroucham*, insignis *Karæorum* signiferi. Qui *R. Mosen Beschitzi* *Karæum* circumduxit per *Alexandriam*, & multa monstrans, varios cum eo sermones miscuit, de quibus ante, erat *Judæus Rabbanita*. *Aben Ezra* in *Lev. VII: 19*. *Karæum* amicè secum contulisse sub nomine *Zadducei* commemorat. Et *Judæus* aliquis ejusmodi, non ita diu est, literas mihi ab *Karæo* attulit; etsi non

pag. 113.
114.

non raro etiam accidat, si in Rabbanitarum manus venerint, quod resignent, scindant, aboleant. Hæc eò pertinent, ut odium sectarum sane quam ingens; homines tamen sectæ addictos non omnes æque inhumanos, ut quoque usu venit in schismatis Christianorum, credamus.

CAPUT X.

Articuli fidei Karaitarum X. Celebris R. Japhet in eos commentarius. Unde A. Ezra tam accuratus sensus literalis interpret? Sententia illorum de S. Libris & horum interpretatione. De Deo & attributis. De Creatione ex nihilo, & de Adamo. Ejus immortalitate, esu carniū permissio. De Libero arbitrio. De statu animæ separatae. Hortus Eden. Gehenna. Instituta Præctica quædam. Fides. Adoratio non tribuenda Angelis, &c. Eorum mores. Et vivendi ratio à Gentibus aliis sejuncta, &c.

Proposueram hisce defungi, & ubi præcipua dissensionis capita jam fuimus exsecuti, rivos claudere; sed, quia opellæ hujus compages & complementum quasi exigere videtur aliquid de illorum Dogmatibus, licet non controversis, & moribus addere, in hoc caput placet ἀθρόως modò conjicere. Articulos fidei, quos Rabbanitæ, Maimonidem fere secuti, tredecim numerant, quibus nihil est notius vel obvium magis, Karæi ad decem contraxere. Quos hoc ordine dispositos inveni. הקראים פה אחד מסכימים אל אלה העשרה עקרים: העקר הראשון שכל זה המציאות הגשמי ר"ל הגלגלים וכל אשר בהם נבראו ב. שיש להם בורא ולא ברא נפשו ג. שאין לו דמורה והוא אחד מכל צד ד. כי הוא שלח משה רבינו ע"ה. ה. כי הוא שלח עם משה רבינו תורתו התמימה ו. לדעת המאמין לשון תורתנו ופירושה ר"ל המקרא והפירוש ז. שהשם י"ת נבא שאר הנביאים ח. שהשם י"ת שמו יחיה בני אדם ביום הדין ט. שהשם י"ת נותן לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו ו. שהשם י"ת לנת מאס לאנשי הגלות אמנם הם תחת יסורי השם וראוי להם בכל יום לקנות ישועתו Karæi omnes uno ore consentiunt & confitentur hos decem Articulos fundamentales. Articulus I. Quod omnis existentia materialis, videlicet orbes, & quicquid in iis est, sunt creata. II. Quod horum creator ipse sit increatus. III. Quod nulla illi similitudo, ipseque unicus ex omni parte. IV. Quod miserit Mo- sen Magistrum p. m. V. Quod cum, & per Mo- sen, nobis demiserit Legem suam perfectam. VI. Quod tenetur fidelis linguam scire nostræ Legis ejusque expositionem,

hoc est Scripturam ejusque interpretationem. VII. Quod Deus Benedictus Spiritu Prophetico duxerit reliquos Prophetas. VIII. Quod Deus Benedictus vivificabit filios hominum in Judicii die. IX. Quod retribuet Deus Benedictus unicuique juxta vias suas, & fructum operum suorum. X. Quod Deus Benedictus non reprobavit populum in captivitate (antiqui præjudicii reliquiæ Rom. XI:1, 2.) etiam dum castigationibus Dei subjacent; sed conveniens est, ut vel unoquoque die accipiant Salutem suam per Messiam filium Davidis. In hos X. Articulos celebratissimum scripsit commentarium, præter alios, R. Japhet Levita, magnus Doctor, quique testibus Karæis היה רבו ומלמדו של ר' אברהם אבן עזרא Rabbi fuit & Magister R. Abraham Aben Ezra; quod notatu dignum confirmat, non solum, quæ modo de commercio inter utriusque sectæ homines, haud penitus intercluso, monebamus: verum causam pandit quoque, unde Aben Ezra Karæos plus, quam ullus aliorum Interpretum Judaicorum, ad partes vocet in suis commentariis, quia nempe propius noverat; & cur פשוט *literalem sensum* Scripturæ melius ac nervosius, quam quisquam tribulium, exponat, quia in juventute à præceptore in hoc genere studii versatissimo didicerat. In explicandis hisce suæ fidei articulis non pauca adducunt, & stabiliunt Karaitici Doctores, quæ sunt καλὰ κόμματα, atque in apricum produci mererentur; nunc tamen non nisi extremo mihi digito quasi per satyram attingenda. Adorant plenitudinem Scripturarum, ut satis vidimus, admissis etiam scriptis Prophetarum, contra, quam aliqui perperam putarunt. Immo illos מקרא Mikra per excellentiam vocari observant, quia præcipuè clara voce legebantur. הכ"ד ספרים ספרי קודש *Viginti quatuor libri*, iidem, qui Rabbanitis & Protestantibus, iis sunt libri sacri: Apocryphorum nulla reverentia, vix ulla mentione. In linguas eos vertunt quoque vernaculas; Versionis eorum Arabice, Græcæ, quam magni æstinent, &c. meminit jam Clariss. Simonius. Hoc tamen faciunt magis ignorantia plebis & temporum coacti, quam animo lubenti. אם לא תוכל במה שתראה *Cum non potes, quod vis, velis, quod potes*: ait de hoc negotio R. Eliahu; adornatas enim has versiones, eò quod homines istius ætatis non essent lingue sanctæ satis periti. At si illorum consilio votisque esset locus, omnes linguam sanctam à teneris addiscerent, quò articulus VI. spectavit. Duasque ejus mandati officii adferunt rationes. Quod licet mens Dei ex versionibus quoque queat intelligi, haud quaquam haberi eâ vi, claritate, & elegantia. Deinde observant כי יש השאלות שונות לכל לשון *esse diversos in singulis linguis loquendi modos, metaphoricos cum maximè, quos vix possibile sit in alias linguas,* (ubi

Adderet
Eliahu in
ענין
תפלה
p. 1" verf.
Hist. Crit.
lib. II, cap.
1.

(ubi non obtinent istæ metaphoriæ) rectè transfundere. Probant, cum exemplo *Hebræorum & Arabum*, qui *Græcos Philosophorum libros* in suum quisque idioma verterunt, nec eadem semper ratione, unde *aucta sunt dubia*. Tum *gentium* experimento; לא יכלו להעתיק כלל המלות אשר בהם וכתבו אותם בלשון הקדש לקושי העתקם. Quoniam gentes, quæ transtulerunt sacros libros in linguam suam, nequaquam potuerunt omnia, quæ in iis sunt, vertere vocabula. Ideoque sæpe scripta reliquerunt lingua sancta, propter interpretationis difficultatem. Sed hoc in animalium, gemmarum, &c. nominibus, ac dictionibus ἀπαξ λεγόμεναι modo usu venit. Lubensque hic R. Eliam interrogem, si eruditissimi hic hærent interpretes, collatis etiam aliis linguis, & historiarum ope, an melius sese expediet promiscuum vulgus? Ipsi Karæorum Doctores orali institutione verum istarum vocum sensum sciunt tradere, vel non sciunt? Non sciunt? hærent itaque in eodem cum interpretibus luto. Sciunt? Doctos beabunt, si genuinam proferant significationem! quamque erit tunc facile hanc notionem, emendata versione, suis locis inferre? & sic levatum erit, quod movet Translationibus obstaculum. Interim, quod Linguae S. studium tantopere suis auditoribus commendent, ut jam ab anno quinto vel sexto ætatis pueros illi discendæ admoveant, merito probamus; quæ porro discipulis & Magistris saluberrima suggerunt monita, jam sicco pede transeunt. Laudabilis Interpretandi Scripturas apud eos lex obtinet, ut Rationem quidem adhibeant, tanquam scrutinii instrumentum, ipsas vero Literas sanctas, & dictata Prophetarum ut lapidem Lydium, & unicum fundamentum. סוף דבר כל דרוש ודרוש R. Eliahu in Adderet.

153

שנמצא אמתנו על ידי החקירה מהמתאחר אל הקודם ומסכים למאמרי הנבואה נאמר שהקירתנו חקירה אמתית ותולדת החקירה מסכמת לאמת ותהיינה שתי הנרות בשתי ידינו נר דתנו ונר חכמתנו ובשלא תסכים בהם נאמר שלא ירדנו לסוף דעת החקירה ההיא בידיעה האנושית ונקבלה ממאמרי הנבואה ואם היה מן האפשר לדעת השכל האנושי כלל המושכלות לפי דרכיו והקדמותיו לא היה צורך אל הנבואה אמנם הנבואה באה כדי להשלים ידיעת המשכלות שלא הגיעו בידיעת השכל ולכן באה באותות ומופתים משונים בטבעי הנמצאות כדי להודיע לבני אדם שהיא יורה לסוד הענינים כדי שיאמנו בה בזה באותם שלא

Summa rei est, quod omnis expositio, cujus
Nn 3 veri-

veritas eruitur ope ratiocinii, ex uno aliud inferentis, si cum dictis Prophetiæ conspi-
rat, de ea dicemus, nostrum scrutinium est verum scrutinium; quoniam ejus conclusio
consentit Veritati. Suntque velut duæ lampades in duabus manibus nostris, Lucerna
Legis nostræ, & Lucerna intellectus nostri. At vero si forte iis (Prophetiæ dictis)
non consentiat, tunc dicendum est, quod ad fundum & finem hujus examinis penetra-
re non queamus humana sagacitate; & (fide) accipiemus, quod dicat Prophetia.
Etenim, si possibile fuisset humano intellectui, omnia, quæ intelligi debent, secundum
omnes vias suas, & propositiones, notitia completi, Prophetia non fuisset opus. (No-
ta omnes Scripturas vocat הנבואה Prophetiam, planè ut Petrus προφητείας
154 γεαφῆς) Verum jam data est Prophetia, ut suppleat intelligendorum notitiam; hac par-
te, quâ per lumen intellectus ea attingere nequimus. Propterea venit comitata signis
& prodigiis, quæ entium quandoque naturam immutarent, ut vel hoc ipso homini-
bus significetur, illam pertingere ad intima rerum & sensuum arcana, quo illius (Le-
gis) verbis habeant fidem, in iis etiam, quæ humanus intellectus haud capit. Egregie!
De DEI natura multa quoque philosophantur quæ probes: necessariam ei
sua perfectione asserunt existentiam. Perfectiones Dei, & cognomina,
quæ illi in Scripturis tribuuntur, dispescunt trifariam: מהם לנפש מהם לעלה
Vocant לנפש quæ nos Essentie aut vitæ
possumus interpretari; שמותיהם בעצמותו תמיד quæ semper & necessario
insunt illius essentie. Videlicet, quod sit יכול רוצה יכול Existens,
divens, sciens, volens, potens. Quædam לעלה ut Cause operanti. כגון שיכונה
לו תאר מה בעבור פועל שיעשה בעת מה... כגון רחום בזמן שמרחם
sicut, quando cognomen accipit ab aliquo opere, quod facit
certo tempore. V. Gr. Misericors eo tempore, cum miseretur, zelotes, quoties ζηλῶν.
Alia iterum לעלה לנפש ואלא לעלה proprie nec ejus Essentie, nec illi, ut operanti,
tribui ajunt, sed in relatione ad alia, & operatione nostræ mentis, ut ראשון
נברל Primus, separatus à materia, vel peccato (confer Hebr. 7: 26.)
antiquus, &c. Omnium autem attributorum, quæ Deo vere competunt,
agnoscunt identitatem ex parte Dei, adeoque simplicitatem, ut nos appella-
mus. וקראו אותם ספורים עצמיים והטעם הם עצמו ועצמו הם ואינם
illa vocant Attributiona essentialia, ea de causa, quod illa sint Ipse, &
Ipse illa, nihilque aliud sunt præter Ejus essentiam. An non sic sanior est Judæo-
rum, quam Christianorum quorundam, de Deo doctrina? numnam hoc
idem cum eo: Nihil esse in Deo, quod non sit ipse Deus? Diversitatem tamen ad-
mittunt in effectis, quod Solis illustant exemplo, qui emollit, indurat,
ex-

exsiccat, vivificat, &c. nulla sui vel pugna vel diversitate. Hinc & stabi-
liunt Dei *immutabilitatem* כי החלוקה . . . אחר בלי שנוי. . . Ille *revera unus idemque est*

in æternum; Et (quæ contingere videtur) *varietas ac mutatio*, fit ex parte obje-
ctorum, quæ actionem recipiunt, & non ex parte ipsius Operantis. De Creatio-

155

הבריאה על דעת המאמנים היא ע"י שני פנים יש בריאה שיתהוו דבר מן דבר ויש שיתהוו דבר מלא דבר אמנם הבריאה התמידית היא דבר מדבר לפי מה שאנו רואים כי האפרורי מביצה והאדם מזרע. . . והבריאה שהיא מלא דבר תהיה לפי רצון השם

והעלה להוריע עוצם גבורתו *Creatio, ex credentium sententia, peragitur duplici*

Adderet

mōdo: Est creatio, quæ res existit ex re alia; & est Creatio, quæ fit ex nihilo. Per conti-

Eliahu,

nuatam Creationem (Ps. 104: 30. id est, conservationem) una res ex alia produ-

Seder

eitur, ceu videmus pullum gallinaceum ex ovo; hominem ex semine . . . sed Creatio ex

עשר

nihilo illa est, quæ fit ex Beneplacito summi Dei, ad significandum robur potentie sue.

דועקרים

Hæc non male concinunt Doctrinæ Apostolicæ; quibus ratione termini à

quo (ut loquuntur in scholis) est *ἐκ τῶν μὴ φαινόμενων* Hebr. 11: 3.

Causæ efficientis, Apoc. 4: 11. *Ἀλλὰ τὸ θέλημα σου (Θεὸς) εἰσὶ καὶ ἐκτίσθησαν*, id

est, לפי רצון יי. Respectu denique intentionis ususque, ut inde perspicere-

rentur *αὐτὴ δὲ δύναμις, καὶ θεϊότης* Rom. 1: 19. להוריע עוצם גבורתו.

Adeoque *materiæ primæ* æternam negant existentiam, quam

Dei Beneplacitum antevertit, & produxit; quod argumentis haud contem-

nendis contra *Philosophum* (Aristotelem reor intelligunt) eunt

probatum. Primum hominem credunt factum non modo *bonum*, verum

& *immortalem*. ואמרו כי הנה אדם הראשון אם לא היה אוכל מעץ

הדעת לא היה מת. . . אמנם היה חי לעולם *Docent porro, ecce! Adam pri-*

mus, si non manducasset de arbore Scientiæ, non fuisset mortuus, sed revera vixisset in

æternum. Didici quoque ex R. Aaron M. S. illos jam inde ab Adamo jus tri-

buere hominibus, & consuetudinem mactandi animalia in suum alimen-

tum. Probantque ex *Dominio*, quod Deus Opt. Max. Adamo in omnia ani-

mantia volucres & pisces tribuit; ex *tunicis pelliceis*, quibus primos parentes De-

Gen. 1: 28.

us induit; ex discrimine *mundorum & immundorum animalium*, cujus ratio ma-

Gen. 3: 21.

ximè in victu habetur, quod jam ante diluvium obtinuerit. Tandem

Gen. 7: 8.

quod *nutrimentum cum eo*, quod nutritur,

ejusdem conveniat esse generis, &c. Providentiam Dei extendunt ad omnia; &

multis Christianorum oculatiores, curam ejus & regimen tam latè patere

sciscunt

156

sciscunt atque ejus Scientiam, pari nempe passu ambulantes. סוף דבר פסקו ואמרו שכמו שהידועה היא בכל דבר כן ההשגחה בכל דבר

Deut. 30:
19.

Mass. pirke
Aboth.

Res buc redit: definitè statuerunt, quod, quomododum Scientia Dei est omnium rerum, sic etiam ejus Providentia circa omnia & singula versatur. Quod si quædam nobis minus rectè atque ordine videantur accidere, illud omne לקוצר דעתנו defectui intellectus nostri acceptum ferri debere. In iis verò quæ Legem, Justificationem, & Naturæ vires attinent, &c. communi Judæorum fermento apparent fere inquinati. Omnem Mosis Legem tenent immutabilem in perpetuum. Homini post lapsum liberum in virtute sequenda asserunt Arbitrium, ideoque scriptum ואת החיים ואת הטוב וכו' ubi pro הטוב, quod vitiose excusum, leg. המות. Ecce proposui tibi vitam & mortem, &c. elige ergo. Subscribuntque profanæ illi sententiæ, dictoque sacrilego Veterum Doctorum: בעבור זה אמרו הראשונים כל בירי שמים חוץ מיראת שמים

Qui propterea dixerunt, omnia sunt in manu Dei, præter timorem Dei. Quemadmodum hoc idem à Rabbanitis etiam laudatur. Non negant quidem influxum Dei atque auxilium, (de quo aliàs, illustrandis Pauli cum Iudæis disputationibus, uberius, bono cum Deo, dicemus) verum unà tenent ejus determinationem & eventum ab homine pendere. והטעם אף על פי שהמוג מוכרח בפעולותיו אמנם הנפש Sensus est, licet ille divino indigeat necessariò influxu in suis operibus, anima nihilominus manet domina suæ electionis & voluntatis. הכנה præviam dispositionem quoque in homine ponunt, undecunque jam repetatur à natura, stellis, temperamento, &c. secundum quam formam & influxum bonitatis recipiat. יקבל כל אדם צורה כפי הכנתו per funiculum (instrumentum divisionis olim) gratia se expandentis accipit unusquisque formam secundum dispositionem suam. Quod ψωμα cordis humani, liberrimæ liberantis Gratia dispensationi audacter sese opponens, Paulus toties ideo convellit, & deturbavit: 1. Cor. 12: 11. Spiritus S. distribuit unicuique κατ' ἰδίαν sicut ille, non homo, vult. Rom. 11: 6. 33 36. 1. Cor. 4: 7. Eph. 2: 8-10. Servati per fidem; non ex operibus, ne quis gloriatur. Et si per fidem non ex nobis, Dei donum est. Cumque ἡμεῖς ἐν τοῖς ἀγαθοῖς in bonis operibus vivimus, non nostra dispositio est prævia; sed προητοίμασεν ὁ θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς διεπατήσωμεν, preparavit ipse Deus, ut in iis ambularemus. Denique, quicquid & quantum hic est, θεὸς ἐσμὲν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Dei sumus figmentum, creati (ex rudi & terrea massa) in Christo Iesu, &c. Ipse fecit nos, & non nos ipsi, populum suum, & oves pascui ejus. Psal. 100: 3. Cæterum non desunt inter Karæos, qui quatuor תכונות dispositiones animæ pridem notarunt: generatim,

Mortis

157

stra dispositio est prævia; sed προητοίμασεν ὁ θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς διεπατήσωμεν, preparavit ipse Deus, ut in iis ambularemus. Denique, quicquid & quantum hic est, θεὸς ἐσμὲν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Dei sumus figmentum, creati (ex rudi & terrea massa) in Christo Iesu, &c. Ipse fecit nos, & non nos ipsi, populum suum, & oves pascui ejus. Psal. 100: 3. Cæterum non desunt inter Karæos, qui quatuor תכונות dispositiones animæ pridem notarunt: generatim,

Mortis & Vitæ, Sanitatis & ægritudinis. Mortuæ cognomine appellatur, quæ majorem in modum peccatis est inquinata, & alias עֲשֵׂר improba dicitur. Viva habetur, quando immunis est à morbo peccatorum; atque in bonis operibus incedit, cujusmodi Vir justus vocatur. Sanitas est, quando rerum existentiam, nexum, ordinemque rectè apprehendit, id est sapit. Ægritudo est, stultitia ejus, talisque homo cognominatur stultus, aut plebejus. Iste dispositiones, inter se rursus permixtæ, sex adhuc alias pariunt constitutiones: quarum duæ sibi invicem oppositæ simul esse noqueunt; vivens videlicet & mortua; sana & ægra. At quatuor reliquæ dari possunt, quemadmodum Viva & Sana, Viva & ægra; Mortua & robusta, Mortua & ægrota. Quæ in primo censu est Viva & Sana adhærebit seculo superiori, secundum id, quod scriptum est 1. Sam. 25: 29. Anima Domini mei colligata sit in fasciculo viventium, & ita de reliquis. Si nihil aliud, docent ista quam ex usu, quam intelligibiliter, quam appositè! Christus & Apostoli, ad Judæos fere verba facientes, peccatores ut mortuos, & ægros; Sanctitati studentes & regeritos tanquam vivos, sanosque passim descripserint, cum apud Hebræos olim, & ad sera usque tempora, hæc adhibita fuerit metaphora. Ita nemini latere potest, quo sensu, qua elegantia dixerit Servator: Sine mortuos suos sepelire mortuos. Sani medico non egent, verum ægroti. Quæ cupiditati indulget, vivens est mortua, & ejusmodi sexcenta. Sic ratio patet ac respectus plurimarum Scripturæ Phrasium, quæ huc alludunt, hoc præsupponunt. Quid sibi vult apud Apostolum Sani in fide? Sana Doctrina? Sani sermones? (1. Tim. 4: 6.) non suppar ejus, quod Karæi vocabant בְּרִיאָה h. e. Veritatis, Sanctitatis & cœlestis Sapientiæ pleni? De animabus per mortem à corpore solutis tenent, pro suis statim meritis, præmium aut pœnas consequi: סוף דבר אמרו שמה שראוי להאמין כל בעל אמונה בזה הוא שהפּש אחר המות אם זכתה לעלות בעולם השכלי אשר הוא נקרא עולם הבא וגן עדן להרחק במושכלה תהיה חיה לעולם ואם היתה נזופה ומגורשת ממעונה מצד עבירות חלאתה תהיה בצער ודראון ותולעתה לא תמות ואשה לא תכבה וזהו הנקרא גיהנם In summa dixerunt illud quod conveniens est, ut quisque vere fidelis credat ea de re, hoc est: quod mens post mortem, si digna est, adscendet in mundum intellectualem, qui Seculum vocatur futurum, & Hortus Eden (confer Luc. 23: 43.) ut intellectualibus affixa vivat in æternum. At si culpæ obnoxia sit, & repulsa ab habitaculo (Deut. 33: 27.) propter transgressiones suas dolebit, vivetque in anxietate & ignominia, ubi vermis ejus non moritur, nec ignis extinguetur, & id est quod dicitur Gehenna. Addit R. Eliabu, quosdam opinari, malorum animas detrudi in corpora Bestiarum per μεταμύχωση, & hanc pœnam illis im-

Math. 8: 12.

Math. 9: 12.

1. Tim. 5: 6.

Tit. 1: 13.

2: 2.

1. Tim. 1: 10.

2. Tim. 4: 3.

Tit. 1: 9.

1. Tim. 6: 3.

2. Tim. 1: 13.

158

imponi, &c. Sed merito illud ridet, vocans *pravam opinionem*. Palmarium caput est de *Messia*; ultimo loco positum, non, ut ejus dignitatem elevent, sed, quia, ut venturus, adhuc expectatur. Lustremus, quomodo illum describant, unde? & quando? credant adfuturum. Pingunt regem terrenum, & violentum victorem, in quo veterum præjudiciorum & perfidiæ vestigia observes, neutiquam characteres Prophetarum.

R. Eliahu
Tract.
עשרה
העקרים
Cap. X.

צריך שתדעו שהמלך המשיח יהיה מורע דוד ע"ה ולא יוסף
על הכתוב ולא יגרע ולא יבטל דבר ממנהג העולם ולא יעשה שום
חדש במעשה בראשית ולא יצטרך בקיום היותר משיח בעשיית נפלאות
ולא לחיות מתים אמנם יקבץ נדחי ישראל וילחם מלחמות השם וינצח
כל האומות מסביביו ויבנה המקדש במקומו ועוסק במצות כדור אביו
ויכריח כל ישראל ללכת במצות התורה וחקיה: אמנם אם לא יעשה
אחד מאלו דע שאינו מלך המשיח אבל הוא כאשר מנהיגי האמות
שבאו אחר דוד

*Scitu opus est, quò cum vite cognoscatis, Messiam Regem futurum ex semine Davidis p. m. qui nihil adjiciet, nihil detrahet de Scriptura, neque rem ullam de consuetudine Seculi abrogabit, aut quicquam innovabit in opere creationis. Non necessaria erit adco ad probandam Messiae excellentiam Miraculorum patratio, vel suscitatio mortuorum. Verum ille expulsos Israelis congregabit, bellageret Domini (Nemini) & omnes populos circumquaque subjugabit, exstruet sanctuariam loco suo, observationi mandatorum studebit, ut David pater ipsius, cogetque omnem Israel incedere in Legis præceptis & institutis. Quod si vero ex his nihil fecerit, scito, quod non sit Rex Messias, sed velut unus ex rectoribus populorum, qui Davidi successerunt. Hujus loci non est, ista vel expendere, vel confutare. Quivis videt, quam laxa, quam tenuia hæc sint; cum pro magnificentia cœlestium bonorum, quæ Prophetæ prædixerunt; tum pro tot seculorum ἀποκατάστασις. Quid, quod prima illa Jesu Nazareno quoque convenient, qui ex semine Davidis, nihil addidit Legi vel dempsit Matth. 5:17. &c. Quum vero Miracula ex censu judiciorum Messiae expungunt, hoc ipso & Prophetis obloquuntur Jes. 35: 5. 6. &c. & ab antiqua Majorum discedunt doctrina, qui omnino ab eo Miracula expectabant Joh. 7:31. Causæque tandem suæ desperationem produnt manifestissimè, quod nulla ejusmodi divinæ missionis aut virtutis documenta de suo fictitio Messia ausi sperare, talem modò effingunt, qualem quivis turbo & rebellis Judæus, modò fortis sit & felix, numero lo exercitu instructus, possit repræsentare. Et quando tandem, rogo Karæos, Judæi talem virum pro Messia amplectentur? Antequam vice-rit & templum edificaverit? Sic nondum satisfacit γυνεῖσθαι hic ab Elia dat-
tis;*

tis; sic fides in eum nullo fundamine nitetur; sic facile à quocunque impostore decipi poterunt, ut ipsum R. Akiba per Ben Cosba circumventum memorant hoc loco: עקיבה היה בן כתיבה המלך והיה ר' בומן ר' עקיבה חושב שהוא המלך המשיח והיה נושא כליו וא"ח נהרג ומזה ידעו שלא היה המלך המשיח

Temporibus R. Akibæ vixit Ben Cozba Rex. Putabatque R. Akiba, hunc esse promissum Regem Messiam, ideoque tulit ejus vexilla; sed post, illo occiso, agnitum fuit, illum Messiam non fuisse. Cui Judæo accidere non poterit, quod sapientissimo illorum Doctori, si propere etiam judicium ferat? expectabit igitur, credo, prudens Hebræus donec omnia hæc ante peregerit? Quando itaque, & per quos bella geret, vincet, ædificabit sibi relictus ille Messias, si hunc eventum omnes debebunt prius præstolari? Ita dum Scripturis dissona adoptant, ne sibi quidem consentanea loqui comperiuntur. Messia comitem Prophetam adjungunt נביא עמו. Ut pa-

riter videmus Joh. 1: 25., etsi ab Elia illic, & Messia quidam distinguere videantur, cum Prophetam de Elia Karæi explicent, secundum id, quod scriptum est: Ecce ego mitto vobis, &c. Adventum hujus, articulum fidei statuunt certum, & nunquam vero fideli inficiandum. כי ביאתו על דרך האמונה מחויב

Ejus namque adventus via Fidei est necessarius. Signa verò temporis quando aderit, nulla adhuc distincta & pressa apud eos inveni. Idem iis, quod fratribus Rabbiniis, accidit; dum genuina ex Scripturis neglexere, alia, quibus fidant, non habent. Immo æque, ut isti, numerare fines prohibent: כי אין ראוי לחשוב קצים בזמן ביאת המשיח כי כבר טעו בו

Consultum haud quaquam est, fines computare de tempore adventus Messia, quoniam multi dudum in eo errarunt. Tamen על דרך השכל quantum ingenio colligi potest אמן fieri potest (ait R. Elias in Adderet) ut sit propinquus. אנו מייחלים אותו בכל עת ככתוב פתאם יבוא אל היכלו

Nos certè Eum omni tempore expectamus, secundum illud, quod scriptum est: citò ad Templum suum Mal. 3: 1; veniet.

Quod citi adventus promissum cum testudineo sui Messia gradu illi tam difficulter conciliabunt, quam allatas tarditatis causas forte probabunt cordati Lectores. Duæ potissimum extant apud R. Eliabu: una est:

לפי דעת בעלי חכמת הכוכבים אם נתאחר היום לסבה שכוכב שבתאי הוא כוכב ישראל והוא מאחר במהלכו ולכן בבוא הקץ ברצון השם

Ex sententia eorum qui Astronomiæ sunt periti, si moretur (Messias) ea de causa est, quod stella Sabbathi (Saturnus) sit stella Israelis; ille autem in cursu suo sit tardior. Quapropter cum terminus aderit, veniet ex beneplacito Dei. Altera

petitur

petitur ab ipsis Judæis, quod se non dignè satis ad hanc gratiam consequendam præparaverint: אין המנע הישועה כי אם מצד אנשי הגלות: לכן ראוי להם לקוות כִּלְיוֹם יְשׁוּעַת הַשֵּׁם כי הוּא מְדַרְכּוֹ לְהַשְׁפִּיעַ לָמוֹכֵן לְקַבֵּל הַשְּׁפָע Nullum est Salutis obstaculum, nisi ex parte hominum ipsorum, qui in Captivitate versantur.

Ideoque convenit, ut (vita in melius mutata) unoquoque die Salutem Domini (vid. Luc. 2: 30.) præstolentur. Hæc quippe illius via est, influere in eum, qui bene dispositus est, ad recipiendum Gratia influxum. Quasi fortuna Populi Hebræi, qui Deo solo duce & rectore gloriatur, à positu penderet irrationalium stellarum! Saturnum tardigradum non novisset Omniscius, quum velocissimum tamen Uncti sui adventum polliceretur! Aut denique præviæ hominum dispositioni beneficium referri debeat acceptum. Quod ex mera liberrimæ voluntatis bonitate indignis Deus promissit; ivitque nihil tale scientibus vel petentibus oblatum. Jes. 65: 1.

Quod Mores & vitæ instituta Karæorum attinet, hæc visum est breviter notare. Domi, sive in vita privata, habetur exacta cum munditiæ, tum frugalitatis ratio, quod ad victum amictumque. Discrimen ciborum mundorum & immundorum, horumque interdictum propterea mandatum putant: כי ממקצתם יקרו חלאים טבעיים וממקצתם יקרה עיבי הנפש החיונית אשר היא משכן הנפש השכלית ויתעורו עיני השכל מלראות יה בארץ החיים Partim, quod morbi quidam naturaliter inde proveni-

ant, (V. gr. ex porco lepra) partim, quod anima vitalis inde hebes fiat & nubila, quæ habitaculum quasi est mentis rationalis, & obcæcati fiant oculi intellectus, ne videant Deum in terra viventium. Ubi jam abest immundities, severissime prohibent, ne quis stomachum licitis nimium gravet, quoniam Propheta dicit אֲלֵךְ תְּהִי בְּסוּבְאֵי יֵין בְּזוּלָלִי בָשָׂר לֹא אֶחָד אֶחָד בָּשָׂר יוֹתֵר מִדִּי שִׁבְעָה רָל יוֹתֵר מִקִּיּוֹם נַפְשׁוֹ וְאִם יֹאכַל יוֹתֵר מִהֶם הוּא נֶחֱסֵר ne sis inter compo-

Prov. 20: 23.

tores vini, & carnis helluones. Quo admonemur, ne homo plus carnis comedat, quam requiritur ad ejus nutrimentum, hoc est, ut sese vegetum sustentet; quod si amplius comederit (eadem quoque ratio de aliis alimentis) judicio lapidationis tenetur: venter quippe impiorum indigebit.

Prov. 13: 25.

Si gravior hæc pro delicto poena cuiquam videatur, attendat, eos non statim eò & temere profligare, sed demum post varia hortamenta, increpationes, flagellationem; quæ omnia si spernat, lapidandus est. מיסרין אותו בדברים או בשבט ככתוב ויסרו אותו ואם הוסיף ושנה סוקלים אותו Castigant eum primo verbis, deinde virgâ; (huc allu-

allusit Apostoli sermo 1. Cor. 4: vers. 16. *ἡμεῖς καλῶς* *adhortor*, &c. vers. 21. *τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς*; secundum illud, quod scriptum est, & castigabunt eum, at, si nihilominus pergat redeatque ad ingenium, lapidandum tradunt. Deut. 21: 18. Prætereà considerant hoc vitium *ἀσωτίας* non ut simplex aliquod peccatum, sed radicem & principium omnium scelerum reliquorum. Ubi enim patria abligurierit bona, quidvis committet, ut pecuniam corradat, quæ in sumtus novos queat sufficere; *ישפוך דם לקחת ממון למלאת תאוותו* eousque, ut sanguinem non vereatur effundere, quo nummos acquirat, ad explendam cupiditatem. Quare principio obstantes prodigum, sua dilapidantem bona, eadem censura involvunt. *וכן הנותן ממונו במאכלות ובמלבושים יותר משווינום והמפזר ממונו יותר מכוחו יקרא זולל וסובא וחייב יותר משווינום* *Eodem modo se res habet cum eo, qui pecuniam suam dispendit in delicatis cibis, & vestibus pretiosis ultra, quam par est; & nummos prodigit ultra facultates, talis merito vocatur Comestator, & Potator, & obnoxius sit lapidationi, si multum & perseveranter hoc egerit, & si castigationes minores præcesserint, ac Domus stet Judicii; qui, ut tradunt Sapientes, (in mitiori istac censura) adjurabant tales, ne pergerent in peccatis. Quod si perseverarent tamen, lapidatio sequebatur; non modo ob peccatum, sed perjurium & contumaciam Deut. 17: 12. Ac pertinaciter ita in peccatis versatus κατ' ἐξοχήν חוטא Peccator iis salutatur. *שההולך בדרך זו אדרבא יקרא חוטא* *Qui in hac via iterum iterumque ambulat, peccator vocatur. Inde claret, quid propriè in N. T. sit ἁμαρτωλός. Intelligendum vero est, pœnam hanc exerceri in eos salva Republica Hebr. at captivitatis tempore בנר״י censura Separationis in eum animadvertunt. Audiat hæc Christianorum quorundam mollities, & resipiscant!**

Parfimoniam licet & temperantiam ubique sectati, ab altera parte tamen solliciti refugiunt superstitiosum ciborum delectum, atque abstinentiam affectatam, in qua nullam vel mercedem reponunt, vel utilitatem; Paulo concinentes: Col. 2: 21, 23. 1. Tim. 4: 3, 4. *לכן ראוי לכל אדם ענין שלא יאסור על עצמו אלא דברים שאסרה התורה כי בזולתם לא יהיה הנהגת לו שכל ועל כיוצא לאלו אמר שלמה אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם גופו* *Ideo indecens est unicuique homini, ut sibi interdicat ullius rei usum, ultra eas, quas vetuit Legislator: exceptis namque his, nullum illi erit emolumentum. Ac de similibus dixit Salomo: Ne esto nimium justus, nec nimis sapiastibi, cur enim desolaberis?* Eccles. 7: 16.

De censura capillorum suas quoque regulas habent, post Mosen,

Barba vero cum maxime; quam, quousque datur, intonsam promittunt, ad decus & gravitatem. נהגו חסדי ישראל שלא לגלחו אלא בכרי שלא ימנע המאכל ומנהג טוב הוא *Solent enim pii Israelis eam non tondere, nisi in quantum opus est, ne esus impediatur, quæ consuetudo optima est.* Verum his minutiis non lubet immorari. Tota victus, & indumenti ratio huc potissimum spectavit: כל מי שהוא מורע הקודש אסור לו ללכת בדרכי הגוים: *ut omnis, qui erat ex sancto semine, prohiberetur in gentium institutis, sive quod ad sermonem & mores, sive quod ad cibum & vestitum, ambulare.* Parentes in summo jubent honore haberi, ex quinto præcepto. Eumque honorem ad omnia, quæ pietas vel præstare potest vel exigere, retulerunt כבוד בכל אופן בין ברברים בין במעשה *honorandi omni modo atque respectu, cum verbis, tum opere.* Verbis sic colunt, ut in bonum de iis loquantur; nomen sine honore non memorent, iis aliquid dicentibus non audeant obstrepere, aut uspiam contradicere, excepto, si quid Lex aliter habeat. &c. Opere autem, partim officiis civilitatis: assurgendo, obviam eundo, ut Salomo matri, sese incurvando, &c. partim re sua, nutriendes, vestientes pro eorum dignitate & sua virili. Dissimiles adeo Pharizæis, in quibus contrariam sæpe ἀσογία & inhumanitatem Christus justissime reprehendit Matth. 15: 4, 5. Ingens etiam, immo nimius, honos est, quo prosequuntur suos Doctores, imprimis בחכמה מפורסמים *sapientia excellentes.* Præter occursum, & alia modo memorata, insuper licitum haud est, locum, quem illi solent, occupare; in eorum præsentia considerare, nisi præcipiant, sede! Ita neque apud illos consistere, nisi dicant: *consiste!* Nefas vero illinc abire, nisi veniam, rogans, impetraverit, & tunc recedet, neutiquam illi tergum obvertens, sed gradietur retrò, facie illius faciem spectante. Si videat eminus præceptorem, ibit huic in occursum, deducetque ad locum quo tendit. Non simpliciter nomine suo appellabit, sed addet מורי ורבי *Dominus meus & magister.* Non potest discipulus iam idoneus ad docendum scholam aperire, etiamsi in remota regione אלא ברשות רבו *nisi permissu sui Magistri, &c.* Qui præcedit in Ecclesia, tenetur tota congregatio illi honorem exhibere, & voci ejus לעולם תלמיד חכם והיה *auscultare.* Quando tres aut plures una ambulant, discipulus sapientis æternum erit in medio. Satisne hæc sunt? sed longius adhuc provehi sustinere. לא יסתור את דבריו החולק ער רבו *Non confutabit Magistri sententiam: Et, qui disputat cum Præceptore, est tanquam si disputet cum ipso Numine.* Ist hæc, & plura, quæ omittimus, ostendunt non exiguum in Doctores Scripturariis quoque fastum & αὐθάδεια, adeoque, si illos γεγραμμέναι Matth. 23. de Karaorum Magistris, post Origenem, explicemus, de quo abunde dictum est, sat causæ fuisse Chri-

163
Ibidem in
ענין ע"ז
Cap. 3.

Ibid. Cap 4.

164
pag. 63.

Christo Domino, cur iis quoque superbiam, affectatam nimis auctoritatem, & προκαθεδείαν, titulorum Rabbi, διδάσκαλε, similiumque ambitum merito exprobraret vers. 6, 7.... Quin paria hac parte fecisse cum Rabbanitis, ut merito junxerit Servator, hoc indicio esse potest, quod illorum sententiam, ac notissimum effatum, quo amor patris præceptoris honori postponitur, adoptent quasi, & imitentur. R. Eliabu scribit: *Kabbalisti Doctores dicunt, quod major honos habendus Magistro, quam Parenti: ac, si uterque simul fuerit abductus in servitutem, Magistrum prius potiusq, quam Patrem, redimendum.* At, si forte Pater quoque sit תלמיד חכם doctus, aut doctoris discipulus, etsi non eo gradu quo Rabbi, tum preferendus est Pater. Multum ad gratiam contulisse antiquis doctoribus oportet, si vera sunt, quæ scribunt de iis, & se eos imitantibus Karai: quod gratis fere docuerint, nisi premente admodum temporum necessitate. אינם נוהגים כמנהג חכמי הרבנים לעשות להם אלהי כסף ומנהיגי זהב שלומדים על מנת להקרא רב ועל מנת לאסוף ממון אכור לשבעה ולמכסה עתיק רק מנהגם כמנהג החכמים הקדמונים שהיו משתכרים אפילו במלאכות פחותות כדי להחיות נפשם והיו עושים תורתם קבע ומעיינים בחכמה *Non solent agere Karai ex more Doctorum Rabbincorum, ut deos argenti faciant sibi, & duces auri, dum docent hoc sine scopoque, ut Rabbi vocentur, magnam vim pecunie congerant; ut comedant ad satietatem & pretiose vestiantur (Jes. 23: 18.)* Ecce! quam justa & verax est, ipsis Judæis testibus, Jesu Nazareni querela! modo viderent ipsi censores *mantica* quod in tergo fuit aliquando, si non est, addunt namque, sed consuetudo Karæorum eadem est, quæ sapientum antiquissimorum, qui vilioribus subinde opificiis operam dare haud detrectabant; quo se ipsos alerent, ac certas nihilominus horas legis studio vacabant, sapientiæque erant intenti. Hinc, nisi fallor, ratio, una saltem ex potissimis, elucescit, quid Paulum moverit Apostolum, cum summo jure, quod astruit aliquoties, posset vivere impendiis Ecclesiarum, tamen maluerit Evangelium suum ἀδάπανον τιθέναι, & manibus operatus sibi victum quaerere σκηνοποιός. Videlicet, ne amore, industria, & generoso opum contemptu videretur cedere illis saltem Judæorum doctoribus, qui gratuitam institutionem subdolè venditabant; adeoque, ne suspicioni vel calumniæ ansam præberet, quasi suum in Evangelio commodum, non suorum auditorum salutem, tam calide confectaretur. Illuc verba respiciunt: ἵνα μὴ ἐγκοπὴν τινὰ δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ & χειρῶν. 1. Cor. 9: 12. Et quamquam hanc charitatem de se solis prædicent Karai, inficiandum non est, si non tunc, succedente saltem ætate, Rabbanitas aliquos gratuitam pariter institutionem Legis vel scriptæ, vel oralis, induxisse, de qua re dispu-

ibid. cap. 6.

Matth. 23.

1. 7. 14.

1. Cor. 9: 18.

165

Act. 18: 3.

& 20: 33.

34.

pro Re-
staur.
Scholis
cap. II.

166

disputant in *Misnattractatu de Votis*. Cæterum hoc erat, ceu Paulus multis rationibus, & exemplis commonstrat, non mandati, sed indebitæ libertatis; prudens consilium pro isthoc loco, & tempore; nequaquam perpetuum institutum. *Æquitas enim, & lex utriusque Testamenti sancit: Quod, qui altari serviunt, una cum altari partiantur.* 1. Cor. 9: 13, 14. Ipsa natura istud ethnicos docuit, inter quos innumera exstant cum dicta, tum facta magnorum virorum, quibus palam faciebant præceptori, à quo animi culturam, cum virtutis studio hauseris, magnam satis mercedem solvi, honoremque exhiberi non posse. Vulgata sunt Alexandri in Aristotelem, Gratiani in Ausonium, Valentini Junioris in suum præceptorem apud *Themistium*, exempla. Quin *Eumenius Rhetor* in oratione sua commemorat, se *Galliarum juventuti* erudiendæ præfectum à liberalissimis Principibus jussu, præsertim à *Constantio*, *Salarium in Sexcenis millibus nummum accipere*. Quod hic repeto, ut cogitent serio docti, num summi Viri correctio, quam hujus loci habent comment. ad *Svetonii Othon.* cap. IV. mutans *sexcenis in sexagenis*, eo quod tanti philosophantium stipendium fuisse tradat *Tatianus*, ipsa non indigeat emendatione? Etenim præter codicum fidem, eadem summa adhuc cap. XVI. ac cap. XIV. in ipsa Cæsaris Epistola, iteratur. Fuerat *Eumenius* Imperatori *Memoriae Magister*; munere, quod non abludit multum ab eo, quem jam *Cancellarium* vocamus, quomodo & Hebræis מִזְכִּיר *Mascir* appellatur. Ut, hoc relicto, *Professionem Oratoriam* repeteret, majori sanè, quam ordinario Magistrorum præmio, oportuit invitari. Dicit ideo clare Cæsarem *tercena illa sestertia, quæ Sacrae Memoriae Magister acceperat, geminasse, addita pari sorte*. Numnam putabit Vir eruditissimus in illa honoratissima statione tantum *triginta sestertia Eumenio* data, quorum *sexaginta* sint *sors geminata*? Denique ad collapsæ scholæ, magnique operis restitutionem suum hocce *salarium destinabat* optimus Rhetor, ad quam *instauracionem* qui poterant quæso sufficere *sexagena*? Verum hoc ἐν πα-
ρόδῳ.

Vidimus, quantopere præceptores coluerint; de Amore proximi quid teneant, nunc indagemus. Pharizæis hic aliquanto sanius, sed longe tamen infra perfectam Evangelii sanctitatem philosophantur. Ex quo hanc, omnis æquitatis inter homines certissimam aureamque regulam, forte transsumserunt: Ne quid alteri faciamus, quod nobis factum nolumus. Idem enim iisdem pæne verbis inculcant: הענינים שלא יקבלם *Omnia, quæ homo non libenter in sese admitteret, nefas est, ea adversum fratrem tentare*; hinc inferunt quoque (præter multa particularia, quæ transimus) vetitum esse, fratrem, sive in te peccaverit,

R. Eliahu
in Adderet.
כבוד אב
Cap. 3.

verit, sive in Legem, statim publice, vel multis audientibus redarguere; ne te oderit, &c. At si non convertatur de via sua mala, in pudorem agunt, & ignominia illum afficiunt coram pluribus, donec resipiscat. Quod si non resipuerit, sola Domus Judicii eum devovet diris. Nunquid hæc gemina sunt disciplinæ gradibus, & modo, quem legimus in Christi Ecclesia usurpatum? Matth. 18: 15. . . . si frater in te peccaverit, corripe eum solus inter te & ipsum & quæ sequuntur. Rursus: qui peccant apertè, redargue in præsentia omnium, ut ceteri quoque timeant. 1. Tim. 5: 20. Et si illi dicunt hoc fieri ad incutiendum pudorem, idem dicit alibi Apostolus 2. Thess. 3: 14. Notate non obedientem. . . ut erubescat. Quin ut Karæi hanc censuram in propatulo appellant התוכחה ברבים increpationem inter multos, Paulus eodem signat vocabulo 2. Cor. 2: 6. ἡ ἡπιμιμία τῶν πλειόνων. Interim tamen non magis ac Pharizaici doctores capiunt, quam latè pateat Proximus, restringentes ad fratres suos, & gentem Hebræam. Neque quousque charitas & remissio procedant: Amicis volunt benefacere, veniam petentibus quidem ignoscere, אמנם לאנשים אשר גמלו רע ולא חזרו למוטב לקבל מחילה אינו אסור לנקום ולנטור מהם Sed vero viris 167, qui malum rependunt, nec ad benefaciendum revertuntur, ut remissionem possint accipere, nullo modo interdictum est eos ulcisci; & adversus eos iram servare. At quanto benignius, castiusque doctrina jubet Evangelii, Matth. 5: 44. Sed Ego dico vobis, inimicos diligite, benefacite iis qui vos oderunt, &c. Ex qua utriusque doctrinæ comparatione clarissimum simul evadit, quibus δὲ χάρις id est Hebr. קדמונים suum id Ego dico Christus opponat? non Legi videlicet; sed iis qui, contra Legem, erant tam parcè φιλανθρωπέουτες. A domibus & foro in Synagogas, & ad exercitia divini cultus potiora procedamus. De lectione Legis, & Scripturarum meditatione jam est occupatum. Precan- Adderet di obligationem, & mandatum repetunt ex Lege, ratione, ipsiusque homi- עניו nis indigentia. Nomina quibus orationem ad Deum indigetant septem תפלה Cap. I. &c. imprimis recensent. שבח ותורה ודוי ובקשה תחנה צעקה וקרייה והם שבע Quorum תורה & שבח cum εὐχαριστία, תחנה & ודוי cum προσευχή & δέησις, בקשה, ac duo alia, cum, ἑντευξίς, apud Paulum 1. Tim. 2: 1. commodè possunt conferri. ἑντευξίς enim Hesychio est ἀπάντησις κατὰ τῶν πλημμελησάντων intercessio contra eos, qui agunt inique. Et hujusmodi petitio protectionis & auxilii ad Deum ardentè, & elato clamore sæpius dirigi solet. Ordinem, quo preces instituendæ, haud male disponunt hoc modo. 1. Primum initio est laudatio Dei propter opera sua. 2. Deinde professio veritatis, potentiae, Majestatis ejus, &c. aliarumque perfectionum, quas in mundo creando & conservando manifestat. 3. Confessio peccatorum. 4. Petitio veniæ, & remissio-

missionis iniquitatum. 5. Deprecatio. השעם להתחנן השם על העונות. *ea de causa ut Deus propitius sit ex gratia peccatis; eaque remittat per viam immeritæ benignitatis. Locus precum publicarum est Synagoga, aut Beth Hammidrash; ut olim cum maximè templum, פאת השתחויה במקדש היתה לפאת מערב הפך אמות העולם שהיו משתחוים במזרח כפי אמונתם בצבא השמים Angulus vero versus quem adorabant in Sanctuario (ut hodieque) erat angulus occidentalis; oppositè ad gentiles per mundum, qui se prosternunt versus orientem, propter fidem eorum in exercitum Cælorum. Numerus ejusmodi precum quibusdam septenarius ex Ps. 119:164. aliis ternarius Ps. 55:18. dualis plerisque constituitur: Mane & Vesper, circa horam jugis sacrificii, cujus occupant locum; quia & עלות השחר היא תפלת המלאכים in adscensu auroræ precationis Angelicæ ipsis tempus habetur, ex Job. Cap. 38:7. Ut omnia redigam in compendium, quas requirunt in precaturo conditiones præcipue personas attinent, vel materiam, vel gestus, aut linguam qua preces fundentur. In persona exigunt ut sit בוגר pubes, בעל ידיעה intelligens, נקי purus; etsi de eo adhuc disputent an טמא impuro precibus interdictum fiet? Inque signum puritatis postulatur ut conditio ab eo qui preces dicet, ut manus pedesque lavet, quia id faciebant sacerdotes sacrificaturi, ובגלות התפלה, & tempore captivitatis oratio cum oblatione permutatur, cum maximè tamen manus; secundum illud Psal. 26:6. Lavo manus meas in innocentia, & circumceo altare tuum Domine! Tum, ut intentio ejus non vagentur; sed defixa sit in precibus suis. Sinceritatem quoque urgent ante omnia להיות לבו שוה ut cor ori ex amussim respondeat. Sed de fiducia in Messiam, aut ejus merita, altum est silentium. Materiam orationis magnam partem constare volunt ex decem fidei articulis, prout hi ad laudandum, aut petendum aliquid conducunt. Ingentem quoque cautelam atque delectum præscribunt in titulis & epithetis Dei, quæ precum initio veniunt adhibenda; ut gravia sint, apposita, non multa nimis: quam enim Christus in precibus βαττολογίαν increpuit Matth. 6:7. & illi explodunt למה ירבה בשיחה Nequaquam inanem sermonem (idem est Hebr. quod λόγος & λόγος Matth. 12:36.) quispiam in precibus suis multiplicabit. Hujusmodi quædam epitheta enarrat R. Eliabu Init. Cap. VI. Inter alia illud Unitatis, ubi mihi istud notabile videtur, quod eum ait אחד ולא באחד unum, & non in unum; qua phrasi Hebraica, nisi fallor, Johannis Apostoli itidem Hebræi locutio, & discrimen istius ἐν, & εἰς τὸ ἐν 1. Joh. 5:7.8. optimè queat illustrari. Non conveniunt vero satis Karaitici doctores, qua ratione preces sint concipiendæ? quidam carmine volunt, alii ex verbis Prophetarum, alii tandem distin.*

distinguunt: ut preces necessariae statæque sint ex dictis Prophetis; alia, quæ intermiscuntur, carmine juxta cujusque intentionem. Exhibet porro R. Elishu specimen septem illorum generum orationis, quæ distincto nomine principio insigniverat. Nempe תפלת חובה Oratio debita diversas illas orandi vias, aut rationes septem, quas memoravimus, in se sæpe comprehendit. Sicut in eorum oratione solenni, ut ipsi observant, invenitur שבח laudatio: Psalmus videlicet XXXIV: 2. . . . cum קומו surgite, &c. Neh. IX: 5. . . . ההודאה Confessio: audi Jisrael, &c. cum Psalmo 136: 1-26. Benignitas ejus durat in æternum, ubi est memoria veterum miraculorum, quæ Deus fecit Jisraeli, &c. Hinc cum his jungit Psalmum dici, qui quoque est confessio. Postea sedens confitetur in hæc verba: Et nunc quid dicemus Deus noster? &c. Ezræ 9: 10. . . . Inde dicit Domine clamavi ad te, &c. 141: 1. . . . Ubi modus est בקשה rogationis: dum ait, disponatur oratio mea tanquam suffitus coram te! &c. Rogatque ut oblationes fiant in veritate & ipso facto, non solis modo dictis, dicendo: Benefac secundum beneplacitum tuum Zioni, extrue muros Jerusalem; tunc delectaberis sacrificiis justitiæ, holocausto, & solidis, &c. Ps. 51: 20. 21. His copulat Psalmum XXIX: 2. Date Deo gloriam filii potentium, &c. In quo itidem confessio habetur, cujus est sensus, quod omnia ex manu ejus pendent, id est, quod per decretum suum (hæc enim vox hic significat) omne quod ipsi collubitum est facit, &c. (confer Eph. 1: 11.) mox subdit Psalmum qui sensum habet deprecandi aut petendi, ex orantis arbitrio. Exinde Psalmum cui titulus precatio Moysi, Psalm. 90: 1. . . . Ille notam faciant captivitatis suæ difficultatem, supplicantes & querentes Finem Salutis. Secundum id quod scriptum est: Appareant opera tua servis tuis, & decor pulcherrimus Domini Dei nostri super nobis! v. 16. Addit hæc Jeremiæ commata: Cap. 14: 21. . . . ne spernas propter nomen tuum, &c. Atque hæc exhibent צעקה Vociferationem ad Dominum, ob memoriam federis; quod cum patribus percussit, (inde Judæorum conversionem suo tempore futuram Paulus etiam repetivit Rom. XI: 27, 28.) Adjungit iis quinque Sanctitates, in quibus est קריאה exclamatio, respondentes quinque libris Legis: Prima est: ואתה קדוש Ps. 22: 4. Et tu es Sanctus. Quod refertur ad librum Geneseos, ubi per novam mundi productionem, &c. Dei existentia comprobatur. Secunda est: Ies. XLVII: 4. Redemptoris nostri nomen est יהוה Exercituum, Sanctus Jisraelis. Alludit istud ad librum Exodi, in quo est historia liberationis ex Aegypto. Tertia est: Ies. 6: 3. Sanctus, Sanctus, Sanctus est יהוה Exercituum! Quod occulte referunt ad librum Leviticum; in quo monita sunt Sanctitatis per sacrificia, &c. qua Jisrael reliquis gentibus antecellit, & separatur. Quarta est: Ezech. 3: 12. Benedicta sit gloria יהוה de loco suo, quod cum quarto libro convenit (Numeri) ubi est ordinatio vigiliarum Tabernaculi, & modus profectionis Nubis in qua erat Gloria, &c. Quinta est: Audi Israel Dominus Deus tuus Dominus, unus Deut. 6:

169

170

4. Illudque loco quinti est libri in quo hoc comma habetur. . . . אִמְנֵם הוּא אֶחָד. . . . פשוט מכל צד בלי שום רבוי מאופני הרבוי. Revera ille unus est simpliciter; ex omni parte, sine ullo modo multiplicationis, quicumque tandem esse possit. Post aliqua adhuc, & recitationem Paraschæ Zizith, & quasdam Dei legisque laudes ex Seder, &c. cadit in faciem dicens, in te confisi sunt Patres nostri Ps. 22: 5. petitque supplicans remissionem & misericordiam, pro se, & pro populo suo Israel, & instauratione Jerusalem, &c. Tandem obsignat, & finem facit tacita prece, secundum illud quod invenimus de Hanna 1. Sam. 1: 13. Hæc ferè summa est, ac ratio orationis & cultus verspertini inter Karæos, à quo matutinæ preces non multum, nisi quorundam Psalmorum, qui mane magis conveniunt, permutatione differunt; quam visum fuit hic breviter occasione oblata exhibere; ne, qui Rabbanitarum preces ad unguem novimus, hæc penitus ignoremus.

Jam licet ad *Gestus* progredi, quibus Karæi inter orandum utuntur. Ubi annotatam inveni פרישת ידים *Expansionem manuum*, secundum id quod scriptum est: ופירש ידיו אל הבית הזה & *expanderit manus suas ad domum hanc* 1. Reg. 8: 38. Ubi Karæus ex memoria laudans hoc dictum ידיו scripsit pro synonymo כפיו *palmas suas*, quomodo in omnium optima edit. Veneta Bombergi 3. Vol. fol. aliisque est excusum. Deinde כריעה *flexionem genuum*, & προσκύνησιν. Juxta illud Psalm XCV: 6. *Venite procumbamus & genua flectamus*. Singula vero sic probant & discriminant: הכריעה *Hacceriah cum crura adherent (applicantur) suis ligaturis*. Forte erit ut Turcæ sedent, aut Chineses. הבריכה *Habbericha, est cum quis genubus suis nititur (consistit hebr.) ut scriptum est* 2. Chron. 6: 13. & *incurvavit se in genua*. והקידה *Et Hakkida est demissio verticis, cujus inflectio humilior est quam in Histachaviab; quod ex Gen. 43: 28. parum firmiter, meo judicio, probant.* ונשיאת ידים & *Elevatio manuum*, juxta id Ps. 134: 2. *Tollite manus vestras ad Sanctuarium*. ונשיאת עינים & *Sublatio oculorum ex scripto Ps. 123: 1. Ad te levavi oculos meos*. העמידה & *Statio: ut stemus tempore matutino*. Nehem. 9: 5. *Surgite, benedicite Domino*. והרמת קול בצעקה & *Elatio vocis per clamorem; secundum illud Ps. 77: 2. Vox mea ad Dominum & elamavi, &c.* ותפלה & *Precatio submissa voce; ad imitationem Scripturæ* 1. Sam. 1: 13. *Labia tantum ipsius movebantur, at vox non audiebatur*. Tanti vero faciunt ista, & de genere hoc alia, ut sine iis, suo quæque loco, preces vix videantur suis numeris absolutæ; ratio est quia omnia membra ad Dei cultum, & hymnos, apta nata sunt: ex eo quod scribitur Ps. 35: 10. *Omnia ossa mea proloquantur: quis tui similis est Domine?* Neque his contenti alia adhuc requisita de vestitu, loco &c. adjungunt.

ויש עוד תנאים אחרים שהשכל גזר אותם כגון תקון הגוף תקון המלבוש ותקון המקום תקון הגוף הוא להשוות רגליו זה בצד זה ועינים מכונים למקום השתחוויתו ולהניח ידיו אל לבו הימני על השמאלי לא על חלציו עומד באימה ופחד כעבר לפני אדוניו. תקון המלבוש צניעות על הבגדים מהלאה וכ'זל *Ac sunt præterea aliæ conditiones, quas ipsa sciscit ratio; uti sunt statura corporis, dispositio vestimenti; & loci ratio. Statura corporis est, ut pari ordine pedes ponantur, hic juxta illum, ut oculi recta dirigantur ad locum sue adorationis, ut reponantur manus in cor, dextra super sinistram, nequaquam vero in lumbis suis, atque stat in tremore & timore (μετὰ τρέμει καὶ φόβῳ Phil. 2:12.) velut servus coram Domino suo. Dispositio vestium: ut alæ vestimenti sint ultra se invicem, adeoque eum transgressæ, qui eo vestitur. Secundum morem החשובים eorum qui sunt in æstimatione, (eadem plane phrasis quæ Gal. 2:9. οἱ δοκῶντες) & rituum ministrorum coram suo Rege. Loquitur ex consuetudine suæ regionis. Ratione loci commonent cum Rabbini, ut precans depressiori loco consistat. (יעמוד) Proprie magis itaque quam vulgus assequitur interpretum Poëta dixit:*

Vid. Saubert. de precib. Jud. cap. 4. Juvenal. lib. I. Sat. III. v. 296.

172

Ede ubi CONSISTAS? in qua te quero Proseucha? vultumque habeat obversum Hierosolymis. Monentes unà, non esse consentaneum ut loca sue precationis multiplicet, sed unum conditumque locum observet. Cui præjudicio, libertatem N. T. tuiturus, contrait Paulus, precationem etiam solita ipsis metonymia per נשיאת ידים *Elevationem manuum* innuens, dum vult viros in omni loco precari, puras manus levantes 1. Tim. 2:8. Respectu denique sermonis, est oratio quæ elata voce clarè profertur, ut ordinario; vel בליחש *tacito murmure*, atque hoc modo orant בביאת המשיח ולבנות היכלו *pro adventu Messie, ædificatione Templi ejus*, & quæ huc pertinent, pluribus; sive jam hæc submissa rogent voce, ut eo intimior sit animi affectus; quemadmodum ad Hannam modo provocabant; sive, quod magis suspicor, id fiat ob metum gentium ubi habitant, quarumque excidium, cum adventu Messie sui, & expectant, & precantur. Quod ad personas; oratio est vel plurium, ut in Synagoga, &c. Vel unius, & privatim. Prior tamen longe majoris ipsis habetur efficaciam: אף ערפי שבתפלת יחיד *etiam si solus sit in oratione*; יצא מידי חובתו אין תפלת יחיד כתפלת הצבור כי אין השגחת הכלל *excedit officium suum, non enim oratio unius comparanda cum oratione totius congregationis, sicut non æqua est providentiæ cura erga genus & individua; nam providentiæ erga genus per se ipsam est, & primo loco; erga particularia tantum secunda-*

Matth. 18.
19.

riò. Quicquid de hac sit ratione, quæ nauci; gemina mens tamen Rabbanitarum comperta est; qui ideo decem requirunt ad minimum ut in congregatione Jisraelis promptius oratio exaudiat; de quo viri doctissimi bene multa tradiderunt: & quorsum nos verba Christi aliquatenus respexisse credimus Matth. c. 18. Judæi numerum sectantur inter precandum; atque inde certam & faciliorem exauditionem sibi inepte promittunt; ego vero in uno nomine meo hoc vobis addico, & si jam non decem, sed vel duo in quacunque rem consenserint in terris ut eam petant; iis à Patre meo in Cælis obtingit. De Lingua vero, & idiomate, quo preces debent constare, Karaitici Doctores sic scribunt: רוב חכמים פסקו שלא יתפלל המתפלל אלא בלשון הקודש לא זולתו מפני שלשוננו שפה ברורה שאין בה שמור לענינים מגונים ועוד שהכתוב חייב לקרוא בשם יחיה ממש וזה לא יתכן בדרב לשון הקודש. *Maxima pars Sapientum definita statuunt sententia, precari non debere quemquam, quum precaturus est, ulla alia lingua quam sancta. Quandoquidem lingua nostra est lingua pura, in qua non sunt nupta verba, aut sensus obscæni. (id non usque quaque verum esse, facile noverit qui quid sit, שגל & similia habuerit compertum) tantoque magis, quod nos Scriptura obligat ad vocandum Deum nomine ipso יְהוָה proprie, quod non quadrat in alium sermonem præter sanctum.* Objiciunt sibi quidem exemplum Danielis qui Chaldaice oravit cap. 6. Sed respondent, Daniele id non fecisse ex ignorantia lingue S. verum ut intelligere possent, qui ei erant præfecti; Atque ita suspicionem amoliretur. At si fuisset inter filios Jisrael, illum lingua S. precaturum fuisse. Præter rei quæ agitur probationem, hinc duo non temnendi usus datur intelligere: Primo Judæos Karæos non esse tam superstitiosos atque sunt Rabbanitæ in proferendo Dei nomine τετραγεννηματων, dum obligatos sese profitentur ad appellandum eo Numen מַמְּ proprie, & in substantia sua, adeoq; , ut ego capio, quemadmodum in se sonat, suisque vocalibus exauditur. Deinde ex tali opinione Hebræorum, quæ preces non nisi lingua sancta concipi voluit, natus videtur iste dissensus in Ecclesia Corinthiorum, & ex dissensu Paulo necessitas de eo aliquid monendi ac statuendi I. Cor. cap. XIV. Haud diffiteor fuisse qui donum, quo pollebant, linguarum fortassis sic intempestive ostentarent: sed putem quando vers. 14, 15, 16. de precibus, hymnorum cantu, & gratiarum actionibus, loquitur, ignota lingua quibusdam Corinthi in fidelium cœtu peractis, ad quas idiota Amen respondere nequiret, Paulum hoc ulcus tangere, & hanc potissimum linguam respicere; qua, velut sanctiore, ex Judæis conversi (quorum non una de causa magna erat in credentium conventu auctoritas) concipere preces solebant: quas Corinthii, & qui cre-

crediderant ex gentibus, neutiquam assequebantur. Multa id suadent, Illud *Amen* respondere, quod urget tanquam argumentum ad hominem, nuspiam gentium, nisi inter *Iudaos* obtinuit. Hac lingua orantes se *πνεύματι*, non interno solum Spiritus motu, sed & ipsis *Spiritus S. verbis* *ברברי* *נביאים* ut supra, orare poterant gloriari. Quin quæ hic enumerantur species *προσευχαι*, *ψαλμοι*, *εὐχαριστια* ipsæ illæ sunt תפלות, מזמורים, תורות, quas Hebraica dialecto celebratas in Karæorum liturgia modò videbamus. Unde, si quis accuratius adhuc vellet inquirere, suspicari posset, ex Karai- 174
tica maximè schola istos prodiisse. Cum quia eorum plures videntur ad Evangelium, quam Pharizæorum, transgressi; ut pote Christo propio- pag. 66.
res, de quo ante diximus; tum, quod linguam S. in precibus constanter magis & rigidè hi urserint quam Rabbanitæ: qui קריאת שמע *Keriath Sche-
mah*, consequenter & preces dialecto Chaldaea, Græcæque reddi, ceu no-
tum est, permisere; quòd præstaret nota lingua dicere, quam nulla. Ex
hoc tamen *Karæorum* statuto nihil iis præsidii est, qui sacra ignota populo
celebrant lingua, quia Hebraicam isti notam habent inter suos; & quo
vulgo sit notissima, articulo fidei VI. unumquemque ad illius studium obli-
gant, puerosque applicant jam teneros, & sexennes. Quam commen-
dant precaturis sacræ Literæ fidem & pœnitentiam, non obliviscuntur etiam
Karai: צריך להיות בתשובה וביראה תמיד כדי שינצל מרשת הרשע וזה לא יהיה כי אם בתפלה
*Necessarium est (homini) ut in resipiscentia & timore perpetuo versetur, quo eripiat ex reti improbi, quod nisi per preces non potest obti-
neri.* אמונה *Fidem* multis inculcant, & extollunt, nec in re nota verbis est
opus; duo tantum notabo: quod velint tam certo & universali obsequio
eam Scripturis mancipatum, ut ne quidem per modum disquisitionis liceat
hic veritatem in dubium vocare. אין ראוי לעיין האדם במחשבת לבו Adderet
עקרי התורה והאמונה לדעת אם הם אמתיים אם לא כגון לחקור Eiiahu in
אם השם נמצא או לא אם נתנה תורה מן השמים אם לא וגו' I' cap. 3.
*Non de-
cet hominem cogitationibus cordis sui ita speculari articulos radicales Legis, & Fidei,
ut dispiciat num veri sint; nec ne? V. gr. disquirere num Deus existat, vel non? an da-
ta Lex sit è Cælo, an non? &c.* Duplicem ejus adferrunt rationem; Quod
hæc jam dudum satis superque sint comprobata; שלא ימשכו אחרי דעתם
הקצרות וידמו שמחשבתם הגיעה אל האמת ורוב מן החוקרים באלה
הדברים יצאו לידי מינות... ולזה אמר הכתוב ולא תתורו אחרי לבבכם
ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. *Ac ne forte abstrahantur ad obse-
quen-*

175

quendum curto ingenio; & imaginandum sibi ac sicogitatio sua (melius) attigerit verum. Cujusmodi rerum multi indagatores in haresin lapsi sunt. Et hoc spectat quod scriptum est: Num. XV: 39. Ne incedatis ex dictamine cordis vestri, vel oculorum, quibuscum soletis meretricari.

Sic curiosa & petulans, ad elevandam fidem, hic vetetur disquisitio, bene est; at grave & pium examen ad firmandam veritatem, & errantes convincendos ipsa nequaquam refugit Scriptura. 1. Cor. 10: 15. Alterum quod observari volebam his verbis continetur:

לכן אמרו החכמים שכל מי שיבטח לשום נמצא מן הנמצאות ובפעולה מפעלותיהן הוא בכלל עובר ע"ז והעובר אותו חייב

Propterea dixerunt Sapientes, quod qui confidit (aut fiduciam ponit) in quocunque ente ex omnibus entibus (præter Deum) aut in aliquo opere ex operibus eorum, ille in genere, & censu, est Idololatrarum, & qui id colit est reus.

Videant quos contraria praxis condemnat; ego Socinianum rogo, ut sedata mente hanc thesin cum Evangelii gestis, verbisque Christi comparet, imprimis Joh. 14: 1. πιστεύετε εἰς τὸν θεόν; καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Fiduciam non in ullo ente, quantumvis excel-

lenti, præter Deum collocandam sana saniorum Iudæorum doctrina est; Prophetarum est: Jer. 17: 5. ipsius Christi est; hoc ipso tamen loco eandem cum Deo fiduciam in sese deposcit Servator. Qui si merus homo tantum erat, licet eminentissimus, & non Deus, num talis delicti scandalum auditoribus objecisset? num plus de Patris ἐξοχῇ atque honore, quem tamen

quesitum venerat Joh. 8: 49. 50. quam hostes Judæi delibavit; num (quod absit!) sophistam egit cum dicta firmaturus statim adjecit, Philippo vers. 8. Patrem sibi, ut Moses Deum, monstrari petente, vers. 9. . . . ὁ ἐωρακώς ἐμε, ἑώρακε τὸν πατέρα . . . ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί, &c. Hæc

nisi quid majus dicant quam homini competit, quomodo id quod, omnium sententia, nemini nisi Deo potest deferri Christo vindicabunt? Sinceram denique fidem eousque statuunt & utilem & necessariam, ut inde magis quam ex operibus æstiment Jisraelitam genuinum. Ponamus illorum

verba, quæ Pauli disputationem cum Pharizæis, aliisque in Epistola ad Romanos, super hoc titulo aliquantulum forte adjuvabunt: צריך שתדעו שכל מי שהוא מזרע ישראל ואינו מאמין באלה העקרים או באחד מהם אינו בכלל ישראל ואין ראוי לאהוב אותו ולא לקראו בשם אב

אפילו שיהיה עושה כלל המצות ולא יהיה מן הנכנסים לגן עדן ויקרא אפיקורוס . . . ואם יהיה מאמין בהם ויודע אותם בריאה ומופת לפי מה שסדרנום הוא ישראל גמור אפילו שלא יהיה מזרע ישראל וראוי לאהוב אותו כאח בן ישראל ואפילו שיעבור בקצת מהמצות לתגבורת תאוה לא

176

על

על צד החפץ... ויהיה מן הנכנסים בגן עדן והוא יקרא בעל אמונה
אמתית והוא ראוי להקרא איש וכ"ל. *Opera pretium est advertere, ut eum
agnoscas, quod unusquisque, qui est ex semine Jisrael, & non credit hisce decem arti-
culis, vel uno excepto, non est in censu Jisraelis, neque convenit ipsum amare, (me-
lius mitiusque Evangelium amorem jubens, interdicat modo familiarita-
tem Rom. 16: 17. 2. Joh. vers. 10. &c.) aut fratris nomine compellare; etiamsi
omnia cæteroquin mandata observaverit, neque inter eos erit, qui in hortum Eden in-
trabunt, sed vocandus est Epicureus. At vero, si quis habeat iis fidem, & agnoverit
argumentis & demonstrationibus (non בקבלה auctoritate traditionis, uti mox se
explicant) juxta ea, quæ nos ordine proposuimus, iste est Israelita perfectus, licet
haud ex semine Israelitico sit oriundus; decens est illum amare, tanquam fratrem,
Israelis filium: et si transgrediatur aliqua ex parte Legis mandata, violentia suæ cu-
piditatis victus, & non ex lubentia voluntatis, (qualem se Paulus depingit
Rom. VII: 15, 23.) hinc erit ex iis, qui in hortum Eden recipientur, hic vocandus est
Dominus (confessor) veræ fidei; dignusque, qui איש Vir vocetur, &c. quod lon-
ge excellentius nomen iis, quam אדם homo, &c. Advertamus ergo ejus-
modi emphasin in isto quoque vocabulo אֱמֶנֶה Eph. 4: 13. Jac. 3: 2. &c. Non
exigua lux, vel uno hoc loco, Paulinæ scriptioni posset inferri, si hoc jam
ageremus, & multæ hypotheses convelli, quas Judæis, Pauli adversariis,
affingunt interpretes quidam inconsulti; ut suis principiis Apostoli sen-
sum, quo jure, quæve injuria, accommodent. Intelligitur V. gr. ita sa-
niores Judæos fidem non sejunxisse ab operibus: צריך להוֹרֶת מעשיו. *Necesse est, ut opera cujusque cum fide sua conjungantur.* Non
voluisse justificari operibus ante fidem ac regenerationem; vel operibus
perfectis, &c. Tum, quæ in Scriptura memoratur, perfectionem ad am-
plissimum fidei obsequium & cognitionem, ut 1. Cor. 2: 6. Hebr. 5: 14.
non ad obedientiæ pensum pertinere, &c. Quæ magni quidem sunt usus,
sed alius, si Deo videbitur, loci. Hoc jam modò volebam, non multum
abludere fundamentum Karæorum ab illa Apostoli conclusione, verum
Israelitam esse ἐν κρυστάλλῳ non ἐν τῷ φανερόν. Non in carne, sed fide Rom.
2: 28. 29. Et si quis Hebræus a fide sit devius, nihil illum Abrahami ge-
nus, aut Legem Mosis juvare; si Gentilis recte credat, & vitam instituat,
nihil illi gentilem originem, apud Deum in negotio salutis, nocituram.
vers. 25, 26. &c.*

De fide jam satis. *Adoratio religiosa, quæ hujus conjunctissimus vel
comes est, vel fructus; Rom. 10: 14. non minus, quam fiducia, soli Deo
tribuenda docetur.* לכן אין ראוי לו לעבוד ולתת תהלות אחר

מהנמצאות כגון מלאך גלגל וכוכב או אחר מארבע יסודות או המורכב
 מהם וגו' *Ideo non est conveniens, colere aut adorare aliquid existentium creatura-
 rum, veluti ANGELUM, Orbes cælestes, aut Stellam, unum ex quatuor elemen-
 tis, vel quicquid ex iis componitur. . . Et qui hoc debilitat (vel extenuat) totam Le-
 gem infringit, propterea mox præceptum additur: non facies tibi sculptile, aut si-
 militudinem quamcumque, ad colendam eam. Utque ansa præcidatur certius
 Iconolatriæ, in ipsa domo ad usum civilem ornatumque habere vetuerunt
 imagines prominentes, edolatas vel tornatiles: quæ figura non modo, sed &
 extensione hominem, aut alia animalia, referrent, planas vero calatasque,
 quòd in iis nil solidi est, adeoque manifestum erroris ἀντίδοτον, utcunque
 אסור לאדם לצייר בביתו או בשבעתו שום דבר מהדברים הנעברים לעוברי ע"ז בצורה בולטת אלא אם יהיה בצורה שקועה הדבר
 Interdictum est uni-
 cuique in domo sua, vel moneta sua, aliquid earum rerum, quas colunt extranei cultus
 fautores, effingere, figura prominenti; sed, si sit forma subsidente, transeat, isthæc
 enim calatura appellatur, at prominens imago ad מסכה erectam statuam Scriptu-
 ris interdictam accedit. Immo & in moneta ipsa rei, qua abutuntur Idolola-
 træ, calaturam prohibent: quia cum ceræ, &c. imprimeretur, sic quoque promi-
 neret. Nec diversa est sententia Rabbanitarum apud Maimonidem. Quæ, ut
 multa alia, à Judæis ad primos Christianos dimanavit, & inter Græcos in
 hodiernum usque diem perdurat hætenus, ut nullam imaginem sculptam aut
 excisam, quam potius ut idolum execrantur, sed pictam vel incisam solum-
 modo, in templis admittant. Unde mox elucescit, cum illa mulier ἀμφο-
 πόστα Matth. 9: 20, 22. à Matthæo ut Judæa inter Judæos inducatur, nullo
 apud ullum Evangelistam Ethnicæ originis aut religionis, sed contra fidei
 indicio; quam genio gentis, consuetudini temporum, Religionis Judai-
 cæ principiis adversetur incerta illa narratio apud Eusebium, quasi statuam
 suo Servatori pro gratiarum actione ipsa erexerit. Dumque Eusebius gen-
 tili consuetudine factum asserit, an non ipse satis id insolens, & displiciturum
 Judæis confitetur, suaque adeo vineta cædit? unde enim piæ & credenti fe-
 minæ consilium erigenda statua imitari morem Gentilium, cum statuas
 per patriam Legem didicerat ab unguiculis detestari? Hinc causam depre-
 hendimus, cur effigiei pictæ, vel incisæ V. gr. Pastoris in calicibus Eucharistiæ
 apud Tertullianum aliqua alicubi mentio, licet perparca, adhuc apud Vete-
 res exstet; quia hæc erat figura שקועה depressa. Sed צורה בולטת Imaginis
 prominentis & statuæ, quales tamen sacratissimæ sunt Romanensium, vel
 levis-*

Hile. Abo-
 da Zara
 Capp. 1, 2.
 Metro-
 phan.
 Eustratii
 Zialovvski
 Eccles. Gr.
 descriptio.
 p. m. 140.

178

Libr. de
 Pudicit.

levissimum exemplum (si discesseris ab figmento Hæmorroisæ) diligentissimi Iconolatriæ Patroni primis seculis Christianismi haud possint proferre; cum nostri tam multa in contrarium. Hinc habemus, cur Patres *Eliberitani* Can. XXXVI. de *picturis* tantum loquantur, quæ tunc incipiebant gliscere, neutiquam de *Statuis*; nempe tunc nondum Christianis in usu. Tandem iudicium ferri forte poterit quoque ex iis, quæ in *signanda moneta* Judæi observata commemorant, de variis nummis qui *Jesu, Salomonis, &c. forma prominente*, velut à Judæis cusi, exhibentur apud *Hottingerum, Wagenfeiliam*, alios celeberrimos viros. Ji autem, quibus ægrè persuadetur, ullos antiqui *κόμματα* Siclos superesse etiamnum, hoc argumento nequeunt pugnare; quoniam forma prominens solum earum rerum vetatur, quas colunt extranei: in quorum catalogo *Urna Manne*, aut *Virga Aaronis* non comprehenduntur. Quin, ut tanto majorem suis Idololatriæ incuterent horrorem, omnem usum, lucrum, utilitatem quamcunque, quæ ex instrumentis ejus, aut connexis capi poterat, severè admodum interdixerunt pridem, cum aliis Hebræis, *Karæi*. אסור ליהנות מכל מין ע"ז ומכל מה שהוא תקרובת לע"ז כגון לקנות ע"ז עצמה ולמוכרה או נפלה בגורלך והיא תחת רשותך אל תהנה ממנה... אמנם הבהמות שהוכנו לתקרובת ע"ז הכל אסורים כ"ש כשיעשה בה סימן ע"ז הפך דעת בה שאמרו שהבהמה מותרת בהנאה כשלא יעשה בה סימן ע"ז.

Vetitum est quicquam utilitatis accipere ab omni specie cultus extranei, aut ex omni, quod pro munere oblatum est quomodocunque Idolo. Ita non licet Idololum ipsum emere, aut vendere. Et, si sub sortem cadat tuam, veniatque in potestatem, nil inde capias emolumenti. Postquam de locis, aliisque differuit, porro pergit; Certe *Bestiæ*, quæ destinata & aptata sunt in munus Idoli, in universum interdiciuntur; quanto magis vero, cum jam in iis signum extranei cultus est datum. Quod tenendum contra sententiam *Traditionariorum*, qui sentiunt, permissam esse ejusmodi bestiæ usui, quamdiu nondum signum Idololatriæ in se recepit. Id statim, ceu quivis videt, peperit dissensionem; atque iis Judæorum, qui inter gentiles habitabant, curam quotidie, & anxiam inquisitionem, an? & quousque hoc animal Deo fortè cuidam sacratum? Auxit sollicitudinem receptus iis Christianismus. Per quem sublato jam ciborum discrimine, & diverso more mactandi, boves & pecudes in gentilium tabernis, & macello, emebantur; non sine ritus Idololatriæ suspitione, vel contagio. Atque hæc origo est potissima operosæ illius & molestæ disputationis in prima Apostolorum Ecclesia toties, & tam multis locis agitata, de usu *εἰδωλοθύτων*.

179

Act. 15:20. Quod scire interpretum, moneri lectoris interfuiſſet. Quum itaque sub
 Rom. 14: œconomia N. T. non minor eſſet fuga vel averſio Idolorum, 1. Joh. 5:21.
 1. Cor. 8:1. & hiſce ſuis imbuti principiis Judæi Chriſtianæ Religioni nomen darent,
 1. Corinth. ubi, jam vocatis ad Meſſiæ notitiam gentibus, erat uſus macelli publici,
 10. &c. occaſio conviviorum, &c. mox metus hinc Hebræos Chriſtianos inceſſit;
 hæc cura coxit indies ſub imo pectore, ne per illam libertatem, quod ne-
 fas erat, alicubi forſan ex *beſtia* vel pecude *comederent*, Idolis aliqua parte
 conſecrata; adeoque ex ea *caperent utilitatem*. Opus erat periculofæ ple-
 num aleæ, & adhæc incertæ difficillimæque inquisitionis. In duas ideo
 partes ſcindebantur ſententiæ. Quidam animo fortes audacter omnia
 eſulicita pronuntiarunt. Rom. 14:2. *parte prima*. Hi nimis ſuam γνῶσιν &
 ſcientiam jactitabant 1. Cor. 8:1, 10. Quo nomine & fundamento οἱ Γνω-
 στικοὶ multa indigna fædaque poſtmodum invexerunt in Eccleſiam. Alii
 ſcrupuloſi, & fide infirma, ut omne contagium & diſcrimen certò effuge-
 rent, *oleribus tantum viſitabant*. Rom. 14:2. *parte poſtr.* Scandalum ex nimia
 180 fratrum licentia arripientes 1. Cor. 8. 13. *fin.* Hæc ſemina paſſim glisce-
 bant *συζυγίας*, animos & vitam iſta turbabant. Quid ergo hic facerent
 Apoſtoli? Prudentia opus erat, & firmo pectore. In Concilio propterea
 Hieroſolymitano, in Hebræorum gratiam, omnibus credentibus ex gen-
 tilitate graviter edicunt Act. 15:20. *Ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν*
εἰδώλων. *Ἀλισγήματα* vocant ab *ἀλισγέω*, idem, quod *μολύνω* Eccleſiaſti-
 ci Cap. 40:29. pro eo, quod Hebræi dicerent *תולדות, תבועות*. Quare
Hefychius expoſuit *θυσιῶν μιᾶρῶν*. Verum hoc generali interdicto, cum
 omnes qvi intercedere poterant caſus, & circumſtantiæ ſingulares, ne-
 quaquam dirimerentur, Spiritus S. per *Paulum* debuit hoc paulo preſſius
 clariuſque ad inſtructionem ambigentium definire. Præfatur, ſe &
 1. Tim. 4:4. omnes ſuos naturæ rerum, quod *πάν κτίσμα θεῆ καλόν*, & libertatis
 1. Cor. 8:1. Chriſtianæ, cæterorumque, quæ ad hanc cauſam faciunt, æque *notitiam ha-*
bere, ac iſti, qui ſibi hac parte magnopere placebant. Interim non teme-
 re, vel imprudenter ea libertate utendum. Non expedire, ut quis *εἰδωλό-*
θута comedat. 1. Si ante ſciat Idolo dicatum; ſi habeat *συνείδησιν εἰδώλου*,
 eamque *ἀδοθεν* 1. Cor. 8:7. etſi non idololatricum in finem præcile propo-
 natur. 2. Malum eſt ſi *ἰδωλ* eo nomine comedat, & reſpectu: *ὡς εἰδωλό-*
θута 1. Cor. 8:7. *med.* Quod variis indiciis colligi poſſit; ſive palam di-
 Epist. lib. 1. catur, ſive in convivio fiat ſacrificali gentilium 1. Cor. 10:14, 18, 20. S. Cypri-
 Ep. 4. *anus* ideo *Martialem*, Episcopatuſi inhiantem, reprimit, qvòd *Gentilium tur-*
pia & lutulenta convivia in collegio diu frequentaret. Sive in Templo ipſius Idoli,
 vel *εἰδωλείῳ* 1. Cor. 8:10. 3. Si infirmus frater, accepto illinc ſcandalo,
 in

in via veritatis vel salutis hoc facto retardetur 1. Cor. 8: 9, 13. Ubi horum omnium abest metus ac periculum, & probe juris sui ignarus est quispiam, non damnans secus sentientes Rom. 14: 3. nec à sua ipse damnatus conscientia, vers. 5, 22, 23. illi permittit Apostolus edere, sine curiosa factorum inquisitione 1. Cor. 10: 25. *quicquid venum exponitur in macello.* Quia, si forte se in scilicet fictæ Divinitati alij quid contra fas ante obtulerint, postquam in sua erat potestate, accipiebant tamen & utebantur fideles tanquam à vero Deo datum, cujus id erat solo jure & Dominio, quemadmodum *tota terra ejusque plenitudo.*

Quæ ad nostrum magis institutum spectabant, & in *Doctrina Moribusque* Karæorum notabilia præprimis videbantur, sic breviter quidem perstrinximus. Ex quibus unicuique, nisi fallor, patefcet, quemadmodum communis toti reprobæ genti duritiei & ἀπιστίας rei tenentur, ita ab altera parte nec ingenii acrimonia, nec doctrinæ sanioris atque imprimis Scripturariæ opibus, neque in affectatæ probitatis studio, ulli Judaicarum Sectarum secundos debere reputari. Quo factum est, quod inter ipsos adversarios, qui animi quadam moderatione utuntur, hanc laudem iis subinde non sustinuerint denegare. Eruditione & vetustate inter suos celeberrimus R. Iehuda Levita, Cozareorum Regem inducit, ipse vix contradicturus, de iis hoc modo testantem: כי אני רואה אותם משתדלים בעבודה יותר מהרבנים ואני שומע טענות יותר מכריעות ויותר מפיקות לפשט התורה id est, vertente celeberrimo Buxtorfio: *Video enim, illos (Karæos) in cultu divino diligentiores & ferventiores esse Rabbanitis, animadverto etiam, illorum rationes validiores esse, & sensui literali Legis convenientiores.* Iterum postea: אך הקראים הם משתדלים בשרשים ומתחכמים בתולדות *Verumtamen Karæi accurati sunt in radicibus, (fundamentis Legis) & in illationibus callidi & sapientes.* Quod si hæc ad animum revocasset, aut occasionem nactus fuisset, penitus in notitiam Karaitici dogmatis se insinuandi Job. Hen. Hottingerus, nequaquam sivisset inclemens hocce de iis judicium suo calamo excidere Vir candidus & πολυμαθής: *Quotquot Karaitarum sacris, si quæ apud GEN-TEM PÆNE PROFANAM sunt, erant initiati, &c.* Impudentia videlicet calumniandi Rabbinica integerrimum virum decepit, daturum cum multis exemplum, quam non sit decens aut tutum, alius judicio inauditum & ignotum sua sententia leviter condemnare.

181

Cozri part.
III. §. 22.Histor.
Eccles. Sec.
XII.

CAPIT. XI.

Nomina & successio Doctorum inde ab Ezra, quos Karai sibi vendicant; nec subleste fidei statim convincenda. Præcipui quidam, cum doctrina, tum vetustate, indicati. Literæ R. Menachem Karaitæ ad Aquilam profelytum. Liber Grammaticus Karæorum. Propior assertio, quod per ח"ב Domus Hillel notetur. Karai punctationem admittunt. Ubi tamen in Codice S. non sequantur? Ceteroquin exemplarium conformitas. Karaitici studii usus.

Restat, & est operæ pretium, ut aliquid de insignibus illorum Doctoribus & Libris, præter ea, quæ sparsim sunt indicata, subjungamus. Doctorum seriem, qui eandem cum iis doctrinam, in præcipuis certe capitibus, tenuerunt, continuato ordine hunc in modum recensent, inde à Mose per Prophetas ad Ezram; quos non opus est persequi. Hinc procedunt: Ezra Domusque judicii ejus docuit eam (Legem) Simeonem Justum, magnum Sacerdotem post Ezram, super quem pax. Simeon tradidit Antigono Socho. . . Antigonus tradidit eam Josepho, filio Joëzer, Viro Zeridæo, & Josepho, Filio Jochanan Hierosolymitano. Isti tradiderunt Nittai Arbelitæ ac Jehosue Ben Perachjab. Nittai vero & Jehosua, filius Perachjab, tradiderunt eam Jebudæ Ben Tabbai, & Simeoni Ben Setab. Atque iis temporibus voluit R. Simeon Ben Setab abjicere, quod exaratum est in Scripturâ veritatis, nisi Jebudab Ben Tabbai in ruptura stetisset. Per quem clare exposita est vera doctrina, doctrina filiorum Scripturæ; confirmata, & restituta integritati suæ, quemadmodum fuerat olim, &c. . . Jebuda & Simeon tradidere eam Semajæ & Abtalioni. Abtalion tradidit eam Rabbi Hilleli, Rabbi Hillel tradidit eam לבעלי קבלה Kabbalæ studiosis, quemadmodum acceperat a Præceptore suo, à Simeone Ben Setab. At Semajah tradidit Rabbi Schammai, & R. Schammai Senior ille venerabilis & pius, tradidit eam לבעלי מקרא Affectis Scripturæ, quos Rupes æterna custodiat atque vivificet! iis præbens auxilium, perdens vero hostes & adversarios eorum, qui malum iis machinantur! Rabbi Schammai tradidit eam R. Cahana Sacerdoti filio Alav-Eni, qui aquas (munditie) paravit Vacca rufæ sub domo secunda, filio Jedajæ Sacerdotis. . . Et R. Cahana tradidit eam R. Simeï filio suo. Et Rabbi Simeï Sacerdos tradidit eam R. Jehochanan filio suo. Et R. Jochanan Sacerdos tradidit eam R. Zadok filio suo. Et R. Zadok Sacerdos tradidit eam R. Ezechiël filio suo. Et R. Ezechiël Sacerdos tradidit eam R. Achitoub filio suo. Et Rabbi Achitoub Sacerdos tradidit eam R. Jeschuab filio suo. Et R. Jeschuab Sacerdos tradidit eam R. Nethiel Sacerdoti filio suo. Et R. Nethiel Sacerdos tradidit eam R. Heman Sacerdoti filio suo. Et R. Heman Sacerdos tradidit eam Oni Sacerdoti filio suo. Et Oni Sacerdos tradidit eam

eam R. Zephanjah filio suo. Et R. Nathan Princeps tradidit eam R. Cabana filio suo. Et Rab Cabana Princeps tradidit eam Mar Soutra filio suo. Et Rab Mar Soutra Princeps tradidit eam R. Choni filio suo. Et R. Choni Princeps tradidit eam R. Caphnai filio suo. Et R. Zephanjah Sacerdos R. Schemarjah Sacerdoti filio suo. Et R. Caphnai Princeps tradidit eam Rabbi Chaninai filio suo. Et R. Chaninai Princeps tradidit eam R. Bostenai filio suo. Et R. Bostenai Princeps tradidit eam R. Chasdai filio suo. Et R. Schemarjah Sacerdos tradidit eam R. Souta filio suo. Et R. Chasdai Princeps tradidit eam Domino nostro David filio suo. Rabbi Souta Sacerdos & R. David Princeps tradiderunt eam R. Anan Principi, super quem pax sit. Atque ille est, qui doctrinam veritatis iterum claravit populo, postquam abscondita fere erat. Claravit autem & manifestavit argumentis evidentissimis, verisque, ac demonstrationibus validis, exposuitque animam suam morti. Et ad R. Saul Principem, filium ejus, ab eo delata (doctrina) est. R. Saul vero transtulit ad R. Iosiam Principem filium ejus. Iste ad R. Benjamin Haondi. Ille detulit ad Rab Daniel Hakkomtzi, & Rab Iitzchak Habbotzeri, & Rab David Hammikamatz Profelytum Iustitiæ. Illi transtulerunt ad Rab Noach, iste ad Rab Schalmon Ben Ieroucham, & Rab Ioseph, filium Noach, atque ad Rab Iacob, filium Iitschak Kirkeseni, &c. Eorum ætate fuit Rab Saadiab Gaon Hapitomi. Fuitque hic discipulus Rab Schalmon Ben Ieroucham. Atque R. Ioseph istius (Saadiab) tempora attigit, eoque, ut vixerint simul, & illi objiciens, eum vehementer urserit suis argumentis; quemadmodum commemorat in libro suo Maor, composito Ao. quatermillesimo sexcentesimo & nonagesimo (computi Judæici) post creationem. Hi transtulerunt ad Rab David filium Boaz, filium Ichoschapbar, filium Iosæ Principis, & Rab Abouvali, &c. & Rab Ioseph Videntem, filium Rab Iacob Hakkirkeseni; ille est, qui composuit Magnum librum Præceptorum, ubi descendit etiam ad singularia & particularia quæque, pulcherrimo modo. Hic transtulit eam porro ad Salomonem Principem & R. Aaron Aboual Pirga, atque ad R. Abraham Hoursaleni Babylonium, &c. Et illi deinceps transtulerunt ad Rab Ieschuah, filium Rab Eli, qui exposuit totam Legem, Prophetas, & ἀγιόγραφα; fecitque librum Recti super omnibus præceptis. Et ad Rab Iaphet Hallevi, & ad Rab Israel, & ad Rab Bozeri, qui totam Legem explicuit, &c. Illi transtulerunt ad Rabbinum nostrum Chasdai, filium Hiskia, filium Schelomoh Principis. Illi ad Rabbinum nostrum Aaron Habitai, & Rabbinum nostrum Iaphet filium Zair: translatores eam ad R. David Bozetz Haddamith, & ad Rabbinum nostrum Boaz, filium Schelomoh Principis, filium David, filium R. Chasdai Principis, super quem pax. Ita ab origine, usque ad tria secula ante suam circiter ætatem, filum & seriem Karaitarum deduxit, post R. Iaphet, R. Moses Beschitzi, in celebratissimo libro suo משה אלהים, subjungens hoc ἑρμηνεία: "עד הנה עזרנו ה' ומצאנו העתקה אמתית והיא שלשלת העתקה דת האמתית כאשר העתק איש"

איש מאיש עד זמן משה רבנו ע"ה והוא משען אמתי שנוקר עיני
האומרים שדת בני מקרא חדשה לזאת הוכרחתי לבאר האמרת מתוך
ספרי החכמים כתיבת ידם ונכתבו קרוב לשלש מאות שנים כאשר
מצאתי אותם במצרים ליד ראש הדור החכם השלם נשיא אלהים רבינו
שמואל הנשיא יצ"ו בן רה"ר שלמה הנשיא *Huc usque nos Deus adju-*
vit, ut veram translationem inveniremus; quæ catena est, secundum quam
deducta est Doctrina veritatis, prout unus ad alium transtulit, inde usque à
tempore Mosis Magistri nostri, super quem pax. Estque hoc fulcrum veridi-
cum, ut eruamus oculos dicentibus, quod Doctrina filiorum Scripturæ est no-
va. Ideoque coactus fui exponere veritatem ex libris, quos Sapientes sua
manu exararunt, scriptique fuerant jam annis trecentis, cum eos invenirem
in Aegypto, ope Sapientis Perfecti principis Dei Rabbenu Samuel, qui dux erat
185 *& caput ejus generationis; (custodiat eum rupes ejus & Redemptor ejus!) ac*
filius Rabbini & Domini nostri R. Schelomoh Principis. Neque illa tantum
ratione, descendentes à Mose ad sera tempora, hanc exhibent Ἀλδοχην;
verum & ordine retrogrado, hoc modo; R. Boaz recepit à R. Iaphet filio Zair,
487 *R. Iaphet recepit à Rab Chasdai, & sic porro. Qui in numerum redacti, sum-*
mam constituunt quinquaginta quinque generationum, à R. Boaz ad Mosen Pro-
phetam. Cogitabis, milector, vel etiam objicient Rabbini, forte fictum
hunc esse catalogum, quemque in rem suam Karaitæ otiosè concinnarint.
Ego, ut ejus veritatem certo præstare non possim, tamen hoc facile intelli-
go, quod talis causatio quoque non sufficiat, ad eum arguendum falsitatis,
nisi graviores rationes accesserint. Relinquatur itaque loco per me suo,
donec ex aliis Karaorum Codicibus, & Historiarum consensu, major lux, &
certior fides adferatur. Hoc saltem pro iis facere negari non potest, quod
affirment historica fide se sic à Majoribus accepisse. Eo fundamento cre-
dimus Rabbanitis, suos enumerantibus Magistros, quid ni pariter Karais,
qui, præceptorum observantissimi, eorum memoriam, suis quique locis,
grati coluerunt? Accedit, quod hæc series inventa & observata sit in Aegy-
pto; in qua regione Judæi pacata satis, & tolerabili conditione, multorum
seculorum decursu degerunt; hoc prætextu gloriantes, quod in pelle piscis
cujusdam, quæ maxime durabilis, descriptam habeant genealogiam & seriem ab
etate in ætatem cum cura servatam. נשיא יהודה אשר הם תומכים את דת
הקראות... וזה היחס נמצא בעיר אלקהרית במלכות מצרים אשר שם
מושב נשיאי הקראים מזמן גלות ירושלים *Principum Iudæ, qui confirmarunt*
doctri-

doctrinam Karæorum. Invenitur hæc recensio in urbe Gairo in regno Ægypti, ubi fuit locus habitationis Principum Karæorum, à tempore quo capta fuit Hierosolyma. Denique si ad fidem faciendam aliquid confert Scriptorum diligentia, & labor inquisitioni impensus, nusquam fuit major quam in R. Japhet, Mose Beschitzi, ejusque prefatore & cæteris unde hæc fuerunt repetita. Fuit enim iste Moses versatus in linguis Hebræa, Arabica, Græca, Hispanica, & peragratis Assyria, Chaldaea, Palestina, Ægypto aliisque terris, omnes cætus, ubi essent Karæi, adiit; omnes libros perquisivit, ut originem & rationem hujus Scismatis indagaret. Si prodest integritas; tam veri & recti tenaces, si non aliquanto magis, Karæi quam Rabbanitæ passim deprehenduntur. Si causas mentien- di procul habere ad persuasionem juvat; cur Karæi ejusmodi antiquitatis monumenta fingerent exigua aut nulla iis illecebra fuit, qui non ex vetu- state sed verbo Dei veritatem se æstimare profitentur; Rabbanitis vero ve- tustam Doctorum successionem ostentare summa & indeclinabilis est ne- cessitas, quod inde pendet omnis suæ traditionis firmitas & veri similitu- do. Quin ut non leve indicium veri allegant, quod non pauci hujus cen- sus ab ipsis quandoque Rabbanitis memorentur; & ætas, qua R. Saadiab Gaon in hac serie ponunt, ut discipulum sui R. Schalmon Ben Jeroucham, cum Chronologia Rabbanitarum exacte consentit. Quicquid sit, inde nobis nomina saltem insigniorum inter ipsos doctorum habentur; quibus cum aliis, quos in hac matricula, ubi plures σύγγραφον exstabant, brevitatis studio omisimus, addi debent antesignani R. Jehuda Haëbel scriptor doctis- simus libri כּוּפּר אֲשֶׁכּוּר. R. Eliabu Beschitzi auctor libri, inter suos æstima- tissimi, quem in hac diatriba passim attulimus, אֲדַרְתּוֹ אֵלִיָּהוּ Pallium Elie; Constantinopoli vivens, ubi & liber excusus, suisque חכם Sapiens & פּוֹסֵק de- cisor vocatus. Et R. Aaron, qui ut magnus Sapiens, & Divinus Philosophus ipsis celebratur, dictus אֲהָרֹן הָאַחֲרֹן Aaron posterior ad prioris distinctionem; qui justo volumine instituta Karæorum complexus mihi Manuscriptus ex Goliana Bibliotheca bonis avibus fuit redemptus. Possetque multo ma- jor hic mihi cum auctorum, tum librorum Karaiticorum catalogus texi, quam vulgò innotuit, verum id aliorum pertinet. Ex antiquissimis paucos, pro specimine tantum, delibemus. Primæ debentur partes cui- dam opusculo, quod se oculis usurpasse commemorat sedulus ille antiqui- tatum venator Moses Beschitzi his verbis: וְחִוִּיתִי דּוֹכֵר עוֹבְדָא חָרָא דְהוּוּא בֶּן ר' אֵלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל וּבֶן רִבֵּן גַּמְלִיאֵל הַנָּשִׂיא בֶּן ר' הַלֵּל הַזֶּקֶן

Vidi Memoriam facti cujusdam inter R. Eliezer Magnum, & Rabban Gamaliel principem, filium Rabban Hillelis senioris, &c. Notant una hunc Eliezerum fuisse

187

Supra Cap.
III. fin. &
pag. 26.

fuisse discipulum R. *Jochanan*, (quod R. *Abraham Zacuth* in יוחסין quoque confirmat,) & doctrinæ *Shammæanæ* addictiorem. *Hillel* erat Traditio-
num, ut omnes credunt, Patronus; *Schammai*, ut Karæi volunt, fautor
ipforum. Mirum itaque non est R. *Eliezer* & *Gamaliel* tanquam diversa-
rum partium habuisse contentiones. Firmantur hæc admodum ex iis,
quæ de R. *Eliezer* discipulo R. *Jochanan* jam antea vidimus, ubi & הקראי
Karæus palam cognominabatur. Istarum contentionum videtur hæc, ali-
qua parte, *Memoria* & narratio; quæ utinam alicunde adhuc perquiri,
comparari, haberi posset! quam multa inde, præsertim in hoc de Karæis
negotio, edoceremur! Alius ad manum est libellus, cujus cum titulum in-
spicerem gavisus aliquid reperisse videbar ultimæ antiquitatis: sic habet:
זאת האגרת ששלח רבינו מנחם קראי לעקלס הגר אצל ר' סעדיה
הרבן אודות הלכות שחיטה *Hæc est Epistola, quam misit Rabbenu Menachem*
Karaita ad Aquilam Profelytum, apud R. Saadiab Harabban, de ratione & modo ma-
estandi. Non noti mihi erant ex Historia inter Hebræos alii, quibus hoc
nomen עקלס, cum suo præsertim epitheto הגר, aptare possem, quam *On-*
kelos auctor Paraphraseos Chaldaicæ in Legem, & Ἀκύλας, qui V. T. in
linguam transtulit Græcam circa *Hadriani* Imperatoris tempora. Nec,
quos consului, vel Rabbini vel Karæi mihi potuerunt alium indicare. Pro-
clive adeo erat uni ex hisce, posteriori maximè, ex eodem literarum sono
& ordine, hanc Epistolam adscribere; re tamen, & Epistola penitus exa-
minatâ, apparuit mihi iis posterior; & R. *Saadiab*, apud quem erat hic A-
quila, esse eundem illum R. *Saadiab Happitomi*, quem *Gaon* salutant. At
vel sic est satis vetusta; vixit enim & floruit ille R. *Saadiab* seculo nono la-
bente. Serioris autem scriptionis manifestum est mihi argumentum,
quod in ea mentio fiat non *Misnæ* modo sed & integri *Talmudis* cujus autho-
ritatem in fine optat aboleri cum adventu Messia. וה' ברה' ישראל לנו
במהרה מורה הצדק והשיב לב א' ע' ב' ו' ב' ע' א' וישבית המשנה
והתלמוד וההלכה ויורנו מדרך ונלכה באורחותינו *Sanctus vero Benedictus*
quantocyus mittat nobis Doctorem Justitiæ! & reducat cor Patrum ad filios, & cor
filiorum ad Patres, cessare faciens Misnam, & Talmud, & Halacha, doceatque
nos de viis suis, ut in semitis ejus ambulemus! Ipsius *Ananis*, Karaitici dogmatis
Restitutoris, nullus, quod sciam, liber superstes est, nisi laudata hinc illinc
ab aliis fragmenta. Sed qui ex propinquo ejus ætatem sequebatur, ma-
gna cum voluptate mihi lectus est, ingenio & elegantia præstantissimus R.
Schalmon Ben Ieroucham, qui cum *A. Saadiab Happitomi* disputans, degenerem
disci-

188

discipulum ad incitas redegit. Hujus itidem tempora attigit R. Ioseph Sapiens, qui, omni intentione R. Saadia probè percepta, etiam contra ipsum librum *Hammaor* exaravit. Agmen claudat R. Aaron primus, filius Ioseph, cognomine קדוש ה' *Sanctus Domini*, professione medicus, sub finem seculi XIII. Hic scripsit multa bonæ frugis & reconditæ scientiæ; inter alia celeberrimum librum *המבחר* *Mubchar*, brevem *Commentarium in Legem*, & ספר חכמה וקדוק לשון הקודש הנקרא כליל יופי *Scientiam Grammatices linguae S. qui liber inscribitur Perfectio Pulchritudinis*; quem cum vulgatis Hebræorum Grammaticis conferre, & volupe & utilissimum foret. Plurimi & varii generis, sive ad S. Scripturas, sive ad alias suæ Religionis partes illustrandas, ab iis conscripti nunc quidem mihi tacebuntur; quando quæ tetigimus, hunc atrum loliginis succum evidenter satis ostendent, quo *Abraham Ben Dior*, & *Rabbanitæ Karaïs* impropereant: המינים לעולם לא עשו שום טובה לישראל ולא ספר שיש לו חזק תורה או דבר חכמה ואפילו שירה אחת ונחמה אחת כי כלם כלבים אלמים לא יוכלו לנבוח *Quod Hæretici in æternum nihil boni Iisraeli fecerunt, nec librum ullum quo Lex stabiliatur, nec quid quod sapientiam redoleat, immo ne unum quidem Canticum aut solamen; sunt quippe canes muti, qui non possunt latrare.* Inde vero tempus non patitur, ut in hanc de illorum *Scriptis* atque *Doctores* materiam ulterius memet diffundam. Unum verbo tantum monemus, occasione quod R. *Eliezer* iterum inductus est modò disputans cum *Gamaliel* Hillelis nepote, nos Cap. IV. ubi latius de hac re agitur, abbreviaturam ב"ה quæ in *Adderet Eliabu* & passim occurrit, aliquoties fuisse interpretatos *Beth Hillel*; quod quam ob rem fecerim nunc paucis declarandum est, quò omnis λογوماχία, quam cane pejus & angue odimus, evitetur. Non ignoro equidem, immo non repugno variis in locis hoc scriptionis compendium ב"ה posse legi quoque בני הקברה, vel בעלי הקבלה, ut *Rabbanitæ* aliquoties ab eodem auctore plenius vocibus vocantur; sed cur aliis in locis ubi est ב"ה per literarum initia exaratum aliquando præferam בית הלל in causa est, quod contentio & scisma, uti probatum, contra *Domum Hillelis* cum maximè exarserit. Quod ב"ה & נ"ה antiquitus apud *Judæos*, ac per totum *Talmudem*, *Beth Hillel*, &c. nusquam *Kabbalæ* filios notaverit; super quo juniores consulere poterunt *Celeb. Buxtorfi Abbreviaturas*. Et quia auctor mihi fuerat *Maimonides*, apud quem legeram, postquam mentionem fecerat istius *Rabban Gamalielis senioris*, hæc digna notatu: רבן שמעון בן הלל הנשיא והוא הלל הבבלי אשר איליו נסמכו כר

Abrah. Ben Dior in *Kabbalæ* fin.

189
Vide p. 97.

Maim. Præf. *Misnæ*. Sect. III. Edit. Ven.

p. m. i
col. 2.

מן החכמים האחרונים ועל דעתו היתה ונקראת בית הלל
Quod hic filius erat Simeonis, filii Hillel Principis. Qui erat Hillel iste Babylonius, cujus auctori-
tate nititur Secta Sapientum posteriorum, ejusdem cum eo sententiae, quae ideo quo-
que Beth Hillel appellatur. Sicut etiam ejus Sectatores Hillelianos vocari du-
 dum Clar. Hottingerus notavit. Tandem quia disputatio cum ה"ב non ra-
 ro de iis rebus instituitur, quibus locus aut usus non erat nisi Templo ad-
 huc dum stante, quo tempore nomen *Beth Hillel* centies de die sonabat; ast
 istud *Filii Kabbale* nondum huc usque inveni usurpatum. Advertere etiam
 licet hoc *R. Mosi fil. Maimonis* testimonio, istam *Hieronimi* sententiam de *Pha-*
rizæis ortis ab *Hillele*, Doctissimis viris fidenter explosam, supra nobis ut-
 cunque excusatam atque defensam, valide rursus, & domestico teste, sta-
 biliri. Quod si tamen hæc pagellæ in lectorem forte incidant, qui illud
 ה"ב per בעלי קבלה mordicus legi velit, sensu abundet suo; nostrâ pa-
 rum aut nihil potius interest, quum res eodem recidat, & verissimum sit,
 utriusque partis consensu, שהרבנים קבלו מרב הלל *Quod Rabbini doctri-*
nam suam ab Hillele acceperint, adeoque eodem telo utrique petantur. Nunc,
 partim quia promissimus, partim quia ubi de libris Karæorum disquiri-
 mus, liber omnium Sanctissimus, Codex S. Scripturæ, qualis exstat apud
 Karæos, silentio planè præteriri non debet, etsi nostri temporis, & hujus
 opellæ limites jam longe supergressi, pleniorẽ istius argumenti tracta-
 tionem ad commodiorem locum rejicere cogamur. Exemplaria Biblio-
 rum sua Karæi profitentur cum illis *Rabbanitarum* consentire. Propterea
 quod illorum dispositio & סדר facta sit ab *Ezra*, qui ante scisma vixit;
 quemque æqualiter utrique venerantur. *Punctationem* non quidem rejici-
 unt, ut vir magnopere de Philologia meritis videtur sensisse; attamen
 nec cæco impetu ubique sequuntur. Ubi *R. Ascher* à *R. Naphtali* in variis
 lectionibus discrepat, posteriori magis accedunt, continuata Doctorum
 suorum sententia, & Codicum fide. Et planissimè verum est, quod ante
 monui, licet conspicuus & admirabilis exemplarium ad fidem integritatis
 faciendam sit inter utrosque consensus, tamen ubi superstitio aut inepti-
 ens *ᾠδὲ ἐγγύα* Punctatorum vel Masoretharum alicubi manus injecit, Ka-
 ræos non modo id non probare, non sequi, sed graviter potius castigare.
 Notum est quibusdam vocibus, parum (ut credebant) honestis, aliena
 puncta subdita propter εὐφημίαν. Vehementer id displicet Karæis: tan-
 quam si istis auctoribus Spiritus S. necesse haberet discere sermonis vere-
 cundiam, atque honestatem; ideo auctor *Chillouk* M. S. S. inter alia mino-
 ra exprobrat: כמו כן נכתבים חרייונים דביונים עפלים מחורים וכאלה
 רבים

In Thes.
Philolog.
pag. 43.

Supra pag.
63, 71, 72.

sup. p. 37.

Vid: Bux-
torf. de
Punctis p.
300. &c.
190

pag. 37.

רבים עתה אם בדרכים הנכתבים ונמסרים מפי הנביאים נתחלפו אם כן
 אשר הרברים והתורות אשר לא נכתבו מפי הנביאים קל וחומר שלי
 יכתבו *Et ita scriptione* (punctorum quorundam) (2. Reg. 6: 25.)
 transmutari voluerunt à legentibus, in רביונים, & עפלים (1. Sam. 5: 6, 9.
 12. & 6: 4.) in טחורים; *pluraque ejusmodi.* Nunc vero, si iis in locis quæ scripta
 sunt & transmissa ex ipso ore Prophetarum aliquid fuerit ab iis mutatum, quid fa-
 ctum erit de rebus & Legibus non scriptis ex ore Prophetarum? tantoque facilius quod
 scripto non servarentur. Sic manifeste hanc mutandæ lectionis damnant li-
 centiam; & insurgunt ex hoc facto, contra *Legis ore acceptæ* portentum.
 Tam accurati observatores, censoresque rigidi *Rabbanitarum* cum à tot se-
 culis fuerint *Karæi*, quis potest ambigere si dolo malo S. textum *Rabbini* tra-
 ctassent, si consilio aut neglectu gravia, inque rebus magni momenti, ad-
 misissent ἀμαρτήματα, hoc silentio haud fuisse suppressuros, qui in leviora
 tam severe animadvertunt, adversarios & speculatores? Consequenter
 isthinc subnasci pro ἀξιοπιστία, & integra fide Codicis Hebraici fide, invi-
 ctissimum argumentum. Verum id exequi impræsentiarum pluribus
 non magis licet, quam luculentis aliquod speciminibus ostendere Karaiti-
 ci studii, & librorum temere negatam, in re sibi nondum comperta, Clar. Raimundi.
 Carpzovio utilitatem. Ego sane tam dulces & amplos hinc fructus jam
 cepi, & uberiores capi posse confido ut nihil magis ad eruderandam He-
 bræorum antiquitatem, ad ritus & mores vere vetustos à fictis dignoscen-
 dum, ad intelligentiam priscorum librorum & rerum in ea gente gesta-
 rum, ad illustrationem cum primis S. Scripturæ, (in quâ vel unicum locum
 rectius explanasse, maximi laboris & operæ pretium mihi habetur) facere
 existimem, quam si quis *Karæorum* libris, una *Rabbinorum* collatis, cum
 judicio utatur. Nonnulla quamvis tenuia, ut spero, vestigia hæc Diatri-
 be jam signavit; meliora, si Deus Optimus Max. faverit, & hæc non
 ingrata accidant Doctis, deinceps consequentur.

Θεῶ Δόξα.

BREVARIUM
DIATRIBES
JACOBI TRIGLANDII
DE SECTA
KARÆORUM.

Cap. I. Karæi necdum satis noti. Librariarissimi. Buxtorfius nullos vidit. Joh. Morinus unum. Joh. Seldenus duos. Carpzovii Judicium. Omnis de iis notitia huc usque fere ex Rabbiniis. Qui faciunt novos homines. Scaligeri melior sententia, immo-rito à Morino notati. Institutum nostrum. II. Nomina varia quibus ab anti-quis maxime Rabbanitis insigniuntur. Chillouk M. S. Dicti Hierosolymitani, Ex-communicati, Zadducei, Baithozæi, Hæretici, Epicuræi, Samaritani. Ratio appellationis. Karæi quare dicti? an ab ipsis hoc nomen ortum? Matth. 5: 20. illustratur. Usus hujus notitiæ nominum. Lapsus celeb. Bartolocci, &c. III. De Karæorum Origine sententia Scaligeri. Contraria Joh. Morini. Illius scopus. De eo jam ante contentio inter utriusque Sectæ Doctores. Distincte spectanda antiqui-tas Doctrinæ, Scismatis, & Appellationis Karaim. Sectæ illa probatur ex Testi-moniis Karæorum M. S. S. Ex præcipuis Rabbiniis. Morini effugia præclusa. Pro-batur ex Talmude. De Nominis קרני initio disquiritur. קרני quo sensu de R. Eliezer, &c. IV. Antiquitas dissensionis probatur rerum documentis, in omnibus Festis, ex variis auctoribus M. S. S. Diversitas in tempore Neome-niæ. Mactandi agni Paschalis, & comburendarum reliquiarum. In Festo Pentecostes; quid Crastina Sabbathi? Pentecoste Karæis semper incidit in diem Solis. Disputabant Karæi contra Beth Hillel. Jam tunc istæ Partes duæ inter Doctores Hebræos. In Festo Expiationis; ubi controvertitur tempus, & locus ubi S. Sacerdos incendet Suffitum. Origo Juris Jurandi ab eo dati. In Festo Tabernaculorum dissensus de genere Arborum, de Men-sura Tabernaculorum, de נִסּוּךְ הַמִּים Aquæ effusione. Joh. 7: 37. Sacer-dos quidam effudit aquam ad pedes, &c. Hi non proprie Sadducæi sed Karæi.

Obje-

INDEX.

Objectiones contra Antiquitatem Karæorum J. Morini, & R. Simonii confutantur. Hebræis olim literæ quædam Vocales. V. Disquiritur an Karæi sint, aut aliquando fuerint eadem Secta cum Zadducæis; qui pudore quodam postea admiserint resurrectionem? Affirmant quidam Judæi Rabbanitæ, inter Christianos plurimi, etiam nuper in historia Critica V. T. Simonius. Negat Scaliger, & merito. Rationes pro Sententia negante ex Scriptis Karæorum. Consensu doctorum Rabbiorum. Dissimilitudine multorum dogmatum. Variis rationibus, & historia Johannis Hyrcani Ethnarchæ ac Pontificis. Ἀνασχευὴ Exceptionum in contrarium. Istius opinionis Origo plenius explicata. VI. Karæorum an vestigia in N. T.? Locus Luc. XI: 45. illustratus. Νομικοὶ alii ac Pharizæorum Γεγραµµατεῖς. Quæ in re differentia constiterit? Drusius laudatus, Scribæ dicti quidam quia soli literæ Scriptæ Legis deferrent obsequium. Probatum ex Origene, Epiphanio, Hieronymo, &c. Varia Scripturæ loca exposita; & cur Scribas Sectam peculiarem fecerit Epiphanius, &c. VII. Corruptus Ecclesiæ Judaicæ status post Captivitatem ex M. S. S. Karæis. Remedium adhibitum origo ἐθολοθησκειας, & divisionis. Job. Hyrcani convivium. Hinc ejus odium lethale in Pharizæos, ut & Iamnaei filii ejus. R. Simeon Ben Setab fugit Alexandriam. Redux Kabbalam jactat. Ex M. S. S. varii errores in historia emendati. Gradus Pharizaismi. Quibus artibus crevit? Schammai an faverit Karæis, & Hillel Patronus Pharizæorum? &c. VIII. Ananis historia. Crimina quorum à Rabbinis accusatur ex M. S. S. recensita, & à Karæis confutata. Vixit sub Rege Abujaasar. Quis ille? Quæ Ananis vita & institutum? Præcipui aliquot sectatores. Successionem etiam ostendant in pelle piscis scriptam Cairo. R. Schalmonis elegans carmen, qui R. Saadia Magister. Karæi cur tam pauci? diffusi tamen per Asiam, Africam, Europam, variis in locis. Simonii unus & aliter error, &c. IX. Cause, & Capita dissensus inter Rabbanitas & Karæos præcipua: in Dogmaticis rejiciunt omnes Traditiones planè ἀγροφῆς. R. Saadia pro iis scripsit, quem R. Schalmon confutavit. Morini, & Simonii sententia de hoc ad examen revocata. Misna jam exstitit scripta tempore Hieronymi. Controversia circa Ritualia, Legem Judicalem, Gradus Matrimonii prohibitos. 1. Cor. 5: 1. explicatum. Mores Karæorum: Magis in Scriptura versati. Mansueti. Pii. Odium internecinum inter utrosque, &c. X. Articuli fidei Karaitarum X. Celebris R. Japhet in eos commentarius. Unde A. Ezra tam accuratus sensus literalis interpres? Sententia illorum de S. Libris & horum interpretatione. De Deo & attributis. De Creatione ex nihilo, & de Adamo. Ejus immortalitate, esu carniæ permissio. De Libero arbitrio. De statu animæ separatæ. Hortus Eden. Gehenna. Instituta Præctica quædam. Fides, Adoratio non tribuenda Angelis, &c. Eorum

INDEX.

Eorum mores. Et vivendirectio à Gentibus aliis sejuncta, &c. XI. Nomina & successio Doctorum inde ab Ezra, quos Karai sibi vendicant; nec sublesta fidei statim convincenda. Præcipui quidam, cum doctrina, cum vetustate, indicati. Literæ R. Menachem Karaitæ ad Aquilam profelytum. Liber Grammaticus Karæorum. Propior assertio, quod per ח"ב Domus Hillel notetur, Karai punctationem admittunt. Ubi tamen in Codice S. non sequantur? Ceteroquin exemplarium conformitas. Karaitici studii usus.

INDEX.

Index Locorum S. Scripturæ succinctius, aut
prolixius, illustratorum, & explicatorum in Tra-
ctatu Scriptoris Karæi Hebræo, & in Diatribe

J. TRIGLANDII

DE SECTA KARÆORUM.

Numerus paginarum marginalis semper respici debet.

Numeri vero litera H. notati ad tract. Hebr. referuntur.

Cap. Vers.	Pag.	Cap. Vers.	Pag.
Gen. 1: 28.	1	Lev. 16: 29.	30
3: 21.	155	18:	42
7: 8.		6.	25. H. 135
18: 25.	119	9. 12. 13.	135
43: 28.	171	10. 11. 13. 14.	136. 137. 139
Exod. 12: 10.	27	11.	156. H.
12: 15.	129	17.	139
13: 6. 7.		18.	142. 143
9.	20	21: 9.	69
16: 29.	133	23: 10. 11.	129
19: 10. 11. 15.	133	15.	28. 53
20: 9.	135	27.	30
21: 10.	143	37.	153. H.
24. 25.	16	39.	129
29.	92	40.	31. 82
23: 2.	111	Num. 15: 39.	174
24: 12.	16	Deut. 1: 5.	119
28: 14.	32	4: 2.	10. 120
34: 27.	24	6: 4.	170
35: 3	30. 131. 132	7: 7.	111
Lev. 11: 32.	121	12: 13.	107. H.
16: 12. 13.	30	12: 32.	120
		S s	Deut.

INDEX.

<i>Cap. Vers.</i>	<i>Pag.</i>	<i>Cap. Vers.</i>	<i>Pag.</i>
Deut. 16: 6.	27	Psal. 35: 10.	171
8.	129	51: 20. 21.	169
17: 11.	99. H.	55: 18.	167
17: 12.	162	77: 2.	171
18.	118	90: 1-16.	169
19: 19.	100. 145	95: 6.	170
21.	145	100: 3.	157
21: 18-21.	161	104: 30.	155
24: 1.	99	109:	103. H.
30: 10.	118	119: 96.	7
19.	156	164.	167
32: 4.	119	123: 1.	171
32: 8.	77. H.	134: 2.	171
33: 27.	158	136: 1-26.	169
Jos. 1: 8.	118	141: 1.	169
1. Sam. 1: 13.	170. 171	Prov. 12: 18.	82
5: 6. 9. 12.	190	13: 25.	161
6: 4.	190	14: 13.	77
25: 29.	157	20: 23.	161
1. Reg. 8: 38.	170	Cant. 2: 15.	24. H. 43
20: 27.	148	Eccles. 7: 16.	162
2. Reg. 6: 25.	190	Esai. 6: 3.	170
2. Chron. 6: 13.	170	8: 14.	71. 72
Esræ. 6: 16.	86	20.	10
7: 6. 10. 11.	64	19: 19.	109. H.
9: 10.	169	23: 18.	164
Nehem. 9: 5.	169. 171	35: 5. 6.	159
13: 15.	74	47: 4.	169
Job. 33: 15-18.	107	56: 7.	122
34: 10.	119	65: 1.	160
36: 22.	119	Jerem. 14: 21.	169
38: 7.	168	17: 5.	175
Psal. 19: 8.	10	23: 28.	77
22: 4. 5.	169. 170	29: 12.	121
26: 6.	168	Ezech. 3: 12.	170
29: 2.	169	9: 5.	35
34: 2.	169	31: 3.	32
		Ezech.	

INDEX.

Cap. Vers.	Pag.	Cap. Vers.	Pag.
Ezech. 34: 10.	105	Matth. 22: 16-35. 36.	66. 67
22.	147	23: 2. 13.	68
Dan. 10: 13.	77. H.	5. 6. 7. 14.	164
11: 31.	113	23.	61. 97
Hof. 1. & 2. Cap.	147	24: 22.	148
Zach. 10: 3.	147	Marc. 12: 32.	66
Mal. 1: 6. 7. 8.	75	32-41.	67
1: 7. 8.	74	Luc. 2: 30.	160
2: 7. 8. 9. 11. 14.	74. 75	42. 43. seqq.	28
8.	107	6: 9.	135
3: 1.	160	7: 30.	70
4: 4.	128	10: 25. 27	67
Nehem. 8: 8.	74. H.	11: 42-45. 46. 58. seqq.	70
Matth. 5: 17.	159	14: 3.	70
19.	97	23: 43.	158
20.	7	24: 44.	121
32.	99	Joh. 1: 25.	159. 160
44.	167	5: 10.	90
6: 7.	168	6: 29.	135
8: 22.	157	6: 45.	60. H.
9: 12.	177	7: 22. 23.	134. 135
20. 22.	25	31.	159
10: 33.	90	37.	32. 33
12: 2. seq.	122	8: 39. 40.	147
19.	13	49. 50.	175
34.	168	14: 1. 8. 9.	175
36.	147	16: 2.	51
39.	63. 68	Acton. 5: 37.	32. H.
13: 52:	97	10: 43.	121
15: 3.	163	15: 10.	89. H.
4. 5.	61	15: 20.	179. 180
5.	65. 130	18: 3.	165
6.	122	20: 33. 34.	155
16: 3.	166	Rom. 1. 19.	176. 177
18: 15. seqq.	172	2: 25. 26. 28. 29.	99
19.	99	5: 7.	176
19: 5.		7: 15-23.	Rom.

INDEX.

Cap.	Vers.	Pag.	Cap.	Vers.	Pag.
Rom.	10:14.	177	2. Theff.	2: 2.	122
	11: 1. 2.	151		3:14.	166
	6.	156	1. Tim.	1: 10.	157
	27. 28.	169		2: 1.	167
	33-36.	156		8.	172
	14:2.	179		4:3. 4.	162
	16:17.	176		4.	180
1. Cor.	1:20.	5		5:6.	157
	2:6.	176		20.	166
	4:6.	7		6:3.	157
	7.	156	2. Tim.	1:13.	157
	16. 21.	161		2:17. 18.	122
	5: 1. seqq.	141. seqq.		3:15.	64
	8: 1.	179		4:3.	157
	8:7. 9. 10. 13. 14. 20. 25.	179. 180	Tit.	1:9. 13.	157
	9:12. 13. 14.	165		2:2.	66
	18.	164. 165	Hebr.	5:14.	176
	10:	179		7:26.	154
	15.	174		11:3.	155
	12: 11.	156	Jac.	3: 2.	176
	14:14-16.	173	1. Petr.	2:2.	140
2. Cor.	2:6.	166	2. Petr.	1:8.	7
	3:6.	64		20.	153
	7:12.	142	1. Joh.	5: 7. 8.	168
	11:24.	131		21.	179
Eph.	1: 11.	169	2. Joh.	v. 10.	176
	2:8. 10.	156. 157	Apoc.	4: 11.	155
	14.	146	Eccles.	40:29.	180
	4: 13.	176	1. Macch.	1:34.	86
Gal.	2:9.	171		2:28.	86
Phil.	2:7.	148		42.	8.76
	12.	171		7:13.	8
Col.	2:21. 23.	162	2. Macch.	14:6.	8

INDEX

INDEX RERUM

In Tractatu Karæi, Notis & dissertat.
Triglandiana obviarum.

A.

A Ben Esra a Karæo commentario illustratus. 149. habuit præceptorem Karæum. 110. 284.
Abujaasar vel *Abusaar* Rex Ægypti, sub quo vixit Anan. 248.
Acha de Schebacha. 245.
Addereth Eliabu liber Karæi. 146. sq.
Æra Contractuum quæ? 78. Æræ Judaicæ potiores. 134.
Akiba, traditionum collector. 235.
Alphesii commentarii Talmudici. 124.
Ananes duo inter Karæos. 47. 51.
Anan fil. *David*. 46. 51. quando vixerit. 47. 114. 248. 249. non est primus auctor sed tantum instaurator Karaismi. 189. cur a Rabbinitis discesserit? 47. multis conviciis laceratus a Rabbinitis. 53. 242. cum recentiores Karæi in quibusdam deserunt. 25.
Anan fil. *Schepherb*. 48. hujus cum Rab Hunna controversia. 49.
Angeli ex quorundam Judæorum sententia materiales. 27. eorum variæ classes. ibid. Angeli populorum, regionum, urbium &c. proprii. 77.
Animæ humanæ quatuor dispositiones, ut sit mortua, viva, sana vel agra

289. post discessum a corpore vel in cælo vel in inferno sunt. 289.

Antigoni Sochai dictum de non expectanda mercede. 79.

Aquarum libatio in festo Tabernaculorum. 187.

Aquilas an ab Onkeloso distinctus? 131. cur cum Onkeloso confundatur. 132.

Articuli fidei Karait. decem. 283.

Asara Maamaroth. lib. Karait. 64. 148.

Asini vocantur Christiani a Judæis, hoc titulo rectius insigniendis. 60.

Azymorum festum dissensionis inter Karæos & Rabb. causa 264. sqq.

B.

B *Aithosei* a Sadducæis distincti. 22. 198. confunduntur cum Essæis. 22.

Bath Kol quid de ea sentiant Judæi. 101. eam quidam non receperunt. 104.

Buxtorfius notatus. 17.

C.

C Anticum Canticorum a Karæo commentario illustratum. 64.

Celil Jophi Grammat. Hebr. Karæi. 142.

Cether Tora lib. Karait. 144.

Chason Emuna - - 149.

Chilluk Rabbanim im Hakkaraim lib. Karait. MS. 164. 165. 169. 171. 189. 221. 242. 250. 251. 280.

Chochmat gebulim lib. Karait. 140.

Ciborum delectus ne sit superstitiosus. 293.

Circumcisio an Sabbato fieri debeat. 268. sq.

Conjugii gradus qui liciti vel illiciti diffensionis inter Karæos ipsos, ut & inter hos & Rabbanitas causa. 25. 270. sqq. Regulæ quinque vel sex huc accommodatæ. 26. Octo canones huc spectantes. 272. Karæi hic subtiliores rebus suis nocuerunt ipsi. 25. 195. Gradus quomodo computandi. 270. sq. an præcepta de gradibus tangant profelytos? 274. Conjugii usus an Sabbato licitus? 268.

Consequentia in probandis ex Scriptura dogmatibus adhibendæ. 68. 80.

Constantinopolis cur *Stambol* dicta? 135. ejus elogia apud veteres, ib. not.

Correptionis fraternæ gradus. 297. Corruptio fontium: v. Fontes.

Cosri, liber apud Judæos in magno pretio. 16. locus quidam ejus explicatus. 121. rectius dicitur *Cosari*. 16.

Creatio: de ea quid Karæi? 287.

Crosni Ostro Russiæ urbs Karæis habitata. 6. 157.

Cuthæi qui, & unde dicti? 36.

D.

Deus omnis materiæ expers 28. sq. Dei Attributa 286. solus adorandus. 306. secundum Talmudistas risit. 105. & flevit. ibid.

E.

Elias Thisbites quæstiones omnes soluturus creditur Judæis. 124.

Elieser fil. Hyrcani laudatus. 100. miraculis celebris. 102. Schammæanus fuit unde & Karæi ad eum provocant. 104. 239.

Elieser quidam dictus *אֵלִיעֶזֶר* quo sensu? 14. & 180.

Epicuræi quinam Judæis dicantur? 21. 164.

Epiphanius explicatus. 33. iterum p. 211. sq. & 218. sq.

Errores partium studio falso interdum aliis imputantur. 203.

Eruditi inter Judæos olim opifices. 60.

Esræ vocales Hebr. tribuuntur. 151. non restituit is Cod. Hebr. sed tantum recognovit. 151.

Essæi: v. Baithosæi.

Estheræ liber cujus auctoris? 75.

Etzchajim lib. Karait. 145.

Εὐφροῖ voces in Hebr. textu aliisteme substitutæ. 316.

Expiationis festum litis materia inter Karæos & Rabbanitas. 184.

F.

Festorum ritus diffensionis inter Kar. & Rabb. argumentum. 181. sq.

Fides

INDEX.

Fides præcipuum hominis momen-
tum secundum Karæos. 304.

Fontium Scripturæ S. corruptio im-
putata variis. 153. præter rationem
objicitur Judæis. 152.

G.

G Amaliel Princeps f. Hillel. 100.
Gan Eden liber Karait. 145.

Gan Hammelech - - 64. 148.

Garisim mons, quando templum in
eo structum? 78.

Generatio quot annorum. 48.

Γεγραμμενῆς i. e. Scribæ qui? 210. no-
tant interdum illos, qui, rejecta
traditione, solam Scripturam ve-
nerantur. 212. vox ceteroquin πο-
λύσημ. 212. Similes Karæis
etiam quod ad nomen. 213. Peta-
vius non recte accepit. 218.

H.

H Addatbot lib. Karaiticus. 140.

Hæretici Judæis vocantur Epicu-
ræi & Minim. 21.

Haoscher lib. Karait. 140.

Hieronymus ad Jesh. VIII. 14. explicatus
219. ejusdem locus pro Talmudis
auctoritate vindicatus. 259. alius
locus emendatus. 260.

Hierosolymitani dicti sunt Karæi. 164.

Hillelis discipuli multi. 98.

Hilleliani a Schammæanis dissenti-
unt. 98.

- - - leviora reddunt præcepta.
105. 238. præferuntur Schammæa-
nis. 98. 99.

Hillelianus Codex Hebr. 97.

Historici Judæorum. 11.

Hostibus ægre facere licet secundum
Judæos. 297.

Hottingerus notatus. 19. 309.

Hyrcaus ad Sadducæos (i. e. Karæos)
dilapsus. 35. 200. sq. templum Sa-
maritanorum destruxit. 82. de eo
alia. 83. sq. & 224. sq. hujus matri
vitium exprobratum. 228. quale il-
lud? 229. quot annis præfuerit Ju-
dæis? 228.

I.

J Annæus Rex. 85. cur dictus *Trans-*
fodiens? 86. & 112.

Idololatria Hebræis invisa. 306.

Iehuda Schammæanus a R. Iehuda
Milchnæ compilatore distinctus.
105.

Iehuda Ben Tabbai purioris doctrinæ
assertor contra Traditionarium,
Simeonem ben Schetach. 13. 87. 98. 106.

Jemin Mosche lib. Karait. 149.

Incestus: vide *Conjugium*.

Jobi liber a Karæo illustratus. 142.

Josephi libri ad Iudæos & ad Romanos
quomodo distinguantur? 31.
idem citatus & notatus. 32. malæ fi-
dei postulatus a Karæo & Rabba-
nitis quibusdam. 40. nusquam
meminit Legis Oralis. ibid. Ro-
manorum quondam studiosus. 40.
locus Antt. XIII. 21. illustratus. 85.
& XIII. 22. p. 86.

Josippi Hebræi locus explicatus. 205.
diversæ ejus editiones a se invi-
cem dissentiunt. 206. nullius is
auctoritatis est. 206.

INDEX.

Iosua liber h. e. Chronicon Samaritarum. 23.

Iosua ben Chananja. 101.

Isaac Naphcha primus auctor Novilunii ex computo certo definiendi. 91.

Judæi post exitum ex Captivitate Babil. vitiis deturpati. 220. contra Judæos quotidie precantur. 281. sectæ quædam eorum obsacriores. 24. Eorum Principes sub Templo II. semper sibi invicem adversi. 50. 54. Eorum Scriptores primo Arab. lingua usi sunt. 56. titulis arrogantiæ produnt. 59.

Iudas Gaulonita. 32.

K.

Karæi an olim Sadducæi? aff. Christiani quidam & Rabbanitæ. 8. 293. a Sadducæis distincti & iis antiquiores, secundum Rabbanitas quosdam: 11. sq. 172. 189. 197. speciatim Maimonidem. 19. sq. & secundum Karæos. 63. sq. 169. sq. 199. quod in primis patet ex variis rationibus. 31. sq. 195. sqq. speciatim ex antiquitate dissensionis in capitibus, inter K. & R. controversis. 181. non orti ex Sadducæis. 30. non meminerunt Sadducæorum tanquam suorum. 25. sq. abominantur Sadducæos. 199. quando orti? 12. memorantur in Mischna. 177. eorum in N. T. vestigia. 208. cur dicti קראים 14. 165. ipsi non sunt nominis hujus auctores. 165.

idem antiquissimum est 179. sqq. dicti primum *cætus Iudæ ben Tabbai*. 14. variis ignominiosis nominibus appellati. 164. cur Sadducæi dicti? 22. 121. 200. 202. 232. qua occasione a Rabbanitis secesserint? 12. 72. 106. 220. sq. majores suos passim deserunt. 25. a Rabbanitis vexantur. 52. 54. 59. 279. sq. occiduntur. 52. olim tamen cum iis versati sunt. 282. cur pauci? 26. 250. degunt in primis Cairi in Ægypto. 42. Trocæ in Lithuania. 54. 58. & aliis in locis. 57. & 251. quomodo in Poloniam delati? 57. quomodo in Lithuaniam & Russiam? 58. in diffitis regionibus magna eorum copia. 94.

Karæi pauperes. 61. cur res eorum ignotæ? 57. 161. libri rari. 56. 88. 162. scripserunt primum Arabice. 56. Scriptores eorum præcipui. 134. ingenio & doctrina valent. 38. 161. 309. legunt Talmud 60. 96. in historiis caute versantur. 230. cum Christianis & Rabbanitis disputarunt. 58. contra Christianos scripserunt. 149.

Karæorum articuli fidei decem. 283. præcipua a Rabbanitis dissensio in rejectis traditionibus posita est. 169. 254. sq. dissentiunt ab iisdem in ritibus festorum. 181. sq. in dogmatibus. 254. sq. in Legibus forensibus & vita civili. 269. sq. causæ dissensionis præcipuæ. 65. de dissen-

INDEX.

diffensionis capitibus liber, singularis, MS. 164.

inter se ipsos quod ad ritus quosdam dissentiunt. 148.

Karæi conspirant cum Schiammæanis. 97. cum Samaritanis. 148.

ob eos devictos festum celebrant Rabbanitæ. 173. a quibus quotannis excommunicantur. 281. nec temere in Ecclesiam admittuntur. 52. 281.

mitius tractant Rabbanitas, quam hi illos. 279.

Synedrii quondam assessores. 217. habent Codicem punctatum, & Masorethico similem. 115. 316. sq. non solum Pentateuchum recipiunt. 166. in legendis tamen Paraschis & Haphtharis a Rabbanitis dissentiunt. 262. Masoreticas observationes cum iis communes habent. 130. 156. Traditiones an & quousque admittant. 69. 95. 261. sq. Eorum Mores. 292. sq. præcepta aggravant. 52.

quinum dicantur מרכבים. 25. a Christianis visitati. 2.

Karaiticorum Principum Genealogia. 43. ex illis quidam toti populo Judaico præfuerunt. 51.

Karaiticorum Doctorum series 110. sq. cujus fides adstruitur. 127. 248. 313.

L.

Lectio Legis quomodo a Karæis fiat? 262. sq.

Leges quædam in Terra Sancta tantum observantur. 108.

Liberum arbitrium Judæi homini tribuunt. 288.

M.

Machkimath Peti, lib. Karait. 139. Maimonidæ locus de Karæis explicatus. 19. 172.

Marpe lazem lib. Karait. 140.

Masoreticæ observationes cum Rabbanitis communes habent Karæi. 130. 156.

Matte Elohim: v. Mose Beschitzi.

Matock lannepbesch. lib. Karait. 140.

Megilla Codicis Talmud. locus explic. 177.

Meirath Enajim lib. Karait. 139.

Messias: quid de eo Karæi sentiant? 290. cur ejus adventus differatur? 291.

Milchamoth Adonai: lib. adversus Christianos scriptus. 140.

Minim qui? 21. 178.

Miracula a Judæis facta. 100. sq.

Mischnæ absolutæ tempus. 47.

Mores Karæorum. 292. sq.

Morinus circa adstructam Karæorum & Talmudis novitatem confutatus. 168. 174. sq. 188. sq. 259.

Mosis Beschitzi liber Matte Elohim. 93. ex eo locus bene longus. 95. exemplar exstat imperfectum. 126.

Mubchar comm. in Pentateuchum. 142. in eum exstat alius commentarius & alius paratur. 143.

Multitudinem sectatorum jactant Rabbanitæ, quatenus non decet niti. 250.

Tt

Naph-

INDEX.

N.

N Aphthalitarum lectiones se-
quuntur Karæi. 156.
Neimoth lib. Karaiticus. 139.
Neimoth Almuchtevi. ibid.
No Amon, creditur Alexandria. 106.
Νομικοι in N. T. a Pharisæis distin-
guuntur, & quomodo. 209. sq.
cum Karæis recte comparandi. 211.
cum Scribis interdum iidem. 211.
& 218.
Noviluniū utrum ex apparitione Lu-
næ an certo computo judicandū?
90. 181. quis primus ex computo
definiendum censuerit? 91. ex
apparitione Lunæ celebrant
Ismaelitæ. 249.
Nozer Emunim, lib. Karait. 145.

O.

O Nkelos utrum ab Aquila distin-
ctus? 131. 132.
Ozar Nechmad lib. Karaiticus. 140.
- - - - - 148.

P.

P Almarum ceremonia in Festo Ta-
bernaculorum. 85.
Parentes maxime colendi. 294.
Paschalis agnus quando mactandus.
182.
- - - - - cœnæ reliquiæ quando
comburendæ. 183.
Peccatum originale non tollitur pe-
nitus. 120. Judæorum de eo asser-
tiones. ibid.
Pentecostes festum materia dissen-
sionis inter Karæos & Rabb. 183.

Peringeri (Gustavi) iter ad Karæos. 2.
Pharisæi cur ceteris sectis prævalue-
rint. 233.
Philo Alexandrinus Hebræis Jeditja.
128.
ejus Chronologia. 125.
Pœnitentiæ maxime studendū. 304.
Polygamia patroni Karæi. 276.
Præceptores valde colendi. 294. apud
Judæos olim gratis docebant. 295.
Præcocis & polygraphi Judæi exem-
plum. 93.
Precibus occisus. 103.
Precum liber Karaiticus editus. 144.
Precandi ratio & ritus secundum Ka-
ræos ratione personæ, materiæ,
gestus aut linguæ. 297. sq. preces
lingua Hebræa pronunciandæ.
302.
Prophetæ & Prophetides V. T. quot?
75.
Profelytos non tangunt præcepta de
gradibus Conjugii. 274.
Providentia divina est universalis.
28. 288. specialiter tamen se exserit.
28.
Psalmus CXIX. commentario Karæi
illustratus. 142.
Ptolemæus Philad. solers religio-
num scrutator. 1.

R.

R Abbanitæ Judæi arrogantes 59.
jactant multitudinem. 88. sq. in
rem suam historias turbant. 141. a
Karæo quodam confutantur. 137.
nova habent præcepta. 172.

Rab-

INDEX.

Rabbinis sibi contradicentibus fides habenda est. 20. 68. 99.

Repudium non temere fieri volunt Karæi, ut olim Schammai. 240.

Rittangelius (Steph.) Karæos adiit. 54.

S.

S Aadias Gaon discipulus Karæi, quo tempore vixerit. 115. 128. 131.

Sabbati originem a Mose repetunt Karæi. 268. Sabbato an ignis ali debeat ante Sabbatum accensus? 148. 265. circa illud dissentiunt Karæi a Rabbanit. 265. Sabbata Judæorum cur Rutilio frigida? 267.

Sabbationis fluvii accolæ Judæi. 94.

Sacrificia non debent offerri, extra Terram Sanctam. 108. sq. an in deserto oblata: ibid.

Sadducei: de iis locus illustris Jehudæ Haddassi. 21. fuerunt Anthropomorphitæ. 22. a Baithosæis distincti. 22. 198. interdum Synedrii assessores. 33. 35. Eorum duo genera, alterum vulgo sic dictorum, Karæorum alterum. 33. 35. 50. 165. 205. Sadducei ex Pharisæis facti. 36. Eorum origo. 79. Illis infensi sunt Karæi. 199.

Samaritani cum Sadducæis confunduntur a Judæis. 22. iis quædam falso imputantur. 203. non negant resurrectionem mortuorum. ib. cur dicti *Cuthæi*? 36. de iis Scriptores præcipui. 79. cum Karæis conspirant. 148. illorum Chronicon, quod vocant *Josue* librum. 23.

Schaar Jehuda lib. Karait. 149.

Schabtai Scriptor שפתי ישנים aliquoties notatus. 144. & 145.

Schammaëanos, traditionum hostes, sequuntur Karæi. 97. 237. illi aggravant præcepta. 105. 238. illorum & Hillelianorum controversiæ. 97. sq. 235. sq. conf. *Hilleliani*.

Scribe: v. *γερμαντῆς*.

Scriptura S. non ex traditione sed ex se ipsa interpretanda. 66. 70. quid in interpretatione ejus observandum? 285. per consequentias etiam explicari potest. 68. 80. perspicua est. 66. 67. illi nihil addendum, demendum nihil. 68. Scriptura tota de CHRISTO testimonium fert, fatentibus Karæis. 258.

Sectas distinctas miscet Judæi. 22. de sectis quibusdam Judæorum obscurioribus locus illustris. 24. Sectas tres nobiliores quarta præter rem auxit Iosephus. 32. unde Serarius suam de Trihæresio sententiam hauserit? 207. Sectæ in uno momento consentientes, cetera dissimiles, confundi solent. 204. Sectarum odium ingens est. 283.

Sepher dinim lib. Karait. 278.

Simeonis Justus ætas. 77. is Alexandrum M. ab excidio Hierosolymorum avocavit.

Simcon ben Schetach auctor traditionum, & causa dissensionis inter R. & K. 13. 87. 98. 106. 230. fuga necis periculum avertit. 87. struxit

Tt 2

Syna-

INDEX.

Synagogam Alexandriae. 107.
Simon (Rich.) confutatur. 190.
 Sponsalia quomodo fieri debeant? 277.
Stambol est Constantinopolis. 135.
 Svetonii locus explicatus. 296.
 Synagoga Judaica Alexandriae structa. 107. 252.
 Synedrii assessores Sadducæi & Karæi 33. 35. 217.

T.

T*Aanith* (Megillath) lib. de festis & jejuniis. 175. 232. in eo exstat disputatio Rabbanit. cum Karæis. 231.
Tabernaculorum festum: circa illud dissentiunt. K. & R. 186.
 Talmud Scripturæ passim adversatur. 68. varias habet contradictiones. 69. 124. absurda item & impia. 71. 260. Mosis traditum credunt Rabbanitæ. 71. iidem præferunt legi scriptæ. 72. ex apocryphis scriptis haustum est. 259. interdum pro Gemara nude accipitur. 95. aliquem ejus usum agnoscunt Karæi. 96. 97. Antiquitas ejus asserta. 168. 174. 189. & quidem ex testimonio Hieronymi. 259.
 Talmudica formula: *ne legas sic, sed ita*; non obest integritati Codicum: 137. 153.
 Temperantiam commendant Karæi. 292. sq.
 Templum Deo in gentiliū terra

quando extrui possit? 108. conf. *Synagoga*.
Tephillin: quæ K. & R. instituta circa illa? 177.
 Testis falsus qua poena afficiendus? 278.
Thara Abrahami pater idolorum cultor & fictor. 29.
Theseus Ambrosius. 154.
 Tituli Judæorum arrogantes. 59.
Tikkun Hakkaraim. 181. 262.
 Traditionum auctor est Simeon ben Schetach. 13. 87. & alii quidam. 234. origo prima. 71. 223. illæ sunt repudiandæ varias ob causas. 65. 66. 254. sq. quomodo defendantur a Rabbanitis. 257. sq. illis ad explicandam Scripturam opus esse statuunt iidem. 65. quousque admittantur a Karæis. 69. 97. 261. præferendæ ipsi Scripturæ secundum Rabbanitas. 99.
 Triglandius ad Karæos scripsit. 3.
Troca, Lithuaniae urbs Karæis habitata. 58. ibidem illi Synagogam habuerunt, nunc vastatam. 59.

V.

Varietates Lectionum Oriental. & Occident. 156.
 Versiones Scripturæ facere licet, sed illæ non sufficiunt. 284.
 Vocalia puncta S. Codicis *Ἰερόπνευστο* 151. sq. cur Esræ tribuant quidam? 151. Eorum antiquitas ex consensu Karæorum cum Rabbanitis hac in parte probata. 152. 191. alia in eandem rem argumenta. 154.

Index

Index Vocum quarundam Hebr. explicatarum.

אפיקורוסים p. 21. 164.

ב"ה scriptio compendium. 315.

בושים *pudēfacti*, hæreticorum apud Judæos titulus. 207.

בעלי הרכוב 25. 195.

גלחים 58.

חללה 229.

מינים 21. 178.

סופרים 212.

קראים 14. 180.

שחינה 27.

Index Scriptorum Karæorum & Rabbani-
tarum.

A.

A Aron Abual Pirga. 115.

Aaron f. Eliæ. 9. 144. 191. 264. 269. 287. 313.

Aaron Hahaitai. 117.

Aaron fil. Joseph. 96. 130. 141. sq. 315. sq.

Aba Mori. 58. 150.

Aben Esra. 41. & alibi.

Abouali. 115.

Abouali Sarga. 117.

Abu Alpharay. 97. 253.

Abuaphari. 139.

Abraham MS. in Leviticum. 188.

Abraham ben Dior. 11. & alibi.

Abraham Habbözri. 115.

Abraham Hursalani. 115.

Abraham f. Zachuth. 11.

Amram. 115.

Anan { ben David
ben Schepheth } v. Indicem

Rerum.

B.

B Ar Simcha. 42.

Benjamin Al Nehodai. 139.

Benjamin Haondi. 114.

Benjamin f. Jacob. 140.

Boaz. f. Salomon. 117.

Bozani. 116.

C.

C Aleb f. Eliæ. 18. 21. 63. 64. 147. 148.

Chanania f. Jacob. 115.

Chasdai f. Hiskia. 117.

Chasur. f. Maschiach. 114.

D.

D Aniel Haccomtzi. 114.

Daniel ben Mose. 139.

David ben Boaz. 115.

David ben Bozaz Haddamith. 117.

David ben Schalum. 5.

David Ganz. 11.

David ben Meduaz. 22. 114.

INDEX.

E.

ELi. 116.
 Elias f. Abraham. 141.
 Elias Byzant. 93. 147.
 Elias Haddassi. 135.
 Esra f. Baboa. 115.

G.

GAnnai Berich. 138. 263.
 Gedalja f. Jachija. 11.

H.

RAb Huna. 49.

I.

JAcob fil. Abraham. 116.
 Iac. f. Isaac. Karkefeni. 114.
 Jacob f. Ruben Karæus. 140.
 - - - Rabbanita. 140.
 Japheth Hallevi. 110. 116. 139. 284.
 Japheth f. Zair. 106. 109.
 Jehuda ben Alan. 139.
 Jehuda Haddassi Haebel. 21. 30. 80.
 134. 151.
 Jehuda Levi, auctor Cosri. 16. 120.
 Jehuda Poki. 149.
 Jehuda ben Tabbai. 12. conf. Ind.
 rerum.
 Jeschua. 96. 106.
 Jeschua ben Abraham. 139.
 Jeschua ben Eli. 116.
 Jeschua ben Jehuda. 116.
 Joseph Abraham ben Alan. 115.
 Joseph Alkarkefeni. 139.
 Joseph Babylonius. 115.
 Joseph ben Jochanan. 81.
 Joseph Malinvoski. 150.
 Joseph ben Noach. 114. 115. 128.

Joseph f. Samuel. 5.
 Joseph Videns. 26. 115. 121.
 Josua Perachja. 81. 87.
 Isaac Habbotzri. 114.
 Isaac ben Eli. 116.
 Isaac Naphcha. 91.
 Isaac Trocensis. 149.
 Israel. 116.
 Issachar ben Minzuri. 116.

K.

KArkefeni. 114.

L.

LEvi f. Abraham. 18.
 Levi f. Jepheth Hallevi. 116.

M.

MAimonides. 11. & alibi.
 Mardocheus f. Nisan. 6.
 Menachem. 9. 130. 131. 314.
 Moses Beschitzi. 93.
 Moses Mizzordi. 149.

N.

Nissi ben Noach. 96.
 Nissim Abu Alpharag. v. Abu
 Alpharag.
 Nittai Arbelita. 81.
 Noach Habbozri. 114. 117.

S.

SAadia Bagi. 115.
 - - Gaon. 115.
 Sahel ben Mazliach. 139.
 Salomon b. Aharon. 2.
 Samuel Arkevolti. 155.
 Saul f. Anan. 114.

Schal-

INDEX.

Schalmon ben Jerucham. 114. 186.

237. 249. 257. sq.

Simeon Iustus. 73.

Simeon b. Schetach. 12.

T.

Tobias Obed. 70. 140. 261.

Z.

Zidka f. Schomron. 115.

Index Principum Karæorum.

A Ba Mar. 46.

Acub Hassaccaï. 46.

Amazia Ioseph. 44.

Anan ben David. 45.

- - ben Schepheheth. 46.

Baruch. 43.

Boas. 45.

Bosthenai. 46. 51.

Berachias. 46.

Caphnai. 46.

Chanina. 46.

Chaninai. 46.

Chasdai. 45. 46. bis.

Cohana. 46. 51.

David. 44.

- - 45.

- - 45.

David b. Chasdai. 46.

Elias Jachin. 44.

Elieser Zemach. 43.

- - - 44.

Hiskias. 45.

- - 46.

Huna. 46. 51.

Huna Mar. 46.

Iehojachin. 46.

Iehojakin. 46.

Iehoschaphath. 45.

Ieschaja. 46.

Ieschua. 43.

Iochanan. 46.

Iosias. 45.

Iosias Mosche. 44.

Mar Sutra. 46. 51.

Meschullam. 46.

Nachmiasch. 46.

Nathan. 46.

Nathan Iezizutha. 46.

Obadias. 46.

Ocba. 46.

Pidja. 46.

Pirjahu Aaron. 44.

Salomon. 45. 115.

Salomon. 45.

Sar Schalom. 44.

Saul f. Anan. 45. 114.

Schealthiel. 46.

Schebanja. 46.

Schemaja. 46.

Zerubabel. 46.

ERRA-

ERRATA.

- PAg. 3. l. 14. leg. המרומם. l. 18. leg. חוקר.
 p. 19. l. 6. post *ediffereret* adde: *constat veritus*.
 p. 23. l. 2. leg. והביתוסים.
 p. 33. l. 4. pro *ipsum* leg. etiam.
 p. 34. l. 10. dele *non*. l. 21. leg. ידענו. l. 22. leg. שתי.
 p. 52. l. 10. leg. נתאמץ. ib. in not. l. 15. pro *Vossius* leg. *Vorstius*.
 p. 54. l. 20. leg. בשבח.
 p. 51. l. 16. למאור.
 p. 63. l. 23. *perfecit lege non perfecit*.
 p. 68. l. 11. leg. *debere*.
 p. 70. l. 2. leg. ישראל.
 p. 84. l. 17. leg. בית.
 p. 86. l. 4. leg. *quare profanare sustinetis?* ibid. l. 6. pro *cortum etiam* leg. *contu-*
meliam. ibid. l. 18. leg. היתורים בחזקה.
 p. 97. l. 16. *lato*.
 p. 103. l. 25. leg. ברבריו.
 p. 104. l. 4. leg. & *sermone ejus firmaret*.
 p. 105. l. 1. leg. *ideoque appellant eum nomine Doctoris sui & vocant &c.*
 p. 122. l. 3. a fine pro סי leg. כי.
 p. 124. l. 14. leg. חביריהם.
 p. 126. l. 11. *veritatem* leg. *vero Deo*.
 p. 127. in not. l. penult. leg. *Cabbala propagatione*.
 p. 141. not. l. 6. leg. *Abrahæ f. Judæ*.
 p. 150. l. 3. pro ש"נ leg. ש"נ. ibid. l. 25. נבוא leg. נבוא.

Mordekhai ben Nisan / Wolf, Johann Christoph, / Trigland, Jacobus

Notitia Karaeorum

Hamburgi ; Lipsiae 1714

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- 4 Jud 77

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11215527-7

VD18 1121886X-004